

Avrupa'da Eğitime İlişkin Önemli Veriler 2012

Avrupa'da Eğitime İlişkin Önemli Veriler 2012

ÖNSÖZ

Bu belge, Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür İdari Ajansı tarafından yayınlanmıştır.

(EACEA P9 Eurydice)

Belge, İngilizce (Avrupa’da Okullarda Dil Öğretimi Hakkında Önemli Veriler 2012), Fransızca (*Chiffres clés de l’éducation en Europe 2012*) ve Almanca (*Schlüsselzahlen zum Bildungswesen in Europa 2012*) dillerinde yayınlanmıştır.

ISBN 978-92-9201-242-7

doi:10.2797/77414

Ayrıca belgeye internet (<http://www.eurydice.org>) adresinden de ulaşılabilir.

Belge metni, Şubat 2012’de tamamlanmıştır.

© Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür İdari Ajansı, 2012.

Bu yayının içeriği, dokümanın basım tarihini takiben “Eurydice Ağı”na atıfta bulunmak şartıyla, ticari amaçlar dışında ve kısmen çoğaltılabilir.

Belgenin tümünü çoğaltma istekleri EACEA P9 Eurydice’a ulaştırılmalıdır.

Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür İdari Ajansı

P9 Eurydice

Avenue du Bourget 1 (BOU2)

B-1140 Brussels

Tel. +32 2 299 50 58

Fax +32 2 292 19 71

E-mail: eacea-eurydice@ec.europa.eu

İnternet adresi: <http://www.eurydice.org>

Bugün, Avrupa Birliği'nin karşılaştığı zorluklar çoktur, birbiriyle ilişkilidir ve karmaşıktır. Küresel mali ve ekonomik krizin sosyal sonuçları tüm Üye Devletlerde hissedilmektedir. Bu bağlamda, eğitim ve öğretim sistemleri önceliklerini tüm Avrupa vatandaşlarının hem işyerinin hem de modern yaşamın zorluklarını ve taleplerini karşılamak için gerekli bilgi, beceri ve yetkinliklerle donatılmış olduğundan emin olmak için ayarlaması gerekmektedir.

2010 yılında, Üye Devletler ve Avrupa Komisyonu, eğitim ve öğretimi "Avrupa 2020"de önemli bir unsur olarak, önümüzdeki on yıl içinde, akıllı, sürdürülebilir ve kapsamlı büyüme için bir Avrupa stratejisi dahil etmeyi, kabul etti. Bu da, Eğitim ve Öğretim ("ET 2020") ve onun dört uzun-vadeli hedefleri için Stratejik Çerçeve tarafından desteklenmektedir. Bu Stratejik Çerçeve, eğitim ve öğretim alanında Avrupa işbirliği için temel oluşturmakta ve böylece daha geniş olan "Avrupa 2020" hedeflerine ulaşma yolunda önemli bir katkı sağlamaktadır. Etkili, uyumlaştırılmış göstergelerin uygunluğu, bu hedeflere doğru ilerlemenin izlenmesi için esastır.

Avrupa'da Eğitime İlişkin Önemli Veriler, hem Avrupa hem de ulusal düzeydeki eğitim politikası ile ilgili tartışmalara değerli bir katkı sağlar ve stratejik çerçevedeki ilerlemeyi izlemek için yardımcı olur. Eurydice ağı, Eurostat ve PISA uluslararası anketi yoluyla toplanan verilere dayanarak, rapor Avrupa eğitim sistemlerinin organizasyonu ve işleyişinin geniş kapsamlı bir bakış açısını sunan standartlaştırılmış ve kolayca karşılaştırılabilir niteliksel ve niceliksel göstergeler sağlamaktadır. Zorunlu eğitime katılım, yükseköğretimi kazanma ve işgücü piyasasına geçiş, eğitime yatırım ve kalite güvencesi gibi Avrupa işbirliği için özel önemi olan belirli alanları inceler ve böylece ülkelerin eğitimdeki yaygın zorluklara nasıl cevap verecekleri konusunda bir görüş sahibi olmalarını sağlar.

Avrupa, Avrupa ekonomisini yeniden canlandırmak ve akıllı, sürdürülebilir, kapsayıcı büyüme yaratmaya yönelik 2020 stratejisine başladığından biz de bugüne kadar kaydedilen ilerlemeyi enine boyuna tartmalıyız. Güncel, güvenilir bilgilere ek olarak, Avrupa'da Eğitime ilişkin Önemli Veriler'in bu sekizinci baskısı 2000 yılından bu yana - Avrupa'da büyümeyi teşvik için Lizbon Stratejisinin başlangıcı,

eğitim ve öğretimde mevcut verileri sunmaktadır. Böyle bir çalışma, son on yıldıki eğitim konularını, politikaları ve yaklaşımları büyük bir aralıktaki analiz etmek ve önümüzde uzanan zorlukları değerlendirmek için bir fırsat sunmaktadır.

ÖNSÖZ

Bu veri ve bilgiler çalışmasının tüm vatandaşlar için yüksek kalitede eğitim ve öğretime erişim sağlamak ve uzun vadeli sosyo-ekonomik büyüme ve istikrar için temellerini sağlamlaştırmak için eğitim alanındaki karar vericiler için kendi eğitim politikaları ve kurumlarının gözden geçirilmesinde ve reformunda onlara yardımcı olacak değerli bir kaynak olarak hizmet edeceğini umuyoruz.

Androulla Vassiliou

Eğitim, Kültür, okdillilik ve Genlikten
sorumlu komisyon yesi

Algirdas Šemeta

Vergilendirme, gümrük, dolandırıcılıkla
mücadele, denetim ve istatistikten
sorumlu komisyon yesi

İÇİNDEKİLER

Önsöz	1
Giriş	7
Temel Bulgular	11
Kodlar, Kısaltmalar ve Kısa adlar	17
A – BAĞLAM	19
B – ORGANİZASYON	27
Bölüm I – Yapılar	27
Bölüm II – Kalite Güvencesi	39
Bölüm III –Karar verme düzeyleri ve süreçleri	49
C – KATILIM	67
D – FİNANSMAN	87
E – ÖĞRETİM VE İDARİ PERSONEL	109
F – EĞİTİM SÜREÇLERİ	139
Bölüm I – Öğretim süresi	139
Bölüm II – Gruplandırma ve Sınıf Mevcutları	151
Bölüm III – Değerlendirme	161
G – YETERLİK DÜZEYLERİ VE İSTİHDAMA GEÇİŞ	171
Sözlükçe, İstatistiksel Veritabanları ve Kaynakça	187
Şekiller tablosu	197
Teşekkür	201

GİRİŞ

Eurydice Ağı, 15 yıldan fazladır *Avrupa'da Eğitime İlişkin Önemli Veriler*'i çıkarmaktadır. Başlangıçta, eğitime yönelik göstergeler olan genel bir rapor yayınlanmıştı, şu anda, ek olarak, üç tematik *Önemli Veriler* raporları da (Yabancı Diller, Yenilik ve BİT ve Yükseköğretim) dağıtılmaktadır. Ayrıca, 2012/13'den itibaren, Erken Çocukluk Eğitimi ve Öğretmenler ve Okul Müdürleri'yle ilgili iki yeni tematik *Önemli Veriler* raporları da geliştirilecektir.

Eurostat ile ortaklaşa yayınlanan Eğitime İlişkin Önemli Veriler genel raporu, Avrupa'daki eğitim sistemlerinin organizasyonunu ve işleyişini açıklamak için istatistiksel verilerle nitel bilgileri birleştirdiğinden Eurydice Ağı için benzersiz bir yayın ve en iyi üründür.

Eğitime İlişkin Önemli Veriler'in mevcut baskısı, yapıyı yeniden tanımlamış ve göstergelerin genel sayısını azaltmıştır. Ancak, istatistiksel ve içeriksel göstergelerin son on yılda Avrupa eğitim sistemlerindeki gelişmeleri sunan daha uzun veri zaman dizileri bulunmaktadır. Bu şekilde, rapor Eğitim ve Öğretim 2020 için Ortak raporun yayınlanmasına eşlik edecek yararlı bir tamamlayıcı araç oluşturmaktadır. Avrupa eğitimindeki anahatları içeren ve tüm eğitim düzeylerini dahil eden bu kapsamlı anahat, Ortak raporda tartışılan ana konular için bir bağlam sağlayacaktır.

Raporun yapısı ve içeriği

Bu sekizinci baskının yapısı ve göstergeleri, Eğitim ve Öğretime Yönelik Avrupa Stratejik Çerçeve ("ET 2020") ve önümüzdeki on yıl içinde, akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme (AB 2020) için AB stratejisine uygun olarak seçilmiştir. Göstergelerin nihai listesi Eurydice Ağı ve Eurostat'la istişare konusu oldu. Rapor, okul öncesi eğitim (ISCED 0), ilköğretim (ISCED 1), ortaöğretim birinci kademe ve lise (ISCED 2-3) ve yükseköğretimle (ISCED5-6) ilgili bilgi sunmaktadır. Kamu eğitim kurumları, göstergelerin çoğunun ana hedefidir (destek alan özel okullar hakkındaki bilginin de aynı zamanda bu ülkelerdeki okul kayıtlarının önemli bir kısmına karşılık gelen Belçika, İrlanda ve Hollanda hariç). Bazı göstergelerde, devlet ve özel (destek alan ve bağımsız) kurumlar hakkındaki bilgi tüm ülkeler için verilmektedir.

Rapor, *Bağlam, Yapılar, Katılım, Kaynaklar, Öğretmenler ve İdari Personel, Eğitim Süreçleri ve Kalite Düzeyleri ve İstihdama Geçiş* başlıklı yedi konu başlığına ayrılmış olarak düzenlenmiştir. Raporun başındaki özet, okuyucuları ana bulgularla konuya hazırlar ve kısaca en belirgin acil eğilimleri sunar.

Her bölümde, bilgiler şu yapıda sunulmuştur: eğitim düzeyleri aşağıdan yukarıya doğru çıkararak, en genel bilgidен en belirgin olana doğru giderek ve yerel yönetim düzeyinden ulusal düzeye doğru yükselerek.

Avrupa'da Eğitime İlişkin Önemli Veriler 2012'nin bu ana cildi, Eurostat'ın sağladığı bazı zaman serilerinin dahil edilmesi ile genişletilmiştir. Zaman serileri özellikle Avrupa'daki eğitim sistemlerinin farklı yönlerini etkileyen gelişmeleri belirleme ve bunların mevcut durumlarını yakın geçmişteki durumlarıyla karşılaştırarak analiz etme konusunda yardımcı olmaktadır. Zaman serileri özellikle farklı eğitim kademelerindeki katılım oranları (Bölüm C), genel nüfusun eğitim düzeyi ve yükseköğretimden mezun olan kızların sayısı ve fen ve teknoloji alanlarındaki mezunlarının sayısı ile ilgili serilerdir (Bölüm G). Buna ek olarak, Eurydice göstergelerinin çoğu son on yıldaki eğitim yapıları ve organizasyonundaki (Bölüm B ve F) evrimleri de sunmaktadır.

Nicel ve nitel bilgilerin birbirini tamamlayan doğası Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) tarafından yürütülmüş PISA 2009 uluslararası anketinin bağlamsal sorularından elde edilen girdilerle genişletilmiştir. Bu göstergeler okullarda ve sınıflarda uygulamada olanları ortaya koyduğundan, Eurydice'dan alınan materyali ilginç şekilde tamamlamaktadır. Bu verileri, okul özerkliği (Bölüm B), öğrencilerin ders süreleri ya da öğrencilerin gruplara ayrılma yolları (Bölüm F) gibi konulardaki resmi öneriler ve koşullarla bağlantılı şekilde görmek mümkün olmuştur. Aynı göstergeler, kapsanmayan alanlara odaklanarak veya Eurostat'ın sunduğu okullarla ilgili genel verilerin aksine aynı ülke içindeki okullar arasındaki farklılıklara değinerek Eurostat tarafından toplanan istatistiksel bilgiyi de tamamlamaktadırlar.

Kapsam

Bu *Avrupa'da Eğitime İlişkin Önemli Veriler* raporu, 33 Avrupa ülkesini kapsamaktadır (37 eğitim sistemi), Yaşamboyu Öğrenme Programı kapsamında Eurydice Ağı'na katılan tüm ülkeler (2007-2013).

Eurostat ve OECD-PISA verileriyle ilgili olarak, sadece Yaşamboyu Öğrenme Programına katılan ülkelerden elde edilen sonuçlar (2007-2013) verilmiştir. Belirli Eurostat veri toplama çalışmalarına katkıda bulunmayan ülkelerin durumunda, veriler "yok" olarak gösterilmektedir. Buna karşılık, PISA araştırmasında yer almayan ülkeler bu veri kaynaklarından hazırlanan histogram üzerinde bir çarpı ile belirtilmiştir.

Bazı ülkelerin bölgesel temelli eğitim yapısı göz önüne alındığında, idari bölge yüzünden bölünen veriler (özellikle Belçika ve Birleşik Krallık durumunda) mümkün olan yerlerde sunulmuştur.

Kaynaklar

Bu raporda başlıca üç bilgi kaynağı kullanılmıştır, bunlar Eurydice Bilgi Ağı ve Eurostat tarafından koordine edilen Avrupa istatistik sistemi ve sonuncusu da uluslararası PISA 2009 anketinden elde edilen veriler.

Eurydice bilgi toplama

Eurydice göstergeleri, birincil olarak eğitimle ilgili yasalar, ulusal yönetmelikler veya diğer resmi belgelerden çıkartılan bilgileri sunar. Bu bilgiler, ortak tanımlara dayanarak, Eurydice Bilgi Ağı'ndaki Ulusal Birimler (genellikle eğitim bakanlıklarında bulunur) tarafından toplanır. Daha sonra bu bilgiler Avrupa Komisyonu Eğitim, Görselişitsel ve Kültür İdari ajansı tarafından incelenip karşılaştırması yapılır ve Ulusal Birimler tarafından doğrulanır. Konu yerel merciler veya bireysel kuruluşlar için incelenir ve böylece merkezi düzey yönetmelik tarafından yönetilmez, bu da Şekil'de açıkça belirtilmiştir.

Genel olarak bu bilginin türü niteldir ve Avrupa'daki eğitimin genel görünümünü veya eğitimin yapısına ya da işleyişine ilişkin bir dizi model veya tipik kalıplar ortaya koyar. Göstergelerden birkaçı nicel bilgi (öğretmenlerin emeklilik yaşı veya çalışma saatleri, maaşları, öğretim saatleri vs. gibi) vermektedir.

Göstergeler, ulusal eğitim sistemleri tarafından tanımlanan farklı eğitim kademelerini kapsar. Genel olarak Eurydice'den gelen bilgiler yalnızca kamu sektöründeki okullar için geçerlidir. Şekillerin çoğu aynı zamanda üç ülkedeki (Belçika, İrlanda ve Hollanda) bağış alan özel (hükümete bağımlı) kurumu da kapsamaktadır; bu ülkelerde öğrencilerin çoğunluğu bu sektörde yer alan okullara gitmektedir. Hangi şekillerin bütün ülkelerde bağış yardımı alan özel sektörü kapsadığı başlıkta açıkça belirtilmiştir.

Eurostat ve Avrupa İstatistik Sistemi (ESS)'inde istatistiksel veri toplama

Avrupa İstatistik Sistemi (ESS) tarafından gerçekleştirilen ve bu raporda kullanılan çeşitli Eurostat veri toplama uygulamaları aşağıdaki tabloda kısaca anlatılmıştır. Daha detaylı açıklamalar “Sözlükçe ve İstatistiksel Araçlar” bölümünde yer almaktadır. Bu verilerin toplanması –söz konusu bilgilerin denetimi, onaylanması ve yayınlanması için gereken istatistiksel süreçler ve usuller de buna dahildir- farklı zaman şekillerine dayanmaktadır, ayrıca referans yılları da farklıdır. Verileri okurken ve incelerken bu noktanın akılda tutulmasında yarar vardır. Bu verilerin toplanması ile sağlanan bütün bilgiler Eurostat veritabanından Temmuz 2011’de alınmış ve finansman verilerine yönelik referans yılları 2009/10 ve 2008’dir.

Bu farklı veri toplama sistemleri, nüfus ve bunların oluşması (Bölüm A), öğrenci katılım oranları ve eğitim sistemine yeni kayıt olan öğrenciler (Bölüm C), eğitim harcamaları (Bölüm D), öğretim kadrosu ve idari personel (Bölüm E) ve mezunlar ve istihdam, işsizlik ve Avrupa Birliği nüfusunun ulaştığı eğitim düzeyleri (Bölüm F) hakkında istatistiksel bilgi sağlar.

Tüm bu Eurostat istatistiksel verilere şu adresten erişilebilir:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/education/data/database>

UOE VERİ TABANI

Ortak UOE (UNESCO İstatistik Enstitüsü/OECD/EUROSTAT) anketleri, söz konusu üç kuruluş tarafından her yıl eğitim sisteminin temel özelliklerine ilişkin uluslararası düzeyde karşılaştırılabilir veriler toplamak amacıyla kullanılır.

DEMOGRAFİK VERİ TABANI

Ulusal demografik veriler ulusal istatistik birimlerine yollanan yıllık anketlerin cevaplarından toplanmaktadır. Yıllık ulusal nüfus tahminleri ya en son yapılan nüfus sayımı ya da nüfus kayıt dairelerinden toplanan veriler esas alınarak yapılmaktadır.

İŞGÜCÜ ANKETİ (LFS)

Bu anket 1983’ten beri yıllık olarak gerçekleştirilmektedir. Avrupa Birliği’ndeki istihdam ve işsizlik istatistiklerinin temel kaynağıdır. Anket bireylere ve hane halkına uygulanmaktadır. Sorular temel olarak istihdam ve iş arama boyutlarını kapsamaktadır.

ULUSAL HESAPLAR VERİTABANI

Avrupa Ulusal ve Bölgesel Hesaplar Sistemi “toplam ekonomi” (örneğin bir bölge, bir ülke ya da bir grup ülke), bunun bileşenleri ve diğer ‘toplam ekonomiler’ ile ilişkisinin sistematik ve detaylı bir tanımı için uluslararası olarak karşılaştırılabilir bir muhasebe çerçevesidir.

The PISA 2009 uluslararası veritabanı

PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) 15 yaşına gelen öğrencilerin okuduğunu anlama, matematik ve fen bilgisindeki okuryazarlık düzeylerini ölçmek amacıyla OECD gözetiminde yürütülen uluslararası bir taramadır. Araştırma ortaöğretimin birinci ya da ikinci kademesinde olan 15 yaşındaki öğrencileri temsil eden örnekleme dayanmaktadır.

Performans ölçümünün yanı sıra, PISA 2009 uluslararası araştırması kendi bulgularına ışık tutabilecek olan okul ve aile kapsamındaki değişkenleri belirlemek amacıyla anketleri de içermektedir. Bu anketler PISA araştırması için okul müdürlerine ve öğrencilere gönderilmiştir. Mevcut yayında yer alan göstergeler bu araştırmalardan elde edilen veriler kullanılarak hazırlanmıştır. Bu göstergeler hem devlet okullarını hem de destek alan ya da diğer tip özel okulları kapsamaktadır. İstatistiki boyutlarla ilgili ayrıntılı bilgi "Sözlükçe ve İstatistiksel Araçlar" bölümünde verilmiştir.

Ortaklıklar ve Metodoloji

Anketler, Eurydice verisi toplamak için, Eğitim, Görsel İşitsel ve Kültür İdari Ajansı'nın (EACEA) içinde Eurydice Birimi tarafından Eurydice Bilgi Ağı'ndaki Ulusal Birimlerle ortak bir çalışması sonucu hazırlanmıştır. İstatistiksel olarak, EACEA içerisindeki Eurydice Avrupa Birimi aynı zamanda PISA 2009 anketindeki kapsama yönelik soru formlarının bulgularından yararlanmıştır.

Eurostat (F4 "Eğitim, Bilim ve Kültür" Birimi), istatistiksel göstergelerin hazırlanması ve üretilmesi görevini üstlenmiştir.

Rapordaki istatistiksel ve betimleyici verilere dayanan tüm analitik içerik EACEA içerisindeki Eurydice Avrupa Birimi tarafından hazırlanmıştır. Son olarak, Eurydice Bilgi Ağı, Eurostat ve ESS'nin de işbirliği ile bütün raporun denetimini üstlenmiştir.

EACEA içerisindeki Eurydice Avrupa Birimi, raporun nihai basımından ve yayına hazırlanmasından sorumludur. Bu birim aynı zamanda haritaların, diyagramların ve diğer grafik materyallerinin hazırlanması ile ilgili bütün işlerden de sorumludur. Son olarak, raporun başında 'Başlıca Konular' başlığı altındaki özet tamamen EACEA içerisindeki Eurydice Avrupa Birimi'nin sorumluluğudur.

Bu toplu çalışmaya bir şekilde katkıda bulunmuş herkes raporun sonundaki listede belirtilmiştir.

Toplantılar ve İçerik Sunumu

Bu rapor, politika üretenler için önemini yanı sıra, çok geniş bir kitleyi Avrupa'daki eğitim sistemi konusunda bilgilendirmek için hazırlanmıştır.

Raporun kolay danışılır ve herkes tarafından erişilebilir olması amacıyla içine eğitim sistemlerinin tanımı ve karşılaştırmasından ortaya çıkan başlıca noktalara ilişkin yorumlarla desteklenmiş histogramlar, haritalar ve diyagramlar içeren sayısız şekiller yerleştirilmiştir.

Her nicel göstergeye ait değerler söz konusu diyagramın altındaki bir tabloda sunulmuştur. Her şeklin açıklayıcı bir notu vardır ve ek notlarda hemen şeklin altında yer alır. Açıklayıcı not, gösterge ve şeklin doğru anlaşılması için gereken terminoloji ve kavramsal özelliklerle ilgili bütün ayrıntıları içerir. Ülkeye özel notlar belirli ülkelerdeki durumun önemli yönleri ile ilgili dikkate alınması gereken bilgileri sunar.

Şekillerde ve tablolarda, ülkeler Avrupa Birliği Resmi Yayınlar Bürosu tarafından belirlenen protokol sırasına göre yer alır. Bunun anlamı söz konusu *Önemli Veriler*'in belirli bir çevirisine göre değil kendi ana dillerindeki alfabetik sıralamaya göre yer alır.

Raporda kullanılan ülke isim kodları, istatistiksel kodlar ve kısaltmalar raporun başında belirtilmiştir. Kullanılan terimler ve istatistiksel araçlarla ilgili sözlükçe raporun sonunda yer almaktadır.

Yayının sonunda ele alınan eğitim düzeyleri (ISCED 0, ISCED 1-3 ve ISCED 5-6) ve kaynağını gösteren bir şekiller tablosu bulunmaktadır.

Elektronik Versiyon

Avrupa'da Eğitime İlişkin Önemli Veriler'in elektronik versiyonuna da Eurydice web sitesinden (http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/key_data_en.php) ücretsiz olarak erişilebilir.

ANA BULGULAR

Eğitime İlişkin Önemli Veriler'in mevcut baskısında son on yılda Avrupa eğitim sistemindeki gelişmeler analiz edilmektedir. Bu yayındaki çeşitli bölümler, eğitim ve öğretimde Avrupa işbirliği (ET 2020) öncelikli alanları kapsamalarının yanı sıra önümüzdeki on yıl içinde, akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme için daha geniş Avrupa stratejisini (AB 2020) de kapsamaktadır.

Bu *Önemli Veriler* raporu, eğitim sistemlerinin yapısal ve örgütsel reformlarını **okulu erken terk etme oranlarını azaltmak** ve, bazı durumlarda, **tüm öğrencilerin temel eğitim sertifikası almalarını sağlamak** amacıyla uygulamaya almış olduğunu göstermektedir. Bu alandaki en önemli reform, bazı ülkelerde **zorunlu eğitimin uzamasıdır**. Çalışmadan çıkan bir başka örgütsel eğilim ise mali ve insan kaynaklarını yönetmek için **okulların ve yerel düzeydeki yetkililerin yüksek düzeydeki özerklikleridir** – benzer bir eğilim yükseköğretimdeki akademik personelin yönetiminde de görülmektedir.

Kalite güvence sistemlerinin geliştirilmesi, geliştirilmiş eğitim kalitesinin ve verimliliğin stratejik hedefini gerçekleştirmek için önemli bir koludur, dolayısıyla, Avrupa genelinde eğitimin kalitesini giderek arttırılmaktadır. Bu değerlendirmenin odak noktası, bir bütün olarak eğitim sistemi olabilir, ya da bireysel okullar veya öğretmenler olabilir. Ayrıca, Avrupa ülkeleri öğrenci performansına dayalı **okul sorumluluğuyla** ilgili çeşitli ve zıt politikalar benimsemiştir.

Ülkelerin çoğunda, **eğitime yatırım** sadece ekonomik kriz öncesi 2008 yılına kadar son on yılda büyük ölçüde değişmeden kalmıştır. Krize yanıt olarak, bazı hükümetler, mevcut finansman düzeylerinin **sistemin sürekli çalışmasını garanti etmek** ve son on yılda uygulanan reformları korumak için değiştirilmediğinden emin olmak için belirli adımlar atmıştır.

Öğretmenlerin ve okul müdürlerinin mesleki gelişimi, öğrencilerin başarılı sonuçlar alması için önemli bir faktördür. Bu rapor, birçok ülkede **öğretmenlerin eğitim ve öğretiminin iyileştirilmesi** ve öğretimleri için onlara gerekli desteği sağlamak amacıyla olduğunu göstermektedir. Ancak, bu **çabaların mesleğe daha uygun nitelikli insan çekmek için arttırılması** ve gelecekte birçok Avrupa ülkesinin de karşılaşabileceği öğretmen sıkıntısıyla mücadele etmesi gerektiği de açıktır.

Son olarak, 20-24 ve yükseköğretimi tamamlamış 30-34 yaş arası gençlerin oranı artmaya devam etmiştir; ikinci grup için bu oran 2000 yılından bu yana istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etmektedir. Ancak, **gençlerin işgücü piyasasına girişi pek çok ülkede ekonomik krizden dolayı bir sorundur**.

Sonuçlar, **gençlerin giderek artan sayıda buldukları istihdam türü için fazla nitelikli olarak görünür olduğunu** göstermektedir. Bu da, öğrencilere güvenilir bir eğitim ve kariyer rehberliği yaparak **işgücü piyasasının kısa ve uzun-vade ihtiyaçlarını daha etkin bir şekilde tahmin etme** ihtiyacını önermektedir ki gelişmeler gençlerin eğitim niteliklerini fiili istihdam fırsatlarıyla eşleştirebilsin.

Sonraki paragraflarda, raporun ana bulguları altı ana alanda gruplandırılmıştır:

EĞİTİM YAPILARI VE ORGANİZASYON: EĞİTİME DAHA UZUN KATILIM İÇİN EĞİLİM

- Temel becerilerin kazanılmasını garanti etmek için daha uzun bir zorunlu eğitime doğru genel bir eğilim 1980 yılından bu yana hemen hemen tüm eğitim sistemlerinde gözlenmiştir. On ülkede, zorunlu eğitimin başlangıcı, bir yıl (ya da Letonya durumunda iki) öne çekilmiştir. Terazinin diğer ucunda, on üç ülke, tam zamanlı zorunlu eğitimin süresini bir ya da iki yıl uzatmıştır, Portekiz ise yeni reformları takiben üç yıl uzatmıştır (bakınız Şekil B2).
- Çocuklar giderek daha erken yaşta örgün eğitime başlamaktadır. 2000 – 2009 döneminde, AB-27'de ortalama, okul öncesi veya ilköğretimde 3 yaşındaki, 4 yaşındaki ve 5 yaşındaki çocukların katılım oranları sırasıyla %15.3, %7 ve % 6.3 artmış, 2009 yılında ise %77, %90 ve %94'e ulaşmıştır. Okul öncesi eğitimde 3 yaşındakilerin katılımı, %95'ten daha fazla bir orana ulaşarak, 2009 yılında Belçika, Danimarka, İspanya, Fransa ve İzlanda'da neredeyse kapsamlıdır (bakınız Şekil C2).
- Öğrencilerin eşit dağılımı, lisede genel eğitimle mesleki programlar arasında bulunmaktadır. AB-27 düzeyinde, 2000 ve 2009 yılları arasında, lisedeki tüm öğrencilerin yüzdesi olarak genel eğitimdeki öğrencilerin oranı %5.5 artmış, 2009 yılında % 50.4'e ulaşmıştır. Bu kısmen, üniversite eğitimi devam için mesleki sertifika gereksiniminden ziyade genel eğitim sertifikası gereksinimiyle açıklanabilir. Mesleki eğitimdeki erkek katılımı hemen hemen tüm Avrupa ülkelerinde daha yüksektir (bakınız Şekil C5).
- Avrupa'daki 15 yaşındaki öğrencilerin çoğu, yüksek sayıda okula gitmektedir. 2003 ile karşılaştırıldığında, incelenen tüm ülkelerin yarısında, ortalama okul büyüklüğü 50 ila 100 öğrenci artmıştır. Ancak, okul başına 70 öğrenciden fazla azalma Belçika (Almanca Konuşan Topluluk), Avusturya ve Polonya'da görülebilir. Genel bir eğilim olarak, 2003 ve 2009 yılları arasında çok büyük okulların öğrenci sayıları (bakınız Şekil B6) biraz düşmüştür.
- 2009 yılında, Avrupa genelinde, ilköğretimde öğrenci/öğretmen oranı ortaöğretimde 14:01 ve 12:1'di. 2000 yılından bu yana, bu oran ülkelerin üçte ikisinde ilköğretimde öğretmen başına ortalama iki öğrenci ve ortaöğretimde bir öğrenci olarak azalmıştır. Aynı dönemde, sınıf mevcutlarının üst sınır düzenlemeleri önemli ölçüde değiştirilmemişti (bakınız Şekil F8, F9 ve F10 bakınız).
- 2009'da, 17 yaşındaki Avrupalılar'ın neredeyse %90'ı, halen eğitimdeydi ve eğitimdeki eğitim sonrası zorunlu katılım oranları son on yılda artmış veya sabit kalmıştır. 2000'de zorunlu eğitimin bitiminden bir ve iki yıl sonra en düşük katılım oranları ile üç ülke olan Bulgaristan, Malta ve Romanya, son on yılda en önemli gelişime sahip ülkeler arasında yer aldı. Ancak, 2009 yılında,

zorunlu eğitimden bir yıl sonra bu ülkelerde katılım oranı halen % 80'den az idi (bakınız Şekil C6 ve C7).

- 2000-2009 döneminde, AB-27'de ortalama olarak, yükseköğretim nüfusu yaklaşık %22 artmış (%2.7 yıllık büyüme oranı), 2009 yılında yaklaşık 19.5 milyon kişiye ulaşmıştır. Avrupa Birliği'nde, ortalama olarak, her 100 erkeğe 124 kız yükseköğretime kaydolmuştur. 2000 yılından bu yana, kız öğrencilerin sayısı sabit bir yıllık artış oranı ile hemen hemen % 10 oranında artmıştır (bakınız Şekil C9 ve C11).

OKULLAR VE YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI İÇİN YÜKSEK DÜZEYDE ÖZERKLİK

- Avrupa'da okul özerkliğini artırmak için genel bir eğilim olmasına rağmen, ülkeler arasında önemli farklılıklar hala bulunmaktadır. Ülkelerin yaklaşık üçte biri finans ve insan kaynaklarının yönetimi için okullara yüksek derecede özerklik verirken, küçük bir grup ülkede – Almanya, Yunanistan, Fransa (ilköğretim), Kıbrıs, Lüksemburg (ilköğretim), Malta ve Türkiye – okullar bu alanda çok sınırlıdır ya da özgürlükleri bulunmamaktadır (bakınız Şekil B13).
- Özerkliğin, diğerlerine oranla bazı bölgelerdeki okullara verilme olasılığı daha yüksektir. Okulların genellikle sermaye harcamalarından ziyade işletimsel harcamalarını yönetmeleri için daha fazla özerklikleri bulunmaktadır ve öğretim elemanlarının yönetimiyle ilgili kararlar okul düzeyinde alınırken okul müdürlüğü göreviyle ilgili olanlar daha yüksek düzeydeki bir eğitim yetkilisinin kontrolü altındadır (bakınız Şekil B13).
- Okul kabul süreci giderek daha esnek hale gelmektedir. Devlet okullarında öğrenciler genellikle belirli bir okula tahsis edilirler, giderek artan sayıda ülkede, aileler ya kabul sürecinin başlangıcında ya da önerilen bir okul azami kayıt kapasitesine ulaştığında alternatif bir okul isteyebilir (bakınız Şekil B5).
- Zorunlu çekirdek müfredat, temel içerik veya ulaşılacak hedef açısından tüm ülkelerde merkezi düzeyde tanımlanmaktadır. Ancak, okulların öğretim yöntemleri ve ders kitapları, öğrenim etkinlikleri için öğrencilerin gruplandırılması ve iç değerlendirme ayarı seçimi gibi günlük eğitim faaliyetlerinde çok fazla özgürlükleri bulunmaktadır (bakınız Şekil B13). Okul içinde, öğretmenler sıklıkla öğrenci gruplandırılmasıyla ilgili kararlardan ziyade iç değerlendirme kriterlerini ve ders kitaplarının seçiminin ayarlanmasında ve öğretim metotlarıyla ilgili kararlara dahil edilir (bakın iz Şekil B14).
- Dersler arasında yıllık ders saatinin nasıl dağıtılacağına karar vermek için okulların artan bir özerklikleri bulunmaktadır. Birçok ülkede, öğretim süresine ilişkin ilgili resmi öneriler, ilköğretimin başında daha kısa bir öğrenim dönemini (genellikle ilk iki yıl için) tasarlar, sonra saat sayısı ortaöğretimin ileri aşamalarında giderek önemli bir artış ile, zorunlu eğitim dönemi boyunca artar (bakınız Şekil F1, F2 ve F3).
- Artan kurumsal özerklik, akademik personelin yönetiminde yükseköğretimde de görülebilir. Bununla birlikte, ülkelerin büyük çoğunluğundaki merkezi yetkililer halen personel kategorileri ve bunların ilgili niteliklerinin yanı sıra temel maaş düzeylerini tanımlamakla sorumludur. Bir düzine ülke veya bölgede, bu unsurlar merkezi ve kurumsal düzeyler arasında ortaklaşa tanımlanır.

Kurumlar kendi içlerinde, akademik personelin değerlendirilmesi ve yükseltilmesinden neredeyse tamamen sorumludur (bakınız Şekil E18).

- Merkezi ve bölgesel yetkililer, yükseköğretimdeki öğrenci sayılarını ayarlama da yükseköğretim kurumlarıyla ortaklaşa çalışır ve birçok eyalette, kurumlar kendi öğrenci seçim işlemlerini düzenler (bakınız Şekil E19 ve E20).

TÜM ÜLKELERDE KALİTE GÜVENCE SİSTEMLERİ YÜRÜRLÜKTEDİR YA DA GELİŞME HALİNDEDİR

- Hem okul hem de öğretmen değerlendirmesine son yıllarda çok fazla önem verilmiştir. Ülkelerin büyük çoğunluğunda, okullar, genellikle bir müfettiş tarafından dışardan değerlendirilir ve okul personeli ve okul topluluğunun bazen diğer üyeleri tarafından içerdiden değerlendirilir. Bireysel öğretmen değerlendirmesi, birçok ülkede tanıtılmıştır ya da güçlendirilmiştir (Belçika [Flaman Topluluğu], Portekiz, Slovenya ve Lihtenştayn), bazen tüm kamu kuruluşları için genel bir performans değerlendirme sistemi çerçevesinde yapılmaktadır (bakınız Şekil B7).
- Ülkelerin çoğu kendi eğitim sistemlerinin performansını izlemek amacıyla okul değerlendirme prosedürlerinden elde ettikleri bulgularla birlikte harici sınavlardaki öğrencilerin sonuçlarını kullanmaktadır (bakınız Şekil B12). Avrupa ülkelerinin yarısından fazlası, öğrencilere öncelikle okul ve eğitim sisteminin performansını izlemeyi amaçlayan ulusal sınavlar uygulamaktadır.
- Ulusal sınavlardaki okul sonuçlarının rutin yayını, çok az ülkede olmasına rağmen Avrupa'da bir norm değildir ve diğerler ülkeler okulların bu konuya kendilerinin karar vermesine olanak sağlar. Belçika (Fransız Topluluğu), İspanya ve Slovenya'da, resmi belgeler kendi ulusal test sonuçlarının temelinde okulların sıralamasını yasaklamaktadır (bakınız Şekil B9).

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE DAHA FAZLA KİŞİ ÇEKMEK İÇİN DAHA FAZLA ÇABAYA GEREK DUYULMAKTADIR

- Yükseköğretimde Bologna reformları sayesinde, öğretmenler için asgari yeterlik eğitim süresi değişmiştir. Çoğu ülke, artık bir okul öncesi öğretmeni ya da eşdeğeri olmak için asgari giriş yeterliği olarak bir lisans gerektirmektedir. İlköğretim aday öğretmenleri için, asgari yeterlik artmıştır ve dokuz ülkede yüksek lisans düzeyinde derece gereklidir ve genellikle bunu da tamamlamak beş yıl sürer (bakınız Şekil E2).
- Yeni öğretmenler için destek tedbirleri daha yaygın hale gelmiştir. 2002/03'te, sadece 14 ülke merkezi düzenlemeler veya öneriler kapsamında resmi yardım sunmuşken 2010/11'de, 21 ülke yeni öğretmenler için destek tedbirlerine ilişkin merkezi düzenlemelerin var olduğunu bildirdi. Bu tedbirler, özellikle, derslerin planlanmasıyla öğrenci değerlendirmelerine yardım etmeyi ve ilerleme ve problemler hakkında düzenli tartışmaları içerir (bakınız Şekil E4).

-
- Son PISA sonuçlarına göre, Avrupa'daki birçok öğrenci, temel derslerde (eğitim dili, matematik ve fen bilgisi) nitelikli öğretmen eksikliğiyle öğretimin engellendiği okullarda eğitim görmektedir. Almanya, Hollanda ve Türkiye'de, yüzdeler sadece temel dersler için değil, aynı zamanda diğer derslerde için de yüksektir (bakınız Şekil E3).
 - Birçok Avrupa ülkesinde, şu anda çalışan öğretmenlerin çoğu yüksek yaş gruplarında (40-49 ve 50 yaş üstü) bulunmaktadır. Almanya, İtalya ve İsveç'te, ilköğretimdeki tüm öğretmenlerin yaklaşık yarısı 50 yaşın üstündedir; ortaöğretim düzeyinde ise, bu yaş grubu hemen hemen tüm ülkelerde en güçlü şekilde temsil edilmektedir (bakınız Şekil E10 ve E11). Bu durum öğretmen eksikliklerinin artmasına sebep olabilir ve daha nitelikli öğretmenler bu nedenle gereklidir.
 - Resmi emeklilik yaşı ve/veya tam emeklilik hakkı ile asgari emeklilik yaşının tüm Avrupa ülkelerinin yaklaşık üçte birinde 2001/02 yılından bu yana artmasına rağmen öğretmenlerin çoğu bu hakka sahip olur olmaz emekli olmaktadır. Ancak, Danimarka, Almanya, İtalya, Kıbrıs, Polonya, Finlandiya, İsveç ve Norveç'te; Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya ve Slovenya'da, öğretmenlerin %5'inden fazlası resmi emeklilik yaşından sonra bile çalışmaya devam etmektedir (bakınız Şekil E12).
 - Yükseköğretim düzeyinde, eğitim ve öğretim alanındaki mezunların oranında önemli bir düşüş olmuştur. Bazı ülkeler özellikle etkilenmiştir; Portekiz (%-6.7), İzlanda (%-6), Macaristan (%-5.2) ve Belçika (%-4.5). Bu tür düşüşlerin nitelikli öğretmenlerin gelecekte tedarik edilmesine ilişkin için yeni zorluklar teşkil etme olasılığı bulunmaktadır (Şekil G3).
 - Tüm Avrupa ülkelerinde, öğretmenlerin mutlak maaşları son on yılda artmıştır, ancak bu artışlar her zaman öğretmenlerin satın alma güçlerini sürdürmeleri için yeterli değildir. Bazı durumlarda, son on yılda maaş artışları %40'tan daha yüksek olmuştur. Ancak, maaşlardaki mutlak artış, eğer yaşam maliyeti daha hızlı yükseliyorsa, her zaman gerçek bir artışı temsil etmez (bakınız Şekil E13 ve E14).
 - Çalışma saatlerinin toplam sayısı son yıllarda değişmemesine rağmen, öğretmenlerin öğretimde aktif olmak zorunda oldukları ortalama saat sayısı 2006/07'de haftada 18 ila 20 saatten 2010/11'de haftada 19 ila 23 saat arasına çıkmıştır (bakınız Şekil E8).
 - Devam eden Mesleki Gelişim son yıllarda önem kazanmıştır. 2002/3'te, öğretmenlerin Avrupa ülkelerinin yarısında DMG etkinliklerine katılmaları isteğe bağlı iken, şimdi 26 ülke veya bölgede mesleki bir görev olarak kabul edilmektedir. İspanya, Fransa, Litvanya, Romanya ve Slovenya'da, DMG katılımı, kadro ilerlemesi ve maaş artışı için bir ön koşuldur (bakınız Şekil E7).

EĞİTİMİN FİNANSE EDİLMESİ: EKONOMİK KRİZ SÜRECİNDEKİ ANA ZORLUK

- Avrupa Birliği 2008 yılına kadar eğitim İÇİN GSYİH'sinin yaklaşık %5'ini harcamaya devam etmiştir. Ayrıca, eğitim için toplam kamu harcamasının GSYİH yüzdesi olarak AB-27 düzeyinde 2001 ve 2008 yılları arasında sabit kalmasına rağmen, öğrenci başına harcama artmıştır (bakınız Şekil D1 ve D2).

- Öğrenci başına harcama, eğitim düzeyiyle de artmaktadır. AB'de, ortaöğretim öğrencisi (ISCED 2 ila 4) başına ortalama yıllık maliyet ilköğretim öğrencisinden (ISCED 1, 5 316 EUR PPS) daha (6 129 EUR PPS) yüksektir. AB'de yükseköğretim öğrencisi başına ortalama maliyet neredeyse ilköğretim öğrencisinden (9 424 EUR PPS) iki kat daha yüksek olmuştur.
- Eğitime ilişkin özel finansman marjinal kalmaktadır. Öğrencilerin çoğunun devlet okullarında eğitim aldığı göz önüne alındığında (bakınız Şekil B4), çoğu ülkedeki özel finansman oranı büyük ölçüde eğitim odaklı okulöncesi eğitimin (bakınız Şekil D6) ve yükseköğretimin (bakınız Şekil D11) finansmanına ilişkin politikalarla belirlenmektedir; yani eğer ücretler, bu ücretlerin düzeyiye, öğrenciler tarafından ödenir olup olmadığı.
- Zorunlu olmayan okulöncesi eğitim gittikçe ücretsiz olarak sağlanmaktadır. Bu açıkça tüm çocuklar için ve özellikle de düşük gelirli ailelere mensup olanlar için okul öncesi eğitime erişimi kolaylaştırır. Ayrıca, ülkeler de genellikle zorunlu olmayan okulöncesi eğitim için ödenen ücreti aile geliri ve diğer kriterlere göre ayarlamaktadır. Bütün bu önlemler bu düzeydeki eğitime artan katılımı açıklayabilir (bakınız Şekil D6 ve D7).
- Ortalama olarak, Avrupa Birliği ülkeleri toplam kamu harcamalarının %6.4'ünü, doğrudan tüm eğitim düzeylerinde öğrencilere yönelik kamu-sektörü desteği için tahsis etmektedir. Buna ek olarak, aile yardımı ve vergi indirimi okul çağındaki çocuklu aileler için destekleyici yöntemler olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (bakınız Şekil D9 ve D10).
- Son on yılda, giderek artan sayıda ülke, yükseköğretim öğrencileri tarafından ödenen farklı türde ücret tanıtmıştır. Aynı zamanda, özellikle öğrenciler için hedeflenen mali desteğin sağlanması, idari ve/veya öğrenim ücretlerini almak için evrensel programların etkilerini hafifletmiştir. Yükseköğretim düzeyindeki öğrencilere yönelik burs ve krediler eğitime ilişkin yapılan kamu harcamalarının önemli kısmını oluşturmakta ve %16.7'den fazlasına karşılık gelmektedir (bakınız Şekil D11 ve D 12).

YÜKSEK EĞİTİMLİ KİŞİLERİN DAHA FAZLA İSTİHDAM FIRSATLARI BULUNMAKTADIR FAKAT PEKÇOK YÜKSEKÖĞRETİM MEZUNU MEVCUT GÖREVLERİNDE GEREĞİNDEN FAZLA NİTELİKLİDİR

- Avrupa'da 20-24 yaşında olan gençlerin %79'u, 2010 yılında lise eğitimlerini (ISCED 3) başarıyla tamamlamıştır, bu da 2000 yılından bu yana Avrupa genelindeki yükselen eğimi teyit etmektedir (bakınız Şekil G1). Yükseköğretim niteliklerine sahip kişilerin AB ortalama yüzdesi, 2000 yılından bu yana tüm yaş grupları için artmıştır (bakınız Şekil G2).
- Yükseköğretim mezunlarının sayısındaki genel artışa karşın, giderek artan bir oranda, buldukları istihdam türü için fazla nitelikli gibi görünmektedirler. Beş yükseköğretim mezununun birinden fazlası kendi işinde gereğinden fazla niteliklidir ve bu oran 2000 yılından bu yana artmıştır (bakınız Şekil G7).

-
- Buna ek olarak, yükseköğretim düzeyindeki çeşitli akademik disiplinlerde öğrenci katılımındaki dengesizlikler devam edecek ve bazı durumlarda daha da derine inecek. 2000 yılından bu yana, disiplinler arasındaki yükseköğretim mezunlarının dağılımında en dikkat çekici değişim, fen, matematik ve programlamadaki mezunların oranında yaklaşık %12 ile %9 arasında azaltılmasıdır. 2006 yılından bu yana, eğitim alanındaki mezunların oranında da önemli bir düşüş tescil edilmiştir (bakınız Şekil G3).
 - Yükseköğretim mezunları, çoğu ortaöğretimden mezun olan kişiden iki kat daha fazla iş piyasasına girmektedir. Avrupa Birliği düzeyinde, ilk önemli işe ortalama geçiş süresi, yükseköğretim niteliklerine sahip kişiler için sadece 5 ay, lise için 7.4 ay ve ortaöğretim için ise 9.8 aydır (bakınız Şekil G6).
 - Son olarak ancak önemli olarak, 2000 yılından bu yana daralmış olmasına rağmen kadınların aleyhine yükseköğretim mezunlarının istihdam oranlarında bir cinsiyet farkı hala devam etmektedir. Kızlar neredeyse bütün akademik alanlarda erkeklerden sayıca üstün olmasına rağmen, hala ortalama olarak, erkeklere göre daha fazla işsiz olmaları olasıdır (bakınız Şekil G8).

KODLAR, KISALTMALAR VE KISA ADLAR

Ülke kodları

EU/EU-27	Avrupa Birliği	PL	Polonya
BE	Belçika	PT	Portekiz
BE fr	Belçika – Fransız Topluluğu	RO	Romanya
BE de	Belçika – Almanca konuşan Topluluk	SI	Slovenya
BE nl	Belçika – Flaman Topluluğu	SK	Slovakya
BG	Bulgaristan	FI	Finlandiya
CZ	Çek Cumhuriyeti	SE	İsveç
DK	Danimarka	UK	Birleşik Krallık
DE	Almanya	UK-ENG	İngiltere
EE	Estonya	UK-WLS	Galler
IE	İrlanda	UK-NIR	Kuzey İrlanda
EL	Yunanistan	UK-SCT	İskoçya
ES	İspanya		
FR	Fransa	EFTA	Avrupa Serbest Ticaret Birliği
IT	İtalya	ülkeleri	
CY	Kıbrıs	IS	İzlanda
LV	Letonya	LI	Lihtenştayn
LT	Litvanya	NO	Norveç
LU	Lüksemburg	CH	İsviçre
HU	Macaristan		
MT	Malta	Aday ülkeler	
NL	Hollanda	HR	Hırvatistan
AT	Avusturya	TR	Türkiye

İstatistiksel kodlar

:	Veri mevcut değil	(-)	Uygun veri mevcut değil

Kısaltmalar ve kısa adlar

Uluslararası konvansiyonlar

ESS	Avrupa İstatistik Sistemi
EU-27	01 Ocak 2007 tarihinden sonra Avrupa Birliği'ne katılmış 27 Üye Ülkenin verileri
Eurostat	Avrupa Topluluğu İstatistik Ofisi
GDP	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
ICT	Bilgi ve İletişim Teknolojisi
ISCED	Uluslararası Eğitim Standardı Sınıflandırması
PISA	Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Ajansı (OECD)
PPP	Satın Alma Gücü Paritesi
PPS	Satın Alma Gücü Standardı

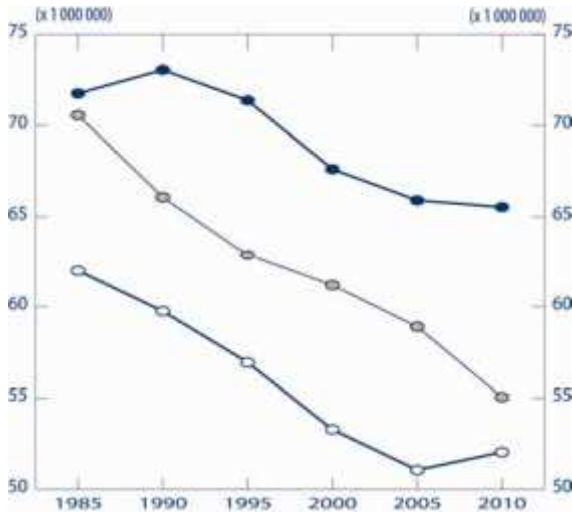
10-19 YAŞ GRUBU AB'DEKİ GENÇLERİN SAYISINDA SÜREKLİ AZALMA GÖSTERİP EN FAZLA ETKİLENE Y AŞ GRUBUDUR

30 yaşın altındaki nüfusun demografik trendi, Avrupa Birliği (AB-27) ülkelerinin çoğunda kaydedilen doğum oranındaki düşüşü yansıtmaktadır. Son 25 yılda, AB-27 içinde 30 yaşın altındaki gençlerin toplam sayısı, 1985 yılında %15.5 oranında azalarak 204.3 milyondan 2010 yılında 172.6 milyona gerilemiştir.

Burada analiz edilen tüm yaş grupları, bu dönemde genel bir düşüş göstermektedir. En belirgin düşüş, 10-19 yaş grubunda (%22) olmuştur, bunu 0-9 yaş grubu (%16) izlemektedir, son olarak ise 20-29 yaş grubundaki düşüş (%8.7) en düşük orana sahiptir.

20-29 yaş grubunda AB-27 nüfusunun büyüklüğü, 1985 ve 1990 yılları arasında hafif bir şekilde artmıştır. Bu artışı 2010 yılına kadar devam eden uzun bir düşüş süreci izlemiştir. 10-19 yaş grubu, bütün referans dönemi boyunca sürekli azalmıştır. 1985 yılından 2005 yılına kadarki düşüşten sonra, 0-9 yaş grubu son beş yıllık referans dönemi boyunca %1.9'luk küçük bir artış göstermiştir.

Şekil A1: AB-27'de 0-9, 10-19 ve 20-29 yaş gruplarında nüfusta görülen değişiklikler (1985-2010)

	0-9 yaş grubu	10-19 yaş grubu	20-29 yaş grubu
1985	61 981 774	70 560 146	71 747 526
1990	59 755 140	66 069 001	73 035 161
1995	56 945 603	62 870 813	71 366 222
2000	53 277 500	61 186 120	67 608 395
2005	51 056 067	58 902 949	65 903 421
2010	52 038 210	55 045 826	65 533 037

Kaynak: Eurostat, nüfus istatistikleri (veri Temmuz 2011'den alınmıştır).

Açıklayıcı not

Sözü edilen nüfus ilgili senenin 1 Ocak tarihine dayanmaktadır. Nüfus, son nüfus sayımından bu yana oluşan nüfus değişikliklerinin bileşikleri tarafından düzenlenmiş olan en son nüfus sayımından gelen verilere ya da nüfus kayıtlarına dayanmaktadır.

Bu genel eğilim, ülkeler arasındaki farklı durumları gizlemektedir (daha fazla bilgi için, lütfen bakınız Eurostat veritabanı). 0-9 yaş grubu için, AB-27'de, 2005-2010 döneminde yıllık ortalama %0.4 oranında hafif bir artış olmuştur. 15 Avrupa ülkesinde, büyüme oranları AB-27 ortalamasından daha yüksek bulunmuştur, bunların arasında en büyük artış İrlanda ve İspanya'daydı: sırasıyla yıllık %2.9 ve %2.8.

Finlandiya dışındaki diğer tüm Avrupa ülkelerinde, aynı yaş grubunda ve döneminde, nüfus azalmıştır. Almanya, Litvanya, Malta ve Hırvatistan'da, bu azalmalar yıllık %1.3'ü aşmıştır.

AB-27'de, 10-19 nüfusu 2005 ve 2010 yılları arasında yılda %1.3 oranında azalmıştır. En önemli düşüş, yıllık %4'ün üzerinde Bulgaristan, Estonya, Letonya ve Romanya'da kaydedildi. Bununla birlikte, bazı batı Avrupa ülkeleri 10-19 yaş gruplarında hafif bir artış bildirmiştir.

20-29 yaş grubu için AB-27 ortalaması, sadece %0.1 oranında bir azalma ile, 2005-2010 döneminde en istikrarlı dönemiydi. Yunanistan, İspanya, Macaristan ve Portekiz gibi ülkelerde, bu nüfus grubu yılda %2'nin üzerinde bir oranda gerilemiştir. Buna karşılık, Kıbrıs, Lüksemburg, Birleşik Krallık ve İzlanda yılda %2'den fazla bir artış bildirmiştir.

AVRUPA NÜFUSUNUN ÜÇTE BİRİNDEN FAZLASI 30 YAŞIN ALTINDADIR

AB düzeyinde, 30 yaşın altındaki nüfus 2010 yılındaki toplam nüfusun %34.4'ünü temsil etmişti. Bu, 2007 (Eurydice, 2009a) ile karşılaştırıldığında, %0.9 oranında bir azalmaydı. Aynı dönemde, en büyük yaş grubu (20 ve 29 yıl arasında gençler) için ortalama oran %13.3'ten % 13.1'e doğru bir düşüş göstermektedir. 2010 yılında, 10-19 yaş grubu ise toplam nüfusun %11'ini oluşturmaktadır, bu oran 2007 yılına göre %0.6 daha azdır. Sadece 0-9 grubundakilerin oranı 2010 yılında (%10.4) 2007 yılında (%10.3) olduğundan biraz daha yüksek olmuştur.

2010 yılında, genel olarak, 30 yaşın altındaki gençlerin oranında Avrupa ülkeleri arasındaki farklılıklar anlamlı değildi. Birkaç ülke AB ortalamasından önemli ölçüde farklılaşmıştır. %52.2 ile, Türkiye toplam nüfusun 30 yaşın altındaki gençlerin nüfusuna oranıyla en büyük yüzdeye sahip ülke olmuştur. Ancak, 2010 yılında bu oran 2007 yılındaki orandan %3.1 daha düşüktü. İrlanda, Kıbrıs ve İzlanda'da, gençlerin oranı da %40'ı aşmıştı. Terazinin diğer ucunda, İtalya 2010 yılında (%29.9) 30 yaşın altındaki gençlerin en düşük oranına sahipti, bunu Almanya (%30.9) ve Yunanistan (%31.9) takip etmişti.

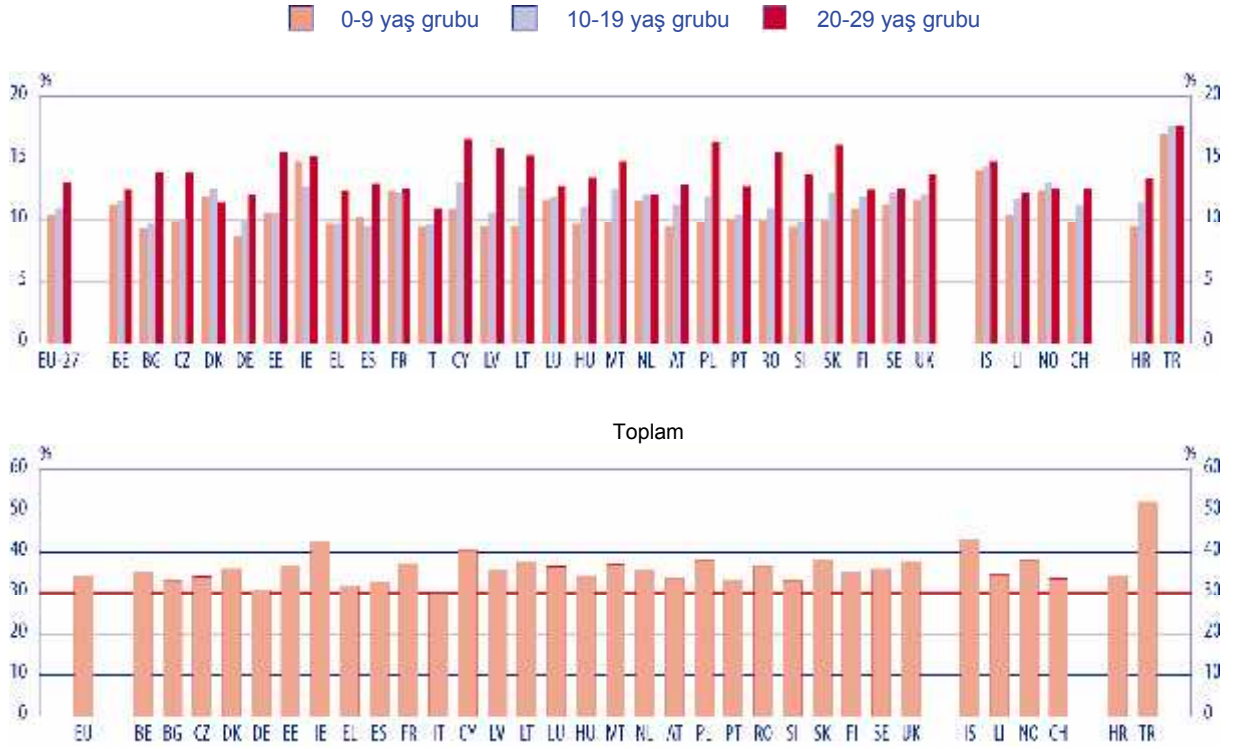
Türkiye dışında, Slovakya'da da 2007 ve 2010 yılları arasında (%2.2) gençlerin oranında belirgin bir azalma görülmüştür, bunu Polonya ve Romanya (%1.8) izlerken İsveç'te bu oran %0.3 ile artmıştır.

2010 yılındaki en genç yaş grubunun (0-9 yaş) en yüksek oranları, toplam nüfusun %14'ünden fazlasını oluşturduğu Türkiye, İrlanda ve İzlanda'da kaydedilmişti. Buna karşılık, Almanya'da, yüzde en küçüktü, sadece %8.6'ya varabilmişti.

Aynı yıl, 10-19 yaş grubundaki gençlerin en yüksek oranı, yüzdenin toplam nüfusta 13'ten fazla olduğu Kıbrıs, İzlanda, Norveç ve Türkiye'de bulunmuştur. Bulgaristan, Yunanistan, İspanya, İtalya ve Slovenya gibi ülkelerde, bu yaş grubu toplam nüfusun %10'undan azını temsil etmiştir.

20 ve 29 yaşları arasındaki gençlerin oranı, toplam nüfusun %16'sından fazlasına karşılık geldiği Kıbrıs, Polonya, Slovakya ve Türkiye iken Danimarka ve İtalya'da, bu grup toplam nüfusun %12'sinden daha azına karşılık gelmiştir.

Şekil A2: 0-9, 10-19 ve 20-29 yaş gruplarındaki nüfusun oranı, 2010

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
0-9 yaş grubu	10.4	11.3	9.3	9.9	11.9	8.6	10.6	14.8	9.7	10.3	12.4	9.4	10.9	9.5	9.5	11.7	9.7
10-19 yaş grubu	11.0	11.6	9.7	10.2	12.6	10.1	10.6	12.7	9.7	9.5	12.3	9.6	13.1	10.6	12.7	12.0	11.1
20-29 yaş grubu	13.1	12.5	13.9	13.9	11.5	12.1	15.6	15.2	12.4	13.0	12.6	11.0	16.6	15.8	15.3	12.8	13.5
0-29 yaş grubu	34.4	35.4	33.0	34.0	36.0	30.9	36.8	42.7	31.9	32.9	37.3	29.9	40.5	35.9	37.6	36.5	34.3
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
0-9 yaş grubu	9.8	11.6	9.5	9.8	10.1	10.0	9.4	10.0	10.9	11.3	11.7	14.1	10.5	12.4	9.8	9.5	17.0
10-19 yaş grubu	12.5	12.1	11.3	12.0	10.4	11.0	9.8	12.2	11.9	12.2	12.1	14.4	11.8	13.1	11.2	11.5	17.6
20-29 yaş grubu	14.8	12.1	12.9	16.3	12.8	15.6	13.8	16.1	12.5	12.6	13.8	14.8	12.3	12.6	12.6	13.4	17.6
0-29 yaş grubu	37.1	35.8	33.7	38.1	33.3	36.6	33.0	38.2	35.4	36.0	37.6	43.3	34.6	38.1	33.6	34.4	52.2

Kaynak: Eurostat, nüfus istatistikleri (veri Temmuz 2011'den alınmıştır).

Açıklayıcı not

Nüfus, referans yılı 1 Ocak tarihinde yapılan tahminlere dayanmaktadır.

Ülkeye özel not

Kıbrıs: Veriler hükümet kontrolü bünyesindeki toprakları temsil eder.

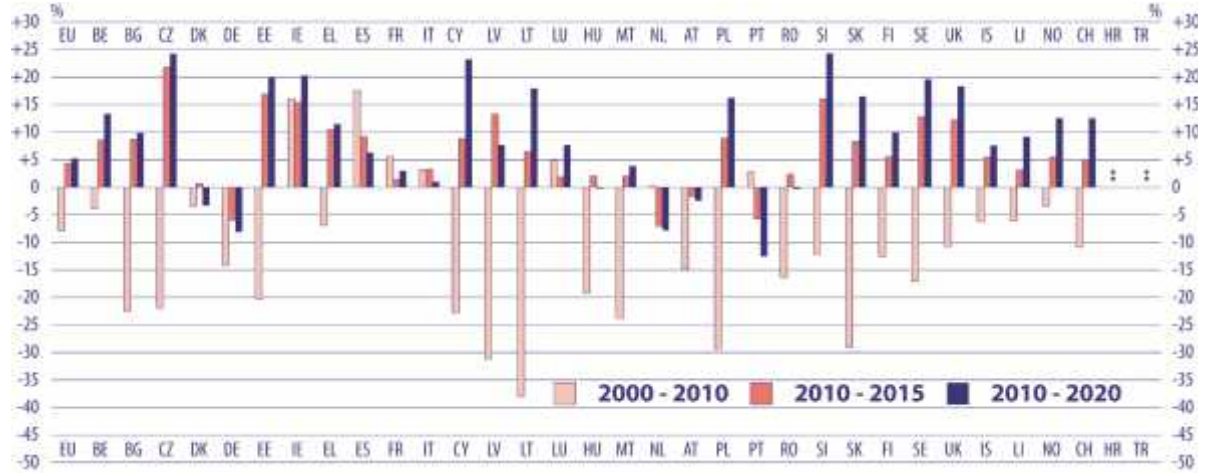
ZORUNLU OKUL YAŞI NÜFUSU 2000 – 2010 YILLARI ARASINDAKİ ÖNEMLİ BİR DÜŞÜŞTEN SONRA TOPARLANMA GÖSTERMEKTEDİR

Eğitim sistemlerindeki insan ve malzeme kaynaklarının etkin yönetimi, ilköğretime (ISCED 1) ve ortaöğretime (ISCED 2) gelecekteki öğrenci alımını oluşturacak 5-14 yaş grubundaki gençlerin sayısı konusunda güvenilir bir tahmin sağlayan demografik öngörülere bağlıdır.

5-9 ve 10-14 yaş grupları için nüfus tahminleri, özellikle bu gruplar için eğitim Avrupa ülkelerinde zorunlu olduğu göz önüne alındığında yararlıdır (bakınız Şekil B2).

5-9 yaş grubu için, nüfusun temel eğilim değişimi üzerine yapılan öngörüler 2000-2010 yılları döneminde %7.9'luk bir düşüş sonrası 2015 yılı itibarıyla AB-27'de yaklaşık %4.3'lük bir artış göstermektedir. Bu eğilimin, 5 ve 9 yaş arasındaki nüfusun 2010 yılında olduğundan %5.2 daha yüksek, ancak hala 2000 değerlerin altında olan, 2020 yılına kadar devam etmesi beklenmektedir. 2010 ve 2020 yılları arasında, Avrupa ülkelerinin önemli bir kısmı bu yaş grubunda %11'in üzerinde nispeten yüksek bir büyüme beklenmektedir. Aynı dönem ve yaş grubu için, en önemli düşüşün (%12.5) beklendiği Danimarka, Almanya, Hollanda, Avusturya, ve Portekiz'de bir düşüş beklenmektedir. Bu grup için şekiller İtalya, Macaristan ve Romanya'da stabil olacaktır.

Şekil A3: 5-9 yaş grubu için mevcut nüfus değişiklikleri ve öngörüler, 2000 - 2020

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2000-2010	-7.9	-4.0	-22.5	-22.0	-3.5	-14.2	-20.3	16.1	-6.9	17.6	5.6	3.2	-22.8	-31.2	-38.0	4.9	-19.2
2010-2015	4.3	8.6	8.7	21.8	0.6	-5.9	16.9	15.4	10.5	9.2	1.5	3.3	8.8	13.2	6.4	1.9	2.0
2010-2020	5.2	13.3	9.9	24.2	-3.3	-8.1	19.8	20.3	11.5	6.3	3.0	1.0	23.2	7.6	17.9	7.6	-0.2
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
2000-2010	-23.8	0.2	-14.9	-29.4	2.8	-16.4	-12.2	-29.0	-12.6	-17.1	-10.7	-6.2	-6.1	-3.4	-10.8	:	:
2010-2015	2.0	-7.1	-1.7	8.9	-5.7	2.4	15.9	8.3	5.6	12.8	12.2	5.4	3.1	5.5	4.8	:	:
2010-2020	3.8	-7.8	-2.4	16.2	-12.5	-0.3	24.3	16.5	10.0	19.6	18.3	7.6	9.1	12.5	12.5	:	:

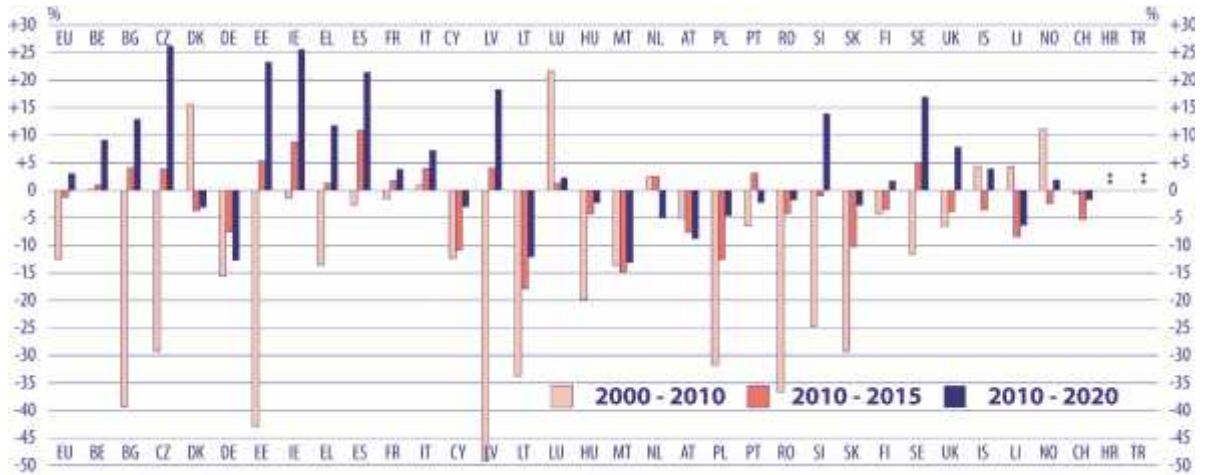
Kaynak: Eurostat, nüfus istatistikleri (veri Temmuz 2011'den alınmıştır).

Açıklayıcı not (Şekiller A3 ve A4)

2000 ve 2010 verileri, nüfus istatistikleri hakkında Eurostat veri toplamadan gelmektedir. 2015 ve 2020 yılı verileri, Avrupa Birliği Üye Devletleriyle Avrupa Serbest Ticaret Birliği ülkeleri arasındaki sosyo-ekonomik farklılıkların çok uzun vadede kaybolacağı ana varsayımına dayanan Eurostat nüfus öngörüleridir; önemli demografik göstergelerin değerleri böylece ülkeler arasında yakınlaşmaya göre ayarlanır. Nüfus tahminleri, gelecek yıllar için nüfus hesaplamaları yapmayı ve en güvenilir şekilleri ortaya çıkarmayı içerir. Hesaplamalar, 1 Ocak tarihindeki nüfusa yönelik en son geçerli şekilleri kullanarak yapılmaktadır. Genelde, önemli varsayımlar cinsiyete ve yaşa göre ölüm, doğum ve göçe ilişkin yapılır ve yıldan yıla nüfus piramidine özel yaş tayini tekniği uygulanmaktadır. Sunulan veriler tamamen öngörüdür; sadece ana demografik göstergeler doğrultusunda yapılan varsayımlarla ifade edildiği üzere, belirli koşullarda ortaya çıkabilecek demografik geleceğin bir portresini çizmektedir.

Gelecekteki öngörülerdeki yüksek büyüme oranlarının tutarlı bir açıklaması için, son 10 yılda bu yaş grubunda meydana gelen değişiklikleri dikkate almak önemlidir. Bu dönemde, orta ve doğu Avrupa ülkelerinin çoğu Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Malta, Polonya ve Slovakya'da %20'nin üzerinde bir azalmayla 5-9 yaş toplumlarında belirgin bir düşüş yaşamıştır. Bu ülkelerin birçoğunda, 2020 için öngörülen nüfus bir önceki on yılın düşüşünü düzeltecek ve hatta Çek Cumhuriyeti ve Kıbrıs'ta, bu yaş grubunda 2000 yılından daha fazla genç insan olacak. Benzer bir eğilim, ancak daha az aşırı dalgalanmalarla birlikte, aynı zamanda 5-9 yaş grubunun büyüklüğünün 2000 ve 2010 yılları arasında düştüğü fakat 2020 yılında 2000 yılındaki düzeyi büyük olasılıkla yakalayacağı Finlandiya, İsveç ve Birleşik Krallık'ta görülebilir; Birleşik Krallık'ta, bu düzeyin %5'ten daha fazla aşacağı beklenmektedir. İrlanda ve İspanya'da, 5-9 yaş arasındakilerin sayısı 2000 ve 2010 yılları arasında ciddi şekilde artmış (%16'dan fazla) ve bu eğilim İrlanda'da daha yüksek yıllık bir büyüme fakat İspanya'da nispeten istikrarlı rakamlarla 2020 yılına kadar devam edecektir. İtalya, Letonya, Macaristan ve Romanya'da 2015 ve 2020 yılı için öngörüler karşılaştırırken, 5-9 nüfusunda 2010-2015 yılları arasında bir büyüme döneminden sonra bir azalma beklenmektedir. Uzun vadede ise, AB-27 tahminleri 2020 yılında ISCED 1 düzeyindeki öğrenci sayısının 2000 yılında olduğundan (-%3) biraz daha düşük olacağını göstermektedir. Bu eğilim, en çok 2000 ve 2020 yılları arasında %20'yi aşan bir düşüşün tahmin edildiği Almanya, Letonya, Litvanya ve Malta'da, ve daha az bir ölçüde öğrencilerin sayısının %15'ten fazla azalmasının beklendiği Macaristan, Avusturya, Polonya, Romanya ve Slovakya'da belirgindir.

● **Şekil A4:** 10-14 yaş grubu için mevcut nüfus değişiklikleri ve öngörüler, 2000 - 2020

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2000-2010	-12.5	0.1	-39.3	-29.2	15.6	-15.6	-42.9	-1.4	-13.5	-2.6	-1.6	0.9	-12.4	-49.2	-33.8	21.6	-19.9
2010-2015	-1.3	0.9	4.1	3.8	-3.7	-7.6	5.3	8.8	1.3	10.9	1.8	4.0	-10.9	4.0	-17.9	1.2	-4.3
2010-2020	3.1	9.1	12.9	26.2	-3.1	-12.8	23.3	25.6	11.8	21.4	3.8	7.3	-3.0	18.3	-12.1	2.3	-2.3
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
2000-2010	-13.6	2.5	-5.1	-31.8	-6.4	-36.7	-24.8	-29.2	-4.3	-11.7	-6.6	4.4	4.3	11.2	-0.7	:	:
2010-2015	-14.9	2.5	-7.7	-12.5	3.0	-4.1	-1.0	-10.2	-3.4	5.0	-3.8	-3.5	-8.4	-2.5	-5.3	:	:
2010-2020	-13.2	-5.0	-8.8	-4.6	-2.2	-1.8	13.9	-2.8	1.7	16.9	7.9	3.9	-6.4	1.9	-1.8	:	:

Kaynak: Eurostat, Nüfus istatistikleri (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Bakınız Şekil A3.

Eurostat öngörürleri ayrıca 2020 yılı itibarıyla AB-27 genelinde 10-14 yaş grubundaki gençlerin sayısında yaklaşık %3'lük bir artış tespit belirlenmektedir fakat rakam yine de %10 civarından daha az olacaktır.

2010-2020 dönemi boyunca, Almanya, Litvanya ve Malta 10-14 yaş arası gençlerin nüfusunda %12'nin üzerinde önemli bir düşüş beklemektedir, bunu Avusturya (%8.8), Lihtenştayn (%6), Hollanda ve Polonya (yaklaşık %5) izlemektedir.

Diğer uçta ise, Çek Cumhuriyeti, Estonya, İspanya ve İrlanda gibi ülkelerde, %20'den fazla bir artış beklenirken Bulgaristan, Yunanistan, Letonya, Slovenya ve İsveç'te artış %10'un üzerinde olacaktır. Tüm bu ülkelerde, genç nüfusun bu artışı Letonya (-%49) ve Bulgaristan'daki (-%39) en fazla düşmelerin görüldüğü güçlü bir düşüş yaşanan on yıldan sonra gelmektedir.

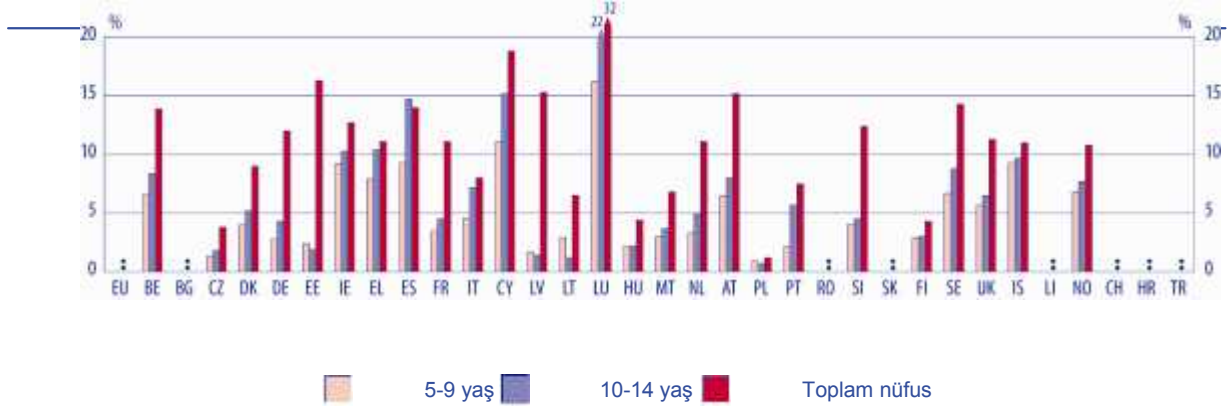
2000 ve 2020 yılları arasında, 10-14 yaş grubundaki nüfus Danimarka, İrlanda, İspanya, Lüksemburg ve Norveç'te %10'dan fazla artacaktır. Ancak, Danimarka, Lüksemburg ve Norveç'teki büyüme çoğunlukla 2000-2010 yılları arasında oluşmuştur; İspanya ve İrlanda'da, bu daha önceki on yılda 5-9 nüfusundaki önceki önemli bir büyümenin sonucu olacaktır.

5-9 YAŞINDAKİ GENÇLERLE YURTDIŞINDA DOĞMUŞ GENÇLERİN ORANI TOPLAM NÜFUSTA YURTDIŞINDA DOĞMUŞ OLANLARIN ORANINDAN DAHA DÜŞÜKTÜR

2010 yılında, Avrupa ülkelerinin çoğunda, yurtdışında doğmuş olanların nüfus oranı %10 ila %20 arasında idi. Lüksemburg yaklaşık %32 ile en yüksek oranı belirten yerd, bunu yüzdenin 15 ila 19 arasında değiştiğini belirten Estonya, Kıbrıs, Letonya ve Avusturya izlemektedir. Ancak, AB ülkelerinin üçte birinde bu oran %10'u aşmadı. Polonya 1.2'lik bir yüzde ile yurtdışında doğmuş kişiler olarak en az sayı belirten ülke oldu.

Aynı yıl, verilerin alınabildiği hemen hemen tüm devletlerde, 5-9 yaşında olup yurtdışında doğmuş gençlerin oranı aynı yaştaki toplam nüfusun %10'unun altında idi. Yüzdenin 2'yi geçmediği Çek Cumhuriyeti, Letonya ve Polonya'da ise en düşük yüzdeler vardı. Yaklaşık yüzde 11 ve 16'lık oranlarıyla Kıbrıs ve Lüksemburg istisnai ülkelerdi.

- **Şekil A5:** Yurtdışında doğmuş olanların 5-9 ve 10-14 yaş gruplarındaki ve toplam nüfustaki yüzdesi, 2010

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
5-9 yaş	:	6.6	:	1.3	4.0	2.8	2.4	9.2	7.9	9.3	3.5	4.6	11.1	1.7	2.9	16.2	2.2
10-14 yaş	:	8.4	:	1.8	5.2	4.3	1.9	10.3	10.4	14.7	4.5	7.2	15.2	1.4	1.2	22.4	2.2
Toplam	:	13.9	:	3.8	9.0	12.0	16.3	12.7	11.1	14.0	11.1	8.0	18.8	15.3	6.5	32.5	4.4
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
5-9 yaş	3.0	3.3	6.5	0.9	2.2	:	4.1	:	2.9	6.7	5.7	9.3	:	6.8	:	:	:
10-14 yaş	3.7	4.9	8.0	0.7	5.7	:	4.5	:	3.0	8.8	6.5	9.7	:	7.7	:	:	:
Toplam	6.8	11.1	15.2	1.2	7.5	:	12.4	:	4.3	14.3	11.3	11.0	:	10.8	:	:	:

Kaynak: Eurostat, nüfus istatistikleri (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Veri kaynakları idari kayıtlar veya ulusal anketlerdir. Bazı veri kümeleri için istatistiksel tahmin metotları çoğunlukla nüfus, göç ve hayati istatistik verilerine dayanarak uygulanmıştır. "Doğduğu ülke" doğum sırasında annenin ikamet ettiği ülkedir (bugünkü sınırları içinde, bilgi mevcut ise) ya da, varsayılan olarak, doğumun gerçekleştiği ülkedir (bilgi mevcut ise bugünkü sınırları içinde). Toplam nüfus içinde yurtdışında doğmuş olanların oranı 1 Ocak'ta toplam nüfusa göre yurtdışında doğmuş olanların toplam nüfusa bölünmesi ve 100 ile çarpılması suretiyle hesaplanır.

Yurtdışında doğmuş 15 yaş altı olanların oranı 0-9 ve 10-14 yaş gruplarında toplam nüfusa göre 0-9 ve 10-14 yaş gruplarında yurtdışında doğmuş olanların nüfusa bölünmesi ve çıkan sonucun 100 ile çarpılmasıyla elde edilir.

Genel olarak, yurtdışında doğmuş gençlerin biraz daha yüksek oranları 5-9 grubuna göre 10-14 yaş grubunda tespit edilmiştir. İrlanda ve Yunanistan'da, kayıtlı rakamlar %10'un biraz üzerindeyken İspanya ve Kıbrıs'ta rakam %15 civarındadır ve Lüksemburg'da yaklaşık %22'ye kadar yükselmiştir.

Neredeyse tüm ülkelerde, 5-9 yaşında olanlarla yaşları 10-14 olup yurtdışında doğmuş olanların oranı, toplam nüfus içinde yurtdışında doğmuş olanların oranından daha düşüktür. Bu, göç akımları içinde mevcut bir azalmanın sonucu olabilir. En yüksek fark Letonya ve Estonya'dadır, buralardaki rakamlar 5-9 ve 10-14 yaş gruplarında olup yurtdışında doğmuş olanların toplam nüfus içinde yurtdışında doğmuş olanlardan altı-onbir kat arasında olmak üzere daha düşüktü. Bunun tek istisnası, yurtdışında doğmuş olan 10-14 yaş grubundaki gençlerin oranının toplam nüfus ile karşılaştırıldığında yüzde 0.7 puanlık bir fazlalığın olduğu İspanya idi.

PEK ÇOK ÜLKEDE BEKLENEN EĞİTİM SÜRESİ SON YILLARDA BİRAZ ARTMIŞTIR

İyi eğitilmiş bir nüfus oluşturmak için gereken koşullardan biri, eğitim süresinin uzatılmasıdır. Eğitimin beklenen süresi, tipik beş yaşındaki çocuğun, eğer mevcut kayıt şekilleri değişmeden kalırsa, ömrü boyunca eğitim sistemine kayıtlı olacağı yılların sayısının bir tahminidir. Eğitimin beklenen süresi, güncel modeller doğrultusunda, gelecek kayıt şekillerini tahmin etmek için kullanılabilir ve eğitime katılım oranları arasında ülkeler arası bir karşılaştırma aracı olabilir (Eurydice 2009a, s. 106).

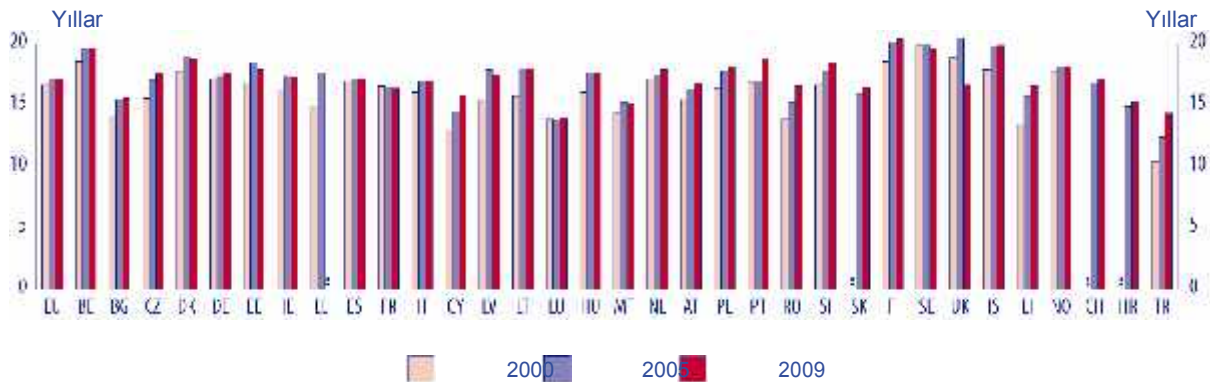

Eğitimin AB-27 ortalama süresinin (17.2 yıl) 2005-2009 tarihleri arasında değişmemesine rağmen, Avrupa ülkelerinin çoğunda, eğitimin beklenen süresi biraz artmıştır. Bu artış Portekiz ve Türkiye’de yaklaşık iki yıl ve Kıbrıs ve Romanya’da ise bir yılın üzerindedir. Eğitimin beklenen süresi içinde en önemli düşüş (yaklaşık dört yıl) Birleşik Krallık’ta olmuştur, ancak bu azalma kısmen 2006 tarihinden sonra bildirilen verilerdeki metodolojik bir değişiklik nedeni yüzündendir. Çünkü, lise ve lise sonrası (ISCED 3 ve 4 düzeyleri) eğitime yönelik dersler bir döneme eşitti ya da daha uzundu.

2009 yılında, eğitimin beklenen süresinin en yüksek olduğu yerler, öğrencilerin yaklaşık 20 yıl eğitimde geçirdiği Belçika, Finlandiya, İsveç ve İzlanda idi. Bunun tersine, Lüksemburg ve Türkiye’de, eğitimin beklenen süresi, 14 yıl civarında, en kısaydı, ancak Lüksemburg’lu öğrencilerin çoğu yurtdışında eğitimlerine devam etmişlerdir ve bu rakamlar mevcut şekilde kayıtlı değildir.

Bu veriler, zorunlu eğitimin süresine (bakınız Şekil B2), insanların eğitimde kalma eğilimlerine (bakınız Şekil C6), ne ölçüde, öğrenciler eğitimlerinin ya da okullarının belli yıllarını tekrardan alacaklarına, yarı-zamanlı kayıtlara ve yetişkin eğitim programları türlerine bakarak yorumlanmalıdır.

Şekil A6: 5 yaşındakiler (ISCED 0-6) için beklenen eğitim süresi, 2009

Yıl	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2000	16.7	18.6	14.2	15.6	17.8	17.2	16.8	16.3	15.0	17.0	16.6	16.1	13.0	15.5	15.8	13.9	16.1
2005	17.2	19.6	15.5	17.1	19.0	17.4	18.5	17.4	17.7	17.2	16.5	17.0	14.5	17.9	18.0	13.8	17.7
2009	17.2	19.6	15.6	17.7	18.8	17.7	17.9	17.3	:	17.2	16.4	17.0	15.8	17.5	18.0	14.0	17.6
Yıl	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
2000	14.4	17.2	15.5	16.4	16.9	13.9	16.7	:	18.6	19.9	18.9	17.9	13.5	17.8	:	:	10.4
2005	15.3	17.5	16.3	17.8	16.9	15.3	17.8	15.9	20.2	20.0	20.5	19.8	15.8	18.2	16.8	14.9	12.4
2009	15.2	17.9	16.8	18.1	18.8	16.6	18.5	16.5	20.4	19.6	16.7	19.9	16.6	18.2	17.1	15.3	14.4

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Eğitimin beklenen süresi, tipik beş yaşındaki çocuğun, eğer mevcut kayıt şekilleri değişmeden kalırsa, ömrü boyunca eğitim sistemine kayıtlı olacağı yılların sayısının bir tahminidir. Her yaş için tek yıllık kayıt oranlarının eklenmesi bize bir ömür boyu beklenen eğitim yılı sayısının bir tahminini verir. Mevcut kayıt şekilleri değişmeden kalırsa, bu tür bir tahmin doğru olacaktır. Tahminler öğrenci sayısı verilerine dayanmaktadır, yani yarı-zamanlı, tam-zamanlı eğitim arasında hiçbir ayırım yoktur.

Net kayıt oranları, belirli bir yaş veya yaş grubundaki öğrenci sayısının (ISCED 0-6'ya karşılık gelen) aynı yaşta bulunan kişilerin sayısına göre veya nüfus içindeki aynı yaş grubundaki sayıya bölünmesi ile hesaplanır. Yaşları "bilinmeyen" olan öğrenciler için, net kayıt oranı, toplam nüfustaki 5-64 yaş arasındaki kişilerin bu öğrencilerin sayısına bölünmesi ve 60 (yıl) ile çarpılarak tahmin edilir.

Ülkeye özel notlar

Belçika: 2005 verileri eksiktir. Sunulan veriler 2006 yılına aittir. Veriler, bağımsız özel kurumları ve Almanca Konuşan

Topluluk verilerini içermemektedir.

Almanya: İleri yükseköğretim araştırma programları (ISCED 6. düzey) hariçtir.

Yunanistan: Veriler 2008 yılına aittir.

Kıbrıs, Malta ve Lihtenştayn: Yurtdışında eğitim gören öğrenciler dahil edilmemiştir.

Lüksemburg: Yükseköğretimdeki çoğu öğrenci, yurtdışında eğitim görmektedir ve dahil edilmemiştir. Diğer ISCED düzeylerine kayıtlı olan pek çok kişi de yurtdışında eğitim görmektedir ve bu yüzden nüfus verilerine dahil edilmiştir ancak kayıt verilerine dahil edilmemişlerdir. ISCED 5. düzey durumunda ise, yaşla ilgili veriler eksiktir.

Birleşik Krallık: 2006'daki metodolojik değişimi takip eden ara zaman – yalnızca bir döneme eşit ya da daha uzun derslere katılan öğrenciler ISCED 3 ve 4 düzeylerinde dahil edilmiştir.

ORGANİZASYON

BÖLÜM I – YAPILAR

ORTAÖĞRETİMİN SONUNA KADAR ORTAK ÇEKİRDEK EĞİTİM

Zorunlu eğitim için üç farklı örgütsel model Avrupa'da ayırt edilebilir. Bunlar şu şekilde tanımlanabilir; tek yapı eğitimi (ilköğretim ve ortaöğretim birleşik); ilköğretim (ISCED 1), ardından "ortak bir çekirdek" imkanına karşılık gelen entegre bir ortaöğretim dönemi (ISCED 2) ve ilköğretim, ardından farklı eğitim yollarıyla gerçekleşen farklılaştırılmış ortaöğretim.

On ülkede, zorunlu genel eğitim ilköğretim ve ortaöğretim düzeyleri arasında gerekli hiçbir geçişin olmadığı tek-yapı okullarında sağlanır. Bu durumlarda, tek yapı eğitiminin sonu, zorunlu eğitimin sonuna denk gelir, Bulgaristan ve Slovakya'da ise zorunlu eğitim bir yıl sonra biter.

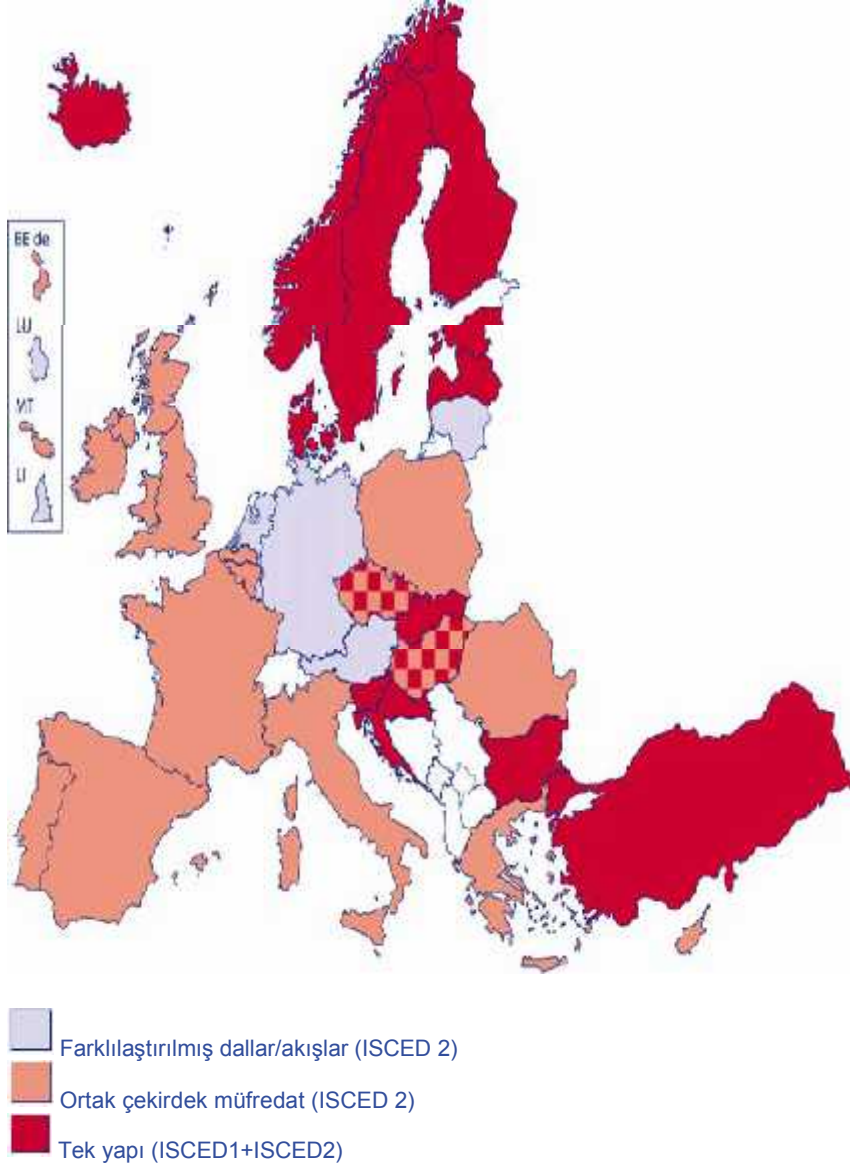
Tüm Avrupa ülkelerinin neredeyse yarısında, ilköğretimden sonra bütün öğrenciler ortaöğretim sırasında aynı çekirdek müfredatı takip eder, örneğin 15 veya 16 yaşına kadar. Bu ülkelerin veya bölgelerin sekizinde, ortaöğretimin sonu tam zamanlı zorunlu eğitimin sonuna denk gelir. Çekirdek müfredat, Malta, Polonya ve Birleşik Krallık'ta 16 yaş kadar devam eder. Ancak, Belçika'da, ortaöğretim 14 yaşında biter fakat tam-zamanlı eğitim 15 yaşına kadar zorunlu kalır.

Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve Slovakya'da, zorunlu eğitim 14 veya 15 yaşına kadar tek bir yapı içinde organize edilir, ancak 10 ya da 11 yaşından itibaren bu ülkelerdeki öğrenciler, eğitimlerinin belirli aşamalarında, hem ortaöğretim hem de lise eğitimi veren ayrı yerlere kaydolar.

Diğer ülkelerde ise, ortaöğretimin ya başında ya da belli zamanlarında, aileler öğrenciler için bir eğitim yolu veya belirli bir eğitim türü seçmelidir (ya da okul karar verir). Bu durum, Almanya'daki *Länder*'in çoğunda ve Avusturya'da 10 yaşından itibaren, Lihtenştayn'da 11, Lüksemburg ve Hollanda'da 12 yaşında gerçekleşir.

Almanya'da öğrenciler farklı okullara devam etse de, ilk iki yıl için tamamen uyumlu bir müfredat takip eder ki belirli çalışma alanlarının seçimi kabul edilsin. Hollanda'da, öğrenciler genellikle ortaöğretimin ilk iki yıl için VMBO'da üç yıl da HAVO ve VWO'da ortak bir çekirdek müfredat takip ederler. Ortak çekirdek müfredat, eğitim düzeyinin ilgili okul türüne bağlı olarak değişmesine rağmen, her öğrenci tarafından elde edilmesi gereken asgari becerileri belirtir. Lihtenştayn'da ortaöğretim okullarının üç türü de aynı temel ortak müfredatı sunar fakat *Realschule* ya da *Gymnasium*'da müfredat ek unsurları içerir.

Şekil B1: Avrupa'da ilköğretim ve ortaöğretimin (ISCED 1-2) ana modelleri, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıktlayıcı not

Bu şekil Eurydice tarafından her yıl yayınlanan "Avrupa Eğitim Sistemlerinin Yapıları"ndaki bilgiyi özetlemektedir, fakat yetişkinlere yönelik özel eğitim programlarını hariç tutmaktadır. Broşürün en son versiyonu şu adrestedir:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/tools/108_structure_education_systems_EN.pdf

Ülkeye özel notlar

Bulgaristan: *Profilirana Gimnazia* ve *Professionalna Gimnazia/Technikum* programlarının ilk yılı ana tek yapı eğitiminin son yılına paraleldir.

Çek Cumhuriyeti, İspanya ve Slovakya: Ortaöğretim programlarına paralel olan özel müzik ve sanat eğitimi şekile dahil edilmemiştir.

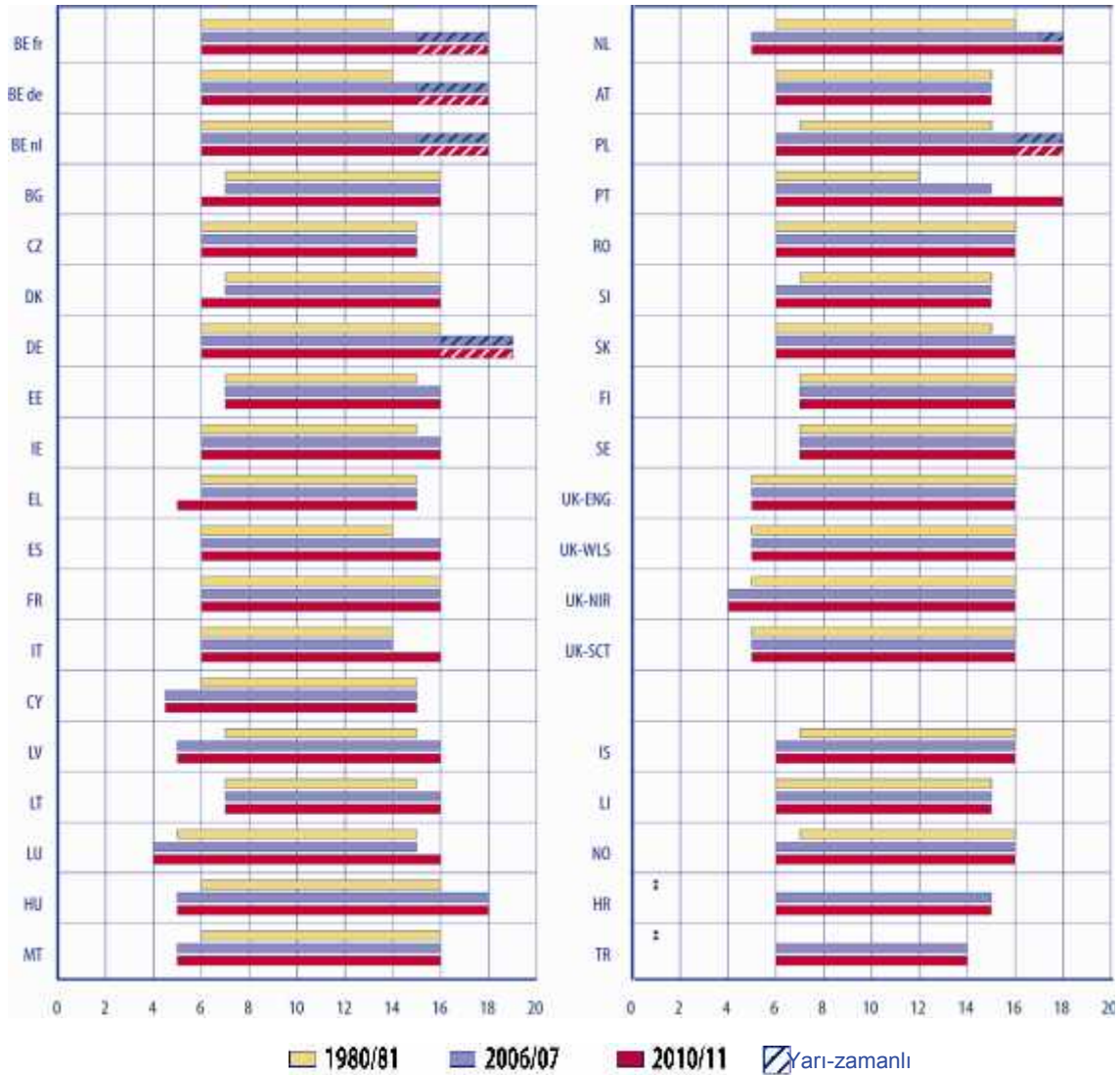
Letonya: 15 yaşında olup bir temel eğitim sertifikası (birleştirilmiş ilköğretim ve ortaöğretim) olmayan öğrenciler bu eğitim türünü 18 yaşına kadar *Profesionāls izglītības iestāde*'de mesleki temel eğitim programıyla takip edebilir.

DAHA UZUN TAM-ZAMANLI ZORUNLU EĞİTİME YÖNELİK GENEL BİR EĞİLİM

Avrupa'da zorunlu tam-zamanlı eğitim en az 8 yıl sürer, ancak, ülkelerin büyük çoğunluğunda, süresi dokuz ila on yıldır. Birçok ülkede, hatta daha da uzun sürer: Letonya, Lüksemburg, Malta ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve İskoçya) 11 yıl, Portekiz ve Birleşik Krallık'ta (Kuzey İrlanda) 12 yıl, Macaristan ve Hollanda'da 13 yıl.

Zorunlu eğitim, çoğu ülkede ilköğretim düzeyinde (genellikle 5 ila 6 yaşındaki çocuklar için) başlar. Bulgaristan, Yunanistan, Kıbrıs, Letonya, Lüksemburg, Macaristan ve Polonya'da, zorunlu eğitim ilköğretim öncesi düzeye çekilmiştir ve çocukların (dört/beş veya altı yaş) okul-türü bir çevreye alışmaları için tasarlanan okul-öncesi eğitim programlarına katılmaları gerekmektedir. Hollanda, Malta ve Birleşik Krallık'ta, zorunlu eğitim de dört veya beş yaşlarında başlar, ama çocuklar ilköğretim programlarına doğrudan entegre edilmiştir (yaşa göre katılım oranları hakkında daha fazla bilgi için, bakınız Şekil C2).

🏠 **Şekil B2:** Avrupa'da zorunlu eğitim süresi 1980/81-2010/11

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özel notlar

Belçika: Zorunlu tam-zamanlı eğitim ortaöğretimin ilk aşamasını tamamlamamış 16 yaşındaki öğrenciler için son bulur.

Hollanda: Gidilen okula bağlı olarak, ortaöğretim 15 yaşında (VWO, HAVO) veya 16 yaşında (MAVO, VBO ve VMBO) son bulur. Zorunlu eğitim öğrenci 18 yaşına geldiğinde ya da 17 yaşında olabilecek temel bir yeterlik (VWO, HAVO veya MBO-2 sertifikası) kazandığında okul yılının sonunda biter.

Lihtenştayn: İlköğretimin bir yılı farklı dil geçmişleri olan çocuklar için zorunludur.

Zorunlu tam-zamanlı eğitimin sonu, genellikle ortaöğretimden liseye geçişle ya da tek yapı eğitimin sonuyla çakışmaktadır (bakınız Şekil B1). Ancak, bazı ülkelerde (Belçika, Bulgaristan, Fransa, İtalya (1), İrlanda, Hollanda, Avusturya, Slovakya, Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve Lihtenştayn'da (*Gymnasium* için)), ortaöğretimden liseye geçiş, tam-zamanlı zorunlu eğitimden bir veya iki yıl önce gerçekleşir. Macaristan, Hollanda ve Portekiz'de, zorunlu eğitim lise düzeyinin tamamını kapsar. Belçika, Almanya ve Polonya'da, tam lise düzeyi de zorunlu eğitim kapsamına girer. 15 veya 16 yaşından sonra gençler en az iki ya da üç yıl yarı zamanlı eğitim almak zorundadır.

(¹) Metin güncellenmiştir: 19 Nisan 2012.

Çekirdek yeterliklerin edinimini garanti etmeye yönelik daha uzun zorunlu eğitime doğru genel bir eğilim, 1980 yılından bu yana hemen hemen tüm eğitim sistemlerinde gözlenmiştir. Üstlenilmiş olan çeşitli reformlar, okulu erken bırakma oranlarının azaltılması amacı ile zorunlu eğitimin uzamasını, birkaç durumda ise, tüm öğrencilerin temel eğitim sertifikası almalarını sağlamayı içerir. On ülkede, zorunlu eğitimin başlangıcı, bir yıl (ya da Letonya durumunda iki) öne çekilmiştir. Terazinin diğer ucunda, on üç ülke tam-zamanlı zorunlu eğitimin süresini mevcut reformlardan sonra bir ya da iki yıl ve Portekiz’de üç yıl uzatmıştır. Yarı-zamanlı zorunlu eğitim kavramı da genişletilmiştir. Belçika, Almanya ve Polonya’da, zorunlu eğitim 1980 ile karşılaştırıldığında şu anda üç ya da dört yıl daha uzundur. Hollanda’da, son on yıldaki zorunlu yarı-zamanlı eğitim artık öğrencilerin 18 yaşına girdiği ya da temel bir yeterlilik elde ettiği okul yılının sonuna varılan tam-zamanlı eğitime dönüştürülmüştür. Okul-öncesi, ilköğretim ve ortaöğretime katılım oranları hakkında daha fazla bilgi Şekil C2 ve C3’te görülebilir.

FARKLI YAŞ GRUPLARINA YÖNELİK İMKAN ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ VE BAKIMIN EN YAYGIN ŞEKLİDİR

Tüm Avrupa ülkelerinde, zorunlu eğitim yaşının altındaki çocuklar için kamunun sübvans ve akredite ettiği erken çocukluk eğitim ve bakım (ECEC) çeşidi bulunmaktadır. ECEC hizmetleri için başlıca iki örgütsel model Avrupa’da belirgindir: tek aşamalı ve çift aşamalı. Ancak, bazı ülkelerde her iki modelin bir kombinasyonu da bulunmaktadır.

İlk model altında, küçük çocuklara yönelik olan imkan, ilköğretim yaşının altındaki tüm çocuklar için tek aşamalı olarak düzenlenen birleştirici ortamlarda sunulmaktadır. Her ortamın tüm yaş gruplarındaki çocuklara yönelik tek bir yönetim ekibi bulunmaktadır ve çocukların eğitiminden sorumlu personelin, baktıkları çocukların yaşına bakılmaksızın, aynı nitelik ve maaş dereceleri vardır.

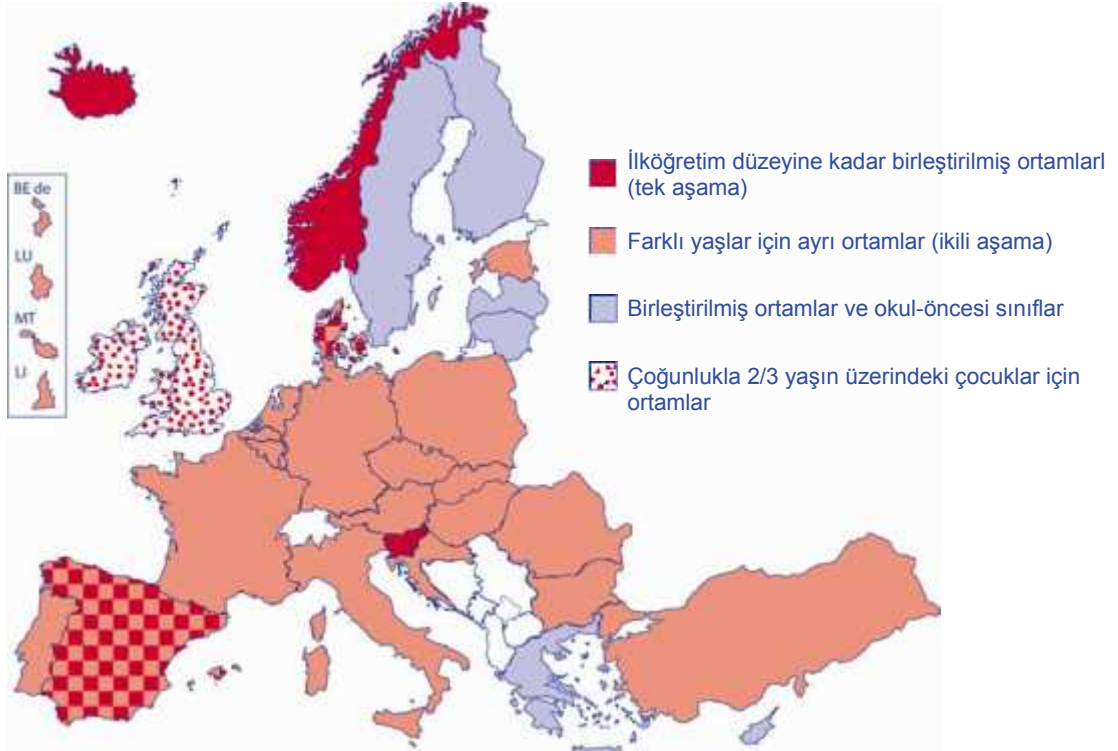
Slovenya, İzlanda ve Norveç, ilköğretim düzeyine kadar tüm ECEC hizmetlerini sunmak için tek aşamalı modeli benimsemiştir. Diğer İskandinav ülkelerinde ve Yunanistan, Kıbrıs, Letonya ve Litvanya’da, küçük çocuklara yönelik olan imkandan farklı olarak ilköğretim için birleştirici ortamları hazırlık programları da (genellikle 5-6 yaş arası çocuklar için bir yıl sürer) bulunmaktadır. Bu hazırlık programları ayrı ortamlarda veya ilköğretim okullarında, küçük çocuklar için aynı ortamı sağlayabilir.

Danimarka ve İspanya’da, birleştirici ortamlar (altı yaşına kadar olan tüm çocuklar için imkan sağlayan) üç yaşındaki çocuklar (İspanya) veya üç ila altı yaş arası çocuklara yönelik olan ikili aşama ortamları birlikte bulunmaktadır. Danimarka’da, yeni bir reform yerel yetkililerden 26 haftalıktan okul yaşına kadar tüm çocuklar için garantili gündüz bakımı sunmalarını gerektirmektedir. İspanya’da, okul-öncesi eğitim (*educación infantil*) bir bebeğin yaşamının ilk aylarından başlayarak okulun zorunlu hale geldiği altı yaşına kadar, İspanyol eğitim sisteminin ilk düzeyini oluşturmaktadır. Yalnızca 0-3 yaş çocuklar (okul-öncesi eğitimin ilk döngüsü) için okullar vardır, daha sonra hem okul-öncenin ikinci döngüsü hem de ilköğretimin sağlandığı okullara giderler. Sağlanan eğitimin çoğu ya kamudur ya da destek alan eğitimidir ve Özerk Topluluklar’ın ailelerin kendi seçtikleri eğitim erişimini sağlamaları görevleri de bulunmaktadır.

Çoğu Avrupa ülkesi, kamu tarafından finanse ve akredite edilen erken çocukluk eğitimi ve bakımının çocukların yaşına göre bölündüğü ikinci modeli, iki aşamalı modeli izlemektedir. Politikaları oluşturmaktan ve eğitim imkanının uygulanmasını sağlamaktan sorumlu organ genellikle aşamalar arasında değişmektedir. Üç ve altı yaş arasındaki çocuklar genellikle ulusal eğitim sisteminin (ISCED 0) parçasını oluşturan yapılara entegre edilmiştir. Hem Belçika'da hem de Fransa'da (Fransa'da bazen iki yaşından itibaren), iki buçuk yaşından itibaren çocuklar okul sistemine katılır. Zorunlu eğitimin dört yaşında başladığı Lüksemburg'ta, yerel yetkililerin Eylül 2009 tarihinden itibaren 3 yaşındakiler için okul-öncesi eğitimi sağlamak için yasal görevleri bulunmaktadır.

Benimsenen ECEC modeli ne olursa olsun, küçük çocuklar (üç yaşına kadar) için sağlanan eğitim imkanı birçok ülkede yerel farklılıklara göre değişir. Genellikle yerel yönetimler, sübvansiyonlu hizmetlerin nasıl organize edileceğine karar vermek için sorumlu olur. Yunanistan, İtalya, Avusturya, Lihtenştayn ve hemen hemen tüm orta ve doğu Avrupa ülkelerindeki durum budur. ECEC'ye erişim ve ödenen ücretler hakkında daha fazla bilgi, Şekil D6'da görülebilir ve aileler için mali destek önlemleri Şekil D7'de görülebilir.

- **Şekil B3:** Akredite edilmiş ve/veya sübvansiyon edilmiş Erken Çocukluk Eğitim ve Bakım imkanı, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Kamu ve sübvansiyonlu özel sektördeki tüm tanınmış ve akredite edilmiş kurum-temelli bakım ve eğitim, eğer yaygın olarak kullanılmamışlarsa, dahildir. Ancak, ev temelli çocuk bakımı dahil değildir. "Üniter ayarları", genellikle 0/1 yaş ve 5/6 yaş arasındaki çocuklar içindir ve okul-öncesi çağındaki tüm çocuklar için tek bir aşamada yapılandırılmıştır. Ayrı ayarlar, ülkeden ülkeye değişen farklı yaş grupları için farklı eğitim imkanlarını içerir, ancak genellikle 0/1 yaştan 2/3 yaşa kadar ve 3/4 yaştan 5/6 yaşa kadar kapsar. "Okul-öncesi" sınıflar, ISCED 1 düzeyinde girmeden önce ilköğretim okullarındaki bir yıllık eğitimi içerir. Ülkeye ve yaşa göre, organizasyon yapılarıyla ilgili ayrıntılı bilgi için, "Early Childhood Education and Care in Avrupa: Tackling Social and Cultural Inequalities, Eurydice (2009)" raporundaki Şekil 3.2'ye bakınız.

Ülkeye özel notlar

Yunanistan: Birleştirilmiş ortamlar *Vrefonipiaki Stathmi* anlamına ve okul-öncesi sınıflar *Nipiagogeia* anlamına gelmektedir.

Avusturya: Diğer kuruluş türleri eğer yerel düzeyde özel ihtiyaç varsa kurulabilir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Üç yaşın üzerindeki tüm çocuklar ve iki yaşın üzerindeki bazı dezavantajlı çocuklar için tamamen finanse (ücretsiz) yerler bulunmaktadır. Kuzey İrlanda'da, diğer 2 yaşındakiler için de yerler mümkün olabilir. Ücretsiz yerler, kamu, özel ve gönüllü ortamlar aralığında verilmekte ve şunları içermektedir: sadece ISCED 0 için ortamlar; ilköğretim okulları (ISCED 0 ve ISCED 1 için) ve daha küçük çocuklar (birleştirici ortamlar) için ortamlar. Üç yaşın altındaki çocuklar için erken çocukluk eğitimi ve bakımına ilişkin genel bir hak olmamasına rağmen, aileler, daha küçük çocuklar için çocuk bakımı ödemeyi seçebilir, örneğin, çocuk üç yaşına ulaştığında, özel olarak işletilen bir kreş, aynı ortam içerisinde yarı-zamanlı olarak finanse edilen bir yer için uygun hale gelebilir.

Hırvatistan: Okul-öncesi nüfusun %60'ından fazlasının katıldığı okul-öncesi eğitimin ikili aşama modeline ek olarak, ilköğretime hazırlık programları da düzenli olarak okul-öncesi programlarına gitmeyen çocuklar için bulunmaktadır. Bu programlar bir yıl sürer (çocuklar ilköğretime başlamadan önce) ve hem okul-öncesi hem de ilköğretim okullarında organize edilir.

AVRUPALI ÖĞRENCİLERİN BÜYÜK ÇOĞUNLUĞU DEVLET OKULLARINA GİTMEKTEDİR

Avrupa genelindeki hemen hemen tüm ülkelerde, öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%82) devlet okullarına gider, ancak İrlanda, Letonya, Litvanya, Romanya ve Hırvatistan'da, tüm öğrencilerin %98'den fazlası devlet okullarına kayıtlıdır.

Ortalama olarak, ilköğretimden ortaöğretime kadar öğrencilerin %14'ü eğitimlerini özel kurumlarda (hem hibe destekli (hükümet-bağımlı) hem de bağımsız) alır. Özel kuruluşlardaki öğrencilerin en yüksek yüzdesi 47.2 ve 62.7 ile özel hibe-destekli (hükümet-bağımlı) kurumların olduğu Belçika'da (Fransız ve Flaman Toplulukları) görülmektedir. Özel hibe-destekli (hükümet-bağımlı) kurumlara katılım İspanya, Fransa, Malta (%21 ila %26) ve Birleşik Krallık'ta (%15.8) da yaygındır.

Finansmanının %50'sinden daha azını kamu sektöründen alan bağımsız özel eğitim kurumları, ortalama olarak, kayıtların sadece %2.9'una tekabül etmektedir. Ancak, hibe destekli (hükümet-bağımlı) ve bağımsız özel kurumlar arasındaki öğrencilerin dağılımı hakkındaki güvenilir veriler tüm ülkeler için geçerli değildir, bu rakamlar gerçeği yansıtmayabilir. Portekiz, bağımsız özel kurumlardaki öğrencilerin en yüksek oranına (%13.4) sahiptir, bunu Kıbrıs (%12.5), Lüksemburg (%8.3), Malta (%7) ve Yunanistan (%6.1) takip eder.

2000 ve 2009 yılları arasında, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde, özel kurumlardaki öğrencilerin yüzdesi yaklaşık bir ve iki kat artmış, fakat temel rakamın çok düşük olduğu dikkate alınmalıdır. Ancak, özel kurumlarda bulunan öğrencilerin en büyük artışı İsveç'te (rakam neredeyse üç katı kadar) ve İzlanda'da (iki katı) kaydedilmişti. 2006 yılından bu yana, özel kurumlardaki öğrencilerin oranı Avrupa düzeyinde yalnızca yüzde 1.1'lik hafif bir artış ile hemen hemen sabit kalmıştır. Bu artış, Kıbrıs, Macaristan, Portekiz, İsveç ve İzlanda'da özel sektördeki öğrenci sayısında devam eden yükseliş nedeniyle büyük ölçüde olmuştur.

Acıklayıcı not (Sekil B4)

Bir kurum, eğer kamu yetkilileri tarafından doğrudan kontrol edilirse, kamu olarak sınıflandırılır. Özel kurumlar, kendi çekirdek finansmanına bağlı olarak, ya hibe-destekli (hükümet-bağımlı) ya da bağımsız olabilir. Eğer finansmanlarının %50'sinden fazlasını kamu yetkililerinden alırlarsa hibe-desteklidir (hükümet-bağımlı). Bağımsız özel kurumlar, finansmanlarının %50'sinden daha azını kamu sektöründen alır.

Ülkeye özel notlar

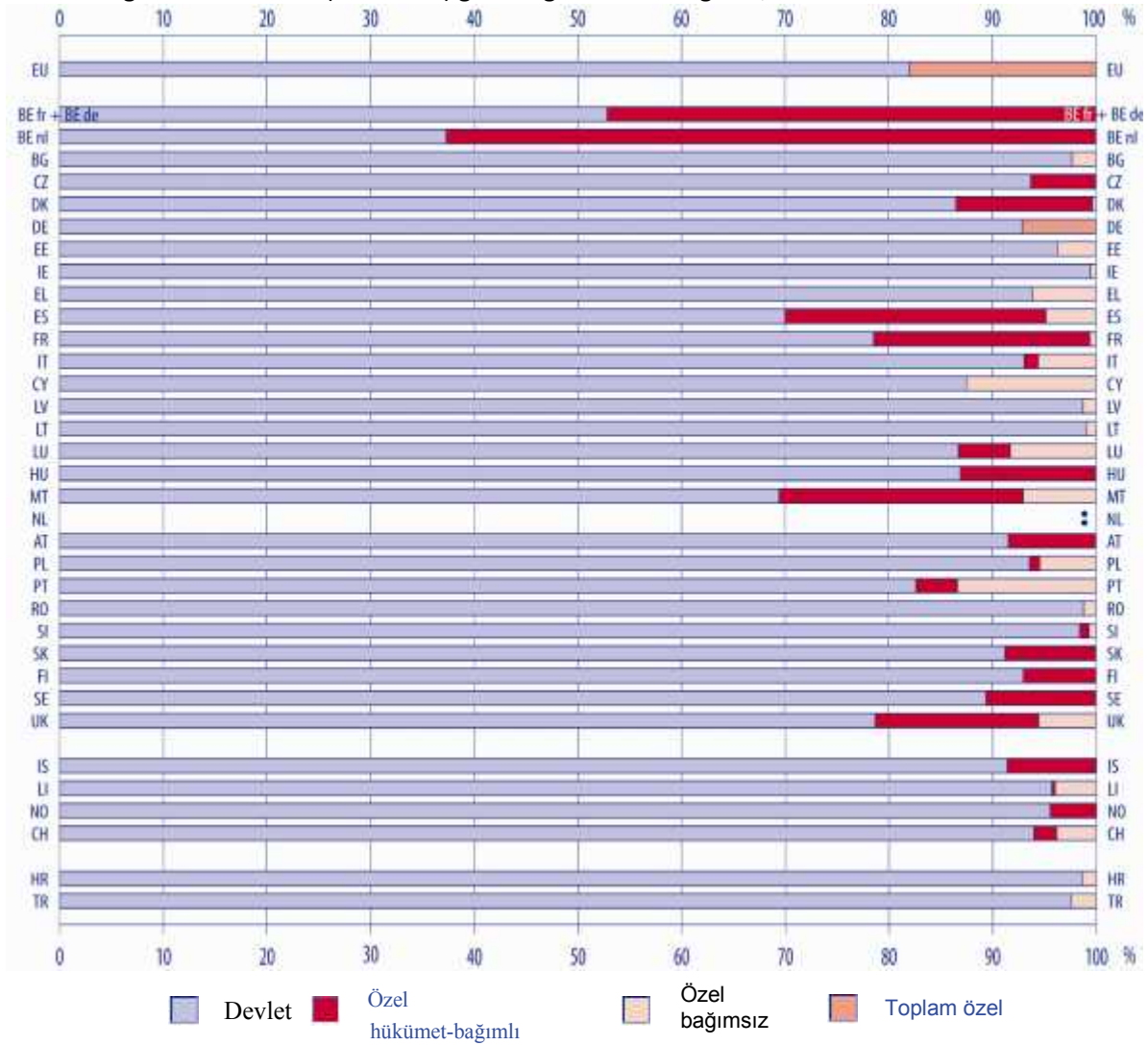
AB: Ortalama, verilerin alınabildiği ülkelere göre hesaplanır.

Belçika (BE fr, BE nl): Veriler, bağımsız özel kurumları hariç tutmaktadır.

Yunanistan: Veriler 2008 yılından alınmıştır.

Birleşik Krallık: Devlet okulları, 16 yaşına kadar olan çocukların büyük çoğunluğunu karşılamasına rağmen, veriler daha sonraki yükseköğretim için sağlanan yetişkin ISCED 3 imkanını da yansıtır, örneğin, devlet-bağımlı özel kurumlar. Veriler, raporlama konusundaki uluslararası yönergelerle daha yakın olmak için tasarlanmış raporlama metodolojisindeki bir değişiklikten de etkilenmektedir.

Şekil B4: Devlet okullarına, yardım alan (devlete bağlı) özel okullara ve özel bağımsız ilköğretim ve ortaöğretim okullarına (ISCED 1-3) giden öğrencilerin dağılımı, 2009

	EU	BE fr/ BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	
Kamu kurumları	82.0	52.8	37.3	97.7	93.7	86.5	92.9	96.3	99.4	93.9	70.0	78.5	93.1	87.5	98.8	99.1	86.7	
Özel, hükümet-bağımlı kurumlar	10.2	47.2	62.7	:	6.3	13.1	:	:	:	:	25.2	20.9	1.3	:	:	:	5.0	
Özel, bağımsız kurumlar	2.9	:	:	2.3	:	0.4	:	3.7	0.6	6.1	4.8	0.6	5.6	12.5	1.2	0.9	8.3	
Özel, tüm kurumlar TOPLAM	14.1	47.2	62.7	2.3	6.3	13.5	7.1	3.7	0.6	6.1	30.0	21.5	6.9	12.5	1.2	0.9	13.3	
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
Kamu kurumları	86.9	69.4	:	91.6	93.6	82.6	98.8	98.4	91.2	93.0	89.4	78.7	91.4	95.7	95.6	94.0	98.7	97.6
Özel, hükümet-bağımlı kurumlar	13.1	23.6	:	8.4	1.0	4.0	:	0.9	8.8	7.0	10.6	15.8	8.5	0.3	4.4	2.2	:	:
Özel, bağımsız kurumlar	:	7.0	:	:	5.4	13.4	1.2	0.7	:	:	:	5.5	0.1	4.0	:	3.8	1.3	2.4
Özel, tüm kurumlar TOPLAM	13.1	30.6	:	8.4	6.4	17.4	1.2	1.6	8.8	7.0	10.6	21.3	8.6	4.3	4.4	6.0	1.3	2.4

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

KAMU SEKTÖRÜNDEKİ ÖĞRENCİLER GENELLİKLE BELİRLİ BİR OKULA GİDER FAKAT AİLELER ALTERNATİF OKUL TALEP EDEBİLİR

Halk arasında ve birçok durumda, özel yardım-destekli (hükümet-bağımlı) okullarda, eğitim yetkilileri, farklı şekillerde belirli okullara öğrenci tahsis eder. Ancak, aileler bazen çocukları için tercih ettikleri okulu ya da ilk tahsise alternatif isteyebilir. Bir okul azami kayıt kapasitesine ulaştığında, kamu yetkilileri genellikle farklı kriterler kullanarak öğrencileri diğer okullara gönderir.

Avrupa ülkelerinin çoğunda, ailelerin yanısıra eğitim yetkilileri, değişen bir oranda dahi olsa, kamu ve hükümet-bağımlı özel okullara öğrenci tahsisi ile ilgili kararları etkileme konumunda olabilir. Tüm ülkelerin üçte birinde, öğrenciler genellikle kendi bölgeleri içindeki bir okula tahsis edilir, ancak aileler bir alternatif seçebilir. Bu seçimin izin verildiği durumlarda, okullar başvuruyu reddetmeyebilir veya kendi bölgesinde ikamet edenler üzerinde bu çocuklara öncelik vermeyebilir.

Romanya ve Estonya’da, tüm öğrencilerin ilköğretim düzeyinde yerel bir okulda yeri garantidir, ancak boş yer varsa aileler alternatif bir okul seçebilir. Her iki ülkedeki lise düzeyinde, öğrenciler/aileler eğer belirli şartlar yerine getirilirse bir okul seçebilir ve kabul edilebilirler. Liseye öğrenci kabulü için bazı genel koşullar, okul sahibi (veya sonraki yetkili) veya okul müdürü tarafından merkezi düzeyde belirlenen öğrenci değerlendirmesi de dahil olmak üzere merkezi düzeyde ve daha ayrıntılı koşullarla ayarlanır.

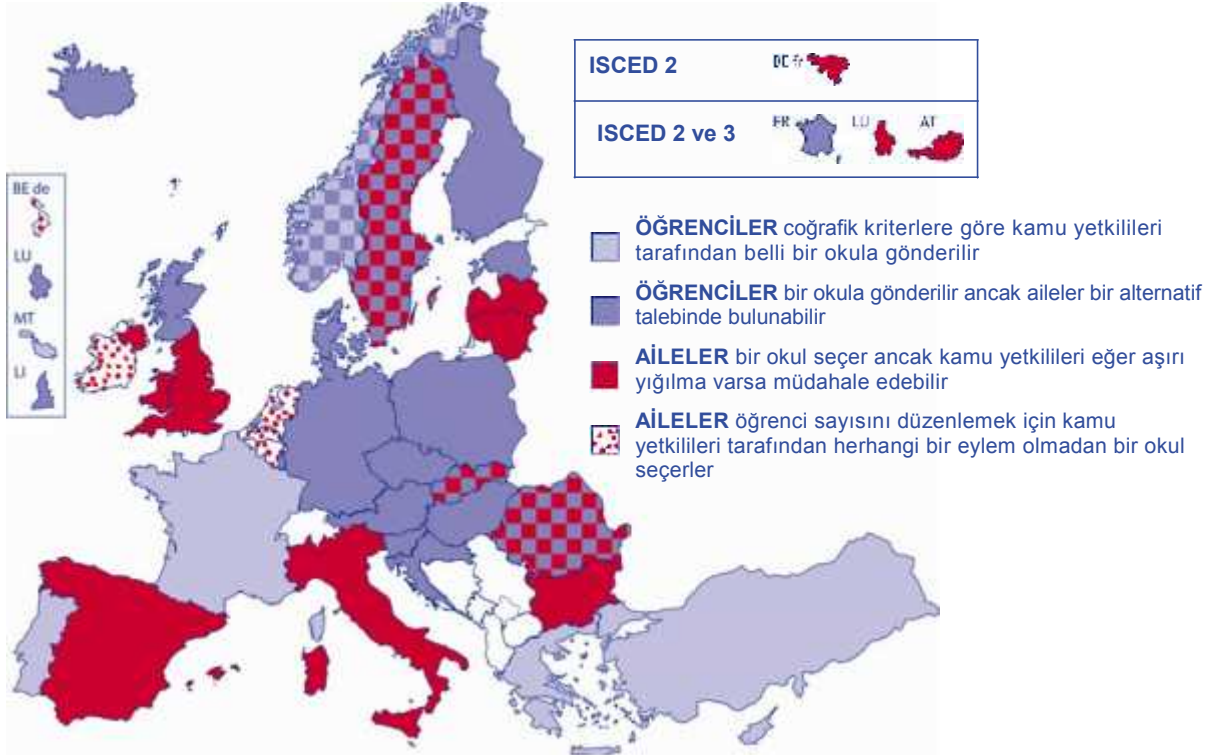
Lise düzeyinde, her okulun bakanlıkla yaptığı anlaşma çerçevesinde öğrenci alımından sorumlu olduğu İzlanda’da özel bir durum bulunmaktadır. Liseler, her eğitim dalına ilişkin belirli kabul koşulları ayarlayabilir. Bununla birlikte, 2010 tarihinden bu yana okullar ilçe dahilinde yasal ikamete sahip öğrencilerin en az %40’ını almak zorunda kalmıştır.

Ülkelerin bir başka üçte birinde, aileler bir okul seçer fakat eğer okulun kayıt kapasitesi çok fazla ise kamu yetkilileri, örneğin öğrenci sayısının sınırlandırılması için kura, ailelerin işyerlerinin yakınlığı ve okula giden kardeşlerin durumu gibi farklı kabul kriterleri uygulayarak, müdahale edebilir.

İsveç’te, öğrenci, ailesinin seçtiği okula konulmalıdır. Eğer bu durum aynı okula yerleşim için başka bir öğrencinin yasal isteği ile çatışırsa, belediyenin öğrenciyi en yakın ikamet yerinde bulunan başka bir okula yerleştirmesi gerekir. Hem belediye (kamu) hem de hibe-destekli bağımsız okullar öğrencinin uygunluk durumunu kabul etmek zorundadır. Hibe-destekli bağımsız okullar, belediye okulları gibi, tüm öğrencilere açık olmalıdır ve eğer okula fazla başvuru varsa, seçim için sadece objektif kabul kriterlerine izin verilir, örneğin başvuru önceliği ya da kardeş tercihi gibi.

Birleşik Krallık’ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), ailelerin belirli bir okul için tercih hakları bulunmaktadır. Okullar kendi kabul kriterlerini yayınlamalıdır ve bu kriterlerin yerine getirilmesi koşuluyla, okullar da ailelerin tercihine uymak zorunda ve okulun fiziki kapasitesi esasına göre yayınlanan başvuru sayısına göre öğrenci kabul eder. Eğer, kontenjandan fazla başvuru varsa, okulun aşırı-başvuru kriterlerine göre yayınlanan yerler tahsis edilir. Herhangi bir yer hakkı elde edemeyen adaylar bir sonraki tercih ettikleri yer için düşünülür.

Şekil B5: Kamu sektöründe zorunlu eğitimde okul seçiminde aile/öğrenci özgürlük derecesi, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özel not

Belçika (BE nl): "Kayıt kapasitesinin çok fazla olması durumunda müdahale"nin dışında, yeni mevzuatta (kayıt hakkına ilişkin kararname), kamu yetkilileri bir dizi kabul kriterleri ve kuralları uygular (örneğin, kardeşler için öncelik, ayrıcalıklı ve ayrıcalıklı olmayan öğrenciler arasındaki doğru dengeyi koruma ihtiyacı, kapasitenin gerçek bir sorun olduğu durumlarda takip edilecek belirli kurallar, vb).

Belçika, İrlanda, Hollanda ve Lüksemburg'ta (ortaöğretim düzeyinde), ailelerin geleneksel olarak kamu yetkililerinden herhangi bir müdahale olmaksızın çocukları için bir okul seçme hakları bulunmaktadır, ancak bu ülkelerin bazılarında özel düzenlemeler halihazırda tanıtılmıştır. İrlanda'da, kamu yetkilileri belirli okullar için öğrenci seçmez ya da almaz, fakat okulların kayıt politikalarının eğitim ve eşitlik mevzuatı ile uyumlu olmasını sağlarlar. Hollanda'da, ailenin seçim hakkı hala bulunmaktadır, fakat büyük talep olan yerlerde, okullar kura sistemini uygulayabilir, bu da şu demektir; aileler her zaman ilk okul tercihlerini elde edemeyebilir. Ayrıca, belediyeler (veya ilçeler) bazen posta kodu bazında okullara öğrenci gönderir (Amsterdam'da, örneğin, bu serbest okul seçimi için aileler tarafından bir oluşumu yol açmıştır). Ailelerin, tür kararlara mahkemede itiraz etme hakları vardır. Hollanda Belediyeler Birliği, genellikle belediyeler pahalı olabilecek durumlarda öğrenciler için ulaşım sağlamakla yükümlü olduğundan, serbest okul seçimi sorununu gündeme getirmişti.

Belçika'da (Fransız Topluluğu), 2010 yılındaki mevzuattan sonra, yeni kurallar artık ortaöğretime kabulü yönetmektedir. Yeni Kararname, aşırı başvuru olan okulları uygun yerleri mümkün olduğunca nesnel ve şeffaf bir şekilde vermelerine ve bu yerler için öne çıkan talepleri başka bir okula göndermek için *Commission Interréseaux des Inscriptions'a* (CIRI) yönlendirmesine olanak sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu yeni şeffaf kayıt sürecinde, bazı okullardaki yerler için aşırı talebin kontrol edilmesi ve tüm ailelerin tüm kurumlara eşit erişime ve kayıt sürecinde eşit muameleye sahip olmalarının sağlanması amaçlanmıştır.

Bu durumun aksine, diğer ülkelerde (Yunanistan, Fransa, Kıbrıs, Lüksemburg (ilköğretim düzeyinde), Malta, Portekiz ve Türkiye), ailelerin normalde (özel bir izin durumu hariç) çocuklarının hangi okula gidecekleri konusundaki kararlara söyleyecek birşeyleri olmaz. Ancak, yerlerin tahsisinde, kamu yetkilileri, ailelerin ikamet veya işyeri ya da bir öğrencinin kardeşlerinin daha önceden o okula gidip gitmediği gibi faktörleri dikkate alabilir. Fransa’da, ortaöğretim düzeyinde, 2008/09 öğretim yılından itibaren, bu genel kural ailelerin alternatif bir okul istemelerine fırsat sağlamak için değiştirilmiştir. Ailelere yönelik bu seçenek, *assouplissement de la carte scolaire* olarak bilinen reform çerçevesinde sağlanmıştır; amacı ise okullarda fırsat eşitliği ve sosyal çeşitliliği teşvik etmektir. Aile talebi, eğer talep edilen okulda yeterli yer varsa verilir; öncelik engelli öğrenciler ve burs alan öğrencilerindir.

Lüksemburg’da ilköğretim düzeyinde, öğrencilerin normalde kendi belediye sınırları içinde bir okula gitmeleri zorunludur. Eğer aileler başka bir belediyenin içinde bir okul talep etmek isterse, o belediyeye özel bir talepte bulunulmalı ve eğer kabul edilirse, öğrencinin bulunduğu belediyenin ilgili tüm masrafları ödemesi gerekmektedir.

AVRUPA’DA 15 YAŞINDAKİ ÖĞRENCİLERİN ÇOĞU ÇOK FAZLA ÖĞRENCİ SAYISI OLAN OKULLARA GİDER

2009 yılında, PISA uluslararası araştırmasına göre, Avrupa’da 15 yaşındakilerin çoğu 400 ila 1000 öğrenci olan okullara gitti. En azından, bu öğrencilerin yarısı 650 kayıtlı öğrenciden daha az olan okullardaydı. Dokuz ülke veya bölgede, büyük okullara katılım yaygındır, öğrencilerin çoğu okul başına 633 olan Avrupa ortalamasından fazla olan okullara gider. En yüksek ortalama değerleri, Lüksemburg’da (1310 öğrenci), Hollanda’da (984 öğrenci), Romanya’da (920) ve Birleşik Krallık’ta (İngiltere 1062 öğrenci ve İskoçya 938 öğrenci) kaydedilmiştir. Diğer taraftan, Yunanistan, Polonya ve Lihtenştayn’da, öğrencilerin çoğu 200-300 öğrenciden az olan okullara gitmiştir.

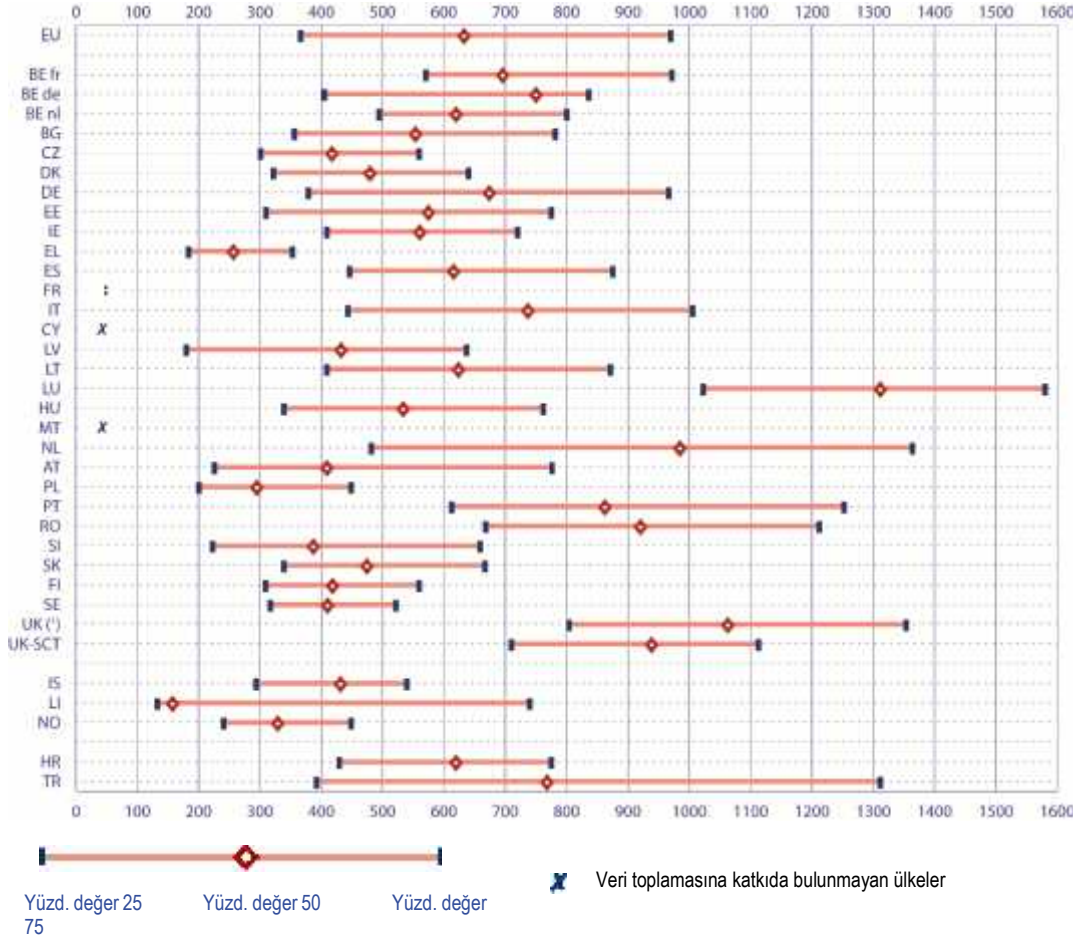
Okulların ortalama büyüklüğü arasındaki farklar dışında, her ülkenin içinde okul büyüklüğüne göre dağılımının önemini vurgulamak da önemlidir. Okulların büyüklüklerindeki anlamlı farklılıklar Almanya, İtalya, Letonya, Hollanda, Avusturya, Portekiz, Slovakya ve Türkiye’de görülebilir. Bu ülkelerde, bazı 15 yaşındaki öğrenciler toplam kayıt sayısı 100 olan okullara giderken diğerleri toplam kayıt sayısı 1000’in üzerinde olan okullara gider. Öğrenci sayılarındaki bu önemli fark, büyük ölçüde coğrafi özelliklerle kentsel ve kırsal alanlar arasındaki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Kentsel ve kırsal farklılıklar Avrupa’da okul büyüklüğü açısından en büyük fark olarak Türkiye’de görülmektedir. Burada, en büyük okullarda (75. yüzdellik değer) en küçük okullardan (25. yüzdellik değer) 1000 fazla öğrenci bulunmaktadır. Bakınız Şekil B6.

Tersine, okullar arasında öğrenci sayılarındaki en düşük farklılıklar, okul büyüklüğünün 25. ve 75. yüzdellik değerler arasında 250’den fazla öğrencinin olmadığı Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Polonya, Finlandiya, İsveç, İzlanda ve Norveç’te bulunmaktadır. Bu ülkelerin çoğunda, ortalama değerler Avrupa genelindeki en düşük değerlerden bazılarıdır.

PISA 2003 ile karşılaştırıldığında (bakınız, Eğitime İlişkin Önemli Veriler 2005, Şekil B11), incelenen ülkelerin yarısında, okulların ortalama büyüklüğü, 50 ila 100 öğrenci artarken okul başına 70 öğrenciden fazla bir azalma Belçika (Almanca Konuşan Topluluk), Avusturya, Polonya’da görülebilir. Ortalama okul büyüklüğünün %30 (205 öğrenci) düştüğü Letonya’da daha büyük bir düşüş

kaydedilmişti. Genel bir eğilim olarak, 2003-2009 yılları arasında Avrupa'da daha büyük okullarda öğrenci sayısı biraz düşmüştür.

Şekil B6: Gidilen okulun büyüklüğü bakımından 15 yaşındaki öğrencilerin dağılımı (medyan ve yüzdeler değeri açısından), 2009

(p)	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU
p10	198	413	318	284	191	199	128	186	99	301	135	297	:	219	x	95	159	608
p25	367	571	406	495	357	302	323	380	311	410	185	447	:	444	x	181	410	1022
p50	633	696	750	620	554	418	480	674	575	561	258	616	:	737	x	433	624	1310
p75	969	971	836	800	781	560	640	966	775	720	354	875	:	1005	x	637	871	1578
p90	1298	1130	1189	1086	1097	686	749	1253	919	831	438	1199	:	1237	x	858	988	2034
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (1)	UK-sct	IS	LI	NO	HR	TR
p10	217	x	278	100	140	412	410	143	205	220	188	618	483	128	110	167	329	250
p25	340	x	482	227	202	613	668	224	340	310	318	804	710	295	134	242	430	393
p50	534	x	984	410	296	862	920	388	475	419	411	1062	938	432	159	330	620	768
p75	762	x	1362	776	449	1251	1211	659	667	560	522	1352	1112	540	740	449	775	1310
p90	1005	x	1633	1154	573	1578	1390	872	821	660	643	1551	1361	663	740	543	999	1786

(p) = yüzdeler değeri

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Kaynak: OECD, PISA 2009 veritabanı.

Acıklayıcı not

Okul müdürlerinden Şubat 2009'da toplam okul kayıtlarını (öğrenci sayısı) belirtmeleri istendi.

Örnekleme prosedürü, okulların seçimini ve ardından 15 yaşındaki öğrencileri içermiştir. Her öğrencinin gittiği okulun büyüklüğüne bakılmaksızın aynı seçilme olasılığını sunması amaçlanmıştır. Bu amaç için, okullar büyüklükleriyle ters orantılı olduğu şekilde seçilebilmeleri olasılığıyla tartılmıştır. Bu da, şeklin okulların doğrudan büyüklüklerine göre dağılımı değil de, okulun büyüklüğüne göre öğrencilerin gittikleri okul dağılımını açıklamaktadır. Anketin kullandığı örnekleme prosedürü büyük okulların fazladan temsil edilmesine yol açmıştır. Basit örneklem okullarından türetilen değerler biraz daha düşük olurdu.

PISA uluslararası araştırma ve yüzdelerle ilgili tanım hakkında daha fazla bilgi için, Terimler Sözlüğü ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.

Açıklık değerlerinde, şekil sadece dağılımdaki 25., 50. ve 75. Yüzdelerle karşılık gelen değerleri göstermektedir. 10. ve 90. yüzdelerle ilişkin değerler şeklin altındaki tabloda verilmiştir.

Ülkeye özel notlar

AB: Ortalama, uygun verilerin alınabildiği ülkelerden gelen verilerle hesaplanmıştır.

Fransa: Ülke PISA 2009'a katılmıştır, fakat okul anketini uygulamamıştır. Fransa'da 15 yaşındaki öğrenciler, iki farklı okul türü arasında dağıtılmıştır ve bundan dolayı okul düzeyinde bir analiz tutarlı olmayabilir.

ORGANİZASYON

BÖLÜM II – KALİTE GÜVENCESİ

OKULLARIN VE ÖĞRETMENLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ ÖNEM KAZANMAKTADIR

Eğitim kalitesinin değerlendirilmesi, öğretmenlerin, okulların veya yerel yetkililerin performansını kritik olarak analiz eden sistematik bir süreci içerir, bu da sağlanan eğitim standardını ve kaliteyi geliştirmeye ilişkin düzenlemeler hakkındaki yargılara yol açar. Değerlendirme süreci, ayrıca tüm eğitim sistemine kadar genişletilebilir (bakınız Şekil B12).

Ülkelerin büyük çoğunluğu, iç ve/veya dış olarak, okul değerlendirme sürecini uygular ve birçok durumda, bireysel öğretmenlerin değerlendirilmesi için de düzenlemeler yapılır. Çoğu ülkede, okullar, genellikle bir müfettişlik tarafından yürütülen dış değerlendirmeye tabiyken iç değerlendirme okul personeli ve bazen de okul topluluğunun diğer üyeleri tarafından gerçekleştirilir. İç değerlendirme, Belçika (Fransız Topluluğu) ve İrlanda (2012 yılına kadar) dışında, her yerde zorunlu veya kuvvetli bir şekilde önerilir. Estonya’da, iç değerlendirme 2006 yılında zorunlu hale getirilmiştir. İtalya ve Hırvatistan’da, yalnızca iç okul değerlendirmesi yer alır.

Okulların dış değerlendirmesi, eğitim ve öğretim ve/veya okul yönetiminin tüm yönleri de dahil olmak üzere okul faaliyetleri olan geniş bir aralığı kapsar. Okulların dışardan değerlendirildiği durumlarda, merkezi veya en üst düzeydeki eğitim yetkili departmanı genellikle sorumlu olan kurumdur. Belçika (Flaman Topluluğu), Letonya, Hollanda, Romanya ve Birleşik Krallık’ta (İngiltere, Galler ve İskoçya), okulun dış değerlendirmesinden sorumlu kuruluş, üst-düzyer eğitim yetkilisinden bağımsız olarak çalışır. Estonya, Fransa, Avusturya, Polonya ve Romanya’da, okulların dış değerlendirmesinden sorumlu organlar, bölgesel veya il düzeyinde yetkililere karşı sorumludur.

Okullar ayrıca Çek Cumhuriyeti, Estonya, Litvanya, Polonya, İsveç, Birleşik Krallık ve İzlanda’da (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) da kendi yerel yetkilisi veya “eğitim sağlayıcısı” tarafından değerlendirilir. Birleşik Krallık’ta, süreç içinde yerel yetkilinin temel rolü, beklenen standartların altında performans gösteren okulları izlemektir. Macaristan’da, okulun dış değerlendirmesi için esas sorumluluk, milli eğitim yetkilisi tarafından kurulan bir çerçeve içinde faaliyet gösteren yerel “eğitim sağlayıcıları”nda yatmaktadır. Danimarka (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) ve Norveç’te, okulların dış değerlendirmesi temelde veya sadece belediyeler tarafından yürütülmektedir (bakınız aşağıya). Danimarka, Romanya, İsveç, Birleşik Krallık ve Norveç’te, yerel yetkililerin kendileri merkezi yönetim tarafından değerlendirilir.

Bireysel öğretmen değerlendirmesinin okul değerlendirmesine ek olarak yürütüldüğü 21 ülkede veya bölge, genellikle okul müdürü ve/veya yönetim işlevlerinin diğer kıdemli üyeleri sorumludur. Lihtenştayn’da, öğretmenler düzenli olarak müfettişlik tarafından değerlendirilirken Fransa ve Türkiye’de ise, yalnızca müfettiş sorumludur. Portekiz’de, öğretmenler 2007 yılında tanıtılan kamu yönetimi performans değerlendirme sistemi çerçevesinde bir komisyon tarafından değerlendirilir. Okul müdürü

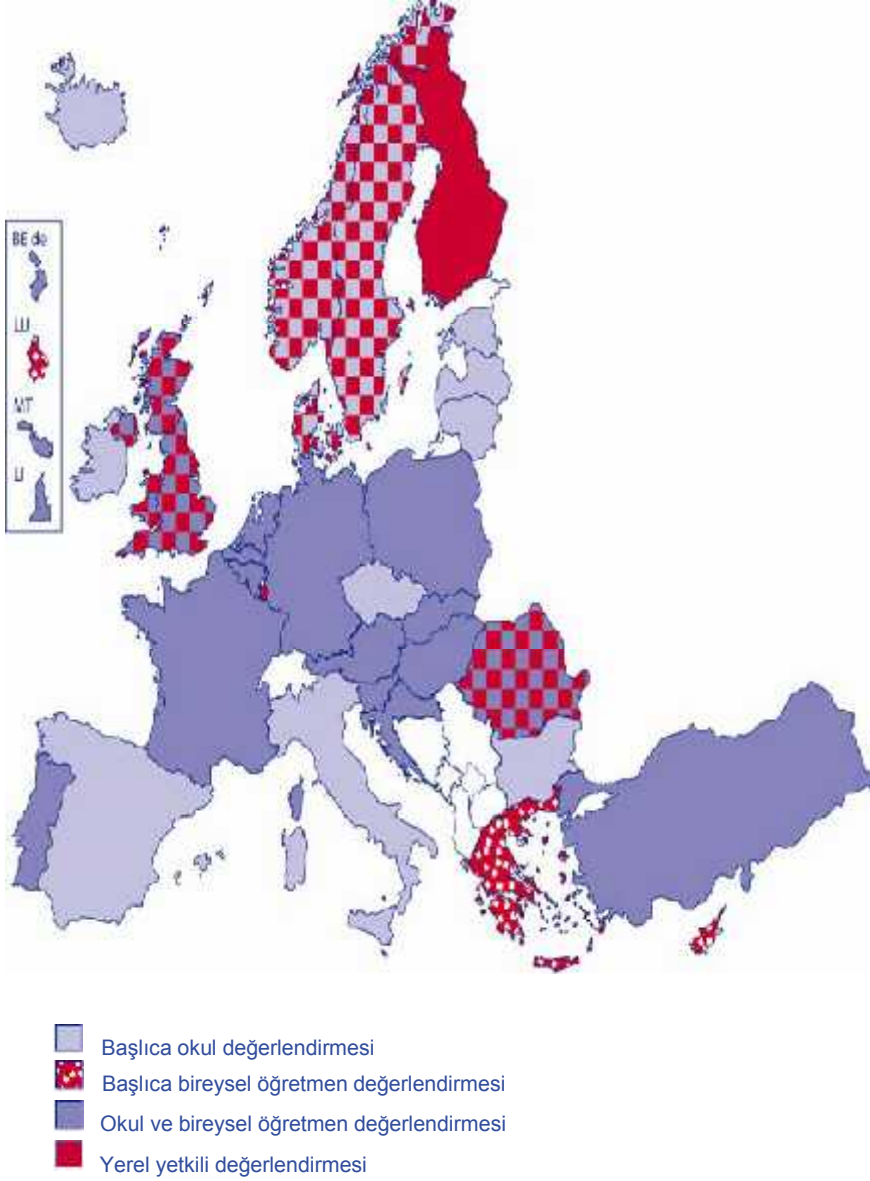
tarafından öğretmenlerin sistematik değerlendirilmeleri 2007 ve 2009 yılları arasında Belçika'da (Flaman Topluluğu) başladı ve yakın zamanda okul müdürleri tarafından raporlama sıklığı artırılarak Slovenya'da (2009 yılından itibaren) ve değerlendirme kriterlerini standartlaştırarak Lihtenştayn'da (2008 yılından itibaren) güçlendirilmiştir.

Öğretmenler, okul dış değerlendirmesinin olduğu 12 ülkede veya bölgede bireysel olarak değerlendirilmezler. Ancak, bu ülkelerin bazılarında, öğretmenler özel durumlarda değerlendirilebilir. Estonya, İrlanda ve İspanya'da, öğretmenler terfi için başvurduklarında veya kariyerlerinin başında değerlendirilir. İrlanda da, müfettişlik de ayrıca okul yönetim kurulunun talebi üzerine öğretmenleri değerlendirir.

Yunanistan, Kıbrıs ve Lüksemburg'ta, okullar değerlendirme sürecinin odağı değildir. Müfettişlik veya okul danışmanları tarafından yapılan dış değerlendirme, özellikle öğretmenlerle ilgilidir. Bazı okulların dış değerlendirmesi tüm bu ülkelerde mevcut olmasına rağmen, bu sorumluluklara, sağlığa, güvenliğe, arşivlere, vb ilişkin olarak kapsamı oldukça sınırlıdır. Bu ülkelerde okulların iç değerlendirmesi de sınırlıdır. Yunanistan ve Lüksemburg, birkaç yıldır eğitim kalitesinin iyileştirilmesine yönelik yapılan plan çerçevesinde iç okul değerlendirmesi için pilot projeler yürütmektedir. Belçika'nın ve Fransızca ve Almanca konuşan toplulukları son zamanlarda, daha önce ağırlıklı olarak bireysel öğretmenlerin üzerinde yoğunlaşan kendi değerlendirme sistemlerini (sırasıyla 2006/07 ve 2008/09'dan itibaren) genişletmiştir. 2006'dan başlayarak, benzer bir evrim Fransa'da görülebilir (ISCED 1).

İskandinav ülkelerinde, öğretmenler bireysel olarak değerlendirilmezler veya Danimarka durumunda, dış değerlendirmeye tabi değildirler. İç değerlendirme (kendi kendini değerlendirme) değişen bir dereceye kadar her yerde gerçekleşir, ancak her zaman zorunlu değildir. İzlanda dışında, okul değerlendirme sistemleri başlıca yerel yetkililer tarafından yapılır, bunlar kendi eğitim imkanlarını değerlendirmekten sorumludur ve merkezi eğitim yetkilileri veya kuruluşlar tarafından değerlendirilir. Ancak, Finlandiya'da yerel yetkililerin kendi eğitim imkanlarını değerlendirmeyi düzenlemede tam özerklikleri bulunurken, Danimarka, İsveç ve Norveç son yıllarda farklı bir yaklaşımı tanıtmıştır. Nitekim, bu üç ülkede, yerel yetkililerin her okulu ayrı ayrı değerlendirme görevi vardır. Örneğin, 2006 yılından bu yana Danimarka'da, belediyeler kendi yetkisi altındaki tüm ilk ve ortaöğretim okulları için dış değerlendirme sonuçlarını içeren yıllık kalite raporları üretmek zorunda kalmıştır. Ayrıca, Danimarka Değerlendirme Enstitüsü (EVA), tüm Çocuk ve Eğitim Bakanlığı okullarının değerlendirilmesinden sorumludur. Bu amaç için, okul örneklerini değerlendirir ve seçilen okullar hakkında bireysel yargılarda bulunur. İsveç'te, okullar, yerel yetkililerin kendi değerlendirmesine ek olarak, ulusal okul müfettişliği tarafından da değerlendirilir.

Şekil B7: Eğitim sisteminin değerlendirmeye tabi unsurları (ISCED 1-3), 2010/11

Kaynak: Eurydice

Acıktlayıcı not

Okul değerlendirme, okul mensuplarının bir veya daha fazlasını kişisel olarak sorumlu tutmaksızın personelin yürüttüğü faaliyetlere odaklanır. Bu tür bir değerlendirme okulun performansını ve sonuçlarını izlemeyi ve iyileştirmeyi amaçlar, bulgular kişisel değerlendirme içermeyen bir raporda sunulur. Eğer okul müdürünün herhangi bir değerlendirmesi tüm okul faaliyetlerini kapsayan bir değerlendirmenin (kendi sorumluluklarında olmayanlar dahil) parçası olursa ve bulgular ilgili okulun kalitesini arttırmak için kullanıldığında, bu, okulun değerlendirilmesi olarak kabul edilir. Buna karşılık, okul müdürlerinin personel ya da mali kaynakların yönetimi gibi sınırlı ve belli görevlerinin okul kurulu/konseyi tarafından değerlendirilmesi okulun değerlendirilmesi anlamına gelmez.

Bireysel öğretmen değerlendirme, öğretmenlerin çalışmaları hakkında bir yargı oluşturma ve onlara rehberlik etmek ve onların eğitimlerini geliştirmek için yardımcı olmak amacıyla kişisel sözlü veya yazılı geribildirim içerir. Bu değerlendirme (ki bu durumda genellikle sözel geribildirim) okul değerlendirme işlemi sırasında oluşabilir ya da (muhtemelen öğretmenin resmi olarak değerlendirilmesine giden) ayrı ayrı yapılabilir.

Yerel yetkili değerlendirme, merkezi (veya üst-düzye) eğitim yetkilileri, müfettişlik veya ulusal bir eğitim kurumu tarafından yapılabilir. Bu onların yetkisi altında coğrafi bölgede okulların kendi idaresi ile ilgili yerel yetkililerin çalışmalarını inceler.

Ülkeye özel not

Yunanistan: Eğitim hedeflerine yönelik 3 yıllık eylem planına dayanan okulun kendi kendini değerlendirmesine ilişkin bir pilot proje, Haziran 2010'da tanıtılmış ve 2012'de bitecektir.

Lüksemburg: Eğitimin kalitesini arttırmaya ilişkin dört yıllık plana dayalı okulun iç değerlendirmesinin tam

olarak uygulanması 2013 için planlanmaktadır.

Romanya: 2007'de tanıtılan, yerel yetkililerin değerlendirilmesi, tam bir okul müfettişliği olduğunda uygulanır.

Finlandiya: Eğitim sağlayıcıları (çoğunlukla belediyeler), kendi imkanlarının etkililiğini değerlendirmekten sorumludur ve bunu düzenlemede tam özerkliğe sahiptir.

AVRUPA ÜLKELERİNİN NEREDEYSE YARISI OKUL DIŞ DEĞERLENDİRMESİ İÇİN MERKEZİ OLARAK STANDARTLAŞTIRILMIŞ KRİTERLER KULLANIR

Avrupa ülkelerinde, okulun dış değerlendirilmesinde kullanılan prosedürler az çok standartlaştırılmıştır. 2010/11 yılında, 14 Avrupa ülkesinde, standart kriterler temelinde merkezi-düzyetkilisi (veya bu yönetim düzeyine karşı sorumlu olanlar tarafından) temsilcileri tarafından değerlendirilmiştir. Çoğunlukla (Eurydice, 2004) 1990'larda başlayan standartlaştırma süreci, bazı ülkelerde yeni binyılda da devam etmiştir. Böylece, İrlanda'da standart kriterler 2010 yılından, Belçika'da (Almanca Konuşan Topluluk) 2008 yılından ve Malta'da 2004/05 yılından bu yana kullanılmaktadır.

Değerlendirme kriterleri iki bölümden oluşur, bunlar parametre (veya değerlendirilen görevin ölçülebilir bir yönü) ile parametrenin değerlendirildiği istenen standart (kıstas, kural, düzenleme veya yeterlik standardı). Bir hükmün oluştuğu dayanağı (niceliksek ve/veya niteliksel) sağlar.

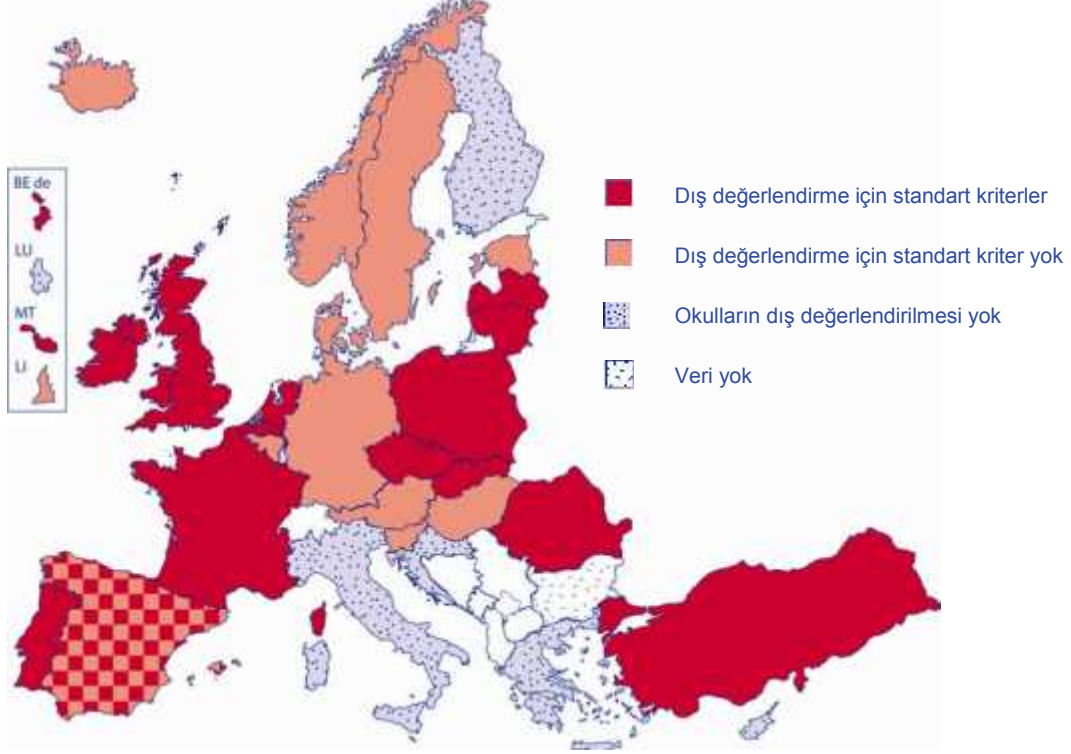
Standart kriterler listeleri değerlendirilmelerin oluştuğu temeli belirler. Ancak, işin farklı yönlerinde okulları değerlendirmek için kullanılan standart kriterler, dış değerlendirecilere yargıya varmaları için oluşma şekillerinde ve serbestlik derecesinde farklılık gösterebilir. Ayrıca, standart kriterlerin kullanımı tüm okullar hep aynı çerçeveye göre değerlendirilir anlamına gelmez. Standart kriterler, örneğin, bir değerlendirmenin birinci aşamasında uygulanabilir; ancak risk altında olduğu belirlenen okullar için, özellikle ilgili okulun belirli şartlarına uyarlanmış ikinci bir aşama bunu takip edebilir. Örneğin, Hollanda'da, durum budur.

Okul değerlendirmesi için her ülke belirli standart kriterler listesi hazırlamamıştır. Bu nedenle, değerlendirme kriterlerini belirlemek için, merkezi-düzyetkideki değerlendiriciler ulusal mevzuat ve eğitimsel hedefleri hazırlar ya da merkezi olarak kapsanacak alanların belirlenmiş listelerini ele alır. Okul dış değerlendirmesine yönelik bazı yaklaşımlar, sadece düzenlemelere veya okul gelişim planına uyum gibi belirli konulara odaklanır. Bununla birlikte, bir ülke dış değerlendirme için okulun faaliyetlerini genişletirse, belirli standart kriterler listesi hazırlama eğilimindedir. Çoğu durumda, bu listeler eğitim ve öğretim kalitesi, öğrenci öğrenme çıktıları, düzenlemelere uyum gibi okul yönetiminin farklı alanlarını kapsar.

Birçok ülkede, okullar çoğu durumda, merkezi-düzyetkilileri tarafından belirlenmiş standart kriterleri kullanmak zorunda olmayan yerel veya bölgesel düzeyde değerlendiriciler tarafından değerlendirilir (bakınız Şekil B7). Genel olarak, yerel ya da bölgesel değerlendiriciler, değerlendirme ölçütlerini belirlemek amacıyla, ulusal mevzuatın içeriği ve yerel yetkili mercinin eğitim amaçları anlamına gelir. Ancak, yerel veya bölgesel düzeyde yürütülen okul değerlendirmesi, merkezi yetkililer tarafından bir dereceye kadar standartlaştırılabilir. Örneğin, 2006 yılından bu yana, Danimarka'da, belediyeler merkezi olarak tanımlanmış bir dizi göstergeye odaklanmak zorunda kalmışken Polonya'da, 2009 yılından bu yana, bölgesel değerlendiriciler tek bir standart kriterler listesi kullanmak zorunda kalmıştır. Ayrıca, Macaristan'da, hiç standart kriterler olmamasına rağmen, okulların ulusal öğrenci değerlendirilmesinde

tanımlanmış asgari bir eşiğe ulaşamadığı okullarda takip edilecek standart bir prosedür de bulunmaktadır.

Şekil B8: İlköğretim ve ortaöğretim okullarının (ISCED 1-3) dışarıdan değerlendirilmelerine yönelik standart kriterlerin kullanımı, 2010/11

Kaynak: Eurydice

Ülkeye özel notlar

Çek Cumhuriyeti, Litvanya, Slovakya ve Birleşik Krallık (ENG/WLS, SCT): Dış değerlendirmeye yönelik referanslar merkezi düzeyde yürütülen değerlendirme için uygulanır.

Almanya: Müfettişler, değerlendirme kriterlerini *Land*'in Eğitim Bakanlığı'ndan alınan yönergelere ve eğitim mevzuatına dayandırır.

İspanya: Okul değerlendirmesi Özerk Topluluklar'ın sorumluluğundadır. Andalusia, Asturias (pilot), Balearic Islands, Cantabria, Castile-La Mancha, Catalonia veya La Rioja gibi Topluluklar'ın bir standart kriterler listesi bulunmaktadır.

Finlandiya: Şekil B7'deki nota bakınız.

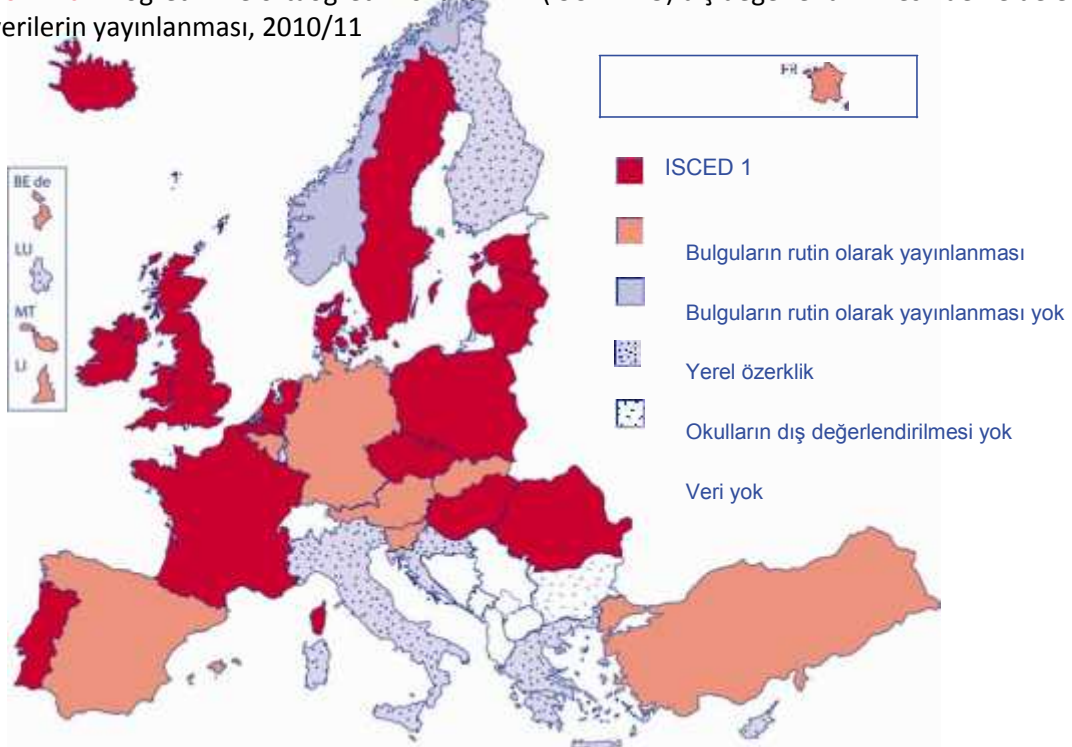
GİTTİKÇE DAHA FAZLA AVRUPA ÜLKESİ OKUL DIŞ DEĞERLENDİRME SONUÇLARINI RUTİN BİR ŞEKİLDE YAYINLAMAKTADIR

Hemen hemen tüm ülkeler, belli şekillerde okul dış değerlendirme çeşitleri kullanır (bakınız Şekil B7) ve bulgularının rutin yayını, değerlendirme raporlarında kaydedildiği gibi, Avrupa genelinde giderek yaygın hale gelmemektedir. Uygulama, Birleşik Krallık'ta (İngiltere), 1980'lerde gerçekleştirilmiş olmasına rağmen Avrupa'nın geri kalan kısımlarında 1990'ların sonunda başladı ve yeni milenyumun ilk on yılı boyunca ivme kazanmıştır, Belçika (Flaman Topluluğu), Danimarka, İrlanda, Macaristan ve Romanya'ya yayılarak son zamanlarda ise Letonya, Litvanya ve Polonya'ya da yayılmıştır.

16 ülke veya bölgede, doğrudan merkezi yetkililere (çoğu durumda müfettişler) karşı sorumlu olan değerlendiriciler tarafından yapılan okul dış değerlendirme bulguları, dış değerlendirmeden sorumlu organın web sitesinde ya da eğitim bakanlığının web sitesinde yayınlanmaktadır. Danimarka (2006 yılından bu yana), Macaristan, İsveç ve İzlanda'da, yerel düzeyde yapılan değerlendirme sonuçları (da) internette düzenli olarak yayınlanmaktadır. Polonya'da, bölgesel düzey değerlendiricileri 2009 yılından bu yana bulgularını yayınlamak zorunda kalmıştır.

Okul dış değerlendirme bulgularının rutin olarak yayınlanmadığı durumlarda, eğitim yetkilileri, yine de, ailelere veya genel kamuya bilgi sağlayabilir. Örneğin, Belçika'da (Almanca Konuşan Topluluk), aileler ve öğrenciler okulun dış değerlendirme raporunu talep etme hakkına sahiptir; Malta'da, aileler ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde okullarda iyileştirme gereken alanlar ve temel güçlükler hakkında bilgilendirilir.

📌 **Şekil B9:** İlköğretim ve ortaöğretim okullarının (ISCED 1-3) dış değerlendirilmesinden elde edilen verilerin yayınlanması, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

"Okulların dışarıdan değerlendirilmesi"nin ne anlama geldiğinin tanımını için, Şekil B7'deki açıklayıcı nota bakınız.

Okulların dış değerlendirilmelerinden gelen bulguların yayınlanması değerlendirmenin bir kısım ya da tüm sonuçlarının yayınlanması olarak tanımlanmaktadır; okullar arası karşılaştırmalar da ortaya çıkabilir. Okul değerlendirme sonuçlarını bir araya getiren ve genel bilgi sağlayan bir rapor bu tanıma uymamaktadır. Sonuçlar farklı şekillerde yayınlanabilir (örneğin, okulda okuyan bir öğrencinin ailesine olduğu kadar talep üzerine başka kişilere de yazılı rapor verilebilir ve/veya raporlar internette yayınlanabilir). Okulların **dış değerlendirme sonuçlarının rutin olarak yayınlanması** her değerlendirmeden sonra işin doğası gereği yer alır ve resmi düzenlemeler doğrultusunda verilir. Yayın, eğer sadece belli koşullarda meydana gelirse ya da ad hoc bir tabanda olursa, ya da eğer söz konusu sonuçlara yalnızca talep üzerine bakılacaksa rutin olarak verilmez.

Ülkeye özel notlar

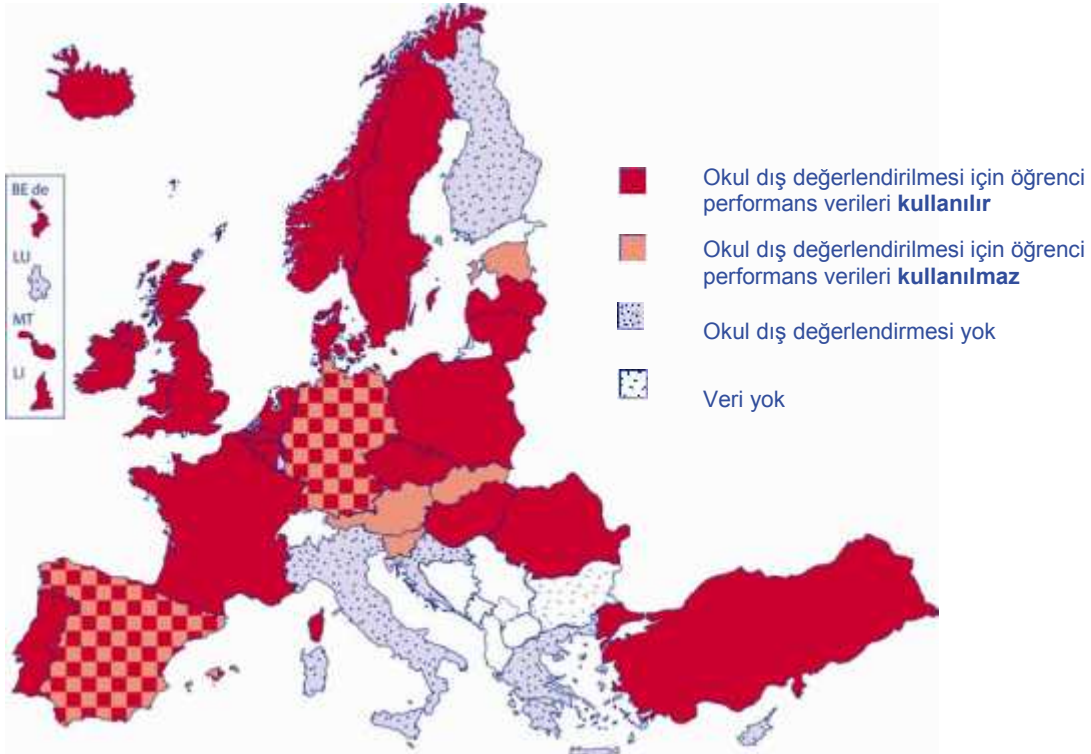
Çek Cumhuriyeti, Estonya, Slovakya ve Birleşik Krallık (ENG/WLS, SCT): Şekil sadece merkezi düzeyde yürütülen dış değerlendirmeyle ilgilidir. Yerel yetkililer tarafından yürütülen değerlendirmenin bulgularının yayımlanmasıyla ilgili merkezi yönetmelik yoktur. Durum değişebilir.

Finlandiya: Şekil B7'deki nota bakınız.

OKUL DIŞ DEĞERLENDİRMESİ GENELLİKLE ÖĞRENCİ PERFORMANS VERİSİNE ODAKLANIR ANCAK NADİREN MERKEZİ OLARAK TANIMLANAN DEĞERLENDİRMELERLE İLİŞKİLİDİR

Okul değerlendirmesi, okul özerkliği çerçevesinde okullar tarafından kabul edilen idari süreçlerin veya eğitimin kalitesini, standartlara ve yönetmeliklere uygunluk, eğitim ve öğretim sürecinin çıktılarını içeren bir dizi alana odaklanır. Okulların dış değerlendirmesinin uygulandığı ülkelerin büyük çoğunluğunda, değerlendiriciler okul kalitesi üzerinde hüküm oluşturmak amacıyla öğrencinin performans verilerini dikkate alır. Dış değerlendirmenin büyük ölçüde okul süreçlerine ve/veya yönetmeliklere uygunluğun bağlı olduğu Estonya, Avusturya, Slovenya ve Slovakya'da, durum bu şekilde değildir. Ancak, Avusturya'da, 2012/13 yılından itibaren uygulanmaya başlanacak yeni okul denetimi çerçevesinde, okul faaliyetlerinin sonuçları dikkate alınacaktır.

- **Şekil B10:** İlköğretim ve ortaöğretim okullarının (ISCED 1-3) dış değerlendirilmesindeki öğrenci performans verilerinin kullanılması, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özel notlar

Çek Cumhuriyeti: Şekil sadece milli okul müfettişliği tarafından yürütülen okul dış değerlendirmesiyle ilgilidir.

Almanya: Okul müfettişleri, 16 *Länder*'in 5'inde öğrenci performans verisi kullanır.

İspanya: Müfettişler tarafından kullanılan öğrenci performans verisi Özerk Topluluklar'da farklılık gösterir; örneğin, Andalusia, Asturias (pilot), Balearic Islands, Cantabria veya Catalonia'da uygulanmaktadır.

Finlandiya: Şekil B7'deki nota bakınız.

Değerlendirme sürecinde dikkate alınan en yaygın performans verileri, öğrencilerin merkezi olarak belirlenen sınavlar ve ulusal standart değerlendirmelerde aldıkları sonuçlardır. Diğer olası çıkış göstergeleri şunlardır: öğretmen değerlendirmesindeki öğrenci sonuçları; öğrencinin okulda ilerlemesi üzerine veriler; uluslararası araştırma öğrenci sonuçları; daha az sıklıkla olsa da, iş piyasasındaki çıktılar ve öğrenci veya aile memnuniyeti.

Öğrencinin performans bilgileri okul dış değerlendirmesinde dikkate alındığında, müfettişler veya diğer dış değerlendiriciler genellikle merkezi olarak tanımlanmış kriterlere bakmaksızın verileri yorumlamada serbesttir. Macaristan, Portekiz ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere), bununla birlikte, okullarda çeşitli müdahale şekillerini tetikleyen öğrenci sonuçlarına ilişkin tanımlanmış kazanım eşikleri bulunmaktadır. Macaristan'da, ulusal değerlendirmelerde birkaç yıldır düşük performans gösteren bir okulun gelişim için bir eylem planı hazırlaması gerekir. Portekiz'de, standartlaştırılmış testler veya öğrenci geçiş oranlarında öğrenci sonuçları gibi alanlarda zayıf performans gösteren okulların düşük performans gösteren çocuklar için ekstra destek dahil olmak üzere bir dizi düzeltici önlemleri uygulamaya yönelik bir takvim tanımlaması gerekmektedir. Birleşik Krallık'ta (İngiltere), standart testler ve sınavlarda belirli bir eşik düzeyi ya da ilerleme ölçütü kazanan öğrencilerin yüzdesi için asgari standartlar belirlenir. Bu standartların altına düşen okullar, ek destek ve izleme için uygundur ve eğer gelişmede başarısız olurlarsa, resmi müdahalelere tabi olabilirler.

AVRUPA ÜLKELERİNİN KÜÇÜK BİR KISMI ULUSAL SINAVLARDAKİ OKUL SONUÇLARINI YAYINLAR

Ulusal sınavlarda okullar tarafından elde edilen birleştirilmiş öğrenci sonuçlarını yayınlama, okul sorumluluğunu güçlendirmenin bir yolu olarak görülür ve okullar arasındaki rekabeti arttırmayla bağdaştırılabilir. (Her ülkede kullanılan ulusal testlerin türleri hakkında daha fazla bilgi için, bakınız Şekil F18). Avrupa ülkeleri, rutin sistematik yayından ulusal sınav sonuçları temelinde okul sıralamasının resmi olarak yasaklanmasına kadar, bu alanda değişik ve zıt politikalar benimsemişlerdir.

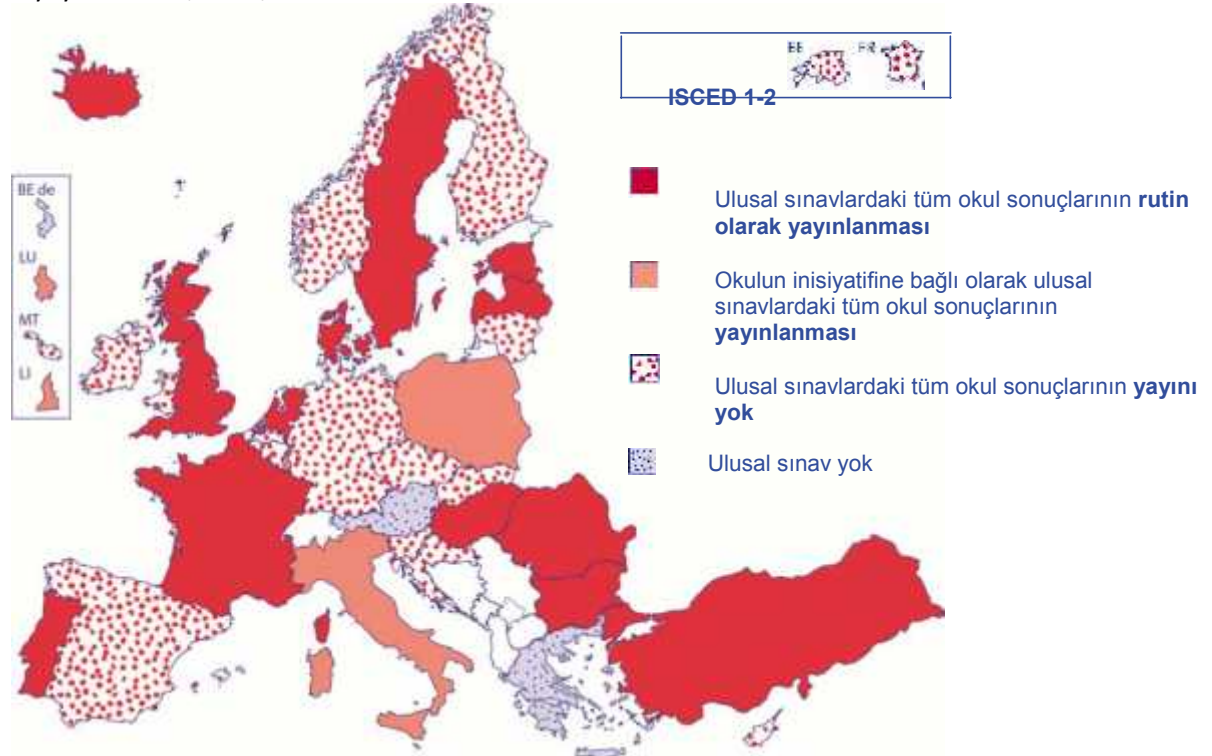
Ülkelerin üçte birinde, merkezi hükümetler okullar için ulusal sınav sonuçlarını halka duyurmayı düzenlemektedir. Macaristan, Romanya ve Birleşik Krallık'ta, okulların tüm ailelere dağıtılan belgelerin içinde ya da kendi web sitelerinde bilgi yayınlamak için, toplanan ulusal test sonuçlarını içermeleri gerekmektedir.

Merkez eğitim yetkilileri çeşitli yollarla bireysel okulların sonuçlarını yayınlatabilir. Bunlar, İsveç'te olduğu gibi ham veriler olarak ya da İzlanda'da olduğu gibi, öğrenci nüfusunun özelliklerine bağlı olarak belirlenen göstergelerle ya da okullar tarafından eklenen değerlerle yayınlanabilir. Hatta Birleşik Krallık'ta (İngiltere) olduğu gibi, her iki bilgi türünü birleştirebilir. Okulların ulusal sınav sonuçlarının açıklandığı çoğu ülkede, ilköğretim ve ortaöğretim boyunca yürütülen ve öğrenci ilerlemesi için önemli olup olmadığı konusundaki tüm ulusal testleri içerir. Danimarka, Estonya ve

Fransa'da ise, sadece ISCED 2 (Danimarka) veya 3'ün sonunda yapılan final sınavlarının sonuçları yayınlanır, ilköğretim ve ortaöğretimde uygulanan diğer testlerin sonuçları yayınlanmaz.

İtalya, Lüksemburg, Polonya ve Lihtenştayn'da, okulların genellikle ulusal sınavlarda okul sonuçlarının yayınlanması konusunda özerklikleri bulunmaktadır. 17 eğitim sisteminde, okulların ulusal test sonuçları yayınlanmaz. Bunun tersine, Belçika (Fransız Topluluğu), İspanya ve Slovenya'da, resmi belgeler ulusal sınavlardaki sonuçların temelinde okul sıralamasını yasaklar. Ancak, İspanya'da, Özerk Topluluklar test sonuçlarını halka duyurmaya karar verebilir.

Şekil B11: İlköğretim ve ortaöğretim okullarının (ISCED 1-3) ulusal sınavlarda aldıkları sonuçların yayınlanması, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Her ülkede var olan ulusal sınav türleri hakkında bilgi için, bakınız Şekil F18.

Ülkeye özel not

Portekiz: ulusal sınavlar için, Bakanlık internette, okul okul, bireysel öğrencilerin sonuçlarını yayımlar. Öğrencinin adı gizli kalırken, bu uygulama basının okul düzeyi verisini bir araya getirip yayınlamasına olanak vermez.

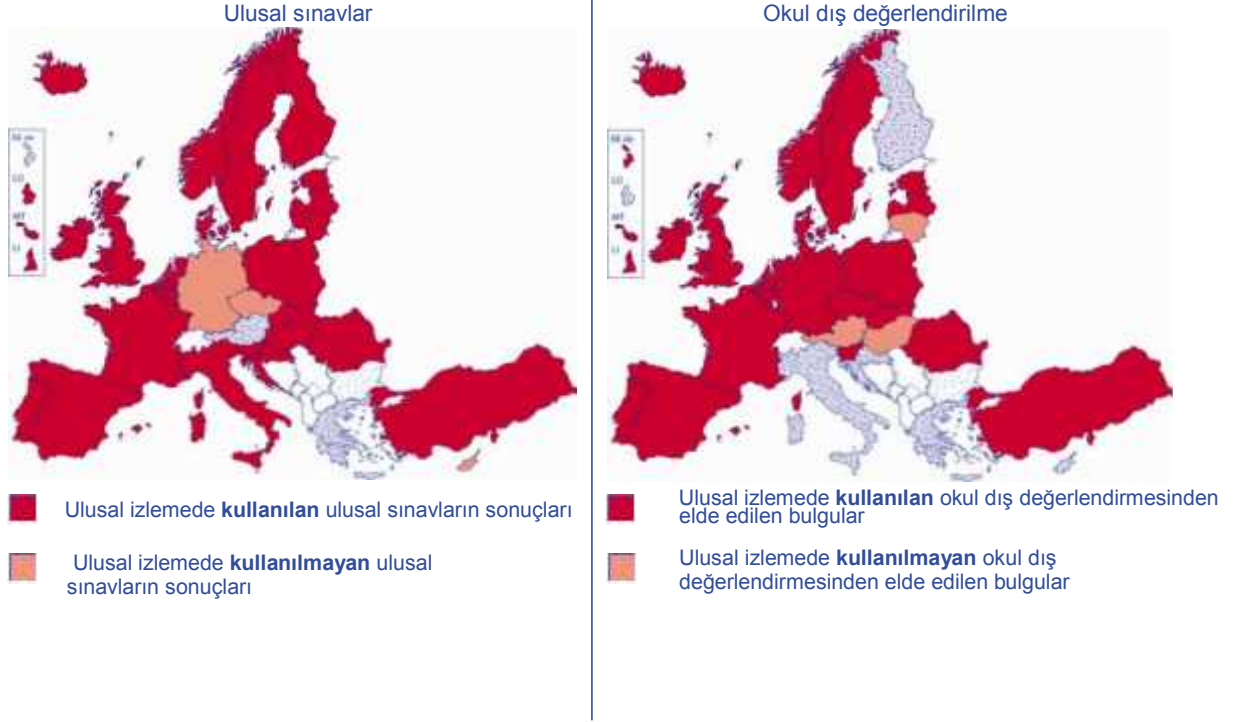
EĞİTİM SİSTEMLERİNİN İZLENMESİ İÇİN ÇEŞİTLİ BİLGİ KAYNAKLARI KULLANILMAKTADIR

Eğitim sistemlerinin ulusal olarak izlenmesi, hedefler ve standartlarla ilişkili olarak sistem performansını kontrol etmek için gerekli görülen değişikliklerin yapılmasına yönelik bir bilgi toplama ve analiz etme sürecidir. Kullanılan bir dizi veri, örneğin, okul öz-değerlendirme sonuçlarını; dış sınavları veya diğer ulusal değerlendirmeleri; özel olarak hazırlanan performans göstergelerini, veya uluslararası değerlendirmelerin (PIRLS, TIMSS, PISA, vb.) çıktılarını içerir.

Ülkelerin çoğu, kendi eğitim sistemlerini izlemenin bazı şekillerini uygulamaktadır. Burada eğitim sistemlerinin kalkınmasını izlemek için iki ana araç analiz edilmektedir: öğrencilerin dış sınavlardaki sonuçları (bakınız Şekil F18) ve okul değerlendirilme bulguları (bakınız Şekil B7). Ülkelerin büyük

çoğunluğu, her iki veri kaynağını da kullanır; şu anda hiçbirini kullanmayan tek ülke Avusturya'dır (bunun da 2012/13'de değişmesi beklenmekte).

- **Şekil B12:** Eğitim sistemlerinin ulusal olarak izlenmesi – öğrencilerin ve okulların dışarıdan değerlendirilmelerinin sonuçlarının kullanımı, (ISCED 1-3), 2010/11

Ulusal sınav yok

Okul dışı değerlendirme yok

Veri yok

Veri yok

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Ulusal izlemede kullanılan ulusal sınavların sonuçları, ulusal bir değerlendirmede belirli bir yaş grubundaki tüm öğrenciler (veya öğrencileri temsil eden bir örnek grup) tarafından elde edilen ortalama sonuçlara dair ulusal düzeydeki verilerin kullanımı demektir. Ulusal izlemenin yanı sıra, bu değerlendirmenin sonuçları ayrıca okul yılının sonunda öğrencilere bir sertifika ya da sınıf geçme, bir üst eğitim düzeyine geçme, okul performansını belirleme veya öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını belirlemek için de kullanılabilir. Her ülkede yürütülen ulusal sınav türleri hakkında tam bilgi için, bakınız Şekil F18.

Ulusal izlemede kullanılan okul dışı değerlendirmenin bulguları, okullar hakkındaki bilgiyi birleştiren ulusal-düzeydeki verilerin kullanımı demektir. "Okul değerlendirme"nin tanımı için, Şekil B7'deki açıklayıcı nota bakınız.

Uluslararası değerlendirme projeleri amacıyla alınan testler burada dikkate alınmamaktadır.

Ülkeye özel notlar

Çek Cumhuriyeti: Öğrenciler ilk defa 2010/11'de lise bitirme için ulusal olarak standartlaştırılmış sınava girdi. Diğer ulusal sınavların 2014 yılında ISCED 1 ve 2 düzeyleri için uygulanması planlanmaktadır. Ulusal sınavların sonuçlarının ulusal izlemede kullanılacağı beklenmektedir.

Danimarka: Bireysel olarak öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını belirlemek için zorunlu eğitim boyunca yürütülen ulusal sınavlar, ulusal izlemede kullanılmamaktadır; yalnızca ortaöğretimin sonundaki final sınavları kullanılmaktadır.

Avusturya: 2012/13'den itibaren, ulusal sınavlar tamamen uygulanacak ve sonuçları daha sonra eğitim sistemini izlemek için kullanılacaktır.

İncelenen ülkelerin yarısından fazlasında, öncelikle öğrenci değerlendirme ve sertifikalaştırma amaçlı tasarlanmış dış sınavların sonuçları da eğitim sisteminin durumunu incelemek için kullanılır. Genel olarak, kullanılan sınavlar, zorunlu ya da ortaöğretim sonunda yapılan sınavlardır. Tabii ki, ortaöğretimde sertifikalı değerlendirmenin düzenlenmesi, yer aldığı okul yılları da dahil olmak üzere, bir ülkeden diğerine farklılık gösterir (bakınız Şekil F13-F16).

Standartlaştırılmış öğrenci değerlendirmesine dayalı ulusal izleme Avrupa'da bugün yaygındır. Standart öğrenci değerlendirmenin kullanımda olduğu ülkelerin çoğunda (şu anda Çek Cumhuriyeti, Almanya ve Kıbrıs dışında) sonuçlar ulusal veya merkezi eğitim sisteminin ne kadar iyi performans gösterdiği hakkında genel bir resim vermek için birleştirilir. Çoğu ülke, bu süreci bilgilendirmek için uygun olan tüm mevcut ulusal testlerin sonuçlarını kullanır; ancak Danimarka'da durum böyle değildir.

Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğu, (bakınız Şekil F18) eğitim sistemi ve okul performansının (örneğin, her bir öğrencinin ilerlemesi üzerine kararlar almadan) değerlendirilmesinin öncelikli amacıyla ulusal sınavları uygular. Bu sınavlar, ulusal olarak belirlenmiş değerlendirme ölçeklerine göre öğrencilerin beceri ve/veya bilgide, farklı zamanlarda, ne kadar yetkin olduklarını ölçmeyi mümkün kılar. Genellikle ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde, fakat daha az sıklıkla lisede kullanılır. Belçika (Fransız Topluluğu), Fransa, Macaristan, İsveç, Portekiz, Birleşik Krallık (İngiltere ve Kuzey İrlanda) ve Norveç'te, öncelikle bireysel öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesini amaçlayan ulusal testlerden gelen sonuçlar (ayrıca) eğitim sisteminin durumunu değerlendirmek için kullanılır.

Okulların dışı değerlendirmelerine dair bulgular bir bütün olarak, söz konusu değerlendirmelerin düzenli bazda yapıldığı ülkelerde çok sıklıkla eğitim sisteminin izlenmesinde kullanılmaktadır. (Şekil B7). İstisnalar Litvanya, Macaristan ve Avusturya'dır. Ulusal izleme amaçları için, doğrudan merkezi düzey yetkilisine karşı sorumlu olan değerlendiriciler, genel bir rapor hazırlar. Lihtenştayn'da, ulusal bir rapor üretilmemekte, fakat eğitim yetkilileri bağımsız okullarla ilgili değerlendirme raporlarına bakarak karara

varır. Değerlendiricilerin yerel veya bölgesel düzeyde doğrudan sorumlu oldukları durumlarda, merkezi eğitim yetkililerinin ilgili değerlendirme bulgularını kullanmasına olanak sağlayan düzenlemeler bir ülkeden diğerine değişmektedir. Polonya'da, örneğin, bölgesel eğitim yetkilileri kendi bölgelerindeki eğitimin durumuna ilişkin raporlar hazırlar. Danimarka'da, merkezi eğitim yetkilileri belediyeler tarafından okulların kalitesine yönelik hazırladıkları raporları kullanır. İsveç'te, belediyeler tarafından gerçekleştirilen değerlendirmelerin bulguları, eğitim alanında uzmanlaşmış bir ulusal kuruluş tarafından işlenir ve akabinde merkezi eğitim yetkilileri tarafından kullanılır.

ORGANİZASYON

BÖLÜM III – KARAR-VERME DÜZEYLERİ VE SÜREÇLERİ

OKUL ÖZERKLİĞİ AVRUPA GENELİNDE YAYGINDIR

Okul özerkliğinin şimdilerde Avrupa’da yaygın olarak görünmesine rağmen, bu, kademeli olan bir uygulama sürecinin sonucu olmuştur. Süreç, 1980’lerde birkaç öncü ülkede başlamış ve daha sonra 1990’larda büyük ölçüde genişlemiştir. Büyük bir çoğunlukla, bu reformlar yukarıdan aşağıya karar verme sürecinin bir parçası olarak tanıtılmıştır (daha fazla ayrıntı için, bakınız Eurydice 2007b ve 2008).

Okul etkinliğinin çeşitli geniş alanları, okul özerkliğinin bu analizinde ele alınmış ve okulların yönetimiyle ilgili olanların yanı sıra, örneğin, okul finansmanı ve insan kaynaklarının yönetimi, eğitim ve öğretimi de içermektedir. Bunların arasından, müfredat, değerlendirme ve öğretim yöntemlerinin önemli konularını kapsamaktadır.

Genel olarak, Avrupa’da hem okul özerkliği hem de özerklik sürecinin uygulanmış olduğu zaman çizelgesine ilişkin gerekçeleri belirtmede belirgin farklılıklar bulunmaktadır (Eurydice 2007b). Bu yüzden, 2011’de, okulların özerkliği bulunan alanlarında büyük ölçüde farklılaşması da şaşırtıcı değildir.

Okullara **finansal ve insan kaynaklarının yönetimi** için verilen özerkliğin ayrıntılı analizi, bazı ülkelerin diğerlerinden daha özerk olduğunu göstermektedir, buna benzer şekilde, özerkliğin okullara diğerlerinden ziyade bazı faaliyet alanlarında verilmesi olasıdır.

Yaklaşık onbir ülke bu iki alanda büyük ölçüde özerklik vermektedir (Belçika, Çek Cumhuriyeti, Baltık Ülkeleri, İrlanda, İtalya (özellikle finansal yönetim), Slovenya, Slovakya, İsveç (özel fonlar hariç) ve Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda). Macaristan ve Polonya’da, buna benzer durum vardır fakat bu ülkelerde, pek çok karar yüksek makamın onayını gerektirir ya da belirlenmiş yönergeler doğrultusunda alınır.

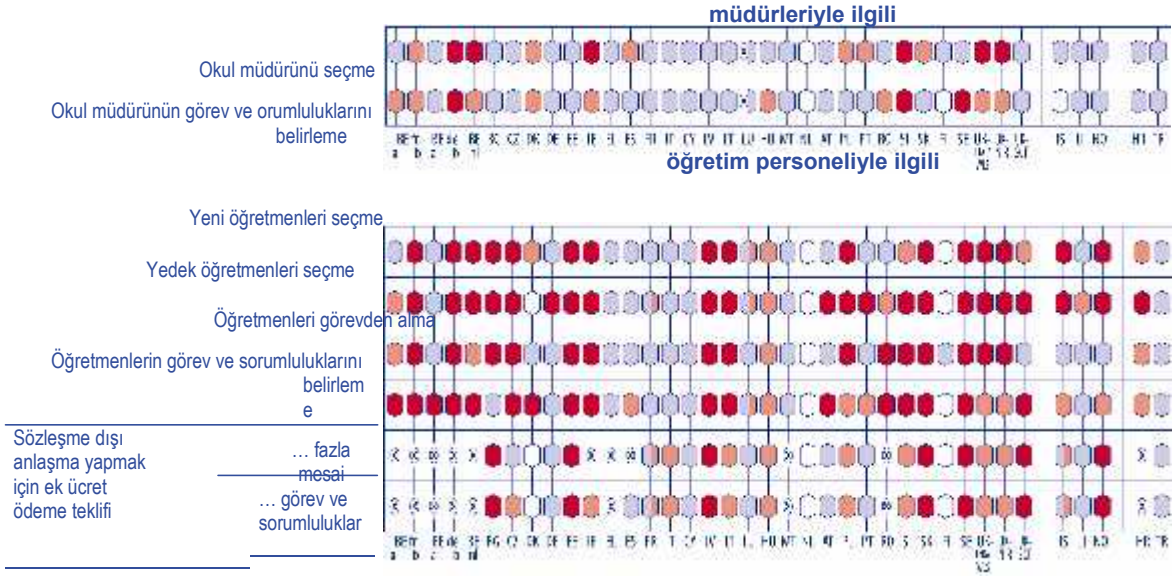
Danimarka, Hollanda ve Finlandiya’da, durum daha değişkendir çünkü yetkili makamlar okullara tüm yönetim alanlarında yetki verip vermemeyi seçebilir (Hollanda) ya da sadece bazı alanlarda (Danimarka ve Finlandiya).

Buna karşılık, azınlık olan bazı ülkelerde, finansal ve insan kaynakları alanında okullara çok az özerklik verilmektedir. Bu durum özellikle Almanya, Yunanistan (2010’da geçen mevzuatın harcamaları yönetmede okullara tam özerklik verilmesine rağmen), Fransa (ISCED 1), Lüksemburg (ISCED 1) ve Malta’da görülmektedir. Kıbrıs ve Türkiye’de, okullara bu alanlarda özerklik verilmemektedir.

İnsan kaynakları yönetimi, karşıt özellikler ortaya çıkarmaktadır. Okul müdürünü göreve getirmeyle ilgili kararlar çok sıklıkla eğitim yetkilisinin kontrolü altındayken öğretmenlerin yönetimiyle ilgili kararlar genellikle okul düzeyinde ele alınır (örneğin, yeni personel alma, gelmeyen öğretmenin yerine başka öğretmen ve öğretmenlerin görev ve sorumlulukları). Romanya’da, okulların, 2011/2’den itibaren, öğretmen seçimine ilişkin daha fazla özerklikleri bulunmaktadır. Belçika (Flaman Topluluğu ve hibe-yardımlı okullar için, Almanca Konuşan Topluluk), İrlanda, Slovenya ve Birleşik Krallık’ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) okul müdürlerini seçmek için okullara tam özerklik verilmektedir. Okulların öğretim elemanı konusunda çok fazla özerklikleri olduğunda, genellikle resmi işverendir (bakınız Şekil B15).

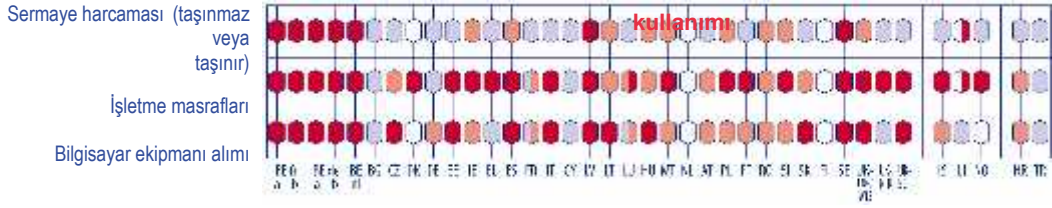
- **Şekil B13:** Eğitim ve öğretimin kaynaklarıyla özelliklerini idare etmeye ilişkin okul özerklik düzeyleri, (ISCED 1-3), 2010/11

İNSAN KAYNAKLARI okul

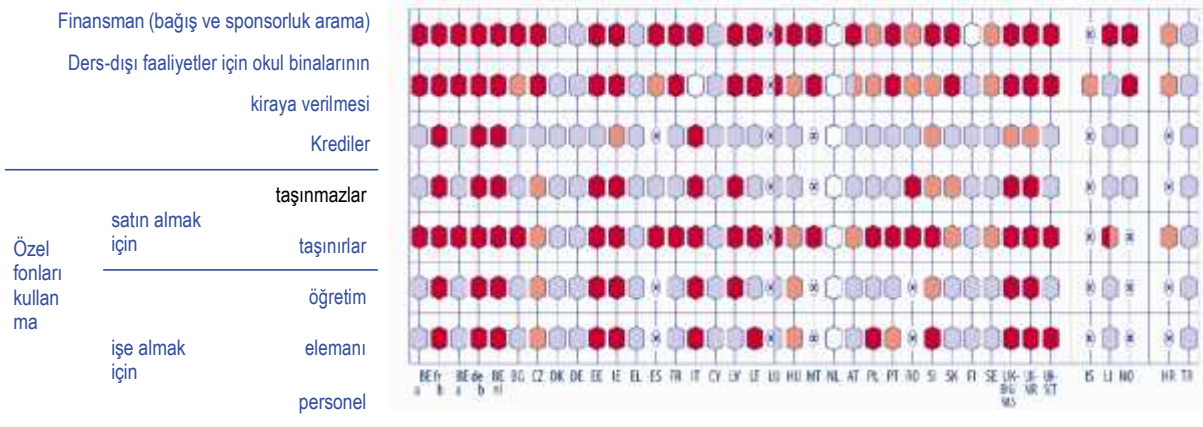

FİNANSAL KAYNAKLAR

Kamu fonlarının

Fon arttırımı ve özel fonların kullanımı

Sol
ISCED 1

Sağ
ISCED 2-3

Tam özerklik

Sınırlı özerklik

Özerklik yok

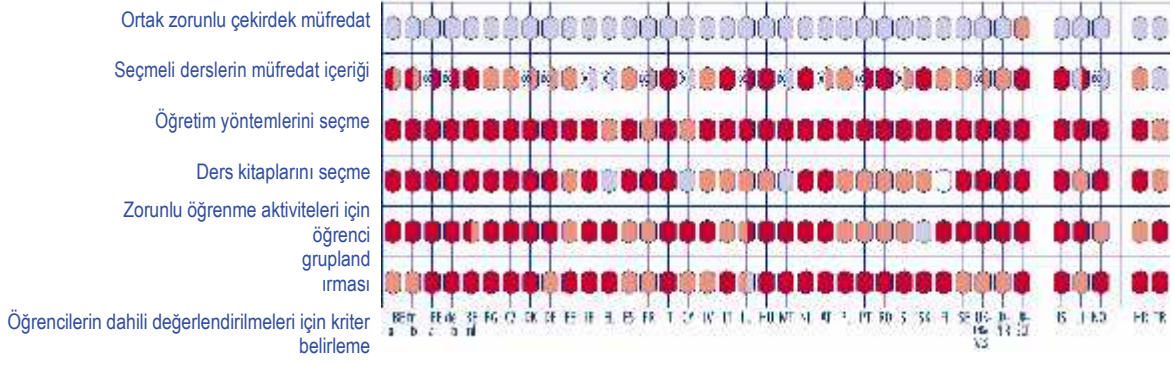
Uygun değil

Karar-alma yetkileri yerel yetkili tarafından verilebilir

Kaynak: Eurydice.

EĞİTİM VE ÖĞRETİM

Sol
ISCED 1Sağ
ISCED 2-3

Tam özerklik

Sınırlı özerklik

Özerklik yok

Uygun değil

Karar-verme yetkileri yerel yetkili tarafından verilebilir

Kaynak: Eurydice.

Acıklanması not

Bu gösterge yerel, bölgesel ve merkezi eğitim makamları bakımından okul özerkliğinin derecesini göstermektedir. Okullarda karar-vermeye yönelik sorumlulukların dağılımı hakkında daha fazla bilgi için, bakınız Şekil B14.

“Özerklik yok”, sürecin belirli bir aşamasında okula danışılabilir olursa dahi, kararların sadece yetkili eğitim makamı tarafından verildiği anlamına gelmektedir. “Tam özerklik” ulusal/yerel mevzuat veya düzenlemeler tarafından oluşturulan sınırlar dahilinde okulun kararları tek başına aldığı anlamına gelmektedir. Yönergeler eğitim yetkilileri tarafından sağlanamaz ancak okul özerkliğini sınırlamaz.

“Sınırlı Özerklik” birbirinden farklı dört durumu içermektedir:

- okullar, kararı yetkili eğitim makamı ile birlikte alır veya önerilerini onay için söz konusu makama yönlendirir;
- okullar, kararlarının daha önceden yetkili eğitim makamı tarafından kararlaştırılan seçenekler kümesi içinden birini seçerek alır;
- okullar, ilgili alanlar söz konusu olduğunda özerktir, fakat, kararların kalan bölümleri söz konusu olduğunda, bu kararlar için eğitim makamına başvurmalıdır veya özerk değildir;
- okullar, prensip olarak özerktir, ancak resmi önerileri izlemeleri için sıkı şekilde teşvik edilmektedirler.

Okulların sınırlı özerkliğe sahip olduğu durumlar hakkında daha fazla bilgi, eklede gösterilmiştir.

“Yerel makam tarafından devredilebilir karar verme yetkileri” yerel makamların karar vermeden sorumlu oldukları ve karar verme yetkilerini yasal olarak kendi yetkileri dahilinde okul düzeyine devretmeleri anlamına gelmektedir.

“Uygun değil”, ele alınan unsurun eğitim sisteminde mevcut olmayıp ve bu yüzden herhangi bir düzeyde okullar ya da eğitim yetkilileri tarafından karar alınmaması anlamına gelmektedir.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE fr): Okul müdürlerini daha belirgin bir şekilde seçmeye ve atamaya yönelik yöntemlerini tanımlamış olan okul müdürleri hakkındaki 2007 kararından bu yana hibe-destekli okulların okul müdürlerini seçmede daha az özerklikleri bulunmaktadır.

Belçika (BE fr, BE de): (a) Topluluğun doğrudan sorumlu olduğu okullar ve bir bakan sorumlu yetkilidir; ve (b) devlet ve devlet yardımı alan özel sektördeki okullar. Devlet-yardımlı sektörde, sorumlu yetkili, okul-tabanlı idari organ olarak varsayılmaktadır.

Belçika (BE de): Okullar, belli bir düzeye kadar sermaye harcamalarına ilişkin karar verebilir; bu düzeyin üzerindeki kararlar bakanlık tarafından alınır.

Bulgaristan: Okulların bazı işletim masraflarına yönelik özerklikleri bulunmaktadır.

Çek Cumhuriyeti: Mevzuat, okulları merkezi düzeyde belirlenen bir maaş çerçevesine göre sözleşmeli-olmayarak şart koşulmuş görev ve sorumlulukların hakkını vermek için zorunlu kıldığı 2007 yılından bu yana okulların insan kaynaklarıyla ilgili olarak daha az özerklikleri bulunmaktadır.

İspanya: Okullar, bilgisayar ekipman alımına ilişkin kendi kararlarını vermekte özgürdür, ancak Özerk Topluluklar genellikle tüm ağ tesisatını tasarlar ve ekipmanın en önemli parçasını temin eder.

Fransa: Sadece teknoloji sınıfları olan ya da değiştirilmiş bir genel/mesleki yapısı (SEGPA) olan okullar özel teşebbüslerden finansman alır.

Kıbrıs: ISCED 1 düzeyinde, okul kitaplarının seçiminde ya bir delegasyon vardır ya da özerklik yoktur.

Lüksemburg: ISCED 1 düzeyinde, okul müdürü pozisyonu bulunmamaktadır.

Malta: ISCED 3 düzeyindeki okullar (Junior College) için, durum, şekilde gösterilen bilgidен şu alanlarla ilgili olarak farklıdır: insan kaynakları (öğretim boşluklarının seçimi ve ek maaş ödemelerini sunma dışında): sınırlı özerklik; kamu fonlarının kullanımı: tam özerklik. Okul binaları spor aktiviteleri için kiralandığında okullar sınırlı özerkliğe sahiptir. ISCED 3 düzeyinde, öğrenciler kitaplarını önerilen kaynak kitaplar listesinden seçebilir ve bu düzeyin sonunda yer alan sınavlar asgari çekirdek müfredatı oluşturur. Eğitim Müdürlüğü'nün görev kapsamına giren okulların istihdam koşulları, merkezi olarak belirlenir, ancak okul müdürleri öğretmenlere sınıfları atama gibi belirli görevler yükleyebilir ve öğretmenlerin görevlerini belirler.

Hollanda: Her okulun okul yönetimine veya okul müdürüne karar verme yetkileri devredilebildiği kendi yetkili merci (*bevoegd gezag*) vardır.

Avusturya: *Allgemein bildende höhere Schule*, belirlenmiş eğitim yönergeleri içinde, binaların toplumun kullanması için kiralınmalarına ilişkin karar verebilir.

Portekiz: Okullar, yalnızca ulusal düzeydeki istihdamın dağıtılmasından sonra hala boşluk varsa personel seçebilir. Okullar, disiplin ve atılmaya ilişkin prosedürlere başlayabilir, fakat nihai karar daha yüksek bir düzeyde alınmaktadır.

Romanya: Üniter maaşlarıyla ilgili yeni yasa yürürlüğe 2010 yılında girdiğinden bu yana, okulların öğretmenlere ek maaş ödemeleri için herhangi bir özgürlükleri yoktur. 2011/12 itibaren, okulların öğretim boşluklarının seçimine ilişkin tam özerklikleri olacaktır.

Slovenya: Liselerin öğretim elemanı istihdam etmek için özel fonların kullanımında tam özerklikleri bulunmaktadır.

Slovakya: Öğretim personelinin rolleri ve görevleri ve disiplin ölçütlerine ilişkin, bazı durumlar belirlenmiş yönergelerle göre yönetilir. Okullar daha yüksek bir yetkili makamın onayıyla bazı sermaye harcamalarına karar verebilir.

İsveç: Disiplin ölçütlerinin bazı durumları belirlenmiş yönergelerle göre yönetilir. Kamu fonlarının kullanımı için, yerel yetkililer okullara en azından belli bir karar-verme yetkisi bırakmalarını gerektiren ulusal yönergeleri takip etmelidir. Başvı arama, okul binalarının kiralınması ve taşınabilirler için fon kullanımıyla ilgili konularda okulların kendi başlarına karar verip veremeyecekleri belediyeler arasında yetki derecesine göre değişmektedir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Binaların toplumun kullanması için kiralınmalarına ilişkin, okulların binanın kamu-özel ortaklıkla elde edildiği durumlarda özerklikleri bulunmamaktadır. Galler'de, okulların sermaye harcaması ya da kazanımlar için herhangi bir özerklikleri bulunmamaktadır.

Birleşik Krallık (SCT): Yerel eğitim yetkilisi, disiplin ölçütlerinden tamamen sorumludur. Bazı durumlarda, okullar ilave ücret ödemelerine yol açabilecek bir görevin alanını genişletebilir.

İzlanda: Yalnızca ISCED 3 düzeyindeki okulların sözleşmeli-olmayarak şart koşulmuş fazla mesai ve görevler/sorumluluklar için ek maaş ödemelerine yönelik sınırlı özerklikleri bulunmaktadır.

Norveç: Özel fonlarla ilgili olarak, okullar yalnızca başvı alabilir.

Kamudan gelen kaynakları yönetmeye ilişkin özerklik, işletme giderleri ve sermaye harcamasından ziyade bilgisayar ekipmanının edinilmesi ile ilgili olarak çok daha yaygındır. Ancak, okullarda bilgisayar ekipmanları için ulusal desteğe ilişkin yeni planlar, İrlanda'da, bu alanda okul özerkliğini azaltmıştır.

Ülkelerin çoğunda, okullar, bağışlar ve sponsorlukla veya okul binalarını kiralama yoluyla özel fonları arttırma konusunda tam özerkliğe sahiptir. Buna karşın, okul özerkliği, kredi alma yetkisi bakımından çok daha sınırlıdır. Sadece Belçika (hibe-destekli okullar), İtalya ve Hollanda (eğer yetki verilmişse) bu alanda tam bir özerkliğe sahiptir. Okullara genellikle taşınmazlar yerine taşınırlar için kendi özel fonları kullanmalarına ya da personel istihdamına izin verilir.

Öğretme ve öğrenme ile ilgili konularda karar vermeye ilişkin sorumlulukların analizi, birçok eğitim sistemi, merkezi, bölgesel veya yerel düzeyde belirlenmiş birbiriyle ilişkili amaçlarla yönlendirilirken eğitim kurum ve kuruluşlarına bu hedeflerin nasıl başarılacağına dair büyük bir esnekliğin verilmiş olduğunu ortaya koymaktadır.

Okullar, doğrudan eğitim sisteminin temel hedefleri yansıtan alanlarda en az özerkliğe sahiptir. Çoğu ülke, tüm öğrencilerin kaliteli eğitime erişimi sağlamaya çalışmakta, bu nedenle, hemen hemen her yerde, merkezi yetkililer tüm öğretmenlerin takip edeceği bir içerik-tabanlı veya hedef-odaklı çekirdek müfredat tanımlamaktadır. Birleşik Krallık'ta (İskoçya), ancak, merkezi müfredat hedefleri eğitimin farklı aşamalarında, belirgin öğrenc gelişimi olarak ifade edilir ve bu nedenle kuralcı değildir. Zorunlu müfredatı idare eden prosedürlerin aksine, okulların genelde seçmeli derslerin üfredatını belirleme söz konusu olduğunda daha fazla özgürlükleri vardır. Ancak, bu durum Norveç'i de kapsayan birkaç ülkede şekilde değildir, Norveç'te, 2006 bilgi arttırma programı çerçevesinde, okulların seçmeli derslerin müfredat içeriğini belirlemede zorunlu dersler için müfredat içeriğini belirlemeden daha fazla özerklikleri yoktur.

Genellikle günlük eğitim faaliyetleriyle ilgili olarak okullara ve öğretmenlere daha fazla özerklik verilir. Çoğu ülke, örneğin, denetimler yoluyla, öğretimi izlemek için mekanizmalar kullanmasına rağmen, okulları öğretim yöntemlerini kullanmaları için özgür bırakır. Yunanistan, Fransa, Kıbrıs ve Türkiye'de, merkezi yetkililer öğretim yöntemleriyle ilgili olarak okullar için yönergeler belirlemiştir. Neredeyse tüm ülkelerde, okullar kendi ders kitaplarını seçer; Yunanistan, Kıbrıs ve Malta istisna ülkelerdir. Slovakya dışındaki tüm ülkeler (2008'den bu yana), öğrencilerin eğitim ve öğretim için gruplandırılacağı dayanağın belirlenmesinde okullara en azından bazı özgürlük vermiştir. Letonya'da, öğrencileri gruplamaya yönelik düzenlemeler 2009 yılında kaldırılmıştır. Öğretmenlerin, yaptıkları işlerin içindeki bir başka önemli alanda, öğrenci değerlendirme kriterlerini belirleme gibi, iyi derecede özerklikleri vardır. Yunanistan, sadece çok yakın zamanda (2010 yılında) bu uygulamayı benimsemiştir.

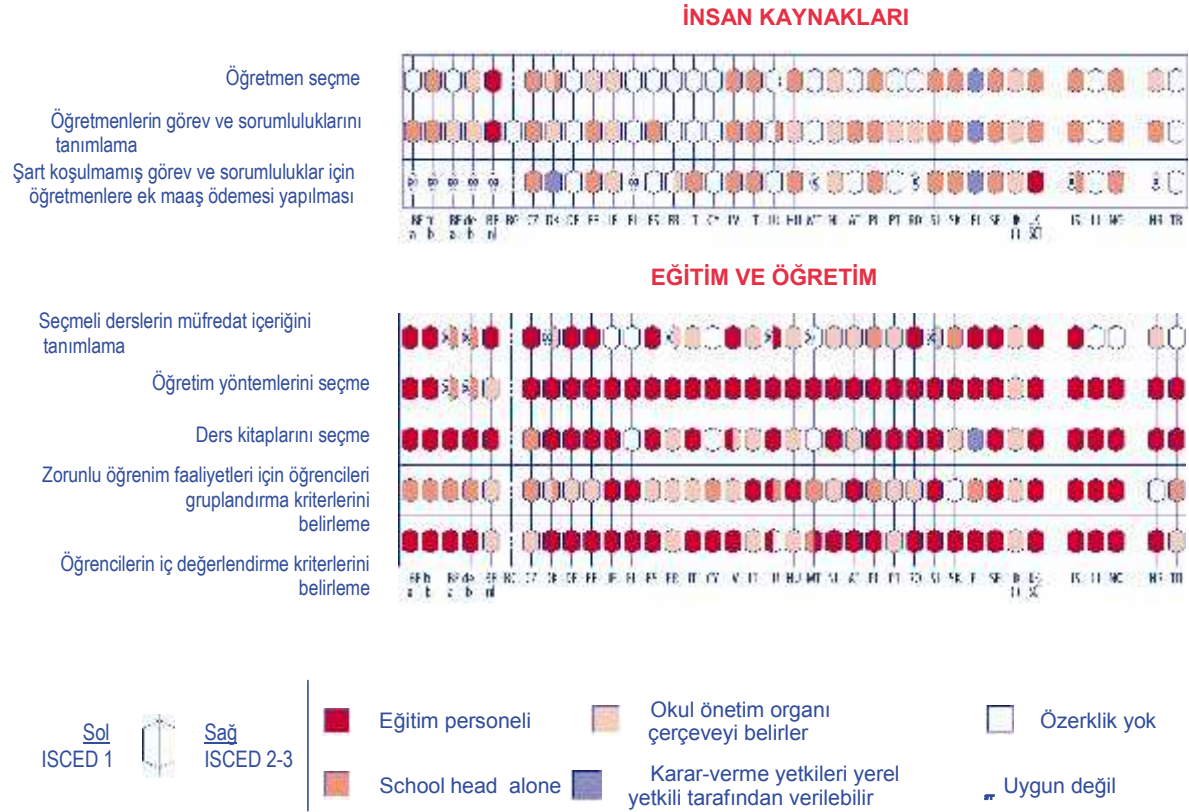
OKUL DÜZEYİNDE, YÖNETİM ORGANI ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN SEÇİMİNE ÇOK NADİR DAHİL OLUR

Tüm ülkelerde, okulların eğitim ve öğretim alanında karar-verme yetkisi vardır ve ülkelerin çoğunda, insan kaynaklarının yönetiminde belirli yetkileri vardır (bakınız Şekil B13). Okul içinde bireylerin karar vermesi, ilgili etkinlik türüne bağlı olarak değişir. Neredeyse tüm ülkelerde, okul yönetim organı üyesi olma rollerinin dışında, öğretim elemanları, insan kaynakları konusunda karar vermezler, ancak değişen derecelerde, genellikle eğitim ve öğretimle ilgili kararlara dahildirler. Yeni öğretmen seçme, ek maaş ödemelerinin verilmesi için öğretmenin görev ve sorumluluklarını tanımlama gibi insan kaynakları işlevlerinin okul düzeyinde yürütüldüğü ülkelerde, bunlardan tek başına okul müdürü çoğunlukla

sorumludur. Ancak, yaklaşık on ülkede, okul yönetim organının da personel yönetiminde rolü vardır. Estonya, Macaristan, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Hırvatistan'da, tek sorumluluk okul müdüründe olabilir veya okul yönetimi de söz konusu belirli bir konu ile ilgili olarak duruma dahil olabilir. Son olarak, Belçika (Flaman Topluluğu) ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya), öğretmenler kendi çalışma koşullarını tanımlamada rol oynayabilir.

Şekil B14: İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimde (ISCED 1-3) okul karar-vericiler 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Şekil, verilen alanda okulun tam veya sınırlı özerkliği olsun olmasın, okul içindeki karar-vericileri anlatmaktadır (okul özerkliğinin ölçüsü ile ilgili daha fazla bilgi için, bakınız Şekil B13).

"Eğitim personeli", ya öğretmenler (bireysel ve/veya toplu) tek karar vericidir ya da okul müdürü aynı zamanda bu sürece katkıda bulunabilir anlamına gelir. Okul yönetim organı iştirak etmez.

"Yalnızca okul müdürü", okul müdürünün verilen konuyla ilgili tek karar verici olduğu anlamına gelir.

"Okul yönetim organı çerçeveyi belirler", öğretmenin ve/veya okul müdürünün de karar-verme sürecine katkıda bulunabilmesine rağmen, okul yönetimi kararların hangi çerçevede oluşturulacağına karar verir anlamına gelir.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE nl): Karar vericiler, öğretim yöntem ve ders kitaplarının seçimi, zorunlu öğrenme faaliyetleri için öğrencilerin gruplandırılması ve öğrenci iç değerlendirme kriterlerinin belirlenmesi ile ilgili konularda okuldan okula değişir.

Danimarka: Okul yönetim kurulu, öğretmen seçimi ve zorunlu öğrenme etkinlikleri için öğrencilerin gruplandırılmasına yönelik kriterlerin seçimi için ilköğretim ve ortaöğretim okullarında karar-vericidir.

Hollanda: Bilgi, yaygın uygulamaya karşılık gelmektedir, ancak okul içindeki karar-vericilerle ilgili herhangi bir ulusal düzenleme veya öneri yoktur.

Malta: ISCED 1 ve ISCED 2 için, iç değerlendirme kriterlerini belirleme konusunda herhangi bir tanımlanmış kural yoktur. Okul müdürü, bireysel ya da toplu olarak öğretmenler yürütülebilir.

İzlanda: Sözleşmeli-olmayarak şart koşulmuş fazla mesai ve sorumluluklar için ek maaş ödemeleriyle ilgili karar-vericilere ilişkin bilgi, sadece ISCED 3 düzeyindeki okullar için geçerlidir.

Türkiye: Okul müdürleri, zorunlu faaliyetler için öğrencilerin gruplandırılma yetkisini okul yönetim organına vermeye karar verebilir.

Öğretmenlerin karar-verme konusuna, ya kendileri ya da okul müdürüyle birlikte, en çok dahil olduğu eğitim ve öğretim alanları sıklık sırasına göre şu şekildedir: öğretim yöntemleri, iç değerlendirme kriterleri ve ders kitaplarının seçimi. Aksine, ülkelerin çoğunda, ya okul müdürü tek başına karar alır ya da okul yönetimi de seçmeli derslerin müfredat içeriği ve zorunlu öğrenme etkinlikleri için öğrencilerin gruplandırılması ile ilgili konulara da katılır. Bazı ülkelerin, karar verme düzenlemeleri eğitim ve öğretimin tüm alanları için aynı olması anlamında genel kalıpları farklıdır. Nitekim, İrlanda, Yunanistan, İsveç, Birleşik Krallık (İskoçya), İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç'te, okulların biraz özerkliğe sahip olduğu eğitim ve öğretimin tüm alanlarında, kararlar ya öğretmenlerin kendileri tarafından ya da okul müdürüyle birlikte alınır. Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), okul yönetim organı, karar-vermenin tüm alanlarına da katılır.

ÖĞRETMENLER MERKEZİ HÜKÜMET KADAR SIK OLMAKLA BİRLİKTE YEREL YETKİLİLER YA DA OKUL TARAFINDAN İŞE ALINIR

Öğretmenleri işe almaktan sorumlu idari düzey, öğretmenlerin istihdam durumları ile genellikle yakından bağlantılıdır (bakınız Şekil E5). İrlanda, Hollanda ve Polonya dışında, memur olan öğretmenlerin işe alımı, eğitim için en üst düzeyde makama tekabül eden merkezi veya bölgesel yetkili makamlar (örneğin, İspanya'daki Özerk Topluluk Hükümetleri) tarafından yapılmaktadır. Avrupa'daki ülkelerin yaklaşık üçte birinde durum bu şekildedir. Merkezi hükümetler de memur statüsüyle (Slovenya, Lihtenştayn ve Türkiye) ya da sözleşmeli statüsüyle (İtalya) öğretmenlerin işvereni olabilir. İşveren okul ya da yerel yetkili olduğunda, büyük bir çoğunlukta, öğretmenlerin sözleşmeli statüsü bulunmaktadır. Macaristan, Hollanda ve Birleşik Krallık'ın (İskoçya) yanı sıra kuzey ülkelerinde, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin işvereni yerel yetkilidir. Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Baltık ülkeleri, İrlanda, Polonya, Romanya, Slovakya ve Hırvatistan'da öğretmenleri işe almaktan okullar sorumludur. Son olarak, öğretmenlerin işe alınma sorumluluğu, söz konusu okulun (Belçika, İsveç ve Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) kategorisine bağlı olarak değişmektedir.

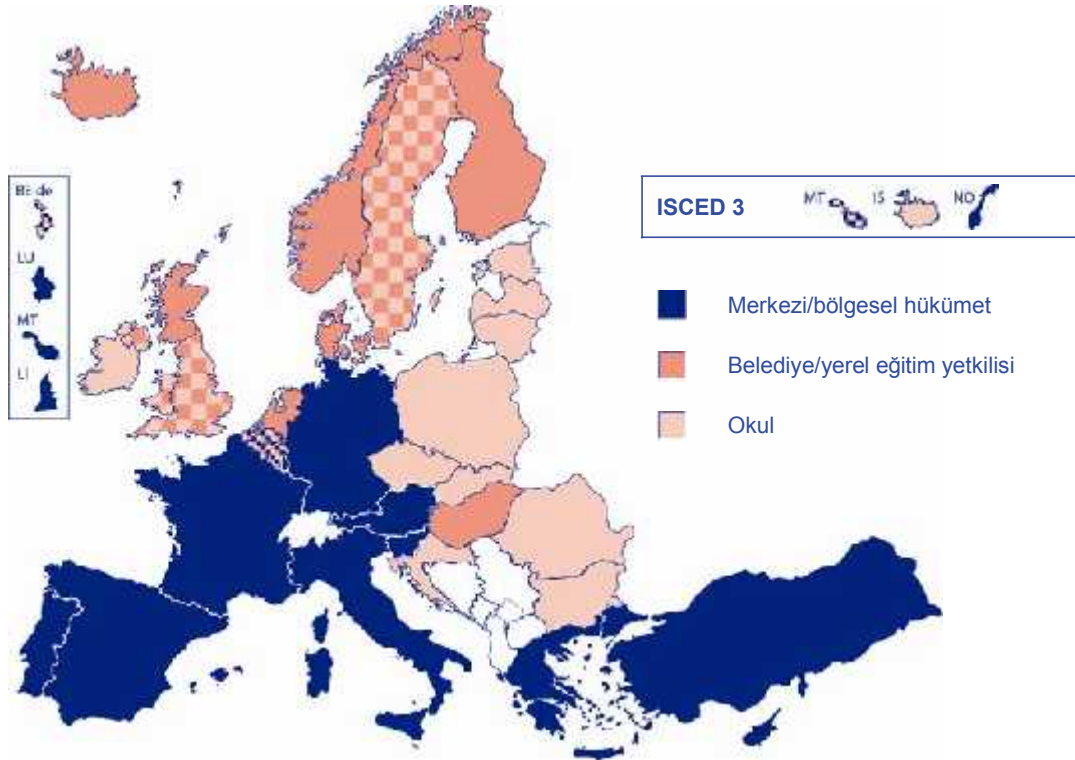
Birçok durumda, öğretmenin görev yaptığı eğitim düzeyinin işe alınma yetkisi üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Sadece Malta, İzlanda ve Norveç gibi sınırlı sayıda birkaç ülkede lise öğretmenlerini işe alan ilk ve ortaöğretim öğretmenlerini işe alandan farklıdır. Malta (bazı durumlarda) ve İzlanda'da

işveren okulken Norveç'te lise öğretmenlerinin istihdamından sorumlu merci Bölge/İl Eğitim Komitesi'dir.

İşveren, öğretmeni tayin etme sorumluluğu olan yetkili anlamındadır. Bununla birlikte, okullar işverenin okul düzeyinde konuşlanmadığı Hollanda, Slovenya, Finlandiya, İsveç ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere ve Galler), bile okulların öğretmenleri işe almak için (bakınız Şekil B13) tam olarak özerkliği bulunmaktadır. Ayrıca, Lihtenştayn'daki belediye yetkilileri, resmi işveren olmamalarına rağmen, öğretim elemanı işe alındığında hükümete tavsiyelerde bulunabilir.

- **Şekil B15: İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimde (ISCED 1-3) öğretmenleri işe almaktan sorumlu idari düzeyler, 2010/11**

Kaynak: Eurydice.

Acılayıcı not

"İşveren makam" terimi ile çalışma koşullarını belirleyerek (diğer ortaklarla işbirliği yaparak, eğer uygunsa) ve bu koşulların yerine getirilmesini sağlayarak öğretmenlerin atanmasından doğrudan sorumluluğu olan yetkili makam kastedilmektedir. Her ne kadar bu maksatla olan fonlar yetkili makamın bütçesinden doğrudan çıkmıyor olabilese dahi bu terim öğretmen maaşlarının ödenmesinin sağlanmasını da kapsamaktadır. Bu konudaki sorumluluğun okulun kendi içindeki okulun en üst yöneticisinde veya okul yönetim kurulunda (büyük bir ölçüde veya daha az ölçüde) olan kaynakları yönetme sorumluluğundan ayırt edilmesi gerekmektedir.

Yerine geçen öğretmenlerin işe alınma ve haklarını ödeme sorumluluğu bu şeklin kapsamı dışındadır. Birçok ülkede, merkezi hükümet eğitim için en üst-düzyetkili makamdır. Bununla birlikte Belçika'daki dil toplulukları, Almanya'da *Länder* ve İspanya'daki Özerk Toplulukların hükümetleri olmak üzere üç durumda kararın verilmesi hükümetin bölgesel düzeyinde olmaktadır.

Ülkeye özel notlar

Belçika: Kamu kesimi okullarında çalışan öğretmenler ya kendi Toplulukları (eğitimin en üst düzeyi olan) tarafından ya da belediyeler veya bölgeler tarafından atanabilmektedir. Özel yardım alan kesimde çalışan öğretmenlerin işe alınması kendi yetkili makamları tarafından yapılmaktadır.

Almanya: Kariyerlerini devlet memuru olarak geçirmeyecek olan öğretmenlerin azınlığı bakımından öğretmenlerin iş kontratlarını yapacak taraf ya *Land* ya da belediye olabilir.

İrlanda: Meslek okulları için, yerel meslek eğitim komiteleri, işe alma ve diğer kişisel konular da olmak üzere, istihdama ilişkin birçok sorumluluğu elinde tutar.

Malta: Lise düzeyinde, Eğitim Müdürlüğü'nün içine giren okullardaki öğretmenlerin işe alınmasından merkezi yetkili makam sorumludur. Junior College'daki personel, Malta Üniversitesi tarafından işe alınır.

Hollanda: Öğretmenler halk eğitimi için belediye üst düzey yetkilisi ve özel yardım alan eğitim kesimi için özel kanunla yönetilen idari organ olan (*bevoegd gezag*) yetkili makam tarafından işe alınmaktadır.

Avusturya: İlköğretim düzeyinde ve temel eğitim veren ortaöğretim okullarında (*Hauptschulen*) çalışan öğretmenler *Länder* tarafından işe alınır. Lisede (*allgemein bildende höhere Schulen*) çalışan öğretmenler ise merkezi hükümet (*Bund*) tarafından işe alınır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): İşveren okulun yasal kategorisine göre değişmektedir. İngiltere ve Galler'de, bir öğretmenin istihdam sözleşmesi, ya yerel yetkiliyle ya da okul yönetim kuruluyla. Kuzey İrlanda'da, Eğitim ve Kütüphane Kurulu, Devlet Yardımı alan Okullar için Katolik Konseyi ya da okul yönetim kuruludur.

EĞİTİM PERSONELİNE YÖNELİK HARCAMANIN MERKEZİ OLARAK BELİRLENMESİ EĞİLİMİ BULUNMAKTADIR; DİĞER TÜR HARCAMALARA YEREL YETKİLİLER DE DAHİL OLABİLİR

Merkezi ve/veya yerel hükümetler, okulların tüm kamu harcamalarına ilişkin kararlar alır ve belli kaynak türlerine harcanması gereken miktarı da belirler. Bununla birlikte bazı ülkelerde, okullar genel bir bütçe alır ve belli kaynaklara yapılacak harcamalara ilişkin kararlar okul düzeyinde alınır. Genel fon miktarı veya belirli bir kaynak için finansman, ya okullar arasında en uygun biçimde paylaşılmak üzere toplam yekün olarak belirlenir ya da bir formül vasıtasıyla dağıtılır. Her okula uygulandığında, formül, bir okulun ihtiyaçlarına ilişkin toplam fon düzeyini sağlamak için tasarlanmıştır.

Mevcut kanıtlara göre, **öğretim elemanlarının** finansmanına ilişkin kararların merkezi hükümetler ya da eğitimden tam sorumlu bölgesel organlar tarafından alınma eğilimi olduğu açıkken işletimsel kaynakların finansmanına ilişkin kararlar ise (en geniş anlamda), yerel yetkililer tarafından alınır.

Bazı ülkelerde, **öğretim elemanlarına** yönelik toplam kamu harcaması ya da okullara yönelik toplam kamu harcamasıyla ilgili kararlar (okulların belirli öğeler için harcama konusunda kendi kararlarını alabildiği yerlerde), eğitim için en üst-düzyer merkezi yetkiliyle yerel düzey arasında paylaşılır. Çek Cumhuriyeti, Fransa, Letonya, Macaristan, Slovenya, Birleşik Krallık (Galler ve İngiltere) ve Lihtenştayn'da durum bu şekildedir. Estonya, Romanya, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık (İskoçya), İzlanda ve Norveç'te yerel düzeyin tam sorumluluğu bulunmaktadır.

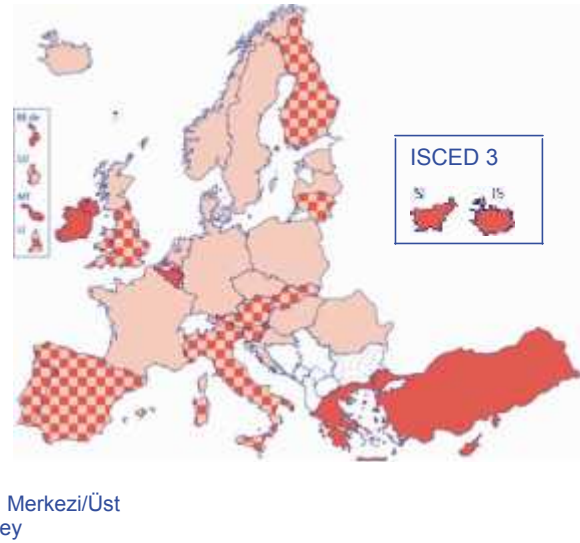
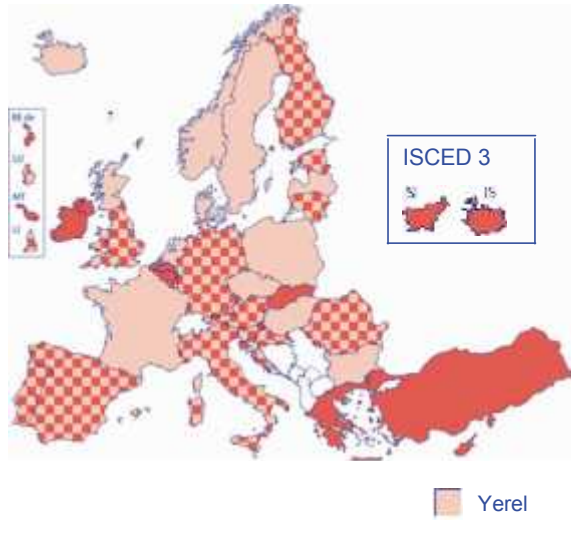
Öğretim-elemanı olmayan personelle ilgili konulardaki kararlar, 13 ülke veya bölgede merkezileştirilmiştir. İşletme giderlerinin toplam miktarı söz konusu olduğunda, merkezi yetkililer sadece Belçika (Fransızca ve Almanca Konuşan Topluluklar), İrlanda, Malta, Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda) ve Türkiye'de tek başına karar alır.

Ülkelerin çoğunda, **sabit sermaye varlıkların** (taşınmazlar) yanı sıra **taşınırlara** yönelik kamu harcamalarının toplam tutarını belirleme sorumlulukları, yerel ve merkezi düzeydeki yetkililer arasında bölünmüştür ya da, daha az sıklıkta, sadece yerel düzeyde alınmaktadır. Sadece Belçika, İrlanda, Kıbrıs, Malta, Slovakya, Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda) ve Türkiye'de, taşınmaz ve taşınırlara ilişkin yatırımla ilgili karar verme sorumluluğu olan tek makam merkezi/en üst-düzyer eğitim yetkilisidir. Bazı ülkelerin çok bireysel uygulamaları vardır. Örneğin, Hollanda'da, bir belediyenin binalar için merkezi hükümetten aldığı miktarın önceden belirlenmiş kriterlere dayanması gerekmektedir. Ancak, belediyeler bu miktarı kendi takdirlerine bağlı olarak kullanabilir ve diğer bütçelerle birleştirebilir. Sonuç olarak, belediyeler sermaye giderlerine tahsis edilecek toplam miktarı belirlerken hükümet de diğer kaynaklara ilişkin toplam miktarı belirler.

📌 **Şekil B16: İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretim okulların** (ISCED 1-3) belirli kaynakları için yapılan genel kamu harcamasını belirlemeye yönelik olan karar-verme yetkilerinin yeri, 2010/11

Öğretim elemanı personeli

Öğretim elemanı olmayan personel

Yerel Merkezi/Üst düzey

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Cari harcamalar, yıl boyunca satın alınan ve kullanılan malları ve hizmetleri kapsamaktadır. Sermaye harcamaları, bir yıldan daha fazla süren inşaat, tadilat veya binalara (taşınmazlar) yapılan önemli tamiratların yanısıra donanım, mobilya ve bilgisayarları (taşınırlar) içeren varlıkları kapsamaktadır. Bununla birlikte, belirli bir sabit miktarın altındaki küçük harcamalar operasyonel giderlere dahil edilmektedir.

Belirli destek programları (etnik azınlıkların öğrencileri için eğitim eylem bölgeleri, programları gibi) bu şekile dahil edilmemiştir.

Birçok ülkede merkezi hükümet eğitim için en üst düzey makamdır. Birçok ülkede, merkezi hükümet eğitim için en üst-düzyer yetkili makamdır. Bununla birlikte Belçika'daki dil toplulukları, Almanya'da *Länder* ve İspanya'daki Özerk Toplulukların hükümetleri olmak üzere üç durumda kararın verilmesi hükümetin bölgesel düzeyinde olmaktadır.

Karar-verme gücü, merkezi yetkilinin özellikle belirlenen yerel düzeydeki dört kaynak kategorisinden biri için ayrıldığı ve fonu transfer ettiği durumda merkezi düzeyde tutulabildiği varsayılır ve yerel yetkili daha sonra genel miktara herhangi bir değişiklik yapmadan bu fonları okullara dağıtır.

Sadece kamu kesimindeki okullar göz önünde tutulmuştur. Bununla birlikte, üç ülkede (Belçika, İrlanda ve Hollanda), destek-alan özel okullarda öğrencilerin önemli bir miktarını kaydettiklerinden ve kamu kesimindeki okullarda eşdeğer olarak nitelendirildiklerinden dahil edilmişlerdir.

Ülkeye özel notlar

Belçika: Belediyeler ve eyaletler, okullar için, Topluluklar tarafından tahsis edilen hibeye ek olarak, işletme kaynakları ve taşınırlara ilişkin belli bir bütçe ayırıp ayırmamaya karar verme kendi yetkileri altındadır. Bu durum, Fransız-Topluluğu'nda taşınmazlar için de geçerlidir.

Bulgaristan, Estonya, Yunanistan, Letonya, Litvanya, Romanya, Slovenya ve İzlanda: Kitaplar ve/veya görsel-işitsel donanım veya bilgisayarlar veya bazı durumlarda, tüm eğitim malzeme ve donanıma ilişkin miktarlar merkezi düzeyde belirlenmektedir.

Çek Cumhuriyeti: Milli Eğitim Bakanlığı, bölgesel yetkililere öğretim ve diğer eğitim maliyetlerinin yanısıra okul hizmetleri (hizmet içi eğitim, personel eğitimi, öğrencilerin özel ilgi ve boş zaman aktiviteleri, rehberlik, yemek ve konaklama ve okul gelişimiyle ilgili faaliyetler) için de genel bir miktar tahsis eder. Bölgesel yetkililer daha sonra bu kaynakları okullara öğrenci ve bölgesel kişi başına düşen miktar sayısına göre dağıtır.

Almanya: *Länder* (en üst eğitim karar-verme düzeyi) yerel-düzyer yetkililerinin taşınmazlar için fonlarını tahsis etmeleri için kullanılan okul geliştirme planlarını yayınlamaktadır.

İspanya: İlköğretimde, taşınmazlara ilişkin sorumluluk, – okul binalarını yapan – Özerk Topluluklarla yeri sağlayan ve okulların bakımından ve tamiratından sorumlu belediyeler arasında paylaştırılmaktadır. Ortaöğretim düzeyinde, okul binalarına ilişkin harcamalarla ilgili tüm sorumluluk Özerk Topluluklarıdır.

Fransa: *Académies* (okul bölgesel yetkilileri), merkezi yetkililerle işbirliği içerisinde bulunarak, öğretim personeline ödenecek maaşlar da dahil olmak üzere okullara ayrılan kamu harcamalarının miktarını belirler.

İtalya: Yerel düzey, kendi bütçelerinden bazı operasyonel kaynaklarını (örneğin ilköğretimler için ders kitapları) kendi bütçesinden temin etmekle sorumludur. Sermaye harcaması için, yerel düzey, uygun okul binası yapmaktan, bunların bakımından ve bilgisayar donanımı da dahil olmak üzere, çeşitli taşınmazların satın alınmasından sorumludur.

Letonya: Merkezi düzey, ücretlerin miktarını ve ödenme prosedürlerini belirler ve yerel düzey, ulusal bütçeden belirli harcama türleri için ayrılmış olan sübvansiyonları tahsis eder ve bunları yerel gelirlerle destekler.

Litvanya: Öğretim ve yönetim kadrosu, sosyal pedagoglar ve kütüphaneciler, ders kitapları ve diğer eğitim yardımlarına ilişkin fonlar, merkezi hükümet tarafından kişi başı modeline göre tahsis edilmektedir. Diğer kaynak kategorileri (eğitim personeli dışında kalan diğer personel, operasyonel kaynaklar, taşınır ve taşınmaz mallar) belediyelerin sorumluluğunda kalmaktadır.

Lüksemburg: Yerel düzey ilköğretimdeki öğretim personelinin daha fazla diğer kaynaklardan sorumludur ve merkezi düzeyin ortaöğretimde sorumluluğu bulunmaktadır.

Macaristan: Yerel yönetimlerin, yardımların dağıtımına yönelik geniş yetkileri bulunmaktadır. Yardımlar, 2007’de tanıtılan performans göstergelerine göre belirlenmektedir.

Avusturya: İlköğretimde ve ortaöğretim birinci kademedeki (*Hauptschulen*) ve *Politeknik Okullarda* (*Polytechnische Schulen*) yerel düzey öğretim kadrosu dışında kalan personel, operasyonel ve sermaye kaynaklarından sorumludur; genel eğitim veren ortaöğretim okulları ve liselerde (*ofallgemein bildende höhere Schulen*) sorumluluk merkezi düzeyde olmaktadır.

Polonya: Öğretim kadrosu için kaynak düzeyini belirlerken, yerel yetkililer, merkezi yetkililer tarafından belirlenen miktarı kendi gelirlerinden destekleyebilirler.

Portekiz: ISCED 1 düzeyinin ilk aşamasını sunan okullarda, yerel düzey operasyonel kaynaklarla taşınırlardan ve sermaye kaynaklarından sorumludur.

Romanya: Yeni yapı, rehabilitasyon, konsolidasyon, yararlanma ve ana mal onarımları devlet bütçesinden ve yerel bütçelerden karşılanmaktadır.

Slovenya: İlköğretim ve ortaöğretim okulları için, ulusal bütçeye ek olarak, belediyeler ek öğretim ve öğretim-olmayan personeli (örneğin, herhangi bir ders için ikinci bir öğretmen, birinci yıldan itibaren bir yabancı dil öğretmeni, vb) finanse edebilir ve bazı işletme giderleri (okul binası bakım maliyeti) için finansman sağlayabilir. Yerel düzey, merkezi düzeyin de bazı yardımları ile taşınmazlar için finansman temin etmektedir. Eğitim Bakanlığı ihale açmakta ve yerel yatırım programlarını duyurulmuş bulunan öncelik kriterlerine göre onaylamaktadır.

Finlandiya: Taşınmaz yatırımları için hükümetten finans temin edilmesi için projenin Eğitim Bakanlığı tarafından ulusal finansman planının bir bölümü olarak bütçeye uygun olarak onaylanması gerekmektedir. İşletme harcamalarına ilişkin finansman kriterleri (birim maliyetleri), Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından yapılır, fakat ayrıntılı dağıtım yerel düzeyde yapılır.

Birleşik Krallık (İngiltere/Galler//Kuzey İrlanda): Okullar gelir fonlarının çoğunu global bir miktar olarak alır. Bu fondan farklı harcama kategorileri için fonun dağıtımından sorumludur. İngiltere ve Galler’de, bu fon, yerel yetkililer (LA’lar) tarafından dağıtılır, karşılığında fonlarının çoğunu merkezi hükümetten alır. Galler’de, LA’lar, sağladıkları hizmetler genelinde bu dağıtımın nasıl gerçekleştirileceğine karar verir. İngiltere’de, 2006 yılından bu yana, okullara ilişkin fonlar korumalı bir hibe olarak LA’lardan geçtiğinden LA’ların daha az manevra kabiliyetleri bulunmaktadır. Ancak, LA’lar hala yerel vergilendirmeden okul fonuna katkıda bulunmakta özgürdür, bu sebepten dolayı yerel düzey şekilde gösterilmiştir.

Lihtenştayn: İlköğretimde, yerel düzey operasyonel ve öğretim elemanı olmayan personel kaynaklarından sorumlu iken öğretim personeliyle sermaye kaynaklarına ilişkin sorumluluk, yerel ve merkezi düzeylerinde paylaştırılır. Merkezi düzeyin ortaöğretime ilişkin tam sorumluluğu bulunmaktadır.

Türkiye: Yerel idareciler, ayrıca öğretim personelinin dışında harcama için kaynak tahsis etmelidir, fakat bunlar merkezi finansmanla karşılaştırıldığında çok küçük kalır.

YÜKSEKÖĞRETİMDE AKADEMİK PERSONELİN İDARESİ İÇİN DAHA FAZLA KURUMSAL ÖZERKLİK

Geçtiğimiz on yıl boyunca, birçok ülkedeki yükseköğretim kurumlarına (HEI), akademik personeli yönetmek için daha fazla özerklik verilmiştir. Ancak, ülkelerin büyük bir çoğunluğunda, merkezi eğitim yetkilileri hala personel kategorileri ve ilgili nitelikleri ve gerekli diğer uygunluk kriterlerini tanımlamaktan sorumludur. Bir düzine ülke veya bölgede, bu unsurlar merkezi ve kurumsal düzeyde ortaklaşa tanımlanmaktadır. Macaristan ve Romanya’da, bağımsız bir ajans da bu sürece dahil olmuştur, kurumların kendilerinden ve eğitim karar-vericilerin bir bölümü yer almaktadır.

Altı ülke (Çek Cumhuriyeti, Estonya, Yunanistan, Lüksemburg, Hollanda ve Birleşik Krallık), personel alımı açısından önemli kurumsal özerkliğe sahiptir. Çek Cumhuriyeti’nde, akademik amaçlı yükseköğretim kurumları, personel kategorileri ve personel dağılımını tanımlayarak işe alım kriterlerinin oluşturulması açısından özerktir. Hollanda ve Birleşik Krallık’ta, akademik personel için

tüm işe alım prosedürünün yanısıra, iş kanunu çerçevesinde, personel gelişimi ve muhafaza etme prosedürleri de kurumların sorumluluğundadır. Bu iki ülkedeki HEI'ler, ayrıca akademik personelin sayısına karar vermekten ve tüm görevler için gerekli nitelik ve uygunluk kriterlerini belirlemekten sorumludur.

Buna karşılık, mevcut pozisyonların sayısı ile ilgili kararlar, farklı bölümlere ve fakültelere atanan personel, ülkelerin büyük çoğunluğunda, kurumların sorumluluğundadır. Merkezi karar-vericiler, sadece Belçika (Almanca Konuşan Topluluk), Kıbrıs, Hırvatistan ve Türkiye'de, bu konulardan iki veya daha fazlasından sorumludur.

Akademik personelin işe alımı, tüm ülkelerde halka ilan edilerek gerçekleşir (ulusal resmi gazete, ulusal veya uluslararası basın, web siteleri aracılığıyla vb.). Bu ilanlar, kurumların kendileri tarafından hazırlanır, ancak merkezi düzeyde belirlenen belli kriterlere uymalıdır. Halka ilan edilme yoluyla akademik personeli işe alan ülkelerin yarısı, ayrıca rekabete dayalı sınavları düzenler. Rekabete dayalı bu sınavları organize etme prosedürleri, merkezi düzeyde tanımlanan kriterler doğrultusunda iken, kurumlar sınavı organize etmekten ve adayları boş yerlere atamaktan sorumludur. Daha fazla merkezleştirilmiş yönetim prosedürleri, İtalya, Kıbrıs, Letonya ve Türkiye'de görülebilir.

İncelenen ülkelerin çoğunda, merkezi eğitim yetkilileri, birçok durumda, bireysel maaş tahsisatı ve temel maaş ölçeklerini oluşturmaktan sorumludur. Personele yönelik düzenlemelerini ölçeğin bir kısmından diğer kısmına taşımak, genellikle yasaya dayanır ve merkezi olarak ibraz edilmiş resmi belgelerde belirlenmiştir. Ancak, maaş dereceleri veya merkezi düzenlemelerin olmadığı ülkelerde, toplu görüşmeler genellikle tüm personel sınıfı için maaş düzeylerini yeniden tanımlamak üzere her iki veya üç yılda gerçekleşir.

Akademik personelin memur veya eşdeğer istihdam statüsüne sahip olduğu ülkelerde, maaşlar merkezi düzeyde tanımlanır. İncelenen ülkelerin yaklaşık yarısında, HEI'ler, personelinin yıllık brüt maaşlarını ayarlar ve, bazı durumlarda, devletle kurumlar ortaklaşa karar verir.

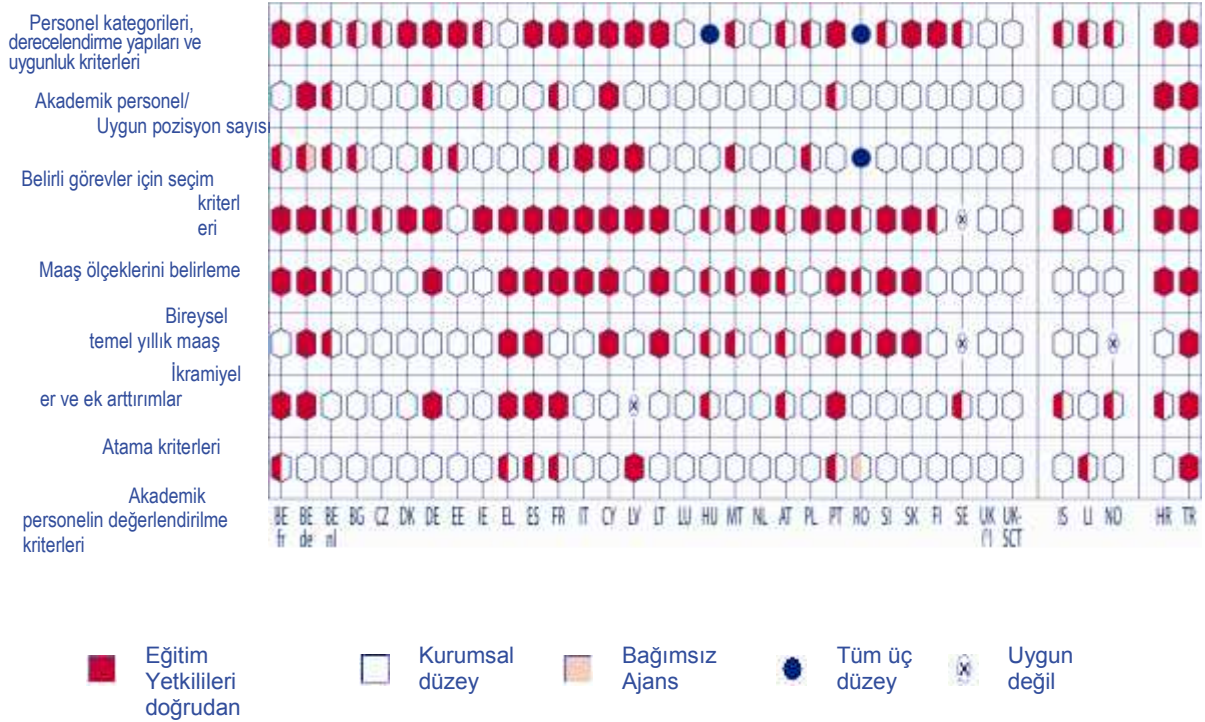
İkramiyeler (genellikle akademik personelin hizmet süresine ve/veya performansına göre) ayrıca birçok ülkede verilir. Ne tür ikramiye verileceğine dair kriterleri belirlemekten sorumlu paydaşlar/organlar hakkındaki uygun bilgi, maaşları belirlemekten sorumlu olanlarınkine benzer olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, maaşların devlet ve kurumlar veya sendikalar arasında müzakere edildiği yerlerde, bu organlar ayrıca ikramiyelerle ilgili şartlar konusunda hemfikir olur; maaş düzenlemelerini mevzuat ve resmi düzenlemelere dayandıranlar, ikramiyeleri aynı yolla düzenler. Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, İtalya, Hollanda ve Hırvatistan'da, ikramiyeler veya ek ödemeler, kurumsal düzeyde ayarlanırken temel maaşlara yönelik düzenlemeler merkezi düzeyde tanımlanır.

Terfi kriterlerinin belirlenme sorumluluğu, ülkelerin çoğunda yükseköğretim kurumuna verilmiştir. Ancak, akademik personelin memur olduğu ülkelerde durum karışıktır, incelenen ülkelerin yarısında, bu kararlar merkezi düzeyde alınırken diğer yarısında kurumlar sorumludur.

Akademik personelin bireysel değerlendirilmesi, çoğu ülkede, kurumsal kalite güvence prosedürlerinin bir parçasıdır. Merkezi yetkililer, genellikle bir kalite güvence süreci yürütmek için kurumlara

zorunluluk yükler, ancak kurumların kendileri genellikle bunun nasıl uygulanacağına karar verir. Birçok ülkede, bağımsız ulusal kalite güvence ajansları, kendi öz-değerlendirme prosedürleri geliştirmeleri için kurumlara destek olur ya da harici kurumsal değerlendirme yapabilir. Akademik personelin performans yönetimine ilişkin kriterler, çoğu ülkede kurumsal düzeyde belirlenir. Ancak, merkezi düzey yetkilisi, bazen dahil edilecek yönler hakkında genel bir rehberlik sağlar. Bazı ülkelerde, düzenli performans incelemesi, performans ikramiyesi verilmesi veya maaş ölçeğinde ilerlemesi için temel koşullardan biridir.

Şekil B17: Yükseköğretimdeki akademik personelin yönetimi için paydaşlar arasındaki sorumlulukların dağılımı, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

~~Akademik personel, hem doğrudan eğitim sürecine dahil olan kalifiye personel (öğretim elemanı ve ders verme görevi olan araştırmacılar gibi) hem de akademik ve diğer personeli yönetme sorumlulukları olan personel demektir. İdari personel (sekreteryaya, muhasebe, finansal yönetim, vb) ve sadece araştırma personeli bu nedenle dahil edilmemiştir. Çoğu ülkede, yönetim kadrosunun ana dereceleri, örneğin, müdür/rektör/başkan ve müdür yardımcısı/rektör/rektör yardımcısı, dekan ve bölüm başkanı. Öğretim personeli ortak dereceleri için, örneğin, profesör, öğretim görevlisi ve asistan.~~

Ülkeye özel notlar

Çek Cumhuriyeti: Merkezi yetkililer, yalnızca Üçüncül Mesleki Okullar (*vyšší odborné školy – ISCED 5B*) için temel maaş ölçekleri çerçevesi oluşturur. Yükseköğretim kurumları (*vysoké školy – ISCED 5A ve 6*), ulusal asgari ücreti dikkate alarak kendi iç düzenlemelerinde ödeme ölçeklerini tanımlamada özgürdürler.

Letonya: Atama kriterleri yoktur, bunun yerine, her 6 yılda bir, akademik personel yeniden seçilmelidir. O görev için daha uygun bir aday olması halinde, o kişi atanabilir.

Avusturya: Üniversiteler Federasyonu, tüm üniversiteleri kapsayan bir şemsiye kuruluş, eğitim yetkilileriyle toplu sözleşmeler yapmaya yetkilidir.

Romanya: Akademik personel derecelerini tanımlamaktan ve performanslarını değerlendirmekten sorumlu bağımsız kuruluş, Ulusal Öğretim ve Araştırma Dereceleri Teyidi Konseyi'dir.

İsveç ve Norveç: Yükseköğretimdeki akademik personelin maaşları, yükseköğretim kurumlarıyla işçi sendikaları arasındaki müzakere yoluyla ayarlanır, bu nedenle, belirli bir ikramiye veya ek artış verilmez.

Birleşik Krallık: UK-genelinde ödeme skalasını oluşturmaya yönelik merkezi bir çerçeve anlaşması vardır. Tüm ya da nerdeyse tüm yükseköğretim kurumları tarafından kabul edilmiştir, ancak zorunlu değildir.

MERKEZİ VEYA BÖLGESEL YETKİLİLER YÜKSEKÖĞRETİMDEKİ ÖĞRENCİ SAYILARINI BELİRLEMEK İÇİN HEI'LERLE GÜÇLERİNİ PAYLAŞTIRIR

Yükseköğretim programlarındaki yerlerin sayısına (*numerus clausus*) ilişkin kısıtlamalar, ya merkezi/bölgesel ya da kurumsal düzeyde belirlenebilir. Bazı durumlarda erişim kısıtlı olmayabilir. Bu üç seçeneğin farklı kombinasyonları bazı ülkelerde uygulanmaktadır. Belirli giriş kriterleri, eğitim alanlarının veya programlarının bazılarında ya da tümüne uygulanabilir.

Ulusal veya bölgesel düzeyde bir **sınırlama prosedürü olduğunda**, eğitim yetkilileri mevcut yerleri sınırlandırır ve birçok durumda öğrenci seçme prosedürü üzerinde doğrudan kontrol uygular. Bu tür bir *numerus clausus*, yalnızca kamu bütçesi tarafından finanse edilecek yerlere uygulanabilir veya toplam yer sayısı kadar uzatılabilir. Buna ek olarak, yerlerin sayısına ilişkin sınırlama, yükseköğretim kurumları tarafından tüm dersler için veya yalnızca bazı özel alanlar (örneğin tıp ve sağlık) için uygulanabilir.

Çek Cumhuriyeti, Yunanistan (sadece ilk aşama), İspanya, Kıbrıs, Portekiz, Birleşik Krallık (İngiltere ve Kuzey İrlanda) ve Türkiye'de, üniversitenin tüm alanlarındaki yükseköğretim yerlerinin sayısı, ulusal veya bölgesel düzeyde ayarlanır, ancak birçok durumda, istişareler yükseköğretim kurumlarıyla önceden yapılmaktadır.

Çek Cumhuriyeti'nde, Milli Eğitim Bakanlığı (devlet HEI'leriyle yapılan müzakerelerden sonra), devlet bütçesinden finanse edilecek öğrenci sayısı sınırını ayarlar. Devlet HEI'leri, daha fazla öğrenci kabul edebilir, ancak eğitimlerinin standart uzunluğu bir yıldan fazla aşmadıkça Çek dilinde bir lisans programı okuyan öğrencilerden öğrenim ücreti alamayacaklarından, kendi kaynaklarından finanse etmek zorundadır. ISCED 5B düzeyinde programlar sunan Çek Cumhuriyeti'ndeki üçüncül mesleki okullarının, verilen bölge içinde üçüncül mesleki eğitim yönetiminden sorumlu ilgili bölgesel yetkili tarafından belirlenen sınırlara göre sbit öğrenci kapasiteleri vardır.

Almanya'da, eğer başvuranların sayısı belirli derslerdeki mevcut yeri aşarsa, yerler, ilgili yükseköğretim kurumu tarafından veya ulusal/bölgesel düzeyde belirlenen seçim prosedürlerine göre tahsis edilir. Ulusal prosedürler (özellikle tıp), ağırlıklı puan sistemine dayanmaktadır. Başvuranlara

Abitur'daki (yükseköğretime giriş için yeterlik oluşturan okul-bitirme sınavı) ortalama notlarının %20'si, Abitur'la üniversite başvurusu için arada beklenen sürenin %20'si ve HEI'nin seçim prosedürü sonucunun %60'ına dayanan puanlar verilmektedir. Ülke genelinde kabul işlemleri tarafından kapsanmayan dersler için bazı yükseköğretim kurumlarına yapılan başvuruların yerel kısıtlamalar sayısı giderek artmaktadır. Bu durumda, başvuru sorumluluğu, tamamen yükseköğretim kurumu ile ilgilidir.

İspanya'da, Özerk Topluluklar, kurumlarla anlaşma içinde olarak devlet üniversitelerinin eğitim teklifini planlamalıdır. Önerilen yerlerin sayısı, ders ve yerlerin genel durumu dikkate alınarak, değerlendirme için ulusal düzeyde Üniversite Koordinasyon Kurulu'na bildirilir. Sonuçlar, Resmi Devlet Gazetesi'nde yayınlanır. Merkezi hükümet, Üniversite Politikası Genel Konferansı ile anlaşmadan sonra, belirli programlara kabul edilecek azami öğrenci sayısını belirler. Bu sınırlar, tüm kamu ve özel üniversiteleri etkiler.

Kıbrıs'ta, seçim veya sınırlandırma prosedürleri ulusal düzeyde mevcuttur. Sunulan yerlerin sayısı, devlet yükseköğretim kurumlarıyla (Kıbrıs Üniversitesi) ilgili hükümet yetkilileri (Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Planlama Bürosu) arasındaki müzakere sonucuna göre belirlenir.

Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), tam-zamanlı birinci aşama öğrenci sayısı üzerine genel kontroller vardır. İngiltere'de, İngiltere Yükseköğretim Finansman Konseyi, 2008 yılından bu yana, sınırlı kamu fonları karşısında öğrenci sayısındaki büyümeyi dizginlemekle görevlidir. Yerler, Kuzey İrlanda'da da kontrol edilmektedir. Galler'de, referans yılı için yerlere ilişkin herhangi bir kontrol yoktu, ancak 2011/12'den itibaren bir üst sınır getirilmiştir.

Yükseköğretim kurumlarının kendileri, açıkça tanımlanmış gereksinimler doğrultusunda dokuz ülkede yer sınırlamaya karar verebilir. Bu gereksinimler kurumların kapasitesini veya yerlerin sayısını sınırlamaya ilişkin merkezi olarak belirlenen kriterleri de içerebilir. Sınırlar, bazı veya tüm dersler için ayarlanabilir. Örneğin, İrlanda'da, öğrenciler Merkez Uygulamaları Ofisi aracılığıyla neredeyse tüm tam-zamanlı lisans programlarına başvururken, kurum, yerlerin sayısını ve kabul şartlarını belirler. Norveç'te, kurumlar, sunacakları yerlerin sayısını belirlemekten sorumludur; yine de, belirli zamanlarda, böyle bir bütçeleme usullerinin sırasında olduğu gibi, Hükümet ek yerleri finanse edebilir.

Hollanda'da, yüksek mesleki eğitimdeki bazı dersler için, öğrencilerin kurumlar tarafından belirlenen özel beceri, bilgi ya da niteliklere (*aanvullende eisen*, yani ek gereksinimler) sahip olması gerekir. Kontenjandan fazla başvuru olan üniversite dersleri için, yerler kura ile belirlenir. Eğer öğrenci kayıt sayısı uygun yer sayısından daha yüksek ise, bir *numerus clausus/numerus fixus* tanıtılmıştır. Dersler (*opleidingsfixus*, azami ders sayısı) veya kurumlar (*instellingsfixus*, kurumsal azami sayılar) için bir sınır getirilebilir.

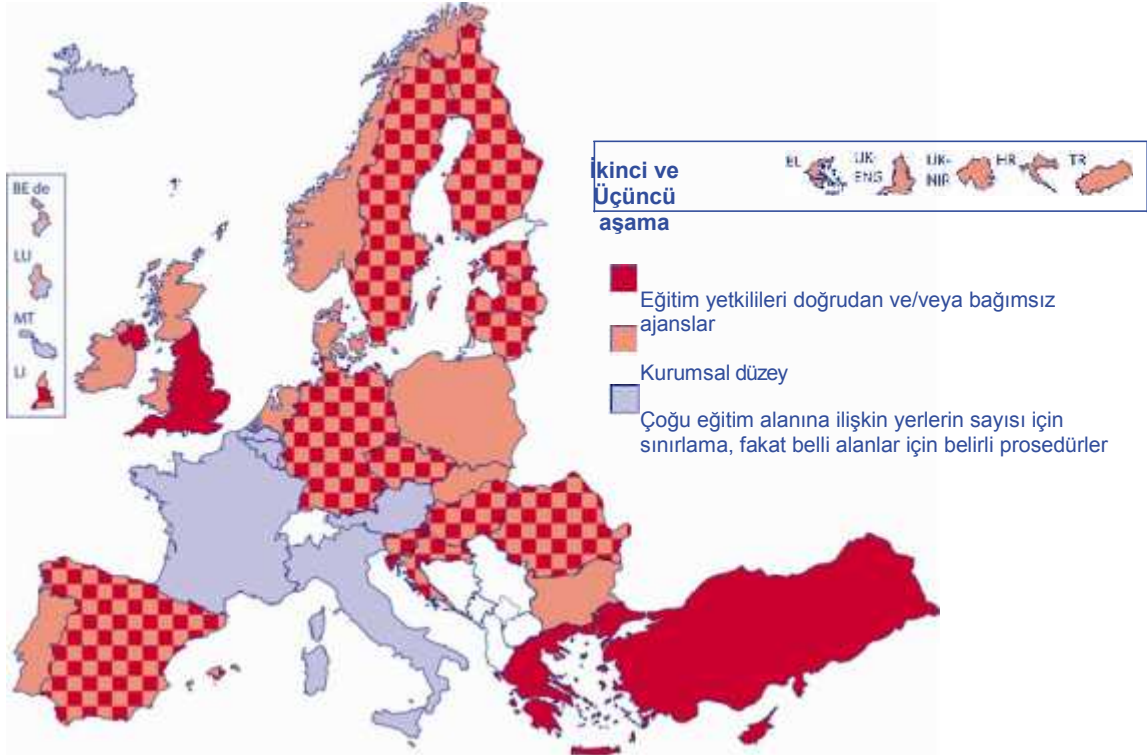
Giderek artan sayıda ülkede, her iki prosedürün bir **kombinasyonu** da kullanılmaktadır. Örneğin, Letonya, Litvanya, Macaristan, Romanya ve Hırvatistan'da, kurumlar eğitimin her alan için azami yer sayısını önerir ve eğitim yetkilileri eğitim bütçesi tarafından finanse edilecek final sayısını onaylar. İsveç'te, HEI'ler her kurum devletten aldığı azami tutar içerisinde farklı programlar üzerine eğitim yerlerinin sayısını ayarlamaktan sorumludur.

Lihtenştayn'da, hükümet mevcut finansal anlaşmalar veya sübvansiyonların alıcıları yoluyla tüm alanlardaki eğitim yerlerinin sayısını sınırlayabilir. Kurum, öğrenci başına belli bir miktar aldığından yalnızca sınırlı sayıda eğitim yeri mevcut finansal anlaşma yoluyla Lihtenştayn Üniversitesi'nde finanse edilmektedir.

Hırvatistan'da, kurumların kendileri belirli bir derse kaydolacak toplam öğrenci sayısına karar verir. Tam-zamanlı akademik personel sayısı, konferans salonlarının sayısı ve kapasitesi, sınıflar gibi kriterler kullanırlar. Ancak, kamu tarafından finanse edilen yerlerin sayısı, merkezi düzeyde tanımlanır.

Şekil B18: Yükseköğretimin birinci, ikinci ve üçüncü aşamalarındaki uygun yerlerin sayısını belirlemekten sorumlu yetki düzeyleri, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE de): Hemşirelik alanı için sınırsız giriş ve öğretmenlerin eğitim programları için kurumsal düzeyde sınırlama.

Almanya: Ülke geneli kabul prosedüründe olmayan derslere kabul için çeşitli yerel kısıtlamalar mevcuttur. Bu durumda, başvuranların kabul edilme sorumluluğu, yükseköğretim kurumunundur.

Çek Cumhuriyeti: Kamu yükseköğretim kurumları, merkezi düzeyde karar verilen sayıdan daha fazla öğrenci almayı kabul edebilir, ancak bunlar kurumsal kaynaklardan finanse edilmelidir.

Polonya: Tıp alanındaki yerler, merkezi düzeyde belirlenmektedir.

Fransa: Tıp, diş hekimliği, eczacılık ve ebelik alanlarındaki yerlerin sayısı, yükseköğretim ve sağlık bakanlıkları tarafından yıllık olarak belirlenir.

Letonya, Litvanya ve Slovenya: Eğitim yetkilileri, yükseköğretim kurumları tarafından sunulan öneriye dayanarak ücretsiz (devlet destekli) yerlerin sayısını tanımlar. Bütün yükseköğretim kurumları (özel olanlar dahil), ücret-ödeyen öğrenciler için mevcut yerlerin sayısını belirler.

Avusturya: Üniversitelerdeki uygulamalı bilimler kontenjan (birinci ve ikinci eğitim döngüsü sunan) kararı, Üniversiteler Uygulamalı Bilimler Konseyi (*Fachhochschulrat – FHR*), tarafından verilir, bu, kurumların kalite güvencesi için bağımsız bir kuruluştur. Avusturya Federal Bilim ve Araştırma Bakanlığı, sadece uygun olduğu durumlarda, bu yerlerin ne kadarının destekleneceğine karar verir.

Finlandiya: Eğitim yetkilileri, eğitim gelişim planında eğitim alanı tarafından yerlerin toplam sayısı üzerine karar alır. Fakülte veya altdallarındaki belirli yer sayısına kurumsal düzeyde karar verilir.

Lihtenştayn: Sadece işletme çalışmaları ve mimari programlar sunulmaktadır.

Norveç: "Samordna Opptak", ulusal bir ajans, ilk döngüye girişten ve entegre edilmiş yüksek lisans programlarına erişimden sorumludur.

Yükseköğretime **kısıtlanmadan veya açık erişim**, kabul kriterleri yalnızca lisenin ya da eşdeğerinin başarıyla tamamlanmasından sonra verildiği durumlarda olur. Bu erişim türü, Belçika, Fransa, İtalya, Malta, Avusturya ve İzlanda gibi sadece bir kaç ülkede tüm ya da çoğu eğitim alanı için geçerlidir. Belçika'nın Fransız Topluluğu'nda, öğrencilerin inşaat mühendisliği lisans programı ve sanat okulları tarafından organize edilen tüm lisans programları için bir sınava girmelidir. Belçika'nın Flaman Topluluğu'nda, öğrenciler, bazı sanatsal alanlar ve tıp ve diş hekimliği için bir sınava girmek zorundadır.

Ülkelerin büyük çoğunluğunda, kabul için aynı koşul tüm eğitim alanlarında uygulanır. Ancak, tıp ve

diş hekimliği bazen belirli düzenlemelere tabidir. Fransa ve İtalya’da ise, üçüncül eğitime genellikle serbest erişim vardır, ancak tıp, diş hekimliği, eczacılık ve hemşirelik alanlarındaki yerler, Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı tarafından merkezi düzeyde tanımlanır. Avusturya’da, üniversitelerin, yerlerin sayısının yasa ile belirlendiği tıp, diş hekimliği, “sağlık” eğitimi, veterinerlik ve psikoloji alanları dışında sınırsız erişimi vardır. Buna ek olarak, gazetecilik ve iletişim alanında eğitim için, Federal Hükümet, Üniversite Yasası’nda kapsanan kriterlere göre kabul edilen öğrenci sayısına karar verebilir.

PEK ÇOK ÜLKEDE, HEİ’LER KENDİ ÖĞRENCİ SEÇME PROSEDÜRLERİNİ OLUŞTURUR

Tüm Avrupa ülkelerinde, yükseköğretime giriş için aranan asgari koşul, lise sertifikası veya ona denk bir sertifikadır. Birçok ülkede buna giriş sınavının geçilmesi, kişisel başarı raporunun verilmesi veya mülakata girilmesi gibi başka giriş işlemleri de eklenebilir.

Bu tür prosedürler, giriş sayısını sınırlandırmak için kullanılır, çünkü aday sayısı kurumun kapasitesini aşar (bakınız Şekil B18), fakat bazı durumlarda, adayların dersin gereksinimlerini karşılamalarını temin etmek için de olabilir (örneğin, sanat, teknik ya da tıp alanında). İşgücü piyasası koşulları, eğer bu sektörlere elverişli olan işlerle ilgili alanlardan çok fazla ya da çok az sayıda mezun genç insan varsa uygun yerlerin sayısını kontrol etme teşebbüslerinin de temelini oluşturabilir.

Bir grup ülkede, okul-bitirme sınavı, yükseköğretim için giriş sınavı oluşturmaktadır. Örneğin, Macaristan’da, bir yükseköğretim kurumuna kabul için ön koşul, ayrıca lisans için bir giriş sınavı da sayılan, ulusal lise bitirme sınavında (*érettségi vizsga*) başarı elde etmektir. Sınav, iki düzeyde (standart ve gelişmiş) alınabilir.

Bazı ülkeler tarafından kullanılan ikinci seçenek, değerlendirme için ortak kriterlerle tüm devlet üniversiteleri için ulusal bir giriş sınavı kurulmasıdır. Tüm lisans programları alımında bir gereklilik olan bu üniversite giriş sınavının olduğu İspanya’da durum böyledir. Sadece, önceki üniversite diplomasına sahip öğrenciler, İspanya’nın anlaşması bulunan kendi ülkelerinde üniversite giriş şartlarını yerine getirmiş yabancı öğrenciler, eğitimlerini ilgili alanda yapıp Teknisyen derecesi (İleri Mesleki Eğitimden) olan öğrenciler gibi özel koşullara sahip öğrenciler bu gereksinim olmadan üniversiteye girebilir. Üniversite giriş sınavı, üniversitelerle ilgili Özerk Topluluğu yetkilileri tarafından ortaklaşa düzenlenir ve planlanır. Her üniversite, sınavların yapılacağı yer ve tarih konusuna karar verir, bu karar her oturumun yanı sıra öğrenci kaydı için yıllık olarak sabitlenen ulusal son başvuru tarihlerinde yapılır.

Yunanistan ve Kıbrıs’ta, rekabete dayalı benzer giriş sınavları, Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından yükseköğretim devlet kurumlarına giriş için organize edilmektedir.

Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Slovenya, Slovakya ve İzlanda’da, kayıtların sayısını sınırlayan ulusal standartları dikkate alarak, kurumlar kendi öğrenci seçim işlemlerini düzenler. Çek Cumhuriyeti ve Slovakya’da, giriş sınavları, sadece gerekli yetenek ve becerilere sahip adayların kabulü şeklinde giriş gereksinimlerini belirleyen fakülteler tarafından doğrudan organize edilmektedir. Fakülte dekanı, kabullere karar verir ve yükseköğretim kurumlarının rektörü, bu tür durumlardaki öğrenci kabulüne ilişkin nihai kararı verir.

Çek Cumhuriyeti ve Slovenya’da, kurumlar kendi kabul prosedürlerini düzenler ve belli programların belirli gereksinimleri olabilir. Örneğin, sanat, mimari ve spor alanlarında, öğrenciler bir yetenek testini başarıyla tamamlamak zorundadır, fakat sanat akademileri, eğer çok yetenekliyse, tüm genel kabul koşullarını yerine getirmeyen öğrencilere yer vermeye karar verebilir.

İrlanda’da, çoğu birinci döngü programları için öğrenci seçme süreci, kamu tarafından finanse edilen yükseköğretim kurumları adına Merkez Uygulamaları Ofisi (CAO) tarafından yürütülür. Buna ek olarak, sosyo-ekonomik olarak dezavantajlı öğrenciler (HEAR) ve engelli öğrenciler (DARE) için özel girişimler kapsamında üniversite sektöründe bazı yerlerin %5’ini doldurmak için imkan sağlanır.

Son olarak, ülkede, yükseköğretimin çoğu alanına normal olarak sınırsız erişim olan yerlerde, farklı alanlar (örneğin, mühendislik, tıp, sanat, vb) için farklı sınav düzenlemeleri vardır. Belçika’da (Fransız Topluluğu), örneğin, mühendislik ve sanat alanlarında eğitim için kurumsal düzeyde özel bir sınav organize edilmektedir. Fransa’da, tıp eğitimine giriş için bir giriş sınavı gerekirken, mühendislik, ticaret ya da mimarlık programları için başvuranların kurumlar tarafından düzenlenen bir giriş sınavını geçmesi gerekmektedir. İtalya’da, bakanlık kararnamesiyle merkezi yetkililerin yer sayısı belirlediği tıp ve sağlık çalışmaları gibi bazı eğitim alanları için, giriş sınavının prosedürü ve içeriğini de oluştururlar.

İzlanda’da, Yükseköğretim Kurumu Kanunu, yükseköğretim kurumlarına öğrencilerin bir giriş sınavını geçmeleri veya değerlendirme geçirmeleri gibi belirli kabul koşullarını ayarlamasına izin verir. İzlanda’da, bazı özel alanlarda giriş/devam eden eğitim için özel hükümler vardır. Örneğin, İzlanda Üniversitesi tıp fakültesi, giriş sırasında, ilaç ve fizyoterapi öğrencileri için bir seçim prosedürü düzenler. Birinci yarıyıl sonunda rekabete dayalı sınavlar, hemşirelik ve odontoloji fakültelerinde yapılır. Rekabete dayalı sınavdan sonra devam etmesine izin verilen öğrenci sayısı sınırlıdır (*numerus clausus*). Eczacılık veya fen fakültesine kabul edilmek için, öğrencilerin lisenin matematik, fizik ya da fen bilimleri programından üniversiteye kayıt olmaları gerekmektedir. İzlanda’da, Sanat Akademisi’nde drama bölümü de giriş sınavı gerektirir.

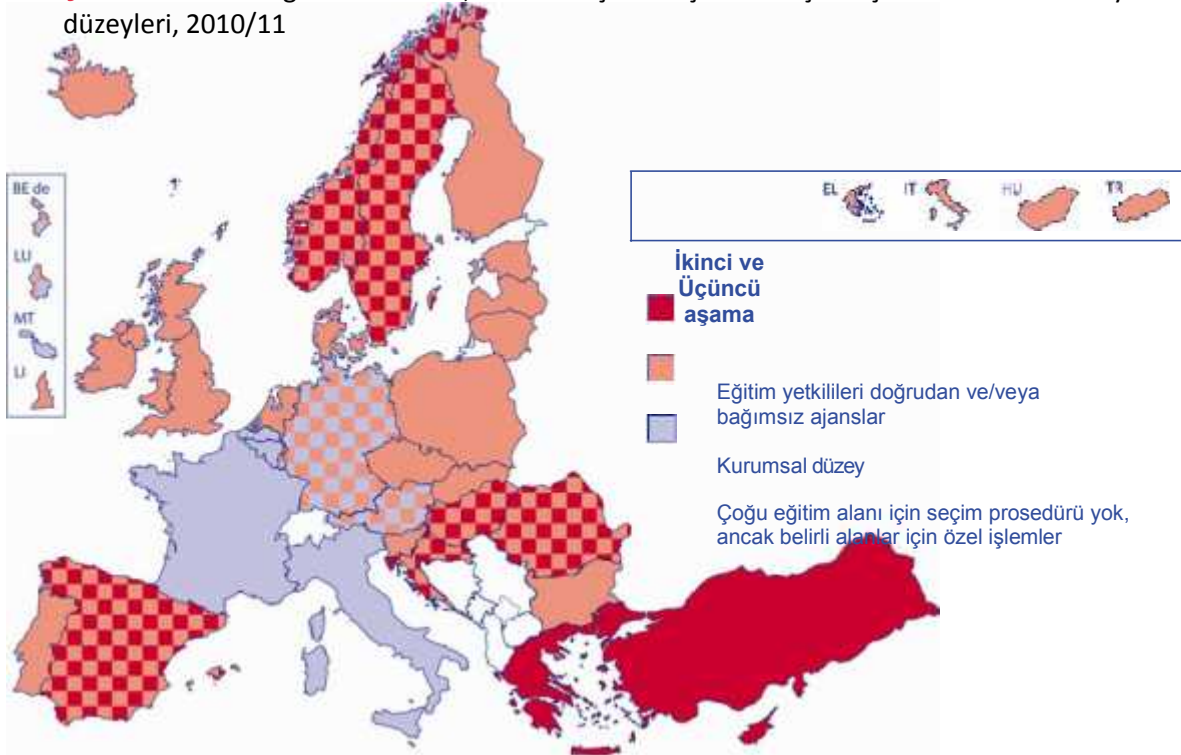
Norveç’te, üniversite ve kolej kabul hizmeti (*Samordna opptak*) tarafından yapılan kayıt sonrası, başvuranın ilk tercihi (15’ten) olan yükseköğretim kurumu, başvuranın tercih ettiği tüm kurumlar adına başvuruyu işler. İsveç’te de benzer başvuru sistemi vardır.

Hırvatistan’da, iki-aşamalı bir süreç, yükseköğretimin birinci aşamaya girişi yönetir; ilk aşama, Ulusal Eğitim Dış Değerlendirme Merkezi (NCEEE) tarafından merkezi olarak yönetilir ve ikincisi ise yükseköğretim kurumlarının kendileri tarafından yönetilir. NCEEE, liseden sonra devlet *Matura* ulusal sınavını uygular ve bu sınavın sonuçları, ulusal eğitim sisteminin genel kalitesini izlemek için kullanılan dışında, kayıt için Hırvatistan’da tüm yükseköğretim kurumları tarafından kullanılır. Ancak, bazı yükseköğretim kurumları, kendi ek giriş sınavlarını uygular, sonuçlar yer vermek için devlet *Matura* sonuçlarıyla birleştirilir.

Kurumlar, genellikle yükseköğretimin ikinci ve üçüncü aşamalarına yönelik seçim prosedürlerinden, belirli sınavları ayarlamaktan veya seçim kriterlerinin oluşturulmasından sorumludur. İspanya’da, örneğin, üçüncü aşama için, her üniversitenin akademik komisyonu, öğrenci seçiminin yanı sıra

herhangi bir öğretim ve araştırma faaliyetleri düzenleme dahil olmak üzere doktora programlarını tasarlamaktan ve koordine etmekten sorumludur.

Şekil B19: Yükseköğretimin birinci, ikinci ve üçüncü aşamaları için seçim sürecine katılan yetki düzeyleri, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özel notlar

Almanya: Genel olarak, giriş koşulları karşılayan tüm adaylar seçtikleri eğitim dersi için kayıt olur. Bazı durumlarda, üniversiteler ve *Fachhochschulen*'in bir dersle ilgili yeteneği belirlemek için özel başvuru prosedürleri vardır.

İrlanda: Çoğu ilk aşama programlara öğrenci seçimi, kamu tarafından finanse edilen yükseköğretim kurumları adına Merkez Uygulamaları Ofisi (CAO) tarafından yürütülmektedir.

İtalya: Kanunla belirlenmiş bazı belirli ve sınırlı koşullarda, üniversite kurumları yerlerin sayısını sınırlayabilir ve öğrencileri eğitimlerinin daha önceki aşamasında elde ettikleri bilgi doğrultusunda seçmelerine olanak sağlayan seçim prosedürleri belirleyebilir.

Avusturya: Devlet üniversitelerinde, kurumsal düzeydeki seçim prosedürleri, tıp, diş hekimliği, sağlık çalışmaları, veterinerlik ve psikoloji alanları, uygulamalı bilimler üniversiteleri tarafından belirlenir ve gazetecilik ve iletişim, müzik ve sanatın yanı sıra spor için diğer üniversiteler tarafından belirlenir.

KATILIM

GENÇLERİN TOPLAM SAYISINDAKİ DÜŞÜŞ RAĞMEN DAHA YÜKSEK KAYIT ORANLARI

Toplam nüfus içindeki örgün eğitim öğrencilerinin AB-27 ortalama oranı, 1.2 puanlık ya da hemen hemen 1.9 milyon öğrencilik bir düşüşü temsil etmiş, 2000 yılındaki %22.7'den 2009 yılındaki %21.5'e düşmüştür. Fakat, aynı dönemde 0-29 yaş arası gençlerin sayısı toplam nüfusa oran olarak yüzde 3 azaldığından, bu nedenle katılım oranlarında küçük bir azalma görülmektedir (bakınız Şekil A1).

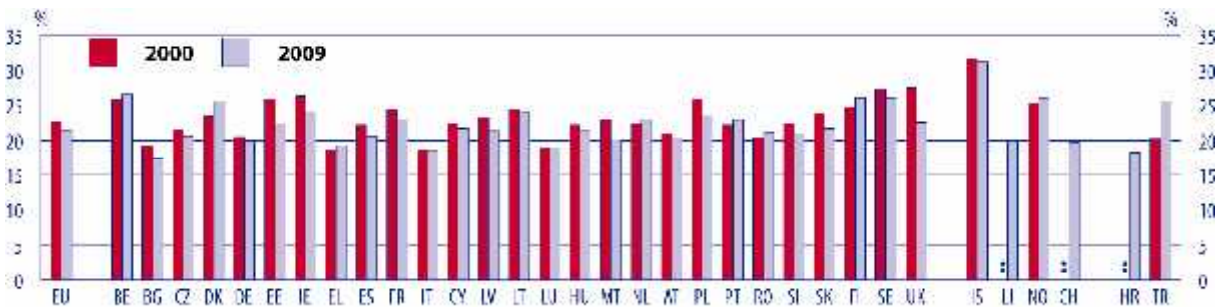
Örgün eğitime en yüksek kaydı (yaklaşık %31) olan ülke İzlanda'dır, 2009 yılında 0-29 yaş grubundaki gençlerin oranı, Türkiye dışında, diğer tüm Avrupa ülkelerinden daha yüksektir.

2000 ve 2009 yılları arasında, öğrencilerin oranındaki en dik düşüş (yaklaşık yüzde 5), 0-29 yaş grubundaki azalma sadece aynı dönem için yaklaşık 0.7 puan olmasına rağmen, Birleşik Krallık'ta meydana gelmişti. Bu düşüş, kısmen 2006'dan (2006'dan sonra sadece bir dönemdeki derslere eşit veya daha uzun katılan öğrenciler ISCED 3 ve 4 düzeylerine dahildir) sonra olan metodolojik değişikliğin ardından gelen zaman serilerinde bir kırılma olduğu gerçeği ile açıklanabilir. Estonya ve İsveç, öğrencilerin göreceli sayısının 0-29 grubundaki gençlerin göreceli sayısından daha fazla sayıda azaldığı diğer iki ülkeydi.

Türkiye, 2000 ve 2009 yılları arasında toplam nüfus içindeki öğrencilerin oranının en yüksek mutlak ve nisbi artışın olduğu tek ülkedir. Bu dönemde, toplam nüfus içindeki öğrencilerin oranı yüzde 5.4 artmıştır. Bu olgunun temel nedeni, örgün eğitimin ülkede daha yaygın hale gelmiş olmasıdır.

Belçika, Danimarka, Yunanistan, Hollanda, Portekiz, Romanya, Finlandiya ve Norveç de, 0-29 yaş grubundaki gençlerin oranının toplam nüfusa göre düşmüş olmasına rağmen, öğrencilerin sayısında göreceli bir artış olduğunu kaydetmiştir.

Şekil C1: Okul öncesi eğitimden yükseköğretim düzeyine kadar öğrencilerin (ISCED 0-6) toplam nüfus içindeki oranı, 2000 ve 2009

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2000	22.7	25.8	19.2	21.5	23.5	20.5	25.9	26.3	18.6	22.2	24.4	18.7	22.5	23.3	24.5	19.0	22.2
2009	21.5	26.6	17.4	20.6	25.6	20.0	22.5	24.2	19.2	20.6	23.0	18.6	21.7	21.4	24.1	18.9	21.4
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
2000	23.0	22.4	21.0	25.9	22.2	20.4	22.5	23.8	24.7	27.4	27.5	31.7	:	25.3	:	:	20.2
2009	20.1	23.0	20.4	23.4	22.9	21.1	21.0	21.7	26.1	26.1	22.6	31.2	20.0	26.1	19.7	18.2	25.6

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Okula kayıt verisi kurumların sahibinin kim olduğuna bakılmaksızın tüm eğitim sistemini kapsamaktadır. Nitelik kazandırmaya yönelik ve standart eğitim programlarına benzer veya standart eğitim programlarının kapsamına benzer konuları kapsayan yetişkin eğitim programlarının yanı sıra bütün standart eğitim programları veriyeye dahil edilmiştir. Öğrenim kurumları ve öğrencilerin gereksinimlerinden bağımsız olmak üzere bütün özel eğitim programları dahil edilmişlerdir. Tamamen iş bazlı ve resmi eğitim makamının denetimi olmayanlar hariç olmak üzere bütün çıraklık eğitim programları dahil edilmişlerdir. Kısmi ve tam gün öğrencileri dahil edilmişlerdir.

Okula kayıtlı öğrenciler birden çok programa kayıt olsalar dahi sadece bir kez sayılmışlardır.

Ülkeye özel notlar

Yunanistan: Veri 2008 yılındadır.

Birleşik Krallık: 2006'dan sonra olan metodolojik değişikliğin ardından gelen zaman serilerinde bir kırılma - sadece bir dönemdeki derslere eşit veya daha uzun katılan öğrenciler ISCED 3 ve 4 düzeylerine dahildir.

ÇOCUKLAR ÖRGÜN EĞİTİME GİTTİKÇE DAHA ERKEN YAŞTA BAŞLAMAKTADIR

2000 - 2009 dönemi için, AB-27 ortalamasında, okul-öncesi veya ilköğretime 3 yaşındaki, 4 yaşındaki ve 5 yaşındaki çocukların katılım oranı, sırasıyla yüzde 15.3, 7 ve 6.3 artarak 2009 yılında yaklaşık %77, %90 ve %94'e ulaştı. 6 yaşındaki çocukların katılım oranı, yaklaşık yüzde 1.5 puan azaldı ve 2009 yılında %98.5 oldu.

2009 yılında, Avrupa ülkelerinin çoğunda, çoğu çocuk üç yaşındayken zorunlu-olmayan okul öncesi eğitime başladı. Ancak, Yunanistan, Hollanda ve Lihtenştayn'da, çoğu çocuk dört yaşında ve İsviçre ve Türkiye'de beş yaşında başladı. Polonya ve Finlandiya'daki çocukların yaklaşık üçte biri, 6 yaşında okul-öncesi eğitimde başladı.

Okul-öncesi eğitimde 3 yaşındakilerin katılımı, %95'i geçerek, 2009 yılında Belçika, Danimarka, İspanya, Fransa ve İzlanda'da neredeyse tam oldu. Bu yaş grubu için katılımdaki en yüksek artışlar (yüzde 20'den fazla), Danimarka, Almanya, Lüksemburg, Romanya, Slovenya, İsveç, Birleşik Krallık ve Norveç'te kaydedildi. Yüzde 3.5'den hafif bir azalma İrlanda, İtalya, Malta ve Hollanda'da görüldü.

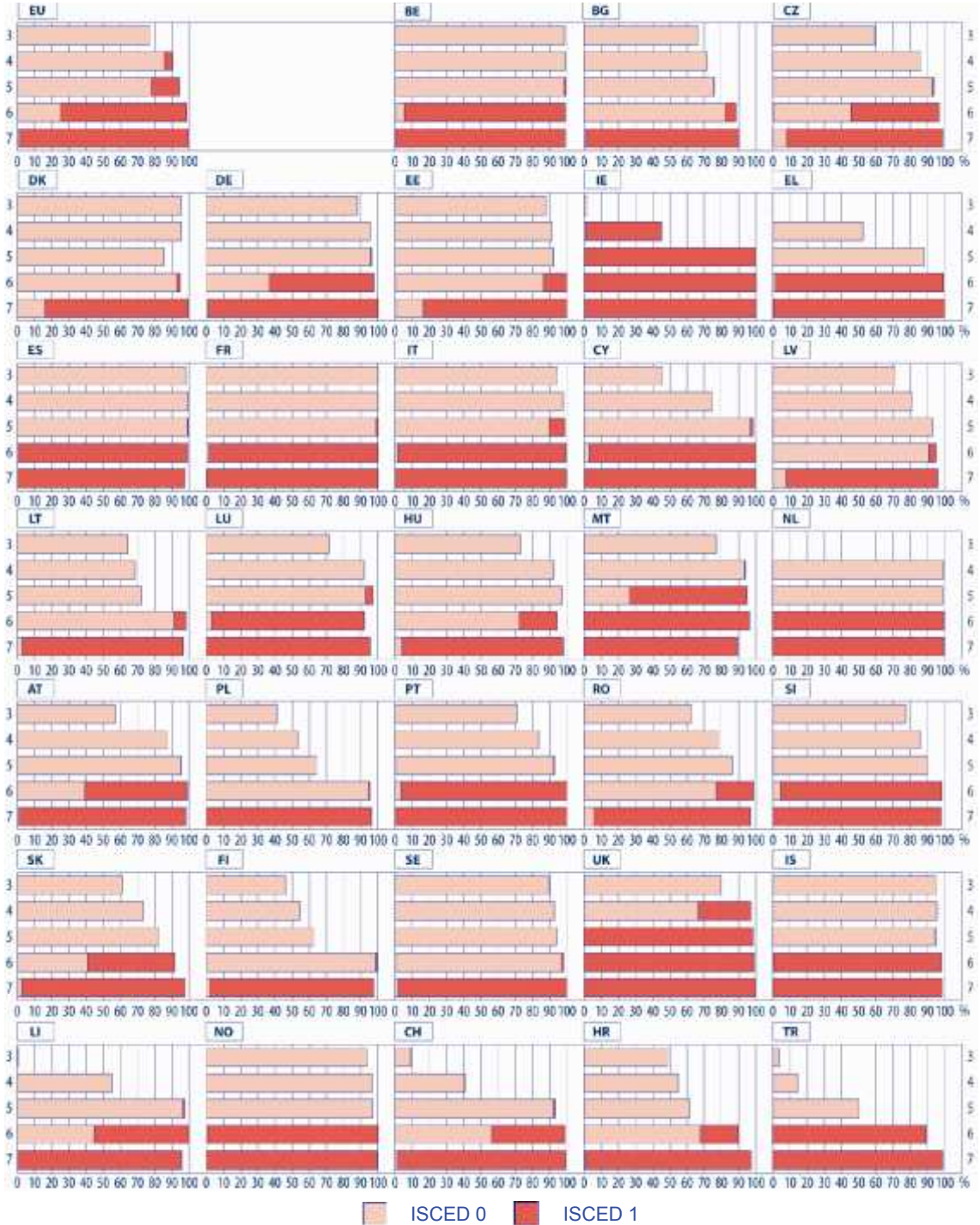
2000 ve 2009 yılları arasında çoğu ülkede, 4 yaşındakilerin katılım oranında bir artış oldu. Danimarka, üç Baltık Devleti, Kıbrıs, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovenya, Finlandiya, İsveç ve Norveç'te, artış yüzdesi 11'den fazla olmuştur.

5 yaşındakiler için katılım oranları, Kıbrıs, Litvanya, Letonya, Polonya, Slovenya, İsveç ve Türkiye'de, 2000 ve 2009 yılları arasında, yüzde 15'den fazla bir büyüme göstermişti. Bunun aksine, Danimarka ve İtalya'da, rakam yüzde 10'dan daha fazla gerilemiştir.

Çoğu Avrupa ülkesinde, zorunlu ilköğretim (ISCED 1) başlangıç yaşı altıdır (Eurydice, 2011b). Sonuç olarak, AB ortalamasında, 2009 yılında, 6 yaşındaki çocukların yaklaşık %57'si ISCED 1 kurumlarına aktarılmıştır. Belçika, Yunanistan, İspanya, Fransa, Kıbrıs, Hollanda, Portekiz, Slovenya, İzlanda ve Norveç'te, bu oran %90'dan çok daha yüksekti. Ancak, zorunlu ilköğretime başlama yaşının altı olduğu

ülkelerin bazılarında, kayıt oranı oldukça düşük oldu. Bu yüzden, Danimarka’da oran yaklaşık sadece %2 iken, Macaristan, Romanya ve Hırvatistan’da bu oran yaklaşık %22 idi. Danimarka ve Macaristan’daki durum şu şekilde açıklanabilir; bu ülkelerde, gerekli giriş yaşına ek olarak, öğrencilerin ilköğretimin ilk yılına kabul edilmeden önce gelişme için gerekli düzeye ulaşmış olmaları gerekir. Ayrıca, Macaristan’da, ailelerin bir değerlendirme sonrasında çocukları okula hazır sayılır olsa bile bunu erteleme hakkına sahiptir. Romanya’da, resmi okul çağına ulaşma tek kabul kriteri olsa da aileler çocuklarının kabul edilmelerinin ertelenmesini isteyebilir.

Şekil C2: Yaşa göre okul öncesi ve ilköğretime katılım oranları (ISCED 0 ve 1), 2009

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011’den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Okul öncesi eğitim (ISCED 0) en küçük 3 yaş grubundaki çocukların eğitim ve gelişim ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanmıştır. Okul öncesi eğitim için eğitim konusunda özel ehliyetli personel işe alınmalıdır. Eğitim konusunda ehliyetli kadro zorunluluğu bulunmayan, gündüz yuvaları, oyun grupları, ve gündüz bakım evleri dahil edilmemiştir. ISCED 1 programları, okuma, yazma ve matematik konularında temel eğitim ve bununla birlikte diğer konuların basit anlatımlarını vermek üzere tasarlanmıştır.

Bu gösterge ISCED 0 ve 1 düzeylerine, 3 ile 7 yaş arasındaki her yaş için katılım oranlarını ve küçük yaşlarda eğitime kayıt modellerini göstermektedir. Bazı ülkelerde, kayıt oranı %100'den fazla görünmektedir. Bunun sebebi yıl içinde değişik tarihlerde yapılan farklı araştırmalardan elde edilen iki farklı veri grubu üzerinden hesaplanmış olmasıdır (nüfus ve eğitim). Rakam 100'ü göstermek üzere oransal olarak aşağı doğru yuvarlanmıştır.

Nüfus verileri 1 Ocak 2009 tarihine aittir.

Ülkeye özel notlar

Belçika: Veriler, bağımsız özel kurumları ve Almanca-Konuşan Topluluk verilerini hariç tutmaktadır.

İrlanda: ISCED 0'da herhangi bir resmi eğitim imkanı bulunmamaktadır. Ancak, birçok çocuk bu düzeyde bazı eğitim türlerine katılabilir, ancak imkan özel olarak sağlanır. 3 yaş 2 ay ve 4 yaş 7 ay arasındaki çocuklar için evrensel okul-öncesi eğitim imkanı, İrlanda'da Ocak 2010'da tanıtılmıştır.

Yunanistan: Veriler 2008 yılındandır.

2000 ve 2009 yılları arasında, ilköğretime 6 yaşındaki çocukların katılım oranı AB-27 genelinde yüzde 6.3 puan artmıştır. Bu dönemde, Slovenya en büyük artışı göstermiş, bunu Almanya izlemiştir; bu arada yaklaşık yüzde 15'lik büyük bir düşüş ise Macaristan'da görülmüştür. Az sayıda ülkede, zorunlu ilköğretim başlama yaşı yedidir (üç Baltık Devleti, Polonya, Finlandiya ve İsveç). 2009 yılında, bu ülkeler, bu nedenle 7 yaşındakilerin %80'inden fazlasının ISCED 1'e girdiğini bildirmişti.

Çoğu Avrupa ülkesinde, 7 yaşındakilerin katılım oranı %95'i aşmıştır. Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta ve Romanya'da, yaklaşık %88 ile %94 arasında değişmektedir. Yaklaşık %83 ile, bu yaş grubu için en düşük katılım oranı, Danimarka'da oluştu. 2000-2009 döneminde, katılım oranı Avrupa genelinde aşağı yukarı sabitti. Malta (neredeyse yüzde 11) ve Bulgaristan ve Danimarka'da (neredeyse yüzde 6) önemli bir düşüş görülürken Türkiye'de, oran, yüzde 6'dan daha fazla artmıştır.

İrlanda ve Birleşik Krallık'ta, ilköğretime 4 yaşında kaydolun çocukların yüzdesi, her iki ülkede de 5 yaşındaki çocukların %98'inden fazlasına yükselerek, sırasıyla %44 ve %31 idi. Malta'da, çocukların yaklaşık %68'i, 5 yaşında ISCED 1'e katılmaya başladı.

Danimarka ve Estonya'da, 7 yaşındaki çocukların %15'inden fazlası okul-öncesi eğitime katılmıştır. Benzer bir şekilde, Çek Cumhuriyeti ve Letonya'da, %8, Romanya'da %6 ve Macaristan'da %4 ile yaklaşık rakamlar vardı. Bu çocukların okul-öncesi eğitime katılma nedenleri farklı olabilir. Estonya'da, örneğin, çocuklar geçerli yılın 1 Ekim tarihinde 7 yaşında ise örgün eğitim başlayacaklarından zorunlu eğitime başlama yaşına gelmemeleri nedeniyle olabilir. İlköğretimin ilk yılına kabul için bir gerekli gelişim düzeyine ulaşamama diğer nedeni olabilir, çünkü bu durum Çek Cumhuriyeti'nde ilköğretimin ilk yılına kabul için bir gerekliliktir. Buna ek olarak, Estonya, Letonya ve Romanya'da, çocuğun ilköğretime kabulünün ertelenmesi ailelerin ricasıyla mümkün olabilir (Eurydice, 2011a).

Bulgaristan ve Malta'da, 7 yaşındaki çocukların yaklaşık %10'u, ne ISCED 0'a ne de ISCED 1'e kayıtlı değildi. Letonya, Lüksemburg ve Lihtenştayn'da, bu oran yaklaşık %4 idi.

17 YAŞINDAKİ TÜM AVRUPALILARIN NEREDEYSE %90'I HALA EĞİTİM GÖRMEKTEDİR

2009 yılında, AB'de 15 yaşındakilerin neredeyse yarısı ortaöğretime (ISCED 2) kayıtlıydı ve yaklaşık yarısı liseye (ISCED 3) kayıtlıydı. AB düzeyinde, liseye (ISCED 3) katılım 17 yaşında neredeyse %80'e

kadar artmıştır. 18 yaşındakilerin yarısından fazlası ve 19 yaşındakilerin yaklaşık dörtte biri, hala liseye kayıtlı, ancak bu katılım oranı daha sonra 20 yaşında %12'nin altına düşer.

Birçok Avrupa ülkesinde, gençlerin yarısından fazlası 15 yaşında liseye (ISCED 3) gider. Birleşik Krallık'ta, tüm 15 yaşındakiler, zaten 14 yaşında başlamaları düşünülür, ISCED 3'e kayıtlıdır. Belçika, İrlanda, Kıbrıs ve Slovenya'da, hemen hemen tüm gençler 16 yaş itibarıyla bu geçişi yapmıştı.

Bazı ülkelerde, gençler daha büyük olana kadar ISCED 2'ye geçemez. ISCED 2'deki 15 yaşındakilerin katılım oranları, Danimarka, üç Baltık Devleti, İspanya, Malta, Polonya, Finlandiya, İsveç, İzlanda ve Norveç'te %90'ın üzerindeydi. Öğrencilerin %10 ila %22'si, Danimarka, Almanya, İspanya, Litvanya, Malta, Hollanda ve Portekiz'de 17 yaşında hala ISCED 2'ye kayıtlıydı. Bu geçiş, bazı ülkelerde 16 yaşına veya Danimarka'da olduğu gibi 17 yaşına kadar süren ortaöğretimin uzunluğundan kaynaklanmaktadır. Hollanda'da, tüm VMBO, ISCED 2 olarak kabul edilir. Bazı öğrenciler için ISCED 3'e geçiş sebepleri olan bir başka faktör de, öğrenciler eğer gerekli kazanım düzeylerini karşılamamışsa bu ülkelerin bazılarında bir yıl tekrarlama zorunlulukları olmasıdır (Eurydice 2009a, s. 231).

11 ülkede rakam üçte birden fazla olsa da, Danimarka ve İzlanda dışındaki bütün Avrupa ülkelerinde, 19 yaş gençlerin yarısından azı ISCED 3'tedir. İrlanda, Kıbrıs ve Hırvatistan'da, oran yalnızca %3 idi.

Bazı ülkelerde, önemli sayıda 15 ve 16 yaşındakiler, eğitim hala bu yaşta zorunlu olsa bile, ISCED 2 veya 3'e kayıtlı değildir. Zorunlu eğitim için üst yaş sınırı Avusturya ve Lihtenştayn'da 15 ve Bulgaristan ve Lüksemburg'ta 16'dır, ancak bu ülkelerde, 15 yaşındaki çocukların %5.5 ila %10.5'i her iki düzeye de kayıtlı değildir. 16 yaşındakiler için, yüzde Bulgaristan, Lüksemburg ve Romanya'da yaklaşık 15 iken, en uçta, Malta'da, yaklaşık %50 düzeyine ulaşmıştır. Malta ve Romanya'da, örgün eğitim 16 yaşına kadar zorunludur.

Avrupa'da ortaöğretime başlama yaşı ve süreleri bir ülkeden diğerine farklılık gösterdiğinden, yükseköğretim düzeyine geçiş tüm ülkelerde aynı yaşta olmaz.

AB düzeyinde, 18 yaşındakilerin yaklaşık %15'i, 2009 yılında yükseköğretime girmiştir. Aynı yıl, bu düzeyde katılım 19 yaşındakilerde %31'i, 20 yaşındakilerde %36'yı aşmıştı. Her yaş grubunun yaklaşık %4'ü, yükseköğretim olma lise sonrası eğitime (ISCED 4) kaydolmuştu.

Yunanistan ve Belçika, 18 yaşındakiler için sırasıyla yaklaşık %41 ve %36 oranlarında ISCED 5'e kayıt olduğunu bildirdi. İrlanda, İspanya, Fransa, Kıbrıs, Hollanda, Portekiz, Birleşik Krallık ve Türkiye'de de %20'nin üzerinde rakamlar bildirilmiştir. Bu ülkelerde, ortaöğretim normalde 18 yaşında tamamlandığından bu oldukça yüksek katılım oranı şaşırtıcı değildir. 19 yaşındakiler için, örneğin Yunanistan ve Slovenya gibi ülkeler, %50'den biraz daha fazla katılım oranı bildirdi. Bu iki ülkede ve Litvanya'da, 20 yaşındaki gençlerin yarısından fazlası yükseköğretimdeydi. Buna karşılık, 20 yaşındakilerin nispeten düşük bir oranı, Danimarka, İzlanda ve İsviçre'de bu düzeye katılmıştı (%20'den az).

Ülke özel notlar (Sekil C3)

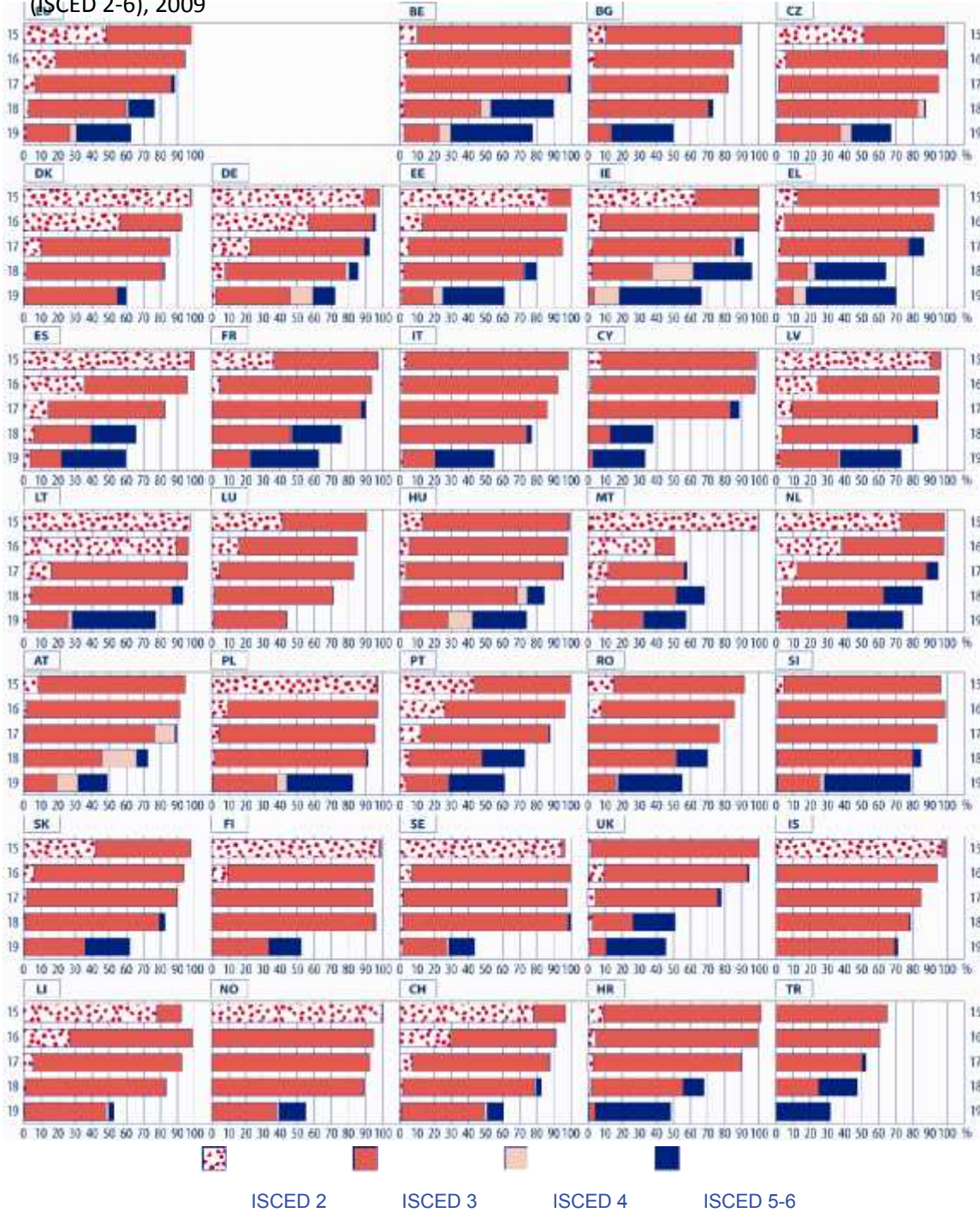
AB: Veriler Eurostat tahminidir.

Belçika: Veriler, bağımsız özel kurumları ve Almanca-Konuşan Topluluk verilerini hariç tutmaktadır.

Yunanistan: Veriler 2008 yılındandır.

Lihtenştayn: Yurtdışında (sınır ötesi) okuyan öğrenciler dahil edilmemiştir. Bu, ISCED 3, 4, ve 5 düzeylerinde meslek okullarının %100'ünü ve ISCED 5 ve 6 düzeylerinin %90'ına kadarını yapmaktadır.

Şekil C3: Ortaöğretimden yükseköğretime kadar 15-19 yaşındaki öğrencilerin katılım oranları (ISCED 2-6), 2009

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Okula kayıt verisi kurumların sahibinin kim olduğuna bakılmaksızın tüm eğitim sistemini kapsamaktadır. Nitelik kazandırmaya yönelik ve standart eğitim programlarına benzer veya standart eğitim programlarının kapsamına benzer konuları kapsayan yetişkin eğitim programlarının yanı sıra bütün standart eğitim programları veriye dahil edilmiştir. Öğrenim kurumları ve öğrencilerin gereksinimlerinden bağımsız olmak üzere bütün özel eğitim programları dahil edilmiştir. Tamamen iş bazlı ve resmi eğitim makaminin denetimi olmayanlar hariç olmak üzere bütün çıraklık eğitim programları dahil edilmiştir.

Okula kayıtlı öğrenciler birden çok programa kayıt olsalar dahi sadece bir kez sayılmışlardır.

Bazı ülkelerde, kayıt oranı %100'den fazla görünmektedir. Bunun sebebi yıl içinde değişik tarihlerde yapılan farklı araştırmalardan elde edilen iki farklı veri grubu üzerinden hesaplanmış olmasıdır (nüfus ve eğitim). Rakam 100'ü göstermek üzere oransal olarak aşağı doğru yuvarlanmıştır.

Nüfus verileri 1 Ocak 2009 tarihine aittir.

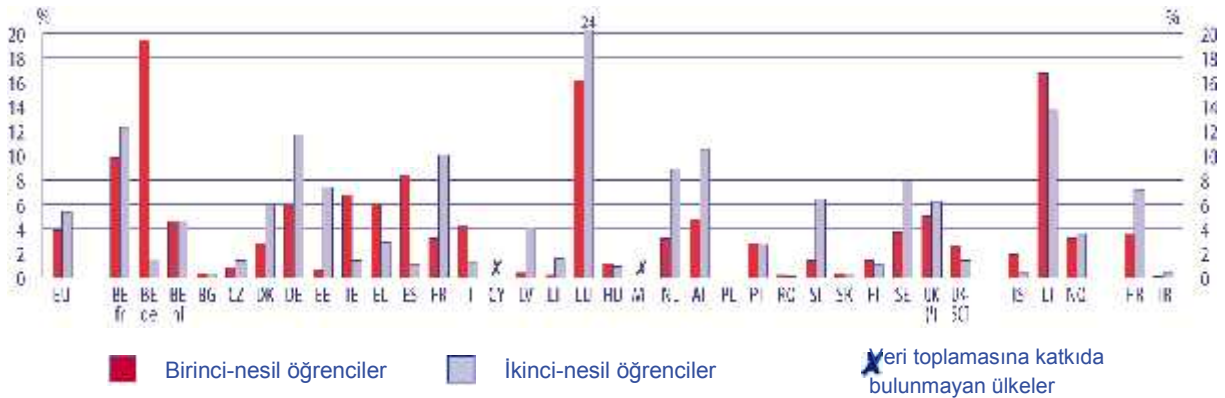
ÇOĞU ÜLKEDA, 15 YAŞINDAKİLERİN %10'UNDAN AZININ GÖÇMEN GEÇMİŞİ VARDIR

PISA 2009 araştırmasına göre, AB düzeyinde, göçmen kökenli (hem birinci hem de ikinci kuşak öğrenciler) 15 yaşındaki öğrencilerin oranı %9 idi. Belirli ülkelerde çok farklı durumları gizleyen bu genel eğilim, toplam nüfus oranının yanı sıra, yurtdışında doğmuş 5-9 ve 10-14 nüfus gruplarının oranlarıyla birlikte düşünülmelidir (bakınız Şekil A5).

Çoğu ülkede, 15 yaşındakilerin %10'undan daha azı göçmen kökenlidir. %1'den çok daha az bir oran Bulgaristan, Polonya, Romanya, Slovakya ve Türkiye'de kaydedilmiştir. Buna karşılık, en yüksek oran yaklaşık %40 ile Lüksemburg, ardından %30 ile Lihtenştayn'dır. Belçika'da (Fransızca ve Almanca Konuşan Topluluklar), Almanya ve Avusturya'da, göçmen kökenli 15 yaşındaki öğrencilerin oranı, bu yaştaki okul nüfusunun %15'le %22 arasında idi.

2009 yılında, Belçika (Almanca Konuşan Topluluk) ve İspanya'da, birinci nesil göçmen öğrencilerin oranı, sırasıyla, ikinci nesil öğrencilerin oranından neredeyse 13 ve 8 kat daha fazlaydı. Her iki durumda da, bu durum, kısmen son on yıl içindeki yeni göç akımları ile açıklanabilir. Diğer taraftan, üç Baltık ülkesinde, birinci nesil göçmen öğrencilerin oranı, ikinci nesil öğrencilerin oranından 10 kat daha düşüktü. Bu oranlar, yurtdışında doğmuş toplam nüfus oranlarıyla ilgili ülkelerdeki 5-9 ve 10-14 nüfus gruplarıyla tutarlıdır (bakınız Şekil A5). Litvanya'daki ikinci nesil öğrencilerin oranının önemli olmadığı ve %2'den az kaldığı da not edilmelidir.

Şekil C4: Göçmen geçmişli olan 15 yaşındaki öğrencilerin oranı, 2009

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU
1. nesil öğrenciler	3.9	9.8	19.4	4.6	0.3	0.8	2.8	5.9	0.6	6.8	6.1	8.4	3.2	4.2	x	0.4	0.2	16.1
2. nesil öğrenciler	5.4	12.3	1.5	4.5	0.2	1.4	5.9	11.7	7.4	1.4	2.9	1.1	10.0	1.3	x	4.1	1.6	24.0
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (1)	UK-SCT	IS	LI	NO	HR	TR
1. nesil öğrenciler	1.2	x	3.2	4.8	0.03	2.8	0.2	1.4	0.3	1.4	3.7	5.0	2.6	1.9	16.7	3.2	3.5	0.1
2. nesil öğrenciler	0.9	x	8.9	10.5	0.0	2.7	0.1	6.4	0.3	1.1	8.0	6.2	1.4	0.4	13.7	3.6	7.2	0.4

Kaynak: OECD, PISA 2009 veritabanı.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıklayıcı not

PISA'da kullanılan göçmen köken üzerine dizinde şu kategoriler bulunmaktadır: (1) Yerli öğrenciler (değerlendirme ülkesinde doğmuş öğrenciler veya ebeveynlerinden birisi o ülkede doğmuş öğrenciler; en az bir ebeveyni değerlendirme ülkesinde doğmuş olan yurtdışı doğumlu öğrenciler de "yerli" öğrenci olarak sınıflandırılır); (2) İkinci-nesil öğrenciler (değerlendirme ülkesinde doğan, fakat ebeveynleri başka bir ülkede doğmuş olanlar) ve (3) birinci-nesil öğrenciler (değerlendirme ülkesinin dışında doğmuş olanlar ve ebeveynleri de başka bir ülkede doğmuş olanlar). Hem öğrenci hem de her iki ebeveyn için, ya da tüm üç soru için eksik cevap veren öğrenciler, bu değişken için eksik değerler olarak verilmiştir.

ORTALAMA OLARAK, GENEL VE MESLEK PROGRAMLARI ARASINDAKİ LİSE ÖĞRENCİLERİ DAĞILIMI DENGELİDİR

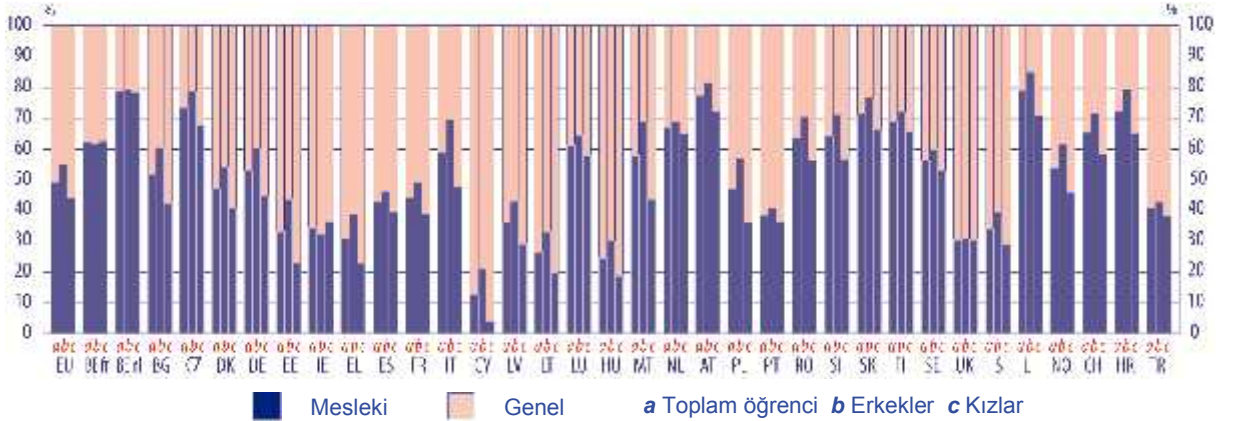
AB-27 düzeyinde, 2000 ve 2009 yılları arasında, genel eğitimdeki öğrencilerin oranı, ISCED 3'teki tüm öğrencilerin bir yüzdesi olarak 2009 yılında, %50.4'e ulaşarak, 5.5 puan artmıştır.

2009 yılında, Kıbrıs, Litvanya ve Macaristan'da, genel lisedeki öğrenci oranı %70'ten büyüktü ve Estonya, İrlanda, Yunanistan, Letonya, Portekiz, Birleşik Krallık ve İzlanda'da, rakam %60'la %70 arasında değişmektedir. Buna karşılık, %60'tan daha fazla mesleki lisesinde yüksek katılım oranları oniki ülkede bulunmuştur.

2000-2009 döneminde, genel eğitimde öğrencilerin oranındaki en yüksek artış, neredeyse %37 puanlık bir artışla Birleşik Krallık'ta olmuştur, bunu Polonya (yaklaşık 17 puan), Fransa ve Litvanya (yaklaşık 13 puan), ardından Almanya (10 puan) izlemiştir. Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Slovenya, Slovakya ve Türkiye de 6 puandan daha fazla bir yüzdeyle genel eğitim öğrencilerinin göreceli sayısında bir artış kaydetmiştir.

Diğer yandan, bazı ülkelerde, mesleki eğitimdeki öğrencilerin oranı, ISCED 3'teki tüm öğrencilerin bir yüzdesi olarak önemli ölçüde artmıştır. İrlanda, İtalya, Malta ve Portekiz'de, bu durum %30'u aşmıştır. Macaristan ve Finlandiya'da, oran %13'ten daha fazla idi. %10'dan daha az bir artış, Belçika, Estonya, İspanya, Avusturya, Romanya, İsveç ve İzlanda'da bulunmuştur.

- **Şekil C5:** Lise (ISCED 3) öğrencilerinin eğitim programının türüne (genel veya mesleki) ve cinsiyete göre dağılımı, 2009

	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	
Erkekler Mes.	55.2	62.0	79.3	60.7	78.8	54.2	60.5	43.6	32.4	38.5	46.2	49.4	69.6	21.1	43.1	33.1	64.6	
Kızlar Mes.	43.8	62.7	78.5	42.3	67.8	40.6	44.5	22.8	36.4	22.7	39.8	39.0	47.9	4.1	29.2	19.5	58.0	
Toplam Mes.	49.6	62.3	78.9	51.8	73.3	47.3	53.2	33.0	34.4	30.9	42.9	44.2	59.0	12.8	36.1	26.4	61.3	
Erkekler Gen.	44.8	38.0	20.7	39.3	21.2	45.8	39.5	56.4	67.6	61.5	53.8	50.6	30.4	78.9	56.9	66.9	35.4	
Kızlar Gen.	56.2	37.3	21.5	57.7	32.2	59.4	55.5	77.2	63.6	77.3	60.2	61.0	52.1	95.9	70.8	80.5	42.0	
Toplam Gen.	50.4	37.7	21.1	48.2	26.7	52.7	46.8	67.0	65.6	69.1	57.1	55.8	41.0	87.2	63.9	73.6	38.7	
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
Erkekler Mes.	30.1	69.0	68.9	81.7	57.1	40.5	70.7	71.4	76.8	72.2	60.0	30.7	39.4	85.2	61.6	71.7	79.5	43.0
Kızlar Mes.	18.8	43.5	65.1	72.3	36.1	36.5	56.3	56.9	66.4	65.7	53.2	30.4	28.9	71.1	45.7	58.4	65.3	38.2
Toplam Mes.	24.5	58.1	67.1	77.3	47.2	38.4	63.7	64.3	71.6	68.8	56.4	30.5	33.9	79.2	54.1	65.5	72.5	40.8
Erkekler Gen.	69.9	31.0	31.1	18.3	42.9	59.5	29.3	28.6	23.2	27.8	40.0	69.3	60.6	14.8	38.4	28.3	20.5	57.0
Kızlar Gen.	81.2	56.5	34.9	27.7	63.9	63.5	43.7	43.1	33.6	34.3	46.8	69.6	71.1	28.9	54.3	41.6	34.7	61.8
Toplam Gen.	75.5	41.9	32.9	22.7	52.8	61.6	36.3	35.7	28.4	31.2	43.6	69.5	66.1	20.8	45.9	34.5	27.5	59.2

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Bu gösterge genel ve mesleki lise eğitimine kayıt olmuş erkek ve kızların sayılarını lise eğitimindeki bütün öğrencilere (ISCED 3) oranı olarak göstermektedir. Meslek öncesi eğitim genel eğitimin içine dahil edilmiştir (Avusturya dışında).

Okula kayıtlarla ilgili verinin toplanması kurumların sahipliğine bakılmaksızın ulusal eğitim sistemlerini kapsamaktadır. Nitelik kazandırmaya yönelik ve standart eğitim programlarına benzer veya standart eğitim programlarının kapsamına benzer konuları kapsayan yetişkin eğitim programlarının yanı sıra bütün standart eğitim programları veriye dahil edilmiştir. Bütün özel eğitim programları dahil edilmiştir. Tamamen iş bazlı ve resmi eğitim makamının denetimi olmayanlar hariç olmak üzere bütün çıraklık eğitim programları dahil edilmiştir.

Mesleki eğitim katılımcılarının ek bir eğitime gerek kalmaksızın doğrudan belirli mesleklere girmesini hazırlayan eğitimi kapsamaktadır. Genel programlar belirli kategorideki meslekler için tasarlanmamış olup, program içeriğinin yüzde 25'inden daha azı teknik veya meslekidir. Meslek öncesi eğitimler en az yüzde 25 mesleki veya teknik içeriklidir, bununla birlikte esasen katılımcılarını iş dünyasına tanıtmak için planlanmış olup belirli bir mesleki veya teknik nitelik kazandırmaya yönelik değildirler.

Hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı öğrenciler dahil edilmişlerdir. Tablo insan sayılarını göstermektedir.

Ülkeye özel notlar

Yunanistan: Veriler 2008 yılındandır.

Avusturya: Mesleki-öncesi ve mesleki programlardaki öğrenciler bir arada verilmiştir.

Katılım oranları cinsiyete göre analiz edildiğinde, ortalama olarak 2000 yılında, mesleki eğitimde erkek kayıt oranı, kızların oranından yaklaşık yüzde 6 puan daha yüksekken, 2009 yılında, bu fark 11'i geçmiştir. Mesleki eğitimde erkek katılımı, neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde daha yüksekti. Yüzde 20 puanın üzerinde yüksek bir fark özellikle Estonya, İtalya, Malta ve Polonya'da olmuştu. Yüzde 15 puandan daha fazla bir fark Bulgaristan, Almanya, Yunanistan, Kıbrıs ve Norveç'te kaydedilmişti. Tek istisna, cinsiyete göre dengeli bir dağılımın olduğu Belçika ve Birleşik Krallık'tı ve mesleki eğitimde kızların katılımının erkeklerden 4 puan daha yüksek olduğu İrlanda idi.

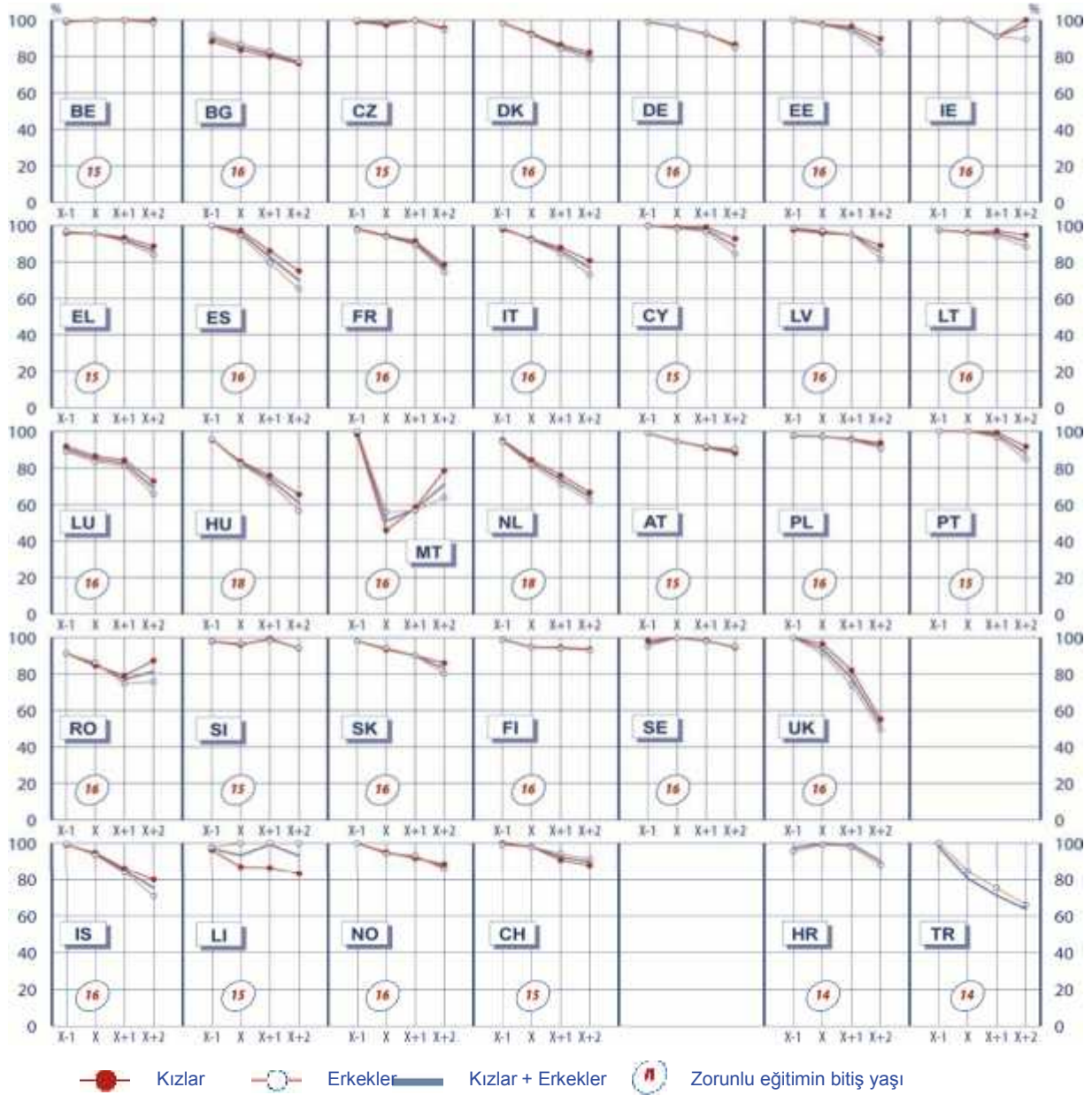
ZORUNLU EĞİTİMİN TAMAMLANMASINDAN SONRA KATILIM AZALIR

Şekil C6, zaman içinde dört farklı noktada cinsiyete göre analiz edilmiş oranları ve toplam katılım oranlarını gösterir: zorunlu eğitimin sonunda bir yıl önce, zorunlu eğitimin sonunda ve bir ve iki yıl sonra. Bu şekillerin herhangi bir analizi, tüm bunlar bir ülkeden diğerine farklılık gösterdiğinden zorunlu eğitim için üst yaş sınırının yanısıra yükseköğretime geçiş yaşını da dikkate almalıdır.

2009 yılında, Belçika, Çek Cumhuriyeti, İrlanda, Letonya, Litvanya, Polonya, Slovenya, Finlandiya, İsveç, Lihtenştayn ve Hırvatistan'da, zorunlu eğitimin sonunda gelen yıllarda katılımda çok hafif bir düşüş oldu. Bu ülkelerde, katılım oranları hala zorunlu eğitimin bitiminden sonraki ikinci yılda %90'ı aştı. Belçika ve Polonya'daki yüksek katılım oranı, kısmen zorunlu tam-zamanlı eğitimi 18 yaşına kadar zorunlu yarı-zamanlı eğitimin takip etmesi gerçeğiyle açıklanabilir. Hırvatistan'da, zorunlu eğitimin bitiminden sonraki ikinci yılda yüksek katılım oranı olmasının nedeni, zorunlu eğitim için nispeten düşük üst yaş sınırı olabilir (14).

Buna karşılık, Macaristan, Hollanda ve Türkiye'de, gençlerin %65'inden daha azı, zorunlu eğitimden sonraki iki yılda eğitime kaydoldu. Birleşik Krallık'ta, bu oran yaklaşık %52 idi. Macaristan ve Hollanda'da, zorunlu eğitim için nispeten yüksek üst yaş sınırı (18) ve bunun yükseköğretim düzeyine geçişle çakışması, zorunlu eğitimin sonunda katılımdaki önemli düşüşü açıklayabilir. Şaşırtıcı bir durum Malta'da görülmüştü, burada, zorunlu eğitimin sonundaki %51 katılım oranı, zorunlu eğitimin bitiminden sonraki ikinci yılda yaklaşık %71'e yükselmmişti.

- **Şekil C6:** Zorunlu eğitimden sonra iki yıl daha eğitime devam edilmesindeki katılım oranları: toplam katılım ve cinsiyete göre, 2009

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Bu gösterge zorunlu eğitimin sonunda her bir ülkedeki (bütün ISCED düzeylerinde) eğitime kayıt oranlarını göstermektedir. Bütün tam zamanlı ve yarı zamanlı öğrenciler dahil edilmiştir, tablo insan sayılarını göstermektedir.

Okula kayıtlarla ilgili verinin toplanması kurumların sahipliğine bakılmaksızın ulusal eğitim sistemlerini kapsamaktadır. Nitelik kazandırmaya yönelik ve standart eğitim programlarına benzer veya standart eğitim programlarının kapsamına benzer konuları kapsayan yetişkin eğitim programlarının yanı sıra bütün standart eğitim programları veriye dahil edilmiştir. Bütün özel eğitim programları dahil edilmiştir. Tamamen iş bazlı ve resmi eğitim makamının denetimini olmayanlar hariç olmak üzere bütün çıraklık eğitim programları dahil edilmiştir.

Ülkeye özel notlar

Belçika: Veriler, bağımsız özel kurumları ve Almanca-Konuşan Topluluk verilerini hariç tutmaktadır.

Yunanistan: Veriler 2008 yılındandır.

Portekiz: 2009/10 akademik yılından bu yana, Portekiz, zorunlu eğitim süresini 18 yaşına kadar arttırmıştır.

Lihtenştayn: Yurtdışında (sınır ötesi) okula giden öğrenciler dahil edilmemiştir. Bu, ISCED 3, 4, ve 5 düzeylerinde meslek okullarının %100'ünü ve ISCED 5 ve 6 düzeylerinin %90'ına kadarını yapmaktadır.

Zorunlu eğitimden sonraki ikinci yılda, çoğu ülkede, eğitime katılan genç kızların sayısı genç erkeklere göre daha yüksektir. Bu eğilim, özellikle kız katılım oranlarının genç erkeklere göre yaklaşık 15 puan daha yüksek olduğu İrlanda ve Malta'da belirgindi ve Romanya'da, bu rakam 11 puanı aşmıştı.

Buna karşılık, Bulgaristan, Avusturya, Slovenya, İsveç ve İsviçre'de, erkek katılım oranları genç kızlara oranla biraz daha yüksekti; Türkiye'de, bu fark yaklaşık yüzde beş puandı.

Zorunlu eğitimin sonunda birinci ve ikinci yıllardan elde edilen veriler karşılaştırıldığında, cinsiyetler arasındaki fark daha da belirgindir. Kıbrıs ise, Letonya, Macaristan, Romanya, Slovakya, İzlanda ve Lihtenştayn'da, zorunlu eğitimin bitiminden sonra ilk yıl ile karşılaştırıldığında, ikinci yılda cinsiyetler arasındaki katılım boşluğu, yüzde beş puan daha fazla artmıştı. İrlanda ve Malta'da, bu boşluk yüzde 13 puanı aşmıştı.

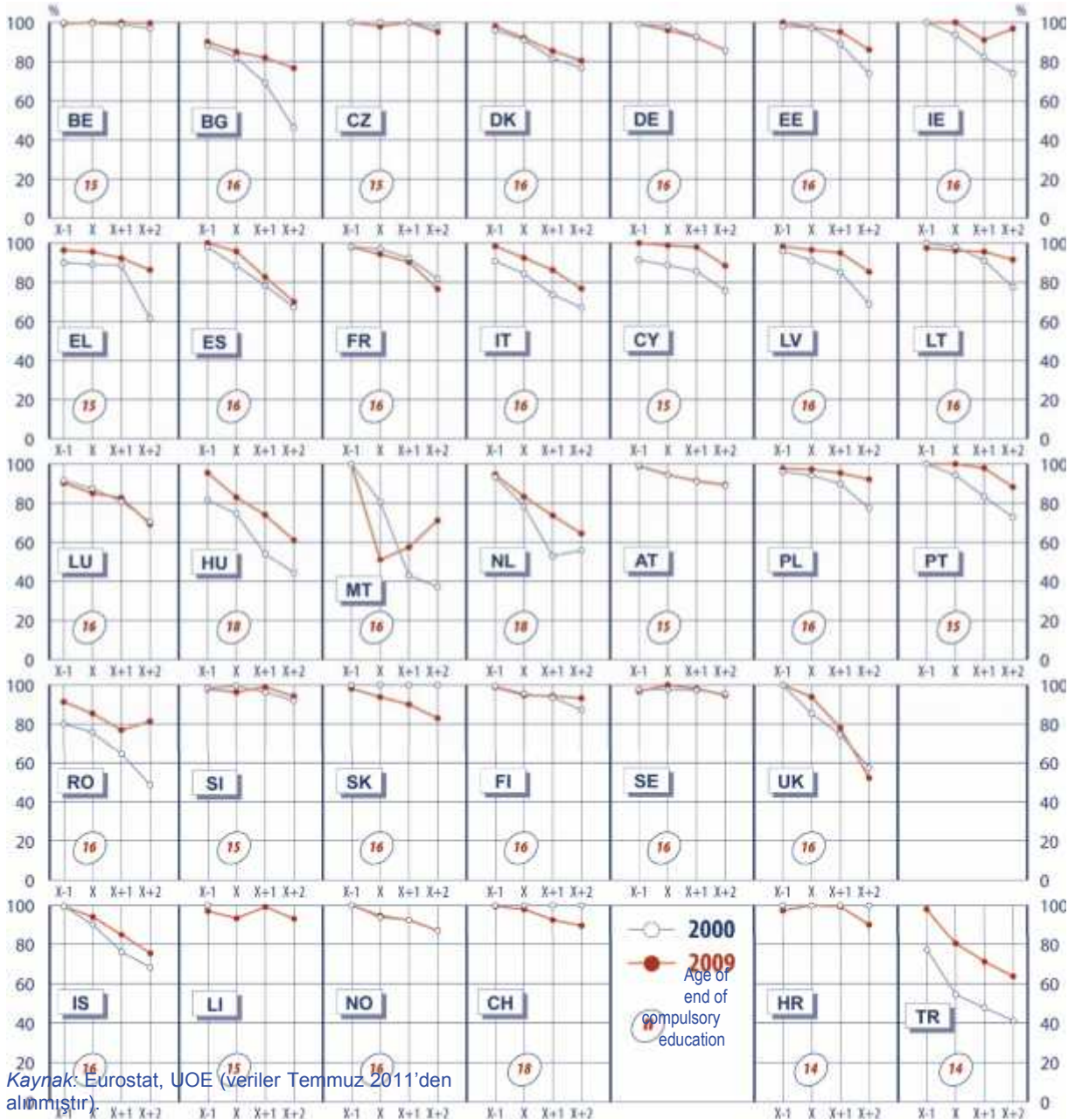
ZORUNLU-EĞİTİM SONRASI KATILIM ORANLARI SON ON YILDA ARTTI YA DA AYNI KALDI

Son on yılda, zorunlu-eğitim sonrası katılım oranları arttı veya Avrupa ülkelerinin çoğunda sabit kaldı. 2000 ve 2009 yıllarındaki katılım oranları karşılaştırıldığında, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Litvanya, Slovenya ve İsveç'te 2000 yılında gözlenen özellikle yavaş gerilemenin 2009 yılında sabit kaldığı görülebilir. Ayrıca, Almanya, Finlandiya ve Norveç gibi ülkeler de, zorunlu eğitimin sonundaki bir ya da iki yılda %90'dan fazla katılım oranı tutturdu. Diğer yandan, Estonya, İrlanda, Yunanistan, Kıbrıs, Letonya, Polonya ve Portekiz (2009 yılından itibaren zorunlu yaş 18 yıla çıkarılmıştır) hatırı sayılır bir ilerleme yapmış ve bugün zorunlu eğitimden sonraki birinci yıl sonunda %90'dan fazla katılıma ulaşmıştır.

Son olarak, Bulgaristan, Malta ve Romanya, 2000 yılında, zorunlu eğitim sonrası bir ve iki yılda en düşük katılım oranı olan üç ülke, son on yılda en ilgili gelişmeye sahip ülkeler arasında yer almakta, ancak 2009 yılında, zorunlu eğitim sonrası birinci yılda, katılım hala %80'den azdır. Zorunlu eğitimin sonu 18 yaş ve yükseköğretim programlarına mümkün olan tek geçiş olduğundan Macaristan bu bakımdan özel bir durumdur.

Son on yıl boyunca İspanya, Fransa, Lüksemburg, Birleşik Krallık ve İzlanda'daki katılım değişmemiş ve hiçbir önemli iyileşme görülmemiştir. Tüm bu ülkelerde, zorunlu eğitim sonrası iki yılda, katılım oranı, katılımın sadece %52 olduğu Birleşik Krallık'ta, önemli bir azalma ile %60 ila %80 arasına düşmüştür.

Şekil C7: Zorunlu eğitimden sonra katılım oranları eğilimleri 2000-2009

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Bu gösterge zorunlu eğitimin sonunda her bir ülkedeki (bütün ISCED düzeylerinde) eğitime kayıt oranlarını göstermektedir. Bütün tam zamanlı ve yarı zamanlı öğrenciler dahil edilmiştir, tablo insan sayılarını göstermektedir.

Okula kayıtlarla ilgili verinin toplanması kurumların sahipliğine bakılmaksızın ulusal eğitim sistemlerini kapsamaktadır. Nitelik kazandırmaya yönelik ve standart eğitim programlarına benzer veya standart eğitim programlarının kapsamına benzer konuları kapsayan yetişkin eğitim programlarının yanı sıra bütün standart eğitim programları veriye dahil edilmiştir. Bütün özel eğitim programları dahil edilmiştir. Tamamen iş bazlı ve resmi eğitim makamının denetimi olmayanlar hariç olmak üzere bütün çıraklık eğitim programları dahil edilmiştir.

Ülkeye özel notlar

Yunanistan: Veriler 2008 yılındandır.

Portekiz: 2009/10 akademik yılından bu yana, Portekiz, zorunlu eğitim süresini 18 yaşına kadar arttırmıştır.

TÜM 20-22 YAŞINDAKİLERİN ÜÇTE BİRİ YÜKSEKÖĞRETİMDEDİR VE HEMEN HEMEN BÜTÜN ÜLKELERDE KIZLAR ERKEKLERDEN SAYICA FAZLADIR

Yükseköğretime katılma oranı, ilgili nüfusun yaş grubuna ve öğrencilerin eğitime devam etmelerini sağlamalarına olanak sağlayan bir ortaöğretim belgesi almak için teorik yaşa bağlıdır. 2009 yılında, AB düzeyinde, 18 yaşındaki erkeklerin yaklaşık %13'ü ve kızların %19'u yükseköğretimde idi. Katılım oranları, 20 yaşında erkek ve kız nüfuslarında kendi doruklarına, sırasıyla yaklaşık %30 ve %42'ye, ulaştı. 24 yaşından sonra, katılım oranları, 35-39 yaş grubu için, erkeklerde yılda sadece %2'ye, kızlarda %2.5'e düştü.

Eğitim sistemleri bakımından ulusal farklılıklar ve özellikle de gençlerin liseden yükseköğretim düzeyine transferinin yanı sıra ilk eğitim derecesinin süresi, katılım oranlarında önemli dalgalanmalara neden olur. Böylece, Belçika, İrlanda, Yunanistan, İspanya, Fransa, Portekiz ve Birleşik Krallık'ta, 18 yaşındaki erkeklerin %20'den fazlası ve kızların %30'dan fazlası yükseköğretime katılmıştı. Türkiye'de, kız ve erkek oranları dengeliydi ve yaklaşık %23 civarında idi. 18 yaşında kız katılım oranının, %44 ile, tepe yaptığı tek ülke Kıbrıs idi.

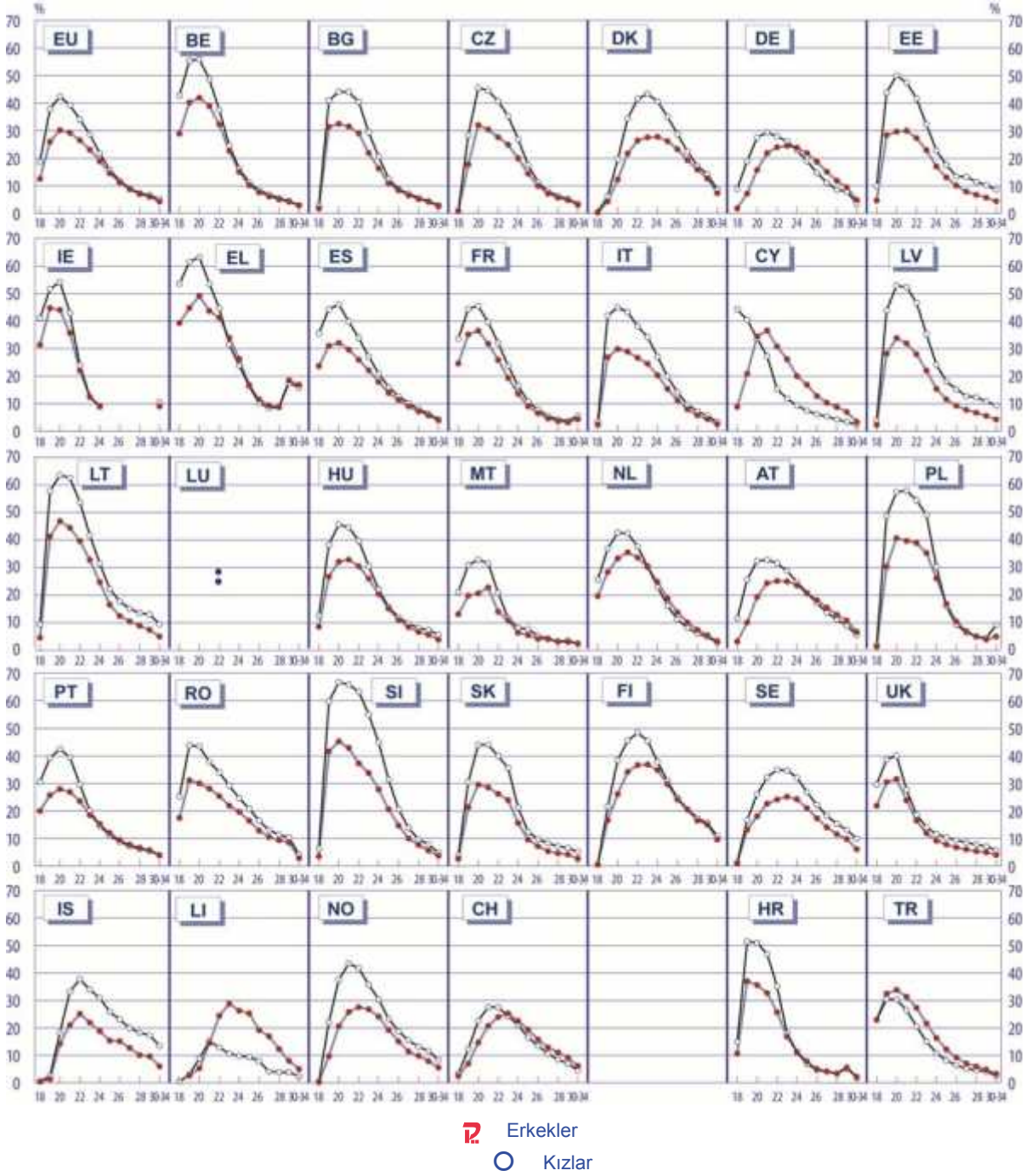
Yelpazenin diğer ucunda, yükseköğretime katılım oranı, hala Avusturya ve İskandinav ülkelerinde (Danimarka, Finlandiya, İsveç, İzlanda ve Norveç) 28 yaşındaki kız ve erkek nüfusunun %10'u aşmaktadır. İrlanda, Yunanistan ve İskandinav ülkelerinde, 30-34 yaş arasındaki nüfusun %5'inden fazlası halen yükseköğretimdedir.

Belçika, İrlanda, Fransa, Portekiz, Birleşik Krallık, Hırvatistan veya Türkiye gibi ülkelerde, katılım oranı 20 yaşından sonra sert bir şekilde düşer ve 24 yaşındaki nüfusun %20'den azına karşılık gelir. Finlandiya'da 24 yaşındaki tüm nüfusun %30'dan fazlası ve Danimarka, Slovenya, İsveç, İzlanda ve Norveç'te 24 yaşındakilerin aynı oranı hala yükseköğretimde kayıtlıdır. Diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında, İskandinav ülkelerinde, bu oran 24 yaş ve üzeri nüfus için nispeten yüksek düzeyde kalır. Yunanistan, Fransa ve Polonya, katılım oranları 28-30 arasında en düşük noktasına ulaştıktan sonra tekrar yükselen ülkelerdir.

Yaşa göre, kız ve erkeklerin yükseköğretime katılım oranları pek çok ülkede benzer bir yol izlemektedir. Hemen her yerde, Almanya, Hollanda, Avusturya, Lihtenştayn ve İsviçre dışında, genç kız ve erkeklerin oranı en yüksek düzeyine aynı yaşta ulaşmaktadır. Bu beş ülkede erkekler arasındaki katılım en yüksek noktaya kızlardan iki yıl sonra erişmektedir. Bunun nedenlerinden birisi erkeklerin askerlik veya kamu hizmetlerini tamamlama yükümlülükleridir (her iki mecburi görevin de bulunmadığı Hollanda ve Lihtenştayn hariç).

18-39 yaşları arasında, kızların katılım oranları genelde erkeklerden daha yüksektir, bu fark, özellikle Baltık Ülkeleri, Polonya, Slovenya ve Hırvatistan'da çok belirginken Almanya, Fransa, Hollanda, Avusturya, Birleşik Krallık, İsviçre ve Türkiye'de çok fark yoktur. Erkeklerle kız arasındaki katılım oranları farkları, neredeyse varolmayan bir noktaya gelip yaş ile birlikte azalmaktadır.

Şekil C8: Yaş ve cinsiyete göre yükseköğretime katılım oranları (ISCED 5 ve 6), 2009

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Acıklavıcı not

Belirli yaştaki veya belirli yaş gruplarındaki kız ve erkek öğrenciler toplam nüfusta karşılık gelen yaş veya yaş gruplarındaki erkek ve kız sayısına bölünmektedir. ISCED 5. ve 6. düzeylerdeki bütün (tam ve yarı zamanlı) öğrenciler dahildir.

Ülkeye özel notlar

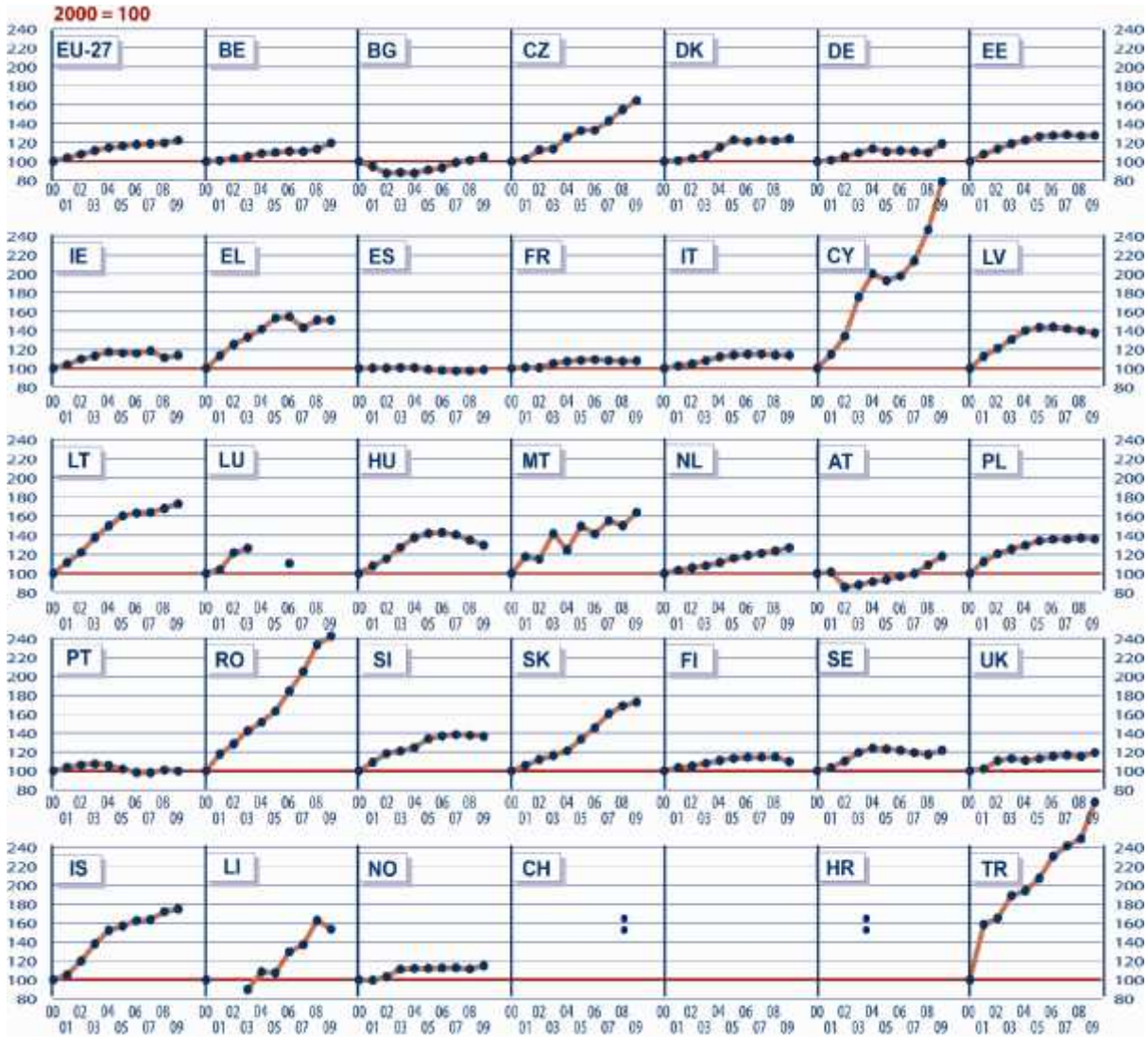
Yunanistan: Veriler 2008 yılındandır.

Almanya, Romanya ve Slovenya: Veriler ISCED 6'yı hariç tutmaktadır.

ÇOĞU ÜLKEDE, YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN SAYISI 2000'DEN 2009'A KADAR ARTMIŞTIR

2000-2009 döneminde, AB-27'de ortalama olarak, yükseköğretimdeki öğrenci nüfusu, 2009 yılında neredeyse 19.5 milyon kişiye ulaşarak, yaklaşık %22 (yıllık %2.7 büyüme oranı) civarında artmıştır.

Şekil C9: Yüksek öğretimdeki (ISCED 5 ve 6) öğrenci sayıları için endeksteki eğilimler, 2000-2009

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Yıllık büyüme endeksi, ilgili yılın öğrenci sayısını 2000 yılındaki öğrenci sayısına bölerek ve çıkan sonucu 100 ile çarpılarak hesaplanmıştır. ISCED 5 ve 6'nın bütün tam zaman ve yarı zamanlı öğrencileri dahil edilmiştir.

2000 = 100 Lihtenştayn'ın (2002) durumu hariç olmak üzere.

Ülkeye özel notlar

Almanya: Veriler ISCED 6'yı hariç tutmaktadır.

Yunanistan: Veriler 2008 yılındandır. Kapsamdaki değişim 2005 yılındandır.

İspanya: Kapsamdaki değişim 2005 yılındandır.

Slovenya: 2000-2004 verileri, ISCED 6'yı hariç tutmaktadır.

Romanya: 2000-2004 verileri, ISCED 6'yı hariç tutmaktadır.

Lihtenştayn: Yurtdışında (sınır ötesi) okula giden öğrenciler dahil edilmemiştir. Bu, ISCED 3, 4, ve 5 düzeylerinde meslek okullarının %100'ünü ve ISCED 5 ve 6 düzeylerinin %90'ına kadarını yapmaktadır.

Öğrenci sayısında artış, İspanya ve Portekiz dışında, Avrupa genelindeki bütün ülkelerde tespit

edilmiştir. Bu iki ülke, sırasıyla %1.5 ve %0.2'lik küçük bir azalma kaydetmiştir. Kıbrıs ve Türkiye'de, öğrenci sayısı hemen hemen üç kat artarken Romanya'da, rakam neredeyse iki katına çıktı. Bu göstergenin daha net bir resmini görmek için, yükseköğretime başlayan katılımı birlikte görüntülemek önemlidir. Böylece, 2000 yılında, Yunanistan ve Finlandiya'nın yanısıra, İspanya da en yüksek yükseköğretim öğrenci (ISCED 5 ve 6) yüzdesine sahip ülkeyken Portekiz'deki katılım, AB ortalamasını yüzde 2 puanla aştı. Buna karşılık, aynı yıl, Kıbrıs ve Romanya, AB-15 ortalamasının altında yüzde 8 ve 5 puan arasında yer alan bir katılım kaydetti. Benzer durum, katılımın AB-27 ortalamasından yüzde 4.6 puan daha düşük olan Türkiye'de, 2003 yılında, bulundu.

2000 ve 2009 yılları arasında, yükseköğretimdeki öğrenci sayısının (ISCED 5 ve 6) büyüme oranı, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, üç Baltık ülkesi, Yunanistan, Macaristan, Malta, Hollanda, Polonya, Slovenya, Slovakya, İzlanda ve Lihtenştayn olmak üzere, AB-27 ortalamasından daha fazlaydı. Diğer taraftan, Belçika, Almanya, Fransa, Lüksemburg, İsveç ve Birleşik Krallık'ta, hem başlangıç katılımı hem de öğrenci sayısının büyüme oranı, buna karşılık gelen AB-15 ve AB-27 ortalamasının altındaydı.

Çoğu Avrupa ülkesinde, en yüksek yıllık büyüme oranı, 2000 ve 2005 yılları arasında meydana gelmiştir. Bununla birlikte, Bulgaristan, Romanya, Slovakya ve Lihtenştayn'da, en büyük artış, 2005-2007 yılları arasında olurken Çek Cumhuriyeti, Almanya, Kıbrıs ve Avusturya'da, öğrenci sayısındaki en büyük yıllık artış 2007 ile 2009 yılları arasında olmuştur.

Birçok ülkede, 2000 ve 2009 yılları arasında, öğrenci sayısındaki artış sabit değildi. Böylece, önemli bir düşüş, referans döneminin ilk beş yılında, Bulgaristan (yaklaşık %9) ve Avusturya'da (yaklaşık %6), 2005 ve 2007 yılları arasında, Yunanistan (yaklaşık %10) ve İsveç'te (%4'e yakın) ve referans döneminin son iki yılında, İrlanda, Letonya ve Finlandiya (%4.5'ten fazla) ve Macaristan'da (yaklaşık %11) kaydedilmiştir.

ÇOĞU ÜLKEDE, TAM ZAMANLI YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMINA KATILIM ÖĞRENCİLERİN YAŞIYLA BİRLİKTE DÜŞER

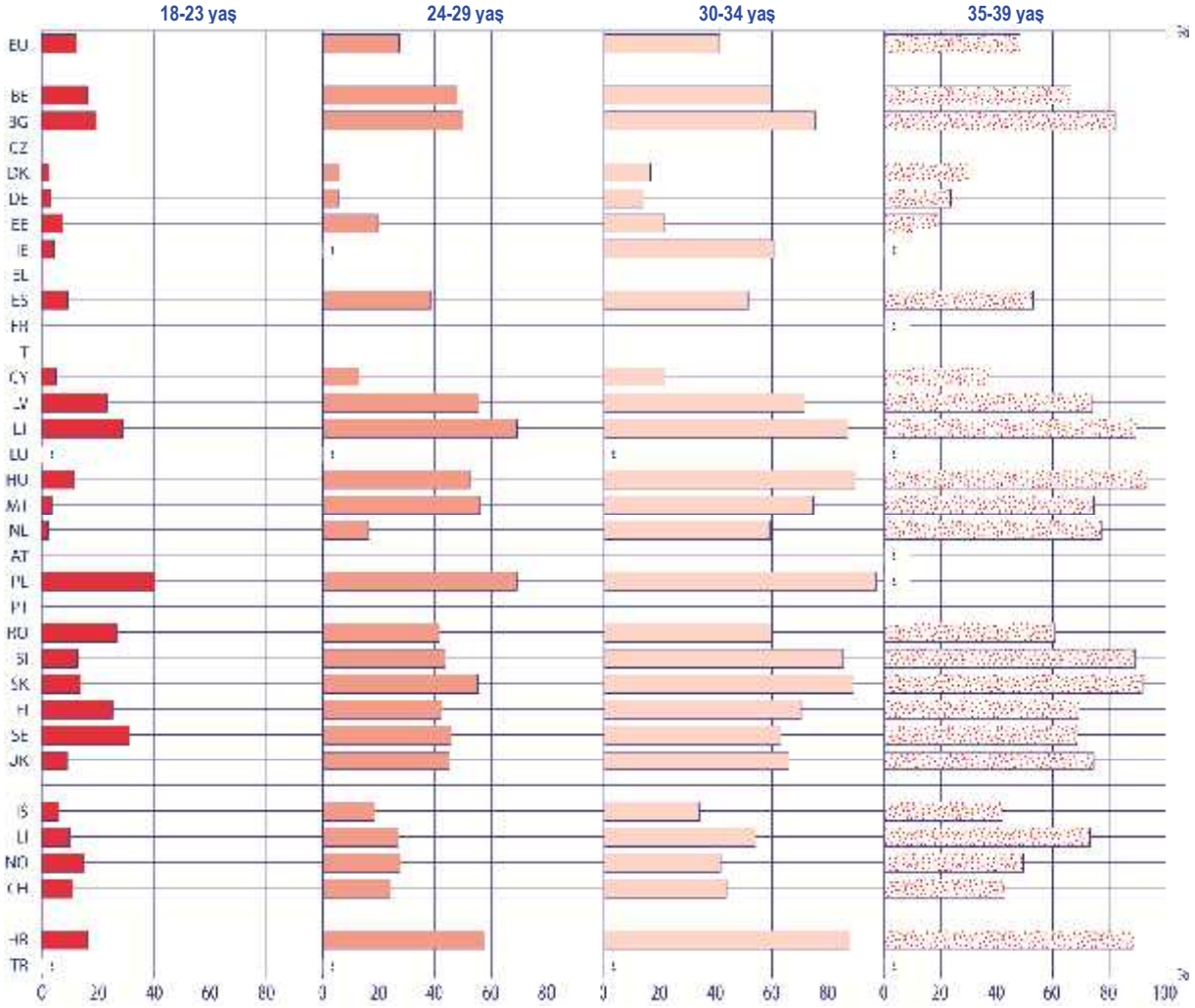
Yükseköğretimdeki tam zamanlı ve yarı zamanlı öğrencilerin dağılımı, bir ülkeden diğerine değiştiği gibi bir yaş grubundan diğerine de değişir. 2009 yılında, Avrupa'da 18-23 yaş gruplarındaki tüm öğrencilerin yaklaşık %88'i tam zamanlı öğrenci idi. 24-29 yaş grubunda yaklaşık %73 idi ve sırasıyla 30-34 ve 35-39 yaş grubu içinde sadece yaklaşık %59 ve %51 idi.

Aynı yıl, çoğu Avrupa ülkesinde, tam zamanlı yükseköğretim programına katılım, öğrencilerin yaşlarıyla birlikte azalmıştır. İstisnalar, 35-39 yaş grubunun tam zamanlı programa katılımının 30-34 yaş grubuna oranla 2.7 puan daha yüksek olduğu Estonya'da bulundu. Malta, Finlandiya ve İsviçre'de, bu farklılıklar yüzde 1 puandan daha az kaldı. Buna ek olarak, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Fransa, İtalya ve Portekiz gibi ülkelerde, burada analiz edilen her yaşta tüm öğrenciler, tam zamanlı programa kayıtlıydı.

Belçika, İspanya, Letonya, Litvanya ve Malta'da, yarı zamanlı öğrencilerin katılımında yüzde 30 puanlık ve daha fazla bir artış, 18-23 yaş grubundan 24-29 yaş grubuna geçerken tespit edildi. Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Slovenya, Slovakya, Birleşik Krallık ve Hırvatistan'da, 18-23 yaş grubundan 24-29 yaş grubuna geçişin yanısıra, 24-29 yaş grubundan 30-34 yaş grubuna geçerken yüzde 25 puandan

daha fazla önemli artış tespit edilmişti.

● **Şekil C10:** Yükseköğretimde yarı zamanlı öğrencilerin yaşa göre dağılımı (ISCED 5 ve 6), 2009

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
18-23 yaş	12.4	16.2	19.2	0.0	2.5	3.0	7.5	4.3	0.0	9.1	0.0	0.0	4.9	23.2	28.7	:	11.4
24-29 yaş	27.3	47.9	49.9	0.0	5.9	5.5	19.8	:	0.0	38.7	0.0	0.0	13.1	55.5	69.3	:	52.4
30-34 yaş	41.4	59.8	75.4	0.0	16.6	14.2	21.8	60.6	0.0	51.4	0.0	0.0	21.9	71.4	86.8	:	89.8
35-39 yaş	48.5	66.6	82.2	0.0	30.2	23.7	19.1	:	:	53.0	:	0.0	37.2	74.2	89.6	:	93.2
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
18-23 yaş	3.4	2.1	0.0	40.3	0.0	26.8	12.7	13.6	25.2	31.1	9.0	5.9	10.0	14.8	11.1	16.2	:
24-29 yaş	56.0	16.3	0.0	69.2	0.0	41.6	43.6	55.3	42.2	45.7	45.1	18.6	26.8	27.6	24.2	57.6	:
30-34 yaş	74.7	59.4	0.0	97.2	0.0	59.6	85.2	89.1	70.4	63.1	65.9	34.1	54.1	41.6	43.8	87.6	:
35-39 yaş	74.6	77.3	:	:	0.0	60.8	89.4	92.0	69.5	68.7	74.4	42.2	73.2	49.5	42.8	89.0	:

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

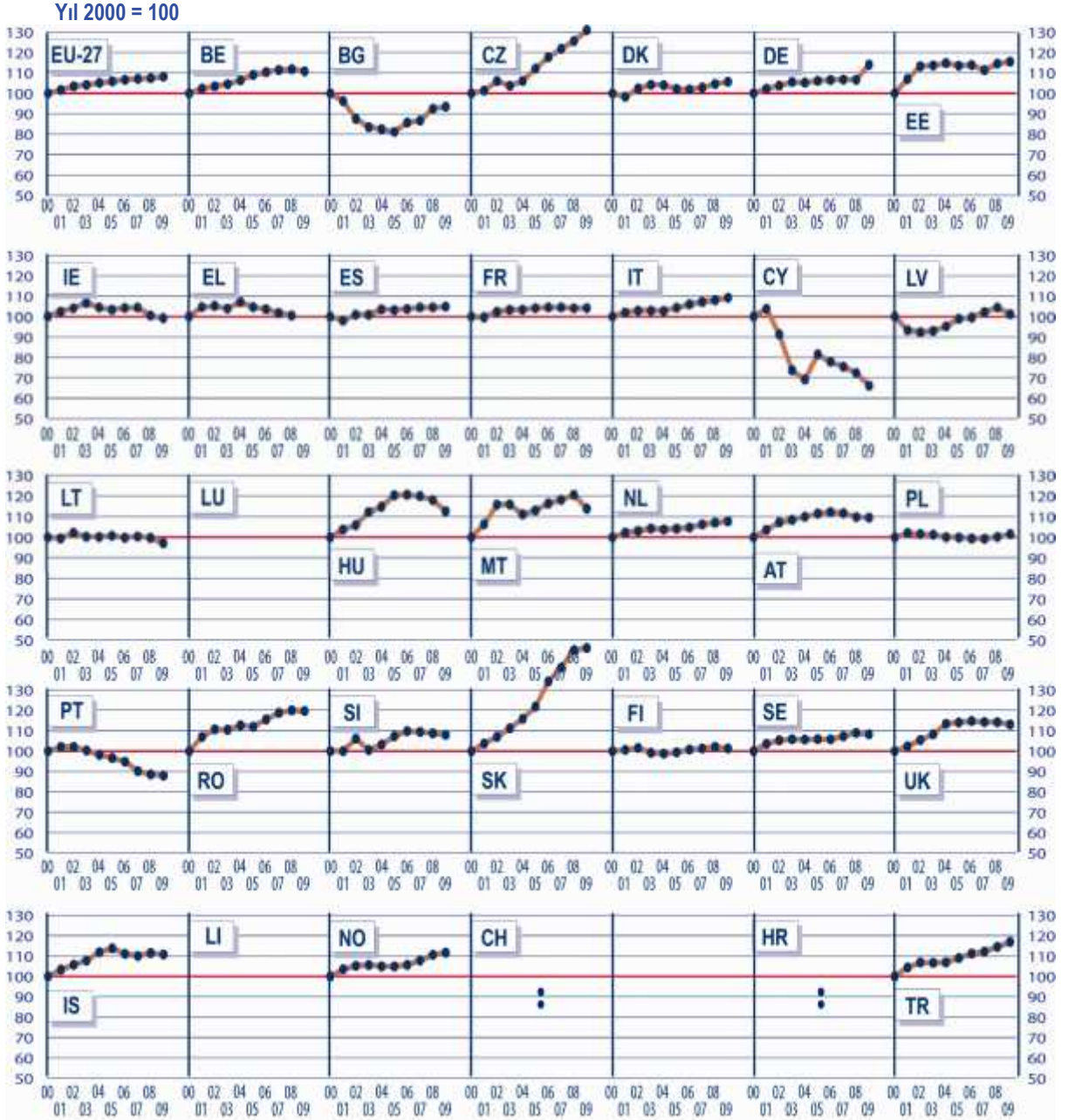
Acıklayıcı not

Bir ülkeden diğerine, yarı zamanlı öğrencilerin sayısını bildirirken pek çok farklılık oluşabilir. Bundan dolayı, veriler her zaman karşılaştırılamayabilir.

ÇOĞU ÜLKEDE YÜSEKÖĞRETİMDE GİTTİKÇE ARTAN SAYIDA KIZ ÖĞRENCİ

2009 yılında, Avrupa Birliği'nde, ortalama olarak, yükseköğretime her yıl her 100 erkek için 124 kız kaydolmuştu. 2000 yılından bu yana, kız öğrenciler, sabit bir yıllık artış oranı ile, neredeyse %10 oranında artmıştır.

- Şekil C11: Yükseköğretime kaydolan kız öğrencilerin erkek öğrencilerle karşılaştırıldığında endeksteki eğilimler (ISCED 5 ve 6), 2000-2009

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

ISCED 5. ve 6. düzeylerdeki tüm (tam zamanlı ve yarı zamanlı) öğrenciler dahil edilmiştir. Yüksek öğrenime kaydolan her 100 erkeğe karşılık gelen kız sayısının oranı, kaydolan kız öğrencilerin sayıları karşılık gelen erkek öğrenci sayısına bölünmesi ve sonucun 100'le çarpılması ile bulunur. 2000 yılı, 100'ün başlama endeksi olmuştur.

Almanya, Yunanistan (2008 verileri), Hollanda ve İsviçre’de, kızların ve erkeklerin dağılımı oldukça dengelidir. Diğer tüm ülkelerde, yükseköğretime kayıtlı her 100 erkek için 115’ten fazla kız vardı. En yüksek kız katılımı, her 100 erkek için 150 kızın kayıtlı olduğu Estonya, Letonya, Slovakya, İsveç, İzlanda ve Norveç’te görülebilir.

Diğer yandan, Kıbrıs ve Lihtenştayn’da, yükseköğretim öğrencileri arasında kızların payı, öğrencilerin çoğu yurtdışında eğitim aldığından ve ülke içindeki imkanlar oldukça sınırlı olduğundan, nispeten düşüktür. Son olarak, Türkiye’de, yükseköğretime her 100 erkek için 77 kız kaydolmuştur, incelenen bütün ülkeler içerisindeki en düşük oran. Bununla birlikte, Türkiye’deki kız katılımı, 2000-2009 döneminde, %17’lik artışla, en aktif artışlardan biri olmuştur

Ülkelerin çoğunda, yükseköğretimde daha fazla kız olduğunun açık bir eğilimi 2000 yılından itibaren görülebilir. Bu katılımın en önemli artışı, Çek Cumhuriyeti (99’dan 130’a), Romanya (107’den 128’e) ve Slovakya’da (101’den 153’e) görülmüştür. %13 ila %15’lik kız katılım artışı, Almanya, Estonya, Macaristan, Malta ve Birleşik Krallık’ta da görülebilir.

Kıbrıs dışında, Bulgaristan (-%7) ve Portekiz (-%12), yükseköğretime kız kaydının bugün 2000 yılından daha az olduğu diğer ülkelerdir.

Yükseköğretimde kızların çok sayıda temsilinin, her 100 mezun erkek için kız mezunların sayısı üzerinde açıkça bir etkisi vardır (bakınız Şekil G4).

FINANSMAN

AB-27, GSYİH'SİNİN YAKLAŞIK %5'İNİ EĞİTİME HARCAMAYA DEVAM ETMEKTEDİR

2008 yılında, eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının oranı, Avrupa ülkelerinin pek çoğunda GSYİH'nin %5'inden fazla idi. Danimarka, Kıbrıs ve İzlanda %7 gibi en yüksek orana sahipken Belçika ve Malta'nın yanısıra diğer İskandinav ülkelerinde %6'dan fazla idi. Buna karşılık, Slovakya ve Lihtenştayn'da, kamu harcamaları, GSYİH'nin %4'ünden daha azına karşılık gelmişti.

2001-2008 döneminde, AB-27'de eğitim için verilen GSYİH'nin genel oranı %5 civarında sabit kalmıştır. Bu istikrarlı Avrupa ortalaması, dönemde önemli değişimler yaşayan bazı ülkeler arasındaki farklılıkları gizlemektedir. Bulgaristan, Kıbrıs ve İzlanda'da, eğitime ayrılan GSYİH oranı, 2001 ve 2008 yılları arasında %20'nin üzerinde ve aynı dönemde Malta ve İrlanda'da %30'un üzerinde artmıştır. Ayrıca Birleşik Krallık'ta da önemli bir büyüme - %10'un üzerinde - olmuştur. Ayrıca, GSYİH yüzdesi olarak eğitime ayrılan toplam kamu harcamalarının AB-27 düzeyinde sabit kalmasına rağmen, öğrenci başına birim maliyet de öğrenci veya öğrenci başına eğitim yatırımının arttığını önererek artmıştır (bakınız Şekil D2).

2001-2008 şekillerindeki istikrar da eğitimin farklı düzeylerine ilişkin yapılan harcama arasındaki eşitsizlikleri gizler. Harcamalar, 2001-2008 döneminde GSYİH oranı olarak okul-öncesi eğitim ve yükseköğretime %5 oranından daha fazla artmıştır. Buna karşılık, ortaöğretim harcamaları hafifçe azalmıştır.

Eğitim düzeyine göre yapılan kamu harcamaları, ülkeden ülkeye kısmen farklılık gösterir, çünkü her eğitim düzeyinin uzunluğunu; zorunlu eğitimin toplam uzunluğunu (bakınız Şekil B2); ve zorunlu eğitim sonrasına katılım oranlarını (bakınız Şekil C6 ve C7) içererek eğitim sistemlerindeki yapısal farklılıklardan etkilenmiştir. Etkiye sahip diğer faktörler, değişimler okul/öğrenci nüfusu doğrultusunda işlediğinden okul-öncesi eğitimden yukarıya doğru sırayla eğitimin her düzeyini etkileyen, demografik değişimleri içerir (bakınız Şekiller A1-4). Ayrıca, birçok ülkedeki verileri yorumlarken dikkatli olunmalıdır, çünkü eğitim düzeyine göre yapılan tam harcamaları analiz etmek her zaman mümkün değildir.

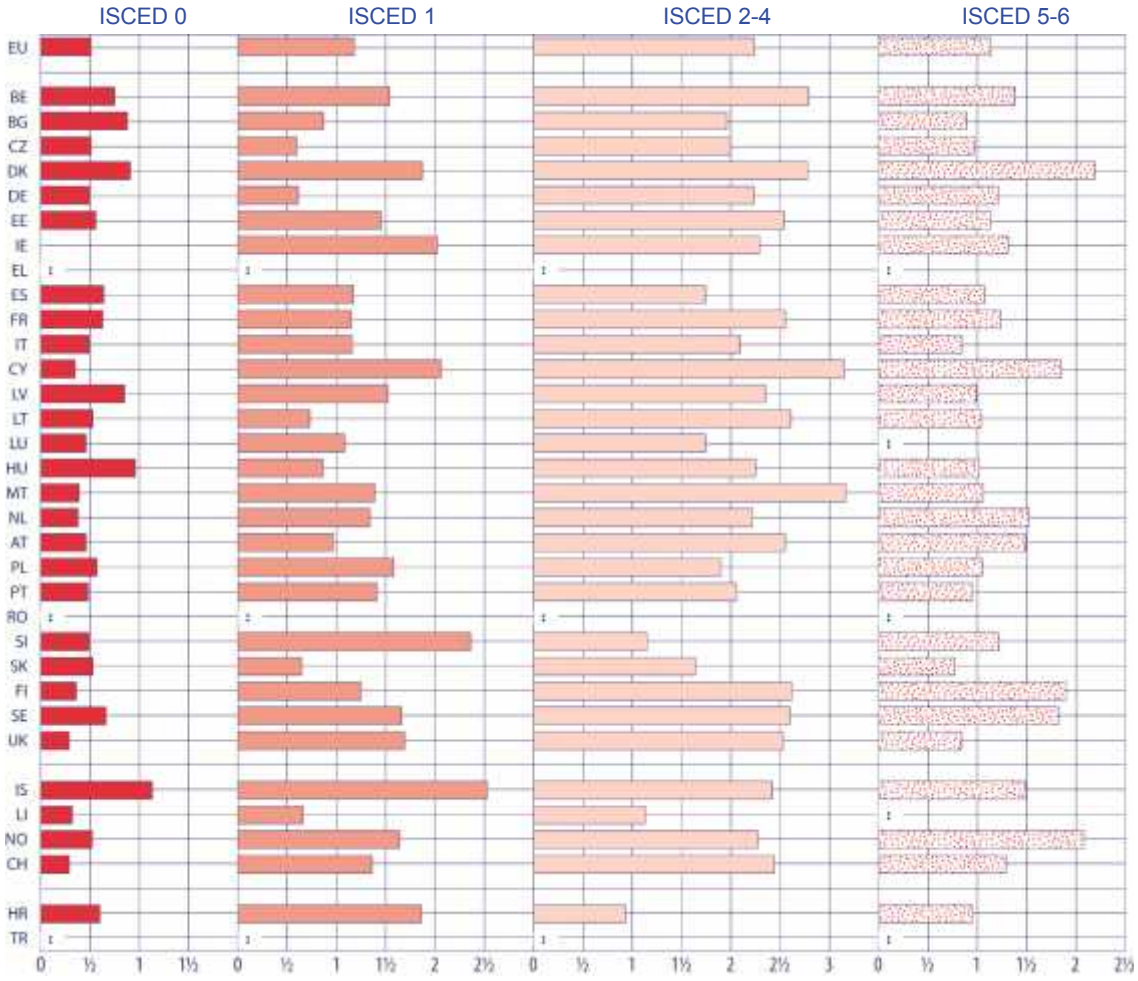
Neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde, ortaöğretime ayrılan toplam kamu harcamaları, diğer eğitim kademelerine yapılan harcamalardan daha fazla oranda bir GSYİH'yi temsil etmektedir, ancak herhangi bir ülkedeki azami oran, %3.2 (Kıbrıs ve Malta)'dir. İspanya, Polonya, Slovakya, Lihtenştayn ve Hırvatistan'da, GSYİH'nin %2 altındadır. İlköğretime yapılan toplam kamu harcamaları, %2.5 doruğuna çıktığı Kıbrıs ve İzlanda dışında, genel olarak GSYİH'nin %2'den daha azıdır.

Avrupa düzeyinde (AB-27), ilköğretim ve yükseköğretime yapılan harcamayla temsil edilen GSYİH oranı, hemen hemen aynıdır (sırasıyla %1.1 ve %1.2). Ancak, öğrenci başına birim maliyet, yükseköğretim düzeyinde, ilköğretim düzeyinde olduğundan çok daha yüksektir (bakınız Şekil D3).

Yükseköğretime verilen GSYİH oranı, %0.8 den %2.2'ye kadar değişerek, ülkeden ülkeye önemli derecede farklılık göstermektedir. Sadece Danimarka ve Norveç %2'yi aşar.

Şekil D1: Eğitim düzeyine göre yapılan toplam kamu harcamalarının (ISCED 0-6) GSYİH olarak yüzdesi, 2008

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 0-6	5.1	6.5	4.6	4.1	7.8	4.6	5.7	5.6	:	4.6	5.6	4.6	7.4	5.7	4.9	:	5.1
ISCED 0	0.5	0.8	0.9	0.5	0.9	0.5	0.6	0.0	:	0.6	0.6	0.5	0.4	0.9	0.5	0.5	1.0
ISCED 1	1.2	1.5	0.9	0.6	1.9	0.6	1.5	2.0	:	1.2	1.2	1.2	2.1	1.5	0.7	1.1	0.9
ISCED 2-4	2.2	2.8	2.0	2.0	2.8	2.2	2.5	2.3	:	1.7	2.6	2.1	3.2	2.4	2.6	1.7	2.3
ISCED 5-6	1.1	1.4	0.9	1.0	2.2	1.2	1.1	1.3	:	1.1	1.2	0.8	1.9	1.0	1.0	:	1.0
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
ISCED 0-6	6.0	5.5	5.5	5.1	4.9	:	5.2	3.6	6.1	6.7	5.4	7.6	2.1	6.5	5.4	4.3	:
ISCED 0	0.4	0.4	0.5	0.6	0.5	:	0.5	0.5	0.4	0.7	0.3	1.1	0.3	0.5	0.3	0.6	:
ISCED 1	1.4	1.3	1.0	1.6	1.4	:	2.4	0.7	1.3	1.7	1.7	2.5	0.7	1.6	1.4	1.9	:
ISCED 2-4	3.2	2.2	2.6	1.9	2.1	:	1.2	1.6	2.6	2.6	2.5	2.4	1.1	2.3	2.4	0.9	:
ISCED 5-6	1.1	1.5	1.5	1.1	1.0	:	1.2	0.8	1.9	1.8	0.8	1.5	:	2.1	1.3	1.0	:

Kaynak: Eurostat, UOE ve ulusal hesaplar istatistikleri (veriler Haziran 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Genel olarak, kamu sektörü eğitim harcamalarını, mevcut ve sermaye harcamalardan doğrudan sorumlu olmak (okulların doğrudan kamu tarafından finanse edilmesi), veya öğrencilere ve ailelerine mali destek vererek (kamu bağışları ve kredileri) ve özel sektör veya kar amacı gütmeyen kuruluşların eğitim faaliyetlerini sübvans ederek (hane halkı veya firmalara transferler) finanse etmektedir. Eğitim kurumlarının kamu kesimi tarafından doğrudan finansmanı ve hane halklarına veya firmalara yapılan transferler toplam kamu eğitim harcamalarına dahil edilmiştir.

Ülkeye özel notlar

AB: Tahmini rakamlar.

Belçika: Yerel yönetimlere transferler hariçtir.

Danimarka: Harcamalar, bağımsız özel kurumları içermez. ISCED 4 harcamaları, kısmen ISCED 5-6 harcamalarına dahildir. Araştırma/geliştirme harcamaları ISCED 5-6 için geçerli değildir.

İrlanda: ISCED 1 için yerel yönetim düzeyinde kamu kurumları için bir fon bulunmamaktadır.

İrlanda, İspanya ve Portekiz: Yan hizmetler için harcamalar, ISCED 0-6 için geçerli değildir.

Kıbrıs: Yurt dışında okuyan öğrenciler için mali yardım içerir.

Lüksemburg: Yan hizmetler için harcamalar, ISCED 1 veya ISCED 2-4 için mevcut değildir. ISCED 4 için harcama mevcut değildir.

Macaristan: Kamu kaynaklarından gelen öğrenci kredileri, ISCED 5-6 için geçerli değildir.

Malta: Özel kuruluşlara yapılan kamu transferleri, ISCED 1-6 için geçerli değildir.

Polonya: Okul-öncesi eğitim düzeyinde bakım harcamalarını içermektedir.

Portekiz: Atfedilen emeklilik harcamaları mevcut değildir. Eğitim için hükümetlerarası transferler mevcut değildir. Kamu kaynaklarından gelen öğrenci kredileri mevcut değildir. Özel kuruluşlara yapılan kamu transferleri, ISCED 0 için mevcut değildir. Yerel yönetim düzeyindeki harcamalar, ISCED 0-4 için geçerli değildir. Hane dışındaki özel kuruluşlara yapılan kamu transferleri, ISCED 1-4 için geçerli değildir. Yan hizmetler için yapılan harcamalar, ISCED 0 ve ISCED 5-6 için mevcut değildir.

Portekiz ve Norveç: Yan hizmetler için yapılan harcamalar ISCED 0 için mevcut değildir.

Slovenya: ISCED 2 harcamaları, ISCED 1 altında rapor edilir.

Slovakya: ISCED 0-1'deki burs ve diğer hibeler hariçtir. ISCED 2-4'de yerel yönetim düzeyinde ortaöğretim düzeyindeki haneye transferler hariçtir. ISCED 5B harcamaları, ISCED 3 altındadır.

Birleşik Krallık: 1 Nisan'dan 31 Mart'a kadar olan mali yıl için GSYİH'nin ayarlanması.

İzlanda: Yan hizmetler için harcamalar mevcut değildir. Araştırma/geliştirme harcamaları, ISCED 5-6 için mevcut değildir.

Lihtenştayn: Kamu kaynaklarından gelen öğrenci kredileri, ISCED 2-4 için geçerli değildir.

Norveç: Sadece Norveç anakara GSYİH'si göz önüne alındığında (açık deniz petrol ve uluslararası nakliye hariç), GSYİH yüzdesi olarak eğitim harcamaları 7.3'e çıkmıştır.

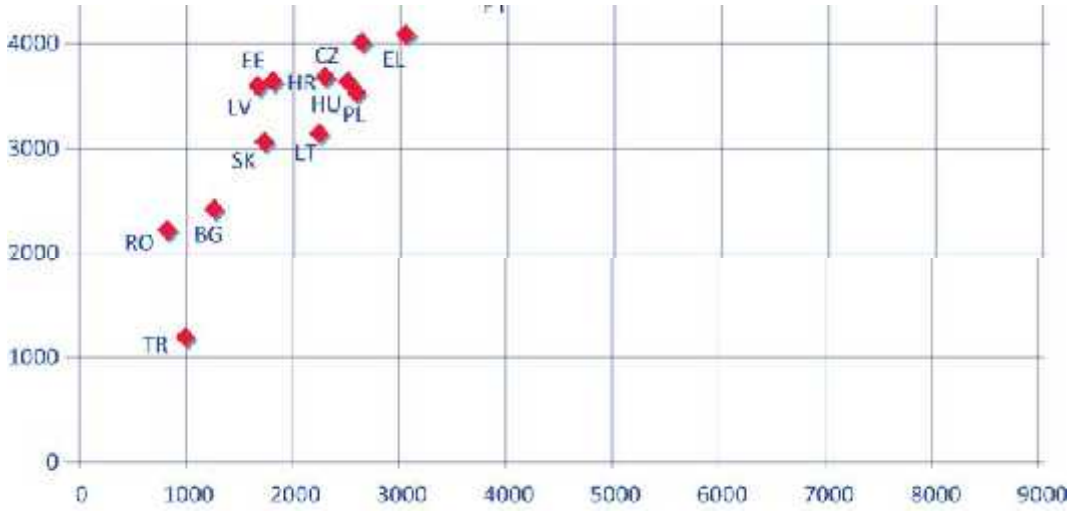
Hırvatistan: Özel kuruluşlara yapılan kamu transferleri mevcut değildir. Yerel hükümetten bağımsız özel kurumlara doğrudan yapılan harcamalar, ISCED 1-4 için geçerli değildir. ISCED 2 harcamaları, ISCED 1 altında rapor edilir. Bağımsız özel kurumlara doğrudan yapılan harcamalar, ISCED 5-6 için geçerli değildir.

ÖĞRENCİ BAŞINA YILLIK BİRİM MALİYET TOPLAMI 2000-2008 YILLARI ARASINDA NEREDEYSE TÜM AVRUPA ÜLKELERİNDE ARTMIŞTIR

Nominal bazda, öğrenci birim maliyeti, tüm Avrupa ülkelerinde artmıştır. Kamu kurumlarında öğrenci başına yıllık toplam birim maliyet, ortalama olarak, 2000 yılında, AB-27'de, 4 689 AVRO PPS (satın alma gücü standartı) idi ve 2008 yılı fiyatlarında, 6 288 AVRO PPS (sabit fiyatlarda, 2008 yılında, 5 430 AVRO PPS) idi. Bu durum, nominal olarak, öğrenci başına yıllık toplam birim maliyette, 2000 ve 2008 yılları arasında, %34'lük bir artışı temsil etmektedir. Bununla birlikte, 2000-2008 yıllarında fiyatların evrimi dikkate alındığında, öğrenci başına harcama artışı, sabit fiyatlarla, sadece %16 idi. Diğer tüm ülkelerde, öğrenci başına reel birim maliyet artmıştı: Çek Cumhuriyeti, İrlanda, Malta ve Slovakya'da, 1.5 faktör ve Kıbrıs'ta 1.7 faktör büyümüşü (2002 ve 2008 yılları arasında).

Şekil D2: Kamu eğitim kurumlarında (ISCED 0-6) öğrenci başına PPS AVRO (bin) olarak yapılan yıllık harcama eğilimleri, 2000 ve 2008 (sabit fiyatlar)

2000

	EU-27	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Ref. Yılları							2001		2000-2005						2005-2008	2001-2007	
2000	4689	5877	1244	2627	7108	4879	1796	4297	3033	4830	5899	5982	4508	1654	2227	9411	2495
2008 (d)	5430	7518	2419	4007	7564	5578	3638	6857	4084	6973	6358	6043	8609	3594	3141	11292	3632
2008	6288	8705	2801	4641	8759	6459	4213	7941	:	8074	7363	6997	9969	4162	3637	:	4206
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
Ref. Yılları				2003-2008		2000-2007	2003-2008						2002	2001-2008	2002-2008	2000-2004	
2000	3642	5502	:	2573	4118	808	5441	1716	5010	6272	4163	5758	7849	7788	7302	2282	982
2008 (d)	5900	6521	:	3527	4493	2220	5652	3061	6016	7017	5805	7330	7755	8893	8218	3680	1188
2008	6832	7552	:	4085	5203	:	6545	3545	6966	8126	6722	8488	8980	10298	9517	4261	:

2008(d) sabit 2000 fiyat düzeylerinde 2008'deki harcama değerleri

Kaynak: Eurostat, UOE ve ulusal hesaplar istatistikler (veriler Haziran 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not (Sekiller D2 ve D3)

Kamu kurumlarındaki öğrenci başına yıllık harcama, merkezi, bölgesel ve yerel yönetim, hane halkı ve diğer özel kuruluşlar (iş kesimi ve diğer kar amacı gütmeyen kuruluşların) tarafından, personel maliyeti, cari harcama ve sermaye harcaması üzerine öğrenci başına harcadıklarını ölçmektedir. Yıllık harcama personel harcamalarının yanı sıra cari harcamaları ve sermaye harcamalarını kapsamaktadır.

Gösterge, toplam yıllık harcamanın tam zamanlı eşdeğer öğrencilerin toplamına bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Yıllık harcama rakamları, ülkeler arasındaki fiyat farklılıklarını ortadan kaldırmak için Avro'ya (AVRO PPS) dayanan satın alma gücü standardına (PPS – bakınız Sözlükçe ve İstatistiksel Araçlar bölümü) dönüştürülmüştür. PPS 2008 rakamları, enflasyonun etkisini ortadan kaldırmak için 2000 fiyat düzeyine düşürülmüştür. Daha fazla bilgi için, bakınız "Sözlükçe ve İstatistiksel Araçlar" bölümü.

Ülkeye özel notlar

AB-27: Tahmini rakamlar.

Belçika: Kamu eğitim kurumlarına hane dışındaki özel kuruluşlardan yapılan ödemeler, 2008 yılında ISCED 1-4 için geçerli değildir. 2000 – Harcamalar, Almanca Konuşan Topluluğu hariç tutar ve eğitim kurumlarına hane dışındaki diğer özel kuruluşlardan yapılan ödemeler, Flaman Topluluğu'nda ISCED 1 ve ISCED 2-3 için mevcut değildir.

Danimarka: Araştırma/geliştirme harcamaları, 2005-2008 dönemi için mevcut değildir. ISCED 4 harcamaları, 2000-2002 için mevcut değildir.

Estonya: Referans yılları 2001 ve 2008'dir. Kamu kurumlarına uluslararası kuruluşlar ve diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemeler ve kamu eğitim kurumlarına hanelerden ve diğer özel kuruluşlardan yapılan ödemeler, 2008 yılı için geçerli değildir. Özel harcamalar, sadece kısmen 2001'e dahildir.

İrlanda: 2008 yılı için, kamu eğitim kurumlarına hane dışındaki özel kuruluşlardan yapılan ödemeler, ISCED 5-6 dışında mevcut değildir ve hükümetin yerel düzeyde doğrudan yaptığı harcamalar, ISCED 1 için mevcut değildir.

Yunanistan: Referans yılları, 2000 ve 2005'tir. Atfedilen emeklilik harcamaları 2000 için mevcut değildir.

İspanya: Kamu eğitim kurumlarına hane dışındaki özel kuruluşlardan yapılan ödemeler, ISCED 5-6 hariç, 2008 yılı için geçerli değildir. ISCED 5-6 araştırma/geliştirme harcamaları mevcut değildir.

Litvanya: ISCED 1 ve ISCED 2-3 (genel programlar): uluslararası kuruluşlar ve kamu eğitim kurumlarına uluslararası kuruluşlar ve diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemeler ve kamu eğitim kurumlarına özel kuruluşlardan yapılan ödemeler 2008 yılı için mevcut değildir.

Lüksemburg: Referans yılları 2001 ve 2007'dir. Yan hizmetler harcamaları, ISCED 4 ve ISCED 5-6 harcamaları, kamu eğitim kurumlarına uluslararası kuruluşlar ve diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemeler ve kamu eğitim kurumlarına hanelerden yapılan ödemeler, 2007 yılı için geçerli değildir. Atfedilen emeklilik harcamaları, ISCED 5-6'da mevcut değildir.

Malta: 2000 – Tam-zamanlı eşdeğer kayıt, tam-zamanlı kayıta ve yarı-zamanlı kayıta karşılık geldiği varsayılarak tahmin edilmektedir. 2005 yılından itibaren, eğitim konusundaki devlet harcamalarıyla ilgili tahminler, Bütçe Merkezi Hükümeti Muhasebe Sistemi Bölümü'nden gelen idari verilerle devlet bağımsız eğitim kurumlarının yıllık hesaplarından gelen verilerle desteklenmektedir.

Hollanda: Kamu eğitim kurumlarına hane dışındaki özel kuruluşlardan yapılan ödemelerle uluslararası kuruluşlarla diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemeler, 2008 yılında ISCED 1-4 için geçerli değildir.

Polonya: Referans yılları, 2003 ve 2008'dir. Kamu eğitim kurumlarına, uluslararası kuruluşlarla diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemelerle kamu eğitim kurumlarına hane dışındaki özel kuruluşlardan yapılan ödemeler mevcut değildir.

Portekiz: Atfedilen emeklilik harcamaları ve yerel yönetim düzeyindeki harcamalar, mevcut değildir (2008 yılında ISCED 5-6 hariç). Kamu eğitim kurumlarına, hane dışındaki özel kuruluşlar, uluslararası kuruluşlar ve diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemeler, ISCED 5-6 hariç, 2008 yılı için geçerli değildir. 2000 yılında, tam-zamanlı eşdeğer kayıt, tam-zamanlı kayıta ve yarı-zamanlı kayıta karşılık geldiği varsayılarak tahmin edilmektedir. ISCED 0'a kayıt mevcut değildir.

Romanya: Referans yılları, 2000 ve 2007'dir. 2000 için, tam-zamanlı eşdeğer kayıt, tam-zamanlı kayıta ve yarı-zamanlı kayıta karşılık geldiği varsayılarak tahmin edilmektedir. 2007 yılı verileri son derece güvenilmezdir.

Slovenya: Şekildeki referans yılları: 2003 ve 2008.

İngiltere: 1 Nisan'dan 31 Mart'a kadar olan mali yıl için eğitim harcamasının ayarlanması.

İzlanda: Araştırma/geliştirme harcamaları ve yan hizmetler harcamaları ve kamu eğitim kurumlarına, uluslararası kuruluşlarla diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemeler 2008 yılı için geçerli değildir. ISCED 0 harcamaları, 2000 yılı için mevcut değildir.

Lihtenştayn: Referans yılı 2002'dir. Yükseköğretim harcaması ve kamu eğitim kurumlarına haneler ve diğer özel kuruluşlardan yapılan ödemeler, 2008 yılı için geçerli değildir. 2002 için, tam-zamanlı eşdeğer kayıt, tam-zamanlı kayıta ve yarı-zamanlı kayıta karşılık geldiği varsayılarak tahmin edilmektedir.

Norveç: Kamu eğitim kurumlarına, özel kuruluşlardan yapılan ödemeler, hane harcamaları dışında, ISCED 0'da 2008 yılı için geçerli değildir.

İsviçre: Referans yılları, 2001 ve 2008'dir. Kamu harcamaları, 2001 yılı için kamu eğitim kurumlarıyla ilgilidir. Kamu eğitim kurumlarına, haneler ve diğer özel kuruluşlardan yapılan ödemeler, 2008 yılı için geçerli değildir.

Hırvatistan: Referans yılları, 2002 ve 2008'dir. Özel harcama, sadece kısmen dahil edilmiştir ve 2002 için, tam-zamanlı eşdeğer kayıt, tam-zamanlı kayıta ve yarı-zamanlı kayıta karşılık geldiği varsayılarak tahmin edilmektedir. Kamu eğitim kurumlarına, hane dışındaki özel kuruluşlardan yapılan ödemeler, 2008 yılı için geçerli değildir.

ÖĞRENCİ BAŞINA HARCAMA, EĞİTİM DÜZEYİYLE BİRLİKTE ARTAR

Avrupa Birliği'nde, ortaöğretim öğrencisi başına ortalama yıllık maliyet (ISCED 2-4), ilköğretim öğrencilerinininkinden (ISCED 1, 5 316 AVRO PPS) daha yüksektir (6 129 AVRO PPS). AB'de, yükseköğretimde, öğrenci başına ortalama maliyet neredeyse ilköğretim öğrencilerinininkinden için iki kat daha yüksek olmuştur (9 424 AVRO PPS). Almanya ve Kıbrıs'ta, ilköğretimle yükseköğretim arasında birim maliyetleri arasındaki fark, anlamlı olarak daha yüksektir; kamu-sektörü yükseköğretim kurumlarında öğrenci başına maliyet, ilköğretimdeki öğrenciden yaklaşık 3 kat daha fazladır.

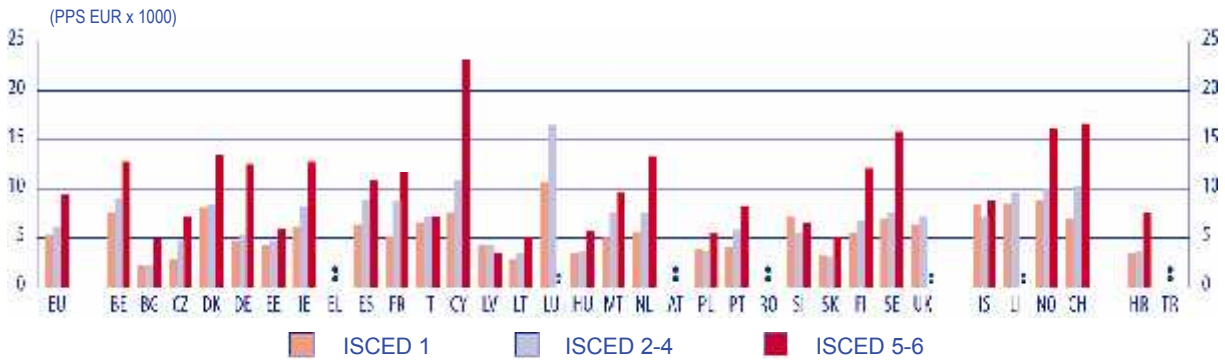
Ancak, bazı ülkeler, eğitim düzeyleri arasında nispeten küçük farklılıklar göstermektedir. Bu durum,

özellikle, yükseköğretimdeki birim maliyetin ilköğretimdeki birim maliyetle karşılaştırılabilir düzeyde olduğu İtalya, Letonya, Slovenya ve İzlanda'da böyledir.

Ülkeler arasındaki farklılıklar, eğitim düzeyiyle birlikte genişleme eğilimindedir. Kamu sektörü kurumlarda ilköğretimde öğrenci maliyeti, Bulgaristan'da 2 232 AVRO PPS'den Lüksemburg'taki 10 746 AVRO PPS'ye kadar değişirken, kamu-sektöründe yükseköğretim kurumlarında öğrenci maliyeti, Letonya'da 3 474 AVRO PPS'den Kıbrıs'taki 23 103 AVRO PPS'ye kadar değişmektedir. Danimarka, Lüksemburg, Slovenya, Slovakya ve Hırvatistan rakamları dikkatle yorumlanmalıdır, çünkü kamu sektörü kurumlarda yıllık harcamalar, her zaman tam olarak eğitim düzeyine göre analiz edilemez.

Şekil D3: Kamu kurumlarında öğrenci başına ve eğitim düzeyine göre (ISCED 1,2-4 ve 5-6) PPS AVRO (bin) olarak yıllık harcama, 2008

PPS EUR x 1000	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	5.3	7.6	2.2	2.9	8.1	4.6	4.2	6.1	:	6.4	5.2	6.6	7.6	4.3	2.8	10.7	3.5
ISCED 2-4	6.1	9.0	2.3	4.8	8.3	5.3	4.7	8.2	:	8.9	8.7	7.1	10.9	4.2	3.5	16.5	3.6
ISCED 5-6	9.4	12.8	4.9	7.1	13.5	12.6	6.0	12.8	:	10.8	11.6	7.2	23.1	3.5	5.0	:	5.7
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
ISCED 1	5.0	5.6	:	3.8	4.1	:	7.2	3.2	5.5	7.0	6.4	8.3	8.5	8.8	7.0	3.4	:
ISCED 2-4	7.6	7.6	:	3.6	5.8	:	5.5	3.1	6.8	7.6	7.2	7.1	9.6	10.1	10.3	3.7	:
ISCED 5-6	9.6	13.4	:	5.5	8.2	:	6.5	5.1	12.2	15.9	:	8.8	:	16.1	16.7	7.5	:

Kaynak: Eurostat, UOE ve ulusal hesaplar istatistikler (veriler Haziran 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Bakınız Şekil D2.

Ülkeye özel notlar (bakınız ayrıca Şekil D2)

Danimarka: ISCED 2-4, ISCED 5-6 – ISCED 4 harcamaları, kısmen ISCED 2-4 ve ISCED 5-6'da dahil edilmiştir.

İrlanda ve Portekiz: ISCED 5-6 – yan hizmetler harcamaları mevcut değildir.

İtalya: ISCED 2-4 – ISCED 4 harcamaları ve kamu eğitim kurumlarına, uluslararası kuruluşlarla diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemeler, mevcut değildir.

Lüksemburg: ISCED 1 ve ISCED 2-4 – yan hizmetler harcamaları mevcut değildir. ISCED 2-4 – ISCED 4 harcamaları mevcut değildir.

Portekiz: ISCED 1 e ISCED 2-4 – yerel yönetim düzeyindeki harcamalar mevcut değildir. ISCED 2-4 ve ISCED 5-6 – ISCED 4 harcamaları, kısmen ISCED 3 ve ISCED 5-6'da dahil edilmiştir.

Slovenya: ISCED 2 harcamaları, ISCED 1'e dahil edilmiştir.

Slovakya: ISCED 5B harcamaları, ISCED 3'e dahil edilmiştir.

İsveç: ISCED 1 ve ISCED 2-4 ödemeleri, kamu eğitim kurumlarına, uluslararası kuruluşlarla diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemeler, mevcut değildir.

Birleşik Krallık: ISCED 1 ve ISCED 2-4 – 1 Nisan'dan 31 Mart'a kadar olan mali yıl için eğitim harcamasının ayarlanması.

Norveç: ISCED 5-6 – kamu eğitim kurumlarına, uluslararası kuruluşlarla diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemeler, mevcut değildir.

Hırvatistan: ISCED 1 ve ISCED 2-4 – ISCED 2 harcamaları, ISCED 1'e dahil edilmiştir.

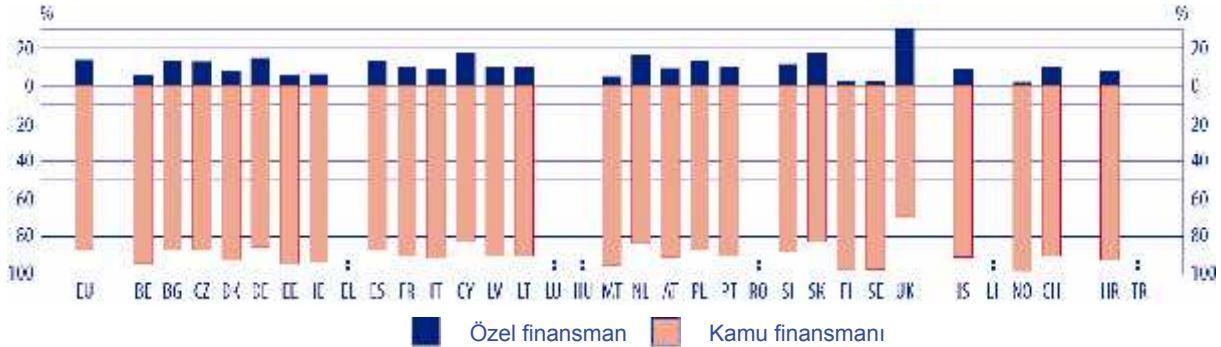
EĞİTİMİN ÖZEL FİNANSMANI MARJİNAL KALMAKTADIR

Eğitim harcamaları, iki farklı kaynaktan finanse edilmektedir: kamu finansmanı ve özel finansman. Kamu harcamaları, kamu sektörü (finansmanı sağlayan idari düzeye bakılmaksızın) tarafından doğrudan yapılan bütün eğitim finansmanını kapsarken özel harcamalar, okul eğitimi ücret ve harçlarının (ve diğer bütün ödemelerin) başta hane halkı (örneğin, öğrenciler ve aileleri) olmak üzere iş kesimi ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar tarafından ödenmesini kapsamaktadır.

Zorunlu eğitimin büyük ölçüde öğrenciler için ücretsiz olarak sağlandığı göz önüne alındığında, çoğu ülkedeki özel finansman oranı, eğitim odaklı okul-öncesi eğitimle (bakınız Şekil D6) yükseköğretim (bakınız Şekil D11) fon politikalarıyla büyük ölçüde belirlenir. Eğer ücretler öğrenciler tarafından ödeniyorsa ve eğer ödeniyorsa, bu ücretlerin düzeyi.

Eğitime ilişkin kamu ve özel finansmanın göreceli oranları, ayrıca kurumların özel fonları arttırma ve bu fonların nasıl harcanacağına ilişkin özerklik dereceleriyle bağlantılıdır (bakınız Şekil B13). Ayrıca, hibe-destekli özel okulları finanse etmeye yönelik yöntemler ve fon miktarı (bakınız Şekil D8), da ayrıca eğitime yapılan kamu ve özel sektör harcamaları arasındaki dengeyi etkileyebilir.

● **Şekil D4:** Kamu ve özel kaynaklardan (ISCED 0-6) gelen eğitim harcamalarının oranları, 2008

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Kamu	86.2	94.3	87.2	87.3	92.2	85.4	94.7	93.8	:	87.1	90	91.4	82.7	90.1	90.1	:	:
Özel finansman	13.8	5.7	12.8	12.7	7.8	14.6	5.3	6.2	:	12.9	10	8.6	17.3	9.9	9.9	:	:
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
Kamu	95	83.6	90.8	87.1	90.5	:	88.4	82.5	97.4	97.3	69.5	90.9	:	98.2	90.3	92.2	:
Özel finansman	5	16.4	9.2	12.9	9.5	:	11.6	17.5	2.6	2.7	30.5	9.1	:	1.8	9.7	7.8	:

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Haziran 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Gösterge, eğitim kurumları (özel ve kamu) için tahsis edilen kamu ve özel harcamaların oranını göstermektedir. Kamu veya özel kesimin harcamalarının nihai oranı kamu ve özel kesim tüketicilerinin eğitim kaynakları için doğrudan eğitim harcamalarının yüzdesine tekabül etmektedir. Toplam kamu harcamaları, kamu sektörü tarafından eğitim kaynaklarının doğrudan satın alınmasını ve eğitim kurumlarına ve diğer özel kuruluşlara yapılan transferleri kapsamaktadır. Toplam özel harcamalar, kurumlara yapılan eğitim ücreti ve diğer bütün ödemeleri içermektedir. Eğitim kurumlarına "diğer özel kuruluşlar" kategorisinden gelen ödemeler ülkelerin büyük çoğunluğunda yoktur.

Ülkeye özel notlar

AB: Tahmini rakamlar.

Belçika: Veriler, bağımsız özel kurumları ve Almanca Konuşan Topluluk için verileri içermemektedir. Hane dışında kamu kurumlarına özel kuruluşlardan yapılan ödemeler ISCED 1-4 için geçerli değildir.

Danimarka: Bağımsız özel kuruluşlara ilişkin doğrudan harcamalar hariçtir. Araştırma/geliştirme harcamaları mevcut değildir.

Estonya: Kamu eğitim kurumlarına özel kuruluşlardan yapılan ödemeler sadece kısmen mevcuttur.

İrlanda: Yerel hükümet düzeyinde ilköğretim harcamaları mevcut değildir.

İrlanda, İspanya ve Portekiz: Hane dışında eğitim kurumlarına özel kuruluşlardan yapılan ödemeler mevcut değildir, kamu kurumlarına ISCED 5-6'da yapılan ödemeler hariç.

Litvanya: Eğitim kurumlarına özel kuruluşlardan yapılan ödemeler ISCED 1 ve ISCED 2 ve 3'teki genel programlar için mevcut değildir.

Hollanda: Kamu kurumlarına hane dışındaki özel kuruluşlardan yapılan ödemeler ISCED 0-4 için mevcut değildir.

Polonya: Eğitim kurumlarına hane dışındaki özel kuruluşlardan yapılan ödemeler mevcut değildir. Kamu finansmanı, ilköğretim düzeyindeki çocuk bakım harcamalarını da içermektedir.

Portekiz: Kamu yükseköğretim kurumları dışında, yerel yönetim düzeyindeki harcamalar mevcut değildir. Yükseköğretim düzeyi dışında, özel kurumlara yapılan hane harcamaları mevcut değildir. Özel kuruluşlara kamu transferleri mevcut değildir.

Slovakya: Bağımsız özel eğitim kurumları için harcamalar mevcut değildir.

İzlanda: Yan hizmetler için harcamalar mevcut değildir.

Norveç: Haneden gelen harcamalar ISCED 1-3'i hariç tutar. Eğitim kurumlarına hane dışındaki özel kuruluşlardan yapılan ödemeler mevcut değildir.

İsviçre: ISCED 3 meslek-öncesi ve meslek programlarındaki bağımsız özel kurumlar dışında, özel harcamalar hariçtir.

Hirvatistan: Özel kuruluşlardan bağımsız özel kurumlara yapılan ödemeler mevcut değildir.

Eğitim harcamaları, büyük ölçüde kamu kaynaklarından finanse edilmektedir. Nitekim, tüm ülkelerde, kamu finansmanı, tüm eğitim düzeylerini birlikte ele alarak, eğitim harcamalarının en az %69'unu karşılamaktadır. Belçika, Estonya, Malta, Finlandiya, İsveç ve Norveç'te, kamu finansman payı yaklaşık %95 civarında daha yüksektir.

Özel fon payı, bir ülkeden diğerine önemli ölçüde değişebilir, ancak bazı ülkelerde, bütün veriler mevcut olmadığından, özel finansman oranı tam olarak tahmin edilemez. AB-27 ortalaması olarak %13.8 ile, İsveç, Finlandiya ve Norveç'te %5'ten az olmak üzere Birleşik Krallık'ta %30'a kadar değişmektedir. Almanya, Kıbrıs, Hollanda ve Slovakya'daki eğitim harcamalarının %14.6 ila %17.5'i özel kaynaklardan gelmektedir. Bu gruptaki ülkeler arasında, Almanya, Kıbrıs ve Hollanda, öğrencilere yapılan mali desteğin nispeten yüksek bir oranını gösterirken (eğitime harcanan toplam kamu harcamasının %10 ila %14), Slovakya ve Birleşik Krallık'ta öğrencilere yapılan mali yardımın ağırlığı nispeten düşüktür (yaklaşık %6) (bakınız Şekil D9).

AB-27 düzeyinde, kamu finansmanı, 2000 yılında eğitim harcamalarının %88.5'ine karşılık gelmekteydi, ancak sadece 2008 yılında %86.2. Bu da, özel finansman oranının, AB-27 düzeyinde 2000-2008 döneminde önemli ölçüde büyümediğini göstermektedir. Ulusal düzeyde, özel finansman oranındaki büyük farklara ek olarak, çatışan eğilimler görülmektedir. Nitekim, 2000 ve 2008 yılları arasında, özel fon oranı, Birleşik Krallık'ta iki katına, Slovakya'da beş katına (%3.6'dan %17.5'e) ve Portekiz'de yedi katına (%1.4'den %9.5'e) çıkmıştır. Diğer tarafta ise, Kıbrıs'ta (2000 yılında %35'ten 2008 yılında %17'ye) ve Malta'da (2000 yılında %11'den 2005 yılında %5'e kadar) yarıya düşmüştür.

PERSONELE İLİŞKİN HARCAMA TOPLAM YILLIK EĞİTİM HARCAMASININ %70'İNDEN DAHA FAZLASINA KARŞILIK GELİR

Kamu eğitim kurumları tarafından yapılan harcama, iki ana başlık altında ayrılmaktadır – cari ve sermaye harcamaları. Cari harcamalar, personel ücretlerini ve personel bağlantılı giderleri ve bina bakım ve onarımı, okul malzeme ve ekipmanı ve operasyonel mal ve hizmetler (günlük maliyet) gibi diğer cari harcamaları kapsamaktadır. Sermaye harcamaları, bir yıldan daha uzun süren varlıklara (inşaat, tadilat ve binaların ana tamir ve yeni ve değiştirilen ekipmana yapılan harcamalar) yapılan harcamalarla ilgilidir.

Cari harcamalar, tüm ülkelerde, kamu kurumları tarafından toplam harcamanın %84'ünden fazlasına karşılık gelir ve bu kapsamda, personel harcamaları, diğer harcamaları tüm kategorilerde gölgelemektedir. Personel harcama düzeyini etkileyen faktörler, yıllık brüt öğretmen maaşlarının yapısını

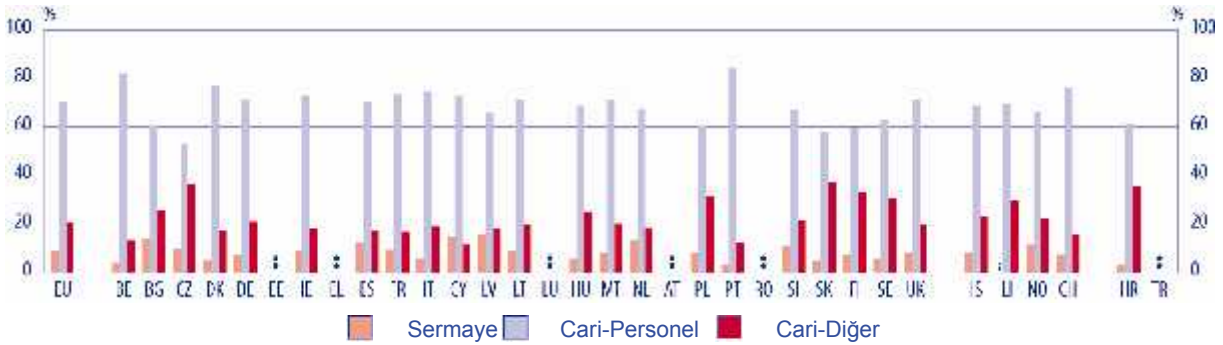
(bakınız Şekil E13) ve farklı eğitim düzeylerindeki öğretmenlerin yaş yapısını içerir (bakınız Şekiller E11 ve E12).

Tüm ülkelerde, personel giderleri, AB-27’de, yıllık eğitim harcamalarının ortalama olarak %70’ine karşılık gelir. Oran, Belçika ve Portekiz’de %85’e yakınken Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Finlandiya’da, personel giderleri %60’dan daha azına karşılık gelir. İkinci grupta, diğer cari harcamalar, yıllık harcamaların üçte birden fazlasını temsil eder.

Sermaye harcamaları bakımından ülkeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Belçika, Slovakya, Portekiz ve Hırvatistan gibi bazı ülkeler, neredeyse tüm kaynaklarını cari harcamalar için tahsis eder, böylece sermaye harcamalarını %5’ten daha azla sınırlandırır. 2008 yılında, sermaye harcamaları kamu sektörü kurumlarda yıllık toplam harcamaların %16’sını geçmedi; yüksek değerler Bulgaristan (%14), Kıbrıs (%14.9) ve Letonya’da (%15.8) görüldü.

AB düzeyinde, sermaye harcamalarının payı, 2000 ve 2008 yılları arasında, sırasıyla %8.3 ve %8.9 olarak, sabit kalmıştır. Ancak, bazı ülkelerde, bu dönemde önemli değişiklikler yaşanmıştır. Sermaye harcamalarının oranı, 2000 ve 2008 yılları arasında, Bulgaristan (+12 puan), Kıbrıs (+7 puan) ve Letonya’da (+7 puan) artmıştır. Buna karşılık, Macaristan (-4 puan), Malta (-4 puan) ve İzlanda’da (-5 puan) bir azalma olmuştur.

● **Şekil D5:** Kamu eğitim kurumlarında yıllık toplam giderlerin önemli harcama kategorileri arasında dağılımı (ISCED 0-6), 2008

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Sermaye	8.9	4.1	14.0	10.0	5.3	7.6	:	9.2	:	12.5	9.5	5.9	14.9	15.8	9.0	:	5.8
Cari-Personel	70.2	82.3	60.6	53.2	77.0	71.3	:	72.9	:	70.4	73.6	74.7	73.0	65.9	71.4	:	69.0
Cari-Diğer	20.8	13.6	25.5	36.8	17.7	21.1	:	18.0	:	17.1	16.9	19.4	12.0	18.3	19.6	:	25.2
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
Sermaye	8.0	13.6	:	8.0	3.5	:	11.1	4.7	7.1	5.9	8.3	8.1	:	11.3	7.8	3.4	:
Cari-Personel	71.6	67.7	:	60.5	84.2	:	67.2	57.7	59.9	63.5	71.5	68.7	69.8	66.6	76.6	61.2	:
Cari-Diğer	20.4	18.7	:	31.5	12.3	:	21.7	37.6	33.0	30.5	20.2	23.3	30.2	22.1	15.6	35.4	:

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Haziran 2011’den alınmıştır).

Acıklavıcı not

Eğitim kurumları itibarıyla toplam harcama genellikle cari ve sermaye harcamaları olarak bölünebilmektedir. Cari harcamalar kendi arasında personel harcamaları (giderleri) ve diğer cari harcamalar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Maliyetin dağılımı öğretmen maaşları ve öğrenci/öğretmen oranına ve aynı zamanda kurumların kendi tesislerine sahip olup olmadıklarına veya tesisleri kiralamaya kiralamadıklarına veya öğrencilerine verdikleri eğitimi destekleyen ders kitapları veya hizmetler (yemekler ya da konaklama imkanları, örneğin) gibi imkanlar sunup sunmadıklarına bağlı olarak değişmektedir.

Ülkeye özel notlar

AB: Tahmini rakamlar.

Belçika: Veriler, bağımsız özel kurumları ve Almanca Konuşan Topluluk verilerini içermemektedir. Kamu eğitim kurumlarına hane dışındaki özel kuruluşlardan yapılan ödemeler, ISCED 1, ISCED 2-3 ve ISCED 4 için geçerli değildir.

Danimarka: Araştırma/geliştirme harcamaları mevcut değildir.

Polonya: Kamu eğitim kurumlarına, uluslararası kuruluşlar ve diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemelerle hane dışında özel kuruluşlardan yapılan ödemeler mevcut değildir.

Portekiz: Yerel yönetim düzeyinde harcamalar, sadece yükseköğretim içindir. Atfedilen emeklilik harcamaları mevcut değildir. Kamu eğitim kurumlarına, uluslararası kuruluşlar ve diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemelerle hane dışında özel kuruluşlardan yapılan ödemeler sadece yükseköğretim içindir.

İzlanda: Yan hizmetler için harcamalar mevcut değildir. Kamu eğitim kurumlarına, uluslararası kuruluşlar ve diğer yabancı kaynaklardan yapılan ödemeler mevcut değildir. Araştırma/geliştirme harcamaları mevcut değildir.
Norveç: Kamu eğitim kurumlarına, ilköğretimdeki hane harcamaları dışında, özel kuruluşlardan yapılan ödemeler mevcut değildir.
İsviçre: Kamu eğitim kurumlarına, hanelerden ve diğer özel kuruluşlardan yapılan ödemeler mevcut değildir.
Hırvatistan: Kamu eğitim kurumlarına, hane dışında, özel kuruluşlardan yapılan ödemeler mevcut değildir.

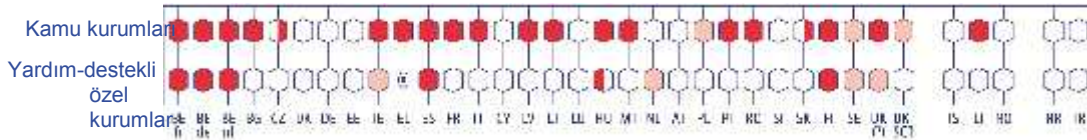
ZORUNLU OLMAYAN OKUL-ÖNCESİ EĞİTİM GİTTİKÇE ÜCRETSİZ OLARAK SAĞLANMAKTADIR

İncelenen ülkelerin yarısında, eğitim-odaklı okul-öncesi kamu kurumları (ISCED 0) ücretsizdir. Bu, açıkça tüm çocuklar için ve özellikle de düşük gelirli ailelere mensup olanlar için, okul-öncesi eğitime erişimi kolaylaştırır. Ayrıca, ülkeler de genellikle aile geliri ve diğer kriterlere göre zorunlu-olmayan okul-öncesi eğitim için ödenen ücretleri ayarlar (bakınız Şekil D7).

Birçok ülkede, tüm (kamu veya yardım-destekli özel) eğitim-odaklı okul-öncesi eğitim kurumlarına katılım ücretsizdir. Bu ülkelerin bazılarında ise, kurumlar, özellikle belirli bir yaşın altındaki çocuklar için (genellikle üç yaşındakiler, ISCED'a başlama yaşı olarak kabul edilen), okul-öncesi eğitimin birkaç yılı için ücret alabilir. Örneğin, İrlanda ve İspanya'da, aileler ilk yıllarında veya okul-öncesi eğitimin ilk aşamasında, ancak sonra değil, ödeme yapar. Çek Cumhuriyeti'nde, okul-öncesi eğitimin son yılı, kamu kurumlarında ücretsizdir. İsveç'te, okul –öncesi (ya da okul-öncesi sınıflar) dört ve beş yaşındaki çocukların aileleri için ücretsizdir.

Fransa, İtalya, Letonya, Portekiz ve Romanya'da, kamu sektörü imkanı ücretsizken kayıt ücretleri özel sektörde ödenir. İrlanda, Polonya ve Birleşik Krallık'ta, boş yerler, üç ve dört yaşındaki çocuklar (ISCED 0 düzeyine karşılık gelir) için yarızamanlı olarak sunulmaktadır ve kurumlar, ücret-ödeme bazında ek saatler sunabilir. Kamu sektörü okullarının ailelerden ücret toplamamasına rağmen, yan hizmetler için bazı katkıları toplanabilir. Sözelimi, Fransa ve İtalya'da, diğer bazı ülkelerde olduğu gibi, bu, okul yemekleri ve ulaşım için geçerlidir.

Şekil D6: Eğitim odaklı okul-öncesi kurumlarda (ISCED 0) sunulan ücretsiz ve paralı okul-öncesi eğitim, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

UK (!) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıklayıcı not

Sadece personelinin eğitimde yeterliğe sahip olmasını gerektiren "eğitim-odaklı" okul-öncesi kurumlar, şekilde gösterilmiştir. Gündüz kreşleri, gündüz yuvaları ve oyun grupları (personelinin eğitimde yeterliğe sahip olmasını gerektirmeyen) burada gösterilmemiştir. Okul-öncesi kurumlara ücret-ödeme kabulü, ailelerden çocukları için bu programda yer almalarını istemeleri ve yemek veya belirli seçmeli müfredat-dışı imkan için ödememeleri ricaları üzerine kayıt ücretiyle ilgilidir.

Ülkeye özel notlar

Çek Cumhuriyeti ve Slovakya: Kamu kurumları tarafından sağlanan okul-öncesi eğitimin sadece son yılı ücretsizdir. Çek Cumhuriyeti'nde, sosyal yardım alan ve bakıcı yardımı alan ailelerin herhangi bir ücret ödemeleri gerekmemektedir.

Yunanistan: ISCED 0 düzeyinde, yardım-destekli özel kurum bulunmamaktadır.

İspanya: Kamu ve hibe-destekli özel okullarda, okul-öncesi eğitimin ikinci aşamasında (3 ila 6 yaş) eğitim ücretsizdir. Okul-öncesi eğitimin (0-3 yaş) birinci aşamasında ücret ödenir.

FUNDING

Fransa: Hemen hemen tüm özel okullar, yardım-desteklidir ve ücretler çok düşüktür.

Macaristan: Yerel Yönetim Yasası uyarınca, belediyelerin okul-öncesi eğitimi sağlama görevi bulunmaktadır. Ancak, özel bir kurum, okul-öncesi eğitimi sağlama görevini bir belediyeden devralırsa (ikisi arasındaki anlaşma uyarınca), bu imkan çocuklar için ücretsizdir.

Litvanya: Ücret muafiyetine belli şartlar altında izin verilebilir, ancak şekilde bunlar dikkate alınmamıştır.

Avusturya: Dokuz Avusturya eyaletinin bazıları son yıllarda her yaştaki anaokulu çocukları için ücretleri kaldırmıştır.

Polonya: Kamu kurumlarında günde beş saat eğitim ve bakım ücretsizdir.

Romanya: Özel kuruluşlar için, veriler, 2006/07 öğretim yılı içindir.

İsveç: Dört ve beş yaşındaki çocuklar için resmi ve özel okul-öncesinin yanısıra okul-öncesi sınıflar da ücretsizdir.

Birleşik Krallık (ENG / WLS / NIR): Özel ve gönüllü ortamlar (hibe-destekli özel kurumlar), ücretsiz yarı-zamanlı yer sağlamak için hükümete fon alır; ayrıca ücret-ödeme bazında ek saatler sunabilir.

Birleşik Krallık (SCT): Yarı-zaman bazında üç ve dört yaşındaki çocuklar için boş yerler kullanılabilir. Aileler, ek ücret ödeyerek bu saatleri arttırabilir. Aileler için ücretsiz olmasına rağmen, zorunlu tam-zamanlı eğitimdeki tüm beş yaşındakilerden okul sonrası bakım için ücret talep edilebilir. Bunu yapmak için hiçbir merkezi yükümlülüğün altında olmamalarına rağmen, üç yaşın altındaki çocukların bakımı için finansman sağlamak, yerel yönetimlerin kararıdır.

Hırvatistan: Okul-öncesi eğitimin finansmanı yerel makamların yetkisi altındadır. Bunların çoğu, ailelerden okul-öncesi düzeyde eğitim imkanının masraflarına katkıda bulunmalarını gerektirir. Bazı yerel yetkililer (sadece birkaç olmasına rağmen), okul-öncesi programların (yeterli fonlara sahip olduklarında) tam maliyetini karşılar ve böylece ailelerden katkıda bulunmalarını istemez.

OKUL-ÖNCESİ EĞİTİMİ DAHA ÖDENEBİLİR HALE GETİRMEK İÇİN ÇEŞİTLİ DESTEK MEKANİZMALARI KULLANILMAKTADIR

Sosyal dışlanmayla mücadele için tasarlanmış geniş politikalara ek olarak, zorunlu-olmayan okul-öncesi eğitimin (ISCED 0) sağlanması için ücret ödenen tüm ülkelerde, ailelerin katkılarının duruma göre ayarlanabildiği bazı mekanizma şekilleri bulunmaktadır. Üç ana kriter kullanılmaktadır: ailenin geliri, çocuk sayısı ve aile durumu (örneğin, tek ebeveyn ile yaşayan çocuk).

Ülkelerin büyük çoğunluğunda, destek mekanizmaları merkezi düzeyde faaliyet gösterir ve aile geliri belirleyici faktördür. Çek Cumhuriyeti, Litvanya, Polonya, Slovakya ve Türkiye tek istisna olan ülkelerdir. Çek Cumhuriyeti'nde, kurumun okul müdürü, tüm çocuklar için aynı olan, her akademik yıl için temel ücretleri ayarlar. Ancak, sosyal yardım alan veya bir çocuğa bakan ve bakıcı parası alanlar ücretlerden muaf edilir. Polonya'da, aile geliri, sadece finansal zorluklar durumunda, aile katkısından muaf kararı veren yerel yetkililer tarafından karar verilir. Slovakya'da, anaokulları, yasal vasi "maddi yoksulluk indirimi" aldığı anda, zorunlu eğitimden bir yıl önce çocuklardan ücret talep etmez. Türkiye'de, ücretler, her şehirde, il milli eğitim müdür tarafından belirlenir; aynı bölgedeki bütün öğrenciler aynı ücreti öder.

Çoğu ülke, ücret indirimi veya muafiyeti olarak, hanede yaşayan çocuk sayısı ile aile gelirini birleştirir. Birleşik Krallık'ta, çocuklarının ücret-ödeme bazında ek saatlere katıldığı yerde belirli bir gelir düzeyinin altındaki aileler için vergi kredisi vardır.

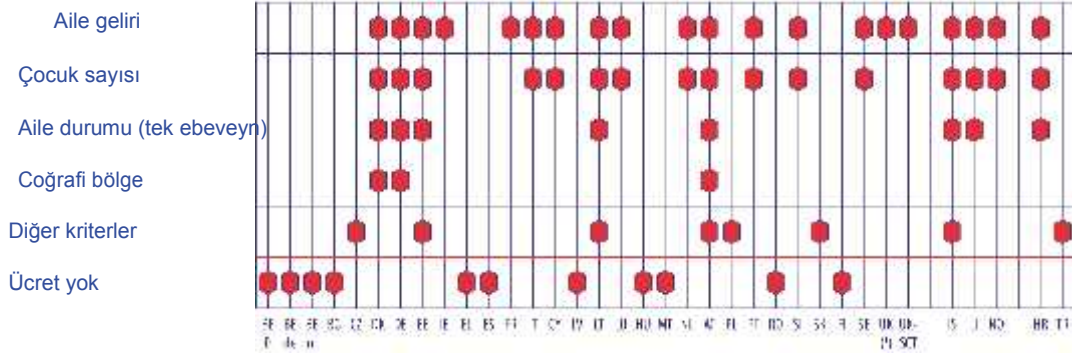
Lüksemburg'ta, "çocuk bakımı hizmet belgesi" sistemi 2009 yılından beri yürürlüktedir. Bu düzenleme, ödemedeki kısmi muafiyet sağlar ve ailelere mesleki eğitim hizmetlerinden yararlanmaları için teşvik amacıyla aile mali katkısını azaltır. Aile gelirine bakılmaksızın verilen belgeler, çocuklara haftada en az üç saat ücretsiz bakım sağlar. Çocuk bakımı ek saatleri, ailenin gelirine ve çocuğun ailedeki yerine, örneğin, birinci veya ikinci çocuk, bağlı olarak değişken bir saatlik ücret karşılığında mevcuttur.

Merkezi yetkililer tarafından kullanılan kriterlerden farklı kriterler, okul-öncesi eğitimi daha ödenebilir hale getirmek için yerel düzeyde uygulanabilir. Örneğin, Estonya'da, sadece aile geliri merkezi düzeyde ele alınır, ancak yerel yönetimler ek kriterlere de bakabilir (çocuk sayısı veya aile durumu

gibi). İzlanda'da, çoğu belediye, ailelerin medeni veya istihdam durumunu veya tam ya da yarı-zamanlı eğitim olup olmadığını içeren ek kriterler uygular. Danimarka, Almanya ve Avusturya, belirli coğrafi bölgelerde daha düşük ücretler uygular.

- **Şekil D7:** Kamu ve özel yardım alan eğitim odaklı okul-öncesi kurumlarda (ISCED 0) indirim ya da muafiyet sunarken ele alınan faktörler, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

UK (*) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıktlayıcı not

Bu şekil, kamu ve yardım-destekli özel kurumlarda eğitim-odaklı okul-öncesi kurumlarda sunulan programlara çocukları katılan ailelerin ödediği ücretleri ayarlamak için kullanılan kriterlere bakmaktadır.

Ülkeve özel notlar

İrlanda: Ocak 2010 yılından bu yana, 3.3 ve 4 yaş arasındaki tüm çocuklar için ücretsiz tam bir yıllık okul-öncesi eğitim (genellikle sabahtan erken öğleden sonraya kadar) sağlanmıştır. Anne-babaların çocukları için tam gün bakım istediği durumlarda, gelirleri ve istekleri doğrultusunda, ailelere Çocuk Destekleme Programı'ndan (CCSS) bir ölçekte finansman temin etmek mümkündür. Bir ebeveyn bir mesleki eğitim komitesi ile ya da ulusal eğitim oragnı Fás'la bir eğitim kursuna kaydolduğunda, ebeveyn için bir Çocuk, Eğitim ve Öğretim Programı (CETS) altında sübvansede edilen çocuk bakımına erişimi de mümkündür.

İspanya: Kamu ve hibe-destekli özel okullarda, okul-öncesi ilköğretimin ikinci aşamasında (3 ila 6 yaş-yaş) eğitim ücretsizdir. Okul-öncesi eğitimin (0-3 yaş-yaş) birinci aşamasında ücret ödenir. Finanse edilmeyen özel okulların birinci ve ikinci aşamalarında, risk altındaki çocuklara "aile geliri" ve ailedeki "çocuk sayısı"yla ilgili olarak mali yardım yapılır.

Fransa: Hemen hemen tüm özel okullar, yardım-desteklidir ve ücretler çok düşüktür. Yemekler için özel katkılar aile gelirine göre ayarlanır.

İtalya: Belediye okul-öncesi eğitime kayıtlı çocuklar için kriterler.

Avusturya: Kardeşler aynı anaokuluna gittiğinde özel katkılar ayarlanabilir.

Birleşik Krallık: Düşük veya orta düzeyde geliri olan aileler, eğer haftada en az 16 saat çalışıyorsa, Çalışma Vergi Kredisi Çocuk Bakım Unsuru'yla maliyetin %70'ine kadar ödemek suretiyle vergi kredisi alabilir.

HEM KAMU HEM DE YARDIM-DESTEKLİ OKULLARDAKİ ÖĞRETİM PERSONELİNE İLİŞKİN KAYNAKLARI TAHSİS ETMEKTE KULLANILAN AYNI FİNANSMAN YÖNTEMLERİ

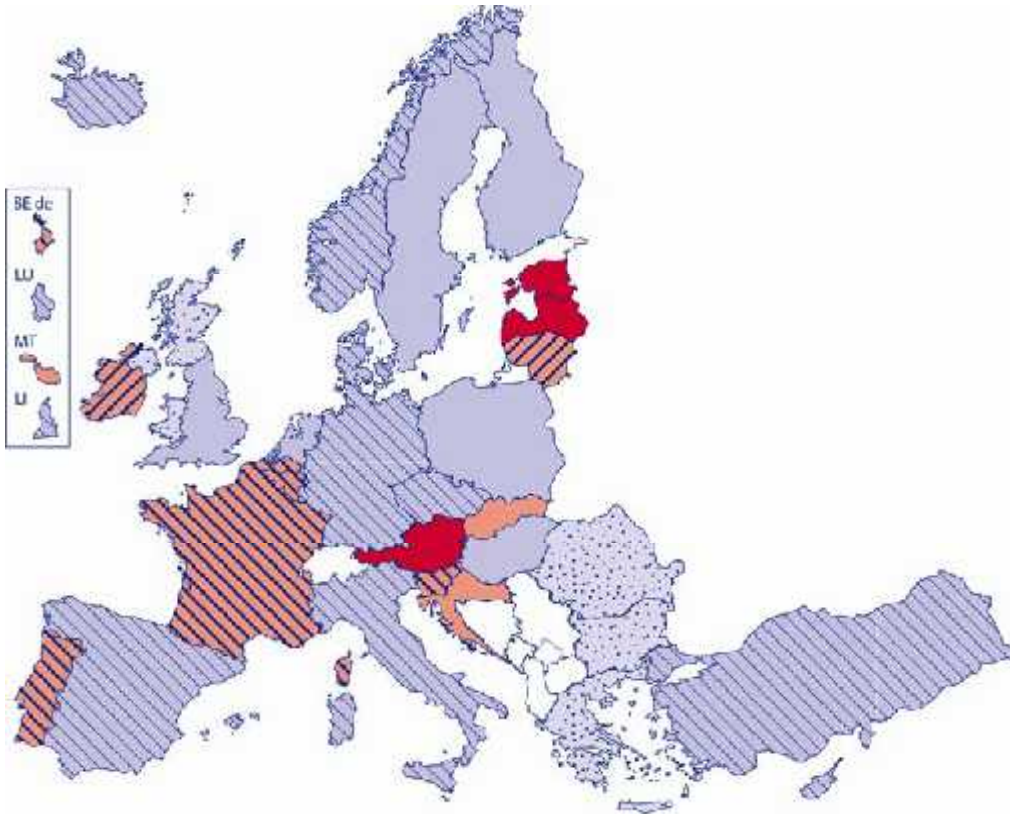
Macaristan, Hollanda, Polonya, Finlandiya ve İsveç'te, kamu okullarıyla yardım-destekli özel okullara tahsis edilen kamu finansmanı arasında hiçbir fark yoktur. İsveç'te, eğer öğrenci belediye tarafından yönetilen bir okula giderse, belediye kendine mal olacak miktarı yardım-destekli okula kayıt olan öğrenci için ödemelidir. Miktar, gelecek mali yıl bütçesine dayalı olarak, belediyenin kendi okulları için hesapladığı miktarı aynı şekilde hesaplar. Belediye, ayrıca, normal öğretim bağlantıları olmadan olağanüstü destekleyici önlemler talep eden bu türde bozukluğu olan öğrenciler için ek bir hibe ödemek zorundadır.

Yelpazenin diğer ucunda ve incelenen Avrupa ülkelerinin neredeyse yarısında, özel kurumlar ya yardım-destekli değildir - Bulgaristan, Yunanistan, Romanya ve Birleşik Krallık (İngiltere'deki akademiler hariç) - ya da farklı hesaplama yöntemlerine veya devlet okullarının farklı düzeylerine göre

her türlü harcama için kamu fonları tahsis edilir.

Diğer ülkelerde, yardım-destekli özel okullardaki öğretim elemanlarının kamu finansmanı, devlet okullarında olduğu gibi aynı şekilde (harcamaların diğer türleri farklı finanse edilse bile) tahsis edilir. Estonya, Letonya ve Avusturya'da, öğretim personeli harcamaları, kamu yetkililerinin yardım-destekli özel kurumları finanse ettiği gibi devlet okullarını da finanse ettiği tek harcama türüdür. Malta, Slovakya ve Hırvatistan'da, hem öğretim hem de öğretim-dışı personel, ait oldukları kurumun türüne bakılmaksızın aynı yöntemle göre finanse edilmektedir. Son olarak, Belçika, Fransa (*contrat d'association* ile), Portekiz ve Slovenya'da (imtiyazlı okullar için), kamu yetkilileri, sermaye harcamaları hariç harcamaların her türü için yardım-destekli özel kurumlar ve kamu sektörü kurumları finansmanı için aynı yöntemi uygular .

- **Şekil D8:** Destek alan özel okullarla ortaöğretim okullarının devlet okullarıyla karşılaştırıldığında kamu yetkilileri tarafından uygulanan finansman düzeyleri ve/veya finansman yöntemleri, 2010/11

- Öğretim personeline ilişkin finansman için aynı düzeyler/yöntemler
- Öğretim personeli ve öğretim dışı personele ilişkin aynı finansman düzeyleri/yöntemleri
- + Sermaye harcaması ■ + Cari harcama
- Tüm kaynak kaategorileri için **aynı** hesaplama düzeyleri/yöntemleri
- Tüm kaynak kaategorileri için **farklı** hesaplama düzeyleri/yöntemleri
- Yardım-destekli olmayan özel okullar

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Bir kurum şu şekilde kontrol edilip yönetildiği takdirde **kamusal** olarak sınıflandırılır: 1) Doğrudan bir kamu eğitim yetkilisi veya ajans tarafından veya 2) Ya bir devlet kurumu tarafından doğrudan ya da üyelerinin çoğu ya bir kamu yetkilisi tarafından atanan ya da kamu tarafından seçilen bir yönetim organı tarafından (Konsey, Komite, vb).

Bir kurum, eğer bir sivil toplum örgütü (bir kilise, bir sendika ya da bir işletme gibi) ya da üyelerinin çoğunun halk tarafından seçilmediği üyelerden oluşan Yönetim Kurulu tarafından kontrol edilip yönetilirse, **özel** olarak sınıflandırılabilir.

Bir **hibe-destekli (hükümet-bağımlı) özel kurum**, ya çekirdek finansmanının %50'sini devlet kurumlarından alan ya da – doğrudan veya hükümet aracılığıyla – öğretim personelinin ücreti bir devlet kurumu tarafından ödenen kurumdur.

Bağımsız bir özel kurum, çekirdek finansmanının %50'sinden daha azını devlet kurumlarından alan ya da öğretim personelinin ücretinin bir devlet kurumu tarafından ödenmediği kurumdur.

Ülkeve özel notlar

Belçika: Hibe-destekli özel kurumlar, kendi fon tahsislerini işletme maliyetleri veya öğretim personeli olmayan personelin ücretleri için ayırır; bu durum, il ve belediyeler tarafından yönetilen okullar için de geçerlidir. Buna karşılık, Toplulukla-yönetilen okullar, öğretim personeli dışındaki personel için daha fazla kaynak alır.

Çek Cumhuriyeti: Sermaye harcamaları, kamu sübvansiyonları kapsamına girmez ve kurucusu tarafından yerine getirilmelidir.

Estonya: Merkezi yönetim bütçesi, ders kitapları ve okul yemekleri gibi bazı cari harcamaları özel, devlet ve belediye okulları için de aynı temelde finanse etmektedir.

Fransa: Şekil, *contrat d'association*'i olan hibe-destekli özel kurumların çoğuna ilişkin durumu sunar. *contrat simple*'i olan özel okullarda, yalnızca öğretim elemanlarının finanse edilmesi, özel ve kamu kurumlarındaki duruma benzer, diğer harcama kategoriler, merkezi kamu yetkilisi tarafından finanse edilmez.

Slovenya: Özel okullar, maaş ve malzeme giderleri için devlet okullarına ödenen fonların %85'ini alır; imtiyazlı özel okullar, maaş ve malzeme giderleri için devlet okullarına ödenen fonların %100'ünü alır. Şekil, ayrıcalıklı olmayan özel okulları göstermektedir.

Birleşik Krallık (ENG): Burada gösterilen hibe-destekli özel okullar, ücret almayabilen akademilerdir. İngiltere'nin geri kalanında olduğu gibi, hiçbir kamu fonu almayan ücret-ödenen özel okullar da vardır.

Birleşik Krallık (SCT): Çok az sayıda özel hibe-destekli okullar, kamu yetkilileri tarafından sübvansiyonlanmaktadır.

YÜKSEKÖĞRETİMDEKİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN HİBELER VE KREDİLER EĞİTİME YAPILAN KAMU HARCAMASININ ÖNEMLİ BİR KISIMDIR

Ortalama olarak, Avrupa Birliği ülkeleri, toplam kamu harcamalarının %6.4'ünü öğrenciler için doğrudan kamu-sektörü desteği için ayırmıştır. Ancak, ülkeler arasında, sağlanan doğrudan finansmanın tüm düzeylerinde önemli farklılıklar olmasının yanısıra farklı eğitim düzeylerindeki öğrencilere ayrılan miktarlarda belirgin farklılıklar da vardır.

Bulgaristan, Danimarka, Kıbrıs ve Hollanda, Avrupa Birliği ortalamasının en az iki katını tahsis eder. Yel pazenin diğer ucunda, Üye Devletler'in neredeyse yarısı, AB-27 ortalamasından daha azını harcar. Burada analiz edilen rakamlar, tamamen ailelerin alabileceği desteğin gerçek düzeyini ölçmek için değil, öğrencilere ilişkin halk desteğini yönlendirmek içindir. Örneğin, ilköğretimden liseye kadar uygun olan vergi indirimi ve/veya aile ödenekleri burada dikkate alınmamıştır (bakınız Şekiller D10 ve D13).

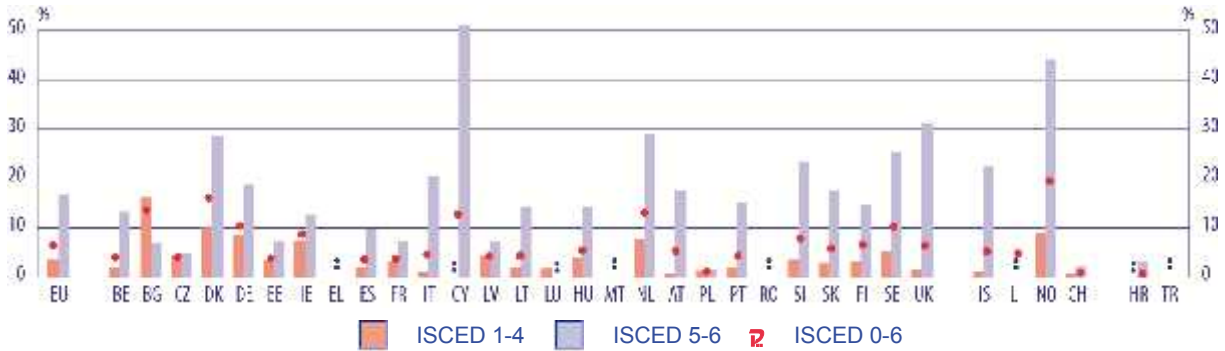
İlköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde eğitim bütün ülkelerde ücretsiz olarak sağlanırken yükseköğretim düzeyinde eğitim ücrete tabi olabilir. Bu, ortalama olarak, Avrupa Birliği ülkelerinin toplam kamu harcamalarının %16.7'sini doğrudan yükseköğretim öğrencilerine kamu desteği sağlamak için harcarlarken ilköğretim, ortaöğretim ve lise sonrası yükseköğretim olmayan düzeydeki (ISCED 1-4) öğrencilere tahsis edilen kamu desteği, eğitime ayrılan toplam kamu harcamalarının sadece %3.7'sine karşılık geldiğini kısmen açıklamaktadır. Bu model, okuldaki öğrencilerin yükseköğretimde olanlardan daha büyük bir destek yüzdesi aldığı Bulgaristan dışındaki tüm ülkelerde ve okula ve yükseköğretime (ISCED 1-4 ve ISCED 5-6) doğrudan olan destek oranları arasında çok az farkın olduğu Çek Cumhuriyeti ve Polonya'da gözlenmektedir.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine yönelik doğrudan destek, incelenen ülkelerin yarısından daha fazlasında %5'ten azdır. Bulgaristan (%16), Danimarka (%10) ve Almanya (%8) ile en yüksek yüzdeleri kaydederken İtalya, Avusturya ve İsviçre'de, eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının %1'den azı bu düzeylerdeki doğrudan kamu sektörü desteğine adanmıştır.

Birçok ülkede, öğrenciler veya ailelerden, kayıt ve/veya okul ücreti tahsil edilir. Ayrıca, eğer ailelerinden uzağa taşınırsa, yükseköğretim öğrencileri geçim masraflarını (örneğin, konut, vb) da ödemek zorunda kalabilirler. Doğrudan kamu desteği, kamu yetkililerinin yükseköğretime erişimi genişletmek için çaba harcadığı bir araçtır. Bu düzeyde, incelenen Avrupa ülkelerinin yarısından fazlasında toplam kamu harcamalarının %12'den fazlasına karşılık gelmektedir. Polonya'nın yanı sıra İsviçre ve Hırvatistan, sırasıyla %1.5, %2.1 ve %3.1 ile en düşük yüzdeleri kaydetmiştir. Danimarka, Kıbrıs, Hollanda, İsveç, Birleşik Krallık ve Norveç, öğrenciler için doğrudan mali destek sağlamak için yükseköğretime yapılan kamu harcamalarının dörtte birini veya daha fazlasını ayırır. Kıbrıs'ta, çok yüksek düzeydeki destek (%50.9), yurt dışında çok sayıda eğitim gören öğrencilerin finansman masrafındandır.

- **Şekil D9:** Eğitim kademelerine göre, toplam kamu harcamalarının bir yüzdesi olarak öğrencilere doğrudan sağlanan kamu-sektörü desteği (bağış ve krediler), genel (ISCED 0-6), öğrenciler (ISCED 1-4) ve yükseköğretim düzeyi (ISCED 5-6), 2008

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1-4	3.7	1.9	16.1	4.5	10.0	8.5	3.4	7.5	:	1.9	3.2	1.0	:	4.3	1.9	1.8	4.1
ISCED 5-6	16.7	13.2	6.7	4.9	28.4	18.9	7.4	12.7	:	9.9	7.4	20.2	50.9	7.1	14.1	:	14.3
ISCED 0-6	6.4	4.1	13.6	4.1	16.0	10.3	3.8	8.7	:	3.6	3.7	4.6	12.7	4.2	4.3	:	5.4
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
ISCED 1-4	:	7.8	0.8	1.3	2.0	:	3.6	3.0	3.2	5.3	1.7	1.2	:	8.8	0.6	:	:
ISCED 5-6	:	28.9	17.4	1.5	14.9	:	23.2	17.5	14.7	25.4	31.2	22.5	:	44.1	2.1	3.1	:
ISCED 0-6	:	13.1	5.3	1.2	4.3	:	7.8	5.8	6.6	10.2	6.3	5.2	4.8	19.4	1.0	0.7	:

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Haziran 2011'den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Öğrencilere mali yardım, devlet tarafından öğrencinin durumuna bağlı olarak öğrenim bursları, krediler, aile tahsisatları şeklinde finanse edilen fonların transferlerine tekabül etmektedir. Gösterge, öğrencilere yapılan desteği tam olarak yansıtmamaktadır, çünkü öğrenciler özel bankalardan da kredi olarak finansal destek alabilmekte, belirli sosyal hizmetlerden (sübvans edilen yemekler, ulaşım, sağlık ve konaklama imkanları gibi) veya vergi muafiyetinin de yararlanabilmektedirler. Eğitim sistemlerindeki farklılıklar nedeniyle öğrenciler için olan maddi destek bir ülkeden diğerine değişebilmektedir.

Ülkeye özel notlar

AB: Tahmini rakamlar.

Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti ve Avusturya: Öğrenciler için kamu tarafından finanse edilen herhangi bir kredi yoktur.

Danimarka: ISCED 4'teki harcamalar, kısmen ISCED 5-6 harcamalarına dahil edilir.

Estonya ve Macaristan: Kamu kaynaklarından gelen öğrenci kredileri, sadece kısmen mevcuttur.

İspanya, İrlanda ve Portekiz: Yan hizmetler için harcamalar, ISCED 5-6'da mevcut değildir.

Kıbrıs: ISCED 0-6 ve ISCED 5-6'da yurt dışında okuyan öğrencilere yönelik mali yardımı içerir.

Lüksemburg: ISCED 4 harcamaları mevcut değildir. ISCED 1-4'e ilişkin yan hizmetler harcaması ve hane dışında özel kuruluşlara yapılan kamu transferleri mevcut değildir.

Portekiz: Kamu kaynaklarından gelen öğrenci kredileri mevcut değildir. ISCED 4 harcamaları, kısmen ISCED 5-6 harcamalarına dahildir. Yerel yönetim düzeyindeki ISCED 1-4 harcamaları ve hane dışında özel kuruluşlara yapılan kamu transferleri mevcut değildir. Atfedilen emeklilik harcamaları, toplam harcamalara dahildir.

Slovakya: ISCED 0, ISCED 1 ve 2 için yerel düzeyde özel kuruluşlara yapılan kamu transferleri mevcut değildir. ISCED 5B harcamaları, ISCED 3 altında yer almaktadır.

İzlanda: Yan hizmetler için yapılan harcamalar mevcut değildir.

Norveç: Yan hizmetler için yapılan harcamalar ISCED 1-4 için geçerli değildir.

Hırvatistan: ISCED 0-4 düzeyleri için öğrencilere yapılan maddi destek mevcut değildir. Hane dışından ve burslar ve diğer hibe dışında özel kuruluşlara yapılan kamu transferleri, ISCED 5-6 için geçerli değildir.

AİLE ÖDENEKLERİ VE VERGİ İNDİRİMİ OKUL-ÇAĞINDA ÇOCUĞU OLAN AİLELERİ DESTEKLEMEDE YAYGIN ŞEKİLDE KULLANILAN YÖNTEMLERDİR

Aile ödenekleri, istisnasız bir şekilde, tüm Avrupa ülkelerinde bulunmaktadır. Genel olarak, çocuk doğduğunda verilir ve en az zorunlu eğitimin sonuna kadar ödenir (yükseköğretim öğrencileri için destek hakkında bilgi için bakınız Şekil D10). Zorunlu-eğitim sonrasına devam eden gençler için üst yaş sınırı uzatılabilir. Bazı ülkelerde, yaş sınırı, belli bir eğitim düzeyinin sonuna karşılık gelmez.

İrlanda, Kıbrıs, İzlanda ve Türkiye, sadece üç eğitim düzeyinde aile indirimi sağlar ve Danimarka, İsveç ve Finlandiya, ilköğretim için sağlar. Diğer tüm ülkeler, vergi indirimi ve/veya vergi kredisi ve/veya eğitim bursu gibi diğer mali destek şekillerini birleştirir. Danimarka ve Norveç'te, aile indirimi yaş sınırı 18'dir ve bu sınır, lise eğitiminin sonuna karşılık gelmez (bakınız Şekil B2).

Vergi indirim sistemleri, Avrupa ülkelerinde yaygındır ve okul-çağında çocuğu olan aileler için mali destek sağlamada aile indirimlerini tamamlar. Bu sistemler, çocuklarının eğitim düzeyine bakılmaksızın, örneğin, okul-öncesinden liseye kadar, ailelere genellikle uygulanır. Çok az ülke, bu desene uymaz. İtalya ve Portekiz'de, vergi indirimi, okul-öncesinde çocuğu olan aileler için geçerli değilken Norveç'te, çocuk bakımı, vergi indirimi için tek uygun imkandır. Birleşik Krallık'ta, çocuk yardımı için evrensel bir sistem ve çocuk vergi kredileri için bütçe hesaplı yardım sistemi vardır. Bunlar, doğumdan itibaren çocuklar için ödenebilir, bu yüzden okul başlangıcı açısından eğitimle bağlantılı değildir. İleri yaş grubu için, 19 yaşa kadar olan zorunlu eğitim sonunda eğitime devam katılımıyla bir bağlantısı vardır. Norveç'te, çocuk bakımı harcama belgesi kanıtı olan aileler yıllık vergi indirimi alabilir.

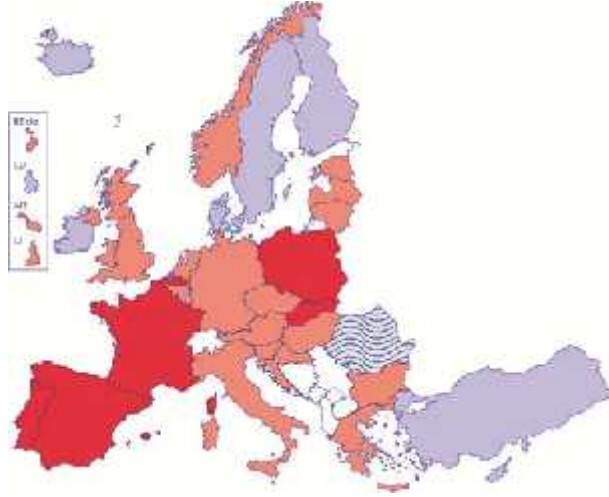
Genel olarak, çok az ülke, hem vergi indirim düzenlemeleri hem de eğitim bursuyla aile indirimi tamamlar. Belçika (Flaman Topluluğu) ve İspanya, okul-öncesi eğitimden ortaöğretime kadar olan öğrenciler için eğitim bursunun sağlandığı ülkelerdir. Ülkeler, genellikle, lisedeki öğrencilere eğitim bursu verir, ancak bazı ülkeler, bu yardımı ortaöğretim öğrencilerine (Belçika (Fransızca ve Almanca Konuşan Topluluklar), İtalya ve Macaristan), hatta ilköğretim öğrencilerine (Fransa, Polonya, Portekiz ve Slovakya) kadar yayar. Romanya, aile indirimiyle eğitim bursunu birleştiren tek ülkedir: *200 Euros and the Money for High-School* programları, eğitim yılı boyunca düşük gelirli aileleri sübvans eder.

 Şekil D10: Çocukları ilköğretim ve ortaöğretimde bulunan ailelere sağlanan finansal destek türleri, 2010/11

ISCED 1

FUNDING

- Aile indirimleri
- Aile indirimleri + vergi indirimi
- Aile indirimleri + eğitim bursları
- Aile indirimleri + vergi indirimi + eğitim bursları
- Veri mevcut değil

ISCED 2

ISCED 3

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Eğitim bursu, bir eğitim dersini finanse etmek için verilen bir eğitim ödülü veya öğrenci bursudur. Gösterge, yurtdışında öğrenim görenlere yönelik desteği veya okul ulaşımı, yemek, ders kitapları veya malzeme veya yatakhane maliyetlerine ilişkin özel indirimleri kapsamaz.

Aile indirimleri, belirli bir yaşa kadar çocuğu olan ailelere veya belirli koşullarda düzenli olarak yapılan ödemedir.

Ülkeye özel notlar

İspanya: Aile indirimleri, düşük gelirlili ailelere ya da engelli çocuğu olan ailelere için uygulanır.

Malta: Lise eğitim bursu, ailelere değil, öğrencilere verilir. Çocuklarını özel bağımsız okullara kayıt ettiren aileler de vergi indiriminden yararlanır. Bağımsız okullar Destek Yardımı Öğrenme hizmetleri için aileler tarafından yapılan masraflar, devlet tarafından karşılanır. Aileler, sadece özel okullarda ödenecek ücretler için vergi indirimi alır.

Polonya: Sosyal yardım desteğine ek olarak, motivasyonla ilgili destek de (örneğin, okul sonuçları bursu, spor başarıları bursu, vb) mevcuttur.

Portekiz: Okul Sosyal Desteği, *Acção Social Escolar*, mali destek ve yiyecek ve konaklama için destek vermenin yanı sıra pedagojik kaynaklara erişim de sağlayarak okul-öncesi, ilköğretim ve ortaöğretime giden çocukları desteklemeyi amaçlamaktadır. Ortaöğretim öğrencileri de bursa başvurabilirler.

Romanya: 1-8. sınıflardaki öğrenciler için "Süt ve grisini" programı (1-8. Sınıf öğrencileri için) ve "Meyve" programı, yerel yönetimler tarafından finanse edilmektedir. Ücretsiz ders kitapları yetim öğrencilere verilmektedir.

Birleşik Krallık: Aileler, doğumdan itibaren 16 yaşına kadar veya eğitime devam eden (yükseköğretim hariç) öğrenciler için 19 yaşına kadar, (evrensel) çocuk yardımı ve (gelire bağlı) çocuk vergi kredisi alır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Eğitim bursu (eğitim bakım yardımı veya EMA), zorunlu eğitim yaşının üzerinde ve 19 yaşın altındaki gençler içindir. Gelire bağlıdır ve alıcıların belirtilen davranış, çaba ve katılım standartlarını karşılamaları gerekmektedir. EMA, Eylül 2011 tarihinden itibaren durdurulmuştur. Bunun yerine, en savunmasız 16-19 yaşındakiler için bir burs programı olacaktır.

Norveç: 12 yaşın altındaki çocuklar için bakım masraflarını belgeleyen aileler, bir çocuk için 25 000 NOK'a kadar ve her ek çocuk için 15 000 NOK'a kadar yıllık vergi indirimi alabilir. Aile indirimi için yaş sınırı 18'dir. 18 yaşına kadar çocuğu olan tüm aileler bu indirimleri alır.

Türkiye: Her çocuğunu okula kayıt yaptıran ailelere düşük bir miktar verilir.

**PEK AZ AVRUPA ÜLKESİ TAMAMEN ÜCRETSİZ
YÜKSEKÖĞRETİM SAĞLAR**

Kamu yetkilileri, bütün Avrupa ülkelerinde yükseköğretim harcamalarına katkıda bulunur. Yükseköğretim kurumlarına (HEI) tahsis edilen miktarlar, genellikle sadece kısmen harçları kapsar. Çoğu ülkede, HEI'lerin bütçelerinin önemli bir kısmı öğrenciler ve ailelerine kısmen bağlıdır. Bu ülkelerde, ilk yeterliğe (lisans düzeyi) kaydolun tam-zamanlı öğrencilerin eğitim masraflarına finansal olarak katkıda bulunmaları zorunludur.

Yükseköğretime ilişkin ücretlerin iki ana türü, idari ücretler ve öğrenim ücretleridir. İdari ücretler, öğrenciler ilk defa bir kuruma kayıt olduklarında genellikle sadece bir kez ödenen giriş ücretlerini; yıllık olarak ödenen öğrenim ücretlerini ve sınavların organizasyonunu kapsayan mezuniyet ücretlerini kapsar. Öğrenim ücretleri, öğretim maliyetine katkıda bulunmayı amaçlar ve genellikle idari ücretlerden daha yüksektir. Bazı ülkelerde, sınıf tekrarı yapan öğrenciler veya eğitimlerini tamamlamaları için gereken sabit süreden daha fazlasını alırlarsa, özel önlemler uygulanabilir.

Beş ülkede – Danimarka, Yunanistan, Malta, İsveç ve Birleşik Krallık (İskoçya) – sadece yabancı uyruklu öğrencilerin (AB veya EEA ülkelerinden olmayanlar) lisans programlarında eğitim ücreti ödemeleri gerekmektedir. Birleşik Krallık'ta (İskoçya), bir devlet kurumu, öğrencilerin mali durumlarına bakmaksızın, eğer talepte bulunurlarsa ve sınıf tekrarı yapmazlarsa, resmi olarak belirlenmiş kayıt ücretlerini öder.

Bulgaristan ve Fransa'da, bütün öğrenciler yıllık idari ücret öderken yalnızca Polonya'da, öğrenciler ayrıca mezuniyet ücreti de öder. Bu üç ülkede, öğrenciler herhangi bir öğrenim ücreti ödemez.

Çoğu ülke, öğrenim ücreti alır ve bunların yaklaşık yarısı da idari ücret de alır. Ancak, öğrenim ücretinin uygulandığı ülkelerin yarısından fazlasında, tüm öğrenciler bunları ödemekle yükümlü değildir. Buna karşın, idari ücretler genellikle bütün öğrenciler tarafından ödenir.

Bulgaristan, Fransa, ve Polonya'da, herhangi bir öğrenim ücreti yoktur, ancak bütün öğrenciler yıllık idari ücret ödemek zorundadır ve Polonya'da, öğrenciler ayrıca mezuniyet ücreti de öder.

Belçika (Almanca Konuşan Topluluk), İspanya, Lüksemburg, Hollanda, Portekiz, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), Lihtenştayn ve Türkiye'de, bütün öğrenciler öğrenim ücreti öder (münhasıran veya idari ücretle beraber veya herkes için zorunlu olmayabilen öğrenci derneklerine (aşağıya bakınız) katkıda bulunmayla beraber).

Bağımsız olarak ya da öğrenim ve idari ücretlerine ek olarak, öğrenci organizasyonlarına yapılan zorunlu bir ödeme sistemi yürürlükte olabilir. Bunlar, kültürel faaliyetler veya belirli sigorta türlerinden ortaya çıkanlar gibi öğrenci yaşam veya hizmetle ilişkili maliyetlere katkılardır. Gerekli olduğu yerlerde, bu ödemeler genellikle diğer ücretlerden çok daha düşüktür. İsveç, 2010 yılında zorunlu öğrenci dernek üyeliğini ve ücretini kaldırmış ve Nisan 2008 tarihinden itibaren, öğrencilerin artık eğitimleri sırasında almış oldukları desteğin tanınmasındaki "Mezuniyet Bağışı"nı ödemek zorundadır. Finlandiya ve Norveç'te, öğrenciler sadece öğrenci organizasyonuna katkı öderler; başka herhangi bir ücret yoktur.

Hedef bir kitleye mali destek sağlanması, idari ve/veya öğrenim ücretlerini almada evrensel

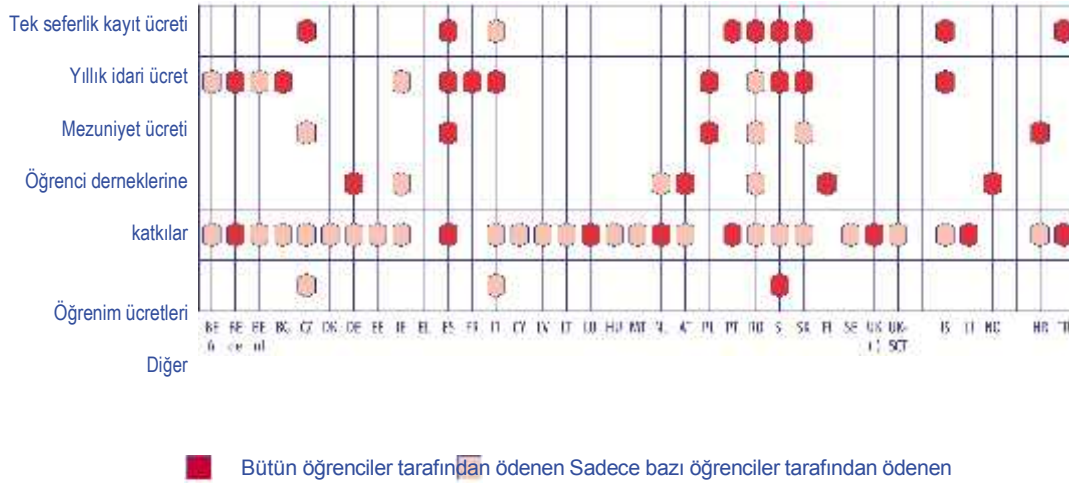

programların etkilerini azaltır. Örneğin, İtalya ve İspanya’da, hedeflenen öğrenciler (aile koşullarına, gelire, engellilik durumuna göre belirlenen) bağış alır ve bazı ücretlerden muafır.

Çek Cumhuriyeti’nde, ISCED 5A programlarındaki tüm öğrenciler kayıt ücreti, bazı hizmetler için ve ayrıca bazı durumlarda idari ücreti öder. Ayrıca, eğer standart eğitim sürelerini 1 yıldan daha fazla uzatırlarsa, eğer yabancı bir dilde eğitim görürlerse, eğer halihazırda bir diploma laip aynı düzeyde ikinci veya daha ileri bir yeterlik eğitimi görürlerse, kurumlar tarafından belirlenen öğrenim ücretini de ödemek zorundadırlar. Yükseköğretim meslek okulundaki (ISCED 5B) öğrenciler, hükümet kararnamesi ile belirlenen küçük bir öğrenim ücreti öder.

Bulgaristan, Estonya, Letonya, Slovenya ve Hırvatistan’da, eğitim yetkilileri, öğrenim ücretlerinin tamamen kamu fonları tarafından karşılanacağı öğrenci sayısına ve öğrenim ücretini ödemek zorunda olan öğrenciler için mevcut yerlerin sayısına karar verir. Son yıllarda Hırvatistan’da, tüm yeni öğrencilere ilişkin öğrenim ücretleri, tamamen kamu fonlarından finanse edilir, ancak daha ileri düzeyde eğitim yıllarının finansmanı, öğrencilerin akademik sonuçlarına bağlıdır ve bir kurumdan diğerine değişen bir finansman modeline dayanmaktadır.

- **Şekil D11:** Kamu ve/veya devlete-bağımlı özel sektörlerde ilk yeterlik için (ISCED 5) tam-zamanlı öğrenciler tarafından yıllık olarak ödenen özel katkı payı çeşitleri, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

[Ücretler/özel katkılar burada öğrenciler veya aileleri tarafından eğitim masraflarına resmi ve zorunlu olarak katkıda bulunarak ödedikleri para toplamı olarak belirlenmiştir. Kayıt ücreti, öğrenim ücreti, vb şeklinde olabilir.](#)

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE fr): Öğrencilerin istenen yıllık miktar, kayıt ücreti ve harç ücretlerini kapsar. Temmuz 2010 yılında Demokratikleşme ve Yükseköğretim Serbest Erişim Yasası'nın kabul edilmesinin ardından, başış yapılan öğrenciler, ücret ödemekten muaf tutulur. Başış almaya uygun olmayan mazlum öğrenciler, %50'ye kadar olan indirilmiş ücret öderler.

Danimarka, Malta ve İsveç: Sadece uluslararası öğrenciler (AB veya EEA dışındaki ülkelerden gelen) öğrenim ücreti öder.

Almanya: 2006/07 yılından bu yana, eyaletler, eğitim masraflarına ilişkin katkı talep etmekte özgür bırakılmıştır. Daha fazla bilgi için: http://www.studis-online.de/StudInfo/Gebuehren/tuition_fees.php

Estonya: Sübvansiyon edilmiş yeri olmayan öğrenciler, öğrenim ücretlerine katkıda bulunur.

İrlanda: Bütün öğrenciler, yıllık olarak öğrenci katkı ücreti, "idari ücret", öder. Ancak, devlet hedeflenen öğrenci (gelirine göre) adına bu ücreti öder.

Yunanistan: "Hellenic Open University" dışında lisans düzeyinde eğitim ücretsizdir.

Fransa: Bilgi, yükseköğretim ve araştırma Bakanlığı'nın sorumluluğu altında sadece yükseköğretim kurumlarını ilgilendirmektedir. Merkezi düzeyde ayarlanan yıllık idari ücretlerine ek olarak, yükseköğretim kurumları, sporu, *Service Universitaire de Médecine Préventive et de Promotion de la Santé*-den (SUMPPS) tıbbi imkanı veya *Service Universitaire d'Information et d'Orientation*'ı (SUIO) finanse etmek için belirli ücretler toplayabilir.

İtalya: "Diğer" kategorisi, öğrenci refahı için bölgesel vergi anlamına gelir.

Letonya: Şekil, devlet-sübvansiyonlu yeri (tüm öğrencilerin yaklaşık dörtte üçü) olmayan öğrencilerle ilgilidir. Sübvansiyonlu öğrencilerden ücret tahsil edilmez. Öğrencilerden mezuniyet belgeleri (sert kapak) için nispeten küçük bir miktar alınır.

Litvanya: 2011 yılından itibaren, kayıt ücretleri artık alınmamaktadır.

Avusturya: Avrupa Birliği ülkelerinden gelen öğrencilerle aynı haklara sahip olanların öğrenim ücreti ödemeleri gerekmemektedir. Yalnızca asgari eğitim sürelerini artı iki yarıyıl aşmaları durumunda, yarıyıl başına 363.36 Avro öderler. Uygulamalı bilimler üniversiteleri, öğrenim ücretlerinden feragat edebilir, ancak sosyal yardım alan öğrencilerin de öğrenim ücretleri geri ödenir.

Polonya: Yükseköğretim Kanunu'nu değiştiren ve 1 Ekim 2011 tarihinden itibaren geçerli olan 18 Mart 2011 Yasası'na göre, kamu HEI'deki tam-zamanlı öğrenciler, bir sonraki/ikinci bir tam-zamanlı eğitim için öğrenim ücreti öderler.

Slovenya: Devlet tarafından finanse edilen yerlerde kamu yükseköğretim kurumlarının tam-zamanlı öğrencileri tarafından ödenen diğer ücretler, eğitim programının uygulanması, saha çalışması ve profesyonel saha gezileri; aynı dersten dördüncü kez veya daha fazla sınava girerlerse sınav masrafları ve sınav komisyon masraflarını içerir.

İsveç: Öğrenci derneğine girme ücreti ve zorunlu üyelik, 2010 yılında yürürlükten kaldırılmıştır. Nisan 2008'den bu yana, öğrencilerin artık eğitimleri sırasında almış oldukları desteğin tanınmasındaki "Mezuniyet Başış"ını mezun olduklarında ödemek zorundadır.

Birleşik Krallık (SCT): İskoç öğrencilerle diğer Avrupa Birliği ülkelerinden gelen öğrenciler için herhangi bir ücret alınmaz, ancak İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda'dan gelen öğrencilerle uluslararası öğrenciler ücret öder.

Norveç: Hükümet-bağımlı özel sektördeki bazı kurumlarda, öğrencilerin idari giriş ücreti, yıllık kayıt ücreti ve öğrenim ücreti ödemeleri gerekmektedir.

TÜM ÜLKELER YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNE YAŞAM MASRAFLARINDA YARDIMCI OLMAK İÇİN TASLAK SAĞLAR

Yükseköğretimdeki öğrenciler ve/veya aileleri, herkes için eğitimde fırsat eşitliği ve daha spesifik olarak, yükseköğretime erişimin genişletilmesi de dahil olmak üzere sosyal ilkelere desteklenen bir dizi finansal destekten faydalanabilir. Yükseköğretim öğrencilerinin ailelerinden mali açıdan bağımsız olma ilkesi de bazı ülkelerde rol oynayabilir. Burada üç temel destek kategorisi ele alınmaktadır:

- Yaşam maliyetlerini karşılamaları için öğrencilere kredi ya da burs şeklinde sağlanan maddi destek;
- İdari ücretler ve öğrenim ücretini ödemeleri için öğrencilere kredi ya da burs şeklinde ya da muafiyet ya da indirim şeklinde sağlanan maddi destek;
- Aile yardımı ve/veya vergi indirimi şeklinde yükseköğretimdeki öğrencilerin ailelerine sağlanan mali yardım.

Sadece yedi ülke, yukarıda belirtilen her üç destek türünü sağlar (Almanya, Fransa, İtalya, Letonya, Litvanya, Avusturya ve Slovakya). Ancak, bütün ülkeler, birinci yükseköğretim yeterliği için ISCED 5 düzeyi programlarına kayıtlı öğrencilerin *ailelerine* destek sağlamamalarına rağmen, yaşam masraflarını karşılamak için *öğrencilere* finansal destek sağlamaktadır. Bu, öğrenci mali bağımsızlığına dayanan bir modeli önermektedir. Yükseköğretime girişin ücretsiz ya da (öğrenci yalnızca öğrenci kuruluşuna bir katkı payı öder) neredeyse ücretsiz bir grup ülkede (Danimarka, Malta, Finlandiya, İsveç ve Norveç), mali destek yalnızca öğrencinin yaşam giderleri için verilir. Buna karşılık, Lüksemburg, Macaristan, Romanya ve Hırvatistan'da, yaşam maliyetlerini destekleme, çok sayıda

FUNDING

öğrenciden öğrenim veya idari ücret alınsa bile, öğrenciler için mevcut tek destek türüdür. Hollanda, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), İzlanda, Lihtenştayn ve Türkiye’de, geçim masraflarına yapılan yardıma ek olarak, öğrencilere, ülkeye göre, idari veya öğrenim ücreti için destek de verilebilir.

İkinci model, öğrencilerin ailelerine devam eden bağımlılıklarına dayanmaktadır. Aile yardımı ve/veya vergi indrimi şeklindeki destek, ISCED 5 düzeyinde bir ilk yükseköğretim yeterliğine kayıtlı öğrenci ailelerine sağlanır ve bu da öğrencilere yaşam masraflarında yardımcı olmak için doğrudan desteği tamamlar.

Bazı ülkeler/bölgeler, belirli amaçlar için destek tahsis etmez, ancak ödüllendirme kriterlerini karşılayan herhangi bir öğrenci için genel bir tam-amaçlı ödül verilir (Belçika - Fransızca ve Almanca konuşan topluluklar, Bulgaristan, Yunanistan, İrlanda, İspanya ve Portekiz). Bunlardan, Belçika (Almanca Konuşan Topluluk), Bulgaristan ve İrlanda, öğrencilerin ikamet statüsünü dikkate almaz.

Son olarak, çeşitli ülkeler, belirli öğrencilerin ihtiyaçlarına bağlı olarak farklı destek türleri sağlar. İspanya’da, örneğin, öğrenciler için idari ücretler ve öğrenim ücretlerini ödemeleri için belirli destek programı ve ayrıca ikamet ettikleri topluluktan başka bir Özerk Topluluk’ta öğrenim gören öğrenciler için hareketlilik bağışı bulunmaktadır. Bu bağışlar, ikamet ve diğer masrafları kapsar. Son olarak, ayrıca ikamet ettikleri Özerk Topluluk’ta öğrenim gören öğrenciler için “Genel bağışlar” denen bağışlar da bulunmaktadır. Bu bağışlar, ikamet, malzeme, eğitim merkezine gidip gelme ve sonraki çalışmalarda uyumsuzluk tazminatı ve iş bulmayla ilgili giderleri içerir.

Yurtdışında öğrenim görmek isteyenlere mali destek sağlanmasını ve ülkesinde verilen bağış ve kredilerin taşınabilirliğinin garantisini içererek Avrupa genelinde öğrenci hareketliliğini teşvik etmenin çeşitli yolları vardır. Ev sahibi ülkeler için bir başka yol, öğrencilerin ikamet statüsü ne olursa olsun, destek vermektir.

İncelenen ülkelerin yarısı, öğrenci finansal desteği için ödüllendirme kriterleri arasında ikameti içermez. Ancak, öğrencilerin yurtdışı yerleşikleri olsa bile, uygulanan koşullar genellikle AB ve diğer vatandaşlar arasındaki farklı olmasına rağmen, vatandaşlığı (Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, İrlanda, Yunanistan ve Letonya) içeren yeterlik kriterleri olarak ev sahibi ülkeden destek alabilirler. Almanya’da, tüm ulusal ve yabancı öğrenciler, kurumun bulunduğu eyalette (ücretlerin ödenmesi için destek) uygulanan düzenlemelere bağlı olarak kredi programlarına katılımı veya ücret indimi için uygundur. Yabancı öğrenciler, belirli koşullar altında ayrıca Bafög için de uygundur. AB ve EEA vatandaşları, eğer Almanya’da daimi ikamet ediyorlarsa veya işçi ya da işçinin çocuğu veya eşi olarak serbest dolaşım hakkı varsa, uygundur. 2008 yılındaki reformdan (22 Bafög-Değişiklik yasası) bu yana, diğer yabancı öğrenciler, eğer Almanya’da halihazırda yasal olarak yaşıyorlarsa ve uzun vadede kalmayı düşünüyorlarsa, ailelerinin önceki döneme ait asgari istihdam süresini yerine getirip getirmediğine bakılmaksızın, uygundur.

- **Şekil D12:** Kamu ve/veya devlete-bağımlı özel sektörlerde ilk yükseköğretim yeterliği için (ISCED 5) tam-zamanlı öğrencilere yönelik kamu finansal desteğin amacı, 2010/11

FUNDING

Şekil, bir ilk yükseköğretim yeterliği (ISCED 5) için tam-zamanlı eğitimde devlet-sübvansiyonlu bir yere kaydolmuş tam-zamanlı öğrencileri dikkate alır. Kapsamlı (genel) destek ya da ödül, öğrenci yaşam giderlerini kapsamaya yönelik desteği, idari ücretlerin ve/veya öğrenim ücretlerine katkı ödemelerinden ayırmaz. Destek tanımları için Sözlükçe'ye bakınız.

Ülkeye özel notlar

Belçika: Eğitim ve öğretimdeki öğrencilerin aileleri, kapsamlı (küresel) bir destek biçimi olarak 26 yaşına kadar çocuk yardımı almaya devam eder. Eğer, öğrenci ailesinden ayrı yaşıyorsa, yardımı doğrudan öğrenci alır.

Çek Cumhuriyeti: Öğrencinin yerine getirmesi gereken kriterler, bir kurumdan diğerine değişir. Genellikle, kurumla öğrencinin yaşadığı yer arasındaki mesafeyi içerir; standart eğitim süresini bir yıldan daha fazla aşmış aşıp aşmadığı; eğitim giderlerini tamamen kendisinin ödeyip ödemediği. Yabancı öğrenciler, bazı geçim masrafı desteğinden yararlanır. Kantin, öğrenci sayısına (vatandaşlığına bakılmaksızın) bağlı olarak bir kamu destek hibesi alır. ISCED 5B düzeyinde, öğrencilerin yaşam giderlerini kapsamaya ilişkin destek, vatandaşlık kriterini dikkate almaz. Buna ek olarak, diğer destekler (en fazla 26 yaşına kadar sağlık sigortası, yemek, ulaşım ve kültürel faaliyetler için teşvikler) mevcuttur.

Almanya: BAföG öğrenci desteğine ek olarak, KfW-Bank (bir kamu bankası) tarafından, uygun koşullarda (düşük faiz oranları) sunulan federal düzeyde farklı kredi programları bulunmaktadır. Ayrıca, liyakata dayalı bir destek şekli, 2010'da (*Deutschlandstipendium*) tanıtıldı. Geçim masraflarına ilişkin desteğin (BAföG) yarısı iadesiz ve yarısı iadelidir (faizsiz).

Estonya: Gerçek yoksulluk içindeki öğrenciler için mali destek, sadece ikamet eden öğrencileri ilgilendirmektedir.

İrlanda: Serbest ücretler tasarısı kriterlerini karşılayıp onaylanmış yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören tam-zamanlı AB/EEA/İsviçre vatandaşlarının, devlet tarafından kendi adlarına ödedikleri lisans öğrenim ücretleri bulunmaktadır.

Yunanistan: Taşımacılık sübvansiyonları, tüm öğrencilerin yanı sıra tüm kamu tarafından finanse edilen faaliyetler, müzeler, vb. için kullanılabilir. Son olarak, bazı bölgesel üniversitelerde, ulaşım tüm öğrenciler için de ücretsizdir.

İspanya: Aile yapısına ve ikamet yerine ve öğrencinin eğitime bağlı olarak yükseköğretimde çocuğu olan aileler için vergi kolaylıkları bulunmaktadır.

Fransa: Yıllık ve arasıra yapılan eğitim ödenekleri, (örneğin, ailelerinin parçalanması, aileden kanıtlanmış bağımsızlık ya da 26 yaşından sonra eğitime dönmek gibi), eğitimleri boyunca belirli zorluklarla karşılaşan öğrencilere yardımcı olmak için kullanılabilir.

Letonya: Ailelere verilen destek, öğrenciler için de mümkün olabilir. Öğrencilerin eğitime, sağlık sigortasına yıllık olarak yatırılan fonların bir kısmını alma olasılıkları bulunmaktadır.

Macaristan: Devlet tarafından finanse edilen yerler için öğrenciler.

Avusturya: Yabancı uyruklu öğrenciler, Öğrenci Destek Yasası uyarınca, belirli koşullar altında mali destek için uygundur.

Slovenya: Kapsamlı bir destek programı bulunmaktadır: fonlar öğrencilere doğrudan verilmez, ancak konaklama ve ulaşım (ikamet eden öğrenci) ve yemekler (tüm öğrenciler) için hizmet sağlayıcılarına verilir.

İsveç: Uluslararası öğrenciler için öğrenim ücretinin tanıtımına paralel olarak, ücret ödeyen öğrencileri hedefleyen iki yeni burs programı tanıtılmıştır.

Norveç: Şekil, yalnızca kamu kurumlarındaki öğrencileri dikkate almaktadır. Devlet-bağımlı özel kurumlardaki öğrencilerin öğrenim ücretlerine katkıda bulunmaları gerekmektedir ve bu öğrenciler için belirli mali destek şekilleri mevcuttur. Kamu kurumlarında, hiçbir öğrencinin, daimi veya yabancı olsun farketmez, hiçbir tür öğrenim ücreti ödemesi gerekmez.

ÖĞRETMENLER VE İDARİ PERSONEL

ZORUNLU EĞİTİMDEKİ ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK TEMEL EĞİTİM GENELLİKLE EŞZAMANLI YOLU TAKİP EDER

Nitelikli bir okul öğretmeni olmak için tüm Avrupa ülkelerinde, adayların öğretmenlik mesleğine katılmak için kendilerine gerekli teorik ve pratik becerileri (okul yerleştirmeleri dahil) sağlayan bir eğitimi içererek akademik eğitim almış olmaları gerekmektedir.

Temel öğretmenlik eğitiminin iki modeli vardır. **Eşzamanlı model** altında, mesleki eğitim bileşeni, genel eğitim ve/veya öğretmen adayına öğretilmesi amaçlanan konu(lar)nun eğitimini yanında en başta sağlanmaktadır. **Ardışık model** altında, öğrenciler ilk önce akademik/ders eğitimlerini alır ve akademik derecesini tamamladıktan sonra eğitim alanında mesleki bir ders alırlar. Bologna sürecinin başlatılmasından bu yana, temel öğretmenlik eğitimi pek çok değişiklik gördü, dolayısıyla tarihsel karşılaştırmaların dikkatle yapılması gerekir. Bu düşünceyle, 2002/03'ten (Eurydice, 2005) bu yana, eşzamanlı modele ek olarak, öğretmen eğitiminin ardışık modelini sunan ülkelerin sayısının, eğitimin tüm düzeyleri için arttığına da dikkat çekilebilir.

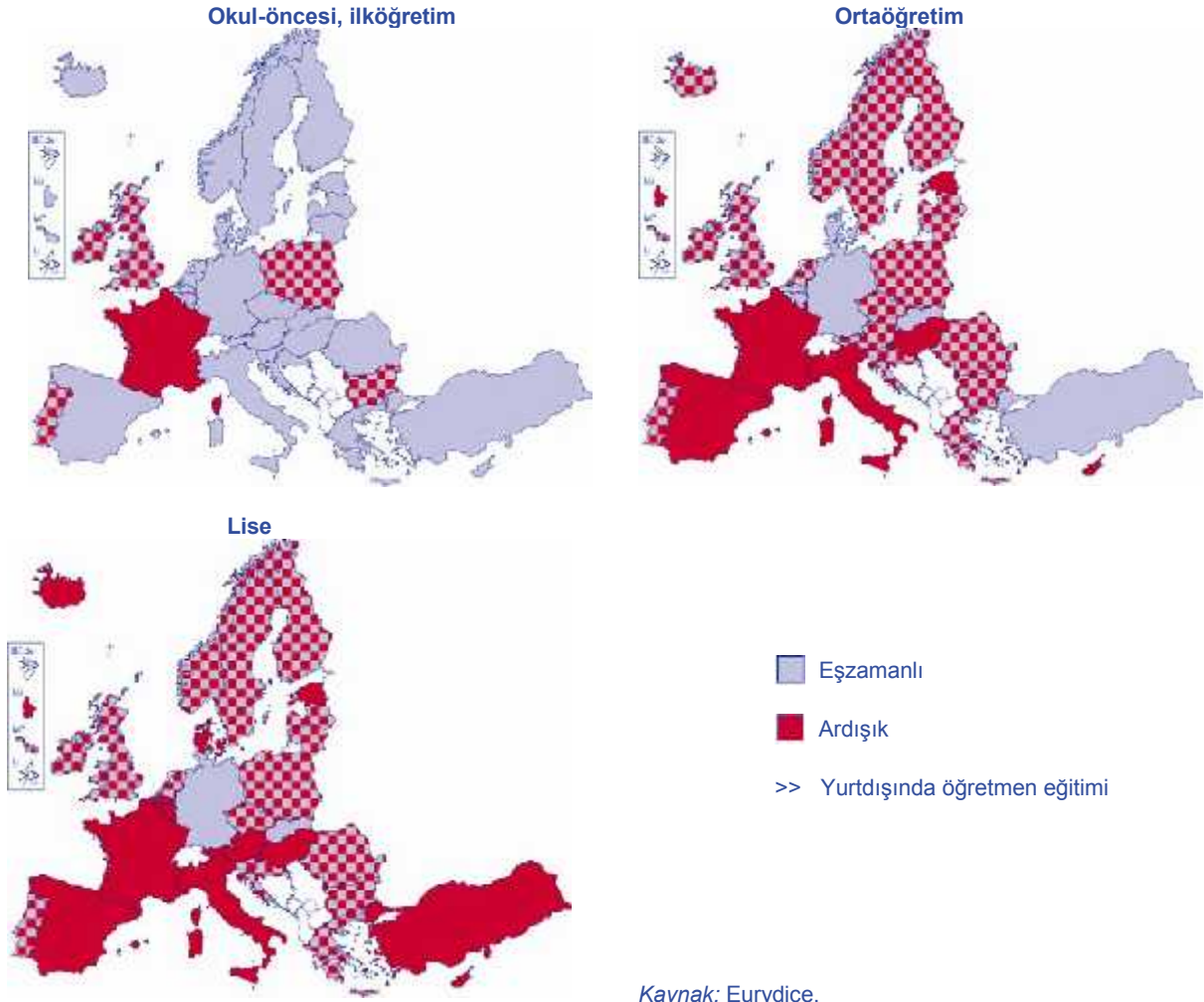
Neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde, okul-öncesi ve ilköğretim düzeyindeki öğretmenler eşzamanlı model altında eğitilmiştir. Bulgaristan, İrlanda, Polonya, Portekiz ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), hem eşzamanlı hem de ardışık yollar kullanılabilir. İrlanda ve Polonya, eşzamanlı modelin, okul-öncesi ve ilköğretim öğretmenleri için en yaygın model olduğunu bildirirken, Birleşik Krallık'ta (İngiltere), ardışık model daha geneldir.

Genel ortaöğretimde durum daha karışıktır. Eşzamanlı model, Belçika, Danimarka, Almanya, Slovakya ve Türkiye'de mümkün olan tek seçenektir. Ancak, Estonya, İspanya, Fransa, İtalya, Kıbrıs, Lüksemburg ve Macaristan'da, ardışık model, tek eğitim yapısıdır. Her iki modelinde bulunduğu tüm diğer ülkelerin çoğunda, eşzamanlı model bu düzeydeki eğitim için en yaygın yoldur.

Birçok ülke, genel lise öğretmenleri için her iki yolu da sunar, ancak öğretmen eğitiminin ardışık modeli özellikle Yunanistan, Slovenya ve Norveç'te olmak üzere, çok daha yaygındır. Aynı şekilde, Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), hem ortaöğretim hem de lise düzeyinde, öğretmenler alan uzmanıdır ve ardışık model hakimdir. Eşzamanlı programlar, sadece sınırlı sayıda belirli dersler için mevcuttur.

Almanya ve Slovakya'da, eşzamanlı model, tüm eğitim düzeyleri için mümkün olan tek yoldur. Fransa'da, sadece ardışık model mevcuttur.

- **Şekil E1:** Okul-öncesi, ilköğretim ve genel ortaöğretim için başlangıç öğretmenlik eğitiminin yapısı (ISCED 0, 1, 2 ve 3), 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Eşzamanlı model, genel eğitimi ve adayların yeterli olduktan sonra öğretecekleri belirli derslerde hakimiyetlerini içerir; öğrenciler yükseköğretimin başlangıcından itibaren öğretmenliğin mesleki kısımlarını da öğrenirler. **Ardışık model** altında, öğrenciler mesleki eğitimlerine geçmeden önce akademik bir derece (lisans veya lisans + yüksek lisans) alırlar.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE de): Ortaöğretim düzeyi öğretmenleri için temel öğretmenlik eğitimi, Almanca-konuşan Topluluk dışında verilmektedir. Çoğu öğretmen, Belçika'nın Fransız Topluluğu'nda eğitilmiştir.

Lüksemburg: Genel ortaöğretim için, öğretmen adayları genellikle yurtdışında yüksek lisans derecesi alır ve daha sonra ülke içinde mesleki eğitime katılır.

Lihtenştayn: Temel öğretmenlik eğitimi, yurtdışında gerçekleşmektedir. Öğretmen adayları, çoğunlukla İsviçre ve Avusturya'da eğitim görürler.

TEMEL ÖĞRETMENLİK EĞİTİMİ, GENELLİKLE YA LİSANS DÜZEYİNDE YA DA YÜKSEK LİSANS DÜZEYİNDE SAĞLANIR VE 13 ÜLKEDE BİR GÖREVE BAŞLAMA AŞAMASINI TAKİP EDER

Tam nitelikli bir öğretmen olmak için gereksinimleri karşılamak amacıyla öğretmenlerin ulaşmaları gereken yeterlik düzeyleri açısından ülkeler arasında farklılıklar vardır. Çoğu Avrupa ülkesinde **okul-öncesi** düzeyde bir öğretmen olabilmek için asgari şart, üç ya da dört yıllık yükseköğretim düzeyi yeterliğidir. Çoğu ülke, okul-öncesi öğretmenlerin bir lisans derecesine veya eşdeğerine sahip olmasını gerektirir. Ancak, Çek Cumhuriyeti, Almanya, İrlanda, Malta, Avusturya ve Slovakya'da, asgari düzeyde temel öğretmenlik yeterliği, ya lise (ISCED 3) ya da lise-sonrası yükseköğretim olmayan eğitim (ISCED 4) düzeyidir. Tersine, Fransa, Portekiz ve İzlanda'da, bir yüksek lisans derecesi gereklidir. Genel olarak, bir okul-öncesi öğretmeni olmak için gerekli olan asgari düzeyde yeterlik, 2006/07 ile karşılaştırıldığında, Avrupa genelinde artmıştır (Eurydice, 2009).

Benzer şekilde, ülkelerin büyük çoğunluğu, **ilköğretim aday öğretmenlerinin** üç veya dört yıl süren bir lisans derecesine veya eşdeğerine sahip olması gerektiğini belirtir. Çek Cumhuriyeti, Almanya, Estonya, Fransa, Portekiz, Slovenya, Slovakya, Finlandiya, İzlanda ve Hırvatistan, bu kuralın istisna ülkeleri olan on Avrupa ülkesidir, çünkü buralarda ilköğretim öğretmenlerine yönelik temel eğitim, yüksek lisans düzeyindedir ve genellikle beş yıl sürer. 2006/07 (Eurydice, 2009) ile karşılaştırıldığında, temel öğretmenlik eğitiminin asgari uzunluğundaki artış 2010/11 yılında birçok ülkede kaydedilmiştir.

Ülkelerin yaklaşık yarısında, **ortaöğretim düzeyinde** çalışmak isteyenler için, temel öğretmenlik eğitimi lisans düzeyindedir (üç ila dört yıl) ve diğer yarısında ise, yüksek lisans düzeyindedir (genellikle yaklaşık beş yıl). **Lise öğretmen adayları** için, Avrupa ülkelerinin çoğunda gerekli olan asgari yeterlik düzeyi, bir yüksek lisans derecesidir. Asgari yeterlik düzeyinin lisans düzeyinde olduğu 11 ülke veya bölge bunun dışındadır ve bu durum eğitiminin her düzeyindeki öğretmenler için geçerlidir.

Son olarak, eğitim ve mesleki yeterliklerin yanı sıra, öğretmenler de genellikle doğrudan kendi yeterliklerini kazandıktan sonra, 13 ülke veya bölgede bir başlangıç eğitim aşama periyodundan geçmelidir. Başlangıç eğitim aşaması, genellikle öğretmen adayları için yapılandırılmış bir destek programı olarak görülür. Bazı ülkelerde, bu, genel eğitim için tüm okul düzeyindeki öğretmenler için geçerlidir, diğerlerinde ise, sadece ortaöğretim veya ilköğretim düzeyinde bir gerekliliktir, okul-öncesi düzey için bir gereklilik değildir. Başlangıç eğitim aşaması sırasında, yeni yeterli olmuş öğretmenler, tüm deneyimli öğretmenlerin yükümlü olduğu görevlerin çoğunu yürütür ve çalışmaları için ücretlendirilir. Çoğu ülke, bir öğretim diplomasının kazanılmasından önce alınan zorunlu mesleki

eğitime ek olarak bu başlangıç eğitim aşamasını sağlar.

Acıklayıcı not (Sekil E2)

Aday öğretmenler, eğitim düzeyine ve ilgili ülkeye bağlı olarak, **temel öğretmenlik eğitiminin** eşzamanlı veya ardışık modelini takip edebilir (bakınız Şekil E1'deki not). Eğitim dönemi, ardışık model altında temel öğretmenlik eğitimi başlamadan önce gerekli akademik dereceyi elde etmek için alınan zamanı içerir.

Başlangıç eğitimi aşaması, ilk öğretmenlik görevine başladıklarında yeni yeterlik almış öğretmenlere verilen yapılandırılmış bir destek aşamasıdır. Başlangıç eğitim aşaması döneminde, bu öğretmenler deneyimli öğretmenlerin üzerine düşen görevlerin tamamını veya birçoğunu yürütür ve yaptıkları çalışmalar için ücretlendirilirler. Normalde, bu aşama teorik bir yönü de içerir; bir öğretmenlik diploması almadan önce alınan zorunlu mesleki eğitim için ek bir gerekliliktir. Başlangıç eğitim aşaması, tamamen idari bir deneme süresinden farklıdır. Normalde en az birkaç ay sürer.

Ülkeye özel notlar

İrlanda: Şu anda, resmi olan başlangıç eğitim aşamasında, deneme yapılan öğretmenlerin sorumlulukları gönüllük şeklindedir, ancak 2012 yılında zorunlu hale gelecektir.

Kıbrıs: Başlangıç eğitimi aşamasının süresi, her düzeydeki öğretmen adayları için 39 gündür.

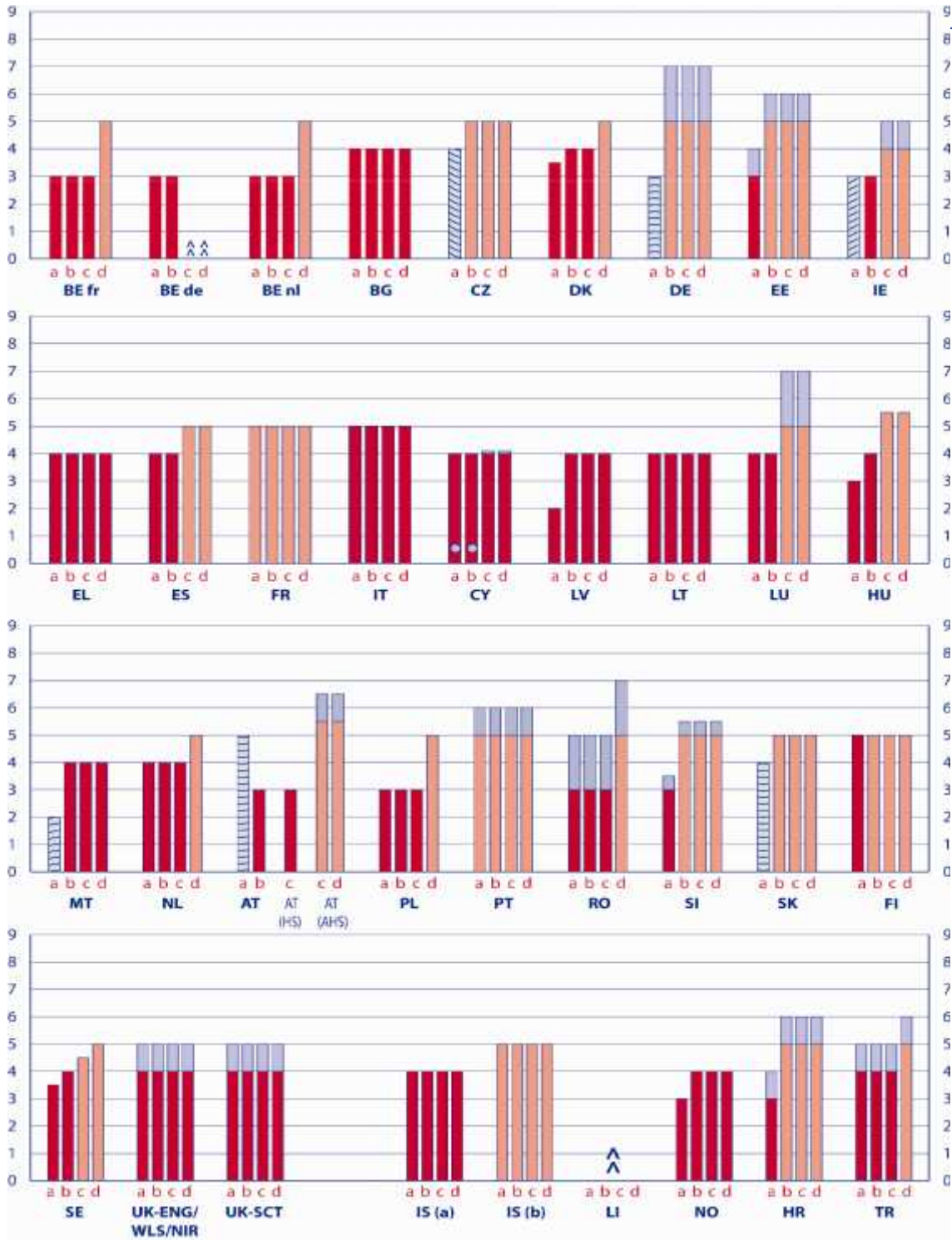
İsveç: Öğretmen adaylarının sonbahar 2011 itibarıyla başlangıç eğitiminin bir parçası olarak deneyimli bir öğretmen önderliğinde bir okulda bir yıl başlangıç eğitim aşaması alması gerekmektedir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Eğitimde Lisansüstü Sertifika (PGCE, yani ardışık yol mesleki eğitim programı), bir yüksek lisans programı değildir, ancak bir yüksek lisans düzeyine katkıda bulunabilecek bazı yüksek lisans eğitimi içerebilir.

İzlanda: Öğretmenler eğitimi ve öğretmenlerin istihdamına ilişkin 87/2008 no'lu kanun, nitelikli öğretmen statüsü için öğretmen eğitiminin yüksek lisans düzeyinde olmasını öngörür, ancak bu durum 2013 yılına kadar yürürlüğe tam girmeyecektir. Öğretmen eğitimi kurumlarının iki program (a ve b) yürüttüğü bir geçiş dönemi bulunmaktadır.

Norveç: Yüksek lisans düzeyinde beş yıllık bir eşzamanlı öğretmen eğitim programı da dahil olmak üzere, 3 yıllık bir programa ek olarak öğretmen yeterliği için başka yollar da vardır.

- **Şekil E2:** Okul-öncesi düzeyden lise düzeyine kadar (ISCED 0, 1, 2 ve 3) başlangıç öğretmenlik eğitiminin gereken düzeyi ve asgari süresi ve göreve başlama zamanının uzunluğu, 2010/11

Öğretilecek düzey _____ a Okul-öncesi b İlköğretim c Ortaöğretim d Lise

Gereken yeterlik:

ISCED 3/4 düzeyi
Lisans düzeyi eğitim

Yüksek lisans
Yurtdışında

Başlangıç eğitim aşaması {

ITE'den sonra
ITE sırasında

Kaynak: Eurydice (19 Nisan 2012'de güncellenmiştir).

BAZI AVRUPA ÜLKELERİ ÇEKİRDEK DERSLER İÇİN CİDDİ NİTELİKLİ ÖĞRETMEN SIKINTISI ÇEKMEKTEDİR

Öğretmenlerin eğitim ve öğretim sürecinde önemli rolleri vardır ve bu yüzden son derece nitelikli öğretim elemanlarını işe almak, eğitmek ve tutmak okullar için önemlidir. Çalışılan Avrupa ülkelerinin yaklaşık yarısı, bu alanda herhangi bir büyük sorunla karşı karşıya değildir. Ancak, mevcut öğretim analizi, bazı ülkelerde uygun öğretmen talebinin bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır.

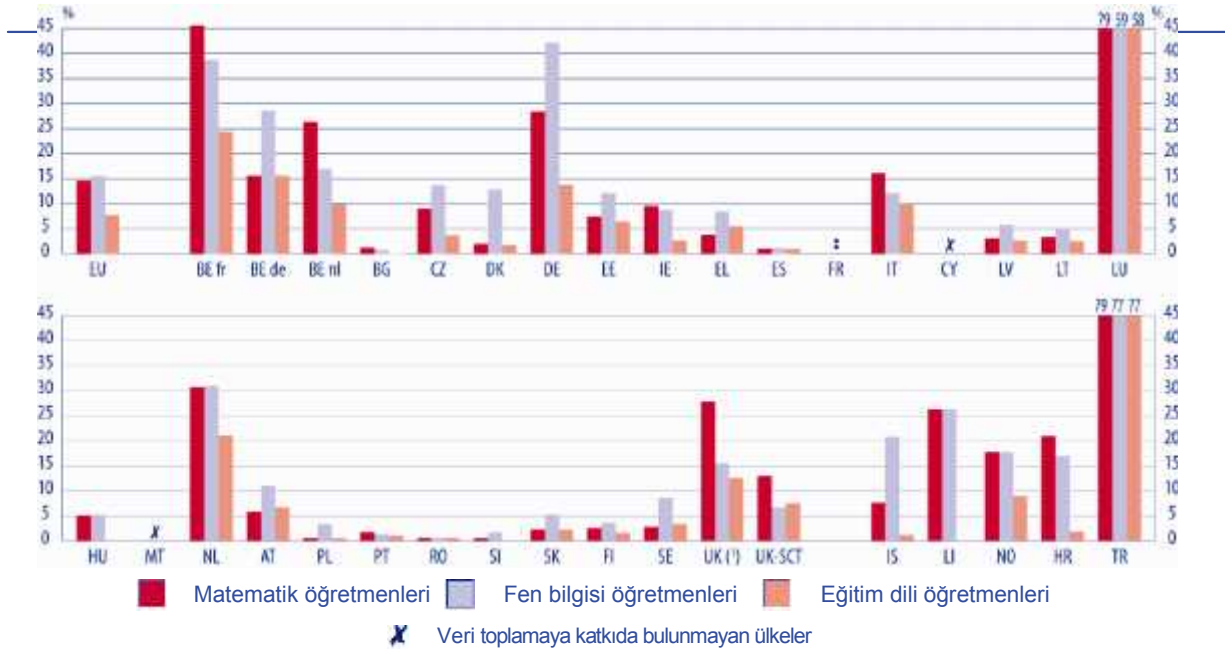
En son PISA araştırması (2009) verilerine göre, katılan Avrupa ülkelerinde ortalama olarak, tüm 15 yaşındaki öğrencilerin yaklaşık %15'i, okul müdürünün, öğretime, en azından bir dereceye kadar, okullarda nitelikli fen ve matematik öğretmenlerinin eksikliğinin engel olduğunu bildirdiğini göstermektedir. AB ortalaması, okullarda öğrenim gören öğrencilerin %7.7'si bu derste öğretmenlerin eksikliğini yaşadığını bildirerek eğitim dili için daha düşüktür.

Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, Lüksemburg ve Türkiye, öğretmen eksikliklerinden en fazla etkilenen ülkelerdir, buralarda, okul müdürünün bunun bir sorun olduğunu bildirdiği okullarda 15 yaşındakilerin %40'ından fazlası öğretmen eksikliğinden sıkıntı çekmiştir. Yüzdeler, Lüksemburg'daki matematik öğretmenlerinin durumunda ve Türkiye'de her üç derste öğretmenler için yaklaşık %80 idi.

Bu ülkeleri, Belçika (Almanca Konuşan ve Flaman Toplulukları), Hollanda, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), İzlanda ve Lihtenştayn takip etmiştir. Bu ülkelerde, öğrencilerin %20 ila %40'ının nitelikli fen, matematik veya eğitim dili öğretmenlerinin eksikliğini bildirdiği okullardaki okul müdürleri bu sıkıntıyı dile getirmiştir.

Temel derslerdeki öğretmen sıkıntısı diğer derslerle karşılaştırıldığında, (bakınız Şekil E3 veri tablosu), Almanya, Hollanda veya Türkiye gibi bazı ülkelerde, tüm derslerde yüksek yüzdeler olduğu ortaya çıkmaktadır, bu da ülkede genel bir öğretmen sıkıntısı olduğunu göstermektedir. Oysa, örneğin, Belçika (Fransızca ve Almanca Konuşan Topluluklar), İrlanda ve Slovakya gibi diğer bazı ülkelerde, öğretmen eksikliği çekirdek derslerde diğer derslerde olduğundan daha vahimdir.

- **Şekil E3:** Öğretimin çekirdek derslerde öğretmen eksikliğinden etkilendiği okullara giden 15 yaşındaki öğrencilerin yüzdesi, 2009

Kaynak: OECD, PISA 2009.

Data

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU
Matematik öğretmenleri	14.6	45.6	15.6	26.3	1.2	9.0	1.9	28.4	7.4	9.6	3.8	1.1	:	16.1	x	3.1	3.4	79.3
Fen bilgisi öğretmenleri	15.5	38.7	28.5	16.9	0.7	13.6	12.8	42.2	12.1	8.7	8.4	1.2	:	12.2	x	5.7	4.8	58.5
Eğitim dili öğretmenleri	7.7	24.4	15.6	9.8	0.1	3.6	1.7	13.8	6.4	2.7	5.5	0.9	:	10.0	x	2.6	2.5	58.2
Diğer dersler	22.4	73.1	80.4	30.7	10.5	31.4	22.1	50.7	19.0	34.8	4.8	6.3	:	22.4	x	5.4	10.9	35.7
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (¹)	UK- SCT	IS	LI	NO	HR	TR
Matematik																		

öğretmenleri	5.2	x	30.8	5.8	0.6	1.8	0.6	0.6	2.4	2.6	2.9	27.8	13.0	7.6	26.3	17.8	20.9	79.4
Fen bilgisi öğretmenleri	5.2	x	30.9	11.0	3.4	1.3	0.6	1.7	5.3	3.6	8.6	15.6	6.7	20.8	26.3	17.7	17.0	76.9
Eğitim dili öğretmenleri	0.0	x	21.1	6.7	0.6	1.1	0.6	0.0	2.3	1.6	3.3	12.5	7.6	1.2	0.0	9.0	1.9	76.6
Diğer dersler	6.2	x	42.5	21.2	5.3	4.7	5.9	4.5	28.1	13.4	14.7	14.8	20.5	12.7	19.3	29.8	21.1	81.3

Kaynak: OECD, PISA 2009.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıklayıcı not

Şekil, “Okulunuzun eğitim kapasitesi aşağıdaki sebeplerin herhangi birisi yüzünden engellendi mi?” sorusunun bir kısmı olarak “nitelikli matematik öğretmen eksikliği” seçeneğine müdürlerin verdiği cevapları özetlemektedir. Dört uygun cevaptan ikisini, “bir dereceye kadar” ve “çok fazla” değerlendirip “hiç” ve “çok az” cevapları değerlendirmemektedir.

Ülkeve özel notlar

Fransa: Ülke, PISA 2009’da yer almış, ancak okul anketini uygulamamıştır. Fransa’da, 15 yaşındaki öğrenciler, iki farklı okul türü arasında dağıtılmış ve bu nedenle okul düzeyinde bir analiz tutarlı olmayabilir.

Lüksemburg: Lüksemburg verileri, katılan okulların sayısının azlığı nedeniyle güvenilir değildir.

Avusturya: Bazı Avusturya okulları PISA 2009’u boykot ettiği için, eğilimler ciddi derecede karşılaştırılabilir değildir (bakınız OECD, 2010). Ancak, Avusturya sonuçları, AB-27 ortalamasına dahil edilmiştir.

NİTELİKLİ YENİ ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN DESTEK TEDBİRLERİ HAKKINDAKİ DÜZENLEMELER VEYA TAVSİYELER GİTTİKÇE YAYGINLAŞMAKTADIR

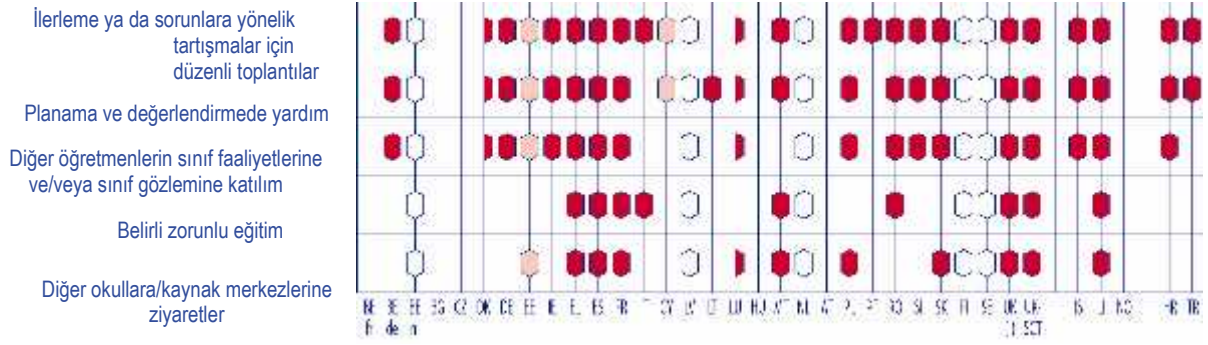
Öğretmenler, kariyerlerinin ilk yıllarında pek çok sorunla karşı karşıya olabilir. Sadece 13 ülke veya bölgenin kapsamlı, geniş-sistemli bir başlangıç eğitim aşaması önermesine rağmen (bakınız Şekil E2 bakınız), birçok ülke mesleğe yeni gelen öğretmenlerin karşılaşabileceği zorlukları aşabilmesi ve mesleği erken bırakma olasılığını azaltmak için yardımcı olabilecek ayrı destek tedbirleri sağlar. Ayrıca, önemli bir hizmet kıdemi olan okul müdürü veya deneyimli bir öğretmen, bir akıl hocası, olabilen kişi sık sık yeni öğretmenler için sorumluluk almaya atılır.

Yeni öğretmenler için destek tedbirleri, Avrupa’da giderek yaygınlaşmıştır. 2002/03’te, sadece 14 ülke, merkezi düzenlemeler veya öneriler (Eurydice, 2005) kapsamında resmi yardım teklifi sunarken, bu sayı 2006/07’de (Eurydice, 2009) 20’ye yükselmiştir. 2010/11’de, 21 ülke, yeni öğretmenler için destek tedbirleri üzerine merkezi yönlendirme olduğunu bildirdi. Bu tedbirler, özellikle, düzenli ilerleme ve sorunlarla ilgili tartışmaları ve derslerin ve öğrenci değerlendirmesinin planlanmasında yardımda bulunmayı içerir.

Yunanistan, İspanya, Fransa, Birleşik Krallık ve Lihtenştayn’da, merkezi düzeyde düzenlemeler veya öneriler, yeni girenler için her türlü destek tedbirinin sağlanmasını temin eder. Tersine, Belçika (Flaman Topluluğu), Letonya, Hollanda, Finlandiya ve İsveç’te, okullar hangi tür desteği sağlayacakları konusunda serbesttir.

Estonya ve Kıbrıs’ta, bu alanda hiçbir merkezi düzenlemeler olmamasına rağmen, anket sonuçlarına göre, aşağıda belirtilen destek tedbirlerinin bazıları yeni öğretmenler için verilmiştir. Diğer bazı ülkeler de, yeni öğretmenler için destek üzerine düzenlemeler veya öneriler olmadığını bildirmelerine rağmen, uygulamada bu tür tedbirler bazı okullarda olabilir.

- **Şekil E4:** İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimde (ISCED 1, 2 ve 3) öğretmenlik mesleğine yeni giren öğretmenlere destek hizmetlerinin türleri: düzenlemeler, tavsiyeler veya

Sol
ISCED 1Sağ
ISCED 2 + 3Düzenlemeler/öneriler
varAraştırma bulgularına göre
destek tedbirleri varYerel
özerklik

Kaynak: Eurydice.

UK (*) = UK-ENG/WLS/NIR

Acılayıcı not

Burada listelenen destek tedbirleri, bir öğretmenin belli gelişim ihtiyaçlarına bağlı olarak bir okuldan sağlanması beklenen faaliyet türlerinden örneklerdir.

Ülkeye özel notlar

Danimarka: Yeni öğretmenlere ilişkin destek tedbirleriyle ilgili yönetmelikler, sadece ISCED 3'te öğretim için geçerlidir.

Estonya: Tüm destek tedbirleri, başlangıç eğitim aşamasıyla ilgili olanlar hariç, ISCED 2'de öğretim yapan yeni öğretmenler için geçerlidir.

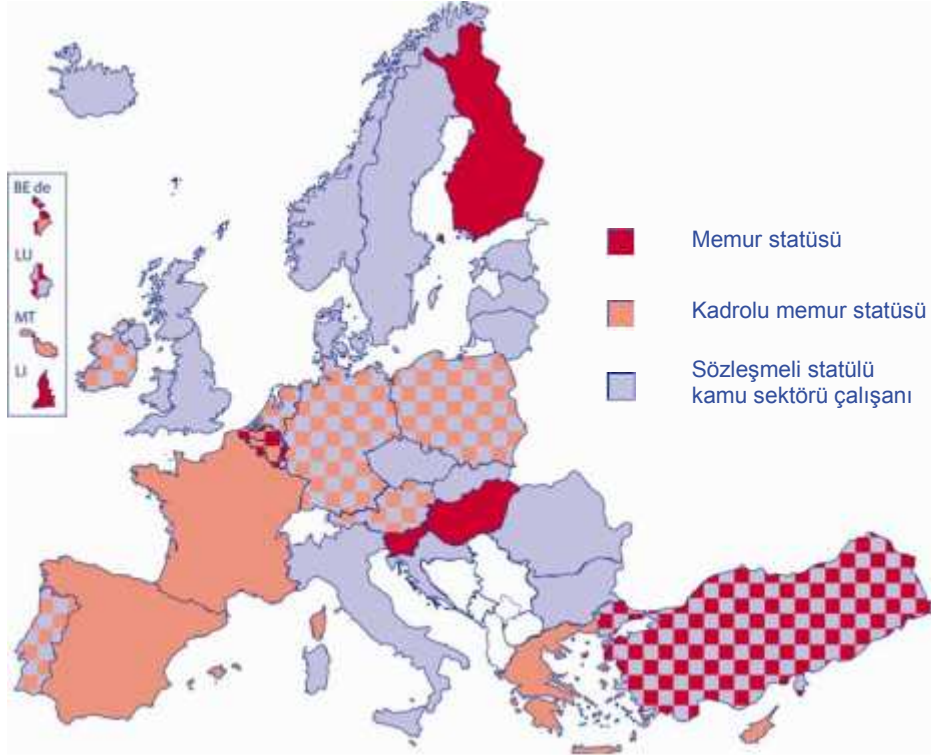
Malta: Özel zorunlu eğitim, sadece okul yılının başlangıcından önce düzenlenen tüm yeni öğretmenler için üç yarım günlük kurs anlamına gelir.

PEK ÇOK AVRUPA ÜLKESİNDEKİ ÖĞRETMENLER SÖZLEŞMELİ OLARAK ÇALIŞIR

Avrupa ülkelerinde, kamu sektörü ilköğretim, ortaöğretim ve lise düzeyleri için tam nitelikli öğretmenlerin istihdam durumu iki ana kategoriye ayrılır. İncelenen ülkelerin yarısından fazlasında, öğretmenler, genellikle genel istihdam mevzuatına tabi açık-uçlu sözleşmeler altında istihdam edilmektedir. Kamu sektörü çalışanları olarak, öğretmenler genellikle doğrudan okuttukları okul tarafından istihdam edilmelerine rağmen, yerel ya da okul düzeyinde istihdam edilmektedir. Diğer yerlerde, öğretmenler memur statüsüne sahiptir ve çoğu ülkede, hayat boyu kadrolu memur olarak atanırlar. Memurların Almanya, İrlanda, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya, Polonya, Portekiz ve Türkiye'de, her iki tür memur kategorisi, kamu sektörü çalışanı olarak öğretmen kategorisiyle birlikte bulunmaktadır.

Memur olan öğretmenler, merkezi, bölgesel veya yerel düzeyde, kamu yetkilileri tarafından istihdam edilmektedir. Kamu veya özel sektörde sözleşme ilişkilerini düzenleyen mevzuattan ayrı olan düzenleyici bir çerçeveye uyum içerisinde istihdam edilmektedir. Örneğin, İrlanda gibi bazı durumlarda, kalıcı statü elde etmemiş nitelikli yeni öğretmenler, bir okulda belli sayıda yıldan sonra, süresiz olarak sözleşme alabilir. Yaşam için kalıcı atama kavramı, öğretmenler ancak çok istisnai koşullarda işlerini kaybettiğinden, çok önemlidir.

- **Şekil E5:** İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimde (ISCED 1, 2 ve 3) öğretmen istihdam statüsü, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıklavıcı not

Burada, öğrencilerin çoğunun devlet destekli özel okullara (yani temel finansmanının yarısından fazlası kamu bütçesinden karşılanan okullara) devam eden Belçika, İrlanda ve Hollanda dışında kamu sektöründeki tam vasıflı öğretmenler (yani devlet tarafından finanse edilen, yönetilen ve doğrudan denetlenen okullarda çalışan öğretmenler) ele alınmıştır.

Memur statüsü, (merkezi, bölgesel ya da yerel düzeyde) kamu kuruluşları tarafından kamu sektöründeki ya da özel sektördeki sözleşmesel ilişkileri düzenleyen mevzuattan ayrı bir mevzuata göre istihdam edilen bir öğretmenin statüsüdür.

Kadrolu memurlar, eğitimle ilgili üst düzey yetkili makamlara karşılık gelen uygun merkezi ya da bölgesel makamlar tarafından ömür boyu olarak atanan memurlardır.

Sözleşmeli statüsündeki kamu sektörü çalışanı ifadesi, genel olarak yerel makamlar ya da okullar ile ilgili yetkili makamlar tarafından istihdam ile ilgili genel mevzuata uygun olarak ve sözleşmeli bazda ve ödemeler ve koşullar konusunda merkezi anlaşmalar olsa da olmasa da istihdam edilen öğretmenleri ifade etmektedir.

Ülkeye özel notlar

Belçika: Üç topluluğun her biri tarafından yönetilen okullarda çalışan öğretmenler memur olarak atanır. Hibe-destekli özel sektörde çalışan öğretmenler, genel istihdam mevzuatı uyarınca istihdam olmalarına rağmen, memur statüsüne "asimile" olarak kabul edilir.

Almanya: Bazı eyaletlerdeki öğretmenler kalıcı devlet sözleşmeleri kapsamında istihdam edilmektedir. Daha açık bir ifadeyle, konuları memurlarinkine karşılaştırılabilir.

Malta: ISCED 3'de, kadrolu memurlar, Eğitim Müdürlükleri'nin sorumluluk sahasına giren bu okullar için de geçerlidir; Junior College, Malta Üniversitesi'nin sorumluluğu altında olduğundan bu yana, Junior College'deki kamu sektörü çalışanları sözleşmeli statüde istihdam eder.

Hollanda: Merkezi ve Yerel Hükümet Personel Yasası'na göre, kamu okullarındaki öğretmenler, memurdur. Hibe-destekli özel okullardaki öğretmenler, istihdam ettikleri yasal organın kuruluşuyla yapılan sözleşmeyi (özel hukuk) imzalar. Ancak, bu personel, devlet tarafından tespit edilerek, çalışma koşulları bakımından kamu sektörü personelinin statüsünü paylaşabilir. Toplu sözleşmeler, tüm eğitim sektörünü (hem kamu hem de hibe-destekli özel okullar) kapsamaktadır.

Polonya: Öğretmen terfi skalasında 1. ve 2. kategoride olan öğretmenlerin (örneğin, stajyer ve sözleşmeli öğretmenler) sözleşmeli statüsü vardır ve 3. ve 4. kategorideki öğretmenlerin (örneğin, atanmış ve alınmış öğretmenler) kadrolu memurlara eşdeğer statüleri vardır.

Slovenya: Devlet okullarında çalışan öğretmenler, Devlet Memurları Kanunu'na göre memurdur, fakat devlet okulları ayrı yasal varlıklar olarak olduğundan, okul müdürüyle birlikte iş sözleşmesi imzalarlar.

YÜKSEKÖĞRETİMDEKİ AKADEMİK PERSONEL ÇOĞU ÜLKEDE SÖZLEŞMELİ ÇALIŞANLARDIR

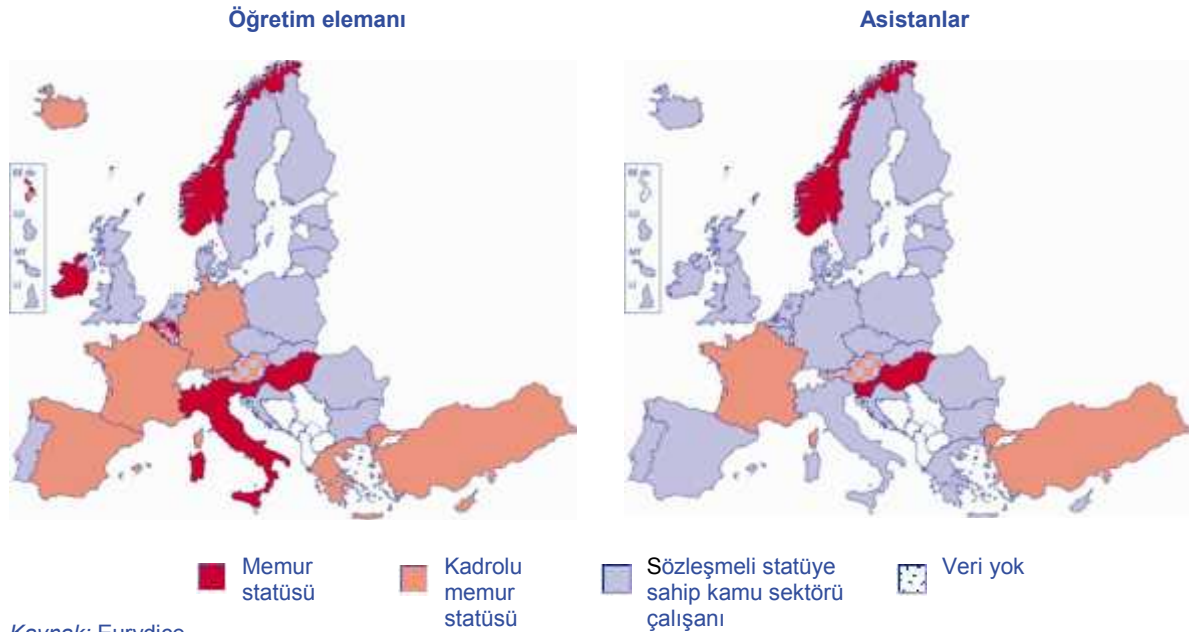
Akademik personele ilişkin işe alım prosedürleri genellikle resmi düzenlemelere bağlı olmasına rağmen, yükseköğretim kurumları (HEI'ler), işveren ve sözleşmelerin müzakerecileri olarak büyük ölçüde özerktir.

Avrupa ülkelerinin çoğunda, kamu ya da devlete-bağımlı özel HEI’lerdeki öğretim elemanları, genel iş mevzuatı (sözleşmeler kalıcı olabilir veya olmayabilir) tarafından yönetilen sözleşmelere göre çalışmaktadır. Genel eğilim, bu istihdam durumunun giderek memur statüsünün yerini alacak gibi görüldüğünü göstermektedir. Ancak, ondört ülke veya bölgede, Almanya, Yunanistan, İspanya, Fransa, Kıbrıs, İzlanda ve Türkiye’de olduğu gibi, öğretim elemanlarının çoğu hala devlet memuru ya da kadrolu memurdur.

Belçika (Fransız Topluluğu) ve Avusturya’da, karışık bir yasal çerçeve (öğretim elemanları memur veya sözleşmeli olarak işe alınır) vardır. Avusturya’da ise, uygulamalı bilimler üniversitelerindeki öğretim elemanları (*Fachhochschulen*), sözleşmeli statü ile istihdam edilir.

Asistanlar gibi diğer akademik personel, Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğunda, sözleşmeli statü ile kamu sektörü çalışanlarıdır. İstisnalar, asistanların memur statüsünde olduğu Macaristan, Slovenya, Norveç’tir; ve asistanların kadrolu memur statüsünde olduğu Fransa ve Türkiye’dir.

Şekil E6: Yükseköğretimde (ISCED 5-6) akademik personelin istihdam statüsü, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

“Öğretim elemanı” kategorisi, esas görevleri öğretim ve araştırma olan akademik personeldir. “Asistan” kategorisi, öğretim elemanlarına öğretimle ilgili görevlerinde yardım eden kişilerdir.

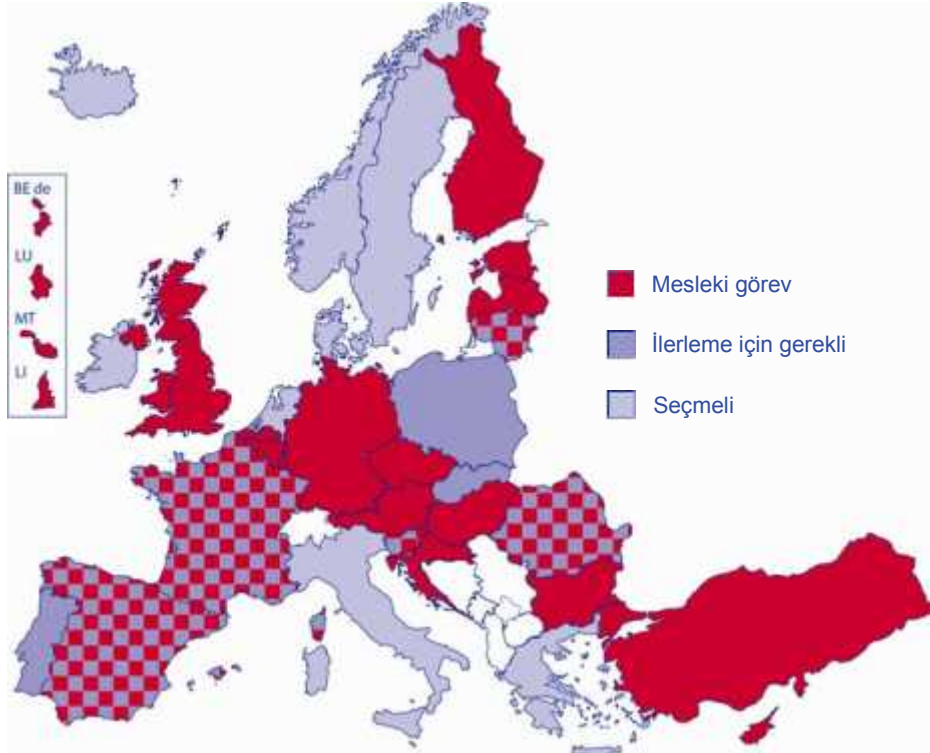
DEVAM EDEN MESLEKİ GELİŞİM ÇOĞU AVRUPA ÜLKESİNDE ÖĞRETMENLER İÇİN MESLEKİ BİR GÖREVDİR

Devam eden mesleki gelişim (CPD) yıllar içinde ciddi önem kazanmıştır. 2002/3'te, Avrupa ülkelerinin yaklaşık yarısında CPD etkinliklerine katılmak isteğe bağlıyken (Eurydice, 2005); şimdi 24 ülke veya bölgede mesleki bir görev olarak kabul edilir. İspanya, Fransa, Litvanya, Romanya ve Slovenya'da, CPD katılımı, ayrıca, kadro ilerlemesi ve maaş artışı için bir ön koşuldur.

Bazı ülkelerde, öğretmenlerin açıkça CPD'ye katılmaları zorunlu değildir. Ancak, Polonya, Portekiz, ve Slovakya'da, CPD açıkça kadro ilerlemesine bağlıdır. Portekiz'de, CPD etkinliklerine katılmama cezalandırılabilir veya öğretmen değerlendirilmesinde olumsuz bir unsur olarak kabul edilir.

Yeni eğitim reformlarının tanıtımına bağlı olarak ve ilgili makamlar tarafından düzenlenen belirli CPD, genel olarak, tüm ülkelerde öğretmenler için mesleki bir görevdir.

- **Şekil E7:** İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimde (ISCED 1, 2 ve 3) öğretmenlerin devam eden mesleki gelişimlerinin statüsü, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Devam eden mesleki gelişim, örneğin, ders-tabanlı ve pedagojik eğitimi içerebilen resmi ve resmi-olmayan eğitim faaliyetleridir. Bazı durumlarda, bu faaliyetler, tamamlayıcı yeterliklere kadar gidebilir.

Mesleki görev: Çalışma kurallarında/sözleşmelerde/mevzuatta ya da öğretmenlik mesleği hakkındaki diğer düzenlemelerde tanımlanan görev.

Ülkeye özel not

Malta: Kamu okullarında, CPD atama için gerekli değildir, fakat ek nitelikler atama için önemlidir. Ancak, ISCED 3'te, Eğitim Müdürlükleri'nin sorumlulukları altında olmayan okullarda, CPD atama için gereklidir. Bu durum, akademik personelin asistandan öğretim görevliliğine ve daha sonra da profesörlük statüsü için CPD'nin gerektiği Junior College için geçerlidir.

ÇOĞU ÜLKE ÖĞRETMENLERİN İŞ SÖZLEŞMELERİNDE HAFTALIK ÖĞRETİM ZAMANINI DAHA FAZLA TANIMLAR

Çoğu ülkede, öğretmenlerin iş sözleşmeleri, öğretileri için gerekli olan saat sayısını belirtir. 2010/11'de, Avrupa'daki öğretmenler, öğretim faaliyetlerinde, ortalama olarak, haftada 19-23 saat arasında sözleşme imzalamışlardı – ortalamanın 18-20 saat arasında olduğu 2006/07'den biraz daha fazla (Eurydice, 2009). Bu şekil, planlanan kırılmaları ve öğretimi içermeyen öğrencilerle diğer sözleşme süresini kapsamaz. Her nasılsa, ülkeler arasında önemli farklılıklar vardır.

Genel olarak, ortaöğretimde/lisedeki öğretmenlerin haftalık öğretim süresi ilköğretimden daha azdır. Sadece Bulgaristan, Danimarka ve Hırvatistan'da, ortaöğretimdeki öğretmenlerin öğretim saat sayısı artar. Yaklaşık bir düzine ülkede, öğretmenlerin hem ilköğretim hem de ortaöğretimde aynı miktarda saat öğretileri gereklidir.

Çok az ülke, ancak, istihdam sözleşmelerindeki sadece ders saatlerini tanımlar. Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğunda, haftalık çalışma süresi toplam sayısı da başka bir iş sektöründeki çalışma süresi miktarına bağlı olarak ayarlanır. Toplu sözleşme veya diğer anlaşmalarda belirtildiği gibi, bu ülkelerin çoğunda 35 ila 40 saattir.

Onyedii ülke veya bölge de öğretmenlerin her hafta okulda olması gereken süreyi belirler. Genel olarak, bu rakam Portekiz, İsveç, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve İzlanda dışında 30 saati aşmaz ve hem İzlanda'da hem de Norveç'te, sadece ilköğretim ve ortaöğretim. Çalışma saatlerinin toplam sayısı ve öğretmenlerin okulda olması gereken zaman, eğitimin çeşitli düzeylerinde bir dizi ülke genelinde çok benzerdir.

Ülkeye özel notlar (Şekil E8)

Belçika (BE fr): İlköğretimde öğretmenler tarafından gerçekleştirilen tüm hizmetler için toplam yıllık zaman miktarı yılda 962 saati geçemez. Dersleri, denetleme görevlerini, toplantıları ve arkadaşlarla danışmayı (en az 60 periyoda tekabül eden) içerir. Sadece öğretim zamanı gösterilmektedir.

Belçika (BE nl): Veriler, azami haftalık işyüküdür.

Danimarka: Okul yılı başına gün sayısı ve araların uzunluğu, bakanlık tarafından düzenlenmez, ancak bireysel kurumların takdirine bırakılmıştır. Bu nedenle, ders saatlerinde farklılıklar olabilir.

Almanya: 40 saatlik genel zaman bütün eyaletler için ortalama gösterir.

Letonya: Okuldaki uygun zaman, tüm öğretmenlerin öğrencilerin eğitimine destek sağlamak için sahip olduğu haftalık iki ödenmiş saati içerir.

Malta: ISCED 1, 2 ve 3'te, saat sayısı tam gün anlamına gelir. Junior College'daki öğretmenler için, ISCED 3'teki okulda uygun saat 40 olup, ders saati sayısı 19'dur.

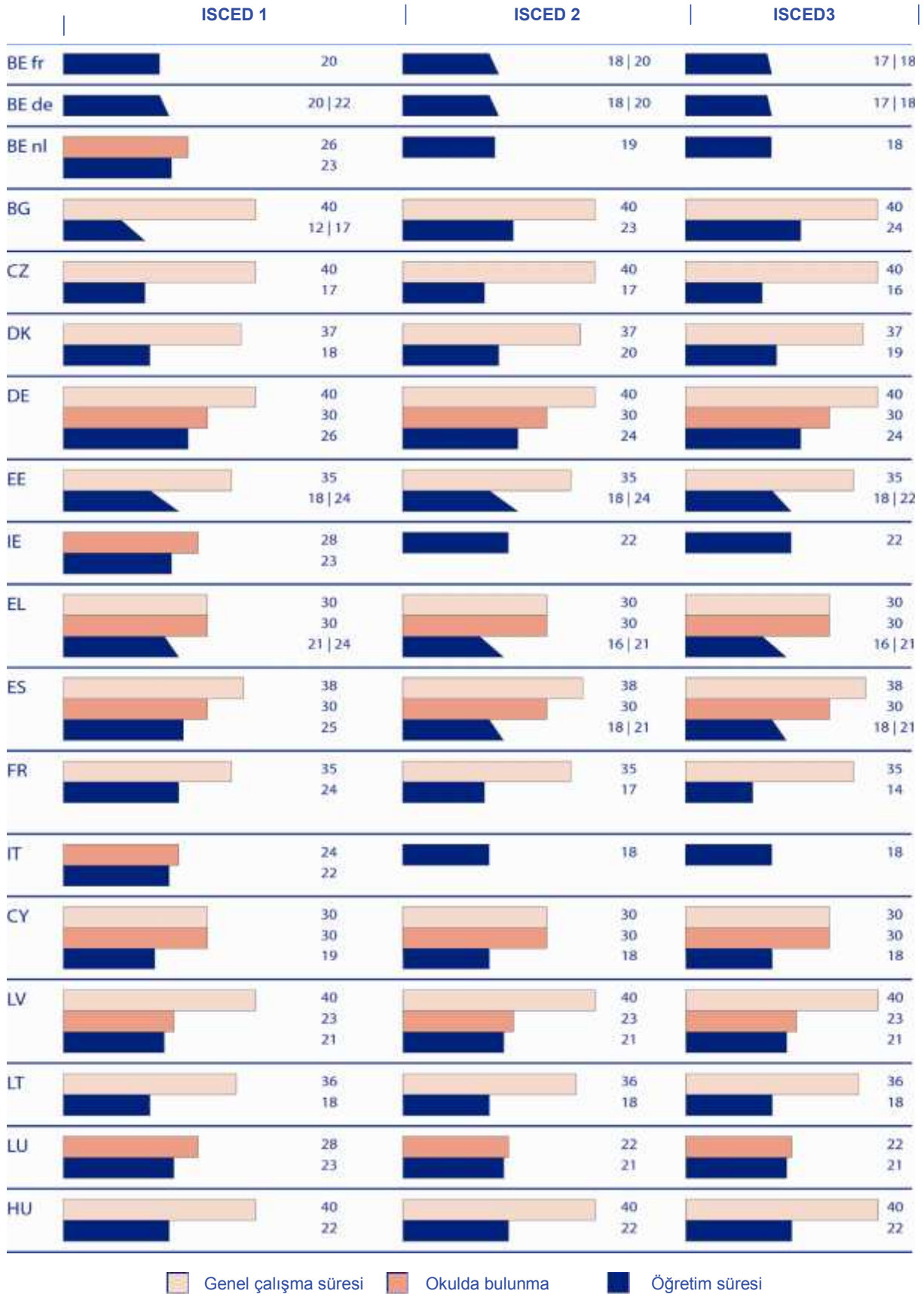
Hollanda: Sadece her yıl öğretim için gün sayısı (200) ve her yıl için toplam saat sayısı (1 659) belirtilir.

Polonya: Öğretim süresi ve toplam çalışma süresinin yanısıra, mevzuata göre, öğretmenler ilköğretim ve ortaöğretim okullarında haftada fazladan 2 saat okulda ve lisede fazladan 1 saat okulda olmakla yükümlüdürler.

Portekiz: 1. döngü öğretmenlerin yüklerindeki öğretim unsuru, haftada 25 ders saatinden oluşur; *ensino básico*'nun 2. ve 3. döngülerinde, 22 saattir ve lisede, haftada 20 saattir. Tüm öğretim eğitimin bu düzeyinde yapılır.

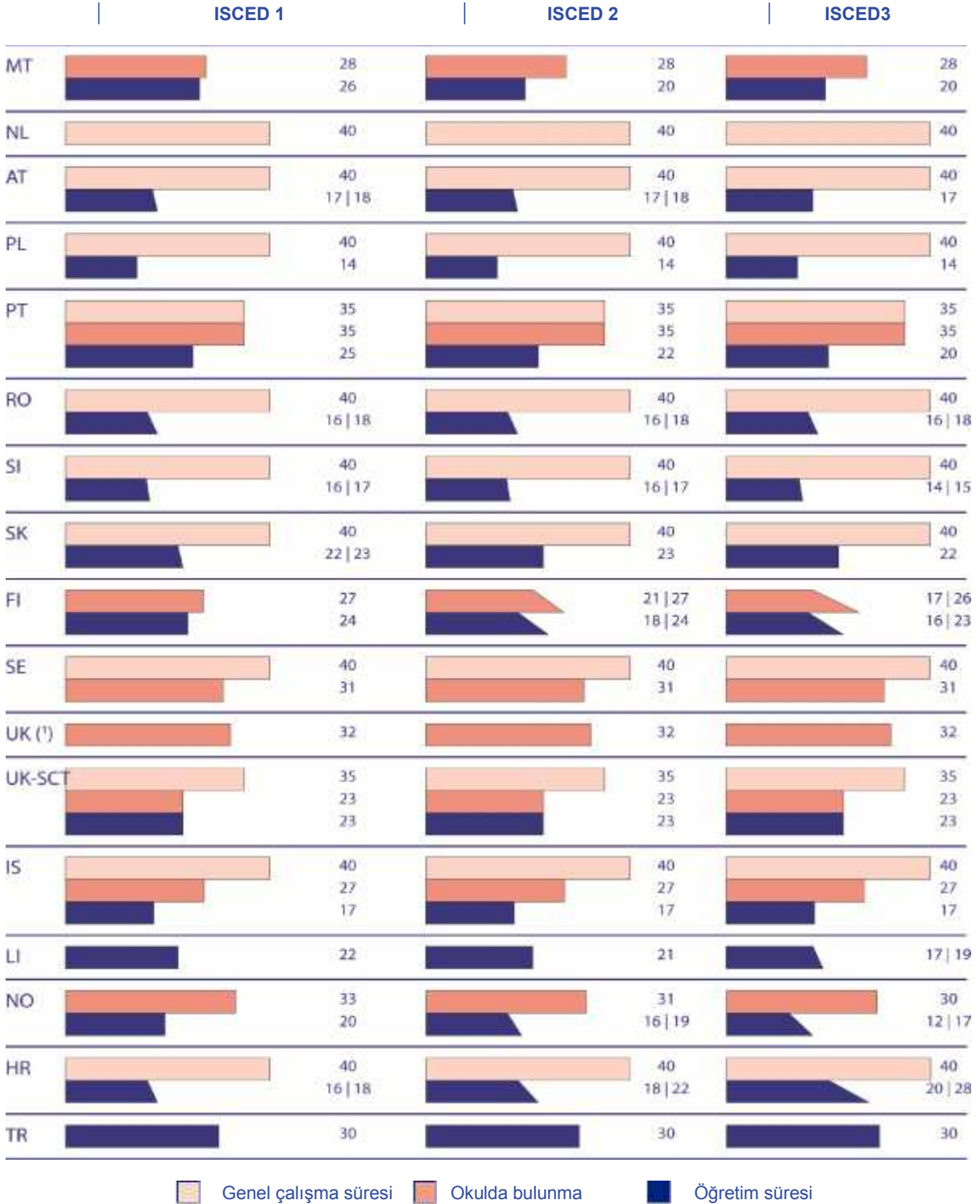
İzlanda: Zorunlu öğretmenler sendikası sözleşmesi, yıllık 37 haftaya dayanan öğretmenlerin haftalık iş yükünü ortaya koymaktadır.

Şekil E8: İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimdeki (ISCED 1, 2 ve 3) öğretmenlerin haftalık iş yükleri, 2010/11

Kaynak: Eurydice (19 Nisan 2012'de güncellenmiştir).

Şekil E8: İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimdeki (ISCED 1, 2 ve 3) öğretmenlerin haftalık iş yükleri, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

UK (!) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıklayıcı not

Şekilde tam zamanlı çalışan ve örneğin yönetim görevleri gibi başka görevleri olmayan bir öğretmenin durumu gösterilmektedir. Öğretilen konu ya da öğretmenin istihdam durumu gibi spesifik faktörler ile ilişkili oldukları ya da her bir öğretmen için öğretim saati sayısının ya da hazır bulunulması gereken sürenin belirlenmesine yönelik okul düzeyinde bir esnekliği temsil ettikleri durumlarda, ülke içindeki değişiklikler gösterilmiştir. Henüz yeterli kazanmamış ya da henüz yeterli kazanmış öğretmenlere yönelik azaltılmış süre koşulları gösterilmemiştir; hizmet süresine uygun olarak ya da başka görevler söz konusu olduğunda saat sayısının azaltılmasına yönelik esneklik de gösterilmemiştir.

Şekilde yalnızca haftalık saat sayısına ilişkin bilgi verilmektedir. Öğretmenlerin gerçek çalışma süresi, yıllık hizmet günü sayısına göre de değişiklik gösterebilir.

Öğretim süresi, öğretmenler tarafından öğrenci grupları ile geçirilen süreye işaret etmektedir. Bu sayı, verilen araların süresi ya da öğrenciler ile geçirilip öğretimi içermeyen süreler kesinlikle hariç tutularak hesaplanmaktadır. Ders sayısının her bir dersin süresi ile çarpılarak çıkan rakamın 60'a bölünmesi ile bulunur.

Okulda bulunma, öğretmenlerin okulda öğretim süresi de dahil olmak üzere ve yapmaları gereken görevler için bulunmaları gereken zamanı ya da okul müdürü tarafından belirlenen başka bir yerde görevlerin yerine getirilmesi için hazır bulunulması gereken süreye işaret etmektedir.

Genel çalışma saatleri; öğretim saatleri, okulda bulunulması gereken saatler ve okul dışında gerçekleştirilebilecek olan hazırlık ve not verme etkinliklerinin süresini kapsamaktadır.

İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİMDE KADIN ÖĞRETMENLER FAZLACA TEMSİL EDİLİRKEN YÜKSEKÖĞRETİMDE BU KADAR DEĞİLDİR

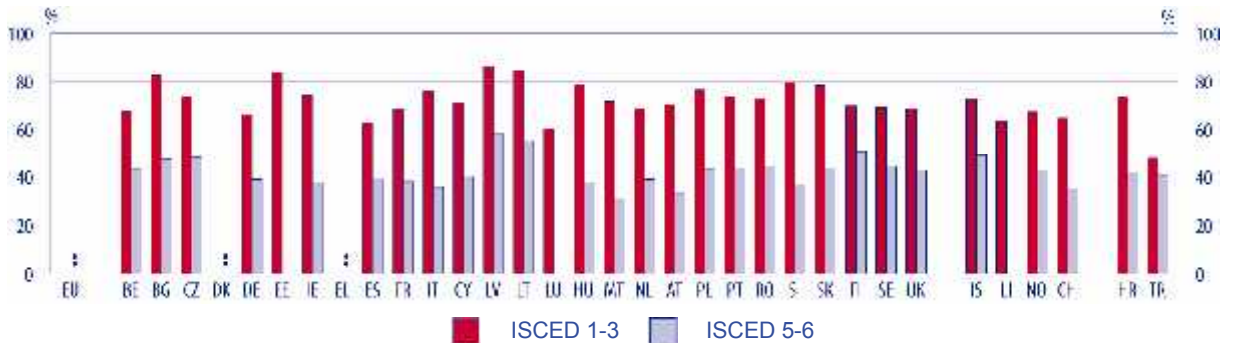
Kadınlar, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki öğretmenlerin çoğunluğu oluşturmaktadır. 2002/03 yılından bu yana, eğitimin bu düzeylerinde kadın öğretmenlerin oranında hafif bir artış olmuştur (Eurydice, 2009). Bununla birlikte, temsil edilmeleri, eğitim düzeyi arttıkça önemli ölçüde azalır.

2009 yılında, verilerin alınabildiği tüm Avrupa ülkelerinde, ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenlerinin (ISCED 1, 2 ve 3) %60'ından fazlası, kadındı. Dört ülkede – Bulgaristan, Estonya, Letonya ve Litvanya – bu düzeydeki öğretmenlerin %80'i kadındı.

Bu durum, yükseköğretim düzeyinde (ISCED 5 ve 6) kadınların temsil edilmesiyle tezat oluşturmaktadır. Letonya, Litvanya ve Finlandiya dışında, tüm ülkelerde, bu düzeydeki öğretmenlerin az %50'sini kadın öğretmenler temsil etmektedir. Finlandiya'da, yükseköğretimdeki kadın öğretmenlerin oranı 2006 yılında %47.7'den 2009 yılında %50.5'e yükselmiştir.

Bir düzine ülkede, kadınlar yükseköğretim öğretmenlerinin %40'ından daha azını oluşturur. Yükseköğretim düzeyindeki kadın temsilindeki düşüş, ISCED 1-3 düzeyleriyle karşılaştırıldığında, Macaristan, Malta ve Slovenya'da son derece belirgindir.

Şekil E9: İlköğretim ve ortaöğretimde (ISCED 1, 2 ve 3) ve yükseköğretimde (ISCED 5 ve 6) bayan öğretmenlerin yüzdesi, kamu ve özel sektör birlikte, 2009

ISCED 5-6	30.7	38.7	33.1	42.9	43.4	44.2	36.6	43.5	50.5	44.2	42.6	48.9	0.0	41.9	34.9	41.6	40.7

Kaynak: Eurostat, UOE ve İşgücü anketi.

Acıklayıcı not

Yalnızca doğrudan ders veren öğretmenler dikkate alınmıştır. Veriler, özel eğitim alanındaki öğretmenleri ve bir sınıf içinde bir bütün olarak öğrenciler ile, bir kaynak odasında küçük öğretmenler ile ya da düzenli sınıfın içinde ya da dışında bire bir olarak öğrenciler ile çalışan öğretmenleri içermektedir. Kamu sektörü ve özel sektörde hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı çalışan öğretmenler paya dahil edilmiştir. Stajyerler ya da asistanlar dahil edilmemiştir.

Ülkeye özel notlar

Belçika: Almanca Konuşan Topluluk'ta ve bağımsız özel kurumlarda çalışan öğretmenler dahil edilmemiştir. ISCED 3, ISCED 4'ü içerir.

İrlanda, Finlandiya ve Birleşik Krallık: ISCED 3, ISCED 4'ü içerir.

Lüksemburg: Şekil, kamu sektörüyle ilgilidir.

Hollanda: ISCED 1, ISCED 0'ı içermektedir.

Finlandiya: ISCED 5-6 düzeylerinde, akademik personel verileri, yalnızca öğretim personelini kapsar. Araştırma personeli hariçtir. Daha önceden, araştırma personeli ayrıca ISCED 5-6 düzeylerindeki akademik personele dahildi.

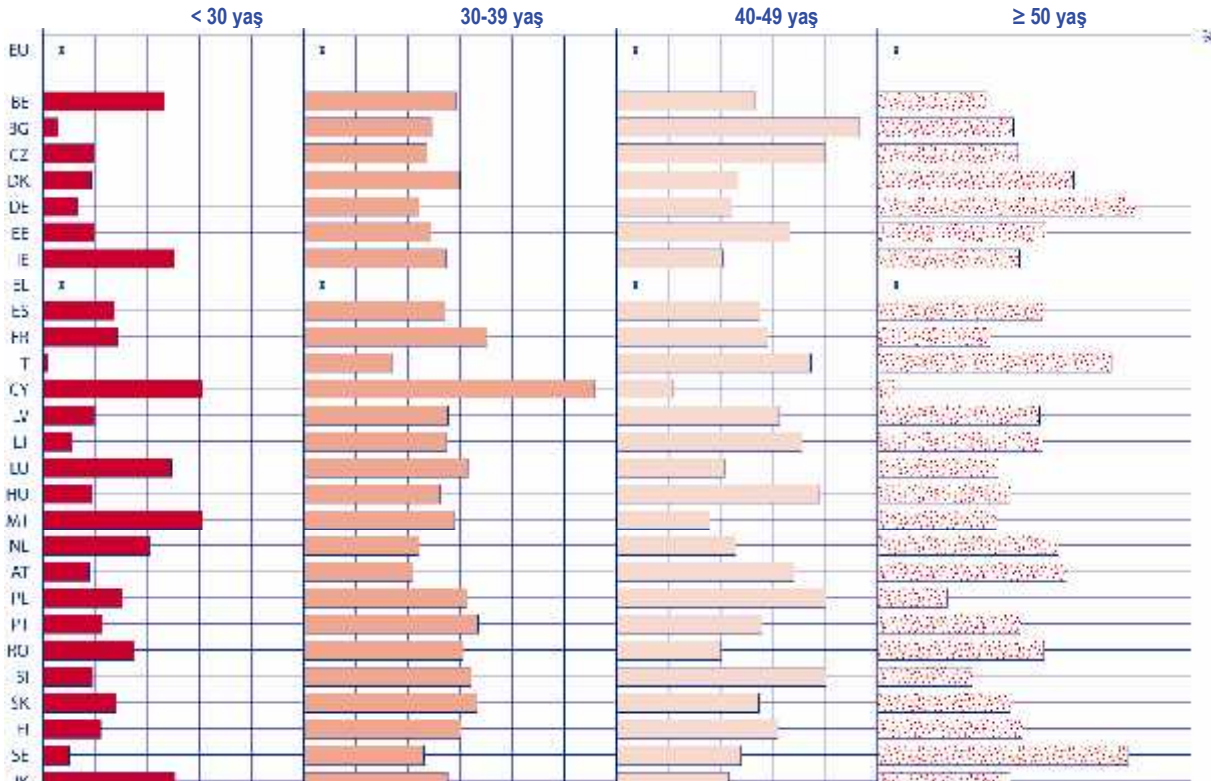
İsveç: Öğretmenlik görevlerini yerine lisansüstü öğrencileri, akademik personele dahil edilmiştir.

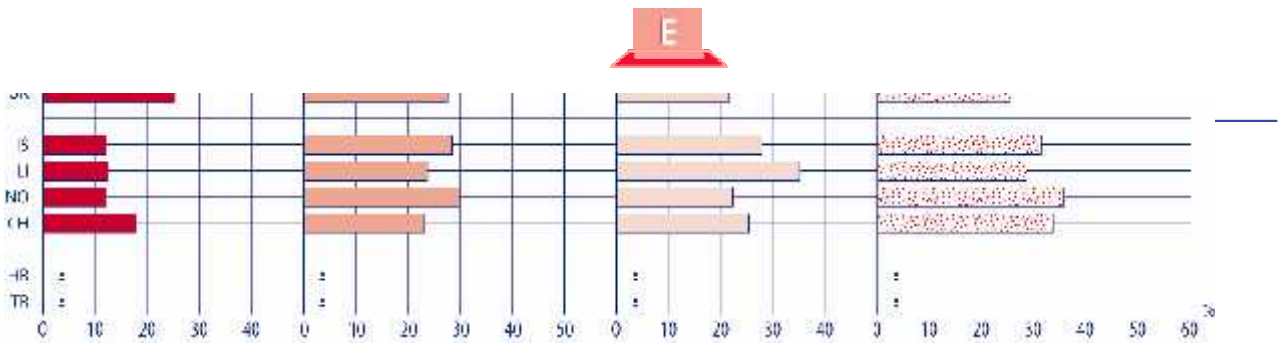
İzlanda: ISCED 3, kısmen ISCED 4'ü içerir.

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN YÜKSEK BİR YÜZDESİ PEK ÇOK AVRUPA ÜLKESİNDE DAHA YAŞLI YAŞ GRUPLARINDADIR

Avrupa Birliği, diğer şeyler arasında, yaşlanan bir nüfusla şekillenmiş demografik değişimlerle karşı karşıyadır. Doğal olarak, bu durum, öğretmenlik mesleği de dahil olmak üzere, toplumdaki birçok mesleği etkilemektedir ve bu bazı ülkelerde nitelikli öğretmen eksikliğinin nedenlerinden biri olabilir (bakınız Şekil E3). Bu durum, önümüzdeki on yılda daha da kötüye gidebilir.

Şekil E10: İlköğretimde (ISCED 1) öğretmenlerin yaş grubuna göre dağılımı, kamu ve özel sektör birlikte, 2009

Kaynak: Eurostat, UOE.

Veri

EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU		
< 30	:	23.3	2.8	9.7	9.3	6.6	10.0	25.2	:	13.8	14.3	0.9	30.5	10.0	5.5	24.7	9.4	
30-39	:	29.3	24.6	23.6	30.0	22.1	24.5	27.3	:	27.1	35.2	17.1	55.7	27.7	27.4	31.5	26.2	
40-49	:	26.6	46.6	39.8	23.1	22.0	33.2	20.3	:	27.4	28.9	37.2	10.8	31.2	35.5	20.6	38.9	
≥ 50	:	20.8	26.0	26.9	37.6	49.3	32.4	27.3	:	31.7	21.6	44.8	3.1	31.1	31.6	23.2	25.5	
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR	
< 30	30.5	20.4	8.9	15.3	11.3	17.5	9.5	14.0	11.1	5.0	25.3	12.2	12.5	12.1	17.9	:	:	
30-39	28.9	22.1	21.0	31.3	33.5	30.6	32.1	33.2	30.2	23.1	27.7	28.5	23.8	29.9	23.2	:	:	
40-49	17.8	22.8	33.9	40.0	27.8	20.0	40.1	27.3	30.9	23.8	21.4	27.9	35.1	22.2	25.3	:	:	
≥ 50	22.8	34.7	36.2	13.4	27.4	31.9	18.2	25.5	27.7	48.1	25.6	31.4	28.7	35.7	33.7	:	:	

Kaynak: Eurostat, UOE.

Acıklayıcı not

Yalnızca doğrudan ders veren öğretmenler dikkate alınmıştır. Veriler, özel eğitim alanındaki öğretmenleri ve bir sınıf içinde bir bütün olarak öğrenciler ile, bir kaynak odasında küçük öğretmenler ile ya da düzenli sınıfın içinde ya da dışında bire bir olarak öğrenciler ile çalışan öğretmenleri içermektedir. Kamu sektörü ve özel sektörde hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı çalışan öğretmenler dahil edilmiştir. Stajyerler ya da asistanlar dahil edilmemiştir.

Ülkeye özel notlar

Belçika: Almanca Konuşan Topluluk'ta ve bağımsız özel kurumlarda çalışan öğretmenler dahil edilmemiştir.

Lüksemburg: Şekil, kamu sektörüyle ilgilidir.

Hollanda: ISCED 0 düzeyindeki öğretmenler dahil edilmiştir.

Almanya, İtalya ve İsveç'te, ilköğretimde tüm öğretmenlerin yaklaşık yarısı 50+ kategorisindedir; diğer bir deyişle, öğretmenlerin büyük bir kısmı emeklilik yaşına yaklaşmaktadır.

Bunu, 40-49 yaş grubunun en büyük yaş grubu olduğu diğer 10 ülke izler (Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Polonya, Slovenya, Finlandiya ve Lihtenştayn). Bu grup, Bulgaristan, Polonya ve Slovenya'daki tüm öğretmenlerin %40 veya daha fazlasına karşılık gelir.

Belçika, İrlanda, Kıbrıs, Lüksemburg, Malta ve Birleşik Krallık'ta, ilköğretim öğretmenleri, nispeten gençtir; 30 yaşın altında veya 30-39-yaş kategorisinde olan öğretmenler %20'den fazladır.

Belçika ve Birleşik Krallık'ta, yaşa göre öğretmenlerin dağılımı oldukça dengelidir. Her yaş grubu, kabaca öğretmenlerin yaklaşık dörtte birini oluşturmaktadır.

ORTAÖĞRETİMDEKİ ÖĞRETMENLER, İLKÖĞRETİMDEKİ ÖĞRETMENLERDEN DAHA YAŞLIDIR

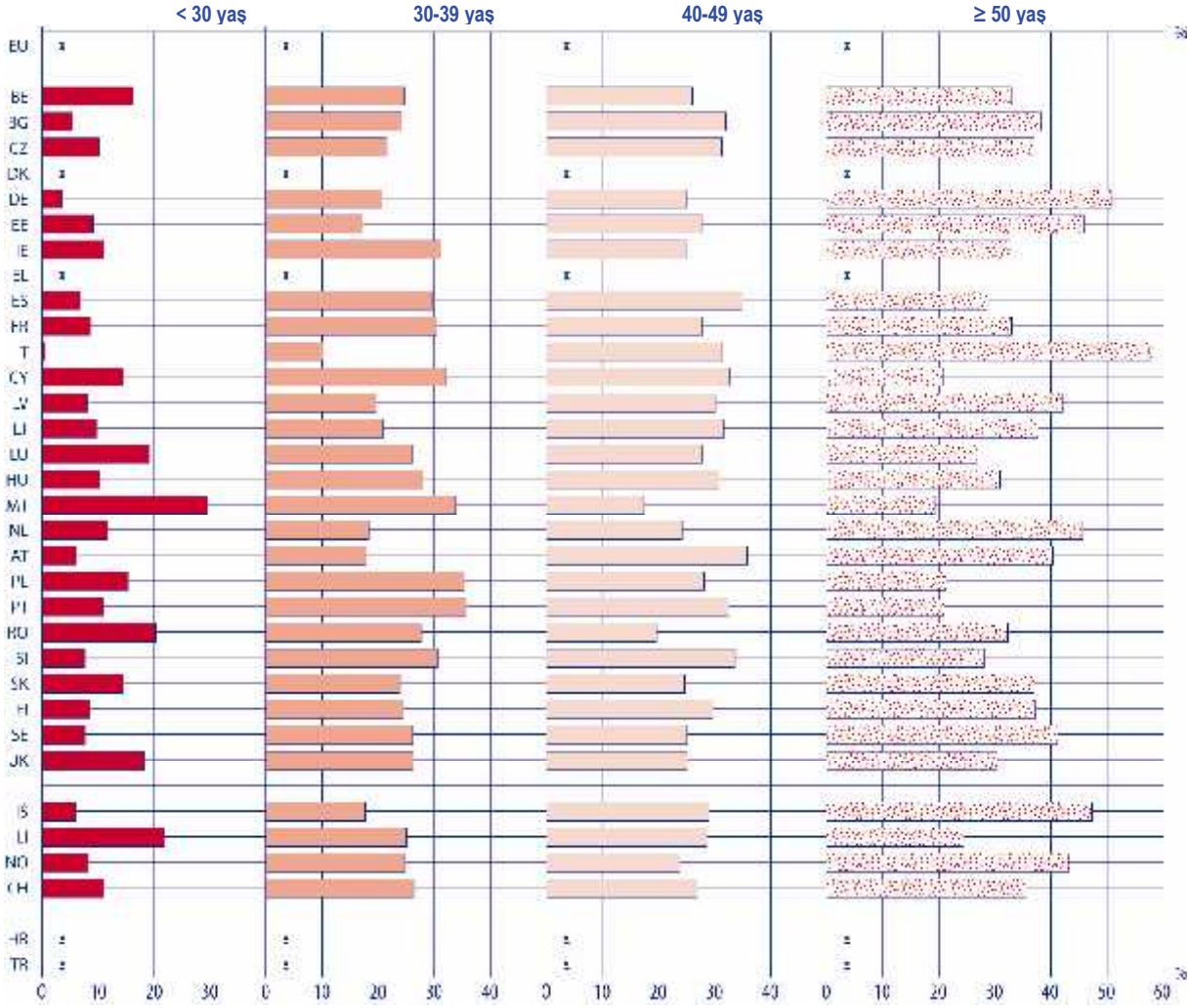
Ülkelerin çoğunda, ortaöğretimdeki öğretmenler, ilköğretimdeki öğretmenlerden daha yaşlıdır (bakınız Şekil E10). Bu eğitim düzeyinde en güçlü olarak temsil edilen yaş grubu 50 ve üzeri grubudur.

Almanya ve İtalya'da, 50 yaş ve üzerindeki öğretmenler, tüm öğretmenlerin %50'den fazlasını oluşturur. Tersine, 30 yaşın altındaki öğretmenlerin çok az sayıda olduğu ülkeler bu ülkeler ya da Bulgaristan, İspanya, Avusturya ve İzlanda'dır.

Ortaöğretim öğretmenlerinin en genç olduğu ülkeler, Malta, Polonya ve Portekiz'dir. Son iki ülkede, 30-39 yaş grubu, rakamsal olarak en güçlü sayıda iken Malta'da 30-39 yaş grubunda ve altında olanlar ortaöğretim öğretmenlerinin yarısından fazlasına karşılık gelir.

Şekil E11: Ortaöğretim ve lisede (ISCED 2 ve 3) öğretmenlerin yaş grubuna göre dağılımı, kamu ve

özel sektör birlikte, 2009

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
< 30	:	16.3	5.5	10.2	:	3.6	9.1	11.1	:	6.8	8.7	0.5	14.5	8.1	9.8	19.1	10.2
30-39	:	24.7	24.3	21.5	:	20.8	17.2	31.2	:	29.6	30.5	10.2	32.1	19.6	20.9	26.1	28.1
40-49	:	26.0	32.0	31.3	:	24.9	27.7	24.9	:	34.9	27.8	31.4	32.7	30.1	31.5	27.8	30.8
≥ 50	:	33.0	38.2	37.0	:	50.7	45.9	32.8	:	28.6	33.0	57.9	20.7	42.2	37.8	26.9	30.9
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
< 30	29.5	11.8	6.0	15.4	10.9	20.3	7.7	14.6	8.5	7.7	18.3	6.0	21.8	8.3	11.0	:	:
30-39	33.8	18.3	17.9	35.3	35.7	27.8	30.6	23.9	24.5	26.1	26.2	17.7	25.1	24.8	26.4	:	:
40-49	17.4	24.2	35.8	28.1	32.5	19.6	33.6	24.6	29.7	25.1	25.2	29.0	28.6	23.8	27.0	:	:
≥ 50	19.2	45.7	40.3	21.3	20.9	32.3	28.1	36.9	37.3	41.1	30.4	47.3	24.5	43.2	35.7	:	:

Kaynak: Eurostat, UOE.

Acıklavıcı not

Yalnızca doğrudan ders veren öğretmenler dikkate alınmıştır. Veriler, özel eğitim alanındaki öğretmenleri ve bir sınıf içinde bir bütün olarak öğrenciler ile, bir kaynak odasında küçük öğretmenler ile ya da düzenli sınıfın içinde ya da dışında bire bir olarak öğrenciler ile çalışan öğretmenleri içermektedir. Kamu sektörü ve özel sektörde hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı çalışan öğretmenler dahil edilmiştir. Stajyerler ya da asistanlar dahil edilmemiştir.

Ülkeye özel notlar

Belçika: Almanca Konuşan Topluluk'ta ve bağımsız özel kurumlarda çalışan öğretmenler dahil edilmemiştir. ISCED 4 düzeyindeki öğretmenler dahil edilmiştir.

Danimarka: ISCED 1 düzeyindeki öğretmenler dahil edilmiştir.

İrlanda, Finlandiya ve Birleşik Krallık: ISCED 4 düzeyindeki öğretmenler dahil edilmiştir.

Lüksemburg: Şekil, kamu sektörüyle ilgilidir.

İzlanda: ISCED 4 düzeyindeki öğretmenler kısmen dahil edilmiştir.

ÖĞRETMENLERİN BÜYÜK ÇOĞUNLUĞU MÜMKÜN OLDUĞU KADAR ERKEN EMEKLİ OLUR

Çoğu Avrupa ülkesinde, ilköğretim veya ortaöğretim öğretmenleri fırsat buldukları an en kısa sürede emekli olurlar. Öğretmenler, bu yüzden, gereken yıl sayısını tamamladıklarında veya tam emeklilik hakkı için gereken asgari yaşa ulaştıklarında emekli olurlar.

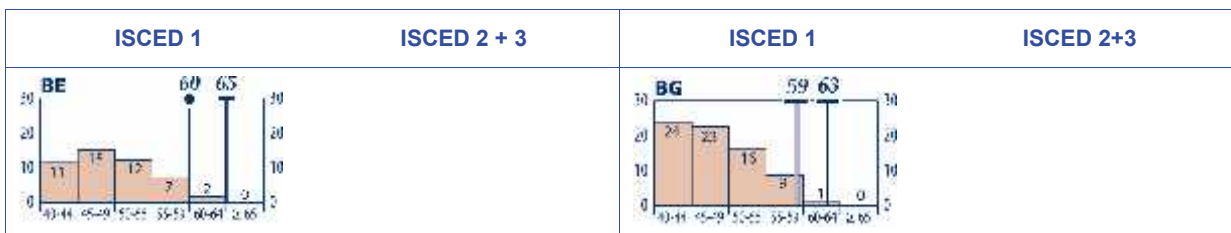
Ancak, Danimarka’da, ilköğretim düzeyinde, İtalya, Kıbrıs, Polonya ve Finlandiya’da, ortaöğretim düzeyinde ve Almanya, İsveç ve Norveç’te, hem ilköğretim hem de ortaöğretim düzeyinde, öğretmenlerin önemli bir yüzdesi (%5’ten fazla) asgari emeklilik yaşından sonra mesleklerinde kalırlar. Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya ve Slovenya’da, öğretmenlerin %5’inden fazlası bile resmi emeklilik yaşından sonra çalışmaya devam ederler.

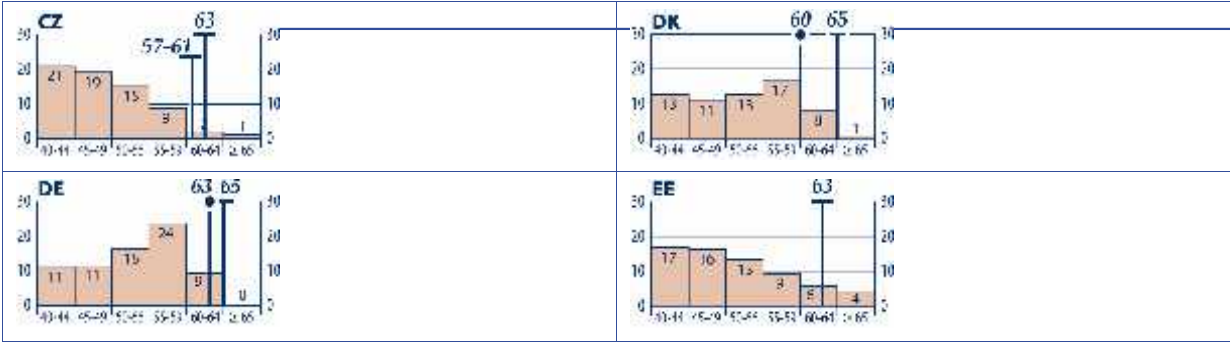
2001/02’den (Eurydice, 2005) bu yana, resmi emeklilik yaşı ve/veya tam emeklilik hakkı ile asgari emeklilik yaşının tüm Avrupa ülkelerinin üçte birinde artmış olduğunu belirtmek gerekir.

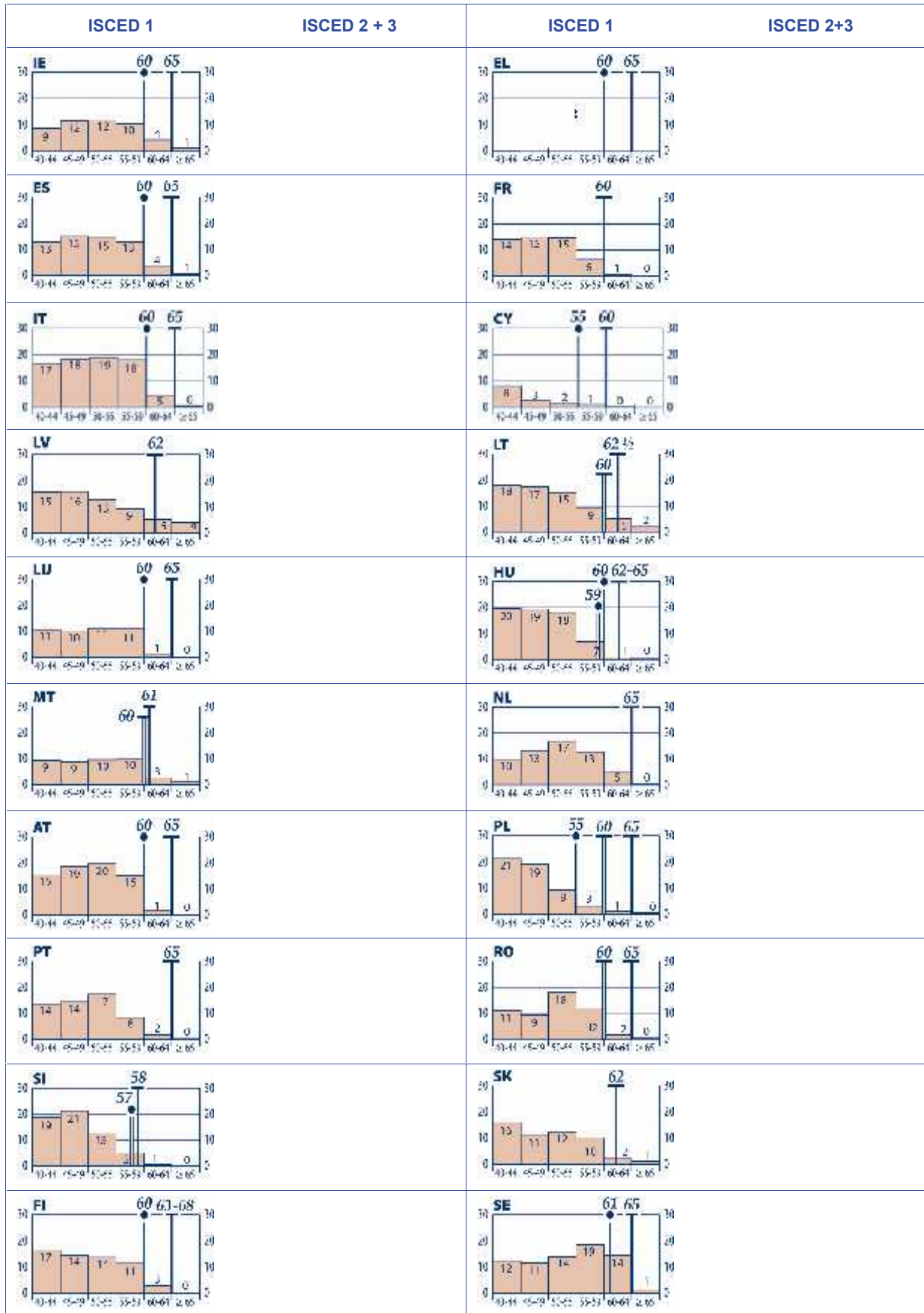
Veriler, ayrıca eğer durum diğer bütün hususlarda değişmediği takdirde, önümüzdeki yıllarda, hangi ülkelerin öğretmen açığı sorunlarına karşı karşıya kalma riski olduğunu gösterir. 40’ın üzerinde peşpeşe gelen yaş gruplarındaki öğretmenlerin oranının önce yükseldiği sonra da düştüğü ülkeler, Almanya, İtalya ya da Avusturya gibi, yakın gelecekte çok büyük ölçekte öğretmen emekliliği yaşayacaktır. Bu ülkeler için diyagramlardaki demografik çıkıntı, emekliliğe yakın yaş gruplarında aşırı temsil olduğunu gösterir. Buna karşılık, oranların daha yaşlı gruplarda azalma eğilimi olan ülkelerde – ilköğretim düzeyinde, Belçika, Bulgaristan, Litvanya, Macaristan ve İzlanda gibi, İspanya ve Portekiz’de ortaöğretim düzeyinde ve Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Polonya ve Finlandiya’da, hem ilköğretim hem de ortaöğretim düzeyinde – emeklilikler zamanla daha eşit şekilde meydana gelecektir.

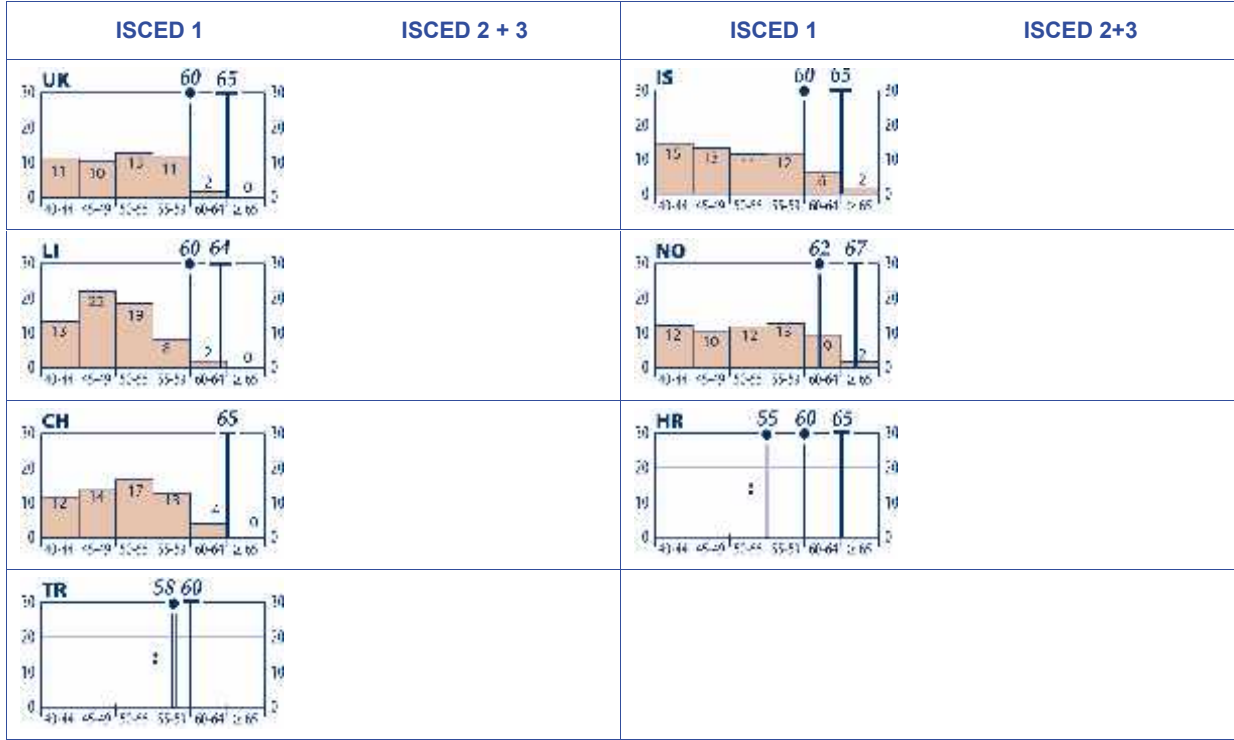
İrlanda, Kıbrıs (ilköğretim) ve Malta, diyagramların emekliliğe yakın yaş gruplarında çok hafif bir eğim ve düşük yüzdeyle temsil ettiği için birkaç ülke arasında yer almaktadır. Bu, bir bütün olarak kendi öğretmen işgücünün daha eşit yaş grupları arasında yayıldığını ve oldukça genç olduğunu gösterir (ayrıca bakınız Şekiller E10 ve E11).

- **Şekil E12:** İlköğretimde (ISCED 1) ve ortaöğretimde (ISCED 2 ve 3) emekliliğe yakın olan yaş gruplarındaki öğretmenlerin oranları, kamu ve özel sektör birlikte, 2009

Kadınlar
 Erkekler ve kadınlar/sadece erkekler

Resmi emeklilik yaşı
 Tam emeklilik hakkı ile asgari emeklilik yaşı

Kaynak: Eurostat, UOE ve Eurydice.

Acıklayıcı not

Yalnızca doğrudan ders veren öğretmenler dikkate alınmıştır. Veriler, özel eğitim alanındaki öğretmenleri ve bir sınıfta bir bütün olarak öğrenciler ile, bir kaynak odasında küçük öğretmenler ile ya da düzenli sınıfta öğrenciler ile çalışan öğretmenleri içermektedir. Kamu sektöründeki ve özel sektördeki hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı çalışan öğretmenler dahil edilmiştir. Stajyer ya da asistanlar dahil edilmemiştir. Yaş gruplarına göre öğretmenlerin temsiline ilişkin daha ayrıntılı bilgi Şekil E10 ve E11'de verilmiştir.

Resmi emeklilik yaşı: öğretmenlerin çalışmayı bıraktığı sınırı belirler. Belirli ülkelerde ve bazı özel durumlarda, bu yaş sınırının ötesinde çalışmaya devam edebilirler.

Tam emeklilik hakkı ile asgari emeklilik yaşı: öğretmenlere resmi emeklilik yaşına ulaşmadan önce emekli olma olasılığını sunar. Tam emeklilik hakları, gereken hizmet yılı sayılarına tabidir. Tam emeklilik hakkıyla bu asgari emeklilik yaşı, tüm ülkelerde yoktur.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE nl): Asgari emeklilik yaşı 60 olmasına rağmen, Flaman topluluğu'nda ISCED 1-3'te öğretmenlik yapan öğretmenler, 58 yaşında mesleği bırakmaya karar verebilir.

Çek Cumhuriyeti: Yaşlar 2011 yılıyla ilgilidir. Kadınlar için resmi emeklilik yaşı, büyümüş olduğu çocukların sayısına bağlıdır. 57 yaş, 5 ve daha fazla çocuğu olan kadınlarla ilgiliyken 61 yaş, çocuğu olmayan kadınlarla (bir çocuğu olan kadınlar: 60 yaş; iki çocuğu olan kadınlar: 59 yaş; 3 veya 4 çocuğu olan kadınlar: 58 yaş) ilgilidir. Emeklilik reformlarının son ayarlamaların göre, resmi emeklilik yaşı, kademeli olarak uzaması için belirlendi ve hiçbir azami emeklilik yaşı belirlenmemiştir.

Macaristan: Sosyal güvenlik ve emeklilik ödeneği (1997 LXXXI) kanunu, 2009 yılında değiştirilmiştir. O zamandan beri, aşamalı bir sistem vardır: Resmi emeklilik yaşı, kademeli olarak 62'den 65'e değişecektir (örneğin 1952 senesinden önce doğanlar için 62 yaş uygundur ve 1957 yılında doğanlar veya daha sonra doğanlar için 65 yaş). Ayrıca, 2010 yılında yapılan kanun değişiklikleri, 1 Ocak itibarıyla, 40 yıl hizmeti olan 2011 kadın, yaşları ne olursa olsun, emekli olabilir.

Malta: Emeklilik sistemine yapılan değişikliklere göre, doğum yaşı, çalışanların emeklilik ikramiyelerini almada belirleyici bir faktördür. Kadınlar için 1951 yılında veya daha sonra doğanlar için 1951'den 1962 veya sonrasında doğan herkes için 65'e kadar değişmektedir.

Polonya: Veriler, 2009-2014 dönemi içindir. Öğretmenler için telafi edici önlemler hakkındaki 22 Mayıs 2009 Yasası'na göre, öğretmenlerin tam bir hak için asgari yaşa ulaşması gereklidir. 2015 yılından itibaren başlayarak, bu yaş, 2031 yılında kadınlar için azami 59, erkekler için azami 64 yaşına kadar her iki yılda bir artacaktır.

SON ON YILDAKİ MAAŞ DÜZENLEMELERİ HER ZAMAN ÖĞRETMENLERİN SATIN ALMA GÜCÜ İÇİN ETKİLİ DEĞİLDİ

Öğretmenlerin yasal maaşları bakımından olumlu evrim, öğretmenlik mesleği ve öğretmenlerin satınalma gücünün çekiciliğini belirleyen en önemli faktörlerden biridir. Yasal maaş artışı, başlıca üç faktörden kaynaklanmaktadır: eğitim sektöründeki maaşların reformları; öğretmenlerin yaşam maliyetlerine ayarlanabilecek artış ve kamu sektöründeki maaşların genel ayarı.

Son on yılda, bütün Avrupa ülkelerinde, eğitim yetkilileri, öğretmenler için mutlak yasal maaşları arttırdı. Bazı durumlarda, son on yıl boyunca olan bu artış, %40'dan fazla idi. Ancak, maaşların mutlak artışı, her zaman yaşam maliyetinin daha hızlı yükselişini takip edemedi. Mevcut gösterge, 2000-2009 döneminde PPS Avro cinsinden ifade edildiği ve 2000 yılındaki fiyat düzeyleriyle ifade edildiği dönemde öğretmenlerin yasal maaşları bakımından ülkeler arası karşılaştırılabilirliğe izin vermek için evrimi göstermektedir. Mevcut gösterge, ülkeler arasında geniş farklılıkların olduğu öğretmenlerin ücretlerinin parasal değerini karşılaştırmamaktadır ⁽¹⁾.

Ayrıca, bazı ülkelerdeki asgari yasal ücretlerin göreceli yüksek artışı, 2000 referans yılında, çok düşük düzeylerde olması ile açıklanabilir, bu yüzden, mevcut gösterge dikkatle yorumlanmalıdır.

Tüm ülkelerde, Yunanistan ve Fransa dışında, sabit fiyatlarla yasal maaşlar, hem ilköğretim hem de ortaöğretim öğretmenleri için son on yılda artmıştır. On iki ülkede, hem ilköğretim hem de lise öğretmenlerine ilişkin maaşlarda %20'den fazla önemli bir mutlak artış kaydedildi. Benzer ilgili artış, sadece İzlanda'da ilköğretim öğretmenleri ve İspanya'da lise öğretmenleri için de görülmektedir.

Danimarka (ilköğretim düzeyinde), Almanya, İtalya, Hollanda, Avusturya, Portekiz, Finlandiya, İsveç ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), öğretmen maaşları, 2000 yılına benzer düzeyde olan satınalma gücüne getirildi.

Son mali ve ekonomik krizin (2010-2011) kamu maliyesi üzerine önemli bir etkisi olmuştur. 2009/10 öğretim yılında ve özellikle de Ocak 2010 tarihinden sonra, ekonomik krizin etkisi ve kamu maliyesi üzerindeki baskı, çok daha fazla belirginleşti ve daha fazla ülke, kamu çalışanları için maaş kesintileri uygulamak zorunda kaldı. Başlangıçta %0.3 olarak planlanan maaş artışının 2009'da kabul edilip Mayıs 2010 tarihine kadar yürürlükte kalması düşünüldüğü ve bütün devlet memurlarının maaşlarına 1 Haziran 2010'dan itibaren yaklaşık %5'lik genel bir kesintinin uygulandığı yer olan İspanya'daki durum budur. İrlanda, Yunanistan ve Romanya da öğretmenlerin maaşlarının mutlak düzeyleri yanı sıra diğer kamu çalışanlarının maaşlarını azalttı. Bu azalmanın Romanya'da çok yüksek bir etkisi olmuştur, burada %25'lik bir azalma, bütçe dengesini yeniden sağlamak için Temmuz 2010 tarihinden bu yana yürürlüktedir.

Letonya’da, öğretmenlerin maaşları dahil olmak üzere, 2009 yılı Eylül ayında eğitim için olan kamu bütçesi yaklaşık %40 ile önemli bir azalmaya gidilmiştir. Ancak, 2010 yılı Ocak ayında, maaşlar için toplam fon %37 oranında yeniden arttı ve maaş endeksleme ve ek sorumluluklar için ödüller yoluyla maaş artışı için bir olasılık tanıtıldı. Estonya’da, diğer kamu sektörü çalışanların maaşlarına uygulanan maaş azaltılmasına bakılmaksızın 2008/09 ve 2009/10’da öğretmenlerin maaşları değişmeden kalmıştır.

- (1) Öğretmenlerin ve okul müdürlerinin maaşları hakkında daha fazla bilgi için, bakınız Eurydice yayını “Teachers' and School Heads' Salaries and Allowances in Avrupa”, 2009/10.

- **Şekil E13:** İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimdeki (ISCED 1, 2 ve 3) öğretmenler için PPS AVRO (2000 ücretleri) olarak asgari brüt yıllık maaş eğilimleri, 2000-2009

Kaynak: Eurydice.

Acılayıcı not

Asgari yasal öğretmen maaşlarındaki eğilimin hesaplanmasında kullanılan veriler, Eğitime İlişkin Önemli Veriler 2009, 2005, 2002 veri toplamalarından ve 2011'de yayınlanan öğretmenlerin maaşlarına yönelik özel rapordandır (veri toplama 2010). Bazı ülkeler için, temsil edilen endeks verileri, raporlama metodolojisinde değişiklik nedeniyle tutarsız olabilir.

Yıllık temel yasal maaşları, ülkeler arasındaki fiyat farklarını ortadan kaldırmak için Avro'ya (PPS – bakınız “Sözlükçe ve İstatistiksel Araçlar” bölümü) dayalı satınalma gücü standartına dönüştürülmüş ve AB-27 GSYİH fiyat endeksiyle düşürülmüştür (taban yıl 2000).

Yıllık büyüme endeksi, ilgili yıldaki yasal maaşların AVRO SGS (Satınalma Gücü Standardı) ile dönüştürülmüş ve 2000 AB 27 fiyat endeksine indirgenmiş halinin 2000'deki yasal maaşların AVRO SGS olarak değerine bölünmesiyle çıkan sonucun 100 ile çarpılmasıyla hesaplanır.

2000 = 100 Bulgaristan ve Slovakya için 2002 ve Türkiye için veriye esas olan 2006 durumları hariç olmak üzere.

Ülkeye özel notlar

İsveç: Herhangi bir maaş skalası veya kanuni maaş yoktur. Belirtilen asgari maaş, gerçek öğretmen maaşının daha düşük ondalık karşılığına gelir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Asgari maaşlardaki düşüş, kısmen metodoloji bildirimindeki değişimle açıklanmaktadır. Önceki yıllara ilişkin veriler, Londra'nın içine dahildir.

Lihtenştayn: İsviçre verileri, PPS dönüşümleri ve fiyat endeksi olarak alınır.

Büyük bir grup ülkede, öğretmen maaşlarını, maaş kesintisi yapmadan veya halihazırda yürürlükte olan maaş artışı uygulayarak, en azından 2009 düzeyinde tutmak için önemli bir çaba gerçekleştirilmiştir. Diğer kamu sektörü çalışanları için tanıtılan ödeme dondurmalarına rağmen 2009/10 ve 2010/11'de öğretmen maaşlarına %2.3'lük bir artış uygulayarak 2008'den itibaren Okul Öğretmenleri İnceleme Organı'nın önerilerini uygulamaya devam eden Birleşik Krallık'taki (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) durum budur. Birleşik Krallık'taki (İskoçya) öğretmenler, 2009 yılında %2.5'lik ve 2010'da %2.4'lük bir ücret artışı aldı ve Nisan 2011'de iki yıllık bir ödemelerin dondurulması yürürlüğe girdi.

2009 yılında Hollanda ve Polonya'nın getirdiği reformlar, 2010 yılında da uygulanmaya devam etmiş ve öğretmenler için bir ücret artışı olarak sonuçlanmıştı. Çek Cumhuriyeti'nde, genel olarak kamu çalışanlarının maaşlarına ilişkin kamu kaynaklarının 2011 yılında %10 oranında kesilmiş olmasına rağmen, öğretmenlerin yasal maaşlarına ilişkin fonlar, aksine, artmıştır. Öğretmen maaşlarını 2009'da düzenlemeyen üç ülke Bulgaristan, İtalya ve İzlanda idi, aynı zamanda Slovakya da 2010 yılında öğretmen maaşlarına farklı reform türleri uygulamıştır.

Bulgaristan, "kıdemli öğretmenler" ve "baş öğretmenler" için yasal maaşları %7 ila %13 arasında bir artışla tanıttı. İzlanda da önceki ücret anlaşmasından etkilenmiş düşük maaşlı lise öğretmenleri için planlanmış bir artış uygulamıştır. İtalya'da, maaş artışları son Ulusal Anlaşma tarafından öngörülmüştür, ancak bunların uygulanması genel bütçe kısıtlamalarına ilişkin son kararlar yüzünden etkilenebilir. Son olarak, Slovakya'da, Kasım 2009 tarihinden itibaren, öğretmenlerin maaşları öğretmenlerin değerlendirilme ve ücretlendirme sistemindeki yenilikler ve fon kaynaklarındaki değişimleri tanıtan pedagojik çalışanlara yönelik yeni Kanun uyarınca reforme edilmiştir.

ÖĞRETMEN MAAŞLARININ NİSBE ARTIŞI AZAMI MAAŞI ALMAK İÇİN GEREKEN YIL SAYISIYLA İLİŞKİLİDİR

Eğer sadece hizmet yılı uzunluğu dikkate alınırsa, azami ve asgari temel yıllık maaşlar arasındaki ilişki, kariyerleri boyunca makul bir şekilde bekleyebilecekleri maaş artışları açısından öğretmenlerin uzunvadeli beklentilerinin bir göstericisidir. Mevcut gösterge, azami ve asgari yasal ücretler arasındaki farkla bu azami maaşı almaları için gereken yıl sayısını analiz eder ve böylece öğretmenlerin maaşlarının mutlak değerlerini karşılaştırmamaktadır.

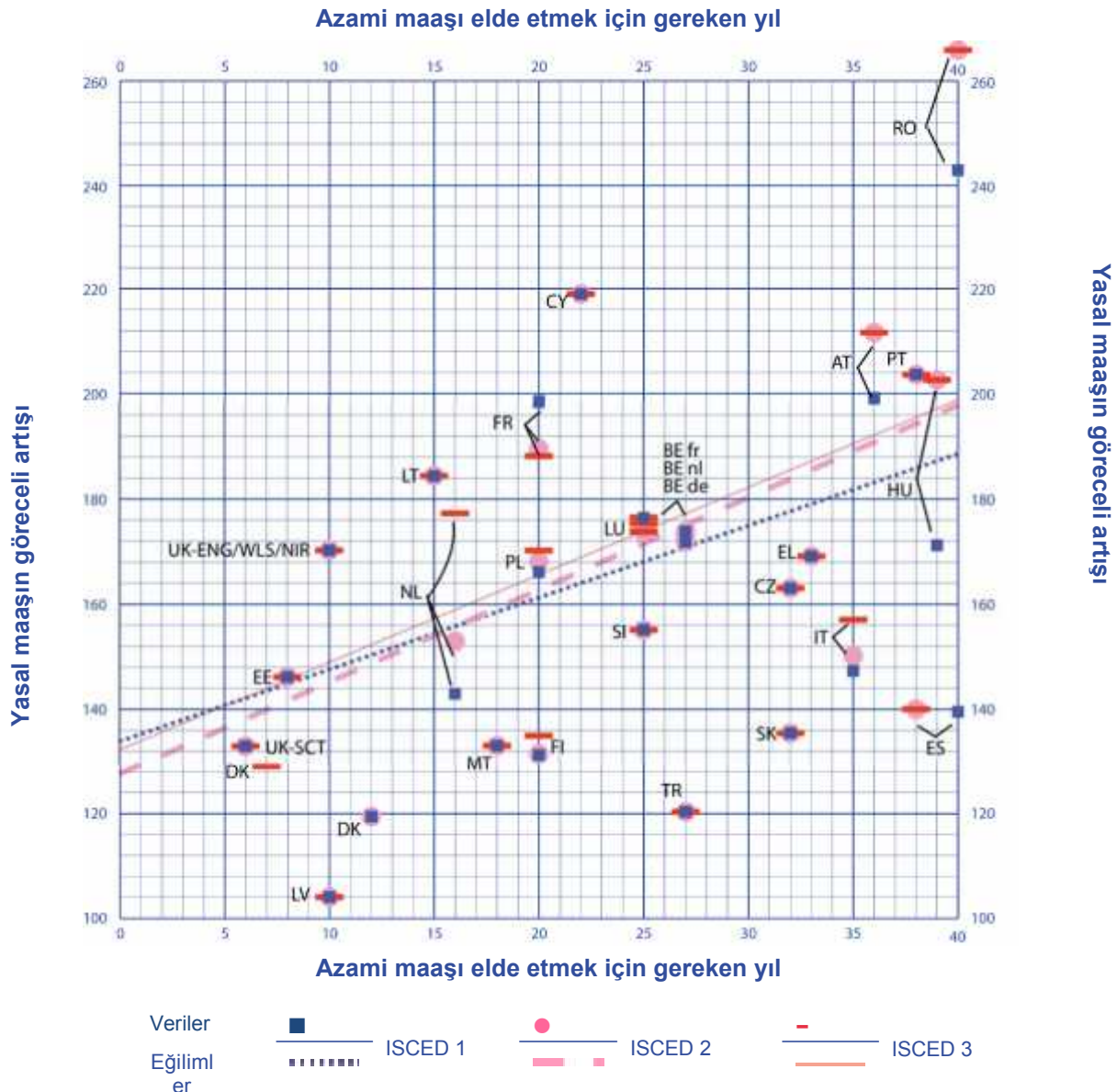
Temelde, PPS AVRO olarak ifade edilen yasal ücretlerin azami ve asgari düzeyleri genellikle iki faktörden birinden daha az olarak farklılaşır. Danimarka, Letonya, Slovakya, Finlandiya, İsveç, İzlanda ve Norveç'te ilköğretimdeki öğretmenler, kariyerleri boyunca yüzde 30'dan fazla maaş artışı umut etmemeliler. Ancak, lisede, Kıbrıs, Macaristan, Hollanda, Avusturya, Portekiz ve Romanya'da, azami yasal maaşlar, mesleklerinin başındaki maaşlarıyla karşılaştırıldığında neredeyse iki katıdır. Maaş artış sıklığıyla beraber, bu gerçek, öğretmenlik mesleğinin neden diğer mesleklerden daha cazip bir kariyer olduğunu açıklayabilir. Açıkçası, bütün kariyerleri boyunca maaşları belirgin şekilde artan öğretmenler, maaşları ilk yıllarının ötesine çok geçmeyen kişilere göre mesleği bırakma eğilimleri daha az olabilir.

Avrupa ülkelerinin çoğunda, bir referans öğretmenin azami temel yasal maaş elde etmek için

tamamlaması gereken ortalama yıl sayısı, 15 ila 25 yıldır. Bununla birlikte, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, İspanya, İtalya, Macaristan, Avusturya, Romanya ve Slovakya’da, azami yasal maaşı elde etme 30 yıldan fazla sürer. Diğer yandan, Danimarka, Estonya ve Birleşik Krallık’ta, 10 yıllık mesleki deneyimi olan bir öğretmen halihazırda azami maaş ölçeğindedir.

Her üç eğitim düzeyinde, asgari ve azami yasal maaş düzeyleri arasındaki farkla bu maaşı elde etmek için gerekli yıl sayısı arasındaki artış düzeyi arasında olumlu bir ilişki görülebilir. Macaristan, Avusturya, Portekiz ve Romanya’da, kuvvetli bir ilişki görülebilir. Bu ülkelerde, azami ve asgari maaş ve bu azami maaşı elde etmek için gerekli yıl sayısı arasında çok büyük fark vardır. Aynı ilişki Danimarka, Estonya, Letonya ve Birleşik Krallık (İskoçya) için de geçerlidir, buralarda, 13 yıllık deneyimden az deneyime sahip öğretmenler halihazırda asgari tutardan yalnızca yaklaşık %30 daha fazla yasal maaş alır.

- **Şekil E14:** Genel eğitimdeki yasal maaşın nisbi artışıyla azami maaşı elde etmek için gereken yıl arasındaki ilişki (ISCED 1,2 ve 3), 2009/10

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özel notlar

Bulgaristan: Öğretmenlerin statüleri, azamiyi değil, yalnızca asgari temel yasal maaşı belirler. Belirtilen değerler, öğretmen deneyimi olmayan genç öğretmenler içindir.

Danimarka: ISCED 3'te, lisedeki öğretmenler.

Almanya: Farklı eyaletler, temel yasal maaşların tanımından sorumludur. Karmaşık ve çok çeşitli koşullar göz önüne alındığında, yasal maaşlar için sunulan değerler, memurlar için eyaletler düzeyinde mevcut olan verilerin ağırlıklı ortalamasını temsil eder ve ödenekleri içerir.

İspanya: Toplam tutarlar, farklı özerk topluluklarda, maaşların ağırlıklı ortalaması olarak hesaplanarak kamu eğitimindeki ortalama maaşlara karşılık gelir. Yalnızca genel öğretmenlere ilişkin veriler gösterilmektedir.

Fransa: ISCED 2 düzeyinde, maaşlar, *professeurs certifiés* anlamına gelir. ISCED 3'te, maaşlar, *professeurs agrégés* anlamına gelir.

İtalya: *Laurea*/Master derecesi olan öğretmenlere ilişkin veriler.

Hollanda: ISCED 1 düzeyinde, LA kategorisindeki öğretmenler; ISCED 2'de, LB kategorisindeki öğretmenler. ISCED 3'de, LC kategorisindeki öğretmenler.

Avusturya: ISCED2 düzeyinde, *Hauptschule* öğretmenlerinin maaşlarına ilişkin veriler.

Finlandiya: Azami maaş tutarı, öğretmenlerin hizmet yılları ve bireysel artışlarına göre büyük ölçüde değişebilir. Gösterilen bilgi, tahmini bir yıllık brüt temel azami ücret sunar.

İsveç: Herhangi bir maaş skalası yoktur. Bireysel öğretmen maaşları, öğretmenlerle işverenler arasındaki bireysel anlaşmalara dayanır ve meslekteki yıl sayısı ile bağlantılı değildir. **Lihtenştayn:** Asgari maaştan azami maaşa geçiş için gereken ortalama yıl sayısı hakkında bilgi yoktur.

Norveç: Asgari maaştan azami maaşa geçiş için gereken ortalama yıl sayısı hakkında bilgi yoktur.

Ancak, birkaç ülke bu eğilimi takip etmemektedir. Örneğin, Litvanya, Hollanda ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), azami yasal maaş asgari maaştan %70 ila %90 arasında daha fazladır ve öğretmenler bu azami maaşı sadece 10 ila 15 yıllık deneyimden sonra alabilir. Diğer tarafta, İspanya, İtalya, Slovakya ve Türkiye'de, azami maaşlar yeni gren öğretmenlerin maaşlarından yalnızca %40 daha yüksektir, ancak öğretmenler bunu 25 ila 35 yıllık deneyimden sonra alabilir. Son olarak, Fransa ve Kıbrıs'ta, azami öğretmen maaşları, yeni başlayan öğretmen maaşlarının neredeyse (ya da iki katından fazla) dir, ancak bunu elde etmeleri 20 yıl sürer.

Genel bir eğilim olarak, mevcut verilerle birçok ülkede gerçek öğretmen maaşları, azami yasal maaşa yakın bir konumdadır. Bu durum kısmen öğretmen nüfusunun yaşlanmasıyla açıklanabilir. Danimarka, Yunanistan, Finlandiya ve Birleşik Krallık'ta, gerçek öğretmen maaşları, temel yasal maaştan bile yüksektir, bunun sebebi öğretmenlerin alabileceği ek ödenekler aralığı nedeniyle. Diğer taraftan, İtalya, Lüksemburg ve Portekiz'de, gerçek öğretmen maaşları yasal ölçeğin neredeyse ortasındadır. Bu durum, kısmen, azami maaş ölçeğini elde etmek için gereken nispeten uzun mesleki deneyimle (25 ila 38 yıl) ve Lüksemburg ve Portekiz durumunda ise, öğretmenlerin yaklaşık %50'sinin 40 yaşın altında olduğu gerçeği ile açıklanabilir. Ancak, öğretmenlerin çoğunun 50'den daha yaşlı olduğu İtalya'da durum bu şekilde değildir.

MESLEKİ ÖĞRETİM DENEYİMİNE EK OLARAK, ÇOĞU ÜLKEDE OKUL MÜDÜRÜ OLABİLMEK İÇİN ÖZEL EĞİTİM GEREKMEKTEDİR

Okul müdürleri bugün personel yönetimi, finansman ve müfredat içeriği dahil olmak üzere çok çeşitli görevlerle karşı karşıyadır. Doğru insanların seçilmesi çok önemlidir ve bir okul müdürü gibi birisini görevlendirirken çok farklı bir dizi kriterin dikkate alınması gerekir. Tüm Avrupa ülkelerinde, okul müdürü olmak isteyenler için beklenen resmi gereksinimleri belirleyen düzenlemeler vardır. Hemen hemen her yerde, mesleki öğretim deneyimi atama için temel koşuldur. Bununla birlikte, gerekli deneyim süresi değişebilir (bakınız Şekil E16) ve birçok ülkede, bir ya da daha fazla ek koşul uygulanır.

Yunanistan, Litvanya ve Türkiye'de, muhtemel okul müdürlerinin mesleki öğretim ve idari deneyime sahip olmaları gerekmektedir. Litvanya'da, liderlik ve yönetim yetkinlikleri ayrıca açıkça gereklidir.

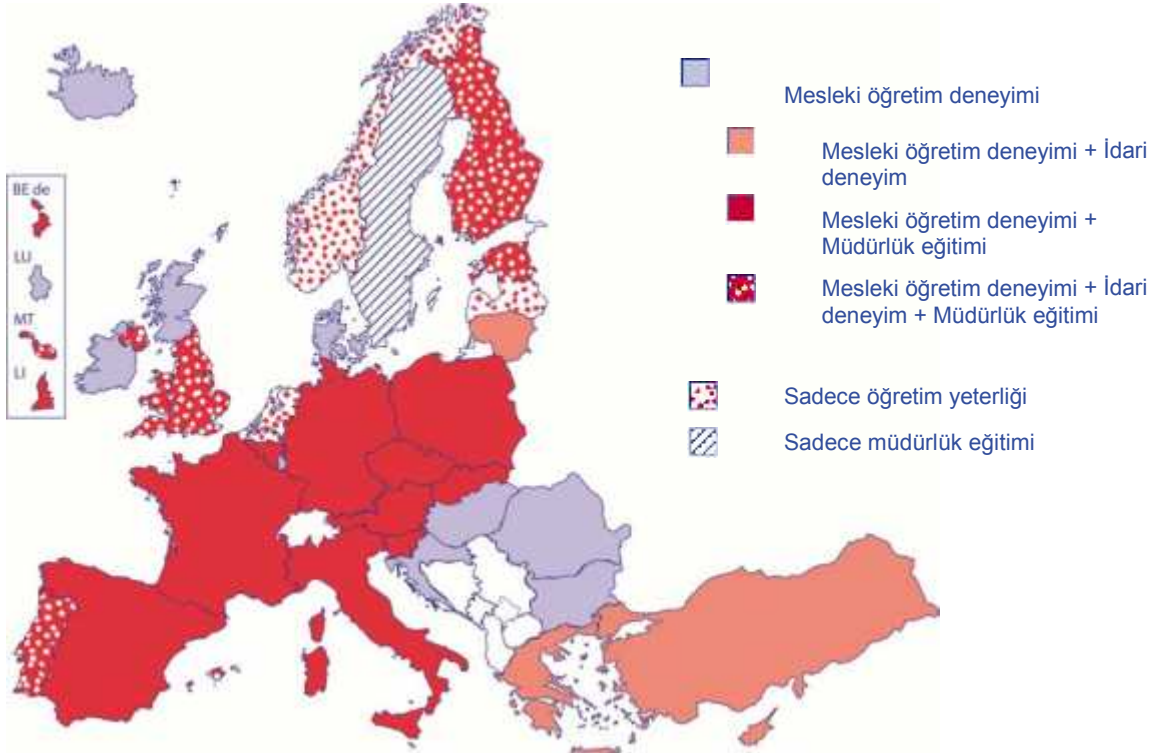
Belçika (Fransızca ve Almanca Konuşan Topluluklar), Çek Cumhuriyeti, İspanya, Fransa, İtalya, Avusturya, Polonya, Slovenya, Slovakya ve Lihtenştayn'da, okul müdürü görevi için başvuranların öğretmen olarak çalışmış ve müdürlük için özel eğitim almış olmaları gereklidir. Slovenya'da, okul müdürlerinin ayrıca danışman titrleri de olmalı veya en az 5 yıllık "akıl hocası" titrleri olmalıdır.

Beş ülkede – Estonya, Malta, Portekiz, Finlandiya ve Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) – okul müdürlerinin her üç gereklilik türünü de karşılamaları gerekmektedir: mesleki öğretim deneyimi, idari deneyim ve müdürlük eğitimi.

Dört ülke – Belçika (Flaman Topluluğu), Letonya, Hollanda ve Norveç, okul müdürü görevine atanabilmek için tek resmi koşul, bir öğretim yeterliğine sahip olması gerektiğini şart koşar. Ancak uygulamada, okul müdürü olanların halihazırda mesleki öğretim deneyimleri bulunmaktadır.

İsveç'te, bir okul müdürü olabilmek için tek koşul (Mart 2010 den sonra istihdam edilenler için), İsveç Eğitim Ulusal Ajansı (NAE) tarafından düzenlenmiş özel bir eğitim kursundan geçmektir. Daha önceden, bu kurs zorunlu değildi.

- **Şekil E15:** İlköğretim ve genel ortaöğretimde (ortaöğretim ve lise) (ISCED 1,2 ve 3) müdürlük için resmi olarak gereken mesleki deneyim ve eğitim, 2010/11

Kaynak:
Eurydice.

Acıktlayıcı not

Öğretmenlikte mesleki deneyim, çoğunlukla kişinin okul müdürü olarak atanmayı istediği eğitim düzeyinde bir öğretmeni sıfatıyla mesleki olarak belli sayıda yıl çalışmış olmaktadır.

İdari deneyim, örneğin müdür muaviniği görevinde okulun yönetimine ilişkin kazanılan deneyim demektir.

Müdürlük eğitimi, başlangıç öğretmenlik eğitiminin ve öğretmen olarak yeterlik kazanılmasının ardından gerçekleşen özel eğitim demektir.

Dolayısıyla bu eğitim yalnızca hali hazırda bu şekilde yeterlik sahibi olmuş kişiler tarafından alınabilir. Koşullara bağlı olarak bu eğitim okul müdürlüğü görevine başvurunun öncesinde veya işe alma prosedürü dahilinde ya da göreve getirildikten sonraki bir ya da birkaç yıl içinde verilebilir. Bu eğitimin amacı, yeni görevleri yerine getirilebilecek gelecekteki okul müdürlerini gerekli olan becerilerle donatmaktır. Bu eğitim, okul müdürlerinin hizmet içi eğitimi ya da ileri eğitimi ile karıştırılmamalıdır.

Ülke özel notlar

Belçika (BE de): Topluluk tarafından yönetilen bir kuruma daimi okul müdürü kadrosuna atanmak için, yönetim sertifikası gereklidir.

Çek Cumhuriyeti: Öğretim deneyimi, kıdemli idari konumda ya da araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde, aynı veya benzer bilgi gerektiren faaliyetlerdeki deneyimle yer değiştirebilir. Bu durum, tüm hibe-destekli özel sektördeki okul müdürleri için de geçerlidir. Eğitim, sadece Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından kurulan okullar da dahil olmak üzere devlet okul müdürleri için zorunludur.

Almanya: Müdürlük eğitimi, sadece ISCED 2 ve 3'te gereklidir.

Lüksemburg: ISCED 1'de okul müdürü yoktur.

Macaristan ve İzlanda: Bir okul müdürü olabilmek için, yönetim ek yeterliği gereklidir. Macaristan'da, sadece ikinci bir dönem müdürlüğü üstlenen okul müdürleri için geçerlidir.

Malta: On yıllık öğretim deneyiminin yanı sıra, muhtemel okul müdürlerinin Okul Müdür Yardımcılığı görevinde (bu durum eğitim müdürlüklerinin kapsamına giren okullar için geçerlidir) asgari dört yıllık deneyime sahip olmaları gerekmektedir.

Hollanda: Merkezi yönetim kurulu (*centraal school bestuur*) olan daha büyük ortaöğretim okullarında, öğretim yeterlikleri, öğretim faaliyeti gerçekleştirilmeyen yönetim kurulu üyeleri için gerekli değildir.

Slovenya: Öğretim deneyimi, okul danışmanlığı iş deneyimiyle değiştirilebilir. Özel eğitim programı, son başöğretmen sınavıyla sona erer. İstisna olarak, baş öğretmen, pozisyona atanmadan önce bir yıl içinde bu sınava girebilir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): İngiltere ve Galler'de, Ulusal Mesleki Müdürlük Yeterliği, tüm ilk-defa baş öğretmen olacak kişiler için zorunludur. Galler'de, programın atanmadan önce tamamlanması gerekir. Kuzey İrlanda'da, eşdeğer program, zorunlu olmayan Mesleki Müdürlük Yeterliği'dir.

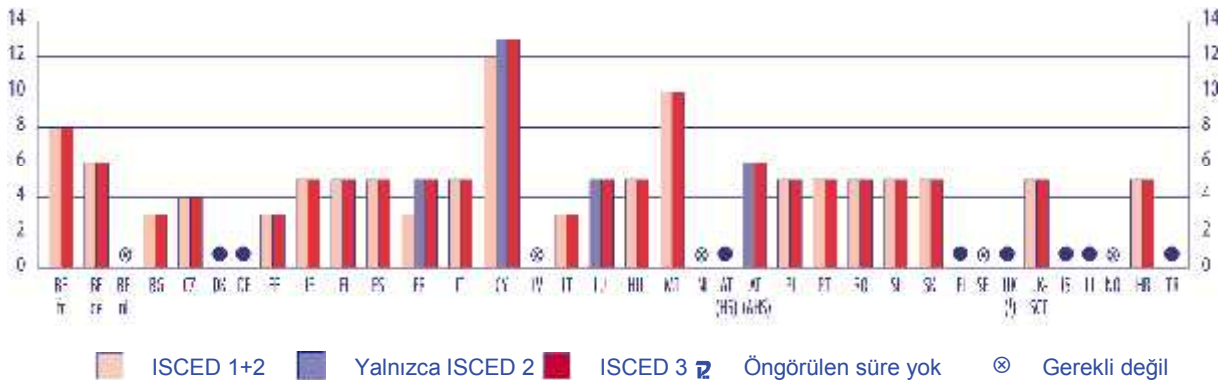
OKUL MÜDÜRLERİNİN GENELLİKLE ASGARİ BEŞ YILLIK ÖĞRETİM DENEYİMİNE SAHİP OLMALARI GEREKMEKTEDİR

Okul müdürü olmanın şartları arasında (bakınız Şekil E15), asgari bir mesleki öğretim deneyimi süresi yaygındır. Bu süre, Bulgaristan, Estonya, Fransa (ISCED 1'deki okul müdürleri için) ve Litvanya'da üç yıldan Malta'da 10 yıla ve Kıbrıs'ta, sırasıyla ilköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretim düzeyinde, 12-13 yıla kadar değişmektedir.

Çoğu ülkede, gerekli asgari süre üç ila beş yıldır. Danimarka, Almanya, Avusturya (ilköğretim ve *Hauptschule*), Finlandiya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), İzlanda, Lihtenştayn ve Türkiye'de, öğretim deneyimi gereklidir, ancak süre öngörülmemektedir.

Son olarak, Belçika (Fıman Topluluğu), Letonya, Hollanda, İsveç ve Norveç'te, mesleki öğretim deneyimi, okul müdürü olabilmek için bir gereklilik değildir.

Şekil E16: İlköğretim ve genel ortaöğretimde (ortaöğretim ve lise) (ISCED 1,2 ve 3) müdür olmak için gereken asgari mesleki deneyim ve eğitim yıl sayısı, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Ülke özel notlar

Estonya: Bir kişi pedagojik yükseköğretim aldığı anda en az üç yıllık öğretim deneyimi gereklidir; diğer yükseköğretim türlerini alan kişinin en az beş yıllık öğretim deneyimine sahip olması gerekir.

Kıbrıs: Gösterilen asgari düzeyden, en az beş yıl okullarda öğretmenlik yapılmış olması gerekmektedir; buna ek olarak, ilköğretim için en az iki yıl baş öğretmen yardımcılığı ve ortaöğretim için en az iki yıl baş öğretmen yardımcılığının yanı sıra A düzeyinde en az bir yıl müdür yardımcısı olarak bulunmalıdır.

Yunanistan: 3848/2010 Kanunu'na göre, öğretmenlere okul müdürü olma hakkının verilmesi için önkoşullar, en az 8 yıllık hizmetle birlikte A düzeyine (hizmet yılına bağlı olarak) ulaşmış olmaları gerekmektedir ve üç yılı ilgili alanda olmak üzere beş yıllık mesleki öğretim deneyimine sahip olmaları gerekmektedir.

Litvanya: Okul müdürü olmak isteyip de bir yüksek lisans derecesi ve öğretmen yeterliği olanların asgari iki yıllık mesleki

öğretim deneyimine sahip olmaları gerekmektedir.

Lüksemburg: ISCED 1'de okul müdürü yoktur.

Avusturya: İlköğretim düzeyi ve *Hauptschule*'de (HS), öğretim deneyimi gereklidir, ancak süre öngörülmemiştir. *Allgemeinbildende Höhere Schule* (AHS) için, 6 yıllık mesleki öğretim deneyim süresi gereklidir.

Slovenya: Öğretim deneyimi, okul danışmanlığı iş deneyimiyle değiştirilebilir.

OKUL MÜDÜRÜNÜN YASAL MAAŞ TANIMI İÇİN GENELLİKLE OKUL BÜYÜKLÜĞÜ DİKKATE ALINIR

Okul müdürleri, bir okulun veya bir grup okulun yönetiminden veya bir kurul ya da konsey gibi idari bir organdan sorumludur. Koşullara bağlı olarak, söz konusu kişi, aynı zamanda eğitim sorumluluklarını (öğretim görevleri içerebilir) yürütür, aynı zamanda zaman çizelgesi, müfredatın uygulanması, neyin öğretileceğine karar verme ve kullanılacak malzeme ve yöntemler, personel yönetimi ve/veya mali sorumluluklar gibi alanlarda kurumun genel işleyişinden sorumludur.

11 ülke veya bölgede, okul büyüklüğünün okul müdürlerinin maaşları üzerinde doğrudan bir etkisi vardır, çünkü okula kayıt ne kadar fazlaysa, müdürün maaşı da o kadar yüksek olur. Buna karşılık, okulların eğitim düzeyinin (okul-öncesi dışında) önemi genellikle çok azdır. On ülkede, okul müdürlerinin temel maaşları eğitimin her üç düzeyinde de aynıdır. Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) özel bir durum bulunmaktadır. Burada, okul müdürleri aynı kapsayıcı maaş skalasını paylaşır, ancak bu ölçek dahilinde her müdürün kendi maaş aralığı vardır. Bu aralık, hem okulun büyüklüğüne hem de öğrencilerin yaşlarına bağlıdır. Bu da, ortaöğretim okulu müdürlerine ilköğretim okulu müdürlerinden daha fazla ödendiği anlamına gelir. Tek eğitim sistemi olma ülkelerde, ilköğretimle ortaöğretim arasında ara yoktur, her iki düzey için belirtilen aynı temel maaş, aynı okul müdürüne karşılık gelir.

Geri kalan ülkelerde, genel olarak, ilköğretimdeki okul müdürlerine ilişkin temel yasal maaş, ortaöğretim okullarındaki, özellikle liselerdeki müdürlerden daha düşüktür. Aynı eğilim, öğretmenlerin maaşlarının dağılımı için de geçerlidir. Buna ek olarak, tüm ülkelerde, okul müdürlerinin temel yasal maaşları, aynı eğitim düzeyinde çalışan öğretmenlere göre daha yüksektir. Bu durum, çoğu ülkede, okul müdürü olabilmek için belli bir süre öğretmenlik deneyiminin olması gerçeğiyle ilgilidir (bakınız Şekil E16). Bazı ülkelerde özel eğitim almış olma yükümlülüğü gibi diğer koşullar da ilgili olabilir (bakınız Şekil E15).

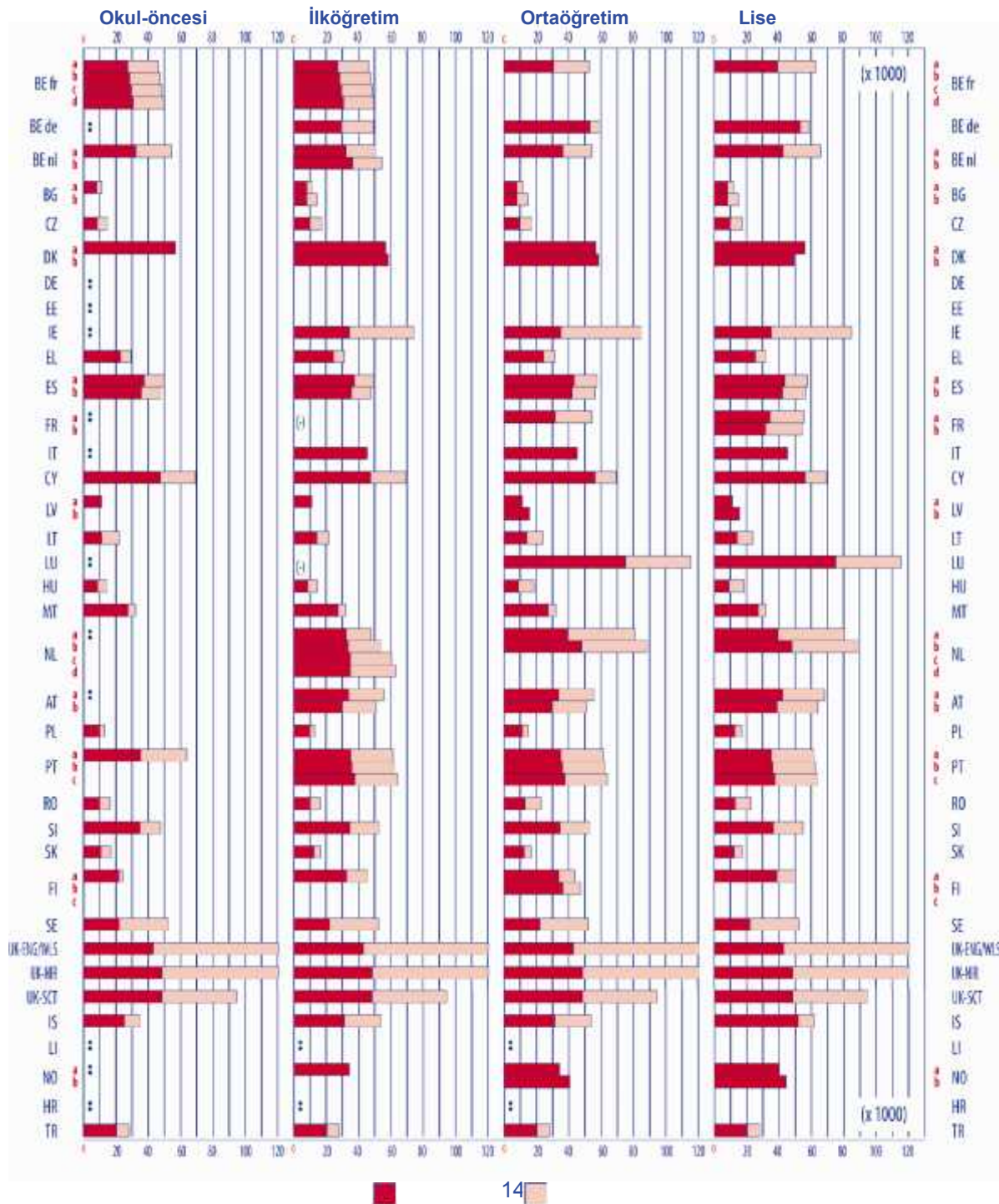
Ülkeler arasında okul müdürlerinin maaşları karşılaştırıldığında, geniş bir varyasyon görülmektedir. İlköğretim düzeyinde, asgari maaşlar, Bulgaristan ve Macaristan'da 9 000 PPS AVRO'dan az olarak Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) 100 100 PPS AVRO arasında değişmektedir. Ortaöğretim düzeyinde, okul müdürlerinin en yüksek yasal maaşlarına Lüksemburg (115 508 PPS AVRO), İrlanda (84 979 PPS AVRO) ve Hollanda'da (80 803 PPS AVRO) rastlanmaktadır.

Kariyerleri boyunca temel maaşlarında bir artışa ilişkin gelecek beklentileri gibi okul müdürlerinin azami ve asgari temel maaşları arasındaki zıtlık, öğretmenlerinki kadar belirgin değildir. Kariyerleri boyunca okul müdürlerinin maaş artışları olağanüstü olmasa da, azami

maaşları, başlangıç maaşlarının yüksek olduğu göz önüne alındığında, öğretmen meslektaşlarından daha yüksektir.

Bu temelde, PPS AVRO cinsinden ifade edilen yasal maaşların azami ve asgari düzeyleri genellikle iki faktörün birinden daha azdır. Yunanistan, İspanya, Polonya, Slovakya, Finlandiya ve Türkiye’de, ilköğretimdeki okul müdürleri, meslekleri boyunca yüzde 30’dan daha fazla bir maaş artışı alamayabilir. Ancak, lisede, İrlanda ve Birleşik Krallık’taki azami yasal maaşlar, mesleklerinin başındaki maaşlarıyla karşılaştırıldığında, iki katından daha fazla olabilir.

- **Şekil E17:** Okul müdürlerinin PPS AVRO olarak asgari ve azami brüt yıllık maaşları (ISCED 1, 2 ve 3), 2009/10

Asgari

Azami

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Temel brüt yıllık maaş, maaş skalalarına genel artışları, (geçerli yerlerde) 13. ay ödeneği ve tatil ödenekleri vb. gibi ödenekler de dahil ama işverenin sosyal sigorta ve emeklilik prim ödemeleri hariç olmak üzere bir işveren tarafından bir yılda ödenen miktardır. Bu maaş diğer ödenekleri ya da mali avantajları (örneğin daha ileri yeterlikler, kıdem, fazla mesai, ek sorumluluklar, coğrafi bölge, güç sınıflarda öğretim yapma yükümlülüğü veya barınma, sağlık ya da seyahat giderleri ile ilişkili) içermemektedir. Gösterilen asgari maaş, yukarıda belirtilen koşullardaki okul müdürlerinin kariyerlerinin başlangıcında aldıkları temel brüt yıllık maaştır. Azami maaş, yukarıda belirtilen koşullardaki öğretmenlerin emekli olduktan sonra ya da hizmette belli bir yılı doldurduktan sonra aldıkları temel brüt yıllık maaştır. Azami maaş, tamamen hizmet yılı ve/veya yaşla ilgili olarak artışları içerir.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE fr): a) 71 öğrenciden az olan okullar, b) 72-140 öğrenci arasında olan okullar, c) 141-209 öğrenci arasında olan okullar, d) 210 öğrenciden fazla olan okullar.

Belçika (BE nl): a) 180 öğrenciden az olan okullar (Brüksel'de 100 öğrenciden az olan okullar), b) 350 öğrenciden fazla olan okullar. Ortaöğretim ve lisede, okul müdürünün ders görevi olup olmasına ilişkin farklı ölçekler vardır.

Bulgaristan: a) genel eğitim, b) büyük okullar.

Danimarka: İlköğretim ve ortaöğretim düzeyi: a) 9 tam-zamanlı çalışandan az olan okullar, b) 9 tam-zamanlı çalışandan daha fazla olan okullar. Lise düzeyi: a) 700 tam-zamanlı öğrenciden az olan okullar, b) 700 tam-zamanlı öğrenciden daha fazla olan okullar.

İspanya: a) Büyük okullar, b) küçük / çok küçük okullar.

Fransa: a) *Lise* okul müdürleri, b) *Meslek liseleri* okul müdürleri.

Letonya: a) 100 öğrenciden az olan okullar b) 1201 öğrenciden fazla olan okullar.

Litvanya: Okul müdürlerinin maaşları, okul-öncesi kurumlarda grupların sayısına ve ortaöğretim kurumlarında okul büyüklüğüne, ayrıca, müdürün yeterlik kategorisine ve pedagojik uygulama (tüm düzeylerde) yıllarına bağlıdır.

Hollanda: İlköğretim düzeyi: a) 200 öğrenciden daha az olan okullar, b) 200-399 öğrenci arasında olan okullar, c) 400-899 öğrenci arasında olan okullar, d) 900 öğrenciden fazla olan okullar. Ortaöğretim düzeyi: a) Okul liderleri, b) Yönetim Kurulu Başkanı.

Avusturya: İlköğretim ve Ortaöğretim (Hauptschulen) düzeyi: a) 4 sınıftan fazla olan okullar, b) sadece 1 sınıfı olan okullar. Lise düzeyi: a) 12 sınıftan fazla olan okullar, b) 1-3 sınıfı olan okullar.

Portekiz: 800 öğrenciden az olan okullar, b) 801-1200 öğrenci arası olan okullar, c) 1200 öğrenciden fazla olan okullar.

Finlandiya: 7-14 grulu 32 öğrencisi olan okullar, b) 15-19 grulu 32 öğrencisi olan okullar, c) 20 gruptan fazla 32 öğrencisi olan okullar.

Norveç: Yılda 10 tam-zamanlı çalışandan az olan okullar, b) yılda 10 tam-zamanlı çalışandan fazla olan okullar.

ÇOĞU ÜLKEDA ÇOCUKLAR OKULDA İLERLEDİKÇE ÖĞRETİM SÜRESİ ARTAR

Öğretim süresi, gençlerin okulda eğitim aldıkları sırada geçen zaman miktarıdır (tam tanım için, bakınız “Sözlükçe ve İstatistiksel Araçlar” bölümü). Toplam öğretim süresi, okul yılının uzunluğu, okul haftasının uzunluğu ve okul günündeki ders süreleri ve sayısı dahil olmak üzere birçok faktör tarafından etkilenir. Yine de, hemen hemen tüm ülkelerde okullar tarafından sağlanacak öğretim süresine ilişkin önerilen asgari süre için merkezi öneriler veya düzenlemeler bulunmaktadır.

Avrupa’da zorunlu eğitim döneminde okul yılının ortalama süresi, en uzun Lihtenştayn’da 200 gün olmak üzere, Danimarka, İtalya ve Hollanda’da 185 gündür. Bulgaristan, Letonya ve Litvanya’da, okul yılı süresi öğrencilerin yaşı doğrultusunda ilerler, Bulgaristan’da 155 günle başlar ve giderek Litvanya’da ortaöğretimde 195 günü bulur ⁽¹⁾.

Avrupa genelinde, öğretim genellikle haftada beş güne yayılmıştır, Fransa’da haftada dört gün, İtalya’da ise, uygulamada, birçok okul altı gün boyunca eğitim verir. Almanya’daki bazı eyaletlerde de ayda iki cumartesi olmak üzere haftada altı gün okul vardır.

Okul derslerinin süreleri de ülkeler arasında farklılık göstermektedir. Çoğu durumda, bir ders süresi 40 ile 55 dakikadır. Bir dersin uzunluğu, Bulgaristan, Kıbrıs, Litvanya (birinci sınıf), Malta ve Türkiye’de olduğu gibi, ilköğretimin ilk yıllarında kısa dersler sınıf veya yıl gruplarına göre değişebilir. Diğer bazı ülkelerde, derslerin süresi okullar veya öğretmenler tarafından karar verilebileceğinden değişkendir ve derse veya belirli faaliyetlere bağlı olarak farklılıklar meydana gelebilir.

Okul yılının ve okul haftasının süresi ve derslerin uzunluğuna ilişkin yukarıda belirtilen farklılıklar nedeniyle, bu analiz, saat bakımından ifade edilen sınıflar için öğretim süresine ilişkin yıllık **asgari** önerilerin karşılaştırmalarına dayanmaktadır.

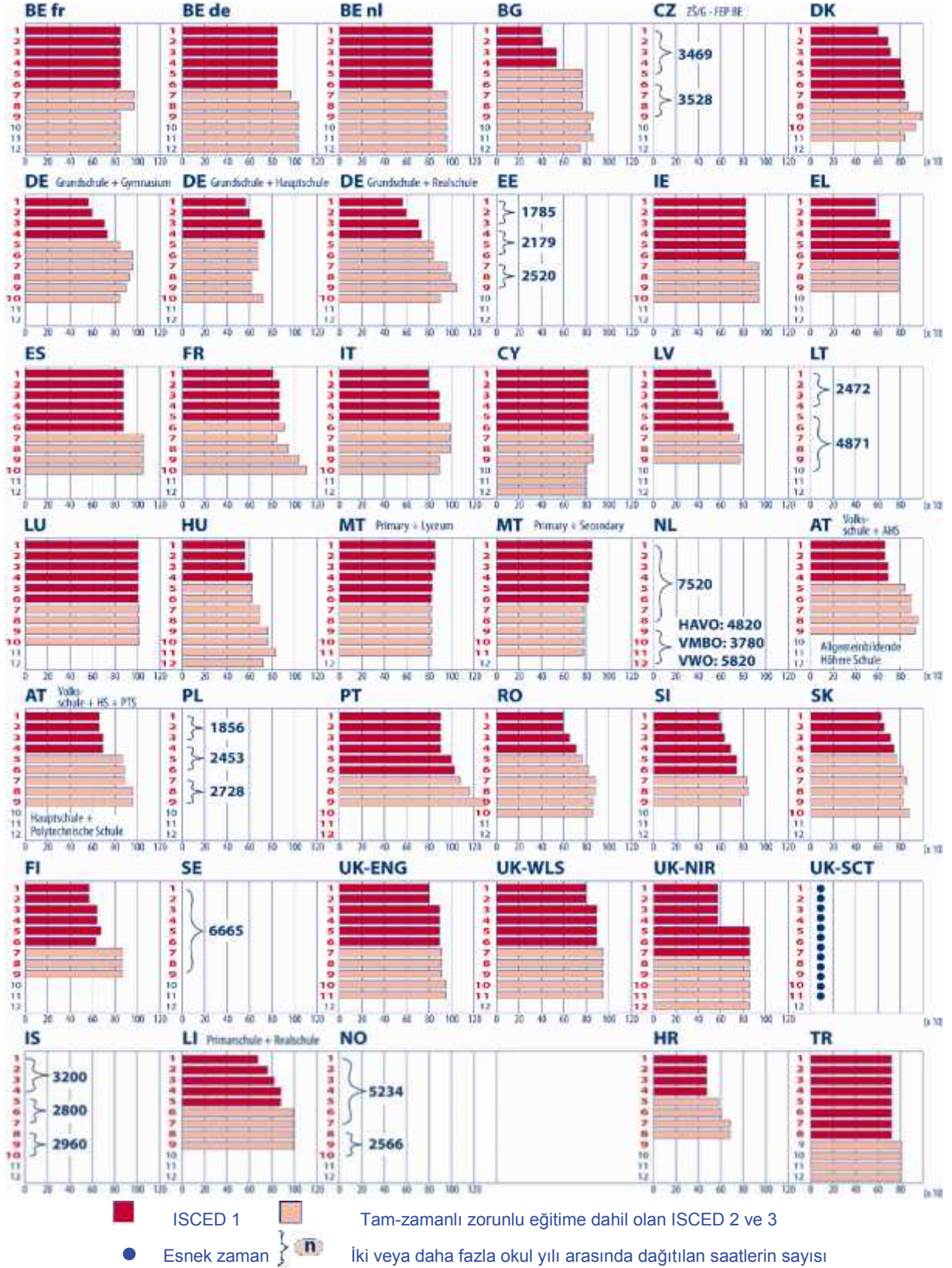
Birçok ülkede, asgari öğretim süresi hakkındaki resmi öneriler, ilköğretimin (genellikle ilk iki yıl için) başında daha kısa bir yoğun öğrenme dönemini sunar, daha sonra zorunlu eğitim dönemi boyunca ortaöğretim düzeyinin daha ileri aşamalarında saat sayısında giderek artan önemli bir artış olur.

Diğer ülkelerde eğitimin her düzeyi içindeki tüm sınıflar için aynı yıllık öğretim süresi vardır. Belçika, İrlanda, İspanya, İtalya, Kıbrıs ve Türkiye’de, yıllık öğretim süresi, ilköğretim ve ortaöğretim boyunca aynı kalır. Bununla birlikte, iş yükü bu iki düzey arasında artar. Belçika’da (Fransız Topluluğu), örneğin, ilköğretimde yılda 850 saatten ortaöğretimde yılda 971 saate çıkar. İspanya’da, artış yılda 875 saatten 1 050 saate çıkar.

(¹) Okul ve Akademik takvim hakkında daha fazla bilgi şu adreste
blunmaktadır: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/tools_en.php

Şekil F1: Tam-zamanlı zorunlu ilköğretim ve ortaöğretim için tavsiye edilen asgari yıllık öğretim süresi, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Bu şekilde gösterilen öğretim süresi öğrencilerin kavramsal minimum ders yüküne karşılık gelmektedir ve asgari ulusal tavsiyelere dayanmaktadır. Bilgi, sınıf başına saat olarak yıllık önerilen öğretim süresi şeklinde sunulmuş ve yıllık öğretim günleriyle haftaların yanısıra derslerin sayısı ve süreleri de önemlidir. Tüm rakamlar diğer tam sayıya yuvarlanır. Ulusal belgelerden toplanan veriler haftada, yılda, ders süresi (35 ila 50 dakika), olarak sunulduğunda, hesaplamalar saat olarak yıllık standart veriyi elde etmek için yapılır. Eğlence amaçlı ya da diğer her tür teneffüslerin yanı sıra isteğe bağlı dersler için verilen süreler hesaba katılmamıştır.

Ülkeye özel not

Ayrıntılı ülke notları ve ulusal bazda belirli bilgiler şu adreste bulunmaktadır:
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/tools_en.php#taught_time

Son olarak, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Litvanya, Hollanda, Polonya, İsveç, İzlanda ve Norveç'te, zorunlu dersler için toplam öğretim süresi, her okul yılı için belirlenmez, ancak alternati olarak, bir eğitim düzeyi içindeki bir aşama veya tüm bir ilköğretim ve/veya ortaöğretim için ayarlanır. Bu da, okullara, uygun gördükleri her öğretim yılı için saat sayısını tahsis etmelerinde esneklik sağlar. Ayrıca, Mükemmellik için son İskoç Müfredat'ı, herhangi bir yıllık toplam öğretim süresi ya da her ders için öğretim süresi belirlemez ve okullar her ders ve öğretim yılı için ayrılan zamanı kabul etmekten kendileri sorumludur.

DERSLER ARASINDA YILLIK ÖĞRETİM SÜRESİNİ DAĞITMAYA İLİŞKİN GİTTİKÇE ARTAN OKUL ÖZERKLİĞİ

Belirli bir derse resmi olarak tahsis edilen öğretim süresi, her zaman öğrencilerin kullanacakları gerçek sürenin tam bir yansımısını sağlamaz. Bir çok durumda, okulların dersler için ek süre ayırma hakları bulunmaktadır ya da öğretim süresinin genel dağılımı içinde tamamen özerk olabilirler. Ancak, ilköğretimde, resmi müfredatta belirtilen zorunlu dersler, ülkeler arası bir karşılaştırmayı kolaylaştıran bir gerçek olduğunda, hemen hemen bütün ülkelerde aynıdır.

Her ders için harcanacak zamana ilişkin önerilerin bulunduğu yerlerde, toplam müfredatın bir parçası olarak her birinin göreceli oranlarını karşılaştırmak mümkündür. Eğitim dili, açıkça önerilen toplam sürenin dörtte biriyle üçte biri arasında olan öğretim süresi bakımından en önemli konudur. Bunun tek istisnası, resmi dilleri Almanca ve Fransızca olan sıradışı ülke Lüksemburg'tur, burada, bu diller müfredatta yabancı dil olarak kabul edilir ve ilköğretim yılının başından itibaren öğretilir. Bu da, yabancı dillere (%39) tahsis edilen sürenin çok yüksek oranını açıklar.

Çoğu ülkede, matematik dersi tavsiye edilen öğretim süresi açısından ikinci sırayı almaktadır. Malta, zorunlu matematik öğretiminin eğitim dilinden oran olarak daha fazla zaman aldığı tek ülkedir (%15'le karşılaştırıldığında %19). Malta'nın ayrıca yabancı dil öğretimine fazla zaman harcamasının kendi sebepleri vardır, çünkü Maltaca ve İngilizcenin her ikisi de resmi dildir.

İlköğretim süresince, doğal ve sosyal bilimler birlikte alındığında bunlara ayrılan toplam süre payı genellikle %9'la %15 arasında değişmektedir. İrlanda, Yunanistan, Portekiz, Slovenya ve İzlanda'da, yine de, bu iki ders alanlarının payı, %22 ile temsil edilen Yunanistan'da en yüksek oranla %17'den fazladır.

Tüm ilköğretim boyunca, beden eğitimi ve sanat da toplam öğretim süresinin ortalama %20'sini temsil ettiğinden önemli ilgi görür. Macaristan, Slovenya ve Hırvatistan'da, yalnızca beden eğitimi yaklaşık

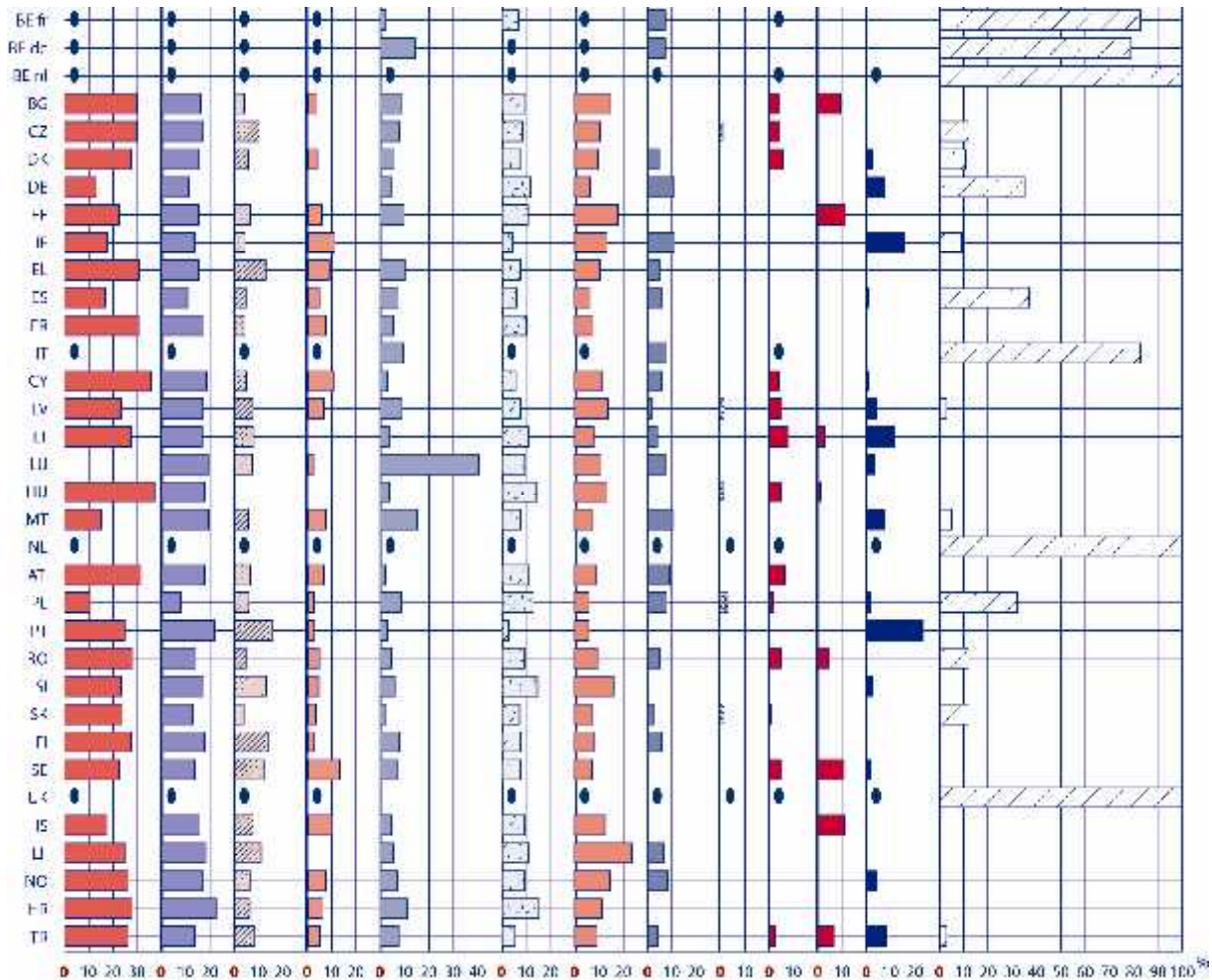
olarak %15 oranında temsil edilir ve Estonya ve Lihtenştayn'da, sanat toplam öğretim süresinin sırasıyla %18'ini ve %23'ünü temsil eder.

Yabancı dil hemen hemen tüm ülkelerde zorunlu olmakla birlikte, öğretime ayrılan zamanın %10'unu oluşturur. İstisnalar, yabancı dilin ilköğretim birinci yılından itibaren verildiği Belçika'nın Almanca-konuşan Topluluğu, Lüksemburg ve Malta'dır. Ayrıca, Avusturya'da, ilk iki yıl içinde, yabancı dil öğretimi entegre bir yaklaşımın bir parçası olarak diğer derslerle (haftada 50 dakika) ile bağlantılıdır.

İlköğretim boyunca, gittikçe artan sayıda ülke, okullara belirli dersler için sürenin tamamını veya bir kısmını belirlemek için esneklik sağlar. Okullar, Hollanda ve Birleşik Krallık'ta bu konuda tamamen özerkken, Belçika ve İtalya'da, ilköğretim düzeyi öğretim süresinin %90 ila %75'i okul düzeyinde belirlenir. Almanya, İspanya ve Polonya'da, esnek zaman oranı, toplam zaman çizelgesinin üçte biriyle yarısı arasındaki süreye karşılık gelir. İspanya'da, merkezi düzeyde kabul edilen zorunlu müfredat, toplam öğretim süresinin %55 ila %65'ine karşılık gelir ve Özerk Topuluklar zaman çizelgesinin geri kalanından sorumludur ve farklı derslere ek süre ayırabilir. Polonya'da, bu durum, derslerin ilköğretimin ilk üç yıl boyunca entegre bir şekilde öğretilir olmasından kaynaklanmaktadır.

■ **Şekil F2:** İlköğretim boyunca belirli derslere ya da ders alanlarına asgari olarak tahsis edilmesi için önerilen yüzde, 2010/11

Eğitim dili Matematik Doğal Bilimler Sosyal Bilimler Yabancı Diller Beden Eğitimi Sanatsal faaliyetler Dini/Ahlaki eğitim ICT Teknoloji Çekirdek müfredat seçenekleri Diğer Esnek zaman çizelgesi

-
- Esnek zaman çizelgesi içerisinde zorunlu ders

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

İlköğretimin tüm süresi için derslere göre yüzde oranları, bireysel zorunlu derslere ayrılan süreyi bütün dersler için tavsiye edilen toplam ders saatlerine bölerek elde edilir. Hesaplama, resmi ulusal asgari tavsiyelere dayanmaktadır. Siyah noktalarla belirtilen hususlar, müfredat kapsamında derslerin eğitiminin verilmesinin öngörüldüğü durumlarda belirli derslerin ülkelerde zorunlu olduğunu göstermek için kullanılmaktadır ve bu dersler için belirlenecek süreler konusunda hiçbir referans vermemektedir ve okulları bu dersler için ne kadar sürenin ayrılması konusunda karar vermek için tamamen serbest bırakmaktadır. ICT için belirlenen öğretim süresi, eğer bu konu tek başına ders olarak açılmış ise şekilde gösterilmiştir.

“Çekirdek müfredat seçenekleri” kategorisi, öğrencilerin zorunlu müfredat dahilinde bulunan bir ders grubundan bir ya da daha fazla sayıda ders seçmesi gerektiğini belirtmektedir.

“Esnek haftalık ders programı” kategorisi, ya çeşitli zorunlu dersler için belirlenen sürenin sabit olarak tespit edilmediğini ya da müfredat kapsamında öğrencilerin ya da okulun kendi isteklerine göre bu dersler için ayırabileceği belirli sayıda ekstra saatin bulunduğunu ifade etmektedir.

Ülkeye özel not

Ayrıntılı ülke notları ve ders tahsisatına ilişkin ulusa özel bilgiler şu adreste bulunabilir:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/tools_en.php#taught_time

YABANCI DİLLERLE BİRLİKTE DOĞAL VE SOSYAL BİLİMLER ZORUNLU ORTAÖĞRETİMDEKİ ÖĞRETİM SÜRESİNİN %40'INI OLUŞTURUR

Çeşitli eğitim sistemleri, ya da ülkeler arasındaki farklılıklara rağmen, ortaöğretimde, farklı ders alanlarına ayrılan öğretim süresi, ilköğretimden daha eşit dağıtılır. Ortaöğretimde, eğitim dili ve matematiğe ayrılan sürenin oranı azalırken doğal ve sosyal bilimlere ve yabancı dillere ayrılan süre neredeyse tüm ülkelerde artmıştır. Çek Cumhuriyeti, Almanya (*Gymnasium*), Estonya, Malta (Lyceum), Romanya, Slovenya, Finlandiya ve Lihtenştayn'da, doğal bilimler tahsis edilen öğretim süresi bakımından en fazla süreyi alan derstir.

Tüm ülkelerde zorunlu olan yabancı dile ayrılan süre oldukça fazladır. Genel olarak, öğretim süresinin %10 ila %15'i tam-zamanlı zorunlu genel ortaöğretimde yabancı dillere tahsis edilir; ancak, Almanya, Estonya, Fransa, Lüksemburg, Malta, İzlanda ve Lihtenştayn'da, %18'den daha fazla süre, iki ya da üç yabancı dil eğitimine ayrılmıştır.

Bazı ülkelerde, matematiğe ayrılan mutlak saat sayısı sabit kalır. Zorunlu ortaöğretimde, matematik, genel zaman çizelgesinin %10 ila %15'ine karşılık gelir. Almanya (*Hauptschule*), Fransa, İtalya ve Türkiye'de, ancak, matematik neredeyse %20'ye ulaşarak, toplam öğretim süresinin daha yüksek bir yüzdesini alır.

Öğretim sürelerine ilişkin tavsiyeler kapsamında sanatsal faaliyetler için tahsis edilen sürenin oranı ise ilköğretim kademesiyle karşılaştırıldığında azalma sergilemektedir. Zorunlu genel ortaöğretime karşılık gelen oran normalde %10 oranını aşmamaktadır. Ancak, Estonya, İtalya, Avusturya (*Allgemeinbildende Höhere Schule – Realgymnasium'un alt-bölümü*) ve Lihtenştayn'da (*Gymnasium*) sanatsal faaliyetlere daha fazla süre ayrılmaktadır.

Zorunlu ortaöğretimde, önerilen zaman çizelgeleri kapsamında, çoğu ülke, dersler arasında bazı saatleri esnek olarak tahsis etme izni verir. Genel olarak, okullar bu saatleri temel dersler arasında dağıtır veya özel çapraz-müfredat faaliyetleri veya takviye dersleriyle sağlayabilir. Ayrıca, Belçika (Flaman Topluluğu), Hollanda, İsveç (her derste) ve Birleşik Krallık'ta, okulların zorunlu eğitimin tüm dönemi boyunca tüm dersler için zaman ayırmayı belirlemekte tam özgürlükleri vardır. Ayrıca, çoğu ülkede, zorunlu genel ortaöğretimdeki öğrenciler,

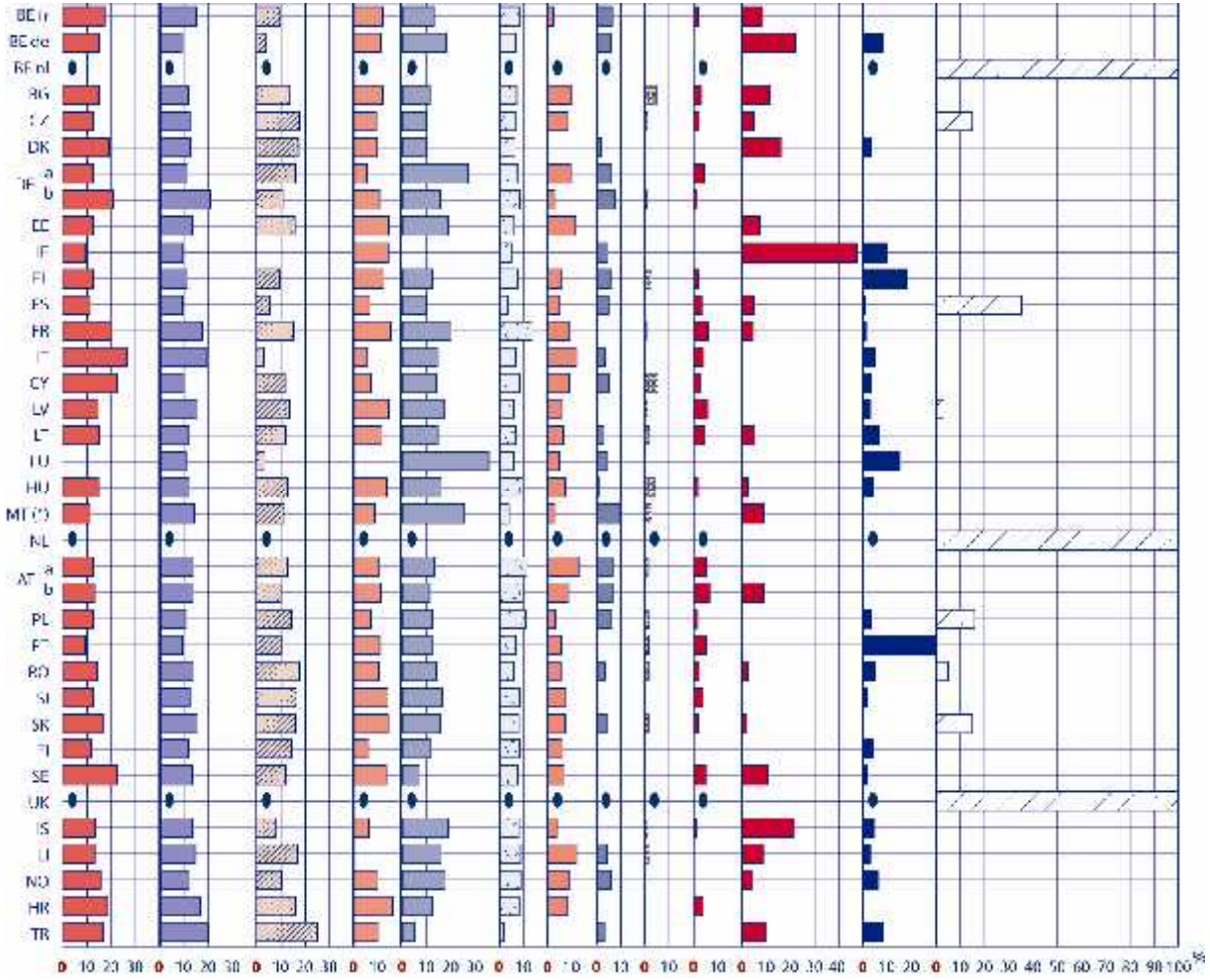

“Çekirdek müfredat seçenekleri” öğrencilere önceden belirlenmiş listeden belli dersleri seçmelerine olanak sağlayarak, bir noktaya kadar dersleri seçmekte özgürdürler.

Bilgi ve İletişim Teknolojisi (ICT) ülkelerin neredeyse yarısında kendi başına bir ders olarak okutulmaktadır, ancak toplam ders programında oldukça düşük bir orana sahiptir. Bununla birlikte, ICT diğer derslerin kapsamına dahil edilmekte ya da teknoloji derslerinin bir kısmı olarak öğretilmektedir; ayrıca müfredatta öğrenmeyi teşvik edecek bir araç olarak da sık sık kullanılmaktadır.

- **Şekil F3:** Tam-zamanlı zorunlu ortaöğretim boyunca belirli derslere ya da ders alanlarına asgari olarak tahsis edilmesi için önerilen yüzde, 2010/11

Eğitim dili Matematik Doğal Bilimler Sosyal Bilimler Yabancı Diller Beden Eğitimi Sanatsal faaliyetler Dini/Ahlaki eğitim ICT Teknoloji Çekirdek müfredat seçenekleri Diğer Esnek zaman çizelgesi

- Esnek zaman çizelgesi içerisinde zorunlu ders

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Bakınız Şekil F2.

Ayrıntılı ülke notları ve ders tahsisatına ilişkin ulusa özel bilgiler şu adreste bulunabilir:
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/tools_en.php#taught_time

Ülkeye özel notlar

Almanya: a) *Gymnasium*, b) *Hauptschule*.

Malta: Ortaöğretim.

Avusturya: a) *Allgemeinbildende Höhere Schule* (*Realgymnasium*'un alt-bölümü); b) *Hauptschule* ve *Polytechnische Schule*.

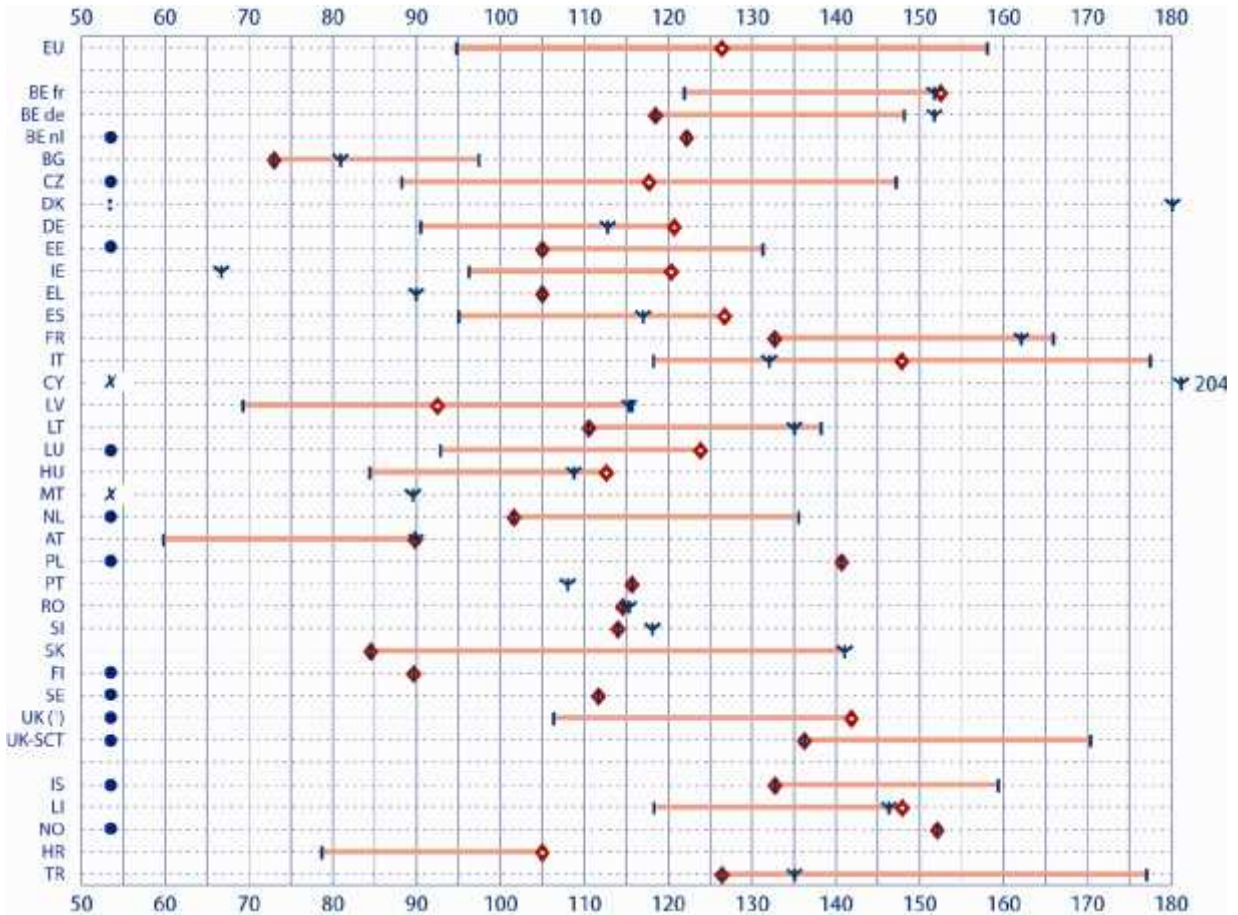
İsveç: Dağılım, zorunlu eğitimin tüm süresine karşılık gelir (sınıflar 1-9).

Lihtenştayn: *Oberschule*.

EĞİTİM DİLİNİN ÖĞRETİM SÜRESİ GENELLİKLE RESMİ ASGARİ ÖNERİLERİ TAKİP EDER

Avrupa genelinde, eğitim dili genellikle en yüksek asgari sayıda saatin önerildiği zorunlu derstir (bakınız Şekil F2). PISA 2009 anketine katılan ülkeler için, bu resmi önerilerle 15 yaşındaki öğrencilerin eğitim dilini öğrenmeye harcadıkları süre arasındaki ilişki tespit edilebilir. Buna ek olarak, asgari öğretim süresi hakkında merkezi herhangi bir düzenleme olmayan ülkelerde veya belirli yıl grupları için yıllık öğretim süresinin okulların ayarladığı yerlerde, bu ampirik veriler, okul müfredatında dersin önemi hakkında bir fikir verir. Ankete katılan PISA öğrencileri, farklı sınıflarda olduğundan ve Avrupa genelinde farklı eğitim sistemlerinin yapısına bağlı olarak farklı eğitim programları olduğundan, aşağıdaki gösterge, bu yaştaki bir öğrencinin kavramsal notu için merkezi düzeyde verilen asgari önerilerle gerçek öğretim süresini karşılaştırmaktadır..

- **Şekil F4:** 15 yaşındaki öğrenciler için önerilen öğretim süresiyle karşılaştırıldığında eğitim diline ilişkin yıllık öğretim süresi

Önerilen asgari
öğretim süresi
(Eurydice)

Veri toplamasına katkıda bulunmayan ülkeler

Kaynak: OECD, PISA 2009 veritabanı ve Eurydice.

UK ⁽¹⁾ = UK-ENG/WLS/NIR

(p)	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU
10	95	122	118	61	73	88	0	91	105	96	79	95	66	118	x	69	111	93
20	95	122	118	122	73	88	0	91	105	96	105	95	133	118	x	69	111	93
50	126	152	118	122	73	118	0	121	105	120	105	127	133	148	x	93	111	124
75	158	152	148	122	97	147	0	121	131	120	105	127	166	177	x	116	138	124
90	158	152	148	153	122	147	0	151	131	120	158	127	166	207	x	139	138	155
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (¹)	UK- SCT	IS	LI	NO	HR	TR
10	56	x	68	60	141	116	57	85	85	90	74	106	102	106	118	152	79	101
20	84	x	102	60	141	116	115	114	85	90	112	106	136	133	118	152	79	126
50	113	x	102	90	141	116	115	114	85	90	112	142	136	133	148	152	105	126
75	113	x	135	90	141	116	115	114	141	90	112	142	170	159	148	152	105	177
90	141	x	135	120	169	231	115	114	141	120	149	177	170	159	148	152	105	202

(p) = yüzdelerik değer

Kaynak: OECD, PISA 2009 veritabanı ve Eurydice.

UK (¹) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıklayıcı not

Öğrencilerden, haftada genellikle kaç saat okuma-yazma, matematik ve fen dersleri olduğunu göstermeleri için gönderilen anketi cevaplamaları istenmiştir. **Gerçek** yıllık öğretim süresinin hesaplanması, ankette belirtilen haftalık ders sayısını 2009 öğretim yılı içindeki ortalama bir ders saati ve hafta sayısı ile çarpılarak elde edilir. Açıklık getirmek için, şekil sadece dağılımdaki, 25. 50. ve 75. yüzdelerik değerlere karşılık gelen değerleri gösterir.

10. ve 90. yüzdelerik değerlere ilişkin değerler şeklin altındaki tabloda verilmiştir.

PISA uluslararası araştırma ve yüzdelerik değerlerin tanımıyla ilgili daha fazla bilgi için, bakınız Sözlükçe ve İstatistiksel Araçlar bölümü.

Önerilen öğretim süresi, öğrencilerin kavramsal yaşının 15 olduğu sınıfta verilir.

Ülkeye özel notlar

AB: Avrupa ortalaması, katılan ülkelerin verdiği bilgilere dayanmaktadır.

Almanya: Önerilen öğretim süresi, *Gymnasium* için verilmiştir.

İspanya: Belirtilen öğretim süresi, merkezi düzeyde belirlenmiş eğitim diline ilişkin saat sayısını hesaba katmaktır. Eğitim diline ayrılan süre, Özerk Topuluklar tarafından tahsis edilen süre göz önüne alındığında, %40 kadar yüksek olabilir.

Avusturya: Önerilen öğretim süresi, *Allgemeinbildende Höhere Schule (AHS)* için verilmiştir.

Lihtenştayn: Önerilen öğretim süresi, *Oberschule ve Realschule* için verilmiştir.

Avrupa Birliği'nde ortalama olarak, tüm 15 yaşındaki öğrencilerin en az yaklaşık yarısının yılda 125 saat eğitim dili vardır ve dört öğrenciden biri, bu dersi 155 saatten fazla görür. Bu şekil, sadece beş ülkede (Bulgaristan, Letonya, Avusturya, Slovakya ve Finlandiya) yılda 100 saat eğitimin altına düşer. Tersine, Belçika (Fransız Topluluğu), İtalya, Lihtenştayn ve Norveç, bütün öğrencilerin yarısı için yılda 145 saatten fazla en yüksek yıllık fiili öğretim süresinin olduğunu bildirmiştir.

25. ve 75. Yüzdelerik değerler arasındaki sapma, yılda genelde 30 ila 50 saat arasındadır. Ancak, dokuz ülkede (²), bu iki yüzdelerik değer arasında herhangi bir sapma yoktur, bu da ortak bir program öğrencilerin çoğunluğuna uygulandığını göstermektedir. Diğer taraftan, yılda 50 saatten fazla büyük sapmalar Çek Cumhuriyeti, İtalya, Slovakya ve Türkiye'de görülebilir.

Genel olarak, yıllık fiili öğretim süresiyle resmi öneriler arasında karşılaştırma, hemen hemen tüm ülkelerde, bütün öğrencilerin en az yarısı önerilen sürede öğretim saati aldığından, gerçek sürenin öneriler doğrultusunda olduğunu göstermektedir. Tüm öğrencilerin yarısı için fiili öğretim süresi, asgari öğretim süresine ilişkin önerilerle 20 ülkenin onunda önerileri (yılda en fazla 8 saatlik bir sapma ile) yakından takip eder.

(²) Belçika (Flaman Topluluğu), Yunanistan, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovenya, Finlandiya, İsveç ve Norveç.

15 YAŞINDAKİLERİN PEK AZI ÖDEV YAPMAK İÇİN HAFTADA İKİ VEYA ÜÇ SAAT HARCAR

Ders çalışmak veya ödev yapmak için evde geçirilen zaman, okul-tabanlı öğrenme için tamamlayıcı olarak görülebilir. Öğrencilerin öğretilen içeriği pekiştirmelerine ya da okulda öğrenilen becerileri uygulamalarına olanak sağlar ve öğrencilere ek beceriler veya yeterlikleri geliştirmeleri için bir fırsat sağlayabilir. Ödev, ayrıca sık sık ev ve okul arasındaki bağları güçlendirmek için bir yol olarak görülür.

Ödevin etkililiği ve optimum süre ve sıklığı üzerine çok fazla araştırma yapılmıştır. Hattie tarafından yürütülen meta-analizden (2009, s. 234) elde edilen bulgular, matematik ödevinin sıklığının başarı üzerinde olumlu etkisi olduğunu gösterirken bitirmesi daha uzun süren ödevlerin etkisinin az olduğunu göstermiştir. Hattie, ayrıca “ders ne olursa olsun, ödev, ezberci öğrenme, uygulama veya dersin uygulamasını içerdiğinde, etkilerin yüksek olduğu” sonucuna varmıştır.

Çoğu ülkede, merkezi eğitim yetkilileri, ilköğretim veya ortaöğretime ilişkin ödev politikası hakkındaki belgeleri yönlendirirken yönerge sağlamaz. Genellikle, ödev politikası okulların ve öğretmenlerin takdirine bırakılmıştır.

Bu temelde, PISA 2009 araştırmasında yer alan 15 yaşındaki öğrencilerin büyük çoğunluğunun, ders başına evde ödev ya da çalışma ile ilgili haftada iki saatten az geçirdikleri görülebilir. Dokuz ülkede, öğrencilerin %95’inden fazlası, analiz edilen üç dersin herbiri için (dil, matematik ve fen) haftada iki saatten az evde çalışırlar.

Sadece dört ülkede (Estonya, Yunanistan, Romanya ve Türkiye), öğrencilerin %20’den fazlası, üç dersin herbirinin ödevi için haftada iki saatten fazla harcarken yalnızca %10’u 4 saatten fazla harcar.

Evde farklı dersleri çalışmak için harcanan zaman karşılaştırıldığında, Romanya dışında, bütün Avrupa ülkelerinde matematiğe nispeten daha fazla zaman ayrılmıştır. İspanya ve Portekiz’de, iki katı kadar öğrenci, matematik ödevine dil ve fen ödevlerine ayırdığından haftada iki saatten fazla ayırır. Matematik ödevi ile ilgili özel düzenlemelerin olduğu Yunanistan’da ilginç bir durum vardır; genel olarak, öğrenciler Avrupa’nın geri kalanından daha sık ödev yapar ve Yunan öğrencilerin %50’den fazlası, matematik ödevi için haftada iki saat ayırırken %15’i haftada dört saatten fazla ayırır.

Önceki PISA araştırmasından (2006) bu yana, öğrencilerin ödev faaliyetlerinde bazı önemli değişiklikler gözlenmiştir. 2006 yılında, 15 yaşındakilerin üçte birinden fazlası, dil eğitimi ve matematik için haftada iki veya daha fazla saat ayırmıştır. Bulgaristan, Polonya, Romanya ve Türkiye’de, bu oran %60’dan fazla öğrenciyi ve İtalya’da %40’dan fazlasını temsil etmiştir. 2009 yılında, Bulgaristan ve Polonya’da, yüzde 25 puan daha az öğrenci, evde ödev yapma ya da çalışma için haftada iki veya daha fazla saat geçirmiştir. Ayrıca, PISA 2006’da, Belçika (Flaman Topluluğu), Hollanda, Polonya ve Slovenya’daki öğrenciler, eğitim dili üzerine yaptıkları ödevde harcadıkları zamandan daha fazlasını fen ödevine ayırdıklarını bildirdi. 2009’da, durum bu değişti; matematik ve eğitim dili dört ülke/bölgede

öğrencilerin evde daha fazla zaman geçirdiği derslerdi.

Acıklayıcı not (Şekil F5)

Öğrencilere gönderilen anketin soru formunda, öğrencilerden bir hafta içerisinde ödevler ve Fen, Matematik ve Dile çalışma üzerine evde harcadıkları saat sayısını belirtmeleri istenmiştir. Şekilde şu kategoriler halinde gruplandırılmış beş lası cevap bulunmaktadır: (a) hiç zaman ya da 2 saatten az, (b) iki ila 4 saat arasında ve (c) 4 saatten fazla.

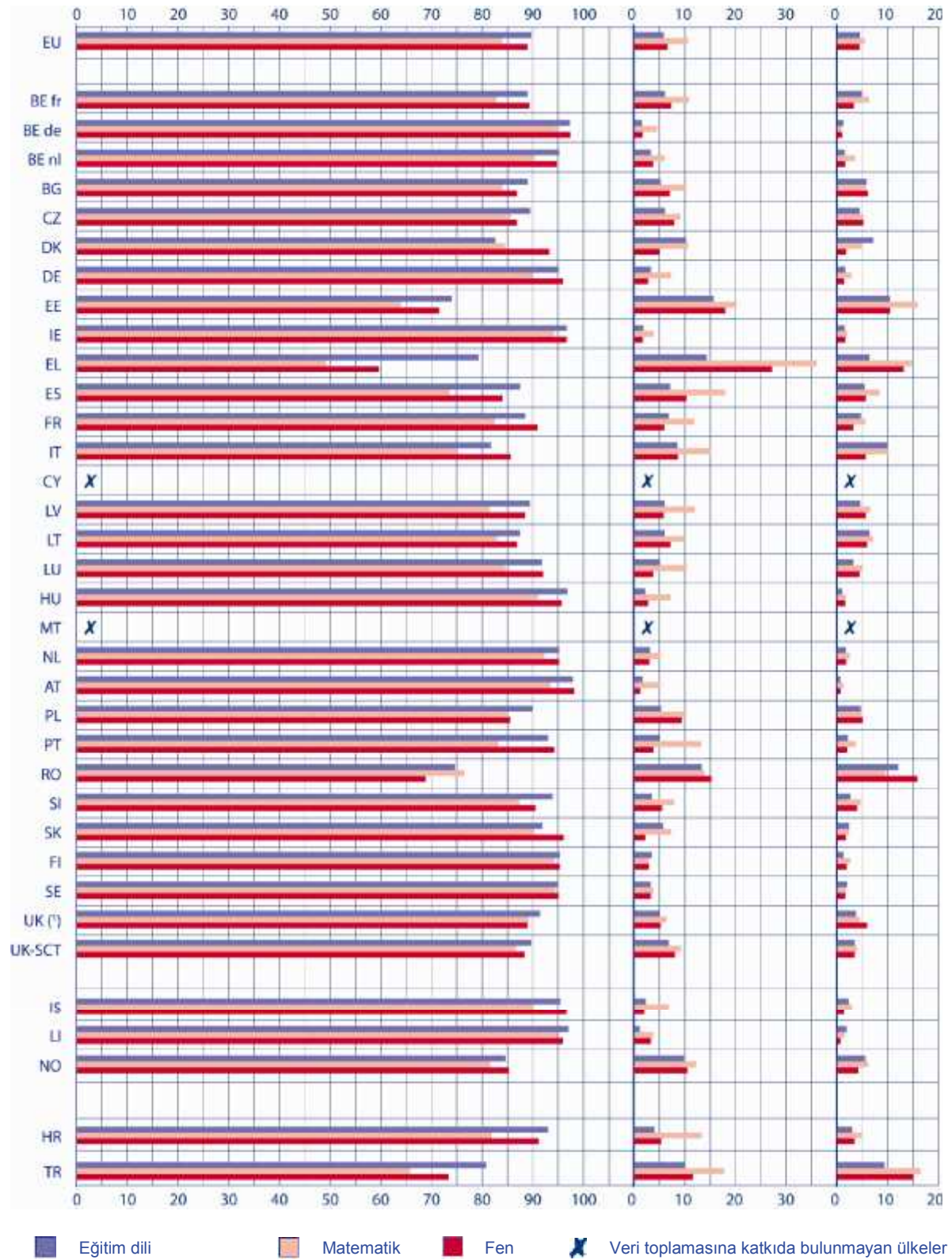
Örnekleme prosedürü önce okulların, daha sonra ise 15 yaşındaki öğrencilerin seçilmesini içermektedir. Bu prosedür, öğrencinin devam ettiği okulun boyutundan bağımsız olarak her öğrenciye seçilebilmek için aynı olasılığın sunulmasını hedeflemiştir. Bu amaç için, okullar büyüklüklerine ters orantılı bir şekilde seçilme olasılığıyla ayarlanmıştır. Okullardan alınan basit örneklemeden çıkan değerler, biraz daha düşük olabilir. PISA Anketi ile ilgili daha fazla bilgi için, bakınız “Sözlükçe ve İstatistiksel Araçlar” bölümü.

- **Şekil F5:** Evde yapılan ödev ve çalışmalar için bir haftada harcadıkları süreyi bildiren 15 yaşındaki öğrencilerin dağılımı, kamu ve özel sektör birlikte, 2009

Hiç zaman ya
da 2 saatten az

2 ila 4
saat
arasında

4 saatten
daha fazla

Kaynak: OECD, PISA 2009 veritabanı.

UK (*) = UK-ENG/WLS/NIR

	Hiç zaman ya da 2 saatten			2 ila 4 sat arasında			4 saatten daha fazla		
	Eğitim dili	Matematik	Fen	Eğitim dili	Matematik	Fen	Eğitim dili	Matematik	Fen
EU	89.7	83.9	89.0	5.8	10.6	6.6	4.5	5.5	4.4
BE fr	89.0	82.8	89.3	6.1	10.8	7.3	4.9	6.3	3.3
BE de	97.3	94.6	97.4	1.5	4.5	1.6	1.3	0.9	1.0
BE nl	95.2	90.4	94.7	3.3	6.0	3.7	1.5	3.6	1.6
BG	89.0	84.0	86.9	5.2	10.3	7.0	5.8	5.7	6.1
CZ	89.5	85.7	86.9	6.1	9.1	7.9	4.4	5.2	5.2
DK	82.6	84.5	93.3	10.2	10.6	4.9	7.1	4.9	1.8
DE	95.1	89.9	95.9	3.3	7.3	2.7	1.6	2.9	1.4
EE	74.0	63.9	71.5	15.6	20.2	18.0	10.4	15.9	10.5
IE	96.7	94.2	96.7	1.8	3.8	1.7	1.5	2.0	1.6
EL	79.3	49.2	59.7	14.3	36.0	27.2	6.4	14.8	13.1
ES	87.5	73.6	84.0	7.1	18.0	10.3	5.4	8.4	5.7
FR	88.5	82.5	90.9	6.8	11.8	5.9	4.7	5.6	3.2
IT	81.7	74.7	85.7	8.5	15.1	8.6	9.8	10.2	5.7
CY	x	x	x	x	x	x	x	x	x
LV	89.4	81.5	88.5	6.0	12.0	5.8	4.6	6.5	5.7
LT	87.5	83.0	86.9	6.0	10.0	7.2	6.4	7.1	5.9
LU	91.8	84.5	92.0	5.1	10.4	3.7	3.2	5.1	4.4
HU	96.8	91.1	95.7	2.2	7.2	2.7	1.0	1.7	1.6
MT	x	x	x	x	x	x	x	x	x
NL	95.2	92.3	95.2	3.1	5.2	3.0	1.7	2.5	1.8
AT	97.9	93.5	98.2	1.6	5.2	1.2	0.6	1.3	0.7
PL	90.0	85.0	85.5	5.3	10.2	9.4	4.7	4.8	5.1
PT	93.0	83.2	94.2	4.9	13.2	3.8	2.1	3.7	2.0
RO	74.6	76.5	68.9	13.3	13.9	15.2	12.1	9.6	15.9
SI	93.9	87.4	90.5	3.5	7.9	5.5	2.6	4.7	4.0
SK	91.9	90.3	96.1	5.7	7.3	2.2	2.4	2.4	1.7
FI	95.3	94.4	95.3	3.5	2.9	2.9	1.3	2.6	1.9
SE	94.8	94.5	95.1	3.2	3.8	3.3	2.0	1.7	1.6
UK (1)	91.4	89.2	89.0	4.9	6.3	5.2	3.7	4.5	5.9
UK-SCT	89.7	86.7	88.4	6.8	9.2	8.0	3.5	4.0	3.5
IS	95.4	90.2	96.7	2.3	6.8	2.0	2.3	3.0	1.4
LI	97.0	94.9	95.9	1.1	3.7	3.3	1.9	1.5	0.7
NO	84.6	81.6	85.3	9.8	12.2	10.5	5.6	6.2	4.2
HR	93.0	81.8	91.2	4.0	13.3	5.3	3.0	4.9	3.5
TR	80.8	65.8	73.4	9.9	17.7	11.6	9.4	16.5	15.0

Kaynak: OECD, PISA 2009 veritabanı.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

EĞİTİM SÜREÇLERİ

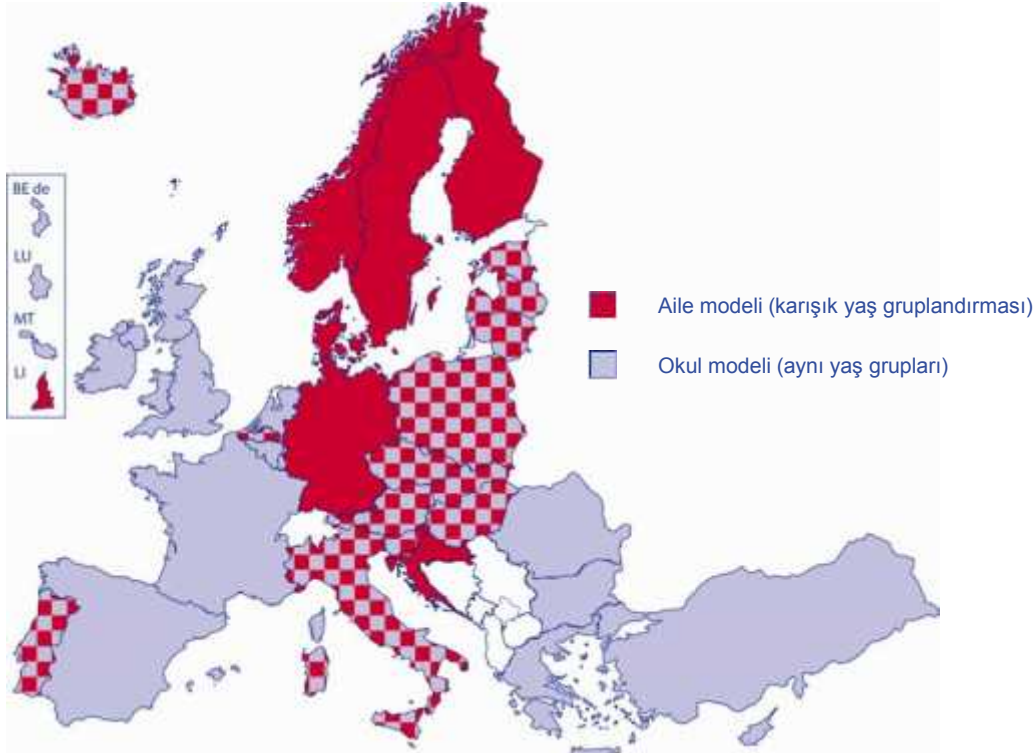
BÖLÜM II – GRUPLANDIRMA VE SINIF MEVCUTLARI

ÇOCUKLARI GRUPLANDIRMA OKUL MODELİ OKUL-ÖNCESİ EĞİTİMDE YAYGIN BİR UYGULAMADIR

Okul-öncesi eğitim kurumlarında (ISCED 0), çocuklar ya “okul modeli”ne ya da “aile modeli”ne göre gruplandırılır. Birincisi, yaşlarına göre gruplandırılmış çocuklarla, ilköğretim düzenlemelerinin önceden yaşanan küçük bir deneyimini arz eder. İkincisi, farklı yaşta çocukların aynı grupta bulunduğu, daha çok bir “aile” düzenlemesini çağrıştırır.

Genel olarak, ülkeler ya okul modelini tercih eder ya da kurumların kendi çocuklarını nasıl gruplandırılacağına karar vererek ikisinin bir karışımını sağlar. Kırsal bölgelerdeki okullarda sınıf oluşturmak için yeterli çocuk bulunmayan yerlerde ikinci düzenleme ortaya çıkar (örneğin, Polonya, Slovakya ve belli bir ölçüde İspanya). Burası ikinci düzenlemenin en sık ortaya çıkar. Sadece birkaç ülkede (Danimarka, Almanya, Finlandiya, İsveç, Lihtenştayn, Norveç ve Hırvatistan), aile modeli yaygındır. Tüm ülkeler okulların hangi modeli benimsemeleri gerektiğini önermez: bazı ülkelerde, karar, yerel yetkililere veya okullara bırakılmıştır. Bu durum, okul modelinin yaygın olduğu Polonya ve Birleşik Krallık'ta ve aile modelinin daha yaygın olarak görüldüğü İsveç ve Norveç'tedir.

- **Sekil F6:** Okul öncesi eğitimde (ISCED 0) çocukların gruplandırılmasının başlıca yöntemleri, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özel not

Avusturya: Okul ve aile modeli arasındaki seçim, yerel ihtiyaçlara bağlıdır.

OKUL-ÖNCESİ EĞİTİMDE NİTELİKLİ BİR YETİŞKİN BAŞINA AZAMI 25 ÇOCUK İZİNİ VERİLİR

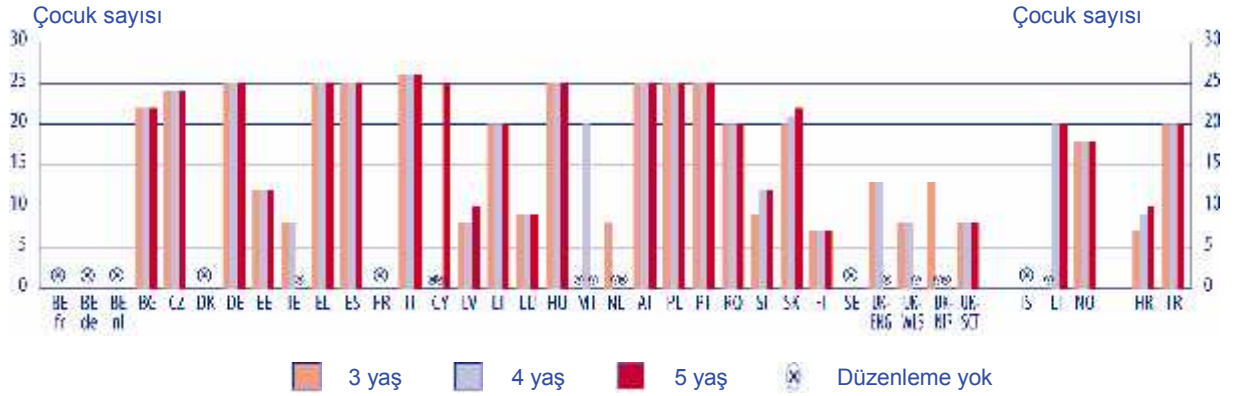
Ülkelerin büyük çoğunluğu, okul-öncesi eğitim kurumlarında nitelikli bir yetişkin başına düşen çocuk sayısını belirleyen yasal düzenlemeler yapmıştır. Bu sayı aşırsa, ya çocukların grubu bölünür ya da ikinci bir nitelikli yetişkin eklenir.

Bu tür düzenlemelere sahip ülkelerin yaklaşık üçte ikisinde, bir grup için üst sınır genellikle yetişkin başına 20-25 çocuk arasında yer almaktadır. Geri kalan ülkeler, 15 çocuktan küçük gruplar oluşturur, en küçük gruplar Finlandiya (yedi) ve Hırvatistan'da (yedi, sadece üç yaşındakiler) bulunur.

Yetişkin başına düşen aynı azami sayıda çocuk, sınırın çocukların yaşıyla birlikte arttığı az sayıdaki ülkeler (Letonya, Slovenya, Slovakya ve Hırvatistan) dışında, genellikle tüm yaş grupları için ayarlanır,

2000 yılı verileriyle karşılaştırıldığında, yetişkin başına düşen azami çocuk sayısı, ülkelerin büyük çoğunluğunda oldukça sabit kalmıştır. Bazı ülkelerdeki (Çek Cumhuriyeti, Estonya, İtalya, Polonya, Portekiz, Slovenya ve Slovakya) resmi düzenlemeler, ayrıca bir veya daha fazla çocuğun özel ihtiyacı olduğu yerde yetişkin başına düşen çocuk sayısını azaltır.

Şekil F7: Okul-öncesi eğitimde (ISCED 0) yetişkin başına düşen çocukların azami sayısı, 2010/11

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT
3 yaş				22	24		25	12	8	25	25		26		8	20	9	25	
4 yaş				22	24		25	12	8	25	25		26		8	20	9	25	20
5 yaş				22	24		25	12		25	25		26	25	10	20	9	25	
	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT		IS	LI	NO	HR	TR
3 yaş	8	25	25	25	20	9	20	7		13	8	13	8				18	7	20
4 yaş		25	25	25	20	12	21	7		13	8		8			20	18	9	20
5 yaş		25	25	25	20	12	22	7					8			20	18	10	20

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Şekilde toplanan ve bildirilen bilgi, nitelikli bir yetişkinin olduğu durumda temin edilen eğitim faaliyetlerindeki saatler sırasında nitelikli bir yetişkin başına düşen azami çocuk sayısına değinmektedir. Okul-dışı merkezler, gündüz kreşleri ve diğer çocuk bakımı düzenlemeleri bu yüzden ele alınmamıştır.

Ülkeye özel notlar

SECTION II – GROUPING OF PUPILS

Çek Cumhuriyeti: Mevzuat, nitelikli bir yetişkin başına değil, sınıf başına azami 24 çocuk olduğunu açıkça belirtmektedir.

İrlanda: Okul-öncesi eğitim, çocukların genellikle ilköğretim kaynaştırma sınıflarında çocuk sınıflarına kaydolduğu yaşta, beş yaşından önce durur. Dört yaşına kadar olan çocuklar için, belirtilen yetişkin başına düşen azami çocuk sayısı (8), tam-zamanlı okul-öncesi eğitimle ilgilidir. Çocukların yarı-zamanlı okul-öncesi programlara gittiği kurumlarda, yetişkin başına düşen azami sayı on olur.

Letonya: 2009/10'dan bu yana uygulanan yeni finansman ilkesine, “para öğrenciyi takip eder”, göre, öğrenci/öğretmen oranı, bölgelerde 8:1, şehirlerde ise 10:1'dir. Ortalama olarak, bir öğretmen 9.1 öğrenci başına finanse edilmektedir.

Malta: Öğrenme Destek Yardımı tarafından desteklenen özel ihtiyaçları olan bir çocuğun olduğu gruplarda, grup başına düşen 3 yaşındaki çocukların sayısı 14 olmalı ve grup başına düşen 4 yaşındaki çocukların sayısı 18 olmalıdır. 5 Yaş, okul-öncesi eğitime girmez, ancak zorunlu ilköğretimin bir kısmını oluşturur (Şekil F8).

Avusturya: Yetişkin başına düşen önerilen azami çocuk sayısı 25'tir. Bu yönetmeliğin uygulanması, eyaletlerde geçerlidir; bu nedenle, yetişkin başına düşen azami fiili çocuk sayısı uygulamada farklı olabilir.

Slovenya: Yetişkin başına düşen çocuk sayısı her gün dört saati kapsar. Kalan saatlerde, çocuk sayısı, 3-6 yaş arasındaki çocuklar için 17-22'ye kadar yükseltilir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Okul-öncesi eğitim, çocuklar genellikle ilköğretimin ilk yılına kaydolduğu yaşta, dört/beş yaş öncesi biter.

Norveç: Resmi düzenlemeler, 3-6 yaş arasındaki çocuklar için pedagojik bir lider (okul-öncesi öğretmeni) başına 14-18 çocuk aralığı belirler. Yardımcı personel dahil değildir ve isteğe göre gelir.

ZORUNLU EĞİTİM BOYUNCA, SINIF MEVCUDU İÇİN EN YAYGIN ÜST SINIR 28'DİR

Ülkelerin üçte ikisi, ilköğretim ve ortaöğretim için sınıf başına düşen öğrenci sayısını belirleyen yasal düzenlemeler yapmıştır. Bunların yaklaşık yarısında, düzenlemeler ayrıca asgari öğrenci sayısını da içerir. Geri kalan ülkelerin sınıf mevcuduyla ilgili merkezi düzenlemeleri bulunmamaktadır.

Geçtiğimiz on yıl içinde, sınıf başına düşen resmi azami öğrenci sayısında anlamlı bir değişiklik olmamıştır. Genel Avrupa bağlamında, sınıf mevcudu sınırları, 25 ila 35 öğrenci arasında kalmıştır. En yüksek üst sınıf mevcudu sınırları, ilköğretim ve ortaöğretim için azami 33 sayıyla Birleşik Krallık'ta (İskoçya) bulunmuş ve lise için 35 sayıyla İspanya ve Macaristan'da bulunmuştur. Kurulacak bir sınıf için gerekli asgari öğrenci sayısı, hem ilköğretim hem de ortaöğretimde bir sınıfın kurulabilmesi için sadece 10 öğrencinin gerektiği Çek Cumhuriyeti ve Romanya'da görülebilir.

2007/08 öğretim yılından itibaren, Avusturya'da, sınıf başına düşen öğrenci sayısı, ilköğretim, genel ortaöğretim, akademik ortaöğretim ve ön-mesleki okullarda azalmıştır. Akademik ortaöğretim okullarında (AHS), öğrenciler artık kapasite yetersizliği gerekçesiyle reddedilmeyip AHS için yeterli olduğundan, sınır %20 oranında arttırılmıştır.

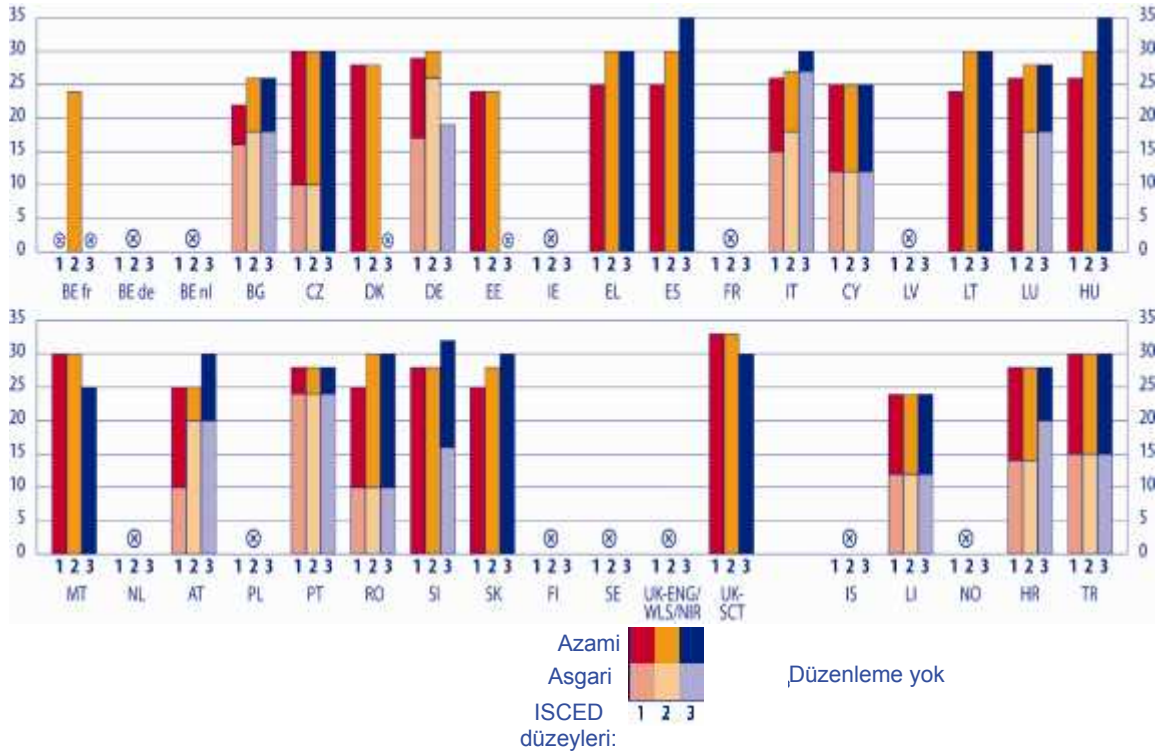
Ülkeler, öğrencilerin yaşıyla bağlantılı olarak sınıf mevcudunun üst sınırını arttırmak eğilimindedir. Eğitim sistemlerinin çoğunda, sınıf başına düşen azami öğrenci sayısı, ortaöğretim düzeyinde ilköğretim düzeyinde olduğundan daha yüksektir.

Genel olarak, sınıf mevcudu düzenlemeleri, müfredattaki tüm sınıf ve dersler için geçerlidir. Ancak, bazı ülkelerde farklı düzenlemeler bulunmaktadır. Örneğin, sınıf mevcudu düzenlemeleri, ortaöğretimde, Belçika'da (Fransız Topluluğu), din ve mezhebe-bağlı olmayan etik ders için geçerli değildir. Polonya'da, sınıf mevcuduyla ilgili resmi düzenlemeler bulunmamasına rağmen, sınıf başına düşen öğrenci sayısının bazı sınırları belirli dersler için belirlenmiştir. Bu dersler, öğrencilerin sayısının öğrenme performansını etkilediği derslerdir (örneğin, uygun kişisel bilgisayar sayısının sınırlı olduğu zorunlu ICT dersleri, zorunlu yabancı dil dersleri, laboratuvar ve pratik dersler ve “Aile hayatı için hazırlık” hakkında dersler).

EDUCATIONAL PROCESSES

- Şekil F8: İlköğretim ve ortaöğretimde (ISCED 1, 2 ve 3) resmi düzenlemelere göre sınıf mevcudu sınırları, 2010/11

		BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	min				16	10		17							15	12			
	max				22	30	28	29	24		25	25		26	25		24	26	26
ISCED 2	min				18	10		26						18	12				18
	max	24			26	30	28	30	24		30	30		27	25		30	28	30
ISCED 3	min				18			19						27	12				18
	max				26	30		19			30	35		30	25		30	28	35
		MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	HR	TR	
ISCED 1	min			10		24	10									12		14	15
	max	30		25		28	25	28	25					33		24		28	30
ISCED 2	min			20		24	10									12		14	15
	max	30		25		28	30	28	28					33		24		28	30
ISCED 3	min			20		24	10	16								12		20	15
	max	25		30		28	30	32	30					30		24		28	30

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Birçok ülke, özel ihtiyaca sahip öğrenci olduğunda, sınıf başına azami öğrenci sayısını ayarlamasına rağmen, şekilde bu durum gösterilmemiştir.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE fr): Düzenlemeler, ortalama bir sınıf mevcudu şart koşar, azami değerleri değil.

Bulgaristan ve Malta: Veriler, 2006/07 yılına aittir ve sadece ilköğretim için geçerlidir.

Çek Cumhuriyeti: Resmi düzenlemelere göre, azami sınıf mevcudu yabancı dil dersleri için 24'e düşürülmüştür.

Almanya: ISCED 3 için belirtilen asgari ve azami sayıları, sınıf başına düşen asgari ve azami ortalamalardır.

Estonya: ISCED 1 ve 2'de üst sınır, okul sahibiyle okul müdürü ve okul yönetimi arasında yapılan anlaşmaya göre sınıf başına düşen öğrenci sayısı azami iki öğrenciyle aşılabılır. Benzer şekilde, bir sınıf oluşturmak için gereken asgari öğrenci sayısı da azaltılabilir.

İrlanda: Sınıf mevcuduyla ilgili herhangi bir resmi öneri uygulamada olmamasına rağmen, çoğu ortaöğretim okulundaki laboratuvar ve uygulamalı sınıflar için 24 öğrenci kabul edilmiştir.

SECTION II. GROUPING OF PUPILS

İspanya: Sınıf başına düşen asgari öğrenci sayısı ulusal düzeyde belirlenmemiş olsa da, genellikle her Özerk Topluluk tarafından ayarlanır.

Lüksemburg: Sınıf mevcudu her komünde öğrenci başına haftalık ders miktarı esas alınarak hesaplanır.

Macaristan: Resmî yönetmeliklere göre, sınıf başına düşen azami öğrenci sayısı bazı durumlarda %30 arttırılabilir.

Malta: İlköğretim ve ortaöğretimde, Bireysel Eğitim İhtiyaçları bildirisıyla öğrencisi olan sınıflarda, öğrenci sayısı 26'yı geçmemelidir. Lisede, Bireysel Eğitim İhtiyaçları bildirisıyla öğrencisi olan sınıflarda (9-11. sınıflar), öğrenci sayısı 21'i geçmemelidir.

Slovenya: İki dilli okullarda (Slovenca / Macarca) ve eğitim dilinin İtalyanca olduğu okullarda, zorunlu eğitimin her düzeyindeki sınıf mevcudları, genel düzenlemelerde belirlenenenden daha küçüktür.

Slovakya: 1 Eylül'de altı yaşına ulaşan çocuklar için tasarlanmış sıfır derecenin belirlenmesi için bir koşul olarak öngörülen, ancak okul olgunluğuna ulaşmamış veya sosyal açıdan dezavantajlı yerden geldikleri için ilköğretimin birinci sınıf eğitim programını başaramayanlara ilişkin asgari 8 öğrenci şart koşulmuştur.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Azami sınıf mevcudu 30, sadece 5-7 (İngiltere ve Galler) veya 4-8 (Kuzey İrlanda) yaşındaki öğrenciler için geçerlidir.

Birleşik Krallık (SCT): İlköğretim 1. sınıf için, sınıf başına düşen azami öğrenci sayısı 25'tir ve ilköğretim 2-3. sınıflar için 30'dur. Tabloda belirtilen sayı, 4-7. sınıflar içindir.

Lihtenştayn: Bildirilen rakamlar, *Realschule* ve *Gymnasium* (ISCED 2) için geçerlidir. *Oberschule* için, (ISCED 2), sınıflar aşağıdaki gibi oluşturulmuştur: 30 öğrenciye kadar, azami iki sınıf; 48 öğrenciye kadar, azami üç sınıf; 49 öğrenciye kadar, azami dört sınıf.

ÖĞRENCİ/ÖĞRETMEN ORANI, ÇOĞU ÜLKEDE İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM ARASINDA DÜŞER

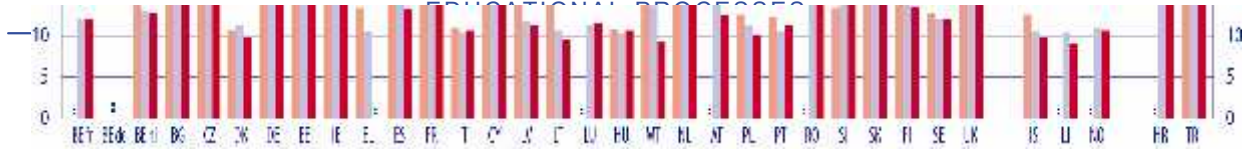
2009'da Avrupa genelinde, ortalama öğrenci öğretmen oranı ilköğretim okullarında 14:1, ortaöğretim okullarında 12:1 idi. Öğrenci/öğretmen oranı, toplam öğrenci sayısının toplam öğretmen sayısına bölünmesiyle (tam bir tanım için bakınız Şekil F9'daki not) bulunur ve tek bir sınıfta birlikte öğretilen öğrenci sayısı anlamına gelen sınıf mevcuduyla karıştırılmamalıdır (bakınız Şekil F8). Birçok eş zamanlı çalışan öğretmenin bir sınıfın sorumluluğunu paylaşma veya özel eğitim ihtiyaçları olan öğrencilerin desteklenmesinden sorumlu uzman öğretmenler, sınıf mevcudunu etkilemeden öğrenci/öğretmen oranını etkileyen faktörler arasındadır.

İlköğretim düzeyinde, en düşük oran olan 9:1, Danimarka, Litvanya, Malta, İzlanda ve Lihtenştayn'da bulundu. Türkiye, 22:01 ile en yüksek değeri sundu. Ortaöğretimde, ülkelerin çoğunda öğrenci/öğretmen oranı 10:1 ve 15:01 arasındayken, ülkeler arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Ortaöğretimde en düşük oran (6:1), Malta'da bulunurken, Lüksemburg 18:1 bir ortalama ile en yüksek oranı sunmuştur. Lise düzeyinde, Portekiz ve Lihtenştayn, 10:1'in altında oran olan tek ülkelerken, Estonya, Finlandiya ve Türkiye'de oran 16:1 bir ortalamanın üzerindedir.

2000 yılından bu yana, öğrenci/öğretmen oranı, ilköğretimde öğretmen başına iki öğrenci ve ortaöğretimde bir öğrenci ortalama ile ülkelerin üçte ikisinde azalmıştır. İlköğretimde, en büyük düşüş Malta (-10) ve Türkiye'de (-8) bulunmuştur. Geri kalan azınlık ülkelerde ise, oran, 2000 ve 2009 yılları arasında ilköğretimde artmıştır. Ortaöğretimdeki en büyük düşüş (-6) ile Slovenya ve Kıbrıs'ta ve Letonya ve Litvanya'da (-5) bulunmuştur. Polonya ve Birleşik Krallık, oranın lise düzeyinde en çok azaldığı ülkelerdir.

Şekil F9: İlköğretimde (ISCED 1) öğrenci/öğretmen oranı, 2000-2006-2009

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU
2000	:	:	22	17	21	11	20	15	21	13	15	20	11	18	18	17	:
2006	12	:	13	16	17	11	19	14	19	11	14	19	11	17	12	11	11
2009	12	:	13	17	18	10	17	16	16	:	13	20	11	15	11	10	12
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	HR	TR
2000	11	19	17	:	13	12	:	13	18	17	13	21	13	:	:	:	31
2006	10	14	15	14	11	11	17	15	19	15	12	20	11	10	11	18	27
2009	11	9	16	13	10	11	16	17	18	14	12	20	10	9	11	15	23

Kaynak: Eurostat, UOE.

Acılayıcı not (Sekiller F9 ve F10)

Öğrenci/öğretmen oranı belli bir eğitim düzeyindeki öğrencilerin sayısı aynı düzeyde çalışan tam zamanlı eşdeğer öğretmenlerin sayısına bölünerek elde edilir. Bu öğretmenler, sadece sınıf öğretmenlerini değil aynı zamanda destek öğretmenlerini, uzman öğretmenleri ve küçük gruplu çocuklarla ya da bireylerle, sınıfta çocuklarla çalışan her türlü diğer öğretmeni kapsar. Öğretimden başka görevler verilen personel (müfettişler, ders vermeyen okul müdürleri, başka bir kurumda görevlendirilmiş öğretmenler) ve okullarda öğretmenlik alıştırması yapan öğretmen adayları dahil edilmezler.

Ülkeve özel notlar

Danimarka: ISCED 2, 2006 ve 2009 yılları için ISCED 1'e dahildir.

Lüksemburg: Öğretmenlere ilişkin 2006 ve 2009 verileri, okul-düzeyindeki idari personeli içerir. Veriler, sadece kamu sektörü içindir.

Hollanda: ISCED 1, ISCED 0'ı içermektedir.

Portekiz: 2000 yılı için tahmini değerler. Tam zamanlı eşdeğeri öğretmenlere ilişkin veriler mevcut değildir. Tüm öğretmenler, paydaya dahil edilmiştir.

Finlandiya: 2006 yılında yöntemdeki değişiklikler.

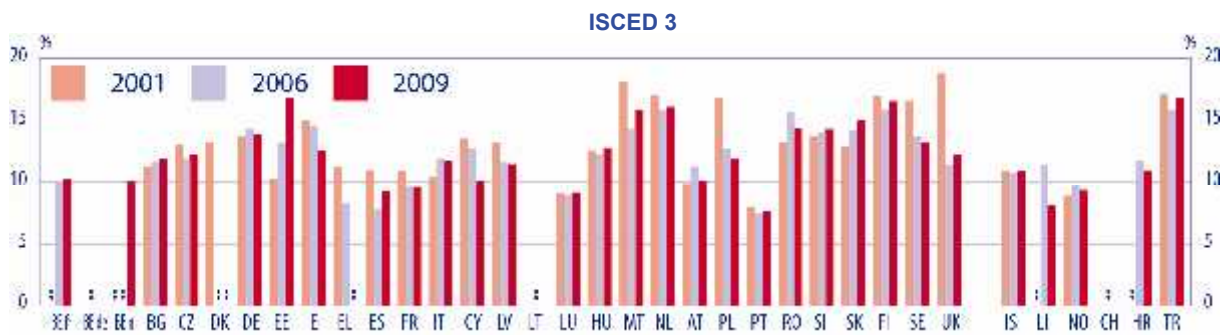
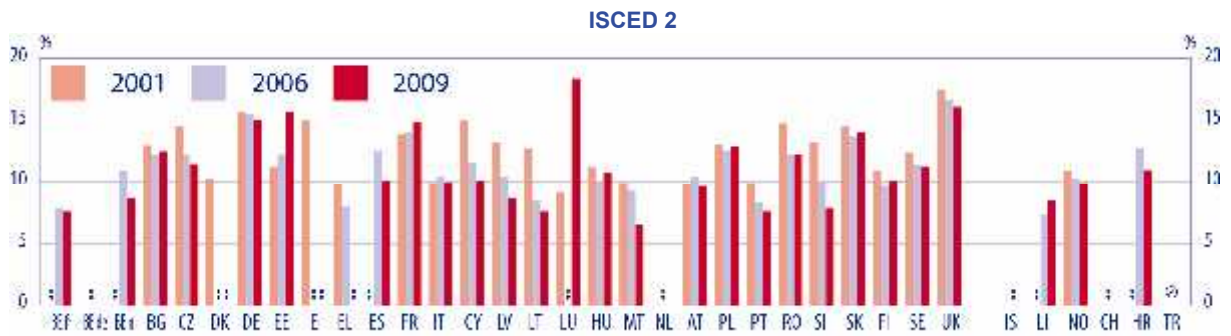
İzlanda: ISCED 1, ISCED 2'yi içerir.

Lihtenştayn: 2006 ve 2009 verileri, yalnızca kamu sektörüyle ilgilidir.

Norveç: 2000 yılı için, ISCED 1, ISCED 2'ye dahildir. 2006 ve 2009 yılları için, ISCED 2, ISCED 1'e dahildir.

Şekil F10: Ortaöğretimde (ISCED 2-3) öğrenci/öğretmen oranı, 2000-2006-2009

ISCED 2	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2001	:	:	:	13.0	14.5	10.3	15.7	11.2	15.1	9.8	:	13.9	9.9	15.1	13.2	12.7	9.1	11.2
2006	7.9	:	10.9	12.3	12.3	:	15.5	12.3	:	8.0	12.5	14.1	10.4	11.6	10.5	8.5	:	10.2

SECTION II - GROUPING OF PUPILS

2009	7.6	:	8.6	12.5	11.5	15.1	15.7	10.1	14.9	10.0	10.2	8.7	7.6	18.4	10.8		
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
2001	9.9	:	9.8	13.1	9.9	14.8	13.3	14.5	10.9	12.4	17.5	:	:	10.9	:	:	(-)
2006	9.3	:	10.4	12.6	8.3	12.2	10.2	13.7	9.7	11.4	16.7	:	7.3	10.3	:	12.8	(-)
2009	6.5	:	9.6	12.9	7.6	12.2	7.9	14.0	10.1	11.3	16.1	:	8.5	9.9	:	11.0	(-)

ISCED 3	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2001	:	:	:	11.3	13.1	13.3	13.7	10.3	15.1	11.3	11.0	10.9	10.4	13.6	13.2	:	9.1	12.5
2006	10.2	:	:	11.7	11.9	:	14.3	13.3	14.6	8.3	7.8	9.7	11.9	12.7	11.7	:	9.0	12.3
2009	10.3	:	10.1	12.0	12.2	:	13.9	16.8	12.6	:	9.3	9.6	11.8	10.2	11.5	:	9.2	12.8
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR	
2001	18.1	17.1	9.9	16.8	8.0	13.3	13.8	12.9	17.0	16.6	18.9	10.9	:	8.9	:	:	17.2	
2006	14.3	15.8	11.3	12.7	7.5	15.7	14.0	14.2	15.8	13.8	11.4	10.8	11.4	9.8	:	11.8	15.8	
2009	15.8	16.1	10.2	12.0	7.7	14.4	14.3	15.1	16.6	13.2	12.3	10.9	8.1	9.4	:	10.9	16.9	

Kaynak: Eurostat, UOE.

Acıklayıcı not (Sekiller F9 ve F10)

Öğrenci/öğretmen oranı belli bir eğitim düzeyindeki öğrencilerin sayısı aynı düzeyde çalışan tam zamanlı eşdeğer öğretmenlerin sayısına bölünerek elde edilir. Bu öğretmenler, sadece sınıf öğretmenlerini değil aynı zamanda destek öğretmenlerini, uzman öğretmenleri ve küçük gruplu çocuklarla ya da bireylerle, sınıfta çocuklarla çalışan her türlü diğer öğretmeni kapsar. Öğretimden başka görevler verilen personel (müfettişler, ders vermeyen okul müdürleri, başka bir kurumda görevlendirilmiş öğretmenler) ve okullarda öğretmenlik alıştırması yapan öğretmen adayları dahil edilmezler.

Ülkeye özel notlar

Belçika: ISCED 3, 2006 ve 2009 yılları için ISCED'ü içerir. 2001 yılı için, ISCED 3, ISCED 2 ve 4'ü içerir.

Çek Cumhuriyeti: 2009 yılı için, ISCED 3, ISCED 4 ve ISCED 5B'yi içerir.

Danimarka: ISCED 2, ISCED 1'e dahildir.

Estonya: 2009 yılı ve ISCED 2 için, sadece genel programlar ele alınır. ISCED 3, ISCED 2 ve 4'teki meslek programlarını içerir.

İrlanda: ISCED 3, ISCED 2 ve 4'ü içerir. 2001 yılı için, ISCED 2, ISCED 3 ve 4'ü içerir.

İspanya: 2001 yılı için, ISCED 3, ISCED 2 ve 4'ü içerir.

Litvanya: ISCED 3, ISCED 2'nin içinde yer alır.

Lüksemburg: 2009 yılı için, ISCED 2, ISCED 3'teki bağımsız özel kurumlardan öğretmenleri içerirken ISCED 2, devlet-bağımlı özel kurumlardan öğretmenleri içerir. 2001 ve 2006 yılları için, ISCED 2, ISCED 3'e dahildir, veriler sadece kamu sektörü içindir ve öğretmenlerle ilgili veriler, okul düzeyindeki idari personeli içerir. 2001 yılı için ISCED 3, ISCED 2'nin içinde yer alır.

Macaristan: Tam-zamanlı eşdeğer öğretmenlerin hesaplanması, geçmiş yıllara göre 2001 yılında geliştirilmiştir.

Hollanda: ISCED 3, ISCED 2 ve 4'ü içerir.

Portekiz: 2001 yılı için veriler tahmini değerlerdir. Tam-zamanlı eşdeğer öğretmenlere ilişkin veriler mevcut değildir. Tüm öğretmenler paydaya dahildir.

Finlandiya: 2001 yılı için, ISCED 3, ISCED 4 ve 5 mesleki ve teknik programları içerir. 2006 ve 2009 yılları için, ISCED 3, ISCED 4'ü içerir. 2006 yılında, yöntemde değişiklikler olmuştur.

Birleşik Krallık: 2001 ve 2006 yılları için, ISCED 3, ISCED 4'ü içerir. 2009 yılı için, ISCED 3, ISCED 4'ü içerir (genel özel-bağımlı programlar hariç).

İzlanda: ISCED 2, ISCED 1'e dahildir. 2009 yılı için, ISCED 4, kısmen ISCED 3'e dahildir. 2001 ve 2006 yılları için, ISCED 4'teki öğretmenler, kısmen ISCED 3'te yer almaktadır.

Lihtenştayn: Veriler, yalnızca kamu kurumlarıyla ilgilidir.

Norveç: Veriler, yalnızca kamu sektörüyle ilgilidir. 2006 ve 2009 yılları için, ISCED 3, ISCED 4'ü içerir. 2001 yılı için, ISCED 1, ISCED 2'ye dahildir ve ISCED 4'teki öğretmenler ISCED 3'e dahil edilmiştir.

15 YAŞINDAKİLERİN ÇOĞU RESMİ AZAMI SAYIDAN DAHA AZ SAYIDA ÖĞRENCİYLE SINIF PAYLAŞIR

Ortalama olarak, Avrupa'da ortaöğretimde sınıf başına 25 ila 28 öğrenci bulunmaktadır.

Gerçek sınıf mevcudu, ülkelerin çoğundaki yönetmeliklerle belirlenen azami tutarın altındadır. Sınıflar, sadece Estonya, Macaristan, Avusturya, Slovenya, Slovakya ve Türkiye'de resmi yönetmeliklerde belirtilen sınırı aşarak ortaya çıkabilir.

En küçük sınıflar, azami sayıya ilişkin herhangi bir resmi yönetmeliğin olmadığı ülkelerde (Belçika, Danimarka, Letonya, Finlandiya ve İzlanda) bulunur. Diğer yandan, büyük sınıfların bir kısmı (30 öğrenciden fazla) resmi bir sınıf mevcudunun üst sınırının tanımlandığı ülkelerde daha sıktır.

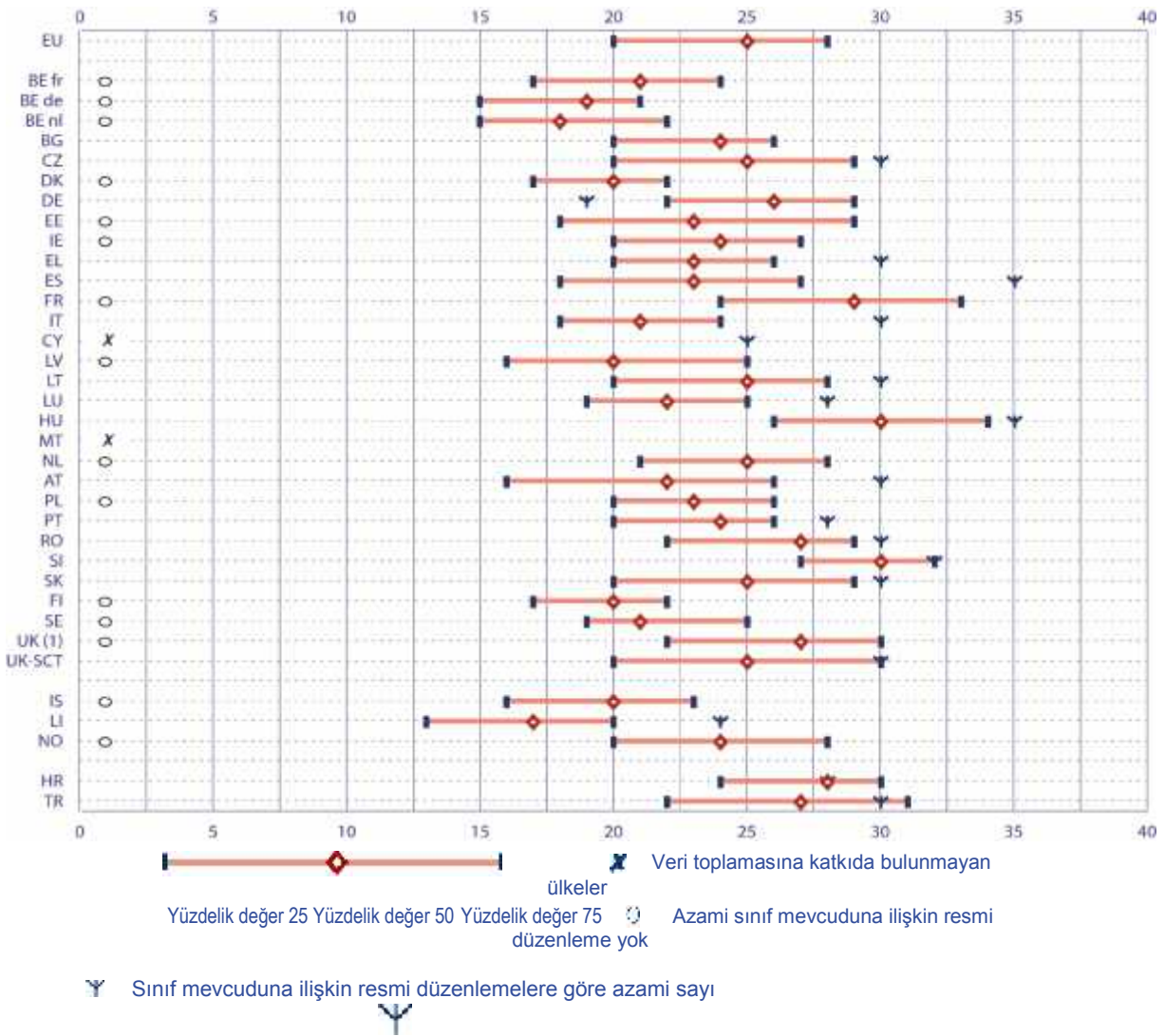

EDUCATIONAL PROCESSES

Sınıf mevcutları, ülkeler arasında büyük ölçüde değişir. Aralık, 16 ila 30 öğrenci olan bir sınıftaki öğrencilerin çoğunluğunun bulunduğu Estonya, Avusturya ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya) en büyüktür. Buna karşılık, Danimarka, Slovenya ve Finlandiya, sınıf başına düşen öğrenci dağılımı bakımından daha homojendir.

Sınıf mevcudunun, öğrenci/öğretmen oranından (öğretmen başına düşen öğrenci sayısı) farklı olduğunu akılda tutmak önemlidir. Genelde, sınıf mevcudu rakamları, bir sınıfta birden fazla öğretmenin çalışabilmesinden dolayı, öğrenci/öğretmen oranından daha yüksektir (bakınız Şekil 9'daki not). İki gösterge arasında herhangi bir ilişki kurulamamıştır. Ancak, çok az durumda (Belçika'nın Fransız Topluluğu, İtalya ve Lihtenştayn'da), düşük bir öğrenci/öğretmen oranına küçük sınıf mevcutları eşlik etmektedir.

- **Şekil F11:** Resmi olarak önerilen ya da şart koşulan azami sınıf mevcuduyla karşılaştırıldığında 15 yaşındaki öğrencilerin sınıf mevcudu dağılımları, 2009

(p)	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU
p10	16	12	12	12	17	18	14	18	13	15	17	12	19	15	x	10	15	15
p25	20	17	15	15	20	20	17	22	18	20	20	18	24	18	x	16	20	19
p50	25	21	19	18	24	25	20	26	23	24	23	23	29	21	x	20	25	22
p75	28	24	21	22	26	29	22	29	29	27	26	27	33	24	x	25	28	25
p90	31	26	23	24	27	30	24	30	32	30	27	30	35	27	x	27	30	26

SECTION II – GROUPING OF PUPILS

	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK ⁽¹⁾	UK-SC ¹	IS	LI	NO	HR	TR
p10	19	x	17	13	17	16	13	22	17	15	15	18	16	12	11	15	19	15
p25	26	x	21	16	20	20	22	27	20	17	19	22	20	16	13	20	24	22
p50	30	x	25	22	23	24	27	30	25	20	21	27	25	20	17	24	28	27
p75	34	x	28	26	26	26	29	32	29	22	25	30	30	23	20	28	30	31
p90	36	x	30	29	28	28	30	33	31	24	27	30	30	26	22	30	32	39

(p) = Yüzdeler değeri

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Kaynak: Eurydice ve OECD PISA 2009 veritabanı.

Acıklayıcı not

Öğrencilerden kendilerine gönderilen ankette ortalama olarak, eğitim dili sınıflarına kaç öğrencinin katıldığını belirtmeleri istendi. Açıklık getirmek için, şekil sadece dağılımdaki 25., 50. ve 75. yüzdeler değeri karşılık gelen değeri göstermektedir.

10. ve 90. yüzdeler değeriyle ilgili veriler, şekilde tabloda verilmiştir.

PISA uluslararası anketi ve yüzdeler değeri tanımları hakkında daha fazla bilgi için, bakınız "Sözlükçe ve İstatistiksel Araçlar" bölümü.

Azami sınıf mevcuduna ilişkin düzenlemeler ya da yönetmelikler Şekil F8'den alınmıştır.

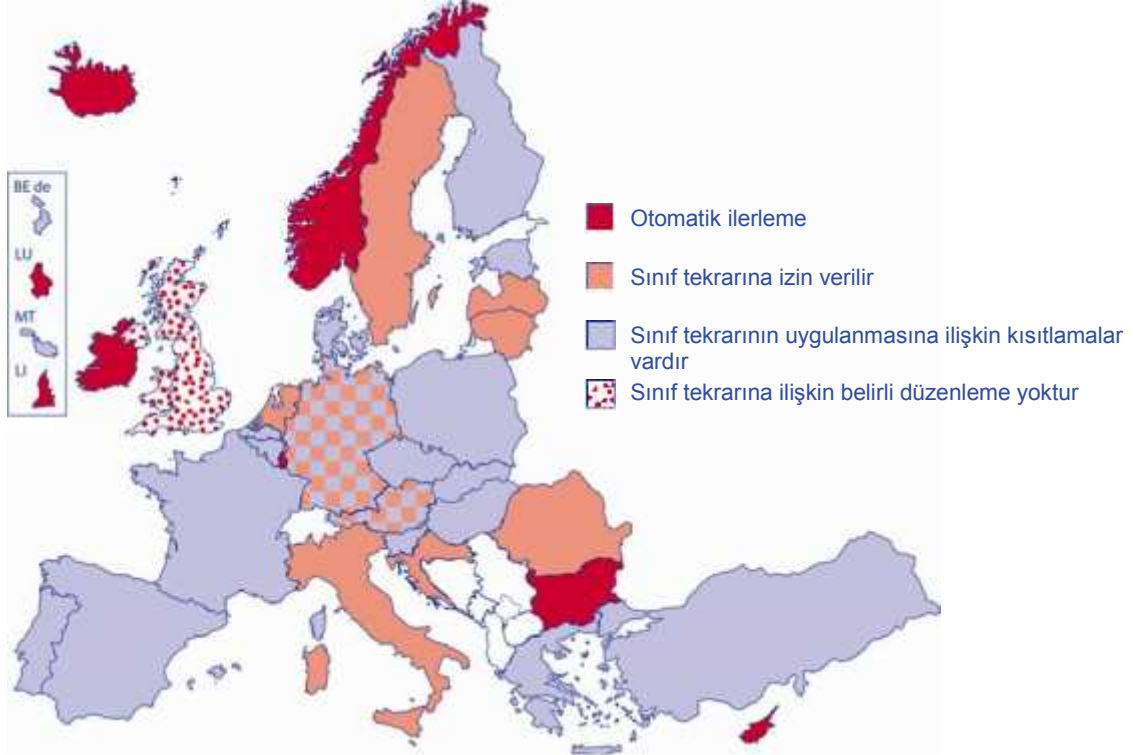
EĞİTİM SÜREÇLERİ

BÖLÜM III –
DEĞERLENDİRME

SINIF TEKRARINA ÇOĞU AVRUPA ÜLKESİNDE İZİN VERİLMEKTEDİR

Ülkeler, okul yılı sırasında sorunlarla karşılaşabilen bireysel öğrencilere yardım şekillerinde farklılık gösterir. Yürürlükteki mevzuata göre, öğrencilere genellikle akranlarını yakalamalarında yardımcı olmak için ek destek ve etkinlikler sunulmaktadır. Ancak, okul yılının sonuna kadar hala belirlenen hedefleri karşılamada başarısız olurlarsa, bunu tekrarlamaları gerekebilir – bu süreç, sınıf tekrarı olarak bilinir.

Şekil F12: Mevcut düzenlemelere göre ilköğretimde (ISCED 1) sınıf tekrarı, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Sınıf tekrarı uygulanmasına ilişkin kısıtlamalar, tekrar işlemindeki belirli sınıfların hariç tutulmasını ve öğrencilerin ilköğretim dersleri için bir sınıfı tekrar edebilecekleri sayı sınırını içerir.

Ülkeve özel notlar

Almanya: 1. sınıfın sonunda sınıf tekrarı bazı eyaletlerde izin verilmez.

Polonya: Öğrenciler, ilköğretim 1. sınıftan 3. sınıfa kadar otomatik olarak ilerler, ancak ilköğretim 4 ila 6. sınıflarda sınıf tekrarıyla ilgili herhangi bir kısıtlama yoktur.

Slovenya: Öğrenciler birinci sınıftan altıncı sınıfa kadar her yıl bir değerine otomatik olarak geçer, ancak kötü okul notları, hastalık ve ailelerin isteği ve okulla anlaşma olduğu takdirde, diğer sebeplerden dolayı okul değiştirmeden dolayı bir sınıfı tekrar edebilirler. Öğretmenler Meclisi, aileleri kabul etmiyorsa bile, üçüncü sınıftan altıncı sınıfa kadar kaydolmuş bir öğrenci, düşük okul notları nedeniyle, bir yılı tekrar etmesi gerektiğine karar verebilir.

Lihtenştayn: Otomatik ilerleme olmasına rağmen, sınıf tekrarı, istek üzerine ve sadece beş yılda bir kere mümkündür.

İlköğretimde sınıf tekrarına izin vermeyen çok az sayıda ülke vardır, bunlar Bulgaristan, İrlanda, Kıbrıs, Lüksemburg, İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç'tir. Bulgaristan'da, öğrenciler otomatik olarak 1-4. sınıflarda ilerler ve öğrenme güçlüğü durumunda destek alabilir. Norveç'te, düzenlemeler, bütün öğrencilerin zorunlu eğitimin her yılında otomatik olarak ilerleme hakları olduğunu belirtir. İzlanda'da, Ulusal Müfredat Rehberi, zorunlu düzeydeki çocukların okul yılının sonunda bir sınıftan diğerine otomatik olarak ilerleyebileceklerini açıkça belirtmektedir. Lihtenştayn'da, mevzuat, ilköğretimde otomatik ilerleme olduğunu temin eder.

Birleşik Krallık'ta, çocukların her yıl yeni bir yaşa bağlı gruba ilerlemeleri gerektiği konusunda herhangi bir özel düzenleme ve okulların nasıl organize edilmesi gerektiği konusunda herhangi bir yasal düzenleme yoktur. Ancak, düşük kazanım düzeyindeki öğrencilerin, yıl tekrarından ziyade, farklılaştırılmış öğretim ve ek destek yoluyla ele alınması gerektiği konusunda bir beklenti vardır. Performans düzeyleri farklı olan çocuklar, normal olarak kendi sınıflarında eğitim görür ve istisnai durumlar haricinde sonraki sınıfa otomatik olarak ilerlerler.

Birçok Avrupa ülkesinde, sınıf tekrarı teorik olarak mümkün olmakla birlikte, istatistiksel veriler, uygulamada, ülkeler arasında büyük farklılıklar olduğunu göstermektedir (Eurydice, 2011). Sınıf tekrarı sürecinin erken kullanımını önlemek amacıyla, bazı ülkelerde bu uygulamayı sınırlayıcı düzenlemeler bulunmaktadır. Düzenlemeler, örneğin, ilk birkaç yıl uygulanmasını diye ilköğretimin birinci sınıfında sınıf tekrarına kısıtlama getirebilir. Öğrencilere ilk yıl veya ilköğretimde sınıf tekrarının yaptırılmadığı Avusturya ve Portekiz'de ve bazı eyaletlerde 1. sınıfın sonunda sınıf tekrarının izin verilmediği Almanya'da durum bu şekildedir. Diğer kısıtlamalar, sınıf tekrarının sıklığını azaltma ya da öğrencilerin okul kariyerlerinin belli aşamalarında (örneğin, bir aşamanın sonu gibi) uygulanmasını kısıtlamayı hedeflemektedir.

ORTAÖĞRETİME İLERLEME NADİREN BİR İLKÖĞRETİM DİPLOMASI GEREKTİRİR

Zorunlu eğitimin düzenlenmesi, Avrupa genelinde yaygın olarak değişir. Bir grup ülkede, öğrenciler, tek bir yapı sisteminde, zorunlu eğitimin tümünü ya da neredeyse tümünü tamamlar. Diğer bir grup ülkede ise, çoğunlukla, tüm öğrencilerin aynı temel dersi almalarını sağlayan ortaöğretimin başlangıcındaki “ortak çekirdek” müfredatının olduğu, ilköğretim ve ortaöğretim olmak üzere iki ardışık düzey vardır. Eğitim sisteminin organizasyonu ve yapısına bağlı olarak, bazı ülkelerde, öğrencilerin sonuçlarının ilköğretimden ortaöğretime geçişe ilişkin düzenlemeler üzerinde bir etkisi olabilir.

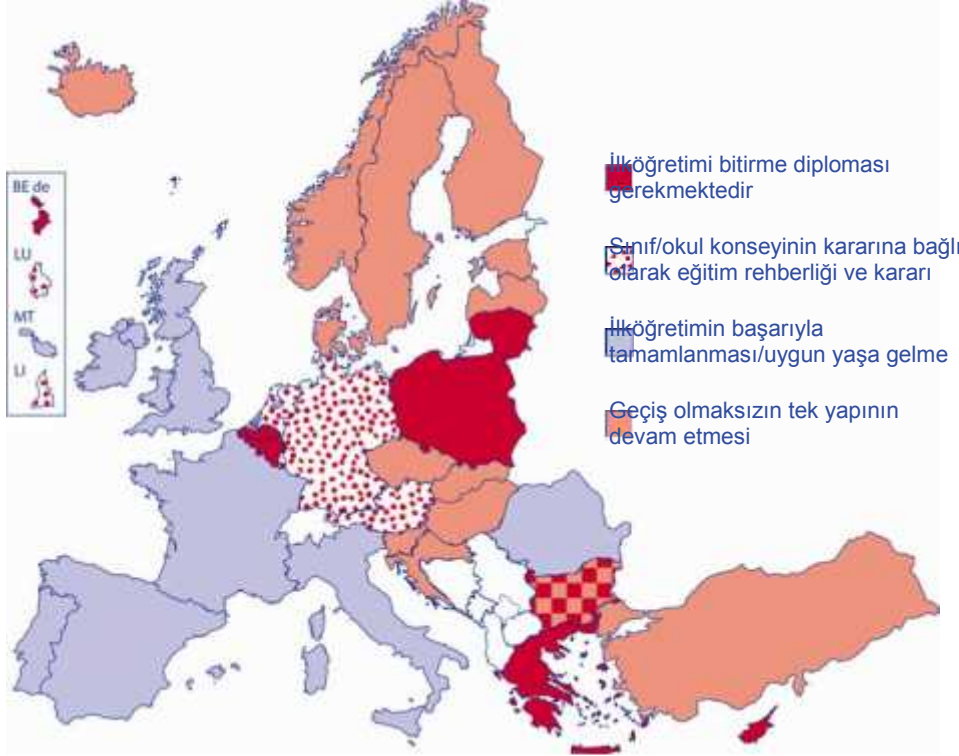
Zorunlu eğitimin tek bir yapı oluşturduğu 14 Avrupa ülkesinde, ortaöğretime ilerleme geçiş olmadan oluşur. Bu yüzden, eğer öğrenciler bir önceki gereksinimleri yerine getirmişse, bir sonraki yıla ilerler. Bulgaristan'da, zorunlu eğitimin tek bir yapı içinde gerçekleşmesine rağmen, öğrencilerin beşinci sınıfta kaydolmadan önce dört yıllık ilköğretimden sonra ilköğretimi bitirme diplomalarının olması gerekmektedir.

~~İrlanda, İspanya, Fransa, İtalya, Malta, Portekiz ve Romanya'da, ortaöğretime kabul için öğrencilerin ilköğretimin son sınıfını başarıyla tamamlamış olmaları gereklidir. Birleşik Krallık'ta, ortaöğretime kabul, çocukların uygun yaşa ulaşmasıyla oluşur.~~

Beş ülkede – Almanya, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya ve Lihtenştayn – ortaöğretime geçiş, bir sınıf veya okul konseyinin kararına bağlıdır.

Son olarak, ilköğretim ve ortaöğretimin ayrı olduğu bir başka grup ülkede, öğrencileri bir sonraki düzeye geçirme kararı genellikle öğrencilerin ilköğretimi bitirme diplomasına sahip olup olmamalarına bağlıdır. Belçika, Yunanistan, Kıbrıs, Litvanya ve Polonya'da, okul yılındaki çalışmalarına göre verilir.

Şekil F13: Ortaöğretim birinci kademeye (ISCED 2) kabul koşulları, 2010/11

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE fr): İlköğretim diploması, bu eğitim düzeyinin sonunda, standartlaştırılmış harici bir sınava (*Certificat d'études de base* - CEB) göre verilir. Ancak, okullar, bu sınava geçememiş olsa bile, öğrencilerin genel başarılarına göre bu diplomayı almalarına karar verebilir.

Belçika (BE de): İlköğretimin altıncı yılının sonunda ilköğretim diploması almamış öğrenciler ve/veya en az 12 yaşında olan öğrenciler, hala bu diplomayı alabilecekleri ortaöğretimin ilk aşamasına kabul edilebilirler.

İspanya: 12 yaşında ilköğretimi başarıyla tamamlamamış öğrenciler, otomatik olarak ilerledikleri durumlarda, ilköğretimde bir sınıf tekrarı yapmamışlarsa, sınıfı tekrar edebilir.

Polonya: İlköğretimin sonunda, öğrenciler, seçici işlevinden ziyade tanılayıcı işlevi olan bir harici sınavı almak zorundadır. Ancak, alınan sonuç ne olursa olsun, bu sınava girme, ilköğretimin tamamlanması ve ortaöğretime kabul için gereklidir.

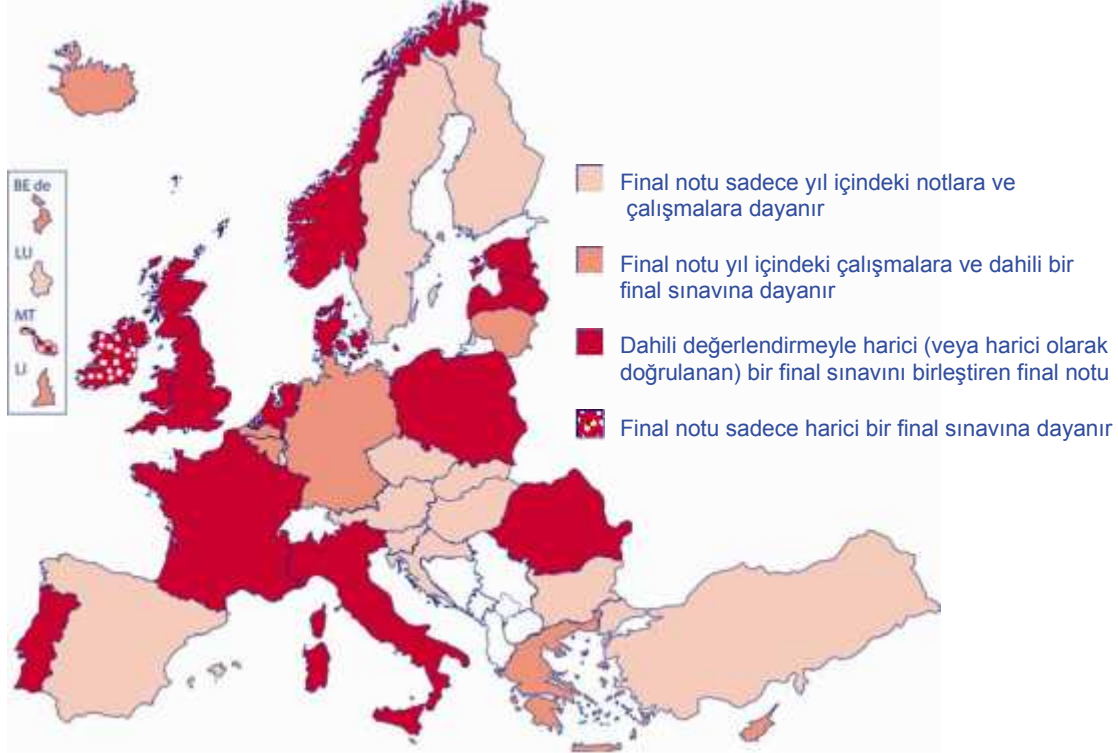
ZORUNLU EĞİTİMİN SONUNDA VERİLEN DİPLOMALAR GENELLİKLE FİNAL SINAVLARINA DAYANMAKTADIR

Öğrenciler, genellikle ortaöğretimin sonunda veya tam-zamanlı zorunlu eğitimin tamamlanmasından sonra bir diploma alırlar. Çoğu Avrupa ülkesinde, bu durum, liseye geçiş karşılık gelir.

Dokuz ülke veya bölgede, eğitimin bu aşamasındaki diploma, dahili olarak yapılan sınavlarla verilir, başka bir 12 ülkede, dahili ve harici sınavların bir kombinasyonu dikkate alınır. İrlanda'da, diploma, tamamen harici bir final sınavına dayanarak verilir.

Buna karşılık, yaklaşık bir düzine ülkede, diploma yalnızca öğrencilerin yıl içinde almış oldukları notlara ve çalışmalarına göre verilir.

- **Şekil F14:** Genel ortaöğretimin birinci kademesinin (ISCED 2) veya tam zamanlı zorunlu eğitimin sonunda sertifikaya dayalı değerlendirme, 2010/11

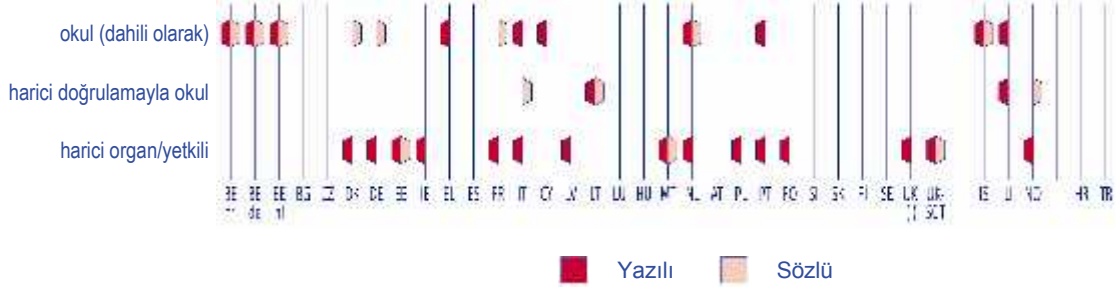

Bir final sınavı düzenlendiğinde, bu sınav en az bir yazılı bölüm içerir. Bazen sınavlar, yazılı ve/veya sözlü, okul dışında bir ekip tarafından derlenir ancak genellikle okul tarafından verilir. Sadece Belçika, Yunanistan, İtalya, Kıbrıs, Hollanda, İzlanda ve Lihtenştayn'da, sınavın tam sorumluluğa sahip olan yazılı sınav okulda hazırlanır.

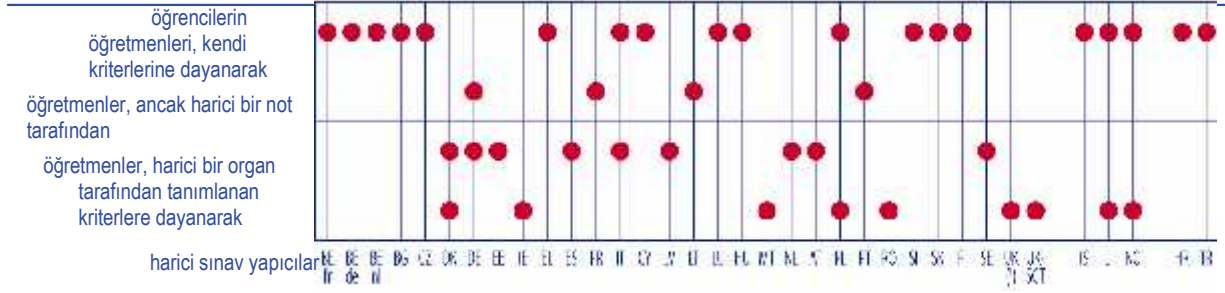
Sertifikanın sene boyunca olan notlar ve çalışma veya okul tarafından yapılan bir sınav bazında verildiği durumlarda, öğretmenler genellikle sertifika üzerinde yazan nottan sorumludur. Birkaç ülkede, öğretmenler tarafından verilen nota ya harici bir not eklenir (Almanya, Fransa, Litvanya ve Portekiz) ya da bir dış merci tarafından tespit edilen kriterler temelinde kararlaştırılır (Estonya, İspanya, Letonya, Hollanda, Avusturya ve İsveç). İrlanda, Malta ve Romanya'da, final notu okul dışından sınav yetkililerince verilir. Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), final notu, okul dışından sınav yapımcılar tarafından verilir. Dahili değerlendirmenin de katkıda bulunabilmesine rağmen, harici organizasyon, herhangi bir dahili değerlendirmenin kontrolünden ve verilen genel nottan sorumludur.

- Şekil F15: Genel ortaöğretimin birinci kademesinin (ISCED 2) veya tam zamanlı zorunlu eğitimin sonunda sertifikaya dayalı değerlendirmenin özellikleri, 2010/11

YAZILI/SÖZLÜ bir sınav olduğunda, aşağıdakiler tarafından hazırlanır:

SECTION III – ASSESSMENT

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Acılayıcı not

"İç değerlendirmeyi ve harici (veya haricen doğrulan) bir final sınavını birleştiren final notu" kategorisinde, iç değerlendirme okul için bir final sınavı veya sene boyunca alınan notların veya yapılan çalışmaların değerlendirilmesi anlamına gelebilir.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE fr): Zorunlu eğitimin sonra ermesinden bir yıl sonra ulaşılan, ortaöğretimin ikinci aşamasının bitiminde diploma verilir.

Belçika (BE nl): Okulların öğrencileri değerlendirmede büyük ölçüde özerklikleri bulunmatadır. Sınavların yapılıp yapılmamasına ve eğer yapılırsa, yazılı veya sözlü olmasına, karar verebilirler. Mevzuat, sadece öğrencilerin final hedeflerine ulaşmaları gerektiğini belirtir. Öğrencilerin başarılı olup olmadığını değerlendirilmesi, okulun veya sınıf konseyinin kararıdır.

Estonya: Sözlü sınavlar, yalnızca diller ve bazı derslerin uygulamalı bileşenleri için geçerlidir, örneğin, fen, sanat, vb.

İrlanda: Derslerin bazı unsurları (okul yılı boyunca tamamlanan proje çalışması), öğrencilerin harici sınavda elde ettiği final notu için sayılır. Bu iş için alınan notlar, çoğu durumda, okulda yürütülen çalışmalar için harici sınav görevlisi tarafından verilir.

Letonya: Eğitim programlarının azında, sınavın bir kısmı, devlet dilinde (Letonyaca) sözlüdür ve Ulusal Eğitim Merkezi tarafından belirlenir.

Malta: İki farklı sınav vardır: Biri, Eğitim Müdürlükleri'nin Merkezi Eğitim Değerlendirme Birimi tarafındanmerkezi olarak Form 5'in sonunda (ortaöğretimin son yılı) yapılır ve diğeri ise Malta Üniversitesi MATSEC Kurulu tarafından yapılan Ortaöğretim Sınav Diploması (SEC).

Slovenya: Zorunlu eğitimin sonunda, öğrenciler anadillerinde ulusal (harici) sınavlar ve matematik ve Bakan tarafından belirlenen bir derste sınavlara girerler. Sınavlar, Ulusal Sınav Merkezi tarafından düzenlenir. Sonuçlar öğrencilerin notlarını etkilemez; bilgileri hakkında sadece ek bilgi sağlar ve diplomalarında yazılır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Sözlü sınavlar, sadece modern diller gibi bazı dersler için geçerlidir. Harici yeterlikler, tek-ders temelinde göre yapılır. Hükümet tarafından düzenlenmiş olan bağımsız organlar tarafından onaylıdır. Değerlendirme tabloları farklılık gösterebilir, ancak her zaman harici değerlendirmeyi içerir. Bazıları da harici olarak iç değerlendirmeyi içerir.

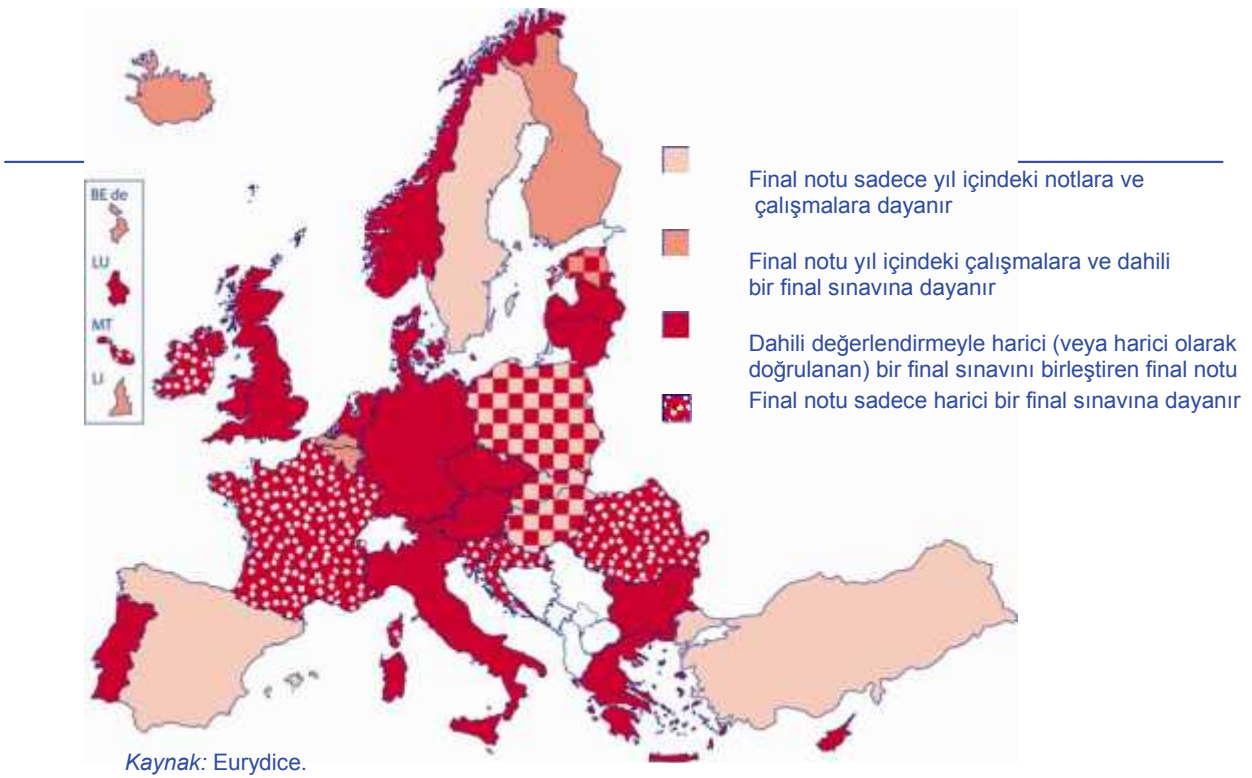
LİSE EĞİTİMİNİN SONUNDA, DİPLOMALAR HARİCİ SINAVLARA DAYANARAK VERİLMEKTEDİR

Bütün ülkelerde, liseyi tamamlayan ve belirlenen koşulları yerine getiren öğrencilere diploma verilir. Lise diplomaları, normalde yükseköğretime kabul için asgari bir koşuldur.

Altı ülkede – İspanya, Macaristan, Polonya, Slovakya, İsveç ve Türkiye – diploma sadece, genel ortaöğretimin son yılı veya yıllarındaki sürekli değerlendirme temelinde verilir. Macaristan, Polonya ve Slovakya'da, lisenin sonunda, iki diploma verilir: birisi, okul yılının sonundaki çalışmalarda alınan notlara göre, ikincisi ise final sınavı şeklinde verilir.

Böylece, Avrupa ülkelerinin çoğunda, diploma, final sınavının bazı çeşitlerini izler. Çoğu durumda, dahili ve harici değerlendirmenin bir kombinasyonu esas alınmaktadır. Ancak, Belçika, Finlandiya, İzlanda ve Lihtenştayn'da, diploma, yalnızca dahili bir sınava göre verilirken İrlanda, Fransa, Malta, Romanya, Slovenya ve Hırvatistan'da, tamamen harici bir final sınavına göre verilir.

● **Şekil F16:** Lise (ISCED 3) sonunda sertifikaya dayalı değerlendirme, 2010/11

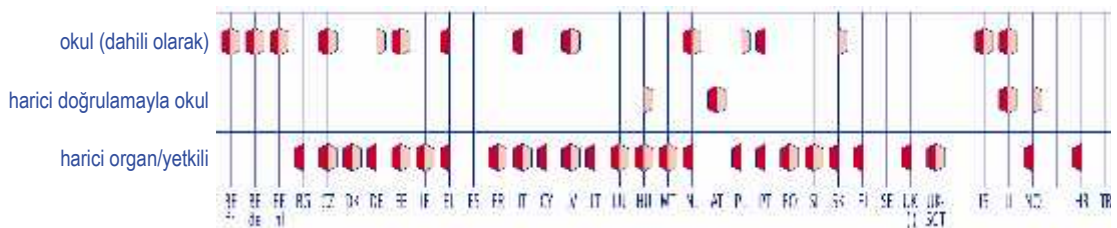
Çoğu ülkede, final sınavı, yazılı ve sözlü olarak iki kısım halinde yapılır. Bulgaristan, Yunanistan, Kıbrıs, Litvanya, Portekiz, Finlandiya ve Hırvatistan'da, sadece yazılı sınavlar alınır. Bu eğitim düzeyinde, yazılı sınav, genellikle okulun harici bir organı tarafından derlenir veya kurum tarafından verilebilir ve Avusturya ve Lihtenştayn'daki gibi, harici olarak doğrulanabilir.

Final sınavının iki bölümden (yazılı ve sözlü) oluştuğu çoğu ülkede, bu bölümler aynı şekilde organize edilmektedir, ya okul içinde ya da harici bir kuruluş tarafından. Hollanda'da, final sınavı iki sınavdan oluşmaktadır: öğretmen tarafından yapılan ve değerlendirilen sözlü ve/veya yazılı dahili bir sınav (*schoolexamen*), harici bir kuruluş tarafından yapılan ve harici kuruluş tarafından belirlenen standartlara göre öğretmenler tarafından değerlendirilen yazılı bir harici sınav (*centraalexamen*).

Çoğu ülkede, final notu, okul içinde öğrencilerin hangi notu almaları gerektiğine karar veren öğretmenler tarafından verilir. Öğretmenler, kendi inisiyatifleri doğrultusunda sertifika verilip verilmeyeceğine ya da harici olarak belirlenmiş kriterler doğrultusunda ya da öğrencilerin notlarını harici bir nota göre değerlendirerek karar verirler. Birçok ülkede, final notu sadece bir sınav kurumu veya okul dışından kişiler tarafından verilir. Bu durum, İrlanda, Fransa, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Romanya, Slovenya, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Hırvatistan'da geçerlidir. Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), final notu, okul dışından sınav yapımcılar tarafından verilir. Dahili değerlendirmenin de katkıda bulunabilmesine rağmen, harici organizasyon, herhangi bir dahili değerlendirmenin kontrolünden ve verilen genel nottan sorumludur.

Şekil F17: Lise (ISCED 3) sonunda sertifikaya dayalı değerlendirmenin özellikleri, 2010/11

YAZILI/SÖZLÜ bir sınav olduğunda, aşağıdakiler tarafından hazırlanır:

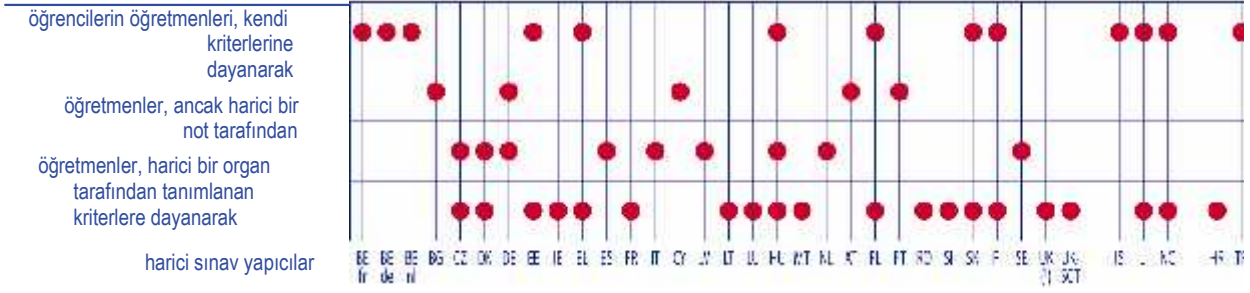

SECTION III – ASSESSMENT

Final notu aşağıdakiler tarafından verilir:

Yazılı

Sözlü

Kaynak: Eurydice.

UK (!) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıklayıcı not

Harita, lise aşamasının sonundaki, yükseköğretime geçiş hakkı veren belgeli değerlendirmeyi göstermektedir. İki diplomanın verildiği ülkeler için, eğer bir diploma tek başına yükseköğretime kabul sağlamasa bile, harita için kategori seçilirken her ikisi de dikkate alınmıştır.

"Dahili değerlendirmeyi ve harici (veya haricen doğrulanan) bir final sınavını birleştiren final notu" kategorisinde, dahili değerlendirme okul için bir final sınavı veya yıl veya birkaç yıl içerisinde alınan notların veya yapılan çalışmaların değerlendirilmesi anlamına gelebilir.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE nl): Okulların öğrencileri değerlendirmede büyük ölçüde özerklikleri bulunmatadır. Sınavların yapılıp yapılmamasına ve eğer yapılırsa, yazılı veya sözlü olmasına, karar verebilirler. Mevzuat, sadece öğrencilerin final hedeflerine ulaşmaları gerektiğini belirtir. Öğrencilerin başarılı olup olmadığının değerlendirilmesi, okulun veya sınıf konseyinin kararıdır.

Estonya: Sözlü sınavlar, yalnızca diller ve bazı derslerin uygulamalı bileşenleri için geçerlidir, örneğin, fen, sanat, vb.

İrlanda: Derslerin bazı unsurları (okul yılı boyunca tamamlanan proje çalışması), öğrencilerin harici sınavda elde ettiği final notu için sayılır. Bu iş için alınan notlar, çoğu durumda, okulda yürütülen çalışmalar için harici sınav görevlisi tarafından verilir.

Yunanistan: Millet Meclisi'ne gönderilen düzenlemeye göre, gündüz lise üçüncü sınıf öğrencilerinin 2010 yılı okul yılı için Ulusal Yunan sınavlarına girmeden ortaöğretime bitirme diploması alma seçenekleri vardı. Öğrenciler, ilgili öğretim derneği tarafından belirlenen derslerde genel lise üçüncü sınıf tüm derslerinde okul düzeyinde incelenmiştir.

Letonya: Lisedeki yabancı dil sınavının bir kısmı sözlüdür ve Ulusal Eğitim Merkezi tarafından ayarlanır.

Macaristan, Polonya ve Finlandiya: Bu düzeyde, iki farklı diploma elde edilebilir.

Malta: Sözlü sınavlar, dil ve bazı derslerin uygulamalı bileşeni için mevcuttur, örneğin, fen, sanat, vb. **Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR):** Yazılı sınavların dışında, uygulamalı değerlendirmeler olabilir. Sözlü sınavlar sadece modern diller gibi belirli dersler için geçerlidir. Harici yeterlikler, tek-ders temelinde alınır. Hükümet tarafından düzenlenmiş bağımsız organlarca onaylıdır. Değerlendirme düzenleri farklılık gösterir, ancak her zaman harici değerlendirmeyi içermektedir. Bazıları da dışarıdan moderator iç değerlendirme içerir. Bazıları, harici olarak düzenlenen dahili sınavları da içerebilir. GCSE'ler (16 yaş), çoğu ders için kontrollü iç değerlendirme içerir; bu değerlendirme, denetlenmiş koşullar altında alınan değerlendirmedir ve ya harici olarak dışarıdan ayarlanır ve dahili olarak belirlenir ya da dahili olarak ayarlanır ve harici olarak belirlenir. A düzeyleri (18 yaş), çoğu ders için harici olarak değerlendirilir, fakat aynı zamanda bazı harici olarak ayarlanan dahili değerlendirmeyi de içerebilir.

ULUSAL SINAVLAR ÖĞRENCİLERİ DEĞERLENDİRMEK VE OKULLARI VE EĞİTİM SİSTEMLERİNİ İZLEMELERİN İÇİN AVRUPA'DA YAYGIN ŞEKİLDE KULLANILMAKTADIR

Standart testlerin ulusal olarak uygulanan ve merkezi olarak belirlenen sınavlar olarak tanımlanan öğrencilerin ulusal olarak sınava alınması, Avrupa genelinde öğrenci değerlendirmesinde yaygın olarak kullanılan bir durumdur (Eurydice, 2009). Ulusal testler, genel olarak üç türe ayrılır. Belirli bir eğitim aşamasının sonunda öğrencilerin kazanımı özetleyen ve okul kariyerleri üzerinde önemli bir etkisi olan ulusal testler. Bu testler, genellikle tüm öğrenciler için zorunludur. Ülkelerin yaklaşık üçte ikisinde, öğrencilerin okul kariyerleri hakkında karar alma, en az bir ulusal testin temel amacıdır.

Ulusal sınavların ikinci türü, okulları veya bir bütün olarak eğitim sistemini izleme ve değerlendirme ana hedefi olan sınavları içeren sınavlardan oluşur. Genel olarak, okulları izlemeye yönelik sınavlar, çoğu zaman öğrenciler için zorunlu iken, bir bütün olarak sisteme odaklanan sınavlar, ya seçmelidir ya da temsili bir örnekleme alınır. Avrupa ülkelerinin yarısından fazlası, bu tür sınavları uygular.

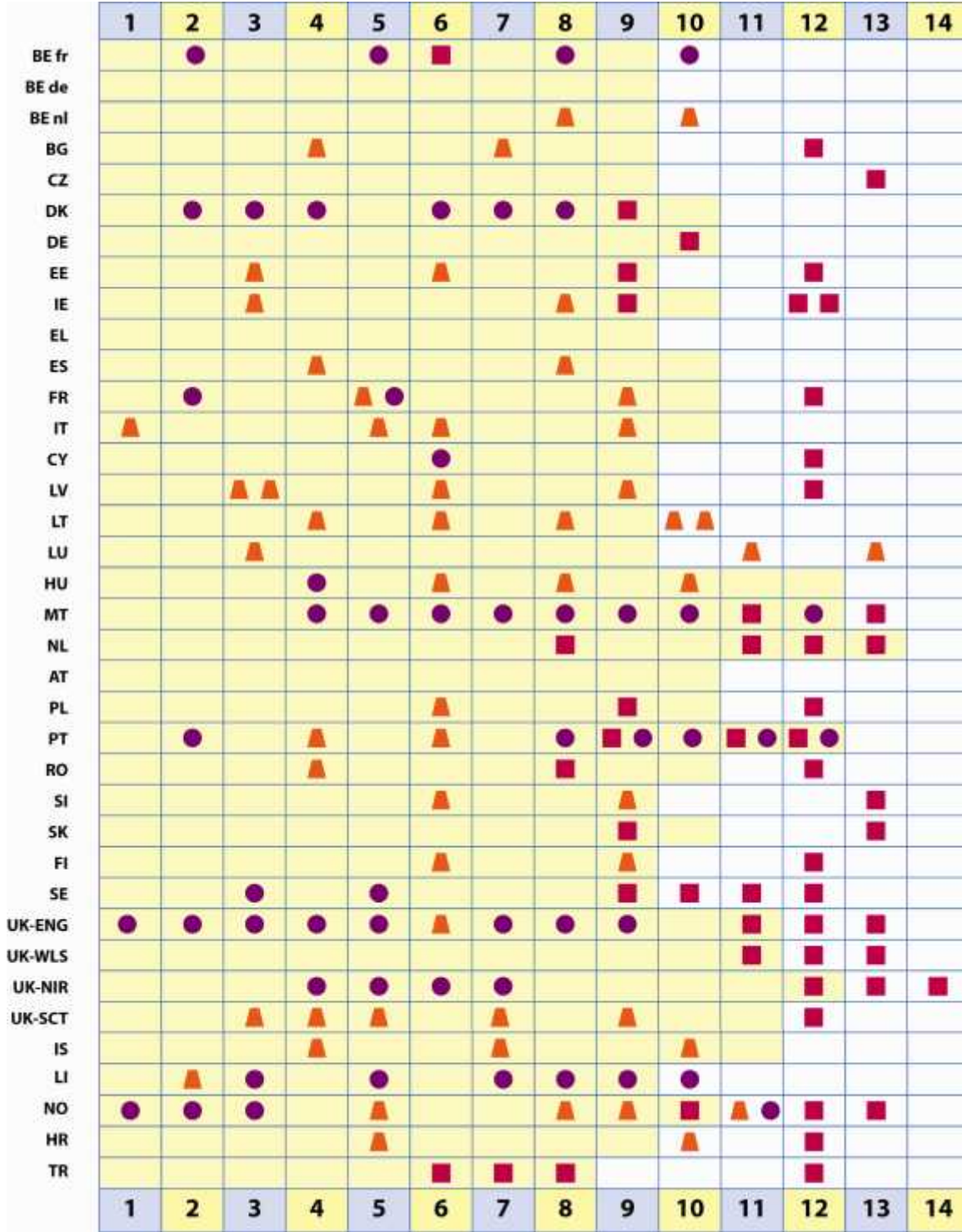
Ulusal sınavların üçüncü türünün temel amacı, öğrencilerin özel öğrenme ihtiyaçlarını tespit ederek öğrenme sürecini desteklemektir ve ya zorunludur ya da isteğe bağlıdır. Oniki ülke veya bölge, bu türde ulusal sınav düzenler.

Bazı ülkeler, ağırlıklı olarak bir tür ulusal sınav düzenler. Örneğin, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Hollanda, Slovakya, Birleşik Krallık (Galler) ve Türkiye’de, tüm ulusal sınavların öğrencilerin okul kariyerleri hakkında karar vermelerine yardımcı olma gibi bir temel amacı vardır. Genellikle, bu tür sınavlar, eğitimin daha sonraki aşamalarında, örneğin ilköğretimin sonunda, ortaöğretim de veya ortaöğretimin sonunda ve lisenin sonunda uygulanır. Okulları ve/veya eğitim sistemlerini izlemeye ilişkin ulusal sınavlar, Belçika (Flaman Topluluğu), İspanya, İtalya, Litvanya, Lüksemburg ve İzlanda’da düzenlenen tek tür sınavlardır. Belçika (Fransız Topluluğu), Danimarka, Malta, Birleşik Krallık (İngiltere) ve Lihtenştayn’da, çoğu ulusal sınav, bireysel öğrenme ihtiyaçlarını belirleme amacı güder. Ulusal sınavların son iki türü, eğitimin hemen başında düzenlenir, çoğu zaman zorunlu eğitimin sonrasında değil.

Ulusal sınavların organize edildiği okul yılı sayısı, ülkeler arasında önemli ölçüde değişir. Örneğin, Danimarka, Malta, Birleşik Krallık (İngiltere) ve Norveç’te, zorunlu eğitimin neredeyse her yılı için ulusal sınavlar geliştirilmiştir. Buna karşılık, birçok ülke çok daha az sayıda okul yılında sınav uygular. Belçika (Flaman Topluluğu), İspanya, Kıbrıs ve Slovakya’da, ulusal sınavlar, sadece iki okul yılında düzenlenir; Almanya’da, sadece tek bir ulusal sınav yapılır.

İrlanda, Fransa, Letonya, Litvanya, Portekiz ve Norveç’te, iki ulusal sınav aynı öğretim yılında yapılabilir.

Şekil F18: Uygulandıkları yıllardaki ulusal sınav türleri ve okullar, 2010/11

Öğrencilerin okul kariyerleri hakkında karar verme

Okulları ve/veya eğitim sistemlerinin izleme

Bireysel öğrenme ihtiyaçlarını tanımlama

Artalan geçmiş: Zorlu eğitim

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Şekilde, her ulusal sınavın sadece başlıca hedefi belirtilmiştir.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE nl): 2010/11 öğretim yılında, iki ulusal değerlendirme, ilk aşamanın sonunda ve ortaöğretimin ikinci aşamasının sonunda gerçekleşti. Diğer okul yıllarında, iki diğer değerlendirme, farklı ders ve/veya farklı öğrenci grupları (örneğin, ilköğretim ve ortaöğretimin sonu) için düzenlenebilir.

Bulgaristan: Yabancı dil eğitimi için özel okulların 8. yılındaki öğrenciler de harici ulusal değerlendirmeleri alır.

Avusturya: İki yeni ulusal sınav, yakında hayata geçirilecektir: 4. ve 8. sınıftaki bütün öğrenciler için zorunlu *Bildungsstandards* (2012/13'den başlayarak) ve yeni lise final sınavları (2013/14'den itibaren).

Portekiz: Bireysel öğrenci ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik ulusal sınavlar (*Testes Intermédios*), zorunlu değildir; okullar, bunları uygulamaya karar vermede özerktir.

Slovakya: Ulusal sınavın, okulları ve eğitim sistemini izlemek gibi başka bir eşit derecede önemli hedefi vardır.

İsveç: Ortaöğretim düzeyinde, öğrencilerin okul kariyerleri hakkında karar vermelerine yönelik zorunlu ulusal sınavlar, 10, 11 ve 12. sınıflarda, öğrencinin dersleri bitirmesine bağlı olarak, İsveççe, İngilizce ve matematik derslerinde gerçekleşir.

Norveç: Çoğu okul yılında, farklı amaçlarla ayrı ulusal sınavlar, farklı dersler için gerçekleşir.

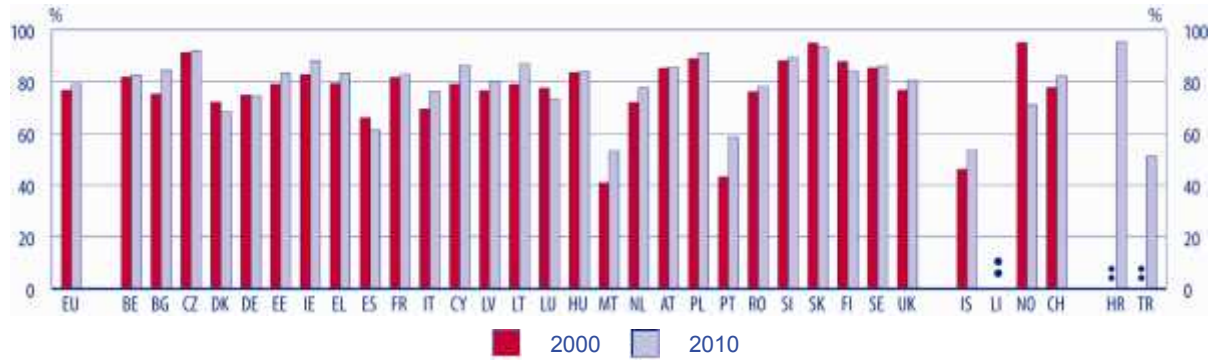
YETERLİK DÜZEYLERİ VE İSTİHDAMA GEÇİŞ

EN AZINDAN BİR LİSE YETERLİĞİ OLAN GENÇLERİN ORANI BÜYÜMEYE DEVAM ETMEKTEDİR

Avrupa 20-24 yaşlarındaki gençlerin %79'u 2010 yılında lise (ISCED 3) eğitimlerini başarıyla tamamlamıştır. Bu, 2000 yılından bu yana olan Avrupa genelinde gösterilen olumlu eğilimin bir teyididir.

Aslında, ülkelerin büyük çoğunluğu, son on yılda en az bir lise yeterlik tutan gençlerin sayısında artış olduğunu bildirmiştir. Bu artış, Portekiz (+%15.5) ve Malta'da (+%12.4) iki haneli rakamlara ulaşmıştır ve bunları +9.2 ile Bulgaristan yakından takip etmiştir. Bu veriler, özellikle Portekiz ve Malta'da lise eğitimlerini başarıyla tamamlayan 20-24 yaşlarındaki gençlerin en düşük sayılara sahip ülkeler arasında olduğu gerçeğini göz önünde bulundurarak teşvik etmektedir.

Şekil G1: En az liseyi (ISCED 3) tamamlamış 20-24 yaş grubundaki nüfusun oranı, 2010

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2000	76.6	81.7	75.2	91.2	72.0	74.7	79.0	82.6	79.2	66.0	81.6	69.4	79.0	76.5	78.9	77.5	83.5
2010	79.0	82.5	84.4	91.9	68.3	74.4	83.2	88.0	83.4	61.2	82.8	76.3	86.3	79.9	86.9	73.4	84.0
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
2000	40.9	71.9	85.1	88.8	43.2	76.1	88.0	94.8	87.7	85.2	76.7	46.1	:	95.0	77.7	:	:
2010	53.3	77.6	85.6	91.1	58.7	78.2	89.1	93.2	84.2	85.9	80.4	53.4	:	71.1	82.3	95.3	51.1

Kaynak: Eurostat, İşgücü Anketi (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Ülkeye özel notlar

Bulgaristan ve İsveç: 2001'den sonra arayan giren diziler.

Danimarka, Lüksemburg, Macaristan ve Malta: 2003'den sonra arayan giren diziler..

Almanya: 2005'ten sonra arayan giren diziler.

Letonya ve Litvanya: 2002'den sonra arayan giren diziler.

Lüksemburg ve Malta: 2010 için geçici veriler.

Netherlands: 2010 için sonra arayan giren diziler.

Norveç: 2006'dan sonra arayan giren diziler.

Ancak, yükseköğretim düzeyinde, birkaç ülke (Danimarka, İspanya, Lüksemburg, Finlandiya ve Norveç) 20-24 yaş grubundaki mezunların oranında bir düşüş yaşamıştır.

Bazı ülkeler, Avrupa ortalamasının üzerinde yüzdeler bildirmiştir: Çek Cumhuriyeti, Polonya, Slovenya ve Slovakya'da, 20-24 yaşlarındaki on kişiden dokuzu en az bir lise yeterliğine sahiptir. En yüksek düzey, rakamın bu yaş grubu için %95'in üzerinde olduğu Hırvatistan'da bulunmuştur.

Yine de, bazı ülkeler hala gençlerin lise eğitimlerini başarıyla tamamlamalarını sağlamada güçlüklerle karşılaşmaktadır. Portekiz, Malta, İzlanda (son yıllardaki hızlı ilerlemesine rağmen), İspanya (düzey 2000 yılından bu yana azalmıştır) ve Türkiye’de durum budur. Bu ülkelerde, bir lise yeterliğine sahip olan 20-24 yaşlarındaki bireylerin payı %60’ı zor aşar.

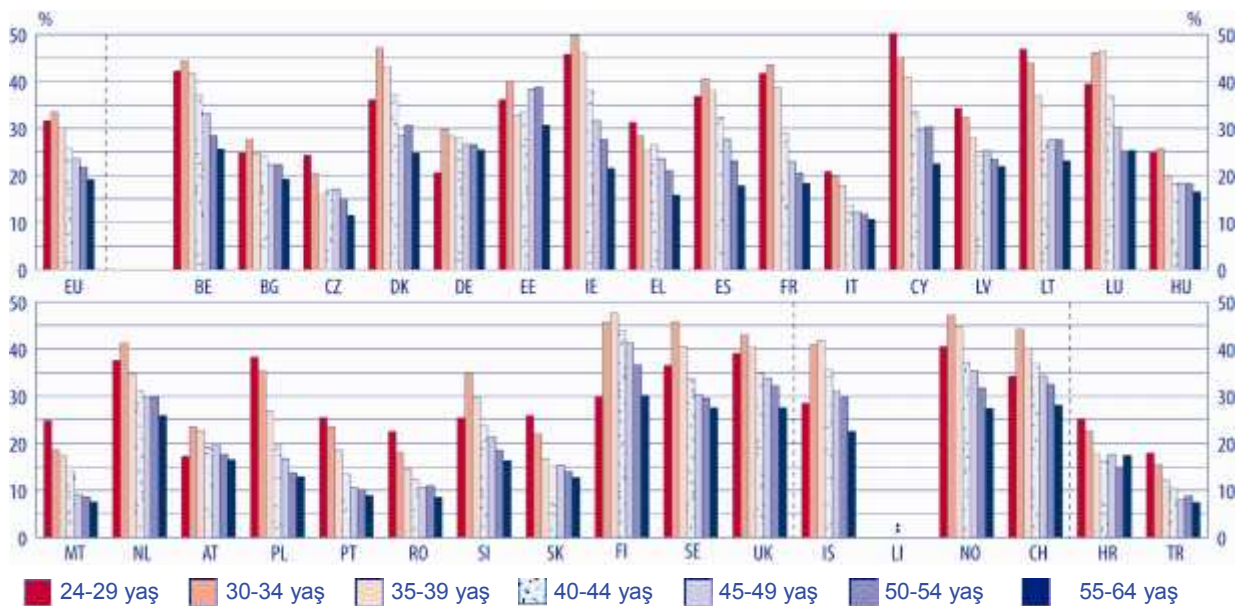
DAHA GENÇ YAŞ GRUPLARINDAKİ KİŞİLERİN BİR YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİĞİNE SAHİP OLMA OLASILIKLARI DAHA YÜKSEKTİR

Yükseköğretim yeterliğine sahip kişilerin AB ortalamasının yüzdesi, 2000 yılından bu yana söz konusu her yaş grubu için artmıştır (bakınız Şekil F4, Eğitime İlişkin Önemli Veriler, 2009). En yüksek artış, neredeyse %7’lik pozitif bir değişimle, 35-39 yaş grubunda görülmektedir.

Yükseköğretim yeterliklerine sahip gençlerin yüzdesindeki artışa rağmen, ülkeler arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bazılarında, (Danimarka, İrlanda, Kıbrıs, Lüksemburg, Finlandiya, İsveç ve Norveç) yükseköğretim yeterliğine sahip olan 30-34 yaşındakilerin oranı %45’in epey üzerinde iken bazılarında (İtalya, Malta, Romanya ve Türkiye) %20’nin altındadır.

Geçmiş yıllardaki eğilim doğrultusunda, yükseköğretim yeterliğine sahip kişilerin yüzdesi, yaş arttıkça azalır, bu yüzden daha yaşlı kişilerin gençlere oranla yükseköğretimlerini tamamlamış olma olasılıkları daha azdır. Genç ve yaşlı kuşaklar arasındaki boşluğun zamanla genişliyor olması da ilginçtir. Diğer bir deyişle, gittikçe artan sayıda genç kişiler yükseköğretimi tamamlarken daha az sayıda yaşlı kişilerin bu yeterlikleri vardır. Ortalama olarak, 2000 ve 2011 yılları arasında, fark yaklaşık %4 oranında büyümüştür. Özellikle, İrlanda, Lüksemburg ve Polonya nesiller arasındaki değişkenin en büyük olduğu ülkelerdir.

■ **Şekil G2:** 24-64 yaş aralığında yükseköğretim diplomasına sahip (ISCED 5 ve 6) nüfusun yüzdesi, 2010

Kaynak: Eurostat, İşgücü Anketi (veriler Temmuz 2011’den alınmıştır).

	EU-27	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
24-29 yaş	31.6	42.2	24.8	24.3	36.1	20.6	36.1	45.7	31.3	36.8	41.7	20.8	50.2	34.3	46.9	39.5	25.0
30-34 yaş	33.6	44.4	27.7	20.4	47.1	29.8	40.0	49.9	28.5	40.6	43.5	19.8	45.1	32.3	43.8	46.1	25.7
35-39 yaş	30.1	41.7	24.7	15.9	43.2	28.3	32.7	46.2	25.3	38.1	38.7	17.9	40.8	28.1	36.8	46.4	19.7
40-44 yaş	25.9	37.2	24.1	16.8	37.2	28.0	33.6	38.1	26.5	32.4	29.0	13.7	33.5	24.3	27.0	36.8	18.3
45-49 yaş	23.6	33.2	22.3	17.1	28.4	26.6	38.3	31.7	23.5	27.8	23.0	12.3	29.6	25.3	27.5	30.3	18.4
50-54 yaş	21.7	28.5	22.3	14.7	30.6	26.5	38.8	27.7	21.0	23.1	20.5	11.7	30.4	23.4	27.5	25.2	18.2
55-64 yaş	19.1	25.6	19.2	11.5	24.7	25.4	30.7	21.5	15.8	17.8	18.3	10.7	22.5	21.9	23.1	25.3	16.5
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
24-29 yaş	24.8	37.6	17.2	38.3	25.5	22.5	25.4	25.9	29.8	36.5	39.1	28.5	:	40.5	34.2	25.2	17.9
30-34 yaş	18.6	41.4	23.5	35.3	23.5	18.1	34.8	22.1	45.7	45.8	43.0	40.9	:	47.3	44.2	22.6	15.5
35-39 yaş	17.4	34.7	22.7	26.8	18.6	14.5	29.7	16.7	47.7	40.6	40.4	41.9	:	44.6	40.2	17.7	12.3
40-44 yaş	14.0	31.0	19.2	19.6	13.5	12.3	23.7	15.1	44.0	33.8	34.8	35.6	:	37.2	37.0	16.1	10.4
45-49 yaş	9.1	29.6	19.5	16.7	10.6	10.7	21.4	15.3	41.3	30.4	33.8	31.1	:	35.3	34.3	17.6	7.9
50-54 yaş	8.6	29.9	17.6	13.7	10.2	10.9	18.5	14.0	36.6	29.5	32.2	30.0	:	31.7	32.5	14.7	8.8
55-64 yaş	7.5	25.9	16.5	12.9	8.9	8.5	16.3	12.7	30.1	27.5	27.5	22.5	:	27.4	28.1	17.4	7.4

Kaynak: Eurostat, İşgücü Anketi (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

EĞİTİM VE ÖĞRETİM ALANINDA DAHA AZ SAYIDA MEZUN

2009 yılında, sosyal bilimler, hukuk ve işletme mezunları, tüm mezunların %35'inden fazlasıyla, Avrupa'daki mezunların en büyük kısmını temsil etmiştir. Buna karşılık, sağlık ve sosyal yardımda, mezunların %15.4'ü bulunmaktayken mühendislik ve beşeri bilimlerde sırasıyla %12.8 ve %11.6'lık bir yüzde vardı. Bazı ülkelerde (Bulgaristan, Kıbrıs, Letonya, Romanya ve Lihtenştayn), sosyal bilimler, hukuk ve işletme mezunlarının oranı %50'nin üzerinde iken çok az ülkede (Almanya, İsveç ve Finlandiya) bu oran %25'ten daha düşüktü. Genel olarak, en düşük oranın olduğu mezunlar, tarım ve veterinerlik bilimleridir (%1.67).

Ülkeler içinde, belirli alanlardan mezun olanların oranı, 2006 yılından bu yana görülen en önemli değişim, eğitim ve öğretim alanından mezun olanların oranındaki düşüştür, buna karşın sağlık ve sosyal yardım alanında, bir parça da hizmetlerde, yükseliş görülmüştür. Bu genel eğilim, ülkelerin büyük çoğunluğu için geçerli iken, Portekiz -%6.7, İzlanda -%6, Macaristan -%5.2 ve Belçika -%4.5 gibi ülkelerde, eğitim alanında önemli kayıplar göstermektedir. Bu tür düşüşlerin, bu ülkelerdeki nitelikli öğretmenlerin gelecekte talep edilmeleri için zorluklara neden olması muhtemeldir.

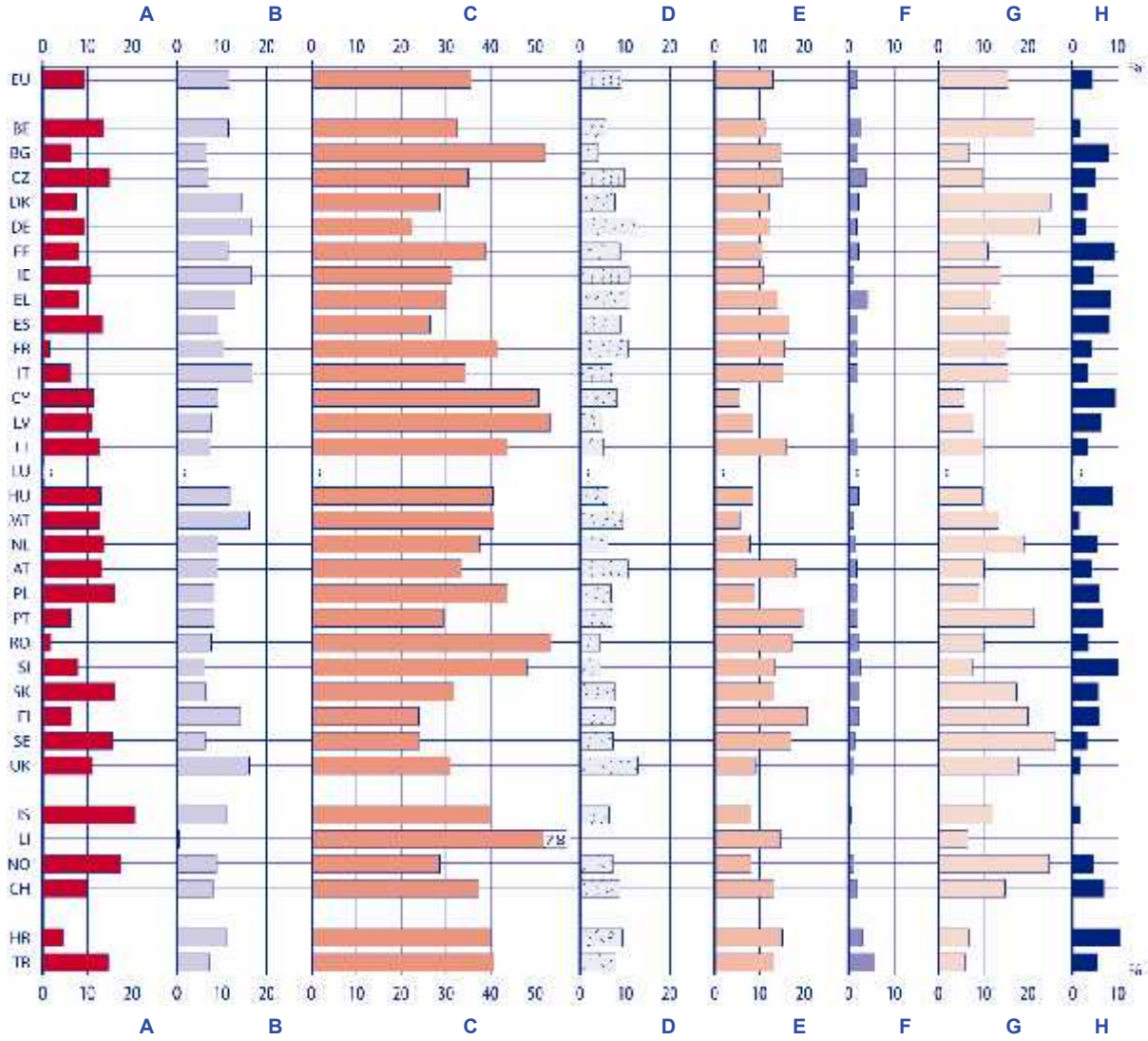
Sağlık ve sosyal yardım disiplinlerindeki mezunlarındaki en önemli artışlar, Almanya, İrlanda, İtalya, Letonya, Hollanda ve Polonya'da bulunur. Ayrıca, mühendislikte olanların oranı, 2006 ve 2009 yılları arasında, %20 ile düşerken sosyal bilimler, hukuk ve işletme alanlarında olanların oranı %23'ten daha fazla arttı. Lihtenştayn'daki mezunların tekrar dağılımını da dikkate almak gerekir.

2000 yılında yükseköğretim mezunlarının dağılımıyla karşılaştırıldığında (bakınız Şekil F15, Eğitime İlişkin Önemli Veriler, 2002), mevcut veriler en önemli değişkenin bilim, matematik ve bilgisayar mezunlarının payında olduğunu göstermektedir. Son on yılda, bu yüzde, en büyük düşüşün kaydedildiği İrlanda (-%10), Fransa (-%5) ve İzlanda'da (-%6), Avrupa düzeyinde %12'den %9'a

gerilemiştir.

Şekil G3: Eğitim/mesleki eğitim alanlarına göre yükseköğretim mezunları (ISCED 5 ve 6), 2009

- A Eğitim ve öğretim
- B Beşeri bilimler ve sanat
- C Sosyal bilimler, ticaret ve hukuk
- D Fen, matematik ve bilgisayar
- E Mühendislik, imalat ve inşaat
- F Tarım ve veterinerlik bilimi
- G Sağlık ve refah
- H Hizmetler

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
A	9.5	13.5	6.4	15.0	7.5	9.4	8.1	10.7	8.1	13.4	1.5	6.1	11.4	11.1	12.7	:	13.0
B	11.6	11.5	6.5	7.0	14.4	16.5	11.4	16.6	12.9	9.0	10.3	16.8	9.2	7.6	7.5	:	11.7
C	35.6	32.5	52.1	34.9	28.6	22.5	38.9	31.4	30.0	26.4	41.6	34.4	50.6	53.2	43.7	:	40.5
D	9.2	5.8	3.9	9.8	7.6	12.5	8.9	11.0	10.9	9.0	10.6	7.1	8.2	4.9	5.1	:	6.3
E	12.9	11.1	14.9	15.0	12.0	12.3	10.5	10.9	14.0	16.6	15.6	15.2	5.5	8.4	16.0	:	8.5
F	1.7	2.7	1.7	3.7	2.1	1.6	2.1	1.1	4.1	1.7	1.5	1.9	0.1	0.9	1.9	:	2.0
G	15.4	21.3	6.8	9.7	24.9	22.5	11.0	13.7	11.6	15.9	14.9	15.5	5.6	7.8	9.8	:	9.6
H	4.2	1.5	7.7	4.8	2.9	2.9	9.2	4.6	8.4	8.0	4.0	3.0	9.4	6.1	3.3	:	8.5
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
A	12.8	13.7	13.3	16.1	6.2	1.8	7.8	16.3	6.4	15.5	11.0	20.6	-	17.4	9.9	4.5	14.6
B	16.1	9.0	9.1	8.2	8.3	7.7	6.2	6.3	14.1	6.3	16.2	11.1	0.5	8.7	7.9	11.1	7.2
C	40.6	37.5	33.4	43.6	29.4	53.4	48.1	31.7	23.9	24.0	30.9	39.8	78.3	28.6	37.3	40.0	40.7
D	9.4	6.2	10.6	6.8	7.0	4.4	4.4	7.6	7.6	7.3	12.8	6.5	-	7.2	8.6	9.3	7.9
E	5.6	7.8	18.1	8.8	19.6	17.3	13.4	13.0	20.6	16.9	9.1	8.0	14.6	8.0	13.0	15.1	13.1
F	0.8	1.3	1.6	1.7	1.9	2.0	2.5	2.3	2.0	1.2	0.9	0.4	-	1.0	1.7	2.8	5.6
G	13.3	18.9	10.1	9.0	21.2	10.0	7.5	17.3	19.8	25.9	17.8	12.1	6.6	24.5	14.8	6.7	5.8
H	1.2	5.5	3.9	5.7	6.5	3.4	10.0	5.6	5.6	2.9	1.3	1.5	-	4.5	6.7	10.4	5.1

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Ülke özel notlar

Belçika: Flaman Topluluğu'na ilişkin veriler, üniversite olmayan yükseköğretimdeki ikinci yeterlikleri hariç tutar.

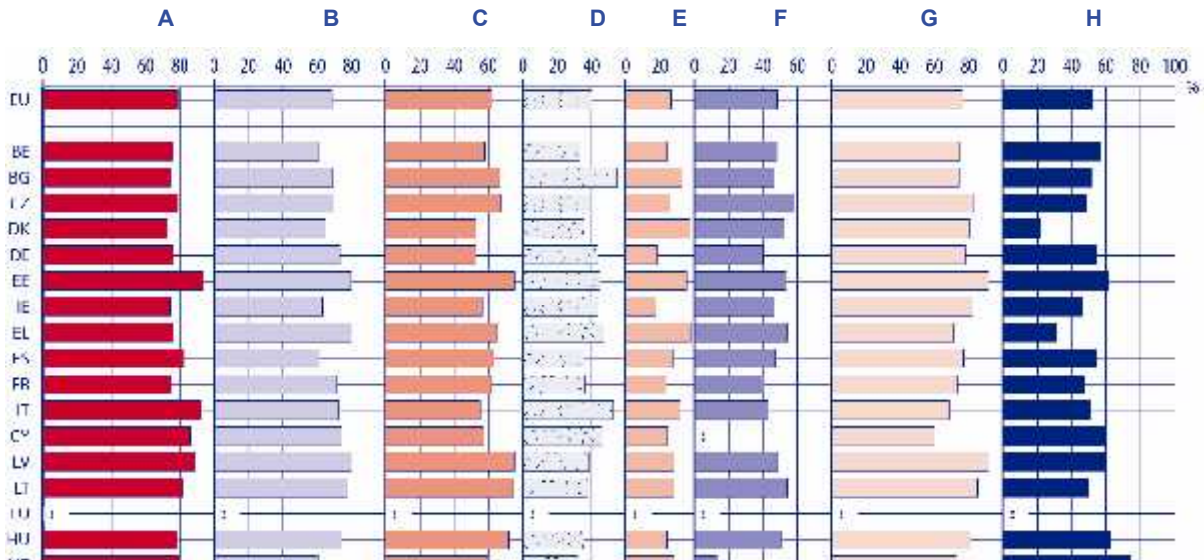
Yunanistan: Veriler, 2008 yılından alınmıştır.

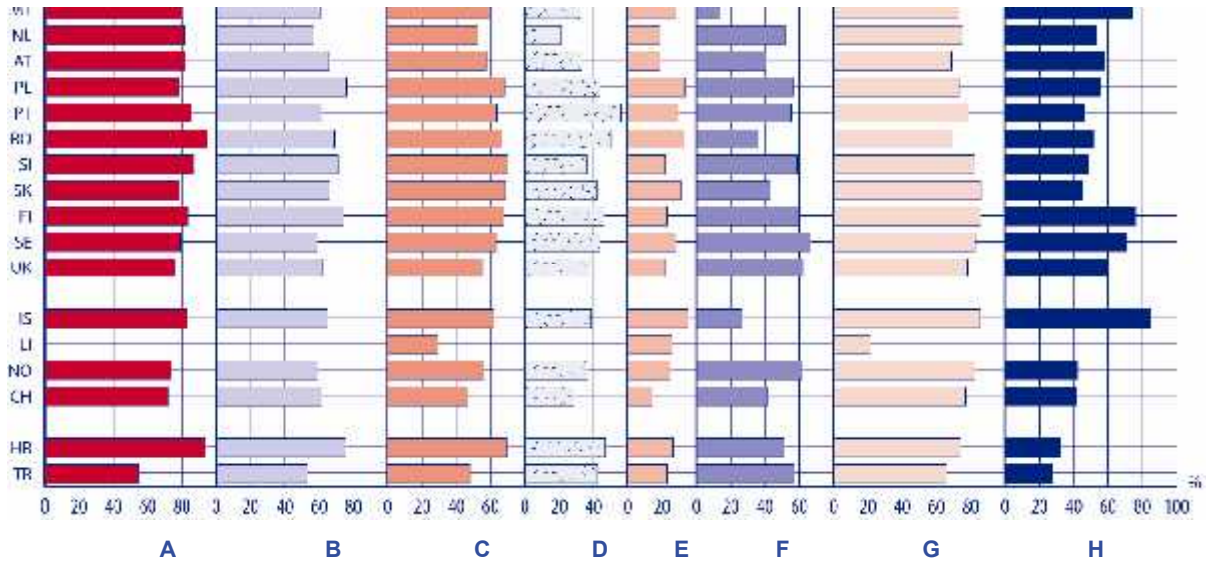
İtalya: Veriler, ISCED 5A ikinci dereceleri ve ISCED 6'yı hariç tutar.

MEZUN KIZLARIN SAYISI DOĞAL VE UYGULAMALI BİLİMLER DIŞINDA ERKEKLERİN SAYISINDAN FAZLADIR

Son yıllardaki eğilim doğrultusunda, kızlar erkeklerden birçok akademik alanda sayıca fazladır; eğitim ve öğretimde yaklaşık %80; sağlık ve sosyal bilimlerde %76; beşeri bilimlerde %69 ve sosyal bilimler, hukuk ve işletmede %62. Daha az bir ölçüde, hizmetler alanında daha fazla (%52) kız mezun vardır. Eğitim ve öğretim, yine de, Estonya, İtalya, Romanya ve Hırvatistan'da %90'ın üzerinde olup en güçlü olmaya devam ettikleri alandır.

- **Şekil G4:** Eğitim/mesleki eğitim alanlarına göre kızların aldığı yükseköğretim yeterliklerin (ISCED 5 ve 6) oranı, 2009

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

- A Eğitim ve öğretim
- B Beşeri bilimler ve sanat
- C Sosyal bilimler, ticaret ve hukuk
- D Fen, matematik ve bilgisayar
- E Mühendislik, imalat ve inşaat
- F Tarım ve veterinerlik bilimi
- G Sağlık ve refah
- H Hizmetler

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
A	78.7	76.0	74.5	78.5	72.5	75.9	93.3	74.2	76.1	82.2	74.4	92.0	86.0	88.6	81.3	:	78.2
B	68.5	60.9	69.0	69.3	64.7	73.1	79.6	63.2	79.9	61.2	71.3	72.5	74.2	80.2	77.9	:	73.9
C	61.8	57.8	66.2	66.9	52.7	52.5	75.1	56.3	64.5	63.0	61.3	55.3	57.2	75.2	74.2	:	71.5
D	40.3	33.1	55.0	38.9	35.5	43.7	44.7	43.5	47.1	35.4	36.0	52.8	45.7	38.7	37.5	:	35.3
E	26.2	24.0	32.7	25.8	37.1	18.4	35.6	17.9	37.8	27.7	23.4	31.7	24.1	27.9	28.0	:	23.9
F	48.2	47.8	46.3	57.5	52.4	39.7	53.4	46.3	54.2	47.3	40.3	42.9	:	48.5	54.1	:	50.7
G	76.2	74.8	74.4	83.1	80.4	77.8	91.5	82.4	71.1	77.0	73.1	68.6	60.0	91.2	85.2	:	81.2
H	52.4	56.8	51.6	48.1	21.6	54.3	61.8	46.3	30.7	54.3	47.4	50.4	58.7	60.3	50.0	:	62.4
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
A	79.4	81.1	81.8	78.0	85.2	94.5	86.8	78.2	83.6	78.8	75.8	83.4	-	73.9	71.8	93.6	54.6
B	60.3	56.7	65.8	76.1	60.9	68.9	70.9	66.0	74.0	59.1	61.7	64.8	-	58.7	60.9	75.4	53.1
C	59.9	52.4	57.5	68.2	63.4	66.7	70.0	68.6	68.0	63.1	55.2	61.6	28.9	56.0	46.9	69.2	47.9
D	32.1	21.1	32.9	44.0	55.9	50.2	36.0	41.9	46.0	43.4	37.6	38.6	-	36.5	28.3	46.8	42.4
E	28.1	18.7	18.9	33.6	29.4	32.8	21.7	31.1	22.8	27.9	21.4	35.3	25.8	24.5	13.8	26.2	22.8
F	13.0	51.7	40.6	56.3	55.1	36.0	58.6	42.8	59.1	66.4	62.0	26.7	-	61.4	41.5	51.2	56.8
G	72.8	75.2	68.7	73.0	78.5	69.5	82.3	85.8	85.6	82.6	77.9	85.4	21.4	82.4	76.9	74.0	65.4
H	74.3	53.4	57.5	54.9	46.4	51.6	48.2	45.4	75.9	70.6	58.7	84.6	-	42.0	41.1	31.8	27.5

Kaynak: Eurostat, UOE (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

Ülkeye özel notlar

Belçika: Flaman Topluğu'na ilişkin veriler, üniversite olmayan yükseköğretimdeki ikinci yeterlikleri hariç tutar.

Yunanistan: Veriler, 2008 yılından alınmıştır.

İtalya: Veriler, ISCED 5A ikinci dereceleri ve ISCED 6'yı hariç tutar.

Buna karşılık, tarım ve veterinerlik bilimleri, doğal bilimler, matematik ve bilgisayar, ve en önemlisi, mühendislik, hala erkek mezunların çoğunlukta olduğu alanlardır. Mühendislikte, kız öğrenciler tarafından başarılı olarak tamamlanan yükseköğretim, AB ortalama rakamından (dörtte bir) oldukça düşüktür. En düşük oranlar, Almanya, İrlanda, Hollanda, Avusturya ve İsviçre'de (%20'nin altında)

bulunurken Danimarka, Estonya, Yunanistan, Polonya ve İzlanda'da kızlar mühendislik mezunlarının toplam sayısının yaklaşık üçte birini oluşturur. Fen bilimleri, matematik ve bilgisayar alanlarında, yükseköğretimden mezun olan kızların payı, İtalya, Portekiz ve Romanya'da ya %50'ye eşittir ya da biraz üzerindedir.

Ancak, güncel veriler 2000 yılının verileriyle karşılaştırıldığında, (bakınız Şekil F15, Eğitime İlişkin Önemli Veriler, 2002), mühendislik (+%6) ve tarımda (+%5), kız mezunlarının oranında olumlu bir eğilim görülmüştür. Özellikle, Letonya (+%11), Malta (% 15) ve İzlanda (+%11), mühendislik, üretim ve inşaat alanında yükseköğretimi tamamlayan kızların oranında önemli bir artış olduğunu belirtmiştir. Buna karşılık, bilim, matematik ve bilgisayar ve hizmetler alanı, son on yılda kızların katılımında bir düşüş olduğunu göstermiştir.

YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİKLERİ İYİLEŞTİRİLMİŞ İSTİHDAM FIRSATLARINA YOL AÇAR

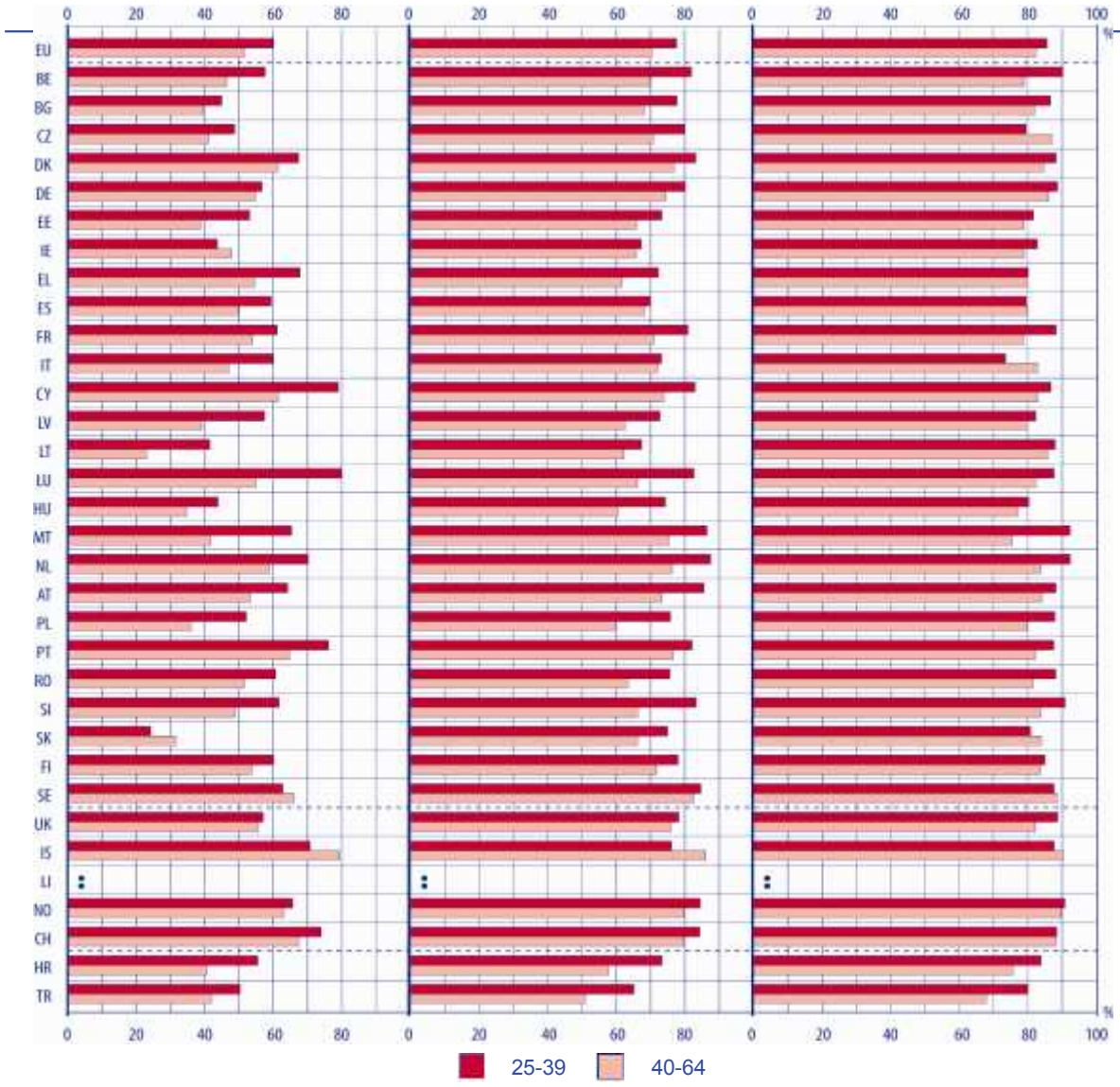
Yükseköğretim yeterliğine sahip olma, işe girmek için daha elverişlidir. Ortalama olarak, 25 ve 39 yaş arası yükseköğretim mezunlarının %86'sı, buna karşılık, lise yeterliği olanların %78'i ve daha düşük düzeyde yeterliği olanların %60'ı çalışmaktadır. Bu, daha yaşlı kişiler (40-64 yaş grubu) için daha da doğrudur, çünkü yükseköğretim mezunlarının %37'sinin, ortaöğretime kadar yeterliği olanlardan iş sahibi olma olasılıkları daha fazladır.

- **Şekil G5:** Yaş grubuna (25-39; 40-64) ve almış olduğu eğitime göre istihdamdaki kişilerin yüzdesi, 2010

Düşük (ISCED 0-2)

Orta (ISCED 3-4)

Yüksek (ISCED 5-6)

Kaynak: Eurostat, İşgücü Anketi (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır)

		EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	
Düşük	25-39	59.9	57.6	44.9	48.7	67.3	56.6	53.1	43.7	67.7	59.3	61.0	60.0	79.0	57.4	41.5	79.8	43.8	
	40-64	51.4	46.3	39.5	41.1	61.3	54.7	38.7	47.8	54.6	49.8	53.9	47.0	61.4	39.1	23.1	54.8	34.7	
Orta	25-39	77.5	81.9	77.6	79.9	83.2	80.1	73.2	67.2	72.2	69.8	80.9	73.2	82.9	72.7	67.4	82.6	74.2	
	40-64	70.3	69.7	68.3	70.8	76.9	74.5	65.8	65.7	61.7	68.2	70.8	72.1	74.0	62.6	62.2	66.2	60.6	
Yüksek	25-39	85.6	90.2	86.6	79.5	88.3	88.7	81.6	82.8	80.1	79.6	88.2	73.5	86.7	82.4	88.0	87.6	80.3	
	40-64	82.4	78.9	82.0	87.2	84.6	86.1	78.8	79.0	80.0	79.9	78.8	83.0	82.8	80.1	85.7	82.4	77.0	
		MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR	
Düşük	25-39	65.3	70.1	64.1	52.1	76.0	60.6	61.6	24.2	60.1	62.8	57.0	70.7	:	65.7	73.9	55.4	50.3	
	40-64	41.8	58.7	53.3	36.0	64.7	51.5	48.7	31.6	53.7	65.9	55.6	79.3	:	63.0	67.5	40.5	41.9	
Orta	25-39	86.4	87.5	85.6	75.7	82.0	75.6	83.2	74.9	78.0	84.7	78.2	76.1	:	84.5	84.3	73.3	65.1	
	40-64	75.4	76.2	73.3	59.7	76.5	63.5	66.3	66.3	71.8	82.5	76.0	86.1	:	79.8	79.6	57.6	50.9	
Yüksek	25-39	92.3	92.3	88.2	87.9	87.5	88.1	90.8	80.7	85.0	87.6	88.7	87.6	:	90.8	88.4	83.9	80.1	
	40-64	75.4	83.6	84.1	79.9	82.3	81.5	83.9	84.0	83.6	88.5	82.3	90.3	:	89.8	88.3	75.8	68.0	
		Düşük (ISCED 0-2)						Orta (ISCED 3-4)						Yüksek (ISCED 5-6)					

Kaynak: Eurostat, İşgücü Anketi (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır)

Acıktayıcı not

Gösterge istihdam oranı, iş sahibi olanların sayısının verilen yaş grubundaki toplam nüfusa bölünmesiyle hesaplanır, her defasında kazanılmış eğitimin her üç türünde: düşük, orta veya yüksek.

Yükseköğretim ve daha alt yeterliğe sahip olanlar arasında istihdam oranlarındaki yayılım, özellikle bazı ülkelerde belirgindir. Slovakya'daki gençler arasında, istihdamda olan yükseköğretim mezunlarının oranı, ortaöğrenimini en iyi şekilde tamamlayanlardan %57 oranında daha yüksektir, bu oran, Bulgaristan'da %42, İrlanda'da %39 ve Litvanya'da %47'dir. Buna karşılık, Yunanistan, İtalya, Kıbrıs, Lüksemburg, ve Portekiz, farklı eğitim düzeyine sahip bireyler arasında daha az farklılık göstererek, iki yaş grubu arasında istihdam oranları arasındaki en düşük değişkeyi göstermektedir.

İki yaş grubu arasında istihdam oranları göz önüne alındığında, eğitim düzeyine bakılmaksızın, gençlerin büyüklerinden ziyade istihdam etme olasılıklarının biraz daha yüksek olduğu sonucuna varılabilir. Ortalama olarak, 2010 yılında iş sahibi olduklarını söyleyen 25-39 yaşındakilerin yüzdesi, 40-64 yaşındakilerin yüzdesinden 7 daha fazladır. İki yaş grubu arasındaki en büyük farklar, düşük eğitim düzeyi olan grupta belirgindir. Bazı istisnalar vardır: Çek Cumhuriyeti, İtalya, Slovakya, İsveç, İzlanda ve İsviçre'de, iş sahibi olan yaşlıların oranı, ya 40 yaşındakilere eşittir ya da altındakilerden daha yüksektir.

YÜKSEKÖĞRETİM MEZUNLARI EN FAZLA ORTAÖĞRETİM YETERLİĞİNE SAHİP KİŞİLERDEN İKİ KAT DAHA HIZLI BİR ŞEKİLDE İLGİLİ BİR İŞ BULURLAR

En yüksek yeterlik düzeyinin okuldan işe geçiş süreci üzerinde belirgin bir etkisi vardır. Avrupa Birliği düzeyinde, ilk önemli işe (araştırmada en az 3 ay süreli bir iş olarak ölçülen) ortalama geçiş süresi, 2009 yılında, tüm eğitim düzeyleri için 6.5 aydı ve lise düzeyi için 7 aya yakındı. Yükseköğretim yeterliğine sahip kişilerde bu süre sadece 5 aydı fakat daha düşük yeterliğe sahip kişilerin iki katıydı (9.8 ay).

Bütün ülkelerde, yükseköğretim düzeyine sahip kişiler sadece ortaöğretim yeterliğine sahip kişilerden daha hızlı bir şekilde ilk işlerini bulurlar. Fark özellikle, en fazla ortaöğretim düzeyine olan kişiler ilgili

bir iş bulmak için yükseköğretim mezunlarından ortalama olarak bir yıla daha ihtiyaçlarının olduğu Bulgaristan, Polonya ve Slovakya'da özellikle önemlidir.

Belçika, Fransa, Lüksemburg, Finlandiya ve Norveç'te, geçiş süreleri tüm eğitim gruplarında, AB düzeyine yakındı veya biraz altındaydı. Bu aynı zamanda Portekiz ve Malta'daki durumdu, bu ülkelerde, en fazla ortaöğretim düzeyiyle eğitimi bırakan büyük nüfuslu gruplar vardı (bakınız Şekil G1).

Geçiş süresinin ortalama uzunluğu, Danimarka (4.4 ay), Hollanda (3.5 ay), İsveç (4.4 ay), Birleşik Krallık (3.5 ay) ve İzlanda (3.3 ay) gibi ülkelerde tüm eğitim düzeyleri için, 6.5 ay olan AB düzeyiyle karşılaştırıldığında, 4 aydan daha kısaydı. Danimarka hariç, aynı ülkelerde ortaöğretim de dahil olmak üzere tüm eğitim düzeylerinde durum böyleydi.

Bazı Doğu ve Güney Avrupa ülkelerindeki gençler 2009 yılında ortaöğretim ve lise düzeyleri için AB ortalamasından daha uzun geçiş süreleri ile karşı karşıya kalmıştır. Bu özellik, özellikle Slovakya (24.3 ay), Bulgaristan (21.5 ay), Polonya (17 ay), Kıbrıs (15.7 ay), Slovenya (14.9 ay) ve Romanya'da (12.5 ay) en fazla ortaöğretim yeterliğine sahip kişiler için bildirilmiştir.

Yunanistan, İspanya, İtalya ve Türkiye'de, geçiş dönemleri yükseköğretim de (İspanya'da 8.1 aydan Yunanistan'da 13.1 aya kadar) dahil olmak üzere tüm eğitim düzeyleri için daha uzundur.

● **Şekil G6:** Kazanılmış eğitim düzeyiyle eğitimden istihdama ortalama geçiş süresi, 2009

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
En fazla ortaöğretim	9.8	7.6	21.5	10.6	8.4	:	8.1	5.9	15.1	10.2	9.6	13.6	15.7	10.1	8.9	8.5	10.9
Lise	7.4	5.4	11.7	4.6	3.6	:	4.8	5.1	13.9	8.8	6.6	10.5	13.7	6.7	5.1	5.7	6.4
Yükseköğretim	5.1	5.3	4.1	3.1	3.8	:	2.8	4.1	12.2	7.0	4.6	9.8	4.8	3.7	3.0	4.2	4.0
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
En fazla ortaöğretim	7.5	6.4	12.0	17.0	6.7	12.5	14.9	24.3	7.6	4.3	6.4	6.7	:	9.4	:	:	11.3
Lise	7.0	3.3	4.9	9.0	5.7	12.0	9.8	6.3	6.5	5.1	3.3	2.1	:	5.6	:	:	10.3
Yükseköğretim	2.6	3.0	3.7	3.6	4.7	7.3	4.6	3.5	3.5	3.6	3.0	2.1	:	4.1	:	:	7.3

Kaynak: Eurostat, İşgücü Anketi –bu amaç için düzenlenmiş modül (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır)

Acıklayıcı not

Eğitimden işe geçiş süresi, son defa örgün eğitimi bırakırken olan zamanla ilk işe başlanılan tarihten en az 3 aylık zaman

arasındaki fark olarak hesaplanır. Sonuçlar, ilk önemli işe sahip olanlara değinmektedir. Gösterge, belli bir eğitim düzeyine ulaşmış olan 25-64 yaş grubundaki istihdam edilen kişi sayısının aynı yaş grubundaki toplam nüfusa bölünmesiyle hesaplanır. Çoğu sonuç, geçiş olaylarının tarihlerindeki sorunları hatırlamayı önlemek için son 5 yıl içinde örgün eğitimi bırakan kişilerin cevaplarına dayanmaktadır. Bu durum, özellikle "ilk iş tarihi"ne verilen hayır cevaplarının oranının bu eşiğin ötesinde anlamlı olduğu Birleşik Krallık'ta yüksekti. 5 yıllık süre de, ülke başına örneklem büyüklüğü göz önüne alındığında en uygun eşik değeri olduğu görülür. Bazı ülkelerde, zorunlu askerlik veya toplum hizmeti, geçişin daha uzun olan ortalama süresine katkıda bulunur. Özellikle, Bulgaristan (1.2 ay), Yunanistan (4.3 ay), Kıbrıs (2.6 ay) ve Avusturya (1.5 ay) için durum budur. Diğer ülkelerde, bu durumlar için ya az kişi vardır ya da hiç yoktur.

Ülkeve özel notlar

AB: Geçişler toplamı, Almanya olmadan hesaplanmıştır.

Almanya ve İsviçre: İlk iş ile ilgili bilgiler, Almanya ve İsviçre'de karşılaştırılabilir şekilde toplanmamıştı.

İDARİ GÖREVLERDEKİ YÜKSEKÖĞRETİM MEZUNLARININ ORANI AB ÜYE DEVLETLERİNİN BÜYÜK ÇOĞUNLUĞUNDA DÜŞMÜŞTÜR

Farklı meslek gruplarında bir yükseköğretim derecesine sahip kişilerin istihdam yüzdesi karşılaştırıldığında, yüksek yetkinlik (yöneticiler ve profesyoneller) gerektiren mesleklerden temel beceriler (zanaat işçileri, makine operatörleri ve diğer basit düzeydeki meslekler) gerektiren mesleklere geçerken sabit bir düşüş görülebilir. Yine de, yükseköğretimi tamamlamış yöneticiler ve profesyonellerin Avrupa ortalama yüzdesinin 50'den biraz fazla olduğunu belirtmek de ilginçtir; daha düşük eğitim düzeyine sahip adayların olduğu geçirgen bir işgücü piyasasının varlığı, bu kişilerin çok yetenekli pozisyonlara da erişebileceğini düşünülmektedir. Bu rakamın kısmen, daha düşük eğitim yeterliğine sahip daha yaşlı yöneticilerin veya profesyonellerin genç meslektaşlarından daha çok olmasıyla açıklanabilmesi de muhtemeldir (yukarıda Şekil G2'de bildirildiği üzere).

Bazı ülkeler, yönetici ve profesyonel olarak çalışan yükseköğretim eğitilmiş kişilerin oranını Avrupa ortalamasının üzerinde göstermektedir. Lüksemburg, Macaristan, Malta, Romanya, Slovenya ve İzlanda'da, yükseköğretimlerini tamamlamış ve yönetici olarak çalışan kişilerin yüzdesi, 70'e eşit ya da daha yüksektir. Buna karşılık, İspanya (her iki cinsiyet için), Danimarka, Fransa, Kıbrıs ve Norveç (kadınlar için), yükseköğretim yeterliğine sahip kişilerin büyük bir çoğunluğunun yönetici mesleklerden çok diğer meslek kategorilerinde çalıştığını göstererek %50'nin altında bir yüzde bildirmiştir. Bu farklılıklar mevcut raporun sınırları içinde olamaz. Ancak, olası nedenler bireylerin kişisel beceri ve yeteneklerinin yanı sıra örgün eğitim niteliklerinin de tanınmasına olanak sağlayan işgücü piyasasının yapısını içermektedir. Buna ek olarak, bazı ülkeler, yaygın ve mesleki eğitimi destekleyen kapsayıcı bir işgücü piyasası politikaları ile, geleneksel olmayan yolları üstlenen kişileri ödüllendirebilir. Ayrıca, boş yerlerin sınırlı durumu, yüksek eğitimli adayları yönetim pozisyonlarına ve serbest mesleklere erişimlerini basit bir şekilde engelliyor olabilir.

Çeşitli mesleki kategorilerde istihdam eden kişilerin cinsiyet dağılımı göz önünde bulundurulduğunda, ülkelerin çoğunda, erkeklerin biraz daha fazla yaygınlığı görülse de, yöneticiler ve profesyoneller arasındaki denge oldukça adildir. Birkaç istisna bulunmaktadır: erkekler kadınlardan Estonya'da %13, Letonya'da %8, Malta'da %10, Finlandiya'da %21 ve Hırvatistan'da %14 oranında fazladır. Diğer çalışan gruplarda, kadınlar ve erkekler arasındaki farklar, yeterlikle iş düzeyi arasındaki uyumda görülür. Teknik ve yardımcı meslekler arasında ve hizmet sektöründe, kadınlar erkeklerden daha fazla örgün eğitim düzeylerinin altındaki işleri kabul etme eğilimindedir. Avrupa genelinde, bu sektörlerde çalışan tüm kadınların %20 ila %25'i yükseköğretimlerini tamamlamıştır. Buna karşılık, erkekler el ile ilgili ve basit mesleklerde sıklıkla daha kalifiyeli gibi görünmektedirler. Ortalama olarak, yükseköğretime sahip kişilerin %10'u, el zanaatı, makine operatörü gibi ve bu tür bir eğitim

gerektirmeyen diğer mesleklerde çalışmaktadır.

2001 (Eurydice, 2002) verileri ile karşılaştırıldığında, sezgiye karşı bir eğilim tespit edilebilir: yönetici ve profesyonel olarak çalışan yükseköğretim mezunlarının payı, bir önceki baskıda olan 15 AB üyesi ülkenin çoğunda azalmıştır. 2007 yılında elde edilen veriler de böyle bir eğilimi onaylamaktadır. Azalma, özellikle İtalya (%8) ve Birleşik Krallık'ta (%16) belirgindir, bu ülkelerde sırasıyla %8 ve %16 oranında daha az yükseköğretim mezunu yüksek kalifiye gerektiren mesleklerde çalışmaktadır. Bu eğilim, son on yılda Avrupa'daki yükseköğretim mezunlarının sayısındaki devamlı büyüme göz önünde alındığında özellikle beklenmeyen bir durumdur (bakınız Şekil G2). Bu türde beklenmedik sonuçları açıklamak için farklı varsayımlar geliştirilebilir. Mevcut çalışmanın kapsamı daha ileri bir spekülasyona izin vermiyor olsa da, bir olasılık da boş yerlerin sayısının zamanla azalması ve yaşlı çalışanlar (genellikle yükseköğretimi tamamlamış olma olasılıkları az) tarafından boş bırakılan yerlerin dolmaması olabilir. İkinci bir bakış açısı, nesiller arasındaki düşük bir kayıp olacağını - boş yerlerin çoğunlukla yaşlı çalışanlarla, daha az olarak da genç çalışanlarla dolmuş olacağı - yönetim pozisyonlarında yükseköğretim mezunlarının oranındaki düşüşün faktörlerden biri olarak önermektedir.

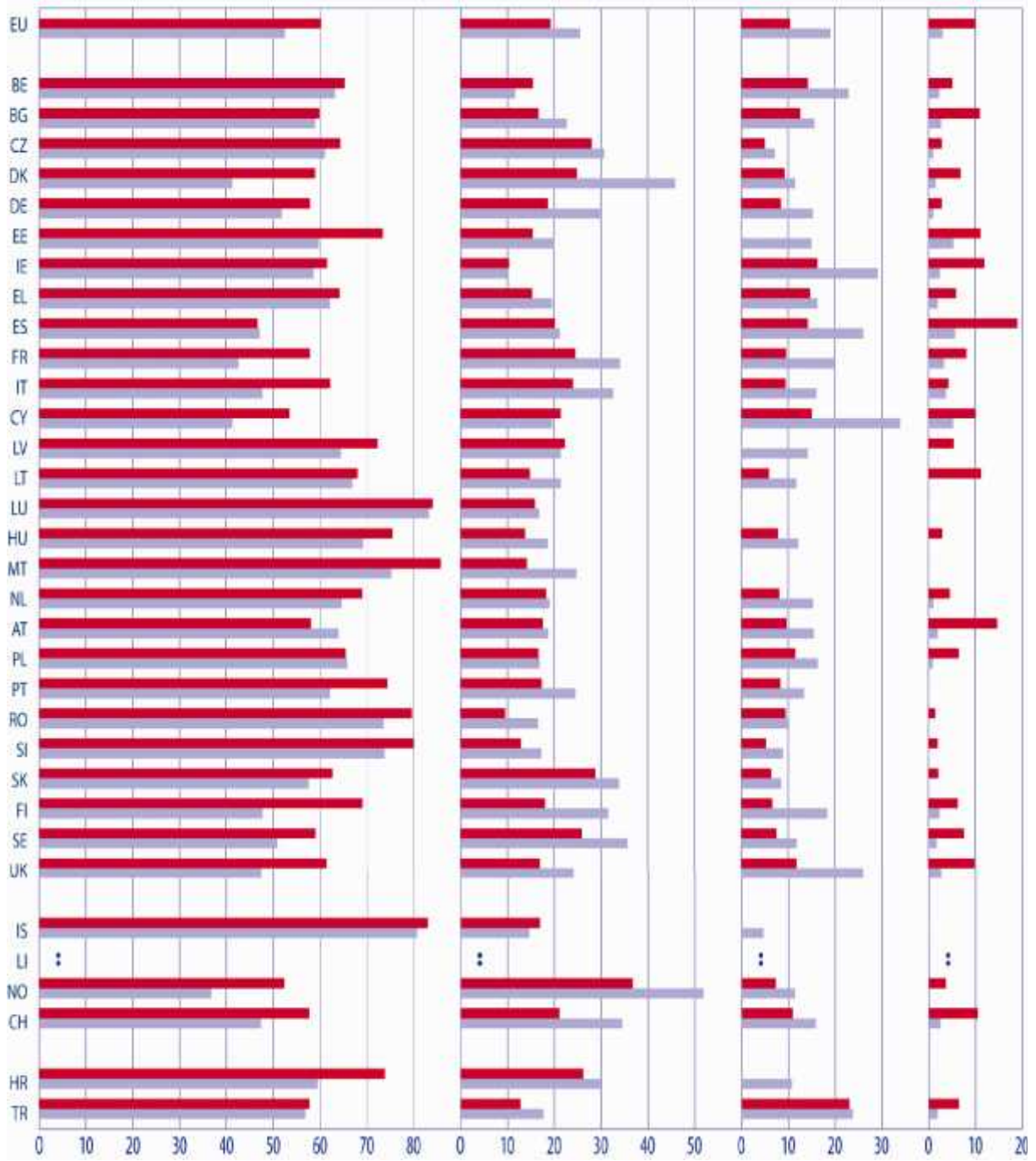
■ **Şekil G7:** Mesleki sınıflandırma ve cinsiyete göre istihdamdaki yükseköğretim mezunları (ISCED 5 ve 6), 25-64 yaş grubu, 2010

Profesyoneller
ve yöneticiler

Teknisyenler ve
yardımcı

Tezgahtarlar,
hizmet ve
satış
çalışanları

El sanatları
çalışanları,
makine
operatörleri

Erkekler

Kadınlar

Kaynak: Eurostat, İşgücü Anketi (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

		EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Profesyoneller ve yöneticiler	Erkekler	60.2	65.2	59.8	64.3	59.0	57.9	73.5	61.5	64.2	46.7	57.9	62.3	53.5	72.3	68.0	84.1	75.4
	Kadınlar	52.5	63.1	59.0	61.1	41.2	51.8	59.7	58.6	62.2	47.1	42.5	47.7	41.3	64.4	66.9	83.2	69.2
	TOPLAM	56.3	64.2	59.1	62.9	49.5	55.3	59.4	59.8	62.9	46.9	49.8	54.7	47.1	64.2	64.8	82.0	71.3
Teknisyenler ve yardımcı profesyoneller	Erkekler	19.3	15.5	16.6	28.0	24.9	18.7	15.4	10.4	15.3	20.1	24.5	24.1	21.5	22.3	14.8	15.9	13.8
	Kadınlar	25.5	11.7	22.8	30.7	45.8	30.0	20.0	9.9	19.6	21.2	34.1	32.5	19.6	21.4	21.4	16.8	18.6
	TOPLAM	22.4	13.5	20.3	29.2	35.7	23.3	17.2	10.1	17.3	20.7	29.5	28.4	20.4	20.7	18.2	15.9	16.3
Tezgahtarlar, hizmet ve kalifiye tarım çalışanları	Erkekler	10.4	14.2	12.6	5.0	9.2	8.5	0.0	16.2	14.7	14.2	9.5	9.4	15.0	0.0	5.9	0.0	7.8
	Kadınlar	19.0	22.9	15.6	7.1	11.5	15.3	14.9	29.2	16.2	26.0	20.0	16.0	33.9	14.2	11.7	0.0	12.2
	TOPLAM	14.7	18.7	14.4	5.9	10.6	11.3	11.4	23.0	15.6	20.2	15.1	12.9	24.5	11.1	11.0	2.1	10.3
El sanatları çalışanları ve makine operatörleri basit meslekler	Erkekler	10.1	5.1	10.9	2.8	6.9	15.0	11.1	11.9	5.9	19.0	8.1	4.3	10.0	5.4	11.2	0.0	2.9
	Kadınlar	2.9	2.3	2.7	1.1	1.5	2.9	5.3	2.4	2.0	5.7	3.4	3.7	5.2	0.0	0.0	0.0	0.0
	TOPLAM	6.5	3.6	6.2	2.0	4.2	10.1	12.0	7.1	4.3	12.3	5.6	4.0	7.9	4.0	6.1	0.0	2.1
		MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
Profesyoneller ve yöneticiler	Erkekler	85.8	69.1	58.1	65.4	74.3	79.6	79.9	62.7	69.1	59.0	61.4	83.0	:	52.4	57.6	73.8	57.7
	Kadınlar	75.2	64.6	63.9	65.8	62.1	73.6	73.8	57.5	47.7	50.8	47.4	80.7	:	36.8	47.3	59.4	56.8
	TOPLAM	77.9	66.8	60.1	65.7	66.1	75.3	75.6	59.4	57.1	54.2	54.5	78.7	:	43.4	53.8	64.1	57.4
Teknisyenler ve yardımcı profesyoneller	Erkekler	14.2	18.3	17.6	16.6	17.4	9.6	12.9	28.8	18.1	25.9	17.0	17.0	:	36.7	21.0	26.2	12.8
	Kadınlar	24.8	19.0	18.7	16.9	24.5	16.6	17.3	33.9	31.6	35.6	24.1	14.7	:	51.9	34.4	29.8	17.6
	TOPLAM	17.2	18.6	17.9	16.8	21.5	13.0	15.3	31.2	25.7	31.2	20.5	15.1	:	44.0	26.1	27.6	14.5
Ctezgahtarlar, hizmet ve kalifiye tarım çalışanları	Erkekler	0.0	8.1	9.7	11.5	8.3	9.4	5.3	6.4	6.6	7.5	11.8	0.0	:	7.3	10.9	0.0	23.0
	Kadınlar	0.0	15.3	15.5	16.4	13.4	9.8	8.9	8.6	18.3	11.9	25.9	4.6	:	11.4	15.8	10.8	23.7
	TOPLAM	5.0	11.4	12.4	14.3	11.3	9.9	7.3	7.5	13.2	10.1	18.8	6.2	:	9.9	12.7	8.2	23.3
El sanatları çalışanları ve makine operatörleri basit meslekler	Erkekler	0.0	4.6	14.7	6.4	0.0	1.4	1.9	2.1	6.2	7.5	9.8	0.0	:	3.6	10.4	0.0	6.4
	Kadınlar	0.0	1.0	1.9	0.9	0.0	0.0	0.0	0.0	2.3	1.7	2.6	0.0	:	0.0	2.4	0.0	1.8
	TOPLAM	0.0	3.2	9.6	3.3	1.1	1.8	1.8	1.8	4.0	4.4	6.2	0.0	:	2.7	7.4	0.0	4.8

Kaynak: Eurostat, İşgücü Anketi (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

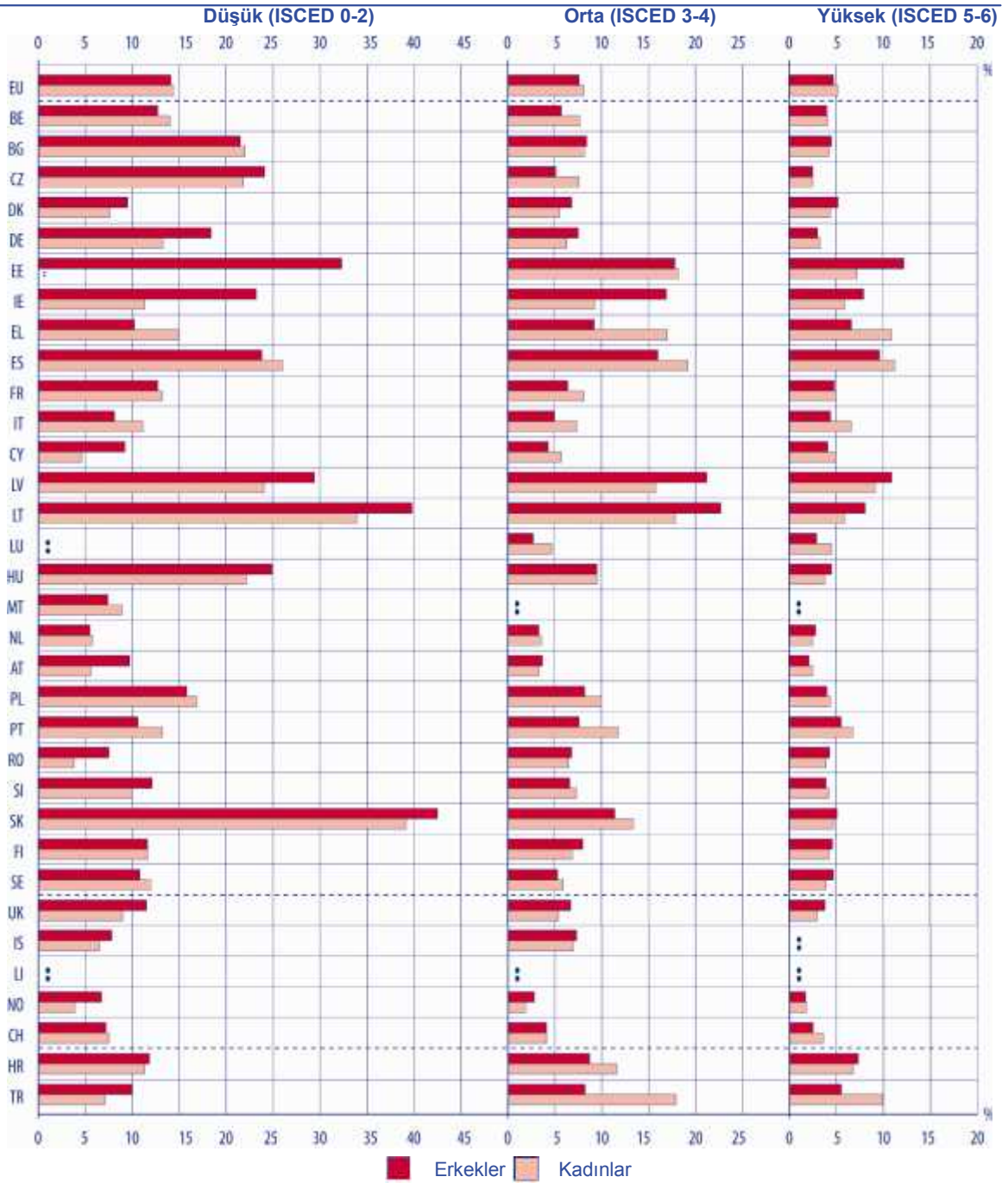
Acıklayıcı not

Meslekler, burada Uluslararası Çalışma Örgütü (Cenevre, 1990) tarafından başlatılan ve Eurostat İşgücü Anketi'nde (bakınız "Sözlük ve İstatistiksel Araçlar" bölümü) kullanılan Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması'na (ISCO-88) göre tanımlanmıştır. Eurostat tarafından kullanılan Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması (ISCO-88), 2000 yılında daha sonraki yıllarla karşılaştırılmayan verilerden elde ederek, 2001 baharında revizyon uğramıştır. Yüzdeler, istihdam edilen nüfus bazında hesaplanmış ve paydada "cevap vermeyenler" ve "silahlı kuvvetler" kategorisi (ISCO kod 0) dikkate alınmamıştır. Kategori başına toplam istihdam, sadece mevcut verilerle hesaplanır.

AYNI YETERLİĞE SAHİP KADINLARLA ERKEKLER ARASINDAKİ İŞSİZLİK DÜZEYİNDEKİ DEĞER FARKI AZALMAKTADIR

Kadınların, ortalama olarak, aynı eğitim düzeyine sahip erkeklere göre daha fazla işsiz kalma olasılıkları vardır. Ancak, istihdam düzeyleriyle cinsiyetler arasındaki fark, tüm eğitim düzeyleri arasında, 2007 yılındaki %1.5 ortalamadan şu anki %0.3 ortalamasına doğru önemli ölçüde azaltmıştır.

Şekil G8: Kazanılmış eğitime ve yaşa göre 25-64 yaş grubundaki işsizlik oranları, 2010

Kaynak: Eurostat, İşgücü Anketi (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

		EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Düşük	Erkekler	14.1	12.7	21.5	24.1	9.5	18.4	32.3	23.2	10.2	23.8	12.7	8.1	9.2	29.4	39.8	:	24.9
	Kadınlar	14.4	14.0	22.0	21.8	7.6	13.3	:	11.3	14.9	26.0	13.2	11.2	4.6	24.1	33.9	:	22.2
	TOPLAM	14.2	13.2	21.7	22.7	8.6	15.9	27.7	19.5	11.8	24.7	12.9	9.1	7.2	27.6	37.4	4.1	23.5
Orta	Erkekler	7.6	5.7	8.4	5.1	6.8	7.5	17.8	16.9	9.2	16.0	6.4	5.0	4.3	21.2	22.7	2.7	9.5
	Kadınlar	8.1	7.7	8.2	7.6	5.5	6.3	18.2	9.3	17.0	19.2	8.1	7.4	5.7	15.8	17.9	4.7	9.5
	TOPLAM	7.8	6.6	8.3	6.2	6.2	6.9	18.0	13.7	12.6	17.4	7.2	6.1	4.9	18.7	20.5	3.6	9.5
Yüksek	Erkekler	4.7	4.0	4.5	2.5	5.2	3.0	12.2	7.9	6.6	9.6	4.8	4.4	4.1	10.9	8.1	2.9	4.5
	Kadınlar	5.2	4.1	4.2	2.5	4.4	3.3	7.2	5.9	10.9	11.3	5.0	6.6	5.0	9.2	5.9	4.5	3.8
	TOPLAM	4.9	4.0	4.3	2.5	4.8	3.1	9.1	6.8	8.7	10.5	4.9	5.6	4.5	9.9	6.8	3.6	4.1
		MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
Düşük	Erkekler	7.4	5.5	9.7	15.8	10.6	7.5	12.1	42.5	11.6	10.8	11.5	7.8	:	6.7	7.2	11.8	10.0
	Kadınlar	8.9	5.8	5.6	16.9	13.2	3.8	10.0	39.2	11.7	12.0	9.0	6.5	:	3.9	7.5	11.3	7.1
	TOPLAM	7.8	5.7	7.3	16.3	11.8	5.7	11.2	40.8	11.6	11.3	10.3	7.2	:	5.4	7.4	11.6	9.2
Orta	Erkekler	:	3.3	3.7	8.2	7.6	6.8	6.6	11.4	8.0	5.3	6.7	7.3	:	2.8	4.1	8.7	8.2
	Kadınlar	:	3.6	3.3	10.0	11.8	6.5	7.3	13.4	6.9	5.9	5.4	7.0	:	1.9	4.1	11.6	17.9
	TOPLAM	:	3.4	3.5	8.9	9.7	6.7	6.9	12.3	7.5	5.6	6.2	7.2	:	2.4	4.1	9.9	10.1
Yüksek	Erkekler	:	2.8	2.1	4.0	5.5	4.3	3.9	5.1	4.6	4.7	3.8	:	:	1.7	2.5	7.3	5.5
	Kadınlar	:	2.5	2.5	4.4	6.8	3.9	4.2	4.7	4.2	3.9	3.0	:	:	1.8	3.6	6.8	9.9
	TOPLAM	:	2.7	2.3	4.2	6.3	4.1	4.1	4.9	4.4	4.3	3.4	3.5	:	1.8	2.9	7	7

Düşük (ISCED 0-2)

Orta (ISCED 3-4)

Yüksek (ISCED 5-6)

Kaynak: Eurostat, İşgücü Anketi (veriler Temmuz 2011'den alınmıştır).

En düşük eğitimli grupta, her iki cinsiyet için işsizlik oranı daha yüksek olmasına rağmen, erkekler ve kadınlar arasındaki AB ortalamasının farklılığı, orta ve yüksek eğitim düzeyleri olan gruplarda biraz daha yüksektir. En geniş boşluk, lise, lise sonrası, yükseköğretim olmayan, yeterliklere (ISCED 3 veya 4) sahip kişilerin olduğu Yunanistan ve Türkiye'de görülebilir, bu ülkelerde işsiz kadınların oranı erkeklerden %8 ve %9 daha fazladır.

İşsizlik oranlarıyla ilgili cinsiyet farkı, yükseköğretim mezunları için daha az önemlidir. Ülkeler genelinde, sadece işsizlik düzeyleri düşük değil, aynı zamanda işsiz kadın ve erkeklerin oranları daha da eşittir. Ancak, birkaç ülkede istisnalar göze çarpmaktadır. Estonya, İrlanda, Yunanistan, İspanya, Letonya ve Türkiye, önemli bir farkla, cinsiyetler arasındaki işsizlik düzeylerinde geniş farklılıklar ortaya koymuştur: Estonya ve İrlanda'da, erkekler kadınlara göre daha sık işsizken, diğer tüm ülkelerde, kadınlar iş piyasasında daha az tercih edilmektedir.

İki ilginç genel eğilime dikkat çekilebilir. İlki, yüksek işsizlik düzeyleriyle daha fazla derecede cinsiyet eşitsizliği arasında güçlü bir ilişki ortaya koymaktadır. Eğitim düzeyleri arasında, en yüksek işsizlik düzeylerine sahip ülkeler, kadınlarla erkekler arasındaki geniş farklılıklar olduğunu bildirmiştir. Bu eğilim, eğitim düzeyleriyle birlikte daha belirgin hale gelir; daha düşük eğitimden daha yüksek eğitim düzeylerine taşınma, yüksek işsizlik oranları ve geniş bir cinsiyet farkı arttıkça ülkeler arasındaki tesadüf. Örneğin, Estonya, İrlanda, Yunanistan, Litvanya, İspanya ve Türkiye, istihdamda erkek ve kadınlar arasında daha ciddi dengesizliklerle birlikte AB ortalamasının üzerinde işsizlik düzeyleri göstermektedir. Bu durum, düşük vasıflı işlerde erkek ve kadınlar benzer işsizlik oranlarından etkilenirken, cinsiyet eşitsizliğinin genellikle orta ve yüksek düzeyde vasıf gerektiren işlerde daha belirgin olduğunu gösteriyor olabilir.

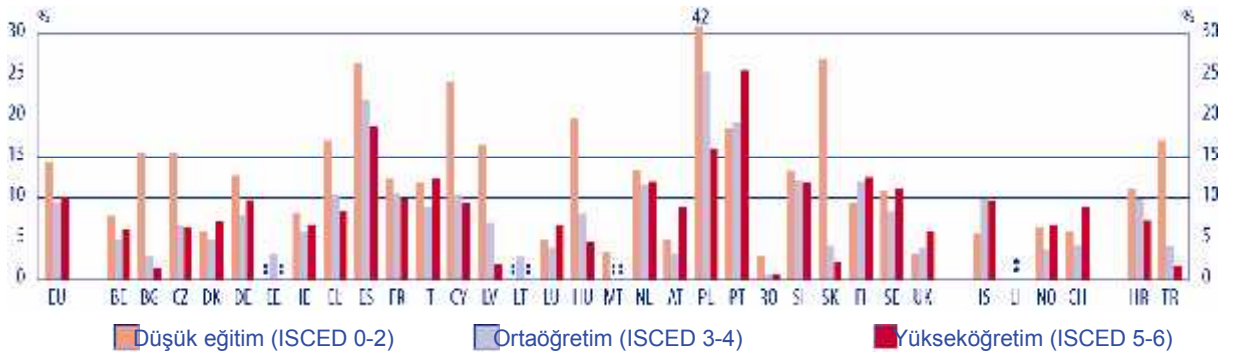
İkinci eğilim, cinsiyetler arasındaki değişkenin en yüksek düzeyde bildirildiği ülkelerde kadın ve erkek arasındaki dengeyle ilgilidir. Orta ve alt yeterlik düzeyleri için kadınlar işsizlikte erkeklerden daha az etkilenir gibi görünürken, yükseköğretim için tam tersi doğrudur. Düşük ve orta öğretim düzeylerinde, sadece Almanya, İrlanda, Letonya, Litvanya kadınlara göre erkeklerde daha yüksek işsizlik düzeyleri gösterirken sadece Yunanistan ve Türkiye kadınların çok olduğunu bildirmiştir. Ancak, yükseköğretim mezunları arasında, erkeklerin işsiz olma durumu kadınlardan daha düşüktür, Estonya ve İrlanda buna tek istisna ülkelerdir. Yüksek eğitilmiş kadınlar, Yunanistan, İspanya ve Türkiye’de en yüksek işsizlik düzeyine tabidir. Bu nedenle, cinsiyet dengesizliğinin olduğu ülkelerde, eğitim düzeyi yüksek olan kadınların erkeklere göre işsizliğe karşı daha savunmasız olduğu anlaşılmaktadır.

YÜKSEK EĞİTİM DÜZEYLERİ MUHTEMELEN DAHA KALICI İSTİHDAMA YOL AÇAR

Ortalama olarak, Avrupa Birliği’nde, 25-64 yaş arası çalışanların %10 ila %15’i arasında, geçici sözleşmeler bulunmaktadır. Bu genel rakam, ülkeler arasındaki büyük farklılıkları gizler. Geçici istihdamın en düşük oranları Estonya, Litvanya, Malta ve Romanya’da kaydedilmişken en yüksek oranlar da İspanya, Polonya ve Portekiz’de kaydedilmiştir. Bu ülkelerde, toplam işgücünün dörtte biri, belirli-sürelili sözleşmelerle istihdam edilmektedir.

Yukarıda tartışıldığı gibi, farklı istihdam sektörleri arasında, yükseköğretim mezunlarının farklı dağılımında olduğu üzere (bakınız Şekil G7), Avrupa ülkelerindeki kayıtlı geçici istihdam düzeylerindeki farklılıkların nedenlerini araştırmak bu raporun kapsamı dışındadır. Ancak, son yıllarda, çeşitli ülkelerde, sözleşmelerin türlerinde ve uzunluklarında arttırılmış esneklik sağlayan işgücü piyasası reformlarının getirilmesi muhtemelen önemli bir rol oynamıştır.

Şekil G9: Kazanılmış eğitim düzeyine göre geçici istihdam, 25-64 yaş grubu, 2010

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Düşük	14.4	7.8	15.6	15.5	5.8	12.7	:	8.2	17.0	26.4	12.3	11.9	24.3	16.5	:	5.0	19.7
Orta	9.5	5.0	2.9	6.6	4.9	7.9	3.3	6.0	10.3	22.0	10.5	8.8	10.4	7.0	2.8	4.0	8.0
Yüksek	10.2	6.2	1.5	6.3	7.2	9.7	:	6.7	8.3	18.7	9.8	12.3	9.4	2.0	:	6.7	4.6
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	CH	HR	TR
Düşük	3.5	13.4	5.0	41.7	18.5	2.9	13.2	27.0	9.4	10.9	3.3	5.7	:	6.3	5.9	11.2	17.0
Orta	:	11.7	3.3	25.4	19.3	0.8	12.1	4.1	12.0	8.4	3.9	9.9	:	3.8	4.3	9.9	4.2
Yüksek	:	12.0	8.9	16.1	25.6	0.7	11.9	2.2	12.5	11.2	6.0	9.6	:	6.6	8.8	7.3	1.7

Kaynak: Eurostat İşgücü Anketi (veriler Temmuz 2011’den alınmıştır).

Acıklayıcı not

Düşük eğitim kategorisinde, en az lise (ISCED 0-2) olmadan tüm çalışanlar dahildir. Ortaöğretim kategorisinde, lise veya yükseköğretim olmayan eğitim sonrası (ISCED 3-4) ile tüm çalışanlar dahildir. Yükseköğretim kategorisinde, yükseköğretim (ISCED 5-6) ile tüm çalışanlar dahildir.

Geçici çalışanların oranı, elde edilen eğitim düzeyinin artmasıyla birlikte azalır. Orta ve yüksek eğitim düzeyleriyle çalışanların daha düşük düzeyde eğitimlerini tamamlamış çalışanlara oranla daha kalıcı sözleşmeler elde etmeleri olasıdır. Bu nedenle, özellikle işsizliğin artan düzeyleri bağlamlarında, daha düşük eğitim düzeylerinin, iş arayanları iş belirsizlikleri ve dalgalanmalarını tecrübe etmeleri için daha yatkın hale getirdiği söylenebilir.

Avrupa Birliği'nin sekiz ülkesi, bu genel eğilime istisnadır ve geçici istihdam sözleşmelerinin sıklığının, yükseköğretim düzeyine sahip kişiler için daha yüksek olduğu durumlar vardır.

I. Sınıflandırmalar

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması (ISCED 1997)

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması (ISCED), eğitimle ilgili istatistiklerin uluslararası düzeyde derlenmesine elverişli bir araçtır. İki adet çapraz sınıflandırma değişkenini içerir: genel/mesleki/meslek öncesi oryantasyonu ve eğitim/işgücü piyasası yönelmesi gibi ek boyutları da içeren eğitim düzeyleri ve alanları. Mevcut sürüm olan ISCED 97 (1), yedi ayrı eğitim düzeyini öngörmektedir. Ampirik olarak ISCED, eğitim programlarının eğitim düzeylerine tahsis edilmesine yardımcı olabilecek çeşitli kriterler bulunduğunu varsaymaktadır. İlgili eğitimin düzeyine ve tipine bağlı olarak, ana ve yan kriterler arasında hiyerarşi içeren bir derecelendirme sistemi kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır (tipik giriş yeterliği, minimum giriş şartları, minimum yaş, personel yeterliği vs.).

➤ **ISCED 0: Okul-Öncesi Eğitim**

İlköğretime başlamadan önce organize ders sürecinin ilk aşaması olarak tanımlanmaktadır. Okul ya da merkez odaklı olup, en az 3 yaşındaki çocuklar için geliştirilmiştir.

➤ **ISCED 1: İlköğretim**

Bu düzey 5 ila 7 yaşları arasında başlar, tüm ülkelerde zorunludur ve genellikle dört ila altı yıl sürer.

➤ **ISCED 2: Ortaöğretim birinci kademe**

İlköğretim düzeyinin temel programlarına devam edilir, ancak öğretim tipik olarak daha çok konu odaklıdır. Genellikle, bu düzeyin sonu zorunlu eğitimin de sonu olmaktadır.

➤ **ISCED 3: Ortaöğretim ikinci kademe**

(Lise)

Bu düzey genellikle zorunlu eğitimin sonu ile birlikte başlar. Giriş yaşı tipik olarak 15 ya da 16'dır. Giriş yeterlikleri (zorunlu eğitimin sonu) ve diğer minimum giriş şartları genellikle gereklidir. Dersler çoğunlukla, ISCED 2. düzeye kıyasla daha konu ağırlıklıdır. ISCED 3. düzeyin tipik süresi iki ila beş yıldır.

➤ **ISCED 4: Ortaöğretim sonrası yüksek okul harici öğretim**

Bu programlar, ortaöğretim ve yükseköğretim arasındaki sınırdaki sınırdaki yer alır. ISCED 3 mezunlarının bilgi düzeyini genişletme amacına yöneliktirler. Tipik örnekler olarak öğrencileri 5. düzeydeki derslere ya da doğrudan işgücü piyasasına girmeye hazırlayan programlar gösterilebilir.

➤ **ISCED 5: Yükseköğretim (birinci aşama)**

Bu programlara girmek için genellikle ISCED 3. ya da 4. düzeyin başarılı şekilde tamamlanması gerekmektedir. Bu düzey, büyük ölçüde teorik tabanlı olan akademik yüksek öğretim programlarını (A tipi) ve genellikle A tipi programlardan daha kısa olan ve işgücü piyasasına girişi hedefleyen mesleki yüksek öğretim programlarını (B tipi) içermektedir.

➤ **ISCED 6: Yükseköğretim (ikinci aşama)**

Bu düzey, ileri araştırma yeterliğine ulaştıran yüksek öğretim çalışmaları (Ph.D. ya da doktora) için ayrılmıştır.

Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırması, 1988 (ISCO-88)

Eurostat'ın Sınıflandırmalar Sunucusu'na (RAMON) bakınız:

<http://europa.eu.int/comm/eurostat/ramon>

(¹) http://www.uis.unesco.org/ev.php?ID=3813_201&ID2=DO_TOPIC

II. Tanımlar

Aktif nüfus (ekonomik bakımdan aktif nüfus/işgücü): İşgücü anketinde yer alan tanıma göre, çalışan ve işsiz kişilerin toplamı.

Temel brüt yıllık maaş: İşveren tarafından yıl içerisinde ödenen tutar; buna ikramiyeler, zamlar ve geçim maliyeti ile ilgili çeşitli ödenekler, (varsa) artı bir maaş ikramiye ve ücretli izinler dahildir; maaştan işverenin ödediği sosyal sigorta primleri ve emeklilik katkı payları kesilir. Bu maaşta kaynağında vergilendirme ya da başka herhangi bir vergi düzenlemesi veya mali yardımlar ve ek ödemeler (örneğin diğer yeterlikler, kıdem, fazla mesai ya da ek zorunluluklar, coğrafi konum veya karma veya problemlili sınıflara der verme zorunluluğu, barınma, sağlık ya da seyahat masrafları ile ilgili) dikkate alınmaz.

Sermaye harcaması: Bir yıldan daha uzun ömürlü olan öz varlıklara yönelik harcamalar. Binaların inşaatı, yenilenmesi ya da önemli onarım işleriyle birlikte yeni ekipman ya da ekipmanın değiştirilmesiyle ilgilidir. (Çoğu ülkenin ekipman için küçük miktarda gider, belli miktardaki gider eşliğinin altında, sermaye harcamasından daha az, rapor ettiği anlaşılmaktadır).

Merkezi düzey: Merkezi düzey, en üst eğitim düzeyidir. Ülkelerin büyük çoğunluğunda ulusal (devlet) düzeyinde yer almaktadır. Bazı ülkelerde, bölgeler (Topluluklar, *Länder*, vb) eğitimle ilgili her alanda yetkindir. Belçika, Almanya ve Birleşik Krallık'ta, her bölgenin kendi eğitim bakanlığı vardır.

Merkezi Yönetmelikler / öneriler: Eğitim kurumları için yönergeleri, yükümlülükleri ve/veya önerileri içeren çeşitli resmi belgeler. **Yönetmelikler**, düzeni sağlamak için kamu yetkilileri tarafından belirlenen kanunlar, kurallar ya da diğer düzenlerdir. **Öneriler**, eğitim ve öğretim için özel araçların, yöntemlerin ve/veya stratejilerin kullanımını öneren resmi belgelerdir. Zorunlu bir uygulaması yoktur.

Cari ya da işletme harcamaları: Devam eden yıl içerisinde kullanılan mallar ve hizmetlere yönelik harcamalar, örneğin, eğitim hizmetlerinin üretimini devam ettirmek için her yıl yenilenmesi gereken harcamalar. Belirli bir gider eşliğinin altında kalan ekipman parçalarına yönelik küçük harcamalar da ayrıca mevcut harcama olarak rapor edilmektedir. Bu, personel ve işletim harcamalarını da içermektedir.

Eğitim amaçlı okul öncesi kurumlar ya da ortamlar: Personelin (bir grup çocuktan sorumlu) kurumlar eğitim bakanlığına bağlı olsun ya da olmasın burada belirtilen eğitim yeterliliklerine sahip olması gereken kurumlar ya da ortamlar.

Çalışan kişiler: İşgücü anketinde yer alan tanıma göre, referans haftası içerisinde (bir saat gibi kısa bir süre bile olsa) para ya da kazanç karşılığında herhangi bir iş yapmış olan ya da o sırada çalışmayan ancak geçici olarak gitmedikleri bir iş sahibi olan kişiler. Aile içerisinde çalışanlar da dahildir.

Avrupa İstatistik Sistemi (ESS): AB Üye Ülkeleri, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç ve İsviçre'de resmi istatistikleri toplayan Eurostat ve İstatistik Enstitüsü, bakanlıklar, organlar ve merkez bankalarından oluşmaktadır.

Ücretler / özel katkılar, öğrenciler ya da aileleri tarafından resmi ve zorunlu olarak kendi eğitim masraflarına katkı için ödenen para toplamıdır. Kayıt ücreti, öğrenim ücreti, vb şeklinde olabilir.

- **Mezuniyet ücreti:** Mezuniyetten önce verilen ve bir sertifika ya da diploma verilmesine ilişkin ödenen ücret.
- **Kayıt ücreti:** Öğrencilerin ilk kayıtları için olan ücret.

-
- **Öğrenim ücreti:** Bir ülkeden diğerine farklılık arz eden kavramları kapsamaktadır. Bazı ülkelerde yalnızca öğrenciler tarafından ödenen ücretler anlamına gelmektedir. Yine bazı ülkelerde ise yüksek öğretim kurumları tarafından üstlenilen ve tüm öğrenciler veya öğrencilerin çoğunluğu adına yetkili resmi makam tarafından karşılanan eğitim maliyeti anlamına gelmektedir. Bu yayında, bu iki durumdan ikincisi ücretsiz eğitimle aynı şey olarak algılanmaktadır.

Öğrencilere yönelik maddi destek: UOE anketinde yer alan tanıma göre, bunun bir tarafta bursları ve diğer destekleri, diğer tarafta ise öğrenci kredilerini kapsadığı anlaşılmaktadır. Birinci kategori teorik olarak katı anlamı ile bursları, daha geniş anlamı ile bursları (bağışlar, ödüller vs.), öğrenciler için aynı ya da nakdi cinsten temin edilen her türden özel desteğin değerini (ücretsiz seyahat ya da toplu taşımada indirim gibi) ve ayrıca aile indirimlerini ve veliye bağımlı durumda olan öğrenciler için vergi indirimlerini içermektedir. Vergi avantajları dahil değildir. İkinci kategori ise kredileri içermektedir; bu kredilerin burada brüt tutarı dikkate alınmaktadır (yani önceki yıllardan kredi alanlardan gelen geri ödemeler düşülmemektedir).

Esnek zaman çizelgesi: Ya çeşitli zorunlu derslere tahsis edilmesi gereken sürenin sabit olarak belirlenmediği ya da bunlara tahsis edilen süreye ek olarak müfredatta öğrencilerin veya okulun istediği derse ayırabileceği belirli ders saatlerinin öngörüldüğü anlamına gelir.

Gayri safi yurtiçi hasıla (GDP-GSYİH): Ülkede yerleşik üretim birimlerinin yürüttüğü üretim etkinliğinin nihai sonucu.

Gayri safi milli gelir (GNI-GSMH): GSYİH eksi yerleşik birimler tarafından yerleşik olmayan birimlere ödenecek temel gelir, artı yerleşik birimler tarafından dünyanın geri kalanından alınacak temel gelir. Küçük açık ekonomilerde büyüyen GSYİH ve GNI farkını yansıtır, bu farkın nedeni üretim tesislerini orada kuran denizaşırı şirketler tarafından uygulanan büyük ve giderek artan kar iadeleridir.

İşgücüne dahil olmayan kişiler: İşgücü anketinde yer alan tanıma göre, çalışan ya da işsiz olarak sınıflandırılmayan kişiler.

Bağımsız ajans: Bu ajans, öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına seçilmelerinin ya da kamu fonunun yükseköğretim kurumlarına dağıtımının bazı kısımlarını açıkça idare etmek amacıyla kurulmuş bir kamu ajansı olabilir. Ayrıca, devredilmiş yetkileriyle yasal bir özel kuruluş da olabilir. Bağımsız demek, bu arada, ne kamu yetkililerin ne de yükseköğretim kurumlarının bu kuruluş tarafından karar verilen ödenekleri etkileyememesi demektir.

Okulların iç değerlendirmesi: Okul topluluğu üyeleri, yani okul etkinliklerine doğrudan katılım gösteren kişiler veya gruplar (ör. okul yöneticisi, öğretmenler, idareciler ve öğrenciler) veya bunlar ile doğrudan ilgili olan kişilerce (ör. aileler ya da yerel topluluk temsilcileri) tarafından yapılan değerlendirme.

Başarılı şekilde tamamlanan düzey: İşgücü anketinde yer alan tanıma göre, sertifikasyonun söz konusu olduğu durumlarda bir sertifika veya diploma alma ile ilgili ifade. Sertifikasyonun olmadığı durumlarda ise, başarılı tamamlama tam devam ile ilişkilendirilmelidir. En yüksek düzeyi belirlerken, hem genel hem de mesleki eğitim dikkate alınmalıdır.

Eğitim ve öğretim için kaynakların ve görüşlerin yönetiminde okulların sınırlı özerkliği (ISCED 1-3), 2010/11 (*Şekil B13'teki ülke notlarını tamamlayan ulusal bilgi*).

Belçika (BE fr): ISCED 2 ve 3 düzeylerinde, okullar Topluluk yetkilileri tarafından belirlenen bir dizi seçmeli ders arasından seçmelidir.

Çek Cumhuriyeti: Okulların, merkezi düzeyde belirlenen bir ücret çerçevesine göre sözleşmeyle ilgili olmayan öngörülen görev ve sorumlulukların hakkını vermek için mevzuatın bu durumu okullar için zorunlu hale getirdiği 2007'den bu yana insan kaynaklarıyla ilişkili olarak pek az özerkliği olmuştur.

Estonya: Okulların, sadece ulusal müfredatta belirlenen din ve milli savunma dersleri dışında, seçmeli derslerin müfredat içeriğiyle ilgili tam özerklikleri bulunmaktadır. Öğrencilerin yaşları ve destek hizmetlerine ihtiyaçları, ayrı gruplara yerleştirilip yerleştirilmeyeceklerini belirlemede temel ölçüttür. Okulun beşinci yılından itibaren beden eğitimi dersleri için kız ve erkek öğrencilerin ayrılması gerektiği önerilmektedir. Okulların yeterli mali kaynaklara sahip olduğu durumlarda, gruplar, diğer dersler (örneğin dil gibi) için sınıflar içinde oluşturulabilir. Okullar özel eğitim ihtiyaçları olan öğrenciler için farklı gruplar veya sınıflar oluşturabilir. Öğretmenler, kendi ders kitaplarını ulusal düzeyde belirlenen bir listeden seçmek zorundadır.

İrlanda: Okul müdürlerinin görev ve sorumluluklarına belirli bir ölçüde okul tarafından karar verilir ancak bazı işlevleri ve özel görevleri yine de kanun belirler (öğrenmeyi teşvik etme; öğrencileri değerlendirme, öğrencilere ve ailelerine sonuçları bildirme; ve okulla toplum arasındaki ilişkiyi iletme).

Yunanistan: ISCED 1 ve 2 düzeylerinde öğretmenlere öğretim yöntemlerini seçme konusunda okul danışmanları rehberlik eder ve destekler.

İspanya: Okul müdürlerinin seçilmesi okul ve eğitim yetkililerinin temsilcilerinden oluşan bir komite tarafından yürütülür. Öğretmenlerin görev ve sorumluluklarının yanısıra zümre başkanı olma koşulları gibi durumlar kanunda tanımlanmışken örneğin ders verme ve okul kütüphanesi gibi görevlerin dağıtımı konusundaki kararlar okul düzeyinde alınmaktadır. Sermaye harcaması için, okullar masraflarını önerir fakat eğitim yetkilileri bunu onaylar ve fon ayırır.

Fransa: Ortaöğretim okulları, iki haftaya kadar gelmeyen öğretmenlerin yerine başka bir öğretmen getirmeye karar vermede özerktir.

Macaristan: Diğer kazanımlar koruyucu organ tarafından önerilen yıllık bütçeden finanse edilebilir. Amaç beyan edilmeli ve miktar bütçe içinden ayrılmalıdır. Yıllık kazanımları hesaplama, okul müdürünün sorumluluğundadır ve koruyucu tarafından onaylanır. Okul müdürü, çalışanların haklarını yerel hükümetle uyum içerisinde yerine getirir (örneğin, yerel yetkili merci okul müdürü tarafından işe alınacak öğretmen sayısını belirler).

Macaristan, Polonya ve United Kingdom (ENG/WLS/NIR): Öğretmenlerin ve/veya okul müdürlerinin temel görev ve sorumluluklarını kanun belirler fakat okul düzeyinde daha sonra belirgin hale getirilebilir.

Malta: ISCED 2 düzeyindeki okulların yan donanımları (yazıcı ve tarayıcı) almak istediklerinde sınırlı özerklikleri bulunmaktadır fakat bilgisayar ya da dizüstü alamazlar. ISCED 3 (Yüksekokul) düzeyinde, "sınırlı özerklik", kararların Malta Üniversitesi tarafından onaylanması gerektiği anlamına gelmektedir.

Romanya: Yedek öğretmenin seçimine ilişkin okul özerkliği, ne kadar süreliğine bağlı olarak değişir. Okul müdürleri, kamu fonlarının kullanımı için eğitim yetkililerine karşı sorumludur. Okulların finansörlük durumunda şehir okul müfettişinin dahil olmasına rağmen özel fon aramada tam özerklikleri bulunmaktadır.

Slovenya: Yerel konseylerin (kurucular) toplum kullanımı için binaların kiralanmasına ilişkin kendi planlarını hazırlama hakları bulunmaktadır. Binaların din dersleri için kullanıldığı durumlarda, Milli Eğitim Bakanlığı onay vermelidir. Yatırım, kurucu-belediye ve/veya kamu finansman organı (Milli Eğitim Bakanlığı, Maliye Bakanlığı) tarafından onaylanmaktadır.

Özerklik, finansın kaynağına (devlet, belediye veya okul) bağlıdır. Öğretmenler önceden hazırlanmış bir listeden ders kitaplarını seçmekte özgürdürler. Aynı işlemler, (ISCED 1, 2 ve 3) kamu veya özel fonlardan finanse edilen öğretmen kadrosu için de geçerlidir. Okullar, öğretmen boşluğunu Bakanlık tarafından onaylandıktan sonra yayımlayabilir. Eğitim ve Spor Bakanlığı, bilgisayar donanım ve yazılımını ortak olarak finanse etmek için okulları ihaleye davet eder. Bakanlık, kurumların bu durumu dikkate alması ve daha sonra karar vermesi için bir dizi seçeneği inceler. Diğer yandan, okulların diğer bilgisayar donanımlarını satın almada tam özerklikleri bulunmaktadır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Seçmeli derslerin içeriğiyle ilgili olarak, sınavı olmayan derslerde bu durum okulun takdirine kalmıştır, fakat 14-18 yaşları arasındaki gençler için dışardan yeterlik almaları beklenmektedir ve yalnızca onaylı yeterlikler okullarda öğretilmektedir.

İzlanda: Belli bir miktara kadar, bilgisayar donanımı kazanımları onay için belediyelere gönderilmelidir.

Lihtenştayn: ISCED 2 ve 3 düzeylerindeki okulların, yalnızca küçük projeleri finanse etmek için özel fonları arttırma ve kullanmada özerklikleri bulunmaktadır (CHF 3 000 altındaki); bunun üstündekiler içinse, özerklikleri sınırlıdır ya da yoktur.

Türkiye: Ders kitapları okullara ücretsiz verilir fakat ek kitap almaya karar verebilirler.

Eğitim sisteminin izlenmesi: Bu türden izlemenin birden fazla amacı vardır; bunlar arasında sistemin yakından incelenmesi, kalitesi hakkında rapor verilmesi ve performansını artıracak şekilde adapte olmasının sağlanması yer almaktadır. Ulaşmaya çalışması gereken standartların ve hedeflerin ve ayrıca gereken şekilde adapte olabilmesi için lazım gelen düzenleyici mekanizmaların açık şekilde tanımlanmış olduğu varsayılabilir. Okul düzeyinde ya da yerel, bölgesel veya ulusal düzeylerde gerçekleştirilir.

İlgili düzeye ve hangi ülke olduğuna bağlı olarak farklı referans kriterleri kullanılabilir. Bunlar okul geliştirme (ya da eylem) planları, okulun kendi üzerinde yaptığı değerlendirmenin sonuçları, dış incelemeler, özel olarak hazırlanmış performans göstergeleri, yetkinlik eşiklerinin tanımlanması ya da nihai şartlar, ulusal ya da uluslararası değerlendirmeler (PIRLS, TIMSS, PISA vs. dahil) ya da uzmanlar veya özel makamlar ile çalışma (örneğin, bir reformu izlemek için kurulmuş bir konsey) ile ilgili olabilir.

Yarı-zamanlı çalışma: UOE anketinin tanımı uyarınca, tam gün iş yükünün %90'ından daha düşük olan iş yükü. Her düzeyde yarı-zamanlı çalışma dikkate alınmaktadır.

Özel okullar/kurumlar: Bir kurum sadece şu şekillerde özel olarak kabul edilir: 1) hükümete-bağlı olmayan bir kuruluş tarafından kontrol edilip yönetiliyorsa (örneğin, bir kilise, bir sendika ya da ticari bir kurum) ya da 2) yönetim kurulunun çoğu üyesi bir kamu kuruluşu tarafından seçilmemişse.

Yardım alan (devlete-bağlı) özel okul/kurum: Çekirdek fonunun ya %50 ya da daha fazlasını devlet kurumlarından alan ya da öğretim elemanlarının ücretlerini bir devlet kuruluşunun ödediği – ya doğrudan ya da devlet yoluyla – okullar/kurumlardır.

Bağımsız özel okullar/kurumlar: Çekirdek fonunun %50'sinden daha azını devlet kurumlarından alan ve öğretim elemanlarının ücretlerinin herhangi bir devlet kuruluşunun ödemediği okullar/kurumlardır.

Devlet okulları/kurumları: Bir kamu eğitim yetkili merci tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak yönetilen okullar/kurumlar. Bir kurum eğer şu şekillerde kontrol edilip yönetilirse bir devlet okulu/kurumu olarak sınıflandırılabilir: 1) Bir kamu eğitim yetkili merci tarafından doğrudan ya da 2) ya doğrudan üyelerinin çoğunun ya bir kamu yetkili merci tarafından onaylandığı ya da kamu imtiyazı tarafından seçilen bir devlet kuruluşu ya da yönetim kurulu (Konsey, Komite, vb) tarafından.

Kamu mali desteği: UOE anket tanımına uygun olarak, bu, bir maddi destekleri ve diğer yardımları

kapsarken diğer yandan öğrenci kredilerini kapsayan destek olarak anlaşılmaktadır. İlk kategori teorik olarak, katı anlamda hibeleri, daha geniş anlamda ise (bağışlar, ödüller, vb), öğrencilere nakit ya da aynı olarak sunulan herhangi bir özel yardımın (örneğin ücretsiz seyahat veya toplu taşıma araçları için indirimli fiyat) yanı sıra aile yardımları ve bakmakla yükümlü oldukları çocukları olan öğrenciler için vergi muafiyeti gibi maddi desteği içerir. Vergi avantajları dahil değildir. İkinci kategori, kredilerden oluşmaktadır ki burada brüt tutardan bahsedilmektedir (önceki yıllardan kalan, borçlular tarafından yapılan ödemeler düşülmeden).

Satın alma gücü paritesi (PPP): Ulusal bir para birimi cinsinden ifade edilen ekonomik göstergeleri farklı ulusal para birimlerinin satın alma gücünü eşitleyen yapay bir para birimine dönüştüren bir para birimi dönüşüm kuru. Başka bir deyişle PPP, Satın Alma Gücü Standardı (PPS) adı verilen yapay bir ortak para birimine dönüştürme sürecinde ülkeler arasındaki fiyat düzeyi farklılıklarını ortadan kaldırır.

Satın alma gücü standardı (PPS): Avrupa Birliği'nde ülkeler arasındaki fiyat düzey farklılıkları ortadan kaldırılacak şekilde uzamsal karşılaştırmalar yapmak amacıyla ekonomik toplamlar hacmini ifade etmek için kullanılan yapay ortak referans para birimi. PPS cinsinden ekonomik hacim toplamları, bunların ulusal para birimlerindeki orijinal değerleri ilgili PPP'ye bölmek suretiyle elde edilir. Dolayısıyla PPP tüm ülkelerde aynı mal ve hizmet hacmini satın alırken, farklı ülkelerde aynı hacimde mal ve hizmet almak için fiyat düzeylerine bağlı olarak farklı miktarlarda ulusal para birimlerine ihtiyaç duyulmaktadır

Okul: Bir okul yöneticisi veya bir yönetim organı tarafından temsil edilen tüzel kişi. Okul yönetim organının bu bağlamda kabul edilebilmesi için okul düzeyinde yerleşik olması şarttır. Ancak yine de okul dışından kimseler içerebilir; mesela yerel topluluğu temsil eden kişiler.

Eğitim Beklentisi: Mevcut kayıt örüntülerinin değişmeden kalması durumunda 5 yaşındaki tipik bir çocuğun okulda kayıtlı kalacağı tahmini yıl sayısı. Her yaş için tek yıllık net kayıt oranları (yıl cinsinden ifade edilir) eklediğimizde bu yaşları kapsayan dönem için tahmini bir değer elde ederiz (yıl cinsinden). Tüm yaşlar için tek yıllık net kayıt oranlarını eklediğimizde bir ömür boyunca beklenen tahmini eğitim yılı sayısını elde ederiz. Bu türden tahmini değer, mevcut kayıt örüntüleri değişmeden kalırsa kati olacaktır. Tahmini değerler sayım verilerine dayanmaktadır, yani yarım gün ve tam gün çalışmalar arasında bir ayırım gözetilmemektedir.

Tek yapılı sistem: Eğitim, zorunlu okul döneminin başından sonuna kadar kesintisiz bir şekilde verilir; ilköğretim ve ortaöğretim arasında geçiş yoktur; genel eğitim tüm çocuklar için aynı şekilde uygulanmaktadır.

Öğrencilerin ders süresi: Ulusal minimum tavsiyelere dayalı olan ulusal minimum öğrenci iş yükü. İlköğretimin ya da tam gün zorunlu genel ortaöğretimin her bir yılı için iş yükü, ortalama minimum günlük yük, yıl içerisindeki öğretim günlerinin sayısı ile çarpılmak suretiyle hesaplanmaktadır. Dinlenme amaçlı ya da her türden diğer teneffüsler ve ayrıca seçmeli derslerde geçirilen süreler dikkate alınmamaktadır. Minimum ders süresinin toplam yıllık miktarları alt alta toplanmak suretiyle ilköğretimin ya da tam gün zorunlu genel ortaöğretim için saat cinsinden toplam minimum iş yükü elde edilmektedir. Bu değerler, her iki düzeye tekabül eden yıl sayısına bölünmektedir.

Vergi indirimi: Vergi indirimi vergiye tabi gelirin azaltılması yoluyla verilmiştir. Vergi azaltımının bir şekli, bir kişinin gelirinin belirli bir oranda vergiye tabi değilken, götürü vergi indirimi veya vergi indirimidir. Bu durum, vergi mükellefinin vergi dilimini değiştirebilir, çünkü kişi vergiden muaf belli bir

gelir elde edebilir ki bu da şu demektir, sadece bu tutarın üstündeki gelir vergilendirilebilir. Vergi indiriminin bir başka şekli de belirli giderlerin (örneğin, krediler için ödenen faiz, eğitim giderleri, vb) vergiye tabi gelirlerden mahsup edilebildiği zaman ortaya çıkan durumdur.

Toplam kamu eğitim harcaması: Eğitim kurumları, hane halkı ve firmalara doğrudan transfer edilen kamu kaynaklarını içeren, eğitimle ilgili toplam kamu harcamaları.

Genel olarak devlet sektörü eğitim harcamalarını okulların cari ve sermaye harcamaları için doğrudan sorumluluk üstlenmek (okulların doğrudan kamu finansmanına tabi olması) ya da öğrencilere ve ailelerine mali destek sağlamak (devlet bursları ve kredileri) ve özel iş sektörünün veya sivil toplum kuruluşlarının eğitim etkinliklerini sübvans etmek (hane halkına ve firmalara aktarım) suretiyle finanse etmektedir. Yüksek öğretime yönelik direkt kamu finansmanı, yüksek öğretim kurumlarının fonlarının hem eğitim hem de AR-GE etkinlikleri için ayrılmış genel bütçelerden sağlandığı belirli ülkelerde araştırma ve geliştirme harcamalarını içerebilir.

İşsiz kişiler: İşgücü anketinde yer alan tanıma göre, yaşları 15 ila 74 arasında bulunan ve referans haftası içerisinde a) işsiz olan, yani işi olmayan veya ücretli bir işte (bir saat ya da daha uzun bir süre) veya serbest meslek sahibi olan, b) şu anda çalışabilecek durumda olan, yani referans haftayı izleyen iki hafta sona ermeden önce ücretli bir işte ya da serbest meslekte çalışabilecek durumda olan ve c) aktif şekilde iş arayan, yani referans haftası ile birlikte sona eren dört haftalık dönem içerisinde ücretli bir iş bulmak ya da serbest meslek işi kurmak için spesifik girişimlerde bulunmuş olan ve ayrıca daha sonra başlamak üzere iş bulanlar, yani en fazla üç ay içerisinde çalışmaya başlayacak olanlar.

İşsizlik oranı: İşgücünün yüzdesi olarak ifade edilen işsiz kimseler.

III. Veritabanları

UOE veritabanı

UOE veri toplama aracı, UNESCO, OECD ve Eurostat'ın, idari kaynakları kullanarak eğitim sistemlerinin temel özellikleri hakkında uluslararası düzeyde karşılaştırılabilir verileri yıllık bazda müştereken toplayabilmesi yoluyla elde edilen bir araçtır. Veriler ISCED 97 sınıflandırmasına göre toplanmakta ve kayıtları, yeni girişleri, mezunları, eğitim personelini ve eğitim harcamalarını kapsamaktadır. Spesifik ayrıntılar arasında eğitim düzeyi, cinsiyet, yaş, müfredat tipi (genel, mesleki), çalışma biçimi (tam gün/yarım gün), kurum tipi (resmi/özel), araştırma alanı ve uyruk yer almaktadır.

2010 UOE koleksiyonu için kullanılan ve bu yayına dahil edilen verilerin de alındığı metodoloji ve anketlere Eurostat Temel ve Mesleki Eğitim ve Kültür İstatistikleri İnternet sitesinden (2) erişilebilmektedir.

Demografi Veritabanı

Eurostat, ulusal istatistik kurumlarına gönderilen yıllık bir ankete verilen cevaplardan ulusal demografik veriler toplamaktadır. Yıllık ulusal nüfus tahminleri, ya en güncel nüfus sayımına ya da nüfus kayıtlarından alınan verilere dayanmaktadır.

Topluluk İşgücü anketi (LFS)

1983'ten bu yana her yıl yapılmakta olan İşgücü Anketi, Avrupa Birliği'nde istihdam ve işsizlik ile ilgili istatistiklerin ana kaynağı durumundadır. Bu örnek araştırma, bireyleri ve hane halklarını hedef almaktadır. Sorular temel olarak istihdam ve iş arama hususlarının özellikleri ile ilgilidir. Bu araştırma ayrıca, araştırma öncesindeki dört hafta içerisinde iştirak edilen genel ve mesleki eğitim çalışmaları ile ilgili sorular ve ISCED 97 sınıflandırmasına göre ulaşılan eğitimin düzeyi hakkında bilgiler de içermektedir. LFS'de kullanılan kavramlar ve tanımlar, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından 1982 yılında düzenlenen 13. Çalışma İstatistikçileri Konferansı'nda kabul edilen tavsiyelerde yer alan kavram ve tanımlara dayanmaktadır.

1897/2000 (EC) sayılı Komisyon Yönetmeliği'nde, Avrupa Birliği içerisindeki istatistiksel verilerin karşılaştırılabilirliğini artırmak amacıyla işsizliğin kati bir tanımı yapılmaktadır. Bu tanım, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün tavsiyeleri ile de tutarlıdır. Aşağıdaki tanımların tamamı, 15 yaşında ve üzerinde olup da özel hane halkı içerisinde yaşayan bireyler için geçerlidir.

Çeşitli ülkeler için maksimum referans dönemi eşitliği elde etmek ve *Temel Veriler* içerisinde yer alan verilerin tutarlılığını devam ettirmek için, bu sürümde referans yılın ikinci çeyreğine ait verilere yer verilmiştir (Nisan-Haziran). İngiltere ve İrlanda'ya ait sonuçlar referans yılın bahar dönemine ait veriler iken, Fransa ve Avusturya verileri ilk çeyreğe aittir. LFS'den alınan istatistiklere ait referans dönemi 2010 yılıdır.

Tüm araştırmalar gibi, LFS de bir nüfus örneğine dayalıdır. Dolayısıyla bulguları örnekleme koşullarından ve bunlarla ilişkili hatalardan etkilenebilir. Bu sürümde yer alan ulusal veriler, Eurostat tarafından tavsiye edilen en yüksek güvenilirlik eşiklerine uygundur. Yeterli bir güvenilirlik eşiğine uymayan veriler yok sayılmış (:) işareti ile gösterilmiştir.

(²) <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/education/introduction>

Ulusal Hesaplar Veritabanı

Avrupa Ulusal ve Bölgesel Hesaplar Sistemi (kısaca 'ESA 1995', 'ESA' ya da kimi zaman 'sistem' olarak da bilinir), bir 'toplam ekonominin' (yani bir bölge, ülke ya da ülkeler grubu), bileşenlerinin ve diğer 'toplam ekonomiler' ile olan ilişkilerinin sistematik ve ayrıntılı bir şekilde açıklanması amacıyla yönelik uluslararası düzeyde karşılaştırılabilir bir hesaplama çerçevesidir. Bu sürümde Ulusal Hesaplar ile ilgili olarak yer alan verilerin referans yılı 2008'dir.

OECD PISA 2009 Veritabanı

Performansı ölçmenin yanı sıra, PISA araştırması bulguları açığa çıkaracak okul ve aile bağlamı değişkenleri tespit etmeye yönelik anketler de içermektedir. Bu anketler, PISA araştırması süresi içerisinde okul yöneticilerine ve öğrencilerine gönderilmiştir. Bu yayında yer alan göstergeler diğer anketlerden elde edilen cevaplar kullanılarak hazırlanmıştır.

- Örnekleme prosedürü çerçevesinde, okullar ve sonrasında öğrenciler seçilmiştir. Devam ettiği okulun yerine ya da büyüklüğüne bakılmaksızın her öğrenciye eşit seçilme olasılığı sağlayacak şekilde yapılmasına gayret gösterilmiştir. Bu amaçla, örnekleme öncesinde okullar ağırlıklı olarak değerlendirmeye tabi tutulmuş ve seçilme olasılıklarının büyüklükleri ile ters orantılı olması sağlanmıştır (3). Şekillerin yorumlanmasında bu prosedürün sonuçları, açıklama notlarında belirtilmektedir.

- Verilerin ülkenin tüm nüfusuna uygulanacak şekilde alındığı durumlarda, standart hata analizi (örnekleme ile ilgili hataların ölçülmesi) gibi bazı çok katı şartlara uyulması hayati önem taşımaktadır; bunun sonucunda da iki veri kalemi arasındaki algılanabilir bir fark istatistiksel anlamda önemsiz sayılabilir.

- Anket cevap oranı da dikkate alınmıştır. Verinin güvenilirliğini olumsuz etkileyecek kadar düşük ise, bunlar şekillere değil bunların altındaki ilave bir nota dahil edilmektedir. Belirli bir soru ve ülkede cevap oranının çok düşük olması durumunda, bu ülkeye ait verilerin eksik olduğu söylenir.

(³) PISA’da, küçük okullar (hepsinin seçilmesi durumunda aynı seçilme olasılığına sahip olacak 35 tane 15 yaşında öğrenci bulunan okullar) yeterince temsil edilebildikleri (bu kategorideki okulların %5’inden fazlası) ülkelerde ayrı olarak örneklenmiştir.

IV. İstatistiksel Terimler

Korelasyon katsayısı: İki değişken arasındaki ilişki derecesi; buna ait değerler -1 ila +1 sınırları arasında değişiklik arz edebilir. Korelasyon katsayısının eksi değerleri iki değişken arasında ters bir ilişki olduğunu gösterir: Bir değişkene ait değerler azalırken diğer değişkene ait değerler artar. Örneğin, bir bireyin yaşı ile geriye kalan ömrü arasındaki varyasyon katsayısı -1'dir. İki değişkene ait değerler aşağı yukarı aynı anda arttığında ya da azaldığında, korelasyon katsayısı artıdır.

Örneğin, bir bireyin büyüklüğü ile aynı bireyin ayağının büyüklüğü arasında artı korelasyon söz konusudur. Bir korelasyon -1 ya da +1'e ne kadar yaklaşırsa, iki değişken arasındaki ilişki de o kadar kuvvetli olacaktır. 0 değerine sahip bir korelasyon katsayısı, iki değişken arasında herhangi bir ilişki bulunmadığı anlamına gelir.

Desil: Bu değer, verilerin tamamını eşit frekansa sahip on gruba böler.

Medyan/Ortanca: Bir dağılım içerisinde tam ortada yer alan değer, bu sayının yukarıdaki ve aşağıdaki değerlerin sayısı birbirine eşittir.

Yüzdellik değer: Birden yüze kadar olan ölçek üzerinde bulunan bir değer; bu değere eşit ya da bu değer altında olan dağılım yüzdesini gösterir. Orta sayıyı tespit etmek çok kolaydır: 50. yüzdellik değer. Örneğin, teste katılan insanların aldığı skorların %90'ından daha büyük olan en küçük test skorunun 90. yüzdellik değerde olduğunu söyleyebiliriz.

Kısaca açıklamak gerekirse yüzdellik değerler, belirli bir istatistiksel veri kümesini ya da frekans dağılımını 100 bölüme ayıran 99 değerdir ve bunlardan her biri aynı (ya da hemen hemen aynı) sayıda birey içerir.

Standart sapma: Bu değer, ortalama değer ile ilgili olarak bir dağılım içerisindeki dağılmayı ya da aralığı ölçer.

Standart hata: Bir nüfus parametresinin örnekleme dağılımının standart sapması. Örnekten elde edilen nüfus parametresi tahmini ile ilişkili belirsizlik derecesinin ölçüsüdür. Aslında, örnekleme işleminin rastgele olması nedeniyle, daha fazla ya da daha az farklı sonuçların elde edilebileceği farklı bir örnek almış olabilirsiniz. Varsayalım ki, belirli bir örnek üzerinden düşünürsek, tahmini nüfus ortalaması 10 idi ve bu örnek ile ilişkili standart hata iki birim idi. Daha sonra, kendinizden %95 emin bir şekilde nüfus ortalamasının 10 artı ve 10 eksi iki standart sapmaları arasında, yani 6 ile 14 arasında olacağına hükmedebilirsiniz.

V. Kaynakça

- Eurydice (2011a), *Grade Retention during Compulsory Education in Avrupa: Regulations and Statistics*. Brussels: ECAEA/Eurydice.
- Eurydice (2011b), *Structure of Avrupa Education Systems 2010/11: Schematic Diagrams*, Brussels: ECAEA/Eurydice.
- Eurydice (2009a), *Key Data on Education in Avrupa 2009*. Brussels: ECAEA/Eurydice.
- Eurydice (2009b), *National Testing of Pupils in Avrupa: Objectives, Organisation and Use of Results*, Brussels: ECAEA/Eurydice.
- Eurydice (2009c), *Early Childhood Education and Care in Avrupa: Tackling Social and Cultural Inequalities*, Brussels: ECAEA/Eurydice.
- Eurydice (2008), *Levels of Autonomy and Responsibilities of Teachers in Avrupa*, Brussels: Eurydice.
- Eurydice (2007a), *Key Data on Higher Education in Avrupa*, Brussels: Eurydice.
- Eurydice (2007b), *School Autonomy in Avrupa: Policies and Measures*, Brussels: Eurydice.
- Eurydice (2005), *Key Data on Education in Avrupa, 2005*. Brussels: Eurydice.
- Eurydice (2004), *Evaluation of Schools providing Compulsory Education in Avrupa*. Brussels: Eurydice.
- Eurydice (2002), *Key Data on Education in Avrupa 2002*. Brussels: Eurydice.
- Hattie, J., 2009. *Visible Learning: a Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London: Routledge.
- Avrupaan Commission, 2011. Commission Staff working Document. *Progress Towards the Common Avrupaan Objectives in Education and Training. Indicators and Benchmarks – 2010/2011*. Brussels: Avrupaan Commission.
- Avrupaan Commission, 2009. Commission Staff Working Document. *Progress Towards the Lisbon Objectives in Education and Training, Indicators and Benchmarks – 2009*. Brussels: Avrupaan Commission.
- Avrupaan Commission, 2008. Communication from the Commission to the Council and the Avrupaan Parliament. *Improving competences for the 21st Century: An Agenda for Avrupaan Cooperation on Schools*. COM(2008) 425 final. Brussels: Avrupaan Commission.
- Avrupaan Commission, 2007. Communication from the Commission to the Council and the Avrupaan Parliament. *Improving the Quality of Teacher Education*. COM(2007) 392 final. Brussels: Avrupaan Commission.
- OECD, 2010. *PISA 2009 Results: Learning Trends: Changes in Student Performance since 2000 (Volume V)*. Paris: OECD Publishing.

ŞEKİLLER TABLOSU

Şekiller		Kaynaklar	S.
A - KAPSAM			
Şekil A1:	AB-27’de 0-9, 10-19 ve 20-29 yaş gruplarında nüfusta görülen değişiklikler (1985-2010)	Eurostat, nüfus istatistikleri	19
Şekil A2:	0-9, 10-19 ve 20-29 yaş gruplarındaki nüfusun oranı, 2010	Eurostat, nüfus istatistikleri	21
Şekil A3:	5-9 yaş grubu için mevcut nüfus değişiklikleri ve öngörüler, 2000 - 2020	Eurostat, nüfus istatistikleri	22
Şekil A4:	10-14 yaş grubu için mevcut nüfus değişiklikleri ve öngörüler, 2000 - 2020	Eurostat, nüfus istatistikleri	23
Şekil A5:	Yurtdışında doğmuş olanların 5-9 ve 10-14 yaş gruplarındaki ve toplam nüfustaki yüzdesi, 2010	Eurostat, nüfus istatistikleri	24
Şekil A6:	5 yaşındakiler (ISCED 0-6) için beklenen eğitim süresi, 2009	Eurostat, UOE	26

B - ORGANİZASYON			
Bölüm I – Yapılar			
Şekil B1:	Avrupa’da ilköğretim ve ortaöğretimin (ISCED 1-2) ana modelleri, 2010/11	Eurydice	28
Şekil B2:	Avrupa’da zorunlu eğitim süresi 1980/81-2010/11	Eurydice	29
Şekil B3:	Akredite edilmiş ve/veya sübvansede edilmiş Erken Çocukluk Eğitim ve Bakım imkanı, 2010/11	Eurydice	31
Şekil B4:	Devlet okullarına, yardım alan (devlete bağlı) özel okullara ve özel bağımsız ilköğretim ve ortaöğretim okullarına (ISCED 1-3) giden öğrencilerin dağılımı, 2009	Eurostat, UOE	33

Şekil B5:	Kamu sektöründe zorunlu eğitimde okul seçiminde aile/öğrenci özgürlük derecesi, 2010/11	Eurydice	35
Şekil B6:	Gidilen okulun büyüklüğü bakımından 15 yaşındaki öğrencilerin dağılımı (medyan ve yüzdeler değeri açısından), 2009	OECD, PISA 2009 veritabanı	37

Bölüm II – Kalite Güvencesi

Şekil B7:	Eğitim sisteminin değerlendirmeye tabi unsurları (ISCED 1-3), 2010/11	Eurydice	40
Şekil B8:	İlköğretim ve ortaöğretim okullarının (ISCED 1-3) dışarıdan değerlendirilmelerine yönelik standart kriterlerin kullanımı, 2010/11	Eurydice	42
Şekil B9:	İlköğretim ve ortaöğretim okullarının (ISCED 1-3) dışarıdan değerlendirilmesinden elde edilen verilerin yayınlanması, 2010/11	Eurydice	43
Şekil B10:	İlköğretim ve ortaöğretim okullarının (ISCED 1-3) dışarıdan değerlendirilmesindeki öğrenci performans verilerinin kullanılması, 2010/11	Eurydice	44
Şekil B11:	İlköğretim ve ortaöğretim okullarının (ISCED 1-3) ulusal sınavlarda aldıkları sonuçların yayınlanması, 2010/11	Eurydice	46
Şekil B12:	Eğitim sistemlerinin ulusal olarak izlenmesi – öğrencilerin ve okulların dışarıdan değerlendirilmelerinin sonuçlarının kullanımı, (ISCED 1-3), 2010/11	Eurydice	47

Bölüm III – Karar-verme Düzeyleri ve Süreçleri

Şekil B13:	Eğitim ve öğretimin kaynaklarıyla özelliklerini idare etmeye ilişkin okul özerklik düzeyleri, (ISCED 1-3), 2010/11	Eurydice	50
Şekil B14:	İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimde (ISCED 1-3) okul karar-vericiler 2010/11	Eurydice	54
Şekil B15:	İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimde (ISCED 1-3) öğretmenleri işe almaktan sorumlu idari düzeyler, 2010/11	Eurydice	55
Şekil B16:	İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimde okulların (ISCED 1-3) belirli kaynakları için yapılan genel kamu harcamasını belirlemeye yönelik olan karar-verme	Eurydice	57

	yetkilerinin yeri, 2010/11		
Şekil B17:	Yükseköğretimdeki akademik personelin yönetimi için paydaşlar arasındaki sorumlulukların dağılımı, 2010/11	Eurydice	60
Şekil B18:	Yükseköğretimin birinci, ikinci ve üçüncü aşamalarındaki uygun yerlerin sayısını belirlemekten sorumlu yetki düzeyleri, 2010/11	Eurydice	63
Şekil B19:	Yükseköğretimin birinci, ikinci ve üçüncü aşamaları için seçim sürecine katılan yetki düzeyleri, 2010/11	Eurydice	66

C - KATILIM

Şekil C1:	Okul öncesi eğitimden yükseköğretim düzeyine kadar öğrencilerin (ISCED 0-6) toplam nüfus içindeki oranı, 2000 ve 2009	Eurostat, UOE	67
Şekil C2:	Yaşa göre okul öncesi ve ilköğretime katılım oranları (ISCED 0 ve 1), 2009	Eurostat, UOE	69
Şekil C3:	Ortaöğretimden yükseköğretime kadar 15-19 yaşındaki öğrencilerin katılım oranları (ISCED 2-6), 2009	Eurostat, UOE	72
Şekil C4:	Göçmen geçmişi olan 15 yaşındaki öğrencilerin oranı, 2009	OECD, PISA 2009 veritabanı	73
Şekil C5:	Lise (ISCED 3) öğrencilerinin eğitim programının türüne (genel veya mesleki) ve cinsiyete göre dağılımı, 2009	Eurostat, UOE	74
Şekil C6:	Zorunlu eğitimden sonra iki yıl daha eğitime devam edilmesindeki katılım oranları: toplam katılım ve cinsiyete göre, 2009	Eurostat, UOE	76
Şekil C7:	Zorunlu eğitimden sonra katılım oranları eğilimleri 2000-2009	Eurostat, UOE	78
Şekil C8:	Yaş ve cinsiyete göre yükseköğretime katılım oranları (ISCED 5 ve 6), 2009	Eurostat, UOE	80
Şekil C9:	Yüksek öğretimdeki (ISCED 5 ve 6) öğrenci sayıları için endeksteki eğilimler, 2000-2009	Eurostat, UOE	81
Şekil C10:	Yükseköğretimde yarı zamanlı öğrencilerin yaşa göre dağılımı (ISCED 5 ve 6), 2009	Eurostat, UOE	83
Şekil C11:	Yükseköğretime kaydolun kız öğrencilerin erkek öğrencilerle karşılaştırıldığındaki endeksteki eğilimler (ISCED 5 ve 6), 2000-	Eurostat, UOE	84

	2009		

D - FİNANSMAN			
Şekil D1:	Eğitim düzeyine göre yapılan toplam kamu harcamalarının (ISCED 0-6) GSYİH olarak yüzdesi, 2008	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	
Şekil D2:	Kamu eğitim kurumlarında (ISCED 0-6) öğrenci başına PPS AVRO (bin) olarak yapılan yıllık harcama eğilimleri, 2000 ve 2008 (sabit fiyatlar)	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	
Şekil D3:	Kamu kurumlarında öğrenci başına ve eğitim düzeyine göre (ISCED 1,2-4 ve 5-6) PPS AVRO (bin) olarak yıllık harcama, 2008	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	
Şekil D4:	Kamu ve özel kaynaklardan (ISCED 0-6) gelen eğitim harcamalarının oranları, 2008	Eurostat, UOE	
Şekil D5:	Kamu eğitim kurumlarında yıllık toplam giderlerin önemli harcama kategorileri arasında dağılımı (ISCED 0-6), 2008	Eurostat, UOE	
Şekil D6:	Eğitim odaklı okul-öncesi kurumlarda (ISCED 0) sunulan ücretsiz ve paralı okul-öncesi eğitim, 2010/11	Eurydice	
Şekil D7:	Kamu ve özel yardım alan eğitim odaklı okul-öncesi kurumlarda (ISCED 0) indirim ya da muafiyet sunarken ele alınan faktörler, 2010/11	Eurydice	
Şekil D8:	Destek alan özel okullarla ortaöğretim okullarının devlet okullarıyla karşılaştırıldığında kamu yetkilileri tarafından uygulanan finansman düzeyleri ve/veya finansman yöntemleri, 2010/11	Eurydice	
Şekil D9:	Eğitim kademelerine göre, toplam kamu harcamalarının bir yüzdesi olarak öğrencilere doğrudan sağlanan kamu-sektörü desteği (bağış ve krediler), genel (ISCED 0-6), öğrenciler (ISCED 1-4) ve yükseköğretim düzeyi (ISCED 5-6), 2008	Eurostat, UOE	
Şekil D10:	Çocukları ilköğretim ve ortaöğretimde bulunan ailelere sağlanan finansal destek türleri, 2010/11	Eurydice	
Şekil D11:	Kamu ve/veya devlete-bağımlı özel sektörlerde ilk yeterlik için (ISCED 5) tam-zamanlı öğrenciler tarafından yıllık olarak ödenen özel katkı payı çeşitleri, 2010/11	Eurydice	

Şekil D12:	Kamu ve/veya devlete-bağımlı özel sektörlerde ilk yükseköğretim yeterliği için (ISCED 5) tam-zamanlı öğrencilere yönelik kamu finansal desteğin amacı, 2010/11	Eurydice	

E – ÖĞRETMENLER VE İDARİ PERSONEL			
Şekil E1:	Okul-öncesi, ilköğretim ve genel ortaöğretim için başlangıç öğretmenlik eğitiminin yapısı (ISCED 0, 1, 2 ve 3), 2010/11	Eurydice	110
Şekil E2:	Okul-öncesi düzeyden lise düzeyine kadar (ISCED 0, 1, 2 ve 3) başlangıç öğretmenlik eğitiminin gereken düzeyi ve asgari süresi ve göreve başlama zamanının uzunluğu, 2010/11	Eurydice	112
Şekil E3:	Öğretimin çekirdek derslerde öğretmen eksikliğinden etkilendiği okullara giden 15 yaşındaki öğrencilerin yüzdesi, 2009	OECD, PISA 2009 veritabanı	113
Şekil E4:	İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimde (ISCED 1, 2 ve 3) öğretmenlik mesleğine yeni giren öğretmenlere destek hizmetlerinin türleri: düzenlemeler, tavsiyeler veya araştırma bulguları, 2010/11	Eurydice	115
Şekil E5:	İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimde (ISCED 1, 2 ve 3) öğretmen istihdam statüsü, 2010/11	Eurydice	116
Şekil E6:	Yükseköğretimde (ISCED 5-6) akademik personelin istihdam statüsü, 2010/11	Eurydice	117
Şekil E7:	İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimde (ISCED 1, 2 ve 3) öğretmenlerin devam eden mesleki gelişimlerinin statüsü, 2010/11	Eurydice	118
Şekil E8:	İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimdeki (ISCED 1, 2 ve 3) öğretmenlerin haftalık iş yükleri, 2010/11	Eurydice	120
Şekil E9:	İlköğretim ve ortaöğretimde (ISCED 1, 2 ve 3) ve yükseköğretimde (ISCED 5 ve 6) bayan öğretmenlerin yüzdesi, kamu ve özel sektör birlikte, 2009	Eurostat, UOE ve İşgücü anketi	123
Şekil E10:	İlköğretimde (ISCED 1) öğretmenlerin yaş grubuna göre dağılımı, kamu ve özel sektör birlikte, 2009	Eurostat, UOE	124
Şekil E11:	Ortaöğretim ve lisede (ISCED 2 ve 3) öğretmenlerin yaş grubuna göre dağılımı, kamu ve özel sektör birlikte, 2009	Eurostat, UOE	125
Şekil E12:	İlköğretimde (ISCED 1) ve ortaöğretimde (ISCED 2 ve 3) emekliliğe yakın olan yaş gruplarındaki öğretmenlerin	Eurostat, UOE ve	126

	oranları, kamu ve özel sektör birlikte, 2009	Eurydice	
Şekil E13:	İlköğretim ve genel (ortaöğretim ve lise) ortaöğretimdeki (ISCED 1, 2 ve 3) öğretmenler için PPS AVRO (2000 ücretleri) olarak asgari brüt yıllık maaş eğilimleri, 2000-2009	Eurydice	130
Şekil E14:	Genel eğitimdeki yasal maaşın nisbi artışıyla azami maaşı elde etmek için gereken yıl arasındaki ilişki (ISCED 1,2 ve 3), 2009/10	Eurydice	132
Şekil E15:	İlköğretim ve genel ortaöğretimde (ortaöğretim ve lise) (ISCED 1,2 ve 3) müdürlük için resmi olarak gereken mesleki deneyim ve eğitim, 2010/11	Eurydice	134
Şekil E16:	İlköğretim ve genel ortaöğretimde (ortaöğretim ve lise) (ISCED 1,2 ve 3) müdür olmak için gereken asgari mesleki deneyim ve eğitim yıl sayısı, 2010/11	Eurydice	135
Şekil E17:	Okul müdürlerinin PPS AVRO olarak asgari ve azami brüt yıllık maaşları (ISCED 1, 2 ve 3), 2009/10	Eurydice	137

F – EĞİTİM SÜREÇLERİ

Bölüm I – Öğretim Süresi

Şekil F1:	Tam-zamanlı zorunlu ilköğretim ve ortaöğretim için tavsiye edilen asgari yıllık öğretim süresi, 2010/11	Eurydice	140
Şekil F2:	İlköğretim boyunca belirli derslere ya da ders alanlarına asgari olarak tahsis edilmesi için önerilen yüzde, 2010/11	Eurydice	142
Şekil F3:	Tam-zamanlı zorunlu ortaöğretim boyunca belirli derslere ya da ders alanlarına asgari olarak tahsis edilmesi için önerilen yüzde, 2010/11	Eurydice	144
Şekil F4:	15 yaşındaki öğrenciler için önerilen öğretim süresiyle karşılaştırıldığında eğitim diline ilişkin yıllık öğretim süresi	OECD, PISA 2009 veritabanı	145
Şekil F5:	Evde yapılan ödev ve çalışmalar için bir haftada harcadıkları süreyi bildiren 15 yaşındaki öğrencilerin dağılımı, kamu ve özel sektör birlikte, 2009	OECD, PISA 2009 veritabanı	148

Bölüm II – Gruplandırma ve Sınıf mevcutları

Şekil F6:	Okul öncesi eğitimde (ISCED 0) çocukların gruplandırılmasının başlıca yöntemleri, 2010/11	Eurydice	151

Şekil F7:	Okul-öncesi eğitimde (ISCED 0) yetişkin başına düşen çocukların azami sayısı, 2010/11	Eurydice	152
Şekil F8:	İlköğretim ve ortaöğretimde (ISCED 1,2,3) resmi düzenlemelere göre sınıf mevcudu sınırları, 2010/11	Eurydice	154
Şekil F9:	İlköğretimde (ISCED 1) öğrenci/öğretmen oranı, 2000-2006-2009	Eurostat, UOE	156
Şekil F10:	Ortaöğretimde (ISCED 2-3) öğrenci/öğretmen oranı, 2000-2006-2009	Eurostat, UOE	157
Şekil F11:	Resmi olarak önerilen ya da şart koşulan azami sınıf mevcuduyla karşılaştırıldığında 15 yaşındaki öğrencilerin sınıf mevcudu dağılımları, 2009	Eurydice ve OECD, PISA 2009 veritabanı	159

Bölüm III – Değerlendirme

Şekil F12:	Mevcut düzenlemelere göre ilköğretimde (ISCED 1) sınıf tekrarı, 2010/11	Eurydice	161
Şekil F13:	Ortaöğretim birinci kademeye (ISCED 2) kabul koşulları, 2010/11	Eurydice	163
Şekil F14:	Genel ortaöğretimin birinci kademesinin (ISCED 2) veya tam zamanlı zorunlu eğitimin sonunda sertifikaya dayalı değerlendirme, 2010/11	Eurydice	164
Şekil F15:	Genel ortaöğretimin birinci kademesinin (ISCED 2) veya tam zamanlı zorunlu eğitimin sonunda sertifikaya dayalı değerlendirmenin özellikleri, 2010/11	Eurydice	165
Şekil F16:	Lise (ISCED 3) sonunda sertifikaya dayalı değerlendirme, 2010/11	Eurydice	166
Şekil F17:	Lise (ISCED 3) sonunda sertifikaya dayalı değerlendirmenin özellikleri, 2010/11	Eurydice	167
Şekil F18:	Uygulandıkları yıllardaki ulusal sınav türleri ve okullar, 2010/11	Eurydice	169

G – YETERLİK DÜZEYLERİ VE İSTİHDAMA GEÇİŞ

Şekil G1:	En az liseyi (ISCED 3) tamamlamış 20-24 yaş grubundaki nüfusun oranı, 2010	Eurostat, İşgücü anketi	171

Şekil G2:	24-64 yaş aralığında yükseköğretim diplomasına sahip (ISCED 5 ve 6) nüfusun yüzdesi, 2010	Eurostat, İşgücü anketi	172
Şekil G3:	Eğitim/mesleki eğitim alanlarına göre yükseköğretim mezunları (ISCED 5 ve 6), 2009	Eurostat	174
Şekil G4:	Eğitim/mesleki eğitim alanlarına göre kızların aldığı yükseköğretim yeterliklerin (ISCED 5 ve 6) oranı, 2009	Eurostat	175
Şekil G5:	Yaş grubuna (25-39; 40-64) ve almış olduğu eğitime göre istihdamdaki kişilerin yüzdesi, 2010	Eurostat, İşgücü anketi	177
Şekil G6:	Kazanılmış eğitim düzeyiyle eğitimden istihdama ortalama geçiş süresi, 2009	Eurostat, İşgücü anketi, geçici modül	179
Şekil G7:	Mesleki sınıflandırma ve cinsiyete göre istihdamdaki yükseköğretim mezunları (ISCED 5 ve 6), 25-64 yaş grubu, 2010	Eurostat, İşgücü anketi	181
Şekil G8:	Kazanılmış eğitime ve yaşa göre 25-64 yaş grubundaki işsizlik oranları, 2010	Eurostat, İşgücü anketi	183
Şekil G9:	Kazanılmış eğitim düzeyine göre geçici istihdam, 25-64 yaş grubu, 2010	Eurostat, İşgücü anketi	185

NB: Eurostat, İş gücü anketi: Veriler Temmuz 2011'den alınmıştır

Eurostat, UOE: Veriler Temmuz 2011'den alınmıştır

Eurostat, nüfus istatistikleri: Veriler Temmuz 2011'den alınmıştır

Eurostat, Ulusal Hesap İstatistikleri: Veriler Haziran 2011'den alınmıştır

TEŞEKKÜR

EĞİTİM, GÖRSEL-İŞİTSEL VE KÜLTÜR İDARİ AJANSI

P 9 E U R Y D I C E

Avenue du Bourget 1 (BOU2)

B-1140 Brussels

(<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>)

Genel editör

Arlette Delhaxhe

Yazarlar

Stanislav Ranguelov (Koordinasyon)

Isabelle de Coster, Sogol Norani, Giulia Paolini

Tasarımı ve grafikler

Patrice Brel

Üretim koordinatörü

Gisele De Lel

EUROSTAT (Eğitim, Bilim ve Kültür)

Eurostat veritabanlarından göstergeleri temin edenler

Lene Mejer, Sylvain Jouhette, Paolo Turchetti, Marta Beck-Domzalska, Sorin-Florin Gheorghiu,
Eric Gere

DIŞ UZMANLAR

Arnaud Desurmont (Bölüm D – Finansman'ın ortak yazarı)

Christian Monseur (PISA veritabanının ortaöğretim analizinde destek)

EURYDICE ULUSAL BİRİMLERİ

BELÇİKA

Unité francophone d'Eurydice
Ministère de la Communauté française
Direction des Relations internationales
Boulevard Léopold II, 44 – Bureau 6A/008
1080 Bruxelles
Contribution of the Unit: Joint responsibility with officials from the Ministry

Eurydice Vlaanderen / Afdeling Internationale Relaties
Ministerie Onderwijs
Hendrik Consciencegebouw 7C10
Koning Albert II – laan 15
1210 Brussel

Contribution of the Unit: experts: Isabelle Erauw (Division for Policy Preparation), Liesbeth Hens (Division for Higher Education Policy), Chama Rhellam (Division for Secondary Education Policy), Veronique Adriaens (Division for Elementary Education), Karl Wauters (Division for Elementary Education), Ann Van Driessche (Department Staff Services), Els Vermeire (inspector at the Inspectorate), Sabine Meuwis (Division for Labour Conditions Policy)

Eurydice-Informationsstelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Agentur für Europäische Bildungsprogramme VoG
Gospertstrasse 1
4700 Eupen
Contribution of the Unit: Stéphanie Nix

BULGARISTAN

Eurydice Unit
Human ReKaynak Development Centre
15, Graf Ignatiev Str.
1000 Sofia
Contribution of the Unit: Irina Vaseva, Svetomira Kaloyanova (National Eurydice experts)

ÇEK CUMHURİYETİ

Eurydice Unit
Centre for International Services of MoEYS
Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1
Contribution of the Unit: Marcela Máčková, Simona Pikálková; experts: Pavel Šimáček (Ministry of Education, Youth and Sports), Michaela Kleňhová (Ministry of Education, Youth and Sports), Marta Jurková (Ministry of Education, Youth and Sports), Věra Šťastná (Charles University in Prague), Michal Karpíšek (Czech Association of Schools of Professional Higher Education)

DANİMARKA

Eurydice Unit
Danish Agency for International Education
Bredgade 36
1260 København K
Contribution of the Unit: Joint responsibility

ALMANYA

Eurydice-Informationsstelle des Bundes
Project Management Agency
Part of the German Aerospace Center
EU-Bureau of the German Ministry for Education and Research
Heinrich-Konen-Str. 1
53227 Bonn

Eurydice-Informationsstelle des Bundes
Project Management Agency
Part of the German Aerospace Center
EU-Bureau of the German Ministry for Education and Research
Rosa-Luxemburg-Straße 2
10178 Berlin

Eurydice-Informationsstelle der Länder im Sekretariat der Kultusministerkonferenz
Graurheindorfer Straße 157
53117 Bonn
Contribution of the Unit: Brigitte Lohmar

ESTONYA

Eurydice Unit
SA Archimedes
Koidula 13A
10125 Tallinn
Contribution of the Unit: Officials from the Ministry of Education and Research: Kadri Peterson (head of department), Kristi Ploom (analyst), Vilja Saluveer (chief expert), Heli Aru (adviser)

İRLANDA

Eurydice Unit
Department of Education & Skills
International Section
Marlborough Street
Dublin 1
Contribution of the Unit: Kevin Mc Carthy (Senior Inspector); Catherine Hynes (Early Years Policy Unit); Laura Casey, Anne Marie Grenham, Aoife Conduit, Brian Power (Higher Education Section)

YUNANİSTAN

Eurydice Unit
Ministry of Education, Lifelong Learning and Religious Affairs
Directorate for Avrupa Birliği Affairs
Section C 'Eurydice'
37 Andrea Papandreou Str. (Office 2168)
15180 Maroussi (Attiki)
Contribution of the Unit: Lina Minousi, Maria Spanou, Athina Plessa Papadaki

İSPANYA

Unidad Española de Eurydice
Instituto de Formación del Profesorado, Investigación e Innovación Educativa (IFIIE)
Ministerio de Educación
Gobierno de España
c/General Oráa 55
28006 Madrid
Contribution of the Unit: Flora Gil Traver, Natalia Benedí Pérez (scholar), Mre Esther Peraza San Segundo (scholar)

FRANSA

Unité française d'Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche
Direction de l'évaluation, de la prospective et de la performance
Mission aux relations européennes et internationales
61-65, rue Dutot
75732 Paris Cedex 15
Contribution of the Unit: Nadine Dalsheimer-Van Der Tol; expert: Pierre Fallourd

HIRVATISTAN

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Donje Svetice 38
10000 Zagreb

Contribution of the Unit: experts from the Ministry of Science, Education and Sports: Marija Ivanković, Zdenka Čukelj, Luka Juroš

İZLANDA

Eurydice Unit
Ministry of Education, Science and Culture
Office of Evaluation and Analysis
Sölvhólsgrötu 4
150 Reykjavík

Contribution of the Unit: Margrét Harðardóttir;
expert: Rósa Gunnarsdóttir

ÍTALYA

Unità italiana di Eurydice
Agenzia Nazionale per lo Sviluppo dell'Autonomia Scolastica
(ex INDIRE)
Via Buonarroti 10
50122 Firenze

Contribution of the Unit: Alessandra Mochi;
expert: Gianna Barbieri (*Ufficio di statistica settore istruzione, Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR*)

KIBRIS

Eurydice Unit
Ministry of Education and Culture
Kimonos and Thoukydidou
1434 Nicosia

Contribution of the Unit: Christiana Haperi;
expert: Makrides Gregory (President THALES Foundation)

LETONYA

Eurydice Unit
State Education Development Agency
Valņu street 3
1050 Riga

Contribution of the Unit: Joint responsibility;
experts: Edgars Grīnis (Ministry of Education and Science),
Agnese Rusakova (University of Letonya) and
Anita Švarckopfa (Central Statistical Bureau of Letonya)

LIHTENŞTAYN

Informationsstelle Eurydice
Schulamnt
Austrasse 79
9490 Vaduz

Contribution of the Unit: Informationsstelle Eurydice

LİTVANYA

Eurydice Unit
National Agency for School Evaluation
Didlaukio 82
08303 Vilnius

Contribution of the Unit: Joint responsibility

LÜKSEMBURG

Unité d'Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale et de la Formation
professionnelle (MENFP)
29, Rue Aldringen
2926 Lüksemburg

Contribution of the Unit: Mike Engel

MACARİSTAN

Eurydice National Unit
Ministry of National Reintegration
Department for International Relations in Education
Szalay u. 10-14
1055 Budapest

Contribution of the Unit: Joint responsibility

MALTA

Eurydice Unit
Research and Development Department
Directorate for Quality and Standards in Education
Ministry of Education, Employment and the Family
Great Siege Rd.
Floriana VLT 2000

Contribution of the Unit: Joint responsibility

HOLLANDA

Eurydice Nederland
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Internationaal Beleid / EU-team
Kamer 08.022
Rijnstraat 50
2500 BJ Den Haag

Contribution of the Unit: Joint responsibility

NORVEÇ

Eurydice Unit
Ministry of Education and Research
Department of Policy Analysis, Lifelong Learning and
International Affairs
Kirkegaten 18
P.O. Box 8119 Dep.
0032 Oslo

Contribution of the Unit: Joint responsibility

AVUSTURYA

Eurydice-Informationsstelle
Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur
Abt. IA/1b
Minoritenplatz 5
1014 Wien

Contribution of the Unit: Joint responsibility

POLONYA

Eurydice Unit
Foundation for the Development of the Education System
Mokotowska 43
00-551 Warsaw

Contribution of the Unit: Anna Smoczyńska and
Magdalena Górowska-Fells, in cooperation with experts from
the Ministry of National Education

PORTEKİZ

Unidade Portuguesa da Rede Eurydice (UPRE)
Ministério da Educação
Gabinete de Estatística e Planeamento da Educação
(GEPE)
Av. 24 de Julho, 134 – 4.º
1399-54 Lisboa

Contribution of the Unit: Teresa Evaristo, Carina Pinto

ROMANYA

Eurydice Unit
National Agency for Community Programmes in the Field of
Education and Vocational Training
Calea Serban Voda, no. 133, 3rd floor
Sector 4
040205 Bucharest

Contribution of the Unit: Veronica – Gabriela Chirea
in cooperation with experts from:

- Ministry of Education, Research, Youth and Sports
 - Ion CIUCA, Director,
 - Maria DORNEAN, Director,
 - Doru DUMITRESCU, general inspector,
 - Tania Mihaela SANDU, Director
- Romanian Agency for Quality Assurance in School Education
 - Gabriela Alina PARASCHIVA, expert

İSVİÇRE

Foundation for Confederal Collaboration
Dornacherstrasse 28A
Postfach 246
4501 Solothurn

SLOVENYA

Eurydice Unit
Ministry of Education and Sport
Department for Development of Education (ODE)
Masarykova 16/V
1000 Ljubljana
Contribution of the Unit: Joint responsibility

SLOVAKYA

Eurydice Unit
Slovak Academic Association for International Cooperation
Svoradova 1
811 03 Bratislava
Contribution of the Unit: Joint responsibility Eurydice Unit
with colleagues from the Ministry of Education.

FİNLANDİYA

Eurydice Finlandiya
Finnish National Board of Education
P.O. Box 380
00531 Helsinki
Contribution of the Unit: Matti Kyrö and Kristiina Volmari

İSVEÇ

Eurydice Unit
Department for the Promotion of Internalisation
International Programme Office for Education and Training
Kungsbrolan 3A
Box 22007
104 22 Stockholm
Contribution of the Unit: Joint responsibility

TÜRKİYE

Eurydice Unit Türkiye
MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)
Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kat
B-Blok Bakanlıklar
06648 Ankara
Contribution of the Unit: Osman Yıldırım Ugur,
Dilek Guleçyuz, Bilal Aday

BİRLEŞİK KRALLIK

Eurydice Unit İngiltere, Galler and Kuzey İrlanda
National Foundation for Educational Research (NFER)
The Mere, Upton Park
Slough SL1 2DQ
Contribution of the Unit: Sigrid Boyd

Eurydice Unit İskoçya
Learning Directorate
Information, International, Intelligence and Performance
Team
Area 2C South
Victoria Quay
Edinburgh
EH6 6QQ
Contribution of the Unit: Scottish Eurydice National Unit

EUROSTAT İLETİŞİM NOKTALARI

Avrupa Komisyonu – Eurostat

Birim F4: Eğitim İstatistikleri

Ofis adresi: Bech Buidling B3/434, 5 rue Alphonse Weicker, L-2721 Lüksemburg

Bu raporu hazırlamada yer almış olan ulusal iletişim noktaları

BELÇİKA

Ministère de la Communauté française
Observatoire de l'enseignement supérieur
Rue Lavallée 1
1080 Bruxelles
Contribution: Nathalie Jauniaux

Flemish Ministry for Education and Training
Departmental Staff
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussels
Contribution: Ann Van Driessche

BULGARİSTAN

National Statistical Institute of Bulgaristan
Education and Culture Statistics
2, P. Volov street
1038 Sofia
Contribution: Stoyan Baev and Svilen Koteliev

ÇEK

CUMHURİYETİ

Czech Statistical Office
Na Padesatém 81
100 82 Prague 10
Contribution: Jaroslav Novak

Institute for information on Education
Senovážné nám. 26
P.O.Box 1,
110 06 Prague 1
Contribution: Vladimír Hulík

DANİMARKA

Ministry of Education
Education Statistics
Sejrogade 11
2100 København Ø
Contribution: Peter Bohnstedt Anan Hansen

Statistics Danimarka
Sejrogade 11
2100 København Ø

Contribution:
Henrik Bang

ALMANYA

Standing Conference of the Ministers of Education and Cultural Affairs of the Länder in the Federal Republic of Germany

Referat IV C: Statistics, Forecasts, Data on Education, Science and Culture
Taubenstr. 10

10117 Berlin

Contribution: Andreas Albrecht and Martin A. Schulze

Statistisches Bundesamt

Gustav-Stresemann-Ring 11

65189 Wiesbaden

Contribution: Christiane Krueger-Hemmer

Federal Ministry of Education and Research

Referat 115

Contribution: Eveline Dr. Von Gaessler

ESTONIA

Statistics Estonia

Population and social statistics department

15 Endla Str.

15174 Tallinn

Contribution: Rain Leoma

IRLANDA

Central Statistics Office Ireland

Department of Education and Science

Marlborough Street

Dublin 1

Contribution: Nicola Tickner

YUNANISTAN

National Statistical Service of Yunanistan

Piraeus 46 and Eponiton Street

18510 Piraeus

Contribution: Andromahi Piperaki and Nena Papadopoulou

ISpanya

Ministerio de Educación y Ciencia

Oficina de Estadística

Plaza del Rey 6

28004 Madrid

Contribution: Jesus Ibáñez Milla

FRANSA

Ministère de l'Enseignement supérieur et de la Recherche

61 rue Dutot

75015 Paris

Contribution: Cedric Afsa

HIRVATISTAN

Central Bureau of Statistics of the Republic of Croatia

Education and Culture Statistics Department

Branimirova 19-21

10 002 Zagreb

Contribution: Matija Skegro Vdović

İZLANDA

Statistics Iceland

Education and Culture Statistics

Borgartuni 21a

00150 Reykjavik

Contribution: Asta M. Urbancic

ITALYA

ISTAT – National Institute of Statistics

Education, Training and Labour Division

Viale Oceano Pacifico 171

00144 Roma

Contribution: Liana Verzicco

KIBRIS

Statistical Service of the Republic of Kibris

Statistics of Education

Michalakis Karaolis Street

1444 Nicosia

Contribution: Demetra Costa

LETONYA

Central Statistical Bureau of

Letonya Social Statistics

Department Lacpleša St. 1

1301 Riga

Contribution: Anita Svarckopfa

LIHTENŞTAYN

Office of Economic Affairs

Statistics Division

Aulestrasse 51

9490 Vaduz

Contribution: Franziska Frick

LİTVANYA

Statistics Lithuania

Education and Culture Statistics Unit

Gedimino av.29,

01500 Vilnius

Contribution: Gaile Dapsiene

LÜKSEMBURG

STATEC

Labour Market and Education Statistics

B.P. 304

2013 Lüksemburg

Contribution: Jean Ries

Ministère de l'Éducation nationale et de la Formation professionnelle

Service des Statistiques et Analyses

29, rue Aldringen

2926 Lüksemburg

Contribution: Jérôme Levy

MACARİSTAN

Hungarian Central Statistical Office

Living Condition, Labour Market and Education Statistics Department

Keleti Károly u. 5-7

1024 Budapest

Contribution: Katalin Janak

MALTA

National Statistics Office Malta

Labour Market and Education Statistics Unit

Lascaris

Valletta VLT 20000

Contribution: Erika Scerri and Joslyn Magro Cuschieri

HOLLANDA

Statistics Netherlands

Education Statistics

P.O Box 24500

2490 HA Den Haag

Contribution: Dick Takkenberg

Ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Directie Kennis

IIPC 5200

P.O. Box 16375

2500 BJ Den Haag

Contribution: Linda Slikkerveer

NORVEÇ

Statistics Norveç
Division for Education Statistic
Oterveien 23
2225 Kongsvinger
Contribution: Terje Risberg

AVUSTURYA

Statistik
Avusturya
Guglgasse 13
1110 Wien
Contribution: Wolfgang Pauli

POLONYA

Central Statistical Office
Social Surveys' Division
Al. Niepodleglosci 208
00925 Warszawa
Contribution: Ewelina Kielinska

PORTEKİZ

Statistics Portekiz
Department of Demographic and Social Statistics /
Knowledge and Information
Av. Antonio José de Almeida 1
1000-043 Lisboa
Contribution: Mario Baptista

ROMANYA

National Institute of Statistics
Direction of Social Services Statistics
Boulevard Libertatii nr. 16, sector 5
Cod 050706 Bucharesti
Contribution: Georgeta Istrate

İSVİÇRE

Swiss Federal Statistical Office
Espace de l'Avrupa 10
2010 Neuchâtel
Contribution: Emanuel von Erlach

SLOVENYA

Statistical Office of the Republic of Slovenia
Vožarski Pot 12
1000 Ljubljana
Contribution: Tatjana Skrbec

SLOVAKYA

Statistical Office of the Slovak Republic
Staré grunty 52
842 44 Bratislava
Contribution: Gabriel Kuliffay

FİNLANDİYA

Statistics Finlandiya
Education Statistics
P.O. Box 4B
00022 Statistica Finlandiya
Contribution: Mika Tuononen

İSVEÇ

Statistics İsveç
701 89 Örebro
Contribution: Kenny Petersson and Mikael Schollin

TÜRKİYE

Turkish Statistical Institute
Social Statistics Department, Education Statistics Team
Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı
Eğitim İstatistikleri Takımı, 6.Kat
Necatibey Cad. No:114
06100 Çankaya/Ankara
Contribution: Fatima Tarpis

BİRLEŞİK KRALLIK

Department for Education (DfE)
Strategic Analysis: International Evidence
Bay M-R, Level 5
2 St Paul's Place
125 Norfolk Street
Sheffield S1 2FJ
Contribution: Anthony Clarke and Steve Hewitt

EACEA; Eurydice; Eurostat

Avrupa'da Eğitime İlişkin Önemli Veriler

2012 Baskısı

Brüksel: Eurydice

2009 – 208 s.

(Önemli

Veriler)

ISBN 978-92-9201-242-7

doi:10.2797/77414

EN

Eurydice Ağı, Avrupa eğitim sistemleri ve politikaları hakkında bilgi ve analiz temin eder. 2011 yılı itibarıyla, AB'nin Yaşamboyu Öğrenme programında yer alan 33 ülkenin (AB Üye Devletler, EFTA ülkeleri, Hırvatistan ve Türkiye) tümünde bulunan 37 ulusal birimden oluşmakta ve ağın yayınlarının ve veritabanlarının taslağını çizen, Brüksel'de bulunan AB Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür İdari Ajansı tarafından koordine edilip yönetilmektedir.

Eurydice ağı, ağırlıklı olarak, ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde eğitime ilişkin politika yapımına katılanların yanı sıra, Avrupa Birliği kurumlarında da hizmet vermektedir. Öncelikle Avrupa'daki eğitim sürecine odaklanır tüm düzeylerde yapılandırılmakta ve organize edilmektedir. Yayınları, büyük ölçüde ulusal eğitim sistemleri, belirli başlıklara ayrılmış karşılaştırmalı çalışmalar ve göstergeler ve istatistiklerin açıklamalarına ayrılabilir. Bu yayınlar, Eurydice'in internet sitesinden ya da istek üzerine basılı olarak ücretsiz şekilde temin edilebilir.

İnternette EURYDICE

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>